Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN

AVUSTRALYA SOHBETLERİ 1

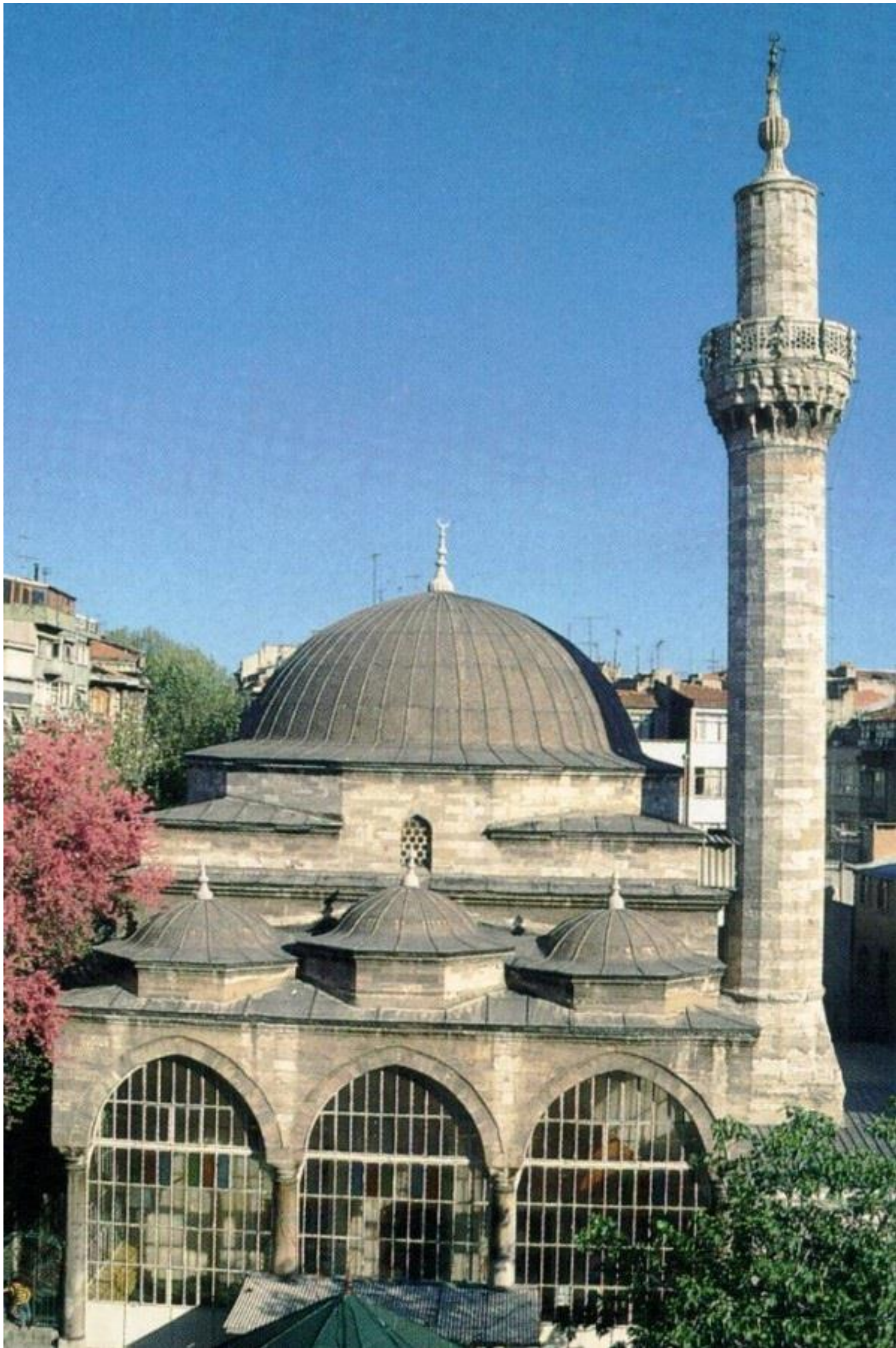

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Bu dünya bir imtihan dünyası... Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi denemek için; bakalım kim daha güzel kulluk edecek, kim daha güzel ameller işleyecek diye imtihan etmek için yaratmış. Bu hayat devamlı değil, sonunda ölüm var... Ölümden sonra da ahiret var, hesap var; cennet var, cehennem var... Bunları biliyoruz, inanıyoruz.

İnsanların bir kısmı bu gerçeklerden habersiz; Allah'ı, peygamberi, ahireti tanımaz ve kabul etmez bir durumda... Zevk, eğlence, gününü gün etme, hayatı yaşama gibi gayeler peşinde ömür geçiriyor.

Dünyanın geçici nimetleri insanları aldatıyor. Nefis, şeytan ve kötü arkadaşlar insanı günahlara sevkediyor. Tevbe edip Allah'a yönelmek herkese nasib olmuyor. Netice olarak, dünyada da, ahirette de mutsuzluk, sıkıntı ve ızdırablar insanın peşini bırakmıyor.

İnsan bu kötü durumlardan nasıl kurtulabilir?.. Günahları terkedip salih bir insan olmak mümkün mü?.. Allah kimlere hidayet eder?.. Nefsin kötü halleri nasıl ıslah edilir?.. İbadetin incelikleri nelerdir?.. Allah-u Teâlâ hangi amelleri sever?.. Allah'a güzel kulluk etmenin, Allah'ın sevdiği razı olduğu bir kul olmanın yolu, yöntemi nedir?..

Bütün bu meselelerle ilgili olarak, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi'nin Avustralya'da, muhtelif programlarda yapmış olduğu konuşmaları ilginize sunuyoruz. Elinizdeki 1. Ciltte 13.03.1988 - 14.12.1990 tarihleri arasında kaydedilmiş 31 konuşma bulunuyor.

Hocaefendi'nin konulara yaklaşımını, değerlendirmelerini ve tavsiyelerini, konuşma üslûbunu da muhafaza ederek verdiğimiz

bu çalışmanın, okuyucuya pek çok şeyler kazandıracağını ümid ediyoruz. Konuşmaları tesbit edip bize ulaştıran Avustralya'daki kardeşlerimize, özellikle Cevdet Taşkın Bey'e; teknik konularda yardım eden Hacı Ali Erkaya'ya, Abdüllatif Erkaya'ya ve Ahmed Enis Erkaya'ya teşekkür ediyor ve eserin hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, Mayıs 1995

KISALTMALAR

SAS	: *Salla'llàhu aleyhi ve sellem.*
AS	: *Aleyhi's-selâm.*
RA	: *Radıya'llàhu anh / anhâ / anhümâ.*
Rh.A	: *Rahmetu'llàhi aleyh.*
KS	: *Kaddesa'llàhu sirrahû.*
RE.	: *Râmûzü'l-Ehàdîs*
ME.	: *Muhtâru'l-Ehàdîs*
RS.	: *Riyàzu's-Sàlihîn*
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhàrî, *Sahîh*
(م)	: Müslim, *Sahîh*
(د)	: Ebû Dâvud, *Sünen*
(ت)	: Tirmizî, *Sünen*
(ن)	: Neseî, *Sünen*
(ه)	: İbn-i Mâce, *Sünen*
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*
(ط)	: Tayâlisî, *Müsned*
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*
(ع)	: Ebû Ya'lâ, *Müsned*
(طب)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*
(طس)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*
(قط)	: Dâra Kutnî, *Sünen*
(حل)	: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*

(ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*

(هب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*

(عق) : Ukaylî, *Duafâ*

(عد) : İbn-i Adiyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*

(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*

(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*

(ك) : Hâkim, *Müstedrek*

(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtare*

(در) : Dârimî, *Sünen*

(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*

(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*

(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*

(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

PROF. DR. MAHMUD ES’AD COŞAN

(14 Nisan 1938 - 4 Şubat 2001)

14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale’nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. Babası Halil Necâti Efendi, annesi Şâdiye Hanım’dır. Anne ve baba tarafından soyu, Buhàra’dan Çanakkale’ye göç etmiş seyyidlere dayanır.

Küçük yaşta iken ailesi İstanbul’a taşındı. 1950’de İstanbul Vezneciler İlkokulu’nu, 1956’da Vefa Lisesi’ni bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümü’ne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Ortaçağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesi’nden mezun oldu.

Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi’nde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü’ne asistan olarak girdi. Fakülte yayın komisyonunda iki yıl sekreterlik yaptı. 1965 yılında, XV. Yüzyıl şairlerinden olan *Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri* konusunda doktora tezi vererek ilâhiyat doktoru ünvanını aldı. 1967-1968 yıllarında Ankara Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu’nda *Türkçe ve Hümaniter Bilgiler* derslerini verdi.

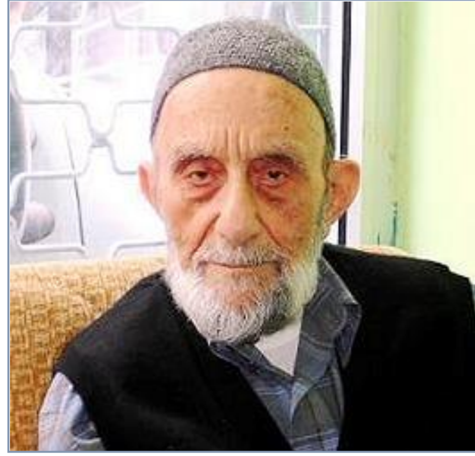
Askerlik görevine Tuzla Piyade Okulunda başladı (15 Ekim 1971). Ağrı Patnos’ta yedeksubay olarak tamamladı (31 Aralık 1972).

1973 yılında, *Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât* adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı ve Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı Kürsüsü’ne öğretim üyesi olarak tayin edildi. 1977-1980 yıllarında Sakarya Devlet Mimarlık ve

Mühendislik Akademisi'nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi. Yurtdışında çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyeliklerinde bulundu.

1982 yılında, *İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye* isimli takdim teziyle ilâhiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı.

İlk dînî eğitimini ailesinde gördü. Dedesi Molla Mehmed Efendi, İstanbul'da medreselerde ilim tahsil etmiş ve Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hazretleri'ne intisab etmiş bir kimseydi. Çanakkale Savaşında şehid olmuştur.

Babası Halil Necâti Efendi, küçük yaşta köyünde hafızlığını tamamladı. Gençliğinde Gümüşhaneli dergâhına mensub Çırpılarlı Hacı Ali Efendi'nin medresesine devam etti. İlk tasavvuf dersini de ondan aldı. Medreseler kapandıktan sonra tekrar köyüne döndü. Şadiye Hanım'la evlendi (1928).

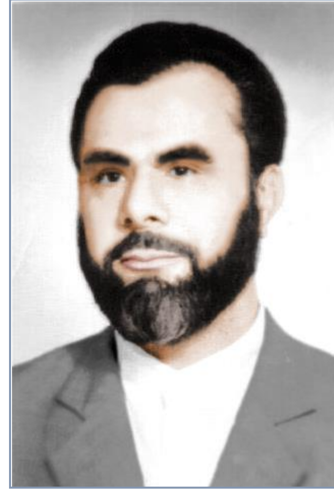
Şâdiye Hanım da aynı sülâleden zikir ehli, bilgili bir hanımdı. Bu evlilikten beşi erkek, ikisi kız, yedi çocukları oldu. Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, ailenin dördüncü çocuğudur.

Halil Necâti Efendi, çocuklarını okutmak amacıyla 1942 yılında İstanbul'a taşındı. Bir süre ticaretle meşgul oldu. O sırada, Şehzâdebaşı Damat İbrahim Paşa Camii'nde Serezli Hasîb Efendi'nin sohbetlerine devam etti. Onun vefatından sonra, Kazanlı Abdül'aziz Efendi'ye intisab etti. Onun Ümmügülsüm Camii'ndeki sohbetlerine katıldı. Abdül'aziz Efendi'nin tavsiyesi ile girdiği müezzinlik imtihanını kazanarak, Fatih Müftülüğü'nde göreve başladı. Abdül'aziz Efendi'nin vefatından sonra (1952), irşad görevini sürdüren Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sohbetlerine devam etti. Onun yakın dostlarından oldu.

Bu münasebetle, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, küçük yaşta hocaefendilerin meclislerinde bulundu, onların maddî ve manevî ilgilerine mazhar oldu.

Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, 1960 yazında Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin kızı Muhterem Hanım'la evlendi. Aynı yılın sonbaharında, Ankara İlâhiyat Fakültesi'ndeki asistanlık görevi dolayısıyla Ankara'ya taşındılar.

İlâhiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyeliği yıllarında, Hocaefendi'nin kapısı herkese açıktı. Öğrencilerin çok sevdiği ve saygı gösterdiği bir kimseydi. Talebe gelir, kapıyı çalar, derdini anlatır, cevabını alır, müsterih bir çehre ile ayrılırdı. Olaylı ve kavgalı zamanlarda öğrencilerin arasına girer, onları akl-ı selime davet eder, kavgaları önlemeye çalışırdı.

1960'lı yıllarda fakültede resmî ders olarak Kur'an-ı Kerim dersi yoktu. Öğrenciler kendi gayretleriyle, Arapça'dan, Farsça'dan faydalanarak Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe çalışıyordu. Bunu gören Hocaefendi, müsait zamanlarında hasbî olarak, isteyenlere Kur'an-ı Kerim ve Osmanlıca dersleri veriyordu.

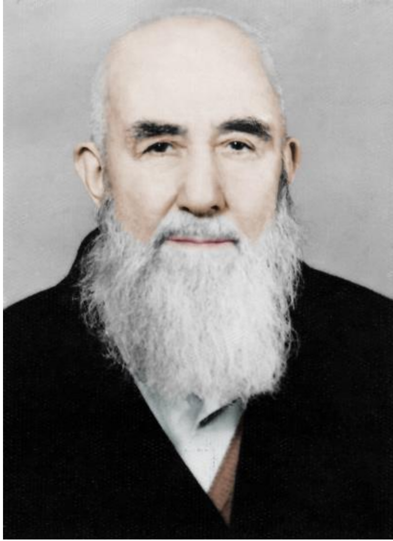
Öğrencilerini bilimsel araştırmalara, master ve doktora yapmaya teşvik ederdi. Öğretim üyeleri arasında saygınlığı vardı. Sahasında söz sahibi idi. Özellikle Türk-İslâm Edebiyatı'nda, ilk müracaat edilen kimseydi. Kendisinden önce profesör olmuş hocalar bile, ağır bir parça, çetin bir şiir oldu mu;

"—Es'ad Bey, şuna beraber bakabilir miyiz?" diye kendisine gelirlerdi. Herkese yardımcı olmaya çalışırdı.

İlk yıllar Kurtuluş'ta oturuyorlardı. Daha sonra Kalaba'ya taşındılar (1963). Evlerinin yakınında cami yoktu. Bir mescid açılması için önderlik etti. Daha sonra onun gayretleriyle bir dernek kurulup, cami yeri alındı. Üstte Kur'an Kur'an Kursu,

altta cami olmak üzere cami inşaatının yapılmasına gayret etti. Buralarda zaman zaman hadis ve tefsir sohbetleri yaptı.

Komşuluk ilişkileri çok mükemmeldi. Bütün yorgunluklarına ve yoğunluklarına rağmen, komşularına da vakit ayırırdı. Karşılıklı ziyaretleşmeler olurdu. Ziyaretlerde tebessümü eksik etmezdi. Ziyaret sırasında, kütüphaneden uygun bir kitap alır, orada bulunanlardan birisine bir yer açtırırdı. Sonra oradan bir miktar okuyarak sohbet ederdi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, hemen her yıl Ankara'ya gelir, evlerinde bir süre misafir kalırdı. Ankara'nın çeşitli semtlerinde, çevre ilçelerde sohbetler, ziyaretler olurdu. Bazen de M. Es'ad Hocaefendi'yi de yanına alır, Anadolu'nun muhtelif şehirlerine beraber seyahat ederlerdi.

1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerine başladı. Hafta sonlarında İstanbul'a gidiyor, pazar günü hadis dersini yapıp Ankara'ya dönüyordu.

Mehmed Zâhid Efendi'nin hastalığında, ameliyatında hep yakın hizmetinde bulundu. Son demlerinde de yanıbaşındaydı. Onun arzusu üzerine, 13 Kasım 1980 (5 Muharrem 1401) günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi.

Tasavvufî nisbeti; hocası Mehmed Zâhid Efendi vasıtasıyla Nakşibendî Tarikatı'nın, Hàlidiyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir. Ayrıca Kàdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Mevleviyye, Halvetiyye ve Bayrâmiyye tarikatlarından da irşada me'zundur.

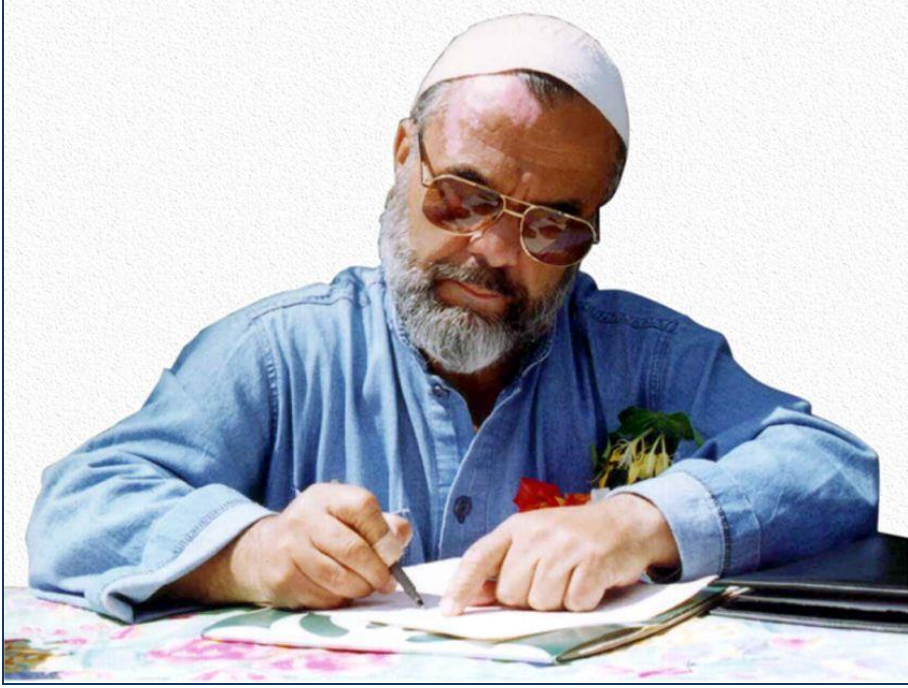
Onun döneminde hadis derslerine ilgi daha da arttı. Cemaat yer bulamadığı için camiye ilâveler yapıldı, ders dinlenilecek yerler beş-altı kat genişletildi. Caminin yanındaki eski binalar alınarak camiye katıldı. Ayrıca Ankara, İzmir, Bursa, Sapanca, İzmit ve Eskişehir'de mutad hadis dersleri başlatıldı.

Mehmed Zahid Kotku Efendi'nin emri üzerine kurduğu "Hakyol Vakfı"nın çalışmalarıyla bizzat ilgilendi, muhtelif yerlerde şubeler açtırdı. Eğitim ve yardımlaşma faaliyetini yaygınlaştırmak için çalışmalar yaptı. Sanat ve kültürle ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Kültür ve Sanat Vakfı"nı, sağlık hizmetleri için "Sağlık Vakfı"nı kurdurdu. Hanımların eğitimiyle ilgili olarak "Hanım Dernekleri"nin; çevre ile ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Ahlâk, Kültür ve Çevre Dernekleri"nin kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etti. Bu çalışmalarla toplumun güzel amaçlar için bir araya gelmesini, organize olmasını sağlamaya çalıştı.

Vakıflara ait, harabe haline gelmiş birtakım ecdad yadigârı eserlerin tamir ve tecdidiyle ilgilendi. Onların gayesine uygun olarak tekrar faaliyete geçmesini temin etti. (Ahmed Kâmil Tekkesi, Selâmi Mustafa Efendi Tekkesi, Şeyh Murad Efendi Dergâhı, Şadiye Hatun Şifâ Külliyesi...)

Eğitimin yaygınlaştırılması için basın ve yayın çalışmalarıyla ilgilendi. 1983 Eylülünde İslâm dergisi, 1985 Nisanında Kadın ve Aile ve İlim ve Sanat dergisi yayınlanmaya başladı. Daha sonra, Gülçocuk dergisi çıkartıldı. Sağlık ve bilimle ilgili konularda isePanzehir dergisi yayınlandı. Vefa Yayıncılık adına yayınlanan bu dergilerle yakından ilgilendi ve makaleler yazdı.

Bu dergiler ilgilendikleri sahalarda kamuoyuna önderlik ettiler. Yayınladıkları yazılarla, araştırma dosyalarıyla ve İslâm dünyasından haberlerle halkımızın bilgilenmesine ve bilinçlenmesine katkıda bulundular. İyimser, ümit verici, yol gösterici yazılarla pek çok hayırlı gelişmelere sebep oldular. Haklarında sempozyumlar, doktora tezleri yapıldı. Bir ara İslâm dergisinin tirajı yüz bini aştı. *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergileri, 1998 Haziranına kadar aksamadan yayınlarını sürdürdüler.

Kitap yayıncılığı için Sehâ Neşriyat'ı kurdu; çeşitli dinî, edebî, tarihî, kültürel eserler neşredildi. Yayıncılığın geliştirilmesi, haftalık ve günlük yayınlara geçilebilmesi için çalışmalar başlattı. Onun gayretleriyle bir matbaa tesis edildi (Ahsen), dizgi tesisleri kuruldu (Dehâ).

Sesli ve görüntülü yayıncılık alanında hizmet etmek, millî ve mânevî değerlerimize uygun yayınlar yapmak üzere, *Ak-Radyo* (AKRA) adı altında bir müessesenin kurulmasına öncülük etti (1992). Halen İstanbul'dan radyo yayınları yapılmakta; bu yayınlar uydu vasıtasıyla Türkiye'nin her yerinden, Orta Asya'dan ve Avrupa'dan dinlenebilmektedir.

Onun teşviki ile Ak-Televizyon adı altında Marmara Bölgesine yönelik bölgesel televizyon yayını başlatıldı (1997). Basın-yayın alanında *Sağduyu* isimli günlük bir gazete yayınlandı (3 Mayıs 1998 - 11 Temmuz 1999).

Kaliteli bir eğitimi temin etmek amacıyla, özel eğitim kurumlarının kurulmasını teşvik etti. Çeşitli illerde ilkokul

öncesi, ilkokul ve orta öğrenime yönelik eğitim tesisleri, okullar ve dersaneler kurdurdu. (Asfa)

Halka güvenilir bir sağlık hizmeti verilmesi için poliklinikler ve hastaneler açılmasını teşvik etti. Başta İstanbul olmak üzere bir çok ilde sağlık kuruluşları hizmete açıldı. (Hayrunnisâ Hastanesi, Esmâ Hatun Hastanesi, Afiyet Hastanesi…)

Yurtdışındaki müslümanlarla diyaloğu sağlamak, ziyaretleri kolaylaştırmak amacıyla İskenderpaşa Turizm (İSPA) adı altında bir seyahat acentası kurulmasına öncülük etti. Bu şirket vasıtasıyla hac ve umre programları, çeşitli yurt içi ve yurt dışı geziler; aile ve eğitim toplantıları düzenlendi.

İlmî seviyesi yüksek hocalar yetiştirmek amacıyla İstanbul'da, Ankara'da, Konya'da ve Bursa'da hadis ve fıkıh enstitüleri açtırdı. Buralarda ilâhiyat fakültelerinde okuyan veya mezun olan kimselere, özel hocalardan Arapça, hadis, tefsir ve fıkıh dersleri verdirilmesini temin etti.

Sohbet ve vaazlarına yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi gösterilmesi ve çeşitli yerlere davet edilmesi, onun çok seyahat etmesine neden oldu. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Afrika'da, Orta Asya'da ve Avustralya'da pek çok ziyaretler, vaazlar, sohbetler yaptı; eğitim programlarına katıldı.

Her yıl hac ve umre dolayısıyla değişik ülkelerden gelen müslümanlarla görüştü, diyalog kurdu. Hakkı ve hayrı, iyiyi ve güzeli tebliğ etme yönünde şumüllü ve verimli çalışmalar yapmaktan bir an bile geri kalmadı. Çevresini de daima bu tür çalışmalara teşvik etti.

1997 Mayıs'ından itibaren hizmetlerini yurtdışında sürdürdü. 1998 yılında Avustralya'nın Brisbane şehrine yerleşti. Tebliğ ve irşad çalışmalarını Avustralya'nın her tarafına yaygınlaştırdı. Pek çok yerde camiler, kültür merkezleri açıldı. Brisban'daki camide, her gün sabah ve yatsı namazlarından sonra, hadis sohbeti yapıyordu.

Radyo sohbetleri yine devam etti. Cuma günleri Ak-Radyo'da yapmakta olduğu hadis sohbetlerine ilâve olarak, salı günleri tefsir sohbetleri yapmaya başladı (29 Eylül 1998). Fâtiha Sûresi'nden başladı. Her sohbette birkaç ayet-i kerime okuyup, izah ediyordu. Vefat etmeden önce yaptıkları son tefsir sohbetinde, Bakara Sûresi 224. ayetine kadar gelmişlerdi.

4 Şubat 2001 (10 Zilkade 1421) Pazar günü, bir cami açılışı yapmak için Grifit şehrine giderlerken, Avustralya yerel saatiyle 12'de (Türkiye saatiyle 04'te) Sydney civarında, Dubbo kasabası yakınlarında geçirdikleri elim bir trafik kazası sonucu, yanında bulunan damadı Prof. Dr. Ali Yücel Uyarel'le birlikte ahirete irtihal eylediler. Ani ölümleri ailesi, yakınları, sevenleri ve bütün müslümanlar tarafından derin bir üzüntüyle karşılandı.

Mübarek naaşları, Sydney'de Auburn Gelibolu Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Türkiye'ye getirildi (8 Şubat Perşembe). 9 Şubat Cuma günü, Fatih Camii'nde yüzbinlerin iştirak ettiği muhteşem bir cenaze namazından sonra, tekbirlerle, salevatlarla, dualarla, gözyaşlarıyla, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin kabri civarında, Eyüp Mezarlığında toprağa verildi.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Rh.A, doğu dillerinden Arapça ve Farsça'yı, batı dillerinden Almanca ve İngilizce'yi bilmekteydi.

Yurt içinde ve yurt dışında çok yönlü sosyal faaliyetlerini, tebliğ ve irşad çalışmalarını vefat edinceye kadar devam ettirdi.

Rûhu şâd, mekânı cennetî a'lâ olsun...

Yayınlanmış Eserleri:

01. Matbaacı İbrâhîm-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiye (1982)
02. Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât
03. Gayemiz (1987)
04. İslâm Çağrısı (1990)
05. Yeni Ufuklar (1992)
06. Çocuklarla Başbaşa
07. Başarının Prensipleri
08. Türk Dili ve Kültürü
09. İslâm'da Nefis Terbiyesi ve Tasavvufa Giriş (1992)
10. Avustralya Sohbetleri-1 (1992)
11. Avustralya Sohbetleri-2 (1994)
12. Avustralya Sohbetleri-3 (1995)
13. Avustralya Sohbetleri-4 (1996)
14. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
15. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
16. Zaferin Yolu ve Şartları (1994)
17. İslâm, Sevgi ve Tasavvuf (1994)
18. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)
19. Güncel Meseleler-1 (1994)
20. Güncel Meseleler-2 (1995)
21. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
22. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
23. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
24. Başarı Yolunda Sevginin Gücü (1995)
25. İslâmî Çalışma ve Hizmetlerde Metod (1995)
26. Sosyal Hizmetlerde Hanımlar (1995)
27. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
28. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
29. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
30. Haydi Hizmete! (1997)
31. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
32. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)

33. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
34. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
35. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
36. Mi'rac Gecesi (1998)
37. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
38. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)

01. HAYATIN EN ÖNEMLİ NOKTASI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llàhi'r-rahmâni'r-rahîm,
El-hamdü li'llàhi hakka hamdihî ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîne't-tayyibîne't-tàhirîn…

Çok değerli kardeşlerim!

Sözlerime Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin adıyla başlıyor, sizi onun Rasûlünün bize öğrettiği selâmı ile selâmlıyorum: Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun! *Es-selâmü aleyküm ve rahmetullàhi ve berekâtühü!*

Sözlerin en değerlisi, en üstünü, kuşkusuz Allah kelâmı olduğu için, kendi konuşmama başlamazdan önce Mustafa kardeşimi bir aşır okumak üzere mikrofona davet ediyorum:

[Kur'an okundu.]

Çok değerli kardeşlerim!

Bizi yaratan ve yaşatan ve sayısız lütuflarına nimetlerine mazhar eyleyen Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne sonsuz hamd ü senâlar olsun...

Bize Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızası yollarını öğreten, Allah'ın en sevgili kulu, gerçek elçisi ve bizim nümûne-i imtisalimiz, önderimiz, rehberimiz Muhammed-i Mustafa Hazretleri'ne ve onun mübarek âline, pak ashâbına ve cihan durdukça ona tâbî olup onun izinde gidecek olan cümle etbâına ve ahbâbına salât ü selâm ve dualarımızı arz ederim.

a. Yaratılışımızın Gayesi

Muhterem kardeşlerim! Konuşulacak bin bir mesele içinden şüphesiz ki, saatleri sayılı ömrümüzde, günleri dakikaları, saniyeleri belli ömrümüzde, en güzellerini, en faydalılarını

seçmeliyiz. Bize en çok yararı dokunacak olanları arayıp bulmalıyız. Onun için, en önemli soruyu soruyorum:

“—Bu dünya neden yaratıldı?”

“—Neden, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi bu dünyaya gönderdi?”

“—Neden gönderdikten bir müddet sonra da buradan bizi alıyor, göçüp gidiyoruz?”

“—Bu gelmenin, bu gitmenin sebebi ne? Bu hayatın özü ve hakikati ne? Mânâsı ne? Bu hayatta en önemli olan, kaçırmamamız gereken püf noktası, bam teli neresi?”

Hiç şüphesiz ki bu hayat biteceği zaman, —çünkü bizden öncekilerin hayatı bitti; peygamberler de, hükümdarlar da, padişahlar da hepsi göçtüler gittiler— gideceğimiz zaman, “Bu ömrü yanlış geçirmişim, hay Allah! Olmadı, yanlış oldu, tamamen yanılmışım, beceremedim, başaramadım, ters bir yol tutturmuşum!” dememek; en önemlisi bu! Çünkü hayat teyp değil ki, geriye döndürüp tekrar dinlemek mümkün olsun, tekrar yaşamak mümkün olsun... Bir kere yaşadıktan sonra geriye dönüşü olmayan, tek yönlü bir yoldur bu hayat...

Benim demin sorduğum soruların cevabında, büyük alimimiz, kendisiyle iftihar ettiğimiz Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri, onun gibi binlerce alim, bilgin ve din büyüklerimizin hepsine tercüman olmuş:

“—İki alemin, yâni dünya ve ahiretin yaratılmasından ve alemin insanoğluyla doldurulmasından, dünyanın insanlarla iskân edilmesinden maksad-ı aksâ ve matlab-ı a’lâ; yâni asıl gâye, temeldeki, özdeki asıl ilâhi maksat ma’rifetullahtır.” diyor. Yâni, kulların Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni bilmeleri, bu bulmacayı çözmeleri, bu bilmeceyi doğru olarak cevaplandırmaları... Asıl işin özü, aslı budur.

Biliyorsunuz, bu İbrahim Hakkı Erzurumî *Tefviznâme*’yi yazmış, diyor ki:

Hak şerleri hayr eyler.
Zannetme ki gayr eyler.

Arif anı seyr eyler.
Mevlâ görelim neyler,
Neylerse güzel eyler.

Böyle anlatmış. Yani asıl gayemiz, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni bilmek oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bir ayet-i kerimede şöyle buyuruyor, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ (الذاريات:٥٦)

(*Ve mâ halaktü'l-cinne ve'l-inse illâ li-ya'budûn*) "Ben, insanları ve cinleri başka bir şey için yaratmadım; ancak bana ibadet etsinler diye yarattım." (Zâriyât, 51/56)

Yâni, bizim buraya gelmemizden, sizin burada çalışmanızdan, meşguliyetlerimizden, mesleklerimizden; gecelerimizin, gündüzlerimizin geçmesinden, değerlendirilmesinden maksat, Allah'a güzel ve başarılı bir şekilde kulluk yapmak ve ömrümüzü öyle geçirmektir.

Tebâreke Sûresi'nde buyuruyor ki Allah-u Teâlâ Hazretleri:

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلاً (الملك:٢)

(*Ellezî haleka'l-mevte ve'l-hayâte li-yeblüveküm eyyüküm ahsenü amelâ*) [O Allah ki, hanginizin daha güzel davranacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratmıştır.] (Mülk, 67/2)

Size ölümlü hayatı böyle icad edip de, sizi dünyaya gönderen Allah-u Teâlâ Hazretleri niçin yapmış bunu? Ölümü ve hayatı niçin yaratmış? Sizin hanginiz kendisine daha güzel kulluk edecek, bunu belli etmek için...

Bir hadis-i şerifte Ebû Hüreyre RA'dan ve daha başka

râvilerden bildirildiğine göre:[1]

إِنَّ لِلّٰهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا ، مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ

(خ. م. ت. ه. حب. طس. ق. عن أبي هريرة)

(*İnne li'llâhi tis'aten ve tis'îne'smen, men ahsàhâ dehale'l-cenneh.*) "Muhakkak ki, Allah-u Teàlâ'nın doksan dokuz ismi vardır. Kim bunları ezberlerse veya mânâsına âşinâ olur, içine sindirirse cennete girer."

Tabii, doksan dokuz esmânın ötesinde, daha bir çok esmâsı vardır Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ama, bunları bilen, o maksada ulaşıyor.

Bu isimlerin içinde, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bir ismi *Nûr*... Allah-u Teâlâ Hazretleri *Nûr*'dur. Bir ismi *Zâhir*... *Zâhir* hepimizin bildiği gibi aşikâr demek, görünen demek... Yâni Allah-u Teâlâ Hazretleri —hâşâ sümme hâşâ— karanlık değil ki, görünmesin... *Nûr*'dur ve *Zâhir*'dir ve *Mübîn*'dir. Âşikârdır, görünücüdür ve uzakta değildir. *Karîb*'dir, yakındır.

Bir keresinde Peygamber SAS'in huzurunda, sahabe-i kiram tekbiri yüksek sesle, fazlaca bağırarak almışlar. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

"—Ey insanlar kendinize gelin, kendinize bir çeki düzen verin, sakin olun! Çünkü siz duymayan veya uzakta olan bir Rabb'e hitab etmiyorsunuz. Bilâkis yakındır o; fısıldasanız dahi duyar,

---

[1] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.981, no:2585; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2062, no:2677; Tirmizî, *Sünen*, cV, s.530, no:3506; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1269, no:3860; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.258, no:7493; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.87, no:807; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.296, no:981; Beyhakî, Sünenü'l-Kübrâ, c.X, s.27, no:19601; Taberânî, Dua, c.I, s.48, no:97; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.231, no:1704; Dâra Kutnî, *İlel*, c.IX, s.1675; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.139; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.674, no:1933; İbn-i Hacer, *Tahlîsü'l-Hayr*, c.IV, s.172, no:2056; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.23330.

gönlünüzden geçeni bile işitir.” demiş.

b. Allah’ın Varlığının Delilleri

Şimdi benim hayret ettiğim bir nokta vardır değerli kardeşlerim, hepimiz namına hayret ettiğim bir nokta: Allah-u Teâlâ Hazretleri *Zâhir* iken, *Nûr* iken, *Mübîn* iken, *Karîb* iken biz niye bu kadar uzağız? Biz niye bu kadar bu konuya yabancıyız? Biz niye bu konularda bu kadar yayayız? Biz niye bu kadar gàfiliz?

Evet, Allah bize bir akıl vermiş, bizden başka hemcinslerimize de vermiş. Kâh bizler, kâh onlar çalışarak şu dünyada bir hayli büyük işler becermişiz. Göklerde uçuyoruz, denizlerde geziyoruz, deniz altlarında araştırmalar yapıyoruz. Fezâlara füzeler fırlatıyoruz, Ay’a ayak basmışız. Uzaya doğru yolculuk yapmaktayız. Makinalar var, çeşitli aletler var... Bir insanın kendi gücüyle yapamayacağı birçok şeyi aletlere yaptırtıyoruz. Aklımız var, zekâmız var, mantığımız var... Fakat bu aklı, bu zekâyı en önemli meselede o tarafa yöneltip yormuyoruz. Bu meseleyle ilgilenmiyoruz, bu meselenin üstüne eğilmiyoruz. Biraz zihnimizi bu yöne sevk etsek, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin varlığının delillerini, emârelerini, izlerini göreceğiz.

Biliyorsunuz polis bir cinayeti bazen bir saç telinden aydınlatır. Bir saç teli; maktulün, öldürülenin tırnağının kenarına sıkışmış bir saç teli, bazen bir mikroskopik inceleme ve sâire sonucu katilin bulunmasına sebep oluyor. Bir tel, bazen bir parmak izi, bazen bir papuç çamuru bir şeyin isbatına yarıyor. Yâni bir insanı ipe götürüyor. O kadar kesin gerçeklerin bulunmasına yardımcı oluyor.

Şimdi biz de kâinata, çevremize baktığımız zaman delilleri görmeli ve kullanmasını, değerlendirmesini bilmeli ve onun sonucuna göre hareket etmeliyiz. Çevremize baktığımız zaman, iyi, son derece bilgin, fizikçi, kimyacı, matematikçi alim insan olmaksızın; bizim gibi sade vatandaşlar da, sizler gibi meslekleri

başka olan kimseler de, bir çok ip uçları bulabilir, bir çok emareler bulabilir, bir çok bilgileri sezebilir, anlayabiliriz. Ama ben size bir kaç tane çok dikkat çekici olan delilleri söyleyeyim:

Biliyorsunuz Allah bizim Dünyamızı Güneş'in etrafında döndürüyor, ama daire şeklinde döndürmüyor. Yâni Güneş tam ortada, biz de Güneş'e aynı mesafede dönmüyoruz. Güneş'e kâh yaklaşıyoruz, kâh uzaklaşıyoruz. Yani elips şeklinde, beyzi şekilde, uzunlamasına bastırılmış bir yörüngede dönüyor Dünyamız... Güneş tam ortada değil, elipsin odaklarından birinde; yâni bir tarafa yakın, bir tarafa uzak... Dünya Güneş'e yaklaştığı zaman durum başka türlü oluyor, uzaklaştığı zaman başka türlü oluyor. Bu, o kadar muntazaman bir şekilde hesaplanmış ki, bu yörüngeden birazcık kaysa, Dünya üzerindeki hayatın tadı kaçacak.

Sonra daire şeklinde dönmediği gibi, kendi ekseni etrafındaki dönüşü de yörüngesine dik değil... Yâni kendi ekseni etrafındaki dönme düzlemiyle, Güneş'in etrafında çizdiği yörüngenin oluşturduğu düzlem üst üste oturmuyor. Doksan derece değil, böyle meyilli dönüyor. Meyilli döndüğü için de, Dünya'da mevsimler meydana geliyor. Türkiye'de kış Avustralya'da yaz... Biz uçağa biniyoruz kar yağarken; buraya geliyoruz, gömlek bile fazla geliyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri kâh burasını ısıtıyor, kâh öbür tarafı ısıtıyor. O meyilden dolayı Dünya'nın bazı yerleri buz tutmuyor, Güneş'ten ve Güneş'in faydalarından mahrum kalmıyor ve her tarafı hayata elverişli olacak bir tarzda güneşten istifade ediyor. Demek ki, meyli bir hesapla verilmiş, dönüşü bir hesapla çizilmiş.

Sonra kendi ekseni etrafında dönüşü var... Gece ve gündüzün meydana gelmesi kendi ekseni etrafında dönmesinden... Düşünün, bir Güneş ki başınızdan hiç ayrılmıyor, sabahtan akşama... Akşam yok zaten, yirmi dört saat gündüz... Zaten yirmi dört saat de yok, onlar da olmaz. Devamlı güneş tepenizde... Ne olursunuz? Hayat ne olur, bitkiler ne olur, kıtalar ne olur? Mahvolur.

Ama bir gece var, bir gündüz var... Ben bu durumu şöyle anlatıyorum. Hani çocuklar geceleyin anneleriyle babalarıyla uyku uyumak istemezler. Amma, elektriği söndürdün mü mecburen uyur. Yani karanlıkta kaldı mı, çocuk uyur. Allah-u Teâlâ Hazretleri de kullarım istirahat etsinler de, dinlene, dinlene yaşasınlar diye elektriği bazen söndürüyor ki, insanlar geceleri dinlesin.

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا . وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا . وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا

(النبأ: ٩-١١)

(*Ve cealnâ nevmeküm sübâtâ. Ve cealne'l-leyle libâsâ. Ve cealne'n-nehâra maàşâ.*) [Uykunuzu bir dinlenme kıldık. Geceyi bir örtü yaptık. Gündüzü de çalışıp kazanma zamanı kıldık.](Nebe',78/9-11)

Bunu da bir istirahat için yaptığını belirtiyor Kur'an-ı

Kerim'de... Yani bir sebebe dayalı olarak, kendisinin kasıtlı olarak bunu böyle yaptığını da belirtiyor.

Sonra, kimyager kardeşlerimiz çok iyi bilirler ki, kimyada maddelerin halleri vardır: Katı, sıvı, gaz... Katı bir maddeyi ısıtırsanız erir. Onun istediği bir sıcaklık vardır, hepsinin bir erime derecesi vardır. O erime derecesine geldiği zaman erir, demir bile erir. Sonra daha fazla ısıtırsanız, erimiş olan şey kaynamağa başlar, bu sefer havaya uçar. Yâni belki uçar, belki uçmaz mühim değil de, gaz olur. Katıyken sıvı olur, sıvıyken gaz olur. Tabii her seferinde moleküllerin arasındaki mesafe biraz açıldığı için, yani kesafeti azaldığından, katı hali en ağırdır, sıvı hali biraz daha hafiftir, gaz hali en hafiftir.

Buna mukabil ters tarafa doğru da gidecek olursak, belli kimyevi ve fiziki şartları hazırlarsanız, bir gazı sıvı hale getirebilirsiniz. Şu teneffüs ettiğimiz havayı laboratuvarda sıvı haline getirirler. Sıvı hava... Biraz daha sıkıştırınca da katı hale gelir. Tamam bu kaideyi biliyoruz. Ve katı halin, sıvı halinden daha ağır olduğunu genel bir kaide olarak görüyoruz.

Fakat, suyun katı hali nedir? Buz... Suyun üç halini biliyoruz: Buz, su, buhar... Suyun katı hali, sıvı halinden daha hafiftir. Suyun katı hali olan buz, sıvı halinden daha hafif... Onun için, suya buzdolabından çıkartıp veya başka bir yerden bir buz parçası atarsanız, suyun üstünde yüzer. Yâni dibine batmaz.

"—E Hocam bunda ne var yani, ne diye bunu anlatıyorsun? Hep bildiğimiz şeyleri ne diye böyle bize hatırlatıyorsun?"

Bunda çok büyük bir ipucu var, delil var... Biz şimdi mercekle böyle delil arıyoruz ya; çok büyük bir ipucu var: Allah-u Teâlâ Hazretleri hayatın ana maddesi olan suyu bu özellikte yaratmak suretiyle, Dünya üzerindeki hayatı korumuş, kardeşlerim! Eğer mevsimler olmasaydı, gece olmasaydı, gündüz olmasaydı, demin saydığım bir sürü şey olmasaydı ve suyun bu özelliği olmasaydı; kış geldiği zaman, soğuk olduğu zaman, su donunca denizin dibine gidecek, gölün dibine gidecekti. Soğukla karşılaştığı zaman donacaktı, donan dibe gidecekti. Bu sefer okyanusun on bin metre

midir, derinliği, on beş bin metre midir; bilmem kaç kilometre kalınlığında bir buz kaplayacaktı dünyanın etrafını... Ve o buzun içinde, o suyun içindeki varlıkların hepsi donacaklardı. Bir kış mevsimi geçti de öteki bahar geldi mi farz edelim, hayattan eser kalmayacaktı. Bütün bitkiler donmuş, bütün balıklar ölmüş, bütün canlılar bitmiş duruma gelecekti.

Demek ki, bu kâinatın her şeyini, hatta suyun ağırlığını ve diğer mevsimin şartlarını, hepsini hesaplayan, son derece bilgili, son derece àlim, son derece güçlü, eşsiz, emsalsiz bir bilgi ve akıl sahibi varlık var; bunu bütün ilim adamları kabul ediyor. Yâni kâinatta bir düzen ve bu düzenin bir sahibi var ve varlıkların belli bir istikamete, muntazam bir tarzda sürülüp götürüldüğü tesbit edilmiş durumda...

Mesela, Ordinaryüs Prof. Dr. Akil Muhtar Özden, bu konuda bir kitap yazmış, "*İlim Bakımından Ahlâk*" diye... Bu kitabında: "Bizim tesbit ettiğimize göre, şu kâinattaki bütün varlıkları belli bir intizam içinde yaratan ve belli bir gayeye muntazaman

götüren bir şuurlu güç, kudret var!" diyor. Bunu herkes biliyor, tesbit ediyorlar. Demek ki, çevremize dikkatle baktığımız zaman, birçok delil bulabiliriz. Böyle uzaklara gitmeden bir iki misal daha vermek isterim:

Biliyorsunuz, hele sizin bu Avustralya'da çeşitlerini görüp de hayranlık duyuyoruz, güzel cinslerini görüyoruz, çeşit çeşit meyveler var... Bunlar nerede yapılıyor? Bunlar bitkilerde yapılıyor. Bitki dediğimiz varlıkların ana faaliyeti nedir? Toprakta kökleri var veya suda kökleri var... Köklerinden suyu alıyor, suyun içinde erimiş maddeleri alıyor. Sonra, güneş ışını ile onlar üzerinde işlem yapıyor ve ağacın, bitkinin üzerinde gördüğümüz her şey öyle meydana geliyor. Elma yaprak yapıyor, odun yaprak yapıyor, diğer yapraklar yaprak yapıyor,

Yaprağın içinde bir klorofil tanesi, mikroskopla baktığınız zaman küçük küçük, koza taneleri gibi varlıklardan meydana gelmiş görüyorsunuz. Bir hücre, küçücük bir bitki hücresi kökten aldığı suyla, güneşten aldığı ışığı kullanarak şeker yapıyor, tatlı yapıyor, ekşi yapıyor, odun yapıyor, vs. yapıyor. Bir toplu iğnenin başı kadar bile olmayan küçücük bir hücre, yâni bir karış diyeceğim bacak kadar diyeceğim, bacak kadar da değil... Bacak kadar çocuk bize şöyle yapıyor, böyle yapıyor filân deriz. Bir toplu iğnenin ucu kadar olan bir hücre neler yapıyor.

Eğer bugün teknoloji, ilim ve fen o hücrenin yapabildiğini yapabilse; buyur su, buyur güneş... Yapabilse, kâinatın dünyanın ekonomisi her şey alt üst olacak. Yani koca koca şeker fabrikaları kurmaya lüzum kalmayacak. Pancarı sıkacaksın, suyunu süzeceksin, kaynatacaksın, ilaçlayacaksın, bilmem ne yapacaksın... Ondan sonra şöyle edeceksin, böyle edeceksin, şeker elde edeceksin. Veyahut daha başka şeyler... Sadece güneş ışığı ile suyu birleştirerek onu biz insanlar yapamıyoruz. Gözümüzün önünde cereyan eden hadiseyi taklid edemiyoruz. Ama, bir hücre bu kadar büyük işleri başarıyor. Demek ki, kâinatta eşsiz bir nizam var, engin bir nizam var! İnceledikçe insanın hayranlığı artıyor.

Bu Avustralya'da bir ağaç adından bahsettiler, yüz seksen metre oluyormuş. Bilmiyorum görenleriniz var mı? Herhalde bu Ekvator'a yakın kısımlardadır. Amerika'da varmış bunlara benzer bir çeşit ağaç, iki yüz yirmi metreye kadar boyu oluyormuş. İki yüz yirmi metre... Çok büyük bir binanın boyu altı yedi metredir, sekiz metredir. Yani iki yüz yirmi metre olunca, yetmiş seksen katlı mı oluyor, doksan katlı mı oluyor? Koca bir şey olmuş oluyor yâni... Muazzam, muhteşem bir gökdelen olmuş oluyor. Böyle bir ağaç...

Allah bunu da büyük yaratmış dersiniz, bunu böyle dersiniz ama, eğer bir ziraatçi olsanız, arazinin içinde su olmasa, kuyu kazsanız, o kuyudan o suyu çıkarmak için akla karayı seçersiniz. Çünkü belli bir mesafeden sonra el tulumbasıyla su çekemezsiniz, çıkmaz su... Ondan sonra, şamandıralı pompa kullanacaksınız, tulumba kullanacaksınız. Suya sarkıtacaksınız, orada o suyun yüzeyinde dururken motorun kuvvetiyle suyu basacak, yukarıya çıkartacak. O da işte bilmiyorum kaç metrede olabilir? Bunun diyelim ki, yirmibeş metre yahut otuz metre gücü vardır. Ondan sonrasını kademe yapmak lâzım; ikinci bir motor gücü lâzım, onunla çıkartmak lâzım. Fakat, bu iki yüz yirmi metre boyundaki ağacın tepesine yeşilliği sağlayan su nereden geliyor? Nasıl gidiyor? Yâni çok büyük düzenler, çok büyük, çok harika nizamlar var...

Suyun altında kaç bin metre aşağıda yaşayan balıklar var, muhterem kardeşlerim! Bu balıklar yaşıyorlar orada amma,

insanoğlu bir araç yapsa, aşağısını incelemek için bir küre yapsa, aşağıya sarkıtsa, belli bir derinlikten sonra, denizin tazyikinden yam yassı oluyor, çatır çatır kırılıyor küre... Çelik filân para etmiyor, yamyassı oluyor. Ama Allah o kadar derinliklerde o balıkları yaşatıyor.

Muhterem kardeşlerim, kısaca söylemek gerekirse, insan etrafını bilimsel bir merakla, ilgiyle incelerse, her şeyde Allah'ın varlığını, büyüklüğünü, sanatını, kudretini görebilir. Arap şairlerden birisi, "Neye bakarsan, onda Allah'ın birliğine bir delil vardır." diyor. Şu kâinatın sayfalarını çevir, etrafı dikkatle incele, sanki kitap okurmuş gibi kâinata bak! Göreceksin ki, bunlar sana Allah tarafından gönderilmiş mektup gibidir. Varlığını, birliğini gösteriyor; sana vazifelerini gösteriyor, sana iman etmeyi ihtar ediyor.

Muhterem kardeşlerim, akıl ve mantık, ilim ve irfan insanı mü'min olmaya sevk eder. Ve gerçekten de biz Allah'ın mümin kulları olarak etrafımızı bu gözle seyrettiğimiz zaman, hikmetleri incelediğimiz zaman, imanımız artıyor.

Allah'ın varlığına birliğine o kadar kaniyiz ki; bakıyoruz, Allah zalimden intikamını alıyor, gözümüzün önünde onu cezalandırıyor... "Bak, Allah nasıl intikam alıyor, nasıl mahvetti onu! Bak, sonunda nasıl perişan oldu! Bak Allah'ın hikmetine! Bak önce biraz mühlet veriyor, fakat sonunda zalimin cezasını veriyor." diyoruz.

Sonra işimizde sıkışıyoruz, başımıza bir üzüntü geliyor sıkışıyoruz, elimizi kaldırıyoruz istiyoruz; Allah istediğimizi veriyor. İstiyoruz, istediğimizi veriyor. Biliyoruz ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri duaları kabul edicidir; istediğimizi ihsan ediyor. Adaletle hükmediyor ve adaletini gösteriyor.

Dünya, Ay, Güneş, insan vücudu hepsi Allah'ın varlığını gösteriyor. Demin ismini zikrettiğim o meşhur Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri'nin yaşadığı devirlerde, ki çok büyük bir alim o... Zamanına göre olağanüstü ileriye gitmiş büyük bir alim...

Böyle dünyanın güneş etrafında döndüğünü herkes bilmez. Ama bu büyük alim diyor ki:

"—Dünya güneşin etrafında dönüyor. Bazıları, işte Güneş buradan çıkıyor da, bu tarafa gidiyor filân der amma; o kadar uzak mesafelerden, o kadar büyük bir varlığın o kadar kısa bir zamanda, o kadar büyük bir mesafeyi alması akıl işi değil. Böyle şey aklen mümkün olamaz!" diyor.

Bu sözün kıymetini, kâinattaki hızın sınırlı olduğunu bilen ilim adamları anlarlar. O kitabına "*Ma'rifetnâme*" ismini koymuş. *Ma'rifet*, yâni bilme... *Ma'rifetullah*'ın, yâni Allah'ı bilmenin risâlesi... Diyor ki:

"—Allah'ı bilmek için, insan çevresini incelemeli! Yâni tabiatı, gökleri, yıldızları, Ay'ı, Güneş'i, Dünya'yı, yeryüzünü, yerin tabakalarını; bunları öğrenmek lâzım!" diyor.

Bir ilim adamı olarak, din adamı olarak daha doğrusu, daha da ötesi bir tarikat şeyhi olarak diyor ki: "Bunları bilmeniz lâzım, bilmek lâzım bunları! Gök ilmini bilmek lâzım!" diyor. Kitabının bir bölümünü ilm-i fezâya ayırmış, bir bölümü astronomiden bahsediyor.

Ondan sonra, "Tabiati bilmek lâzım, yeryüzünü bilmek lâzım!" diyor. Bir bölümünü jeolojiye ayırmış, bahsediyor, kıtaları, şunları, bunları anlatıyor. İklimleri anlatıyor.

Sonra, "İnsan vücudunu iyi incelerse insan, oradan deliller çıkartabilir." diyor, insan vücudunu anlatmaya çalışıyor. İbn-i Sina'dan ve diğer İslâm tabiplerinin çok güzel yapmış oldukları araştırmalardan güzelce faydalanarak, insan vücudunu anlatıyor.

Ondan sonra ruha, insan ruhuna, insan nefsine, onun mahiyetini anlatmaya geçiyor. Oradan tasavvufa geçiyor ve tasavvufun da insanı, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin varlığını ayan beyan sezen, hisseden arif bir insan haline getireceğini ifade ediyor. Bir İslâm aliminin meseleye bakış tarzı bu...

c. Maddî İlim Yeterli Değil

Kuru bir ilmin, maddi bir ilmin insana çok fayda vermediğini de, bendeniz acizâne kendi muhitimde çok görüyorum. İnsana Allah tarafından böyle bir basiret verilmemişse, akıl her zaman gerçekleri göstermeğe yeterli olmuyor. İlim adamları arasında da çeşitli konularda çekişmeler oluyor, ihtilaflar oluyor. Doktorların bir tanesi çıkıyor, "Falanca madde çok lüzumludur, faydalıdır." diyor; bir müddet sonra o maddenin zararlı olduğu isbat ediliyor. Birisi çıkıyor, "Aşı yapalım, çocuklara faydalıdır." diyor; bir zaman sonra o aşının zararlı olduğu anlaşılıyor.

Biz okul çağında iken "B. C. G." diye bir aşı vardı. Aşı yapmaya gelirlerdi, biz öcü görmüş gibi kaçardık. Çünkü, önce kolundan bir çizerdi. Birkaç gün sonra orası kızarmadıysa, omuzdan bir aşı yaparlardı. Bayılırdı çocuklar... Şimdi son senelerde anlaşıldı ki, zararlıymış; bizzat kendisi verem yapmağa sebep oluyormuş. Ama bir devlet politikası olarak bir müddet uygulandı, zararı sonunda ortaya çıktı.

Şu takvim meselelerinde bakıyorsunuz, şu şöyle olacak bu böyle olacak. Arapların hesabı başka, bizim hesap başka... Onların takvimi Şa'ban'ı şu günde başlatıyor, bizim takvimimiz bu günde başlatıyor. Yani ilim adamları arasında meseleler, ihtilaflar oluyor.

Teknik Üniversite'de bir profesör varmış, kubbe basıncını sıfıra indirecek bir formül bulmuş. Kubbe basıncı demek şu betondan bir kubbe yapıyorsunuz, şöyle yuvarlak... Bu kubbe, yapılan bütün kubbeler gibi duvarlara tazyik yapar, yâni duvarları açmak ister, böyle ittirir. Her kubbe dışa doğru bir tazyik yapar duvarlara... "Bu tazyiki yeni bir meyil bularak sıfıra indirdim." diye bir fikir ileriye atmış. "Binaen aleyh, ben bu kubbeyi yaparsam, yan duvarlara açılma etkisi yapmayacak, şahane bir şey buldum." filân diye, adamcağız Ankara'da bir spor salonu yaptı, Gençlik Parkı'nın karşısında; onda sonra çöktü. Tabii acı bir şey ama, olabilir; yâni ilim adamları yanılabiliyor.

Amerikalılar ilân ettiler, “Uzaya şu gün füze fırlatacağız!” diye. Fırladı, gözlerinin önünde, televizyonlarla seyrederken patladı. Yani hata yapmak istemezlerdi ama patladı, öyle oldu.

Daha önceden de, bu asrın başında Almanlar zeplin yapmışlardı, yâni motorla hareket ettirilebilen metal balon... Yapıldığı zaman, üç yüz kişi alacak bir hava gemisi oldu bu... Hafif gazla yükselen uzun bir metal hava gemisi.. Tamamlandıktan sonra yolcuları bindirdiler. Almanya’dan bindiler balona, okyanusu geçtiler tam —Newyork’a gàlibâ— iniyorlardı, bir patladı. İçindeki hidrojen gazı yanıcı olduğu için, bir patladı; herkesin gözü önünde bir büyük facia... Mahvoldu. Ondan sonra da balonla hava seyahati yapma işi tavsadı, başka çareler aradılar, uçakları filân buldular.

Demek ki, böyle kazalar olabiliyor. Hattâ bizim arkadaşlardan birinin babası eczacıymış. Eczanesine şaka yollu levha asmış: “*Ne ararsan bulunur, derde devâdan gayri...*” diye. Yâni ilaç satıyormuş ama insaflı biriymiş.

İlmin böyle eksikleri, ihtilafları, kusurları, zaafları var... İlmi bununla küçümsemiyoruz ama, ilim her şeyi tam olarak halletmedi, halletmiyor; onu anlatmak istiyorum.

Bu günün ilmi çalışmaları aslında devamlı bir gelişme halinde... Biz ilkokuldayken bize, "Işık doğru boyunca yayılır." diye okuturlardı. Bizde inandık. Neden? Bizim kitaplar öyle yazıyor. Bizim kitap yazdıktan sonra artık itiraz edilir mi? Bitti; bizim kitaba itiraz edilmez! "Işık doğru yol boyunca yayılır." diye bize öğrettiler; biz de etrafa fiyaka sattık orta okuldayden… Köye filân gittiğimiz zaman, hep böyle bunun bilgiçliğini tasladık.

Ama, lise ikinci sınıfa geldik: Işık dalga hareketiymiş, bir vizyon olayı varmış, bilmem ne varmış... Girişim yapmasından vs. anlaşılıyor ki, meğer doğru yol boyunca yayılmazmış, bazen köşe de dönermiş. Yâni o zaman anladık ki, iş başka türlüymüş.

Newton'a göre arzın çekim kanunu bir şey, Einstein'e göre daha başka bir şey; kütlelerin birbirini çekmesini daha başka formüllere bağlayarak izah ediyor. Yâni, ilim gelişiyor, ilimde ihtilaflar olabiliyor.

d. Din İlminde Yapılan Hatalar

Sosyal ilimlere, mânevi ilimlere gelince; yani felsefi ilimler, içtimai ilimler, inanç ve bu gibi konulara gelince, bu hatalar daha da fazla oluyor. Yani betonarme hesabında, matematikte, formülde hata yaparsa insan, sosyal konularda daha çok hatâ yapıyor. Sosyal meselelerin zaten isbatı kolay değil, laboratuvara alınması kolay değil, deneylerin yapılması kolay değil, tekrar tekrar tecrübe edilmesi kolay değil... Onun için, sosyal ilimlerde hata çok daha fazla oluyor.

Din ilmine gelince, bizim hemcinsimiz, Hazreti Adem'den kardeşlerimiz olan insanların çoğu çuvallıyor. Yâni koca koca deryalardan geçip de, hani *bir kaşık suda boğulmak* diye bir söz vardır bizim memlekette... Adam uzaya füze gönderiyor; Japonlar imparatorlarını Güneş'in oğlu sanıyor. Haydi ayıkla pirincin

taşını! Japonya sana ne oldu? Yani o kadar bilgileri topla, sonra da imparator Güneş'in oğluymuş diye inan... Sübhânallah... Güneşin oğlu olsaydı, şimdiye çoktan yanıp bitmişti. Bunu bilmez mi Japon? Bilir.

Hintlilere göre inek tanrı; hâşâ sümme hâşâ... Mısırlılar da öyle demişler. Onların da bir takım tanrıları var, çeşit çeşit... Yunanlılardan da esinlenmişler, ilham almışlar. Bir şu tanrıları var, bir bu tanrıları var... Bir tanrıları da öküz, inek... Hattâ hani buzağı yapmışlar ya, Mûsa AS'ın kavmi de...

Hani Firavun'dan kurtuluyorlar, denizi geçiyorlar, sahil-i selâmete çıkıyorlar. Mûsa AS'ın mucizelerini görüyorlar. Bütün bunlardan sonra, Musa AS Tur Dağı'na vahiy almağa gittiği zaman, arkadan Samirî'ye diyorlar ki:

"—Şu bizim altınları, gümüşleri erit, bize bir buzağı yap!"

Alışmışlar Mısır'da buzağının karşısına geçip tapınmaya... O da onlara bir buzağı heykeli yapıyor. Bir yerinden öbür tarafına açılan bir delik var... Oradan hava girdiği zaman, diğer taraftan "Muuu..." diye ses duyuluyor.

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلاً جَسَداً لَهُ خُوَارٌ (طه:٨٨)

(*Feehrace lehüm iclen ceseden lehû huvâr*) [Onlar için, böğürebilen bir buzağı heykeli yaptı.] (Tâhâ, 20/88)

Yâni, böğürme sesi çıkartan altından bir buzağı yapıyor, ona tapınıyorlar. Dikkat edelim, Hazret-i Mûsâ'ya tâbî olup da, Firavun'dan kaçmış kavim yapıyor bunu! Ne kadar büyük şaşkınlık yâni...

O peygamber gelir gelmez, tabii sinirinden ne yapacağını şaşırmış, Hârûn AS'ın sakalına yapışmış, sinirinden sakalını sımsıkı tutmuş:

"—Allah'ın varlığından, birliğinden nasıl saptı bunlar? Sen bunların başında bekçiyken, nasıl yaptılar bunu?" diye çıkışmış.

Bunun üzerine Hârun AS:

قَالَ يَبْنَؤُمَّ لاَ تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلاَ بِرَأْسِي (طه:٩٤)

(*Kàle yebneümme lâ te'huz bi-lihyetî ve lâ bi-re'sî*) "Ey anamın oğlu, şu benim sakalımı saçımı çekiştirip durma!" dedi. (Tâhâ, 20/94 "Bu adamlar beni nerdeyse öldüreceklerdi, benim sözümü dinlemediler. Dostu düşmanı bize güldürme, bırak şu sakalımı!" dedi, Musa AS'ın sinirlenmesi karşısında...

Yani akıl almaz bir şey bizim için; çünkü biz müslümanız elhamdü lillâh, gerçekleri görmüşüz.

Öküze tapmışlar. Onlar o zaman tapmışlar, şimdi de Hintliler tapıyor. "Bizim tapındığımız inekleri niye kesiyorsunuz?" diye müslümanlara hücum ediyorlar. Caddenin bir tarafından öbür tarafına inek geçerken, bütün arabalar duruyor, inek geçecek diye... O da ağır ağır geçiyor.

Amerika'da: "*The Religions of Amerika*" diye bir kitap neşredilmiş, meşhur bir alim yazmış. Bir sürü inanç var... Tabii, o

dünyanın muhtelif yerlerinde çeşitli kavimlere gittiği için çeşitli olabilir denilebilir, böyle değil. Kendi içlerinde de bir sürü inanç çeşitleri var...

Rahibin birisi çıktı, dört yüz tane adamı topladı. Ben size şöyle yapacağım, böyle yapacağım, dedi. Onların hepsini aldı götürdü. Meksika taraflarında mı, Güney Amerika mı; bir yerde hepsi toptan intihar ettiler. Din namına, inanç namına ne kadar yanlış yollarda olabiliyor insanlar, onu göstermek için söylüyorum. Amerika teknikte ilerlemiş ama, inanç bakımından böyle... Japonya çok ileri, inanç bakımından böyle...

Avrupa'da da doğru düzgün bir dindarlık yok. Yüzde seksen beşi ateist olmuşlar. Felsefi ekoller insanları kurtarıcı olmaktan çok uzak... Herkes şimdi bir önceki filozofa çatmakla vakit geçiriyor, felsefe tarihini okuyan adam çıldırıyor, Ne yapacağını şaşırıyor. "Sokrat'ın dediği mi doğru, Eflatun'un dediği mi doğru? Halk mı doğru söylemiş, filozof mu doğru söylemiş? Şu mu şöyle, bu mu böyle?" derken; "Bunlar birbirleriyle çekiştiklerine göre, hiç birisi doğru değil galiba!" diye hepsini elinin tersiyle bir itiyor. Tamam, kendisi boşlukta kalıyor.

Şimdi bu kaosu böyle anlatıp, sizi moral bakımından bunaltmak istemiyorum. Yalnız şu noktaya dikkatinizi çekmek isterim ki, muhterem kardeşlerim. Dünya hayatındaki kullandığımız alet, edavatta veyahut dünyevi ilimlerde hep hata yapılsa, nihayet maddî bir zarar olur. Yâni otomobilin şöforü bir hata yapsa, bir kaza olur. Elektrik fişinin yanlış takılmasından, düğmesinin yanlış voltta tutulmasından, ayarlanmamasından bobin yanar. Yanlış bir yere elini dokunursan, elektrik çarpar. Evde yangın çıkar, ahşapsa ev yanabilir. Bina hesapları yanlış yapılmışsa, bakarsın çöker. Betonarme yapıldığı halde, bina çöker... Tedavi olacaksa adam, iyi olacak derken fena olur.

Adamın birisi bir doktora gitmiş; bir tedavi görmüş, daha beter olmuş... Birisi bir koca karı ilacı söylemiş; onu yapmış, daha beter olmuş... Daha başka bir kimseye gitmiş, onun dediğini yapmış; daha beter olmuş... "Bana bir kâğıt kalem getirin!" demiş.

Getirmişler. Şöyle yazmış:

"—Artık belli oldu, öleceğimi biliyorum. Ben ölünce kabir taşıma şöyle yazın, insanlara ibret olsun: *İyi idi, daha iyi olayım derken öldü.*"

Dünya hayatında tıpta, teknikte bir hata olsa, insan çok olsa ölür.

"—Çok olsa ölür de ne demek? İşin bütün püf noktası hayat değil mi?"

Hayır! İşin bütün hedefi hayat değil, bu dünyada yaşamak değil... Bize göre hayat hiç bir şey! Hayat bize göre sıfıra yakın çok küçük bir değerde... Çünkü, ebedî hayat var, ahiret var... Ebedi hayatın yanında dünya hayatının rakamı seksen olsa, doksan olsa, yüz sene olsa, yüz yirmi sene olsa, bir şey ifade etmez. Çünkü hangi yüksek rakam olursa olsun, bir rakamı sonsuzluğa böldüğün zaman, sonuç sıfır olur. "Yüz yirmi bölü sonsuz, eşittir sıfır." diyor bu işi bilen arkadaşımız... Bir rakamı sonsuz küçük parçaya böldüğün zaman, sıfır olur. Yâni neyi bölersen, sıfır olur.

Onun için, sınırlıyı sonsuza nisbet ettiğin zaman, sonsuzun yanında sonlu sıfır hükmündedir. Dünya hayatı da ahirete nisbet edilse, ahiretin nazarında sıfırdır. O bakımdan, mühim olan ahiretin kaybolmamasıdır.

e. Hidâyete Ermenin Şartları

Halbuki, ahiret ilimlerinde gerçekleri bulmak da çok daha fazla zor oluyor. O halde ben konuşmamı böyle bir mantık çerçevesi içinde oturtmak istiyorum muhterem kardeşlerim! İnsan ahiret ilminde hata ettiği zaman, ebedî hayatı çökecek. Bu da başka bir şeye benzemediğinden, demek istiyorum ki, insanların bu yanlışlara düşmesini önleyecek şeyler neyse, onları konuşalım, onların üzerinde duralım; asıl önemli olan bu!

Bendeniz âcizâne üniversitede profesörlük yapmış, uzun seneler sonra da böyle genç yaşında emekli olmuş bir kimse olarak dini kitaplardan okuduğuma göre söyleyebilirim ki, din

konusundaki gerçekleri bulmanın şartı, edeb ve tevâzu...

Allah zalimlere, edebsizlere, fasıklara, kâfirlere hidayetini vermiyor. Kur'an-ı Kerim'de açıkça belirtmiş. Meselâ: Peygamber Efendimiz'in ne kadar sevgili kul olduğu belli... Böyle olduğu halde:

إِنَّكَ لاَ تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ (القصص:٥٦)

(*İnneke lâ tehdî men ahbebte velâkinnallàhe yehdî men yeşâ'*) "Ey Rasûlüm, sen istediğini doğru yola çekemezsin; Allah dilediğini doğru yola çeker." (Kasas, 28/56) buyrulmuş.

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ (البقرة:٢٧٢)

(*Leyse aleyke hüdâhüm velâkinna'llàhe yehdî men yeşâ'*) "Hidayet senin vazifen değil, senin üzerine değil; Allah dilediğine hidayet eder." (Bakara, 2/272) diyor.

Allah'ın dilediğine hidayet etmesi, lâyık olmayana o anahtarı vermemesi demek... Çünkü hidayet buldu mu insan, hem dünya mutluluğunu elde etmiş oluyor, hem de ahiretin sonsuz ebedi saadetini elde etmiş oluyor. Allah bunu kâfire vermiyor.

وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ (البقرة:٢٦٤)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'l-kâfirîn*) "Allah kâfirlere hidayet etmez." (Bakara, 2/264)

Tamam, biliyoruz kâfire vermediğini; fâsıka da vermiyor:

وَاللّٰه لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ (المائدة:١٠٨)

(*Va'llàhu lâ yehdil kavmel fâsıkîn.*) "Allah fâsıklara hidayet etmez." (Mâide, 5/108)

Zalime de vermiyor:

وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (البقرة:٢٥٨)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'z-zàlimîn.*) "Allah zalimlere hidayet etmez." (Bakara, 2/258)

Demek ki, fısk u fücûru bırakacak, zulmü bırakacak, boynunu bükecek... İnsan hatâ edebilir, günah işlemiş olabilir. Bir zamanlar içkici olabilir, ayyaş olabilir, esrar kullanmış olabilir, adam öldürmüş olabilir... Ama hatâsını anlar, boynunu büker, tevâzu gösterirse afvolunur. Allah'tan ümit kesmek yok bizim dinimizde...

Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لاَ تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللهِ ، إِنَّ اللهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا (الزمر:٥٣)

(*Kul yâ ibâdiye'llezîne esrefû alâ enfüsihim lâ taknetù min rahmeti'llâh, inna'llàhe yağfirü'z-zünûbe cemîà*) "De ki: Ey nefislerine, günah işleyip zulmetmiş, kendi başlarını derde sokmuş, belâya düşürmüş olan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Allah günahların hepsini bağışlar." (Zümer, 39/53) buyuruyor.

Onun için, Allah'ın rahmetinden ümit kesmek haramdır. Fakat, Allah-u Teâlâ Hazretleri bütün günahları affedeceğini vaad ettiği halde; fâsıka, zalime hidayet etmeyeceğini de bildirdiği için, fısk u fücûru, zulmü bırakmamız lâzım! Yani doğru yolu bulmanın mânevî temeli, şartı: Boynunu bükmek ve Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin karşısında kulluk edebini takınmak, suçunu itiraf etmek...

Acizâne, nâcizâne yaptığım çalışmalarda gördüğüm şu ki, kul

ne zaman hatâsını anlarsa, ne zaman boynunu bükerse, ne zaman gözyaşı dökerse, ne zaman Rabbine samimi kalple istiğfar ve ilticâ ederse; o zaman çok büyük rahmete mazhar oluyor. En büyük rahmete o zaman mazhar oluyor. Demek ki edebimizi takınmalıyız, iyi niyetli olmalıyız, mütevâzi olmalıyız.

Biliyorsunuz, Hazret-i Adem Atamız, dedemiz; insanoğlunun babası, hepimizin babası Hazret-i Adem, cennette bir söz dinlememiş, bir cezaya uğramış... Şeytan da dinlememiş, o da bir cezaya uğramış... Adem AS affoluyor, peygamber oluyor; şeytan ebediyyen mel'un kalıyor. Neden? Birisi kibrinde devam ediyor; ötekisi gözyaşı döküp, pişmanlıkla Allah-u Teâlâ Hazretleri'nden yana yakıla özür diliyor, affını istiyor. Şeytan kibrinden dolayı o aftan mahrum kalıyor.

İnsan yanlış yolda bile olsa, iyi niyetli ise; Allah ona doğru yolu gösterir. Benim hayat tecrübelerimde, kendi şahsım üzerinde binlerce misâllerle denemişim, böyle olduğunu çok iyi biliyorum. Size de hatırlatırım ki, siz de kendi hayatınızı şöyle bir inceleyin, buna benzer hadiseler göreceksiniz. Allah size rüyanızda yaptığınız hatayı göstermiştir, kıyametin koptuğunu göstermiştir; "Bu işten vazgeçeyim, yarın kalkınca inşaallah bu şeyi bırakayım!" dedirtmiştir. Yâni, Allah insana çeşitli vesilelerle gerçekleri gösteriyor muhterem kardeşlerim! Ama insan, gördükten sonra yapmıyor. Yapmayınca, cezaya uğruyor. Bu konuda bir misalle devam etmek istiyorum:

f. Nijerya'lı Fano

Nijerya'da bir kabile reisini oğlu varmış; ismi Fano... Hakkında kitap yazılmış ve Türkçe'ye de tercüme edilmiştir. Bu Nijerya'lı Fano zeki bir çocukmuş, kabile reisinin oğlu olduğu için önem vermişler. Hristiyan teşkilatlar bunu almışlar eğitmişler, papaz okuluna sokmuşlar. Orada okumuş, papaz olmuş, pastör derecesine yükselmiş kilisede... Ve kendi mahalli dillerini, kabile dillerini bildiği için, Nijerya'da hristiyanlığı öğretmek ve yaymak maksadıyla çalışmaya başlamış. Ama, canla başla çalışıyor,

sevgiyle çalışıyor, aşk ile çalışıyor, insanları hak bildiği yola davet etmek için gecesini gündüzüne katarak uğraşıyor, ter döküyor...

Eğitimi esnasında kendisine öğretildiğine göre, müslümanlık yanlış bir yol, hristiyanlıktan sapma bozuk inançlı bir yol... Böyle biliyor kendisi... Hazret-i Peygamber SAS Efendimiz'e de büyük düşmanlık besliyor. "Bir rekabet çıkarmış, birçok insanı kandırmış, arkasında bir milyara yakın insan var." diye kızıyor içinden... Fakat, kendi kalbi de temiz; yâni, "Allah'ın dinine hizmet edeceğim!" diye çalışıyor. Şimdi bu şahsın hayatı çok önemli…

Bir gece rüya görüyor, rüyasında bakıyor ki mübarek insanlar var... O mübarek insanlara hayran kalıyor. Çok daha mübarek bir insanın etrafında böyle pervane gibi dönüyorlar.

"—Kim bu?" diye soruyor.

Rüyada deniliyor ki:

"—Bu müslümanların peygamberi Hazret-i Muhammed'dir (SAS)."

Rüyada hayran kalıyor cemâline Peygamber Efendimiz'in... Uyanıyor, gördüğü rüyadan canı sıkılıyor:

"—Ben nasıl olur da böyle bir rüya görürüm? Nasıl olur da böyle bir insana sevgi duyabilirim? Bozuluyor muyum, ne oluyorum?" filân diye kızıyor kendisine...

Fakat, buna benzer bir rüyayı veyahut aynen o rüyayı bir daha görüyor. Yine kızıyor kendisine... Bir başka gece bir daha görünce, o gece Peygamber Efendimiz rüyada ona demiş ki:

"—Fano müslüman ol! Bak senin müslümanlığın şu şahsın eliyle olacak, şu şahsı iyi tanı! Bunun ismi İbrahim İnak'tır." diye isim söylemiş rüyada...

Bu şahsin adı İbrahim İnak diye, sakallı bir adam göstermiş Peygamberimiz ona... Şimdi uyanınca Fano, İbrahim İnak adını yazıyor kağıda...

Nijerya'da çalışmaları esnasında, "Burada İbrahim İnak diye tanıdığınız bir kimse var mı?" diye soruyor, gittiği yerlerde

soruyor; yok... Civar şehirlere veya ülkelere gittiği zaman çalışmaları esnasında soruyor; yok... Orada yok, burada yok... Nihayet bir ülkenin bir şehrine gidiyor. Orada, indiği zaman kendisini karşılayan papazlara ve saireye soruyor, diyor ki:

“—Burada İbrahim İnak diye bir şahıs, bir kimse var mı?”

“—Haa, var...” diyorlar. “Ama o müslümanların bir şeyhidir, müslümandır o! Ne yapacaksın onu?” diyorlar.

“—Yok bir şey, adını duydum da...” diyor. “Nerede?” diyor.

“—İşte şehrin şu semtinde... O mağrur bir şeyhtir, tarikat şeyhidir.” diyorlar.

“—Pekiyi...” diyor.

Oradaki işleri bitirdikten sonra bir taksiye atlıyor, dosdoğru o İbrahim İnak’ın yanına gidiyor, huzuruna giriyor. Bakıyor ki, ne kadar zaman önce rüyada kendisine gösterilen şahıs... Ve o İbrahim İnak da, o rüyayı bildiğine dair bir kaç latîfe ediyor. Yâni, öyle sözler söylüyor ki, o rüyayı bildiğini göstermiş oluyor. O da orada müslüman oluyor.

Fano müslüman oluyor ve ondan sonra da hem kendi müslüman oluşunu anlatıyor çevreye, hem de artık var gücüyle

İslâm'ın hak dini olduğunu anlatmaya başlıyor.

Şimdi burada bu hadiseyi ben okudum. Bedir Yayınevi'nin neşretmiş olduğu "*İslâm'ın Hidayeti, Nijeryali Fano'nun Müslüman Oluşu*" diye bir kitaptan... Onu okuduktan sonra bende uyanan kanaat, benim tecrübemi te'yid ediyor. Fano niçin müslüman oldu? İyi niyetli olduğu için... İyi niyetle Allah'ın dinine hizmet etmek istediğinden... İyi, doğru yolu şurası sandığından, ama kalbi temiz olduğundan, Allah ona yolunu rüyada gösterdi. Yâni, benim değerlendirmem böyle; insanın kalbi temiz olduğu zaman, Allah gösteriyor.

Bizim bir meb'us arkadaşımız vardı. Doktorasını İngiltere'de yaptı, hattâ bir İngiliz hanımla da evlendi. Müslüman oldu İngiliz hanım da... Böyle beş vakit namazında, başörtülü filân bir hanımdır. Allah selâmet versin, çocukları da imam-hatip okuluna gidiyorlar. Yani, hakîki müslüman insanlar... Onun bir arkadaşı İngiltere'de dinleri incelemiş. Kendi bulunduğu dini beğenmemiş, başkasını beğenmemiş, bir başkasını beğenmemiş, konuşmuş, danışmış; akla mantığa uymuyor filân... Sonunda demişler ki:

"—Sen madem böyle akla, mantığa uygun bir din istiyorsun, Hindistan'da budizm böyle bir akıl mantık dinidir. Çünkü o Buda insanlığı kurtarmak için aklen çalışmış. Sen git budist ol!" diyorlar ona...

O da Hindistan'a gitmek üzere İngiltere'deki emlâkini satıyor, hepsini paraya döndürüyor. Sağlam bir araba alıyor, ailesini araba koyuyor ve Hindistan'a gitmek üzere yola çıkıyor. Hindistan'a gidecek, budizm doğru dindir diye...

Türkiye'ye gelmiş. Türkiye'de üç defa rüyasında, "Hak din İslâmdır, müslüman ol!" diye kendisine söylemişler. Türkiye'de müslüman oluyor. Yâni bu kardeşi biliyorlar, o benim söylediğim meb'us kardeşimiz tanıyor kendisini... Türkiye'de müslüman oluyor.

Bunu zamanımızdan bir misal olsun diye aktardım. Yâni, insan iyi niyetli oldu mu, Allah kendisine doğruyu gösteriyor

diye... Siz kendiniz de herhangi bir konuda bunu deneyebilirsiniz. Hepiniz için bir tecrübe sahası bu, açık bir tecrübe sahası... Gerçeği bulmak için müracaat edebilirsiniz.

Zaten biliyorsunuz, dinimizde istişare sünnet, istihare de Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği bir şey... Şaşırdığı zaman insan, istihare yapar. İstiharede Allah bir şey gösterir diye zaten kitaplarımızdan biliyoruz muhterem kardeşlerim!

Şimdi sözlerimin bu mantıki ölçüsü içinde son noktaya geldim. Şimdi insan gerçeği bulacak ki, ebedî saadete ersin! Dünyada asıl vazifemiz Allah'a kulluk etmek, hakîkî sağlam inancı bulmak, hidayet üzere olmak...

Bunu da felsefe sağlayamıyor. İlimler kuru bilim olduğu zaman, maddi ilim olduğu zaman yeterli olmuyor. Öteki dinler, hepsine bakıyoruz, şöyle, böyle; incelediği zaman insan bir noktaya varacak. Ben bu hususta şu şöyledir demiyorum, inceleyin diyorum. Kimseye bir şey demiyorum; herkes incelesin, inceledikten sonra sonucuna tabi olsun! Ama kalbini temiz tutsun, edebini takınsın, boynunu büksün, "Yâ Rabbi, bana gerçeği göster!" desin, incelesin; nereye giderse gitsin, beni ilgilendirmez. Benim menfaatim yok o işte, menfaatim belki bu usûlü ona öğretmek olabilir. Kendisi incelesin!

g. Prof. Dr. Moris Bükey (Maurice Bucaille)

Biliyorsunuz, Fransız Prof. Dr. Moris Bükey (*Maurice Bucaille*) Fransız İlimler Akademisi âzâsı, tıp profesörü kendisi... "*İlim, Tevrat, İncil ve Kur'an*" diye bir etüd yapmış. Yâni kendisi bilim adamı, profesör... Tevrat'ı, İncil'i ve Kur'an'ı bilim yönünden incelemeyi kararlaştırmış. Hristiyan aslında... Tevrat'ı incelemiş kendisi, o zamanki bilgilerine göre... Yâni o zamanki

dediğim, yaşıyor. Moris Bükey'le biz görüştük İstanbul'da... Ben şahsen tanıştım kendisiyle, görüştüm.

Tevrat'ı inceliyor, Tevrat'ta meselâ *Tekvin Babı* var; kâinatın yaratılışını anlatan bölüm... Kâinat yaratılalı altın bin bilmem kaç sene oldu diye başlıyor. Daha seneden gerçekle ters düşüyor. Adam diyor ki:

"—İlmen biliyoruz ki o kadar sene önce dünya vardı, ondan önceki senelerde de vardı."

Oradan başlıyor itirazlar ondan sonra da başka itirazlar çıkıyor. Bakıyor ki bu kitap içinde gerçeği uymayan noktalar var... Moris Bükey'in kendi tesbiti bu, kitap kendilerinin kitabı, daha henüz müslüman olmuş değil. İncil'i inceliyor, İncil'de de aynı ihtilâfları, ona benzer şeyleri buluyor.

Bu sefer rakip bir dinin kitabı olarak Kur'an-ı Kerim'i incelemeye başlıyor. Rakip bir din kendisi için, kendisi henüz müslüman değil... İnceliyor, inceliyor, inceliyor, inceliyor; Kur'an-ı Kerim'in bütün muhtevasını içindeki bilgileri ilme uygun buluyor.

Sonra toplantı yapmış, kendi bilim adamı arkadaşlarını toplamış, diyor ki:

"—Yâhu siz diyorsunuz ki: 'Muhammed (SAS) inancı bozdu, hristiyanlıktan aldı malzemeyi, bozdu; yanlış bir yol...' Pekiyi, iddianıza göre kaynağı, yâni İncil'i inceliyoruz; hatâlı... O kaynaktan aldıysa, alınan şeyin de elbette hatâlı olması lâzım! Halbuki Kur'an doğru... Şimdi bu neyi gösterir?" diye soruyor Bilimler Akademisi'ndeki arkadaşlarına...

"—Bu neyi gösterir? Bu bunu buradan almadığını, doğru kaynaktan aldığını gösterir. Kur'an'ın doğru olduğunu, İncil'in bozulmuş olduğunu gösterir." diyor.

Zaten Kur'an-ı Kerim de, "İncil hak kitaptır ama, bozulmuştur." diyor. Hak kitap olduğunu biz kabul ediyoruz. Hazret-i İsa AS peygamberimiz, peygamberlerimizden bir peygamber... Hazret-i Musa AS peygamberimiz, Hazret-i İbrâhim AS peygamberimiz... Şimdi şurada bir kardeşimizi biliyorum ben,

adı İbrahim... Niye İbrâhim adını koymuş? Bizim peygamberimiz olduğu için... Yâni hiç yadırgamayız biz, hepsini peygamber tanırız, severiz, hürmet ederiz.

Bu bizim sözümüzdür, bizim tezimizdir. Bizim tezimiz olduğu için, Kur'an-ı Kerim'in hak kitap olduğu iddiası benim iddiam olabilir. Çünkü ben müslümanım... Fakat, Moris Bükey bunu söylerse, önem kazanıyor. Çünkü kendisi hristiyan olarak inceliyor. Vardığı sonucu da bir kitap halinde yazmış: "*Kitâb-ı Mukaddes, Kur'an ve Bilim*" diye... Türkçeye de benim talebelerimden, Prof. Dr. Suat Yıldırım tercüme etti, Türkiye'de yayınlandı.

h. Gerçeği Kabul Etmenin Engelleri

Gerçekler, böyle tetkikler sonunda anlaşılabilir muhterem kardeşlerim! Fakat, gerçeklerin formülü başka bir şey, anlaşılması başka bir şey, kabul edilmesi başka bir şey oluyor. Gerçeklerin insanlar arasında yaygınlaşmamasının, herkes tarafından benimsenmemesinin sebeplerinden birisi cahilliktir. Ona bir şey demiyoruz. Konuyu bilmeyene ne diyelim, cahile sözümüz yok; bir şey diyemiyoruz. Cahil adam, meseleyi tam bilmiyor, yanlış biliyor, yalan biliyor. Bunun için, bizim büyükler çok güzel söylemişler:

"*—Yarım doktor candan eder, yarım hoca dinden eder.*" demişler.

Yarım oldu mu, dinden imandan çıkartır insanı... Yarım ilim tabii yanlış gösteriyor, gerçekleri çarpıtıyor, ters gösteriyor; bu mani oluyor.

Sonra taassub... Tutturmuş bir şey, Fenerbahçe, Beşiktaş takımı tutar gibi... Şimdi bendeniz küçüklüğümde bir keresinde Beşiktaş takımını tutmuştum; tutmaz olaydım, hep yenildi. Şimdi ben Beşiktaş'ı tutmuşum, ortaokulda Beşiktaşlıyım, lisede Beşiktaşlıyım, üniversitede Beşiktaşlıyım... Yâni gönlüm onu seviyor. Beşiktaşlıyım ya, bizim takım diye geçiyor, bırakamıyordum Beşiktaş'ı... Yenilse de Kara Kartal, yenilmese de

Kara Kartal; bırakamıyordum bir türlü...

Neden? Bir çeşit taassub yani; ona bağlanmak, bırakamamak... Mantık yok... Galatasaray birinci gelse de, yine ben Beşiktaş'ı tutuyorum; Fener birinci gelse de, yine Beşiktaş'ı tutuyorum... Neden? Bir kere gönül vermişim, olmuş bir kere; "*Sevmiş bulundum bir kere, gayri ne çare!*" dediği gibi şairin...

Bu, din konusunda böyle olmaz. Bazen böyle Fenerbahçe, Beşiktaş takımını tutar gibi tutuyorlar, taassub ondan oluyor. Bir de kalın kafalılıktan oluyor. Kalın kafalıyı tornayla inceltmek mümkün değil tabii, onun o kalın kafası almıyor.

Sinek meselâ, sabahleyin uçmağa başlar, camın üstünde: "Zzzzz..." Camın öbür tarafına geçecek. Çünkü camın varlığını görmüyor. Cam şeffaf olduğu için, camın öbür tarafına geçecek, Burnu sürte, sürte camda uçar: "Zzzzz..." Yukarıya kadar uçar, çıkacak yer yok... Aşağıya doğru iner, orada da yok... Geriye hemen çıkar, yine aşağıya iner, yine yukarıya çıkar, yine aşağıya iner... Tâ ki güneşten artık vücudunda su kalmayıp, kuruyup, ayakları yukarı gelinceye kadar sinek orada uğraşır.

Neden? Bunun kafası nasıldır bilmiyorum ama, insanların bir kısmı kalın kafalı oldukları için bir türlü vazgeçemiyorlar, döndürmüyorlar yönlerini... Bir çıkış yolu aramıyorlar. Buradan çıkılmıyor deyip, başka tarafa dönmüyorlar.

Biz müslümanlar olarak, gerçeğin kabulüne mânevî bakımdan mâni olan şeylerin kaynağını biliyoruz. Dinî konuda gerçeği kabule mani olan şeytandır. Şeytan aldatmakla vazifeli olduğu için müsaadeyi de almış, belgeyi de almış, çalışma ruhsatını almış; ruhsatlı çalışıyor.

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ (الحجر:٣٦)

(*Kàle rabbi feenzırnî ilâ yevmi yüb'asûn*) "Yâ Rabbi, bırak da bunları aldatayım! Bana varlıkların tekrar dirileceği güne kadar

bana mühlet ver!" (Hicr, 15/36) diye müsaade almış.

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ . إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ (الحجر:٣٧-٣٨)

(*Kàle feinneke mine'l-münzarîn. İlâ yevmi'l-vakti'l-ma'lûm.*) Allah buyurdu ki: "Sen mühlet verilenlerdensin, Allah katında bilinen vaktin gününe kadar... O mâlum kıyamet günü kopuncaya kadar müsaaden var." (Hicr, 15/37-38)

Müsaade var ama, vesvese veriyor sadece... "Fıs, fıs... Fıs, fıs..." Kulağının arkasından vesvese veriyor. Dinlerse dinler, dinlemezse dinlemez insanoğlu... Bir kaynak bu; bunu biliyoruz manevi olarak...

Bu şeytan, nefsi de kışkırtıyor. İnsanın nefsi şeytana mağlub oldu mu, gerçekleri kabul etmiyor, inat meydana geliyor. Gerçeği görse bile, kabul etmeden inadına kenarda durabiliyor. Onun için, Allah cahillikten, taassubdan, şeytandan, nefisten bizleri korusun...

Bir de, gerçekleri kabul etmeye mâni olan kötü huylar var... Meselâ, kibir... Meselâ, hased... Meselâ, Cenab-ı Hak'tan değil, halktan korkmak... filân gibi.

Kibir hakkında Peygamber SAS buyurmuş ki:[2]

لاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبْرٍ. قِيلَ: إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ ثَوْبُهُ حَسَنًا ، وَ نَعْلُهُ حَسَنَةً ؟ قَالَ: إِنَّ اللهَ

---

[2] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.93, no:91; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.361, no:1999; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.399, no:3789; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.III, s.445, no:945; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.280, no:5466; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.78, no:69; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.160, no:6192; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.367; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.951, no:7747 ve s.959, no:7771; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.109, no:17693.

جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ . الْكِبْرُ بَطَرُ الْحَقِّ وَغَمْطُ النَّاسِ (م. عن ابن مسعود ؛ و في رواية حم . كر. هب. سَفَهُ الْحَقِّ وَغَمْصُ النَّاسِ)

RE. 486/2 (*Lâ yedhulü'l-cennete men kâne fî kalbihî miskàle zerretin min kibr*) "Kalbinde zerre ağırlığı kadar, zerre kadar kibir olan kimse cennete girmeyecek."

Kibir ne demek? Kendisini büyük saymak, büyüklenmek, başkasından kendisini büyük görmek mânâsına; burnu havada olmak, kendisini adam sanmak, çalımından yanına yanaşılmamak, hindi gibi kabarmak mânâsına...

(*Kîle*) Bunun üzerine dinleyenler korktu, durumun anlaşılması için Peygamber Efendimiz'e sordular:

(*İnne'r-racüle yuhibbü en yekûne sevbühû hasenen*) "Kişi elbisesinin güzel olmasını sever, ister. (*Ve na'lehû haseneten*) Ayakkabısının güzel bir ayakkabı olmasını ister. Bunlar da kibir midir?"

(*Kàle*) Bunun üzerine Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

(*İnna'llàhe cemîlün, yuhibbü'l-cemâl*) "Allah güzeldir, güzelliği sever." *Cemîl*, güzel demek. Yâni, her şeyin güzel olmasını sever.

(*El-kibrü bataru'l-hakku ve gamtu'n-nâs*.) "*Kibir*, hakkı kabul etmemek ve insanları hor görmektir." buyurdular.

Gerçek söylenildiği zaman kabul etmiyor, kibrinden kabul etmiyor. Kibir, ücub, kendini beğenmek, kıskanmak; bütün bunlar gerçeği kabul etmenin mânevî engelleridir. Meselâ, şeytanın bizimle uğraşması, hasedinden, kıskançlığından... Kâfirlerin uğraşması İslâm'ın gerçek din olduğunu bildikleri halde, hasetlerinden... Peygamber Efendimiz'in hak peygamber olduğunu anladılar, zamanında mucizelerini gördüler; fakat inanmadılar. Peygamberin kendi içlerinden gelmesini bekliyorlardı; gelmeyince haset ettiler.

Bir de, Allah'tan korkmuyor insanlar, halktan korkuyorlar. Nemrut'tan korkuyorlar, Firavun'dan korkuyorlar... İbrahim AS gibi merdane küfrün karşısına çıkıp da, tek başına kalsa bile gerçeği söyleyecek bir babayiğitliği herkes gösteremiyor. Gösteremeyince, "*Elle gelen düğün, bayram!*" deyip, millet nereye giderse oraya gidiyor.

Şimdi Yirminci Yüzyıl'da Türkiye'deki müslümanların da yaygın felsefesi bu:

"—*Zaman sana uymazsa, sen zamana uy!*"

Nereden çıkarmışlarsa, bu kaideyi çıkarmışlar. Her şey serbest olmaz ki, öyle şey yok... Dinimizde böyle bir kaide yok... Allah'ın farzlarını çiğneyerek, hadisleri çiğneyerek zamana uymak diye bir şey yok ki; Allah'ın emirlerini tutmak var!

İşte böyle halktan korkuyorlar, gerçeği kabul edemiyorlar. Ebû Tâlib bu konunun tipik bir misâlidir. Peygamber Efendimiz ne kadar yalvardı kendisine:

"—Amca, sen bana çok iyilik yaptın, senin çok hayrını gördüm. Benim hak Peygamber olduğumu şöyle bir dilinle söyleyiver de, sana ahirette şefaat edeyim amcacığım, etme eyleme!" diye ölüm yatağında çok yalvardı Ebû Tâlib amcasına...

Diyor ki:

"—Yeğenim, biliyorum öylesin, doğrusun ama; şimdi ben bunu böyle dersem, Ebû Tâlib ölümden korktu da, imana geldi diye arkamdan dedikodu yaparlar." diyor, iman etmiyor, halktan korkuyor.

Halktan korkulur mu? Cenâb-ı Hakk'ın istediğini yapıver! Halk ne derse desin deyip iman etmiyor. Tabii, cehenneme gidecek.

Yine meselâ, tanıdıklarımızın kızları var...

"—Kızım bak büyüdün, koca gelinlik kız oldun, başını örtsene, tesettüre riayet etsene!"

"—Arkadaşlarımın arasında utanırım." diyor.

"—Canım onlar açık gezmekten utanmıyorlar, günah

işlemekten utanmıyorlar... Sokakta herkes kolunu ötekisinin omuzuna atmış dolaşıyor, utanmıyor; plajlarda çıplak geziyorlar, utanmıyorlar da, sen Allah'ın yolunda gitmekten niye utanıyorsun? Niye korkuyorsun, niye çekiniyorsun?"

Dedikodu yapacaklar diye o cesareti gösteremiyor yâni, halktan korktuğu için... Böyle olmaması lâzım insanın! Yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasını düşünüp, biraz babayiğit ve cesur olması lâzım, çıkış yapabilecek güçte olması lâzım!

Gerçeği kabul etmenin engellerinden birisi de muhterem kardeşlerim, menfaattır. Meselâ Firavun, Musa AS'ın hak peygamber olduğunu anladı da niye inanmadı, mü'min olmadı? Koca bir saltanat elinden gidecekti, bu yüzden kabul edemedi.

Necran'dan yetmiş, seksen kişilik bir heyet geldi Peygamber Efendimize... Necran, Yemen'in bir bölgesidir. Orada hristiyanlar yaşıyorlardı. Bu hristiyanlardan bir grup geldi. Yetmiş seksen kişiler... Üç tanesinin ismi biliniyor bunların, hadis kitaplarında yazılmış. Bunlardan birinin atının ayağı yolda tökezliyor. Bunun üzerine adam Peygamber Efendimiz'e kötü söz söylüyor:

"—Lânet olsun, hep onun yüzünden oluyor." diyor.

Ağabeyi olan piskopos diyor ki:

"—O peygamberdir, ona ağır söz söyleme, başına bir şey gelir!"

Medine-i Münevvere'ye geliyorlar, Peygamber Efendimiz'in mübarek mütevazi mescidine iniyorlar. Yerler kumlu, yukarıları hurma dalı, hiç bir şey yok... Süs yok, zînet yok, bir şey yok... İçeriye giriyorlar, hepsi altınlı, sırmalı, cübbeli, kavuklu, taçlı kimseler... Orada kendi usullerine göre ibadet etmeye kalkınca, sahabe-i kiram sinirleniyor biraz, mâni olmaya kalkıyorlar.

"—Dokunmayın!" diyor Peygamber Efendimiz...

Onlar orada kendi usüllerine göre ibadetlerini yaptıktan sonra, Peygamber Efendimiz'le uzun uzun konuşuyorlar. O konuşmalar ve onların sorularına cevaplar, Al-i İmran Sûresi'nin bir çok ayetinin sebeb-i nüzûlü oluyor. Nüzûlünün, inmesinin sebebi oluyor. O sûre o konuları iyi anlatan, hristiyanların bir çok itirazına cevap veren bir sûredir.

Konuşuyorlar, konuşuyorlar... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin varlığını, birliğini, Peygamber Efendimiz anlatıyor. Hazreti İsa'nın Allah'ın peygamberi ve kulu olduğunu, oğlu olamayacağını, rubûbiyet vasfı bulunamayacağını anlatıyor. Daha başka şeyleri anlatıyor. Sonunda kendi aralarında bir meşveret yapıyorlar diyorlar ki:

"—Yâ Muhammed, biz sana tâbî olacağız, vergi vereceğiz, bizi kendi itikadımızda serbest bırak!"

Fakat, Peygamber Efendimiz'in sözlerinden ve gerçeklerin ifade edilmesinden, piskoposun kardeşi müslüman oluyor. Ayrıca heyetten iki kişi daha müslüman oluyor. Müslüman olan o piskoposun kardeşi —yolda atı tökezleyip de Peygamber Efendimiz'in aleyhinde konuşan kişi— diyor ki ağabeyine:

"—Yâhu benim atım tökezlediği zaman, ben biraz kötü konuşmaya yeltenince, sen beni ikaz ettin de, 'Bu şahıs peygamberdir.' dedin. Şimdi niye tâbî olmuyorsun?"

Ağabeyi diyor ki:

“—Kardeşim, biz Bizans Kilisesi’nden Yemen ahalisi olarak belli tahsisat alıyoruz her sene... Şimdi ben müslüman olursam, o tahsisat kesilir.” diyor.

Yâni, bu menfaat kaygısı, insanların gerçekleri kabul etmesine mani oluyor. Elindeki imkânların gitmesi, mani oluyor muhterem kardeşlerim! Demek ki insan, ahiret için olunca, ebedi saadeti mevzubahis olunca, menfaat kaygısıyla hareket etmeyecek. Menfaati çiğneyecek; zarar da etmiş olsa, zarara uğramış da olsa, elindeki mevkiyi kaybetmiş de olsa, hatta canı gidecek bile olsa, doğruyu söylemesi lâzım!

Biliyorsunuz, Suheyb-i Rûmi RA Peygamber SAS Efendimiz’den sonra Mekke-i Mükerreme’de kaldı. Peygamber Efendimiz hicret etti, müşrikler saldırdılar; Suheyb de nihayet karar verdi hicret etmeye... Paralarını hazırladı, bavulunu aldı, silahını aldı, yola çıktı. Mekke’nin müşrikleri Suheyb’in hareketini sezinlediler, peşine düştüler. Suheyb Mekke’nin açığına çıktığı zaman baktı ki, arkasından bir grup kendisini takip ediyor. Şöyle

dönüp baktı, bir kalabalık... Siper aldı oradaki bir kayanın arkasına...

"—Bana bakın! Ne istiyorsunuz?" diye sordu.

Dediler ki:

"—Yâ Suheyb! Sen bizim aramıza köle olarak geldin. El sanatların vasıtasıyla, hünerli olduğun için o sanatlarını icra ettin, memleketimizde para kazandın, bizden çok para kazandın." Kazandıysa kendi el emeğiyle yapmış, size iş yapmış. Ama onlar öyle demiyorlar. Yâni, "Bizim memlekette zengin oldun, şimdi paraları doldurmuşsun torbaya gidiyorsun!" dediler Mekke'nin müşrikleri... Çünkü akılları, fikirleri para, madde yâni...

Suheyb Hazretleri dedi ki:

"—Sizin derdiniz para mı?"

"—Evet, para tabii..." dediler.

Savurdu parayı attı onlara, dedi ki:

"—Derdiniz paraysa, alın parayı! Eğer buna rağmen yine peşimi bırakmayıp benimle savaşacaksanız, bilirsiniz ki attığı oku şaşmayan bir insanım ve şu torbamdaki okların hepsi bitinceye kadar savaşırım, teslim olmam! Sonuna kadar savaşırım ve sizleri de haklayabildiğim kadar haklarım!"

Onun bu macerası ve paralarını verdiği Peygamber Efendimiz'e anlatılınca, Peygamber Efendimiz:

"—Suheyb kazandı, Suheyb kazandı, Suheyb kazandı!" dedi.

Nasıl kazandı? Paralar gitti, ahireti kazandı. Peygamber Efendimiz'in yanına hicret etmiş oldu, hicret sevabını kazanmış oldu. Maddî bakımdan zarara uğradı ama, mânevî bakımdan kâr etti. Onun için, insanlar gerçekleri yanlış biliyorlar.

Muhterem kardeşlerim, sonuncu mâni de —benim şöyle etrafıma bakıp da tetkik ettiğime göre— sahte alimler, cahil liderlerdir. Bir takım meşhur kimseler var, sahte şöhretler, kahramanlar var... Millet bunların ağzına bakıyor, hareketine bakıyor, bunları bir şey sanıyor. Ama sahte yol gösterici bunlar... Millete yanlış yol gösteriyorlar, yanlış iş yaptırtıyorlar. Hem kendileri delalete düşüyorlar, hem kendilerine soru soranları

saptırıyorlar.

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmuş: "İnsanlara Allah ilim verdikten sonra geri almaz; fakat, alimleri alır. Alimleri aldığı zaman, geride cahil insanlar kalır. Cahil, bir şey bilmiyor. Millet kendisine mesele sorduğu zaman kafasından atar, bir cevap verir. Hem kendisi sapıtır, hem kendisine soru soranları saptırır." diyor.

Biliyorsunuz Tevfik Fikret, bize edebiyat kitaplarında çok büyük bir adam olarak öğretilmiş bir şairdir. Şöyle meşhur şair, böyle meşhur şair diye çokça methedilmiştir. O adam da; oldum olası ben sevmem kendisini, dinimize çatmış, imanımıza çatmış, bizim mukaddesatımızı rencide etmiş, ona karşı bir tavır ortaya koymuş bir kimse... Başından beri sevmem ama şişiriyorlar, büyük bir adam olarak edebiyat kitaplarında lanse ediyorlar.

Osmanlının son döneminde, inançsız bürokratlar tarafından korunuyor, maaşı yerinde, işleri tıkırında... Hanımı zaten Rum, çocuğu da papazların terbiyesinde yetişmiş, papaz mektebine gitmiş, sonunda papaz olmuş, Haluk isminde bir adam, şimdi onu kitaplarda, ansiklopedilerde dallandırıyorlar, budaklandırıyorlar, anlatıyorlar. Neden? Böyle olun demek istiyorlar. Yani sahte bir şöhret olarak, sahte bir nümûne olarak gösteriyorlar.

Namık Kemal de aynı tiplerden... "Vatan elden gidiyor, millet gidiyor, zalim sultanlar..." vs. gibi hezeyanlar savuruyor ama, ona sormalı:

"—Sen kimlerle iş birliği yaptın? Yurt dışındakilerle iş birliği yaptın, kendi devletini çökerttin; sonra ne oldu? Balkanlar elden gitti, Mora elden gitti, her taraf elden gitti. Yani, sen çok kahramanca şeyler yazdın, işler yaptın ama, ömrünü içkiyle geçirdin, fuhuşla geçirdin. Lafların güzel ama, bulunduğun cephe yanlış... Düşmanlara sırtını dayadın, Avrupa'dan yardım aldın; kendi haneni harabeye çevirdin, kendi konağını yaktın!"

Onun için, insan her yaldızlı laf söyleyene aldanmamalı, vicdanına şöyle iyice bir danışıp, "Bana doğruyu göster yâ Rabbi!" diye Allah'a yalvarıp, doğruyu görüp; öyle umumî propagandaya

kapılmadan kararını vermesi, hakkı ve hakikatı görebilmesi lâzım!

Dilimin döndüğünce, mühim olan noktaları sizlere anlatmaya çalıştım muhterem kardeşlerim! Özetlemek gerekirse, Allah bizi hayatın en mühim gerçekleri olan, bizim için en gerekli olan şeyleri zamanında görenlerden eylesin... Hayatımızı ona göre düzenlemeyi hepimize nasib eylesin... Çeşitli sayısız yollar içinde, doğru ve hak olan yolu bulmayı nasib eylesin...

O doğru yolda dosdoğru yürümeyi nasib etsin... Güzel işler, sàlih ameller işlemeyi nasib eylesin... Güzel huylara sahip olmayı nasib eylesin... Dobra, dobra gerçekleri bilen, gören, söyleyen ve gerçeklere uyabilecek bir ruh asaletine sahip olmayı nasib eylesin...

Ve sonunda da, bir gün gelip de şu fâni hayatımız sona erdiği zaman, geriye dönüp baktığımızda pişman olmayacağımız bir yaşamı sürdükten sonra, iman-ı kâmil ile ahirete göçmeyi cümlemize nasib eylesin...

20. 03. 1988 - Sydney **/ AVUSTRALYA**

02. ALİMLERİN FAZİLETİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàle'n-nebiyyü SAS:

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette cümlenize nasib ve müyesser olsun… Rabbimiz Teàlâ ve Tekaddes Hazretleri ibadetlerimizi, taatlerimizi kabul eylesin… Şu akşam ezanından itibaren başlamış olan, cuma günü sayılan şu vakitlerimizi, şu mübarek Receb ayının mübarek cuma gecesini hepimiz hakkında feyiz ve bereket, mânevî kazanç ve sevap zamanı eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerini okuyup dinleyip izah edip tefeyyüz eylemek üzere yatsı namazımızın ezan vaktine kadar zamanımızı, en sevaplı bir iş olan ilimle meşgul olarak değerlendirmek istiyoruz.

Zikretsek, sevap... Namaz kılsak, sevap... Her şey sevap, fakat ilim hepsinden sevap olduğu için, biz de ilimle meşgul olalım, sevabımız çok olsun şu mübarek cuma gecesinde… Perşembe bitmiş sayılıyor İslâmî örfe göre… Ezan okundu mu perşembe bitti, cuma başladı. Şimdi cumanın içindeyiz. Cumanın gecesi sayılıyor bu gece. Her ne kadar modern takvime göre henüz 12'de bitecekse de, bizim İslâmî takvime göre akşam ezanıyla beraber bitti.

a. Alimin Abide Üstünlüğü

Peygamber SAS Hazretleri bir hadis-i şerifinde buyurdular ki:[3]

[3] Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.50, no:2685; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.100, no:289; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.233, no:7911-7912; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.98, no:1243; İbn-i Hacer, *Ravdatü'l-Muhaddisîn*, c.VIII, s.269, no:3440; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan.

فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ ، كَفَضْلِي عَلَى أَدْنَاكُمْ ؛ إِنَّ اللّٰهَ وَمَلَائِكَتَهُ ، وَأَهْلَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرَضِينَ حَتَّى النَّمْلَةَ فِي جُحْرِهَا ، وَحَتَّى الْحُوتَ لَيُصَلُّونَ عَلٰى مُعَلِّمِ النَّاسِ الْخَيْرَ (ت . حسن صحيح ، طب . عن أبي أمامة)

RE. 323/1 (*Fadlü'l-àlimi ale'l-àbidi, kefadlî alâ ednâküm; inna'llàhe ve melâiketehû, ve ehle's-semâvâti ve'l-aradîne, hatte'n-*

Hàris, *Müsned,* c.I, s.55, no:38; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.145, no:28740; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.86, no:1828; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.442, no:14687; RE. 323/1.

nemlete fî cuhrihâ, ve hatte'l-hùte leyusallûne alâ muallimi'n-nâse'l-hayr) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemà kàl…*

Şu hadis-i şerifin güzelliğine bakın! Müjdenin büyüklüğüne bakın! Tirmizî rivayet etmiş.

Tirmizî kimdir? Büyük hadis alimlerinden birisidir. Altı tane meşhur hadis kitabı var, onlardan birisini yazmış bir zâttır. Tirmiz Türk diyarıdır. Yani bizim Semerkand'ın ötesinde Türkistan diyarıdır. Mübarekler çok hizmet etmişler dinimize. Allah bize de aynı hizmetleri yapmayı nasib eylesin…

Bu hadis-i şerifte diyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Fadlü'l-àlimi ale'l-âbidi kefadlî alâ ednâküm*) "Alimin mü'min olup da ibadet eden kimseye olan üstünlüğü…" Dikkat edin, birisi alim… Birisi de ilmi yok ama namaz kılıyor, tesbih çekiyor, ibadet ehli, âbid... "Alimin âbid üzerine üstünlüğü, benim sizin en aşağınıza olan üstünlüğüm kadardır." diyor. Peygamber Efendimiz.

Bir yerde Peygamber Efendimiz SAS, öteki yerde de ibadet eden sahabenin en aşağı dereceli olan birisi. Nerede o, nerede ötekisi? İkisi de mü'min ama birisi Peygamber Efendimiz, seyyidü'l-evveline ve'l-âhirîn… Allah şefaatine nâil etsin... Gelmiş gelecek bütün insanların hatta bütün mahlûkatın en üstünü…

Eşrefü'l-mahlukât kimdir? Peygamber SAS Efendimiz.

Seyyidü'l-evveline ve'l-âhirîn kimdir? Peygamber SAS Efendimiz.

Dünya ve âhiretin efendisi. Makàm-ı Mahmûd'a çıkacak olan ve başka hiçbir kimseye nasib olmayacak en yüksek dereceleri kazanacak olan şahıs. O nerede? Ümmetinden en aşağı olan kul nerede? Alimin àbide olan üstünlüğü bu kadar.

Bu neyi gösterir? Hepimizin ilme gayret etmemiz gerektiğini gösterir. Onun için biz de bak yatsıya on, on beş dakika vakit var. "Hiç olmazsa biraz hadis okuyalım, ilmimiz artsın!" diye ilimle meşgul oluyoruz.

Peygamber Efendimiz Mescid-i Saadet'ine girmiş. Bir tarafta halka olmuşlar, tesbih çekiyorlarmış, zikrediyorlarmış. Diğer tarafta ilim öğreniliyormuş. "Ben de Peygamber olarak öğretmen sayılırım, muallim sayılırım!" diye gitmiş ilim öğrenenlerin yanına oturmuş. O daha sevap.

Zikir sevap değil diyemeyiz. O da sevap ama ilim daha çok sevaplı. Çünkü insan ilim öğrendi mi her türlü şerden korunur, hayırları işler.

Öğrendi de başkasına da öğretti mi. ne olurmuş?

(*İnna'llàhe*) "Hiç şüphe yok ki aziz ve celil olan Allah-u Teàlâ Hazretleri, (*ve melâiketehû*) ve Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin tüm melekleri..."

(*Ve ehle's-semâvâti ve'l-aradîne*) "Meleklerin dışında yedi kat göklerde ve yerlerde ne kadar varlık varsa buranın ahâlisi..." Kimler? Bizim gözlerimizin görmediğimiz, bilmediğimiz, tanımadığımız göklerde ve yerlerde meleklerin dışında ne cins varlıklar varsa... Mesela cinler var. Cinleri görmüyoruz biz. İşte o varlıklar.

(*Hatte'n-nemlete fî cuhrihâ*) "Hatta yuvasındaki, deliğindeki karınca... (*Ve hatte'l-hûte*) Hatta denizdeki balık... (*Le-yusallûne alâ mu'allimi'n-nâsi'l-hayra*) İnsanlara hayrı öğreten kimseye hepsi dua ederler."

Kimler dua ediyor? Allah, melekleri, yer ve gök ehli, karıncalar, balıklar. Her şey, her şey ona salât ediyor, dua ediyor. Allah'ın salâtı demek rahmeti demektir. Çünkü Allah kendisine dua edilendir.

إِنَّ اللّٰهَ وَمَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ (الأحزاب:٥٦)

(*İnna'llàhe ve melâiketehû yusallûne ale'n-nebiyyi*) [Allah ve melekleri, Peygamber'e salât ederler.] (Ahzâb, 33/56) diyoruz, ayet-i kerîmede okuyoruz bunu. Allah'ın salâtı rahmettir. Yani "Allah rahmetine gark eder, o ilmi başkasına öğretene alimi..." demek.

Şimdi çevremize bir bakıverelim. Dünyadaki insanların nüfusu 4 milyar... 4 milyar nüfusun 1 milyarı müslüman.

Bu 1 milyar Müslüman, bir sene içinde çalışıp bir başka şahsı da müslüman edebilse. Bir müslüman bir kimseyi doğru yola çekebilse ve onu müslüman edebilse, bir senenin sonuda 2 milyar

müslüman olacak dünya üzerinde. Hepsi böyle aktif çalışsalar. İkinci senenin sonunda da o 2 milyar, bir sene çalışsalar böyle bir insanı doğru yola çekseler. 4 milyar insanı müslüman edecekler iki senede...

Diyelim iki sene içinde dünya nüfusu birazcık daha arttı. Üçüncü senede bu 4 milyar insan biraz daha çalışsalar. 8 milyar zaten nüfusu yok ki dünyanın. Tıklım tıklım yerler, gökler, kıtalar, denizler, karalar, ülkeler müslüman dolacak.

Yani ilim öğretmenin kıymeti buradan anlaşılıyor. Bu dünyada şöyle sokakları dolaşırsak, dans öğreten var. Lisan öğreten var. Turistik maksatlı işler yapanlar var… Ama Allah'a giden yolu öğreten insanlar az.

Müslümanlar var, gafil. Müslümanlar var, cahil. Müslümanlar var, İslâm ile bağları zayıflamış. Müslümanlar var, etrafında düşmanlar kurt gibi dolaşıyorlar. Onlar da kuzu gibi cahil, hiç bilgisi yok. Onları kapıp götürüyorlar. Bal arısının kovanına gelir eşek arısı kocaman… Vızz diye dolana dolana o arılardan bir tanesini kapar havada veya yerde. Alır götürür, yer, tatlı olduğu için… Bal arısını yer eşek arısı…

Bizim müslümancıklar da böyle. Ötekisi güçlü kuvvetli, berikisi zayıf. O halde demek ki insanlara hayrı öğretmek son derece önemli oluyor. Hayrı öğretmemek de çok büyük bir ihmal oluyor.

Sabahleyin bizim kardeşimiz, emin olun çok memnun oldum, anlatıyor. Sultan Ahmed'e bir turist gelmiş Fransız turist. Sultanahmet Camisi, *The Blue Mosque*. Mavi Camii diye meşhur altı minareli. Böyle kubbesine bakıyor. Mavi nakışlarına bakıyor. Çinilerine bakıyor. Bizim arkadaşımız ona:

"—Ne hissettin burada?" demiş. Ne gördün? Bu camiyi gezdiğin zaman sana ne hatıralar geldi?"

Sonra da demiş ki:

"—Hani bizim padişahlarımızdan bir tanesi bir emretmiş ya; 'Fransa kralını hapisten çıkart. Eğer çıkartmazsan ordularımla gelirim, ben sana haddini bildiririm!' diye emretmiş Alman kralına da. O da sizin kralınızı hapisten çıkartıp serbest bırakmak zorunda kalmış ya; işte o adaleti sağlayan o askerler, o

komutanlar, bu camide bu medreselerde yetişti. Burası böyle bir yerdir.” filan diye böyle anlatmış. Adamı bayağı ısındırmış. İslâmî bilgiler bakımından kendisini yumuşatıcı sözler söylemiş.

Diyor ki:

“—Biz eskiden İslâm’ı götürmek için onların diyarlarına gidiyorduk. Şimdi onlar turist olarak bizi seyretmeye geliyorlar. Hazır camilerimizi seyretmeye. Biz orada biraz İslâm’ı tanıtsak, biraz yanına yanaşsak. Evimize davet etsek, yumuşak yüz göstersek. İslâm’ın güzelliğini anlatsak. İsbat ettiğimiz zaman o da gelip müslüman olacak belki.”

b. İnsanlara Hayrı Öğretelim!

Demek ki ilmi öğreneceğiz. Öğrendiğimizi de bu hadis-i şerifte de teşvik edildiği gibi insanlara hayırları öğreteceğiz. Şimdi görüyor musunuz, tembel davranmakla neler kaybediyoruz biz?

Haydi bakalım, Fâtiha’yı öğren! Haydi bakalım dinini öğren, hadis öğren! Haydi bakalım, tefsir öğren! Haydi bakalım, fıkıh öğren! Gevşek davranıyoruz. Seneler geçiyor, öğrenmiyoruz. Hem

kendimiz yetişmiyoruz. Hem de yapmamız gereken vazifeler yapılmamış oluyor. Halbuki iyi müslüman, yetişmiş olsaydık her birimiz bu kardeşimiz gibi gayrimüslimlere böyle bir güzel yönden yanaşıp, güzel sözler söyleyip onları böyle İslâm'a meraklandırsaydık...

Bu insanların o kadar acaip ki halleri… Kimisi Hint dinlerine giriyorlar. Böyle çarşaflara sarılıyorlar. Bacaklarının arasından kumaşları geçiriyorlar. Saçlarını tıraş ediyorlar. Yüzlerini boyuyorlar. Arkasından bir tutam saç bırakıyor. Ellerine ziller alıyorlar. Davul gibi uzun şeyler alıyorlar, ilahiler söyleyerek. İşte hak din odur diye. Avrupalılar da bu dine giriyor. Budist oluyor. Krişna dinine giriyor. Başka dine giriyor.

Bugün turistik mecmualara, propaganda ve seyahat kitaplarına baktım: Tayland... Diğeri Bhutan... Başka ülkeler. Orada tapınakların resimleri. Budist putlarının şekilleri. Eller mücevherler bilmem neler. Düşündüm, o diyarlara gitsek. İslâm'ı onlara anlatsak.

"—Ya bu yaptığınız nedir? Sen ne öğretiyorsun?" desek.

Meselâ, İngiliz'in birisi diyor ki, müslüman olmuş Kanadalı birisi. Niye Müslüman oldun diye sorulunca:

"—Ben İslâm'ın ibadetlerini çok beğendim. İbadetlerini çok anlamlı buldum. Çok hikmetli buldum." diyor.

Namaz, güzel… Oruç, sıhhate faydalı… Hac, müslümanların tanışması için bir toplantı; güzel… Zekât, gayet yerinde. Herkes hayır yapmak için para veriyor. Müslümanların ibadetlerini hikmetli buldum, diyor.

"—Ben Uzakdoğu ülkelerinde bizim kendi elçiliklerimizde vazife görmüş bir hariciyeciydim. Oranın dinlerini inceledim. Oranın tapınaklarına gittim. O budistlerin, brahmanistlerin, Krişna'ların ve sâirelerin. Onların ibadetlerinde bir anlam, hikmet, sonuç alıcı bir şey göremedim. İslâm'ın bu güzelliğini gördüğüm için müslüman oldum." diyor adam.

Demek ki, biz de o dinleri inceleyeceğiz. O rahiplerle konuşacağız:

"—Bu yaptığınız şeyin sonucu yok… Bizim dinimizde Allah-u Teàlâ Hazretleri peygamber göndermiş. Sizin bu dininiz üstünden

kaç bin yıl geçmiş. Bu Hak dine gelin!" filan diye yumuşak yumuşak anlatsak. Onlara hayrı öğretsek. Allah bize rahmet edecek. Melekler dua edecekler. Yer gök ehli dua edecekler. Hatta karıncalar, balıklar dostumuz olacak.

İbrâhim ibn-i Edhem Rh.A'in bir menkıbesini anlatırlar. Karıncalar dost olacak, balıklar dost olacak deyince oradan hatırıma geldi muhterem kardeşlerim. Bağdat'ın kenarından Dicle nehri akıyor. Sıcakta İbrahim gelmiş, Dicle'nin kenarında oturmuş.

"—Kim bu İbrâhim ibn-i Edhem KS?"

Bir zamanlar Belh şehrinin padişahı. Önünde kırk tane, arkasında kırk tane askerin altınlı gümüşlü mücevherli kalkanları olan, hançerleri, kılıçları altınlı, gümüşlü askerin yürüdüğü tantanalı bir devlet reisiyken, bir kral iken, bir melik iken, sonradan dervişliği seçmiş bir insan.

Bağdat'ın Dicle kenarında boynu bükük oturmuş. Abasının yırtığını yamıyormuş mübarek. Bir zamanın padişahı, geçmiş nehrin kenarında, abasının yamasını dikmekle meşgul... Onu Belh'ten tanıyan, padişahlığını bilen birisi gelmiş. Onun saçı başı tozlu topraklı, yırtık pırtık kıyafetini görünce, haline acımış. Demiş ki:

"—Yâ İbrahim, o Belh'teki köşklerini, varlıklarını, mülklerini, saraylarını, hazinelerini, askerlerini ne diye bıraktın? İnsan müslüman olduktan sonra, ille onları bırakması lazım değildi. Ne diye bıraktın o saltanatları da bu sefalete düştün?" gibi bir söz söylemiş.

İbrahim ibn-i Edhem de başını kaldırmış, ona bakmış. Elindeki iğneyi Dicle nehrine savurmuş atmış. İğne, şu kadarcık bir şey, incecik bir şey... O çamurlu suyun içine o iğne girdi mi, ne olur? Kaybolur gider.

Savurmuş atmış iğneyi… Ondan sonrada demiş ki:

"—Ey Dicle'nin balıkları. Benim şu iğnemi getiriverin!"

Biraz sonra bir balık kenarda, ağzında iğne... Suyun üstüne böyle başını çıkartmış. Oradan iğneyi almış. Tekrar dikmeye başlamış.

Konuşmamış, adama cevap vermemiş. Ne demiş oluyor?

"—İnsan Allah'ın dostu olunca, her şey ona itaat eder. Bu saltanat öbür saltanattan çok daha zevklidir safalıdır. Bu hâl ötekisinden çok daha hoş bir hâldir." demiş oluyor.

Onun için, eski büyüklerden böyle köşesinde oruç tutarak, ibadet ederek, boynu bükük mütevazi yaşayanlardan bir tanesi demiş ki:

"—Bizim sahip olduğumuz mânevî zevkleri, mânevî safâları, mânevî zenginlikleri, mânevî güzellikleri eğer padişahlar sezinlemiş, bilmiş olsalardı, 'Vay bunlar ne kıymetli şeylere sahip... Bunların elinden şunları alalım!' diye ordular getirip önümüze, elimizden onları almak için bizimle uğraşırlardı." demiş.

Yani, Allah yolunda olmanın zevkinin, sefasının kıymetine paha biçilmez.

Henüz Müslüman olmamış bir kimse, bir savaş zamanında Peygamber SAS yanına gelmiş. Demiş ki:

"—Yâ Rasûlallah, ben iman edip İslâm dinine girersem, senin emirlerini kabul edersem. Daha elimde hiçbir hayrım yok. Geçmiş

hayatım şirk ile, müşriklikle geçti. Şimdi ben bu savaşta ölürsem, daha namaz kılamadım, ibadet yapamadım; cennete girer miyim?”

Peygamber SAS Hazretleri:

“—Girersin!” demiş.

Girersin deyince o da demiş ki:

“—Dur biraz güç kuvvet toplayayım.”

Torbasından hurmalarını çıkartmış, ağzına alıp çiğnemeye başlamış. Yani biraz yiyecek ki, savaşta güçlü kuvvetli olsun. Birkaç tane hurma yedikten sonra:

“—Yahu cennet için bu kadar tehir etmeye değmez.” demiş. Hurmaları bir tarafa bırakmış. “Ya Allah!” diye savaşa girmiş. Çarpışa çarpışa şehid olmuş ve cennetlik olmuş.

Yani, cennetlik olduktan sonra insan bu dünyadaki ufak bir sıkıntının ne kıymeti var. Cehennemlik olacak olduktan sonra bir kâfir, bu dünyadaki sarayların, keyiflerin, paraların pulların ne kıymeti var? 60 yıl 70 yıl sonra bırakıp gidiyor.

O bakımdan Allah bize mânevî zevkleri, mânevî zenginlikleri, mânevî hayırları, âhirette bize yarayacak işleri nasib eylesin... Fâni dünyanın gösterişine aldanmamayı nasib eylesin...

Bilhassa şu Avustralya’da Allah yolunda olmaya dikkat edin!

Tabi bizim memlekette çamur var, duman var, yoksulluk var. Evlerde basitlik var, çiçekler az, yeşillik az ve saire. Fakat Türkiye’nin yanında buranın güzel gibi görünen yolları, bahçeleri, zenginlikleri, maddî bakımdan rahatlıkları, barbeküleri, kebapları ve sairesi... Eğer bunlar sizi Allah yolundan alıkoyarsa, hiç kıymeti yok. Ama bunlara rağmen, insan hiç aldanmadan dünyaya kapılmadan, Allah yolunda, Rabbimizin rızasını kazanmak için çalışırsa, ne mutlu o kimseye...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi dünyada da, ahirette de hayırlara erdirsin... Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin...

Rabbenâ âtinâ fi’d-dünyâ haseneten, ve fi’l-âhireti haseneten, ve kınâ azâbe’n-nâr... Ve edhilne’l-cennette mea’l-ebrâr... Bi-lütfike ve keremike yâ azîz ü yâ gaffâr... Ve bi-hürmeti esrârı sûreti’l-fâtihah!

01. 03. 1988 - Avustralya

03. AMELLERİ İPTAL EDEN ŞEYLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàle'n-nebiyyü SAS:

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette cümlenize nasib ve müyesser olsun… Rabbimiz Teàlâ ve Tekaddes Hazretleri ibadetlerimizi, taatlerimizi kabul eylesin…

a. Kusurları İncitmeden Düzeltmek

……………………

Mesela benim başımdan geçti. Kâbe-i Müşerrefe'nin karşısında namaz kılıyorum cemaatle. İmam, "*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah!*" dedi, sağ tarafa döndü; ben de döndüm. Sonra sol tarafa, "*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah!*" dedi, ben de sol tarafa döndüm. Bizim mezhebimizde imama uyarız, aynı anda selâm veririz.

Yanımdaki Suudlu yakama yapıştı

"—Niye sen selâm verdin?"

"—İmam selâm verdi, onun için selâm verdim." dedim.

"—Hayır!" diyor, "İmam bir sağa selâm verecek, bir sola selâm verecek; sen ondan sonra sağa, sola selâm vereceksin. İmamın selâmının hepsi bitecek ondan sonra…"

"—İyi ama aziz kardeşim, biz Hanefi mezhebindeniz, bizim mezhebimizin alimlerimiz, hocalarımız bunu böyle söylemişler. Senin dediğin senin kanaatin ama, bizim kanaatimiz öyle değil. Benim yaptığım yanlış değil. Benimkinin delili var, ben tam imama uyuyorum."

Fakat o bilmediği için bana kusur yapmış gibi söyledi.

Bir kardeşimizle hadis kitabında okuduk, Peygamber SAS Efendimiz Rüknü Yemânî'yi öpmüş, yanağına koymuş. O kardeşimiz gitti tavaf esnasında, Rüknü Yemânî'ye, Hacer-i Esved'den önceki köşeye gelince orayı öptü, yanağını koydu. Arap başına dikildi, "Yapma böyle, haram!" diyor. Haram değil dedi kardeşimiz, güleç yüzle haram değil dedi. Sünneh, Peygamber Efendimiz böyle yapmış dedi.

Demek bilmeyince, öbür taraf bilmeyince yaptığı tenkit haksız oluyor. İnsan tenkit yaparken o konuyu bilmeli, karşı tarafı severek söylemeli. Belki kendisinin bilmediği bir nokta vardır karşı taraf haklıdır.

Demek ki ayıpla hiç meşgul olmamak diye bir yasak yok, mümkünse bunu tenhada arkadaşına söyleyeceksin. Nefsi kabartmayacak şekilde, üzülmeyecek tarzda söyleyeceksin, severek söyleyeceksin, yumuşak yumuşak söyleyeceksin; o da sana teşekkür edecek:

"—Allah razı olsun. Hay Allah, ben doğrunun böyle olduğunu

bilmiyordum." diyecek düzeltecek.

Daha güzeli hiç ona sezdirmeden düzeltmek.

Biz kardeşlerimizle bir yere gittik, orada İslamî çalışma yapıyoruz. Herkes yuvarlak halka oldu, Fâtiha Sûresi'ni öğreneceğiz. Meğer pek çok kimse Fâtiha Sûresi'ni doğru okumasını bilmiyormuş, o anlaşıldı. Ama herkes okuyor, atlayarak, eksikli, kusurlu, harfleri doğru çıkartmadan. Hata söylemek yok.

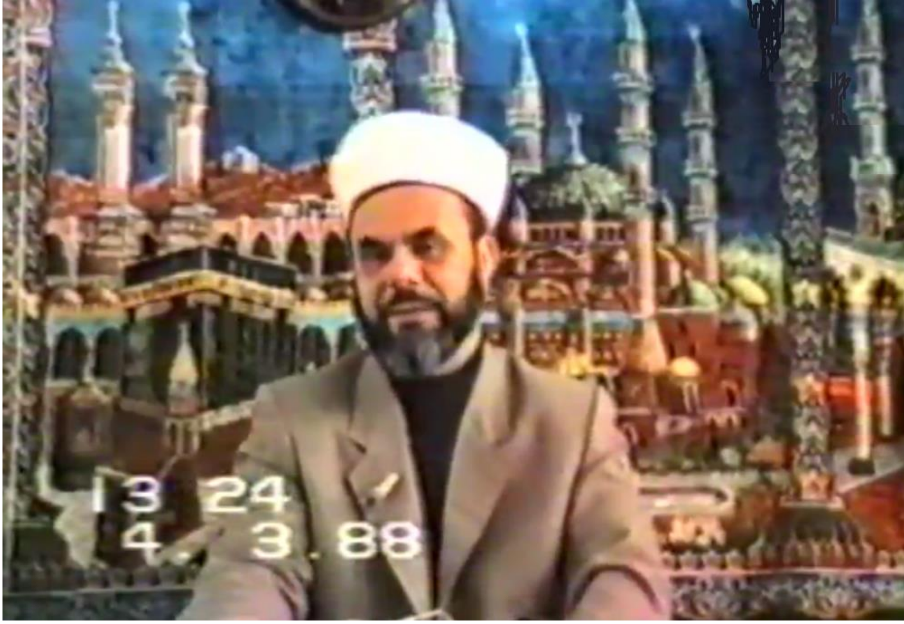
O okuyor, ondan sonra yanındaki okuyor, ondan sonra yanındaki okuyor, böyle bir halka, kaç kişi varsa herkes okuyor. Herkes okudukça kendisi ile arkadaşının okuyuşu arasındaki farkı o şahıs kendisi müzakere ediyor zihninden,

"—Bak ben böyle okuyordum bu böyle okuyor."

O okunan Fâtiha Sûresi'nde kendisine ikinci defa sıra gelinceye kadar o şahıs, "Haydi bakalım sıra sana geldi, yine oku." deyince bu sefer bakıyorsun daha düzgün okumuş. Bir daha döndüğü zaman artık tamamen kusur gitmiş olur. Bu, hiç kusuru belli etmeden düzeltmektir.

Büyük mürşidlerimiz, büyük evliyaullah, büyük alimler kusurları kişilerin haberi olmadan, sessizce, farkına varmadan düzeltmeye dikkat etmişlerdir. Nefsi kırılmasın, üzülmesin diye sessizce yapmaya dikkat etmişler. Bazen bir müridin bir kusurunu düzeltmek için, on sene fırsat kolladıkları olurmuş. Şimdi söylesem olmaz, dinlemez beni, dur bakalım münasip bir zamanı arayayım, onu söyleyeyim diye on sene bekleyip, ondan sonra yeri gelince, münasip bir işaretle işaret edip düzelttirirlermiş bu kusurları.

O bakımdan kusur düzeltmek var, birbirimizin elbette kusurunu düzelteceğiz, birbirimize nasihat edeceğiz, samimi davranacağız ve terakki edeceğiz, ilerleyen bir toplum olacağız. Her gün aynı durumda kalmak zarar.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[4]

مَنِ اسْتَوٰى يَوْمَاهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ (الديلمي عن علي)

(*Meni'stevâ yevmâhu fehüve mağbûnun*) "İki günü aynı olan, iki günü birbirine denk olan ziyandadır."

İkinci gün biraz daha ileri gidecek müslüman. Hayatının her gününden biraz daha ileri giderek üstün bir insan olacak, güzel ahlaklı, bilgili insan olacak. Diğer insanlara faydalı işler yapan bir kimse olacak, günden güne...

"—Bugün ne yaptın akşama kadar?"

"—Boş oturdum."

---

4 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.611, no:5910; Hz. Ali RA'dan. *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1403, no:2406.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.35; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten. İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Menâmât,* c.I, s.116, no:243. Hatîb-i Bağdâdî, *İktizâü'l-İlm*, c.I, s.112, no:196.

"—Boşuna geçirmişsin vakti, yazık, faydalı iş yapsaydın. Caminin etrafında çiçek dikseydin, çimenleri düzeltseydin, boyası dökülmüş şeyi boyasaydın hiç olmazsa, bir iş yapsaydın!"

Yani iki günü bir olmayacak müslümanın… İyi insan olacaksın, yüksek ahlâklı insan olacaksın.

Biliyor musunuz, zaten bildiğinizi tahmin ederim, söz tesir etmiyor da hareket daha çok tesir ediyor. Yani siz beğenilecek hareketlere, beğenilecek tavırlara, beğenilecek görünüme sahip olduğunuz zaman, İslâm'ı daha iyi temsil edersiniz. Başkaları İslâm'a daha rahatlıkla girer. Kuru söze bazen kızıyorlar, "Sözü başka, işi başka!" diye o zaman daha beter kızgınlık bile olabiliyor.

Onun için başkalarının ayıplarıyla mümkün olduğu kadar meşgul olmayalım, kendi ayıplarımızla meşgul olalım. Kendimizi düzeltmeye çalışalım. Başkalarının ayıbıyla eğer meşgul olmamız gerekiyor ise, o kardeşimizi severek ve o kardeşimizi bir tenha kenara çekerek öylece tatlıca anlatalım. Hatta mümkünse hiç ona söylemeden bir kitabın bir sayfasını önceden kıvıralım onun da bulunduğu bir zamanda, "Haydi bir sayfa açalım okuyalım." filan diye orayı açalım o açılan yerde o bahsi bir okuyalım. O kardeşimiz hatasını kendisi görsün, kendisi düzeltsin.

Biliyorsunuz, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin Efendilerimiz yaşlı bir ihtiyarın yanlış abdest aldığını görmüşler. Gitseler doğrudan doğruya:

"—Amca, sen bu kadar yaşa gelmişsin abdesti yanlış alıyorsun!" deseler, o ihtiyarın kalbi kırılacak diye kendi aralarında düşünmüşler bir kurnazlık aramışlar, nihayet o kurnazlığı da bulmuşlar.

O yaşlı amcaya gitmişler demişler ki:

"—Amca, biz iki kardeşiz, abdest alacağız, bak bakalım hangimizin abdesti doğru hangimizin ki kusurlu? Bir incele ikimizin de abdestini..."

"—Pekiyi!" evlatlar demiş.

Bir tanesi bir abdest almış, tabii gayet güzel, tam sünnet-i seniyyeye uygun bir tarzda almış. Adam da dikkatle inceliyor,

kusuru var mı diye. Ondan sonra ikincisi abdest almış, o da onun gibi, o da gayet güzel bir şekilde abdest almış.

Sonunda, “Hangimizin ki daha güzel?” diye sorunca, adam gülmüş. Ârif bir kimseymiş demek ki, gülmüş ve demiş ki:

“—Sizin ikinizin de abdesti güzel de, benimkisi yanlış.”

Ama “Senin abdestin yanlış.” diye gitselerdi belki kızacaktı, belki kırılacaktı, belki darılacaktı. Onun için öyle nasihat etmenin, doğruyu söylemenin güzel yollarını araştıralım, severek yapalım bu nasihati.

b. Amelleri Mahveden Altı Şey

Peygamber SAS Efendimiz bir başka hadis-i şerifinde buyurmuş ki:[5]

سِتَّةُ أَشْيَاءَ تُحْبِطُ الأَعْمَالَ: الإِشْتِغَالُ بِعُيُوبِ الخَلْقِ، وَقَسْوَةُ الْقَلْبِ، وَحُبُّ الدُّنْيَا، وَ قِلَّةُ الحَيَاءِ، وَطُولُ الأَمَلِ، وَظَالِمٌ لاَ يَنْتَهِي (الديلمي عن عدي وفيه الكريمي)

RE. 297/3 (*Sittetü eşyâe tuhbetu'l-a'mâl*) “Altı şey vardır, bunlar amelleri mahveder. İşlenen amellerin yok olmasına, kabul olmamasına, mahvolmasına sebep olur.”

1. (*El-iştigàlü bi-uyûbi'l-halk*) “Halkın ayıplarını göz önüne getirip, onlarla meşgul olup, onları söylemek, yaymak, dedikodu yapmak, başkalarının ayıplarıyla uğraşmak...

2. (*Ve kasvetü'l-kalb*) “Kalbin katılığı, sertliği, vurdum duymazlığı... Gönlün kara olması, taş olması, taş bağırlı olmak... Bu da amelleri yok eder.”

Kalbin kasveti demek insanın duygusuzluğu demek. Yani kalbi katılaşıyor, nasihat söylese dinlemiyor, öğüt, vaaz dinlese gözü

---

[5] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.122, no:44023; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.269, no:13085; Adiy ibn-i Hàtim RA'dan.

yaşarmıyor, duygulanmıyor. Söz anlamaz bir durumda, kendi böyle bir şey duruma düşmüş. Böyle olmayacak, hassas olacak müslüman, duygulu olacak, söylenen sözleri derin derin düşünecek, muhasebe-i nefis yapacak, kendi hatalarını düşünecek, başkalarıyla mukayese yapacak. İbretle etrafına bakacak, her şeyin hikmetini sezmeye çalışacak, hassas bir kimse olacak.

Bizim mesela eski büyüklerimizin hayatlarını okuyoruz. Şu Yunus Emre'yi görüyoruz, Yunus Emre mesela bostan dolabı hakkında bir şiir yazmış. Bostan dolabı dönüyor gıcır gıcır, gıcır gıcır, kovalar suyun içine dalıyor çıkıyor suyu boşaltıyor, öteki kova boşaltıyor tekrar suyun içine giriyor. Dolap yani bostan dolabı. Şimdi o bostan dolabına soruyor; "Derdin nedir dertli dolap, niçin inilersin? Niye böyle gıcır gıcır, ah vah ediyorsun?" filan diyor. Dolabın derdi filan yok, onun inlemesi de bir şeye üzüldüğünden değil ama onunla konuşur gibi yaparak duygulanmış yani, duygulu bir insan.

Sonra sarı çiçeğe diyor ki:

"—Niye benzin sarı acaba?"

"—Ölüm bize yakın da ondan sarı..." diyor çiçek.

Çiçeğin konuştuğu filan yok, Yunus konuşturuyor.

"—E niye boynun eğri?"

"—Boynum eğri ama içim Hakk'a doğrudur." diyor.

Demek ki, insan çiçekten ibret almalı, dolaptan ibret almalı, kuştan ibret almalı, böcekten ibret almalı, etrafındaki hadiselerden ibret almalı, duygulu müslüman olmalı, gözü yaşlı olmalı, hassas olmalı... İyi şeylerden memnunluk duymalı, kötü şeylerden hüzünlenmeli... Müslüman kardeşlerini sevmeli, merhametli olmalı, kendisini onların yerine koyarak öyle kollamaya, korumaya çalışmalı!

Kalbin katılığı, katı kalplilik, merhametsizlik iyi değil. Peygamber SAS Efendimiz torunlarını severken bedevinin birisi geldi;

“—Biz torunlarımızı sevmeyiz.” dedi.

Hasta olan torununu kucağına aldığı zaman ağladı.

“—Ne o yâ Rasûlallah! Sen de ağlıyor musun? Allah’ın takdirine ağlanır mı?” filan gibilerden.

Dedi ki:

“—Bu, Allah’ın insanın kalbine verdiği bir duygudur, merhamettir. Merhametli olmak lazım!” dedi Peygamber Efendimiz.

Demek ki, duygulu insan olmaya kendimizi zorlamalıyız. Katı kalpli olmamalıyız, duygusuz olmamalıyız. Çünkü bu, amelleri iptal eden bir kötü sıfat oluyor.

3. (*Ve hubbü’d-dünyâ*) “Dünya sevgisi...” Dünyayı sevdi mi o da amelleri mahvediyor, sonunda insanı mahvediyor.

Dünya sevgisi de insanın amellerini mahveder, iptal eder, insanı yanlış yollara götürür, yanlış işler yaptırır, zararlara sokar.

Hubbü’d-dünyâ nedir? Yani biz bu manzaraları sevmeyecek miyiz? Bu çiçekleri sevmeyecek miyiz? Bu çimenleri, bu temiz havayı, bu güzel meyveleri, sebzeleri sevmeyecek miyiz?

Hubbü’d-dünyâ ne demek? Hubbü’d-dünyâ demek, dünyanın dünyalık, dünyada kalacak olan fani şeylerine bel bağlayıp, hırs ile yönelip her işini ona göre yapmak demek. Yani parayı esas alıyor, mevkiyi esas alıyor, yükselmeyi esas alıyor. Ben mevki sahibi olayım, çok zengin olayım, çok para kazanayım, herkesin başına geçeyim, herkes benim emrimde olsun.

İşte bunlar derece derece nedir?

Bir insanın midesine düşkünlüğü, yani çok yemeyi sevmek, sonra seks arzularına düşkünlük, sonra mala düşkünlük, sonra mevkiye düşkünlük, sonra başkanlığa, reisliğe heves ve düşkünlük. Başkan olayım ben, etrafımda da herkes pervane gibi dönsünler filan.

Demek ki böyle derece derece çeşitli sevgiler, arzular ve hırslar oluyor. Bu hırslar insanı Allah’ın emirlerini dinlemekten, doğru hareket etmekten alıkoyabiliyor. Hırsından dolayı yanlış işler ve günahlar ve haramlar işlemesine sebep olabiliyor.

Müslüman böyle yapmayacak, âhirete sevgi duyacak, âhiretin sevabını düşünecek.

“—Şurada çok para var, şunu şöyle yaparsan çok para kazanacaksın.” denildiği zaman;

“—Para var ama helal yoldan mı, haram yoldan mı?”

“—Haram yoldan.”

“—Ben o parayı istemem.”

“—İşte gel şöyle şöyle yaparsak büyük menfaat sahibi olursun.”

“—Olurum ama şunu kıracağım, bunu üzeceğim, şöyle bir vefasızlık olacak, böyle bir haksızlık olacak, şu kadar kardeşimiz zarara uğrayacak. Ben o işi yapamam!” diyebilmeli insan. Yani icabında arzularını dizginleyebilmeli, frenleyebilmeli!

Eğer arzularını frenleyemiyorsa, dizginleyemiyorsa, o zaman bu sevgi, bu hırs, dünya hırsı insanı çok zararlara götürür. Namaza getirtmez, çünkü ticareti devam ediyor, dükkânı kapatıp da ziyana mı uğrasın?

Namaza getirtmez, zekât verdirtmez, hayır yaptırtmaz, cihad ettirtmez, ilim öğrettirmez, arkadaşlara vefa gösterttirmez, dostluk yaptırtmaz, bir sürü zararlara uğratır.

Onun için dünya sevgisini gönlümüzden çıkartacağız, âhiret sevgisini yerine yerleştireceğiz. Gayemiz ahiret olacak, Allah’ın rızası olacak ama dünya için çalışmak yok mu? Var, çalışabilirsin.

Para kazanmak yok mu? Var, kazanabilirsin. Bunların hepsi olabilir.

Mevki sahibi olmak mümkün değil mi? Mümkün.

Meşru yoldan, doğru yoldan, hak yoldan, Allah’ın razı olduğu yoldan olunca, hiçbir zararı yok ve faydası vardır.

Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:[6]

---

[6] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.197, no: 17798; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.6, no:3210; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.3, no:2130; Buhàrî, *el-Edebü’l-Müfred*, c.I, s.112, no:299; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.III, s.291, no:3189; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XIII, s.263, no:7336; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.18, no:22628; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.91, no:1248; Kudàî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.II, s.259, no:1315; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.V, s.186; Tayâlisî, *Müsned*, c.II,

نِعْمَ الْمَالُ الصَّالِحُ، لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ (حم. حب. ك. طس. ش.
ع. هب. كر. عن عمرو بن العاص)

(*Ni'me'l-mâlü's-sàlih, li'r-racüli's-sàlih*) "Sàlih bir mal, sàlih bir adam için ne güzeldir. İyi bir insana helâl para ne kadar yakışır."

Çünkü o iyi insan çok para sahibi oldu mu, zekât verecek, hayır yapacak, camiye yardım edecek, yetimleri doyuracak, kollayacak, dullara yardım edecek, çeşitli imkânlarını çeşitli hayırlı işlere sevk edecek.

Onun için mal da lazımdır ve iyidir ama kazancına dikkat etmesi lazım.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz zengin bir insandı. Hz. Osmân-ı Zinnûreyn Efendimiz zengin bir insandı. Yani eski büyüklerimizden böyle çok zengin kimseler vardı. İmâm-ı Âzam Efendimiz zengindi, ticaretle meşgul olurdu ama haram girmemesi için ne kadar titiz davranmış ticaretine, ne kadar itina etmiş. Birazcık şüpheli bir şey olduğu zaman nasıl böyle çok çok mallarını, kazancının tamamını hemen hayra sevk edivermiş.

Öyle olduktan sonra ne mutlu! Yani böyle Allah rızası için her işini yapabilen insan olduktan sonra ne mutlu!

O halde bizler de dünya sevgisinin bizi zarara uğratmamasına dikkat edelim. Dünyanın güzel olduğu bir ülkedeyiz, zevkin çok olduğu bir ülkedeyiz. Keyif malzemelerinin fazla olduğu bir ülkedeyiz. Kadınlar açık, barlar pavyonlar açık, her türlü kötülük imkânı var. Eh, insan bunlara kapıldı mı, bunları sevdi mi, bunların peşine takıldı mı din zarar görür. Dinimizin zarar görmemesi için bu hırsların, bu sevgilerin önüne geçebilecek bir

---

s.316, no:1061; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XIII, s.268, no:5284; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *İslâhu'l-Mâl*, c.I, s.32, no:43; İbn-i Hacer, el-İsâbe, c.IV, s.653; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXVI, s.143, no:100019; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.257, no:6757; Beyhakî, *el-Âdâb*, c.III, s.86, no:791; Amr ibnü'l-As RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.1821, no:2823; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.348, no:26199.

duygumuz olmalı, takvamız olmalı, azmimiz olmalı, irademiz olmalı, vicdanımız olmalı ve bu hatalara düşmemeliyiz.

Sonra dördüncüsü:

4. (*Ve kılletü'l-hayâ'*) "Utanç duygusunun azlığı..." Şimdi artık, bu devirde utanmak ayıp haline geldi. Utanmak bir kusur sayılmağa başlandı. Herkes hayâsızca işleri rahatlıkla yapıyor. Radyolarda, televizyonlarda onlar konuşuluyor, onlarla röportaj bile yapılıyor.

Bu da insanı mahveder. Müslüman utangaç olur, utanır; Allah'tan utanır, Peygamber'den utanır, diğer müslüman kardeşlerinden utanır. Günahlı şeylere, arsızlıklara yanaşmaz, utangaçtır.

Mûsa AS da son derece hayâlı bir kimse olduğu için, böyle örtünmeye son derece dikkat ettiği için, kavmi onu bir takım kusurlarla itham etmişler. Ama öyle değil, iman insanı utangaç yapıyor, iman insanı saygılı yapıyor, iman insanı örtülü yapıyor, iman insanı bazı şeyleri yaparken utancından hayâsından dolayı yapamama durumuna getirtiyor. Bu güzel bir şey, hayâ imandandır.

Hatta bir ağabey kardeşine:

"—Ya bu kadar utangaç olma, biraz yırtık ol, biraz yırtıcı ol, utanma, arlanma, biraz cesur ol!" filan gibi sözler söylüyormuş, onu sıkıştırıyormuş.

Peygamber SAS Efendimiz, onun kardeşini sıkıştırdığını görünce:[7]

---

[7] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.17, no:24; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.667, no:4795; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.121, no:5033; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.56, no:5183; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.III, s.453, no:950; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.211, no:602; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.374, no:610; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.156, no:4932; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.131, no:7701; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.537, no:11764; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.372; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.421, no:2872; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.42, no:1771; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.124, no:155; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.238, no:725; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.66, no:1323; Abdu'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.142, nmo:20146; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.87, no:153; Eb3u Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.352; İbn-i

دَعْهُ، فَإِنَّ الْحَيَاءَ مِنَ الْإِيمَانِ (خ. م. د. ن. ه. حم. عن ابن عمر؛

أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، وَهُوَ

يَعِظُ أَخَاهُ فِي الْحَيَاءِ، قَالَ فذكره)

(*Da'hü*) "Bırak onun yakasını; (*feinne'l-hayâe mine'l-îmân*) utanma duygusu imandandır. İmanı olmasa, utanmaz olur, arlanmaz olur, her türlü edepsizliği yapar. Sen onun utangaçlığını kaldırmağa, gidermeğe çalışma! Utangaçlık iyidir." buyurmuş.

İnsanın hayâ duygusu olmasa, her edepsizliği yapar. Utanma duygusu olacak. Çoluk çocuğumuza onu yerleştirelim, yetiştirelim.

"—E hocam küçücük çocukları da örtmeye lüzum var mı? Onlar daha masum yavrucuk, bebecikler, ne olur?"

Geçen günlerde Arap kardeşlerimizin camisine gittik, çocuklarını getirmiş oradaki aileler. Koca koca 10 yaşında, 12 yaşında kızlar mini etekli, mini etekli… Yani camiye gelirken öyle kısa etekli gelinir mi? Gelinmez.

"—Ama onlar daha küçük hocam, daha ma'sum."

"—Küçükten sen onu örtmeye alıştırmazsan, o zaten çevredeki açıklığı gördüğü için sonra hiç örtünmez. Başını örtmez, 'Başımı örtmeye utanıyorum!' der."

"—Manto giy!" diyorsun, "Utanıyorum." diyor.

"—Başını ört!" diyorsun, "Utanıyorum." diyor.

Neden? Küçükten alıştırılmadı.

Bizim bir kardeşimiz vardı, küçük küçük böyle yavruları vardı, birer karış birer karış. Onları gayet güzel giydirmiş, böyle büyük insan gibi gayet güzel tesettürlü giydirmiş, her gittiği yerde

---

Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.360, no:1432; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.53; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenztü'l-Ummâl, c.III, s.123, no:5782; *Câmiü'l-Ehâdîs,* c.XII, s.467, no:12316.

herkes bakıyor:

"—Ah yavrucuklar, maşallah ne kadar yakışmış." filan diyorlardı.

Böyle güzel namaz başörtüsü gibi örttü mü, küçücük çocuğa da çok yakışıyor. Yani en üstün süslerden daha süslü oluyor. Koca koca kadınlar ellerinde fileler dönüp dönüp:

"—Ah, maşallah, bilmem ne, ne kadar güzel!" diye bakıyorlarmış.

Küçücük bir çocuğun kıyafeti onlara bir ibret oluyor.

Demek ki hayâ duygusunu çocuklarımıza küçükten vermeliyiz:

"—Evlâdım böyle olmaz! Sakın ha, herkesin yanında böyle açılınmaz." filan diyerek hayâlı yetişmelerine, utangaç yetişmelerine dikkat etmeliyiz.

O duygu insanı koruyup kolluyor. O olmadığı zaman insanın amelleri mahvoluyor.

Utanmadı mı? Hadis-i şerif var:[8]

إِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ (خ. ه. حم. عن أَبي مسعودٍ)

(*İzâ lem testahyi fa'sna' mâ şi'te*) "Mâdem ki hâyan yok, ar damarın çatlamış; ne yaparsan yap!" diyor. Yâni, serbestsin demek değil o; ar damarın çatladığı için her şeyi yapabilirsin demek...

Her şey serbest, çıplak da gezer, çıplakların kampına da gider, her türlü edepsizliği yapar. Yapıyorlar, var, Türkiye'de de var, başka diyarlarda da var, burada da olduğunu duyuyoruz. Millet

---

[8] Buhàrî, *Sahîh*, c.XI, s.302, no:3224; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.221, no:4173; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.121, no:17131; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.209, no:597; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.371, no:607; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.11, no:2311; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.143, no:7733; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.192, no:20576; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.86, no:621; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.72, no:1327; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.336, no:25857; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.143, no:20149; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.286, no:582; Ebû Mes'ud RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.IX, s.273, no:8403.

şimdi, "Hayâ duygusuna ne lüzum var, hayvanlar gibi yaşayalım!" diye bir felsefe, onu böyle bazı bölgelerde tatbik ediyorlar. "Tabii yaşayacağız!" filan diyerek öyle şey yapıyorlar.

Olmaz. Bizim dinimiz utanmayı uygun görüyor, bizim dinimiz örtünmeyi uygun görüyor. Biz inancımıza uygun olarak her şeyi hayâ duygumuz ile yapacağız, terbiyeli terbiyeli yapacağız. Bizim erkeklerimizin bile kızlar gibi yüzü kızarır. Hayâsız bir şey olduğu zaman, öyle bir şey gördüğümüz zaman yapamayız, biz öyle hayâlı bir ümmetiz, buna dikkat edeceğiz.

Sonra?

5. (*Ve tùli'l-emel*) "İnsanın emelinin uzun olması..."

İnsanın amellerini iptal eden şeylerden, insanı mahveden şeylerden birisi de arzularının, emellerinin uzayıp gitmesi; tûl-i emelidir."

Yani bir sürü programları var, bir sürü hedefleri var, bitmez tükenmez bir sürü arzuları var. Kendisini de sanki yüzlerce yıl yaşayacakmış filan gibi hiç ahirete hazırlık yapmıyor, boyuna dünya peşinde koşuyor. İşte şunu da yapacağım da bunu da yapacağım da, şu ticareti de genişleteceğim de, şurada da ev alacağım da, şurada da dükkân yapacağım. Bir sürü telaş, telaş, telaş...

"—E mübarek bir gün gelip ölmeyecek misin? Ölüm sana yakın değil mi? Ahirete hazırlanman icap etmiyor mu? Nedir bu gözü kapalı gidiş? Hiç ölmeyecekmiş gibi böylece gözü kapalı bir tarzda hayat sürüyorsun! Bir sürü arzular etrafını sarmış."

Bu da insanı mahveder. İnsanın emeli uzun olmayacak, ölümü yakın görecek. "Belki yarın sabaha çıkmam! Onun için borçlarımı ödeyeyim, kimsenin hakkı üzerimde kalmasın, tevbemi yapayım!" diye düşünecek insan.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[9]

عَجِّلُوا بِالتَّوْبَةِ قَبْلَ الْمَوْتِ!

[9] Elbânî, *Silsiletü'd-Daîfe*, c.I, s.74, no:75.

(*Accilû bi't-tevbeti kable'l-mevt.*) "Ölüm gelmeden evvel tevbe etmekte acele ediniz!" denilmiştir.

Ölüm gelmeden evvel tevbeyi çarçabuk yapın! Hizaya gelin, yolu düzeltin; çünkü ölümün ne zaman geleceği belli olmaz.

"—Hele dur bakalım hocam, daha on sene bir geçsin, hele bir emekliliğe ayrılayım da hacca giderim de, sakal bırakırım da, tevbe ederim de filan derken bir dahaki seneye çıkmayıveriyor.

Evliyaullahtan birisi bir ayakkabıcıya gitmiş oturuyor, ama herkes onun, meczub olduğu için, evliya olduğunu belki bilmiyorlar. Adamın birisi gelmiş:

"—Bana bir ayakkabı yap ama çok sağlam olsun! Çok sağlam ip kullan, sağlam kösele kullan, 3-5 sene dayansın!" filan deyince, oradaki meczub ona, kah kah gülmüş. Tabii adam kızmıştır. Neyse, gittikten sonra demiş ki ayakkabıcı:

"—Niye güldün be adam bunun böyle söylemesine, sağlam ayakkabı istiyor?"

“—Sağlam ayakkabı istiyor ama iki günlük ömrü kaldı.” demiş.

Yani onun ecelinin yakın olduğunu görmüş. O da böyle 3-5 senelik dayanacak ayakkabı istiyor, böyle sağlam ayakkabı istiyor filan.

Durumumuz böyle gülünç durumda olabilir. Onun için tûl-i emeli bırakalım, Allah’a yönelelim, âhireti kaybetmemeye dikkat edelim! Her an, “Gel bakalım artık senin vaktin yetti, canını, emanetini teslim et bakalım!” denilse; “Eh tamam, el-hamdü lillah! Her şeyim hazır, her türlü hazırlığım yapılmış durumda, bir eksiğim yok. Hatta kefenimi bile hazırlatmışım, cenaze masraflarımı bile kenara ayırmış durumdayım. Ne yapalım vademiz bu kadarmış. Rabbimin ikramı elbette dünyanın fani hayatından daha iyidir.” diye,

“—*Eşhedü en lâ ilâhe illa’llah, ve eşhedü enne muhammeden rasûlüllah*” diye gidebilmeli insan, öyle hazırlıklı olmalı, tûl-i emel olmamalı.

Ne nihayet:

6. (*Ve zàlimün lâ yentehî*) “Adam zàlim, zulmü devam ettiriyor, zulmü bırakmıyor.” Böyle bir zalimin de amelleri hebâ olur.

Zulmün her çeşidinden kaçınmalıyız. Zulmün her çeşidini bırakmalıyız. Adaletli olmalıyız. Doğru sözlü, doğru özlü olmalıyız. İsterse bizim aleyhimize bile olsa hakkı söylemeliyiz. İsterse anamızın babamızın aleyhine bile olsa doğruyu söylemeliyiz. Bize bunu Kur’ân-ı Kerîm emrediyor:

وَلَوْ عَلَى أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالأَقْرَبِينَ (النساء:١٣٥)

Ve lev alâ enfüsiküm evi’l-vâlideyni ve’l-akrabîn) “İsterse kendi aleyhinize olsun, isterse ananızın babanızın aleyhine veya akrabalarınızın aleyhine olsun, adaletli hareket edin, adaletten ayrılmayın!” (Nisâ, 4/135) diye emrediyor Kur’ân-ı Kerîm.

O halde birisi bir şey sorsa bize söylese, biz de adalet duygumuzun gereği olarak hakkı söylemeliyiz, doğru şahitlik

yapmalıyız. Adaletin tecellisine yardımcı olmalıyız. Yanlış işlerin gelişmesine destek olmamalıyız. Adaletsizlik yapmamalıyız, zalimi desteklememeliyiz, zalime meyletmemeliyiz.

وَلاَ تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ (هود: ١١٣)

(*Ve lâ terkenû ile'llezîne zalemû fetemessekümü'n-nâr*) "Sakın zalimlere meyletmeyin, destek olmayın, onların yanında yer almayın; sonra size de cehennem ateşi zarar verir. Siz de cehenneme gidersiniz!" (Hûd, 11/113) diye, Allah-u Teàlâ Hazretleri ihtar ediyor.

Müslümanın her şeyi adaletlidir; evlatlarına adalet eder, hanımlarına adaletle davranır, komşularına adaletle muamele eder, konuşmasında adaletli davranır, alışverişinde ölçülü, adaletli olur. Hile yapmaz, tartıyı eksik tartmaz, ölçeği eksik ölçmez, müslümanın her şeyinde adalet olur. Hakkı tutar, hakkı söyler.

Bir kişi kalsa da hakkı tutacak, hakkı söyleyecek, haklıyı destekleyecek. Nasıl Yâsin Sûresi'ndeki o Habîbü'n-Neccâr'ın macerasında, şehrin ta arkasından, uzağından koşarak gelmiş o mübarek ve o doğru insanları desteklemiş. Ölümü pahasına da olsa:

"—Bunlar haklıdır, bunlara bu muameleyi yapmayın!" diye onları korumaya çalışmış.

Allah'ın gönderdiği mürsellere destek olmaya çalışmış. Biz de her yerde her zaman zulmün karşısında olmalıyız, adaletin destekçisi ve ihtarcısı olmalıyız, her işimiz adaletli olmalı.

Demek ki altı tane kötü huyu Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifte bize öğretmiş oldu. Biz de onları öğrenmiş olduk. İnşallah bundan sonra bu kötülükleri yapmamaya, bunlarla uğraşmamaya çalışalım! Şimdi bir kere daha okuyalım bakalım bu altı kötü şey neydi?

Bir; başkalarının, halkın ayıplarıyla meşgul olmayalım, doğru değil.

İki; kalbin kararması, kasveti, katı kalplilik, bu doğru değil hassas olacağız.

Üç; *hubbü'd-dünyâ*, dünya hırsı, bu doğru değil.

Dört; *kılletü'l-hayâ*, hayanın, utanç duygusunun olmaması, ar damarının çatlaması. Utangaç olacağız, Allah'tan utanacağız, peygamberden, insanlardan utanacağız.

Beş; *tûli'l-emel*, yani insanın arzularının, bitmek tükenmez, peş peşe oyalaya oyalaya devam etmesi. Böyle arzulara katılmayacağız. İşin sonunun birden gelivereceğini düşünerek daima tedbirli, basiretli olacağız.

Altı; zulme meyletmeyeceğiz.

c. Altı Hayırlı Şey

Diğer hadis-i şerife geçiyorum. Madem kötü şeyleri öğrendik, altı da güzel şey öğrenelim. Böylece o hayırlı şeyleri de yaparak sevap kazanmaya gayretli olalım!

Şimdi burada Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[10]

سِتٌّ خِصَالٍ مِنَ الْخَيْرِ: جِهَادُ أَعْدَاءِ اللّٰهِ بِالسَّيْفِ، وَالصَّوْمُ فِي يَوْمِ الصَّيْفِ، وَحُسْنُ الصَّبْرِ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ، وَ تَرْكُ الْمِرَاءِ وَ أَنْتَ مُحِقٌّ، وَ تَبْكِيرُ الصَّلاَةِ فِي يَوْمِ الْغَيْمِ، وَ حُسْنُ الْوُضُوءِ فِي أَيَّامِ الشِّتَاءِ

(هب. عن أبي مالك الأشعري)

---

[10] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.21, no:2755; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.326, no:3484; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.894, no:43535; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.242, no:13023.

(*Sittü hisâlin mine'l-hayr*) "Altı şey vardır ki onlar hayırdandır: (*Cihâdu a'dâi'llahi bi's-seyfi, ve's-savmu fî yevmi's-sayfi, ve husnü's-sabri inde'l-musîbeti, ve terkü'l-mirâi ve ente muhikkun, ve tebkîru's-salati fî yevmi'l-gaymi, ve husnü'l-vudûi fî eyyâmi'ş-şitâi.*)

Bu güzel şeylerin altı tanesini saymış Peygamber Efendimiz. Şüphesiz ki güzel şeyler çok olabilir ama Peygamber Efendimizin öğretim metodu nasıldı?

Muhatabının anlayacağı kadarını söylemek, fazla söylememek; anlayacağı tarzda söylemek, onu da bir başka zaman söylerim diye kısa kesmek. Arzu varken konuşurdu, bıkkınlık gelmeden sözünü kısa keserdi. Bazen sözünü iki üç defa tekrar ederdi, karşı taraf iyice o sözü anlasın diye.

Onun için Peygamber Efendimiz'in buradaki saydığı şeyleri hayrın tamamı olarak değil de bazı hayırlar olarak hatırımızda tutalım. Bunları yapmaya gücümüzün yettiğince çalışırız ama dinimizde daha başka sevaplı şeyler, hayırlar da vardır diye onları da bileceğiz elbette. Hepsi bu hadis-i şerifte sayılmaz. Zaten sayılsa kimse hatırında tutamaz. Böyle karşımıza hadis olarak gelemezdi, hiç kimsenin hatırında kalmazdı.

Birincisi neymiş?

جِهَادُ أَعْدَاءِ اللّٰهِ بِالسَّيْفِ،

(*Cihâdu a'dâi'llahi bi's-seyfi*) "Allah'ın düşmanlarıyla kılıçla cihad etmek."

Biliyorsunuz *cihad*, cehd kökünden geliyor. *Cehd* de, "gayret sarf etmek" demek. Ama cehd değil de *cihad* tarzında gelmiş.

Bunun mânası ne? Yani karşı taraftan size karşı bir hücum oluyor, cehd oluyor; siz de ona karşı bir cehd ile karşı koyuyorsunuz, direniyorsunuz, buna cihad derler. Yani cihad olması için iki güç olması lazım. Bir düşman güç, saldırıyor, bir de müslüman kendi gücünü ortaya koyuyor, saldırıyı engellemeye çalışıyor.

Meselâ, Afganistan'ı ele alalım. Afganistan'daki kardeşlerimiz

masum masum dururken neticede Rusya'nın istilasına uğradı. Rus askerleri hudutlarını geçti, her tarafı işgal etti. Ne oldu bu? Onların müslüman bir ülkeyi istila etmek için bir yürüyüş oldu.

Ne yapacak müslüman? Elbette Allah'ın düşmanlarıyla, adaletsiz, haksız iş yapan kimselerle elbette kendi hukukunu korumak hususunda kendi cehdini ortaya koyacak. İşte bu cehde cihad derler. Yani buradan anlaşılıyor ki aslında İslâm'ın mantığı iyilikle davranmak, iyilikle hareket etmek ama bir karşı hücum olduğu zaman, o hücumun karşısında da gevşek ve aciz durmamaktır. O bakımdan müslüman daima bir gayret, cehd ve cihad şuuru içinde olacak.

Cihadın çeşitleri çok fazladır ama en önemli, cihadın bir önemli tarafı insanın kendi kendisiyle cihad etmesidir. Çünkü insanın kendi içinde de bir duygu vardır, o da insanı Allah'ın yolunda yürümemeye sevk eder. "Günahı işle, zinayı yap, içkiyi iç, faizi ye, hatayı işle, keyfine bak, çalışmayı yapma!" filan içeriden böyle duyumlar gelir. Bazı insanlar da buna kapılır.

Dün bana bir arkadaşım diyor ki:

"—Hocam, ben fena bir aileden değildim ama kendimi tutamıyorum, bazı kusurlar da yapıyorum." diyor.

Yani demek içimizde bir düşman var ki tutamıyoruz onu, o bize bazı kötülükleri yaptırtıyor. İşte bununla da cihad etmek lazım. En büyük düşman da budur. Çünkü öteki düşmanlarla uğraşırsın, yenersen yenmiş olursun, düşman defolur. Yenilirsen, ölürsen şehid olursun. Ama bu içindeki düşmanın düşman olduğunu zaten kaç kişi biliyor? Kendi kendisini aldatanın, içinde bir düşman olduğunu kaç kişi biliyor?

İşte onunla uğraşmak bu nefisle mücadeledir, nefsi yenmeye çalışmaktır, insanın kendi kötü arzularını engelleme çalışmasıdır, çok önemli bir çalışmadır. Kaliteli iyi müslüman olmak için bu şart oluyor. Ama eğer müslümana bir dış saldırı olursa, o dış saldırıda da müslüman eline silahını alır, var gücüyle çalışır, korkmaz. Çünkü ölürse şehid olacak, kalırsa gazi olacak; iki

iyilikten bir tanesine kavuşmuş olacak.

Onun için biz hiç korkmayız. Bizim dedelerimiz İstiklal Harbi'nde malum hücuma uğradılar. Kazmayla, kürekle, kadınla erkekle, yaşlıyla gençle el-hamdü lillâh çarpıştılar.

Demek ki cihad İslam'ın hayırlı, önemli, sevaplı, yüksek amellerinden birisi olmuş oluyor. Eğer hücum manevî, fikrî yönden geliyorsa, İslâm'ı kötülemek durumunda geliyorsa hücum; o zaman da ona fikir yoluyla savunma yapmak lazım. İslâm'ın savunmasını ve tebliğini yapmak lazım! İslâm kötüdür diyor, İslam Peygamberine dil uzatıyor, İslâm'ın prensiplerine karşı çıkıyor; senin de İslâm'ın güzel olduğunu anlatmak için çalışman gerekiyor. Bu da bir cihad…

Onun için cihadın kendi nefsimizle olan cinsini de yapalım, düşmanlara karşı olanını da yapalım, manevî ve kültürel yönden olanını da yapalım, şeytana karşı olanı da yapalım. Kötü huylara karşı olanını da, her çeşidini yaparak dinimizi, dindarlığımızı pırıl pırıl, sapasağlam, zinde, ayakta tutmaya gayret edelim!

2. Bu hadis-i şerifte anlatılan güzel şeylerden bir tanesi de:

وَالصَّوْمُ فِي يَوْمِ الصَّيْفِ،

(*Ve's-savmu fî yevmi's-sayfi*) "Sıcak ve uzun günlü yazlarda, yaz aylarında oruç tutmak."

Kısa günde oruç tuttu mu insan, çabucak akşam geliverir. Zaten hava da serin olduğundan, oruç tutmak kolay olur. ama yaz gününde oruç tutmak biraz insanın dudaklarını kurutur, kendisini baygınlaştırır ama oruç tutmak nefse hakimiyet çalışması olduğundan sevaplı bir ibadettir. Sabır olduğundan sevaplı bir ibadettir. Müslümanın bu ibadeti de zaman zaman yaparak nefsine engel olmayı, nefsine hakim olmayı öğrenmesi gerekiyor. Demek ki orucu tutacak, hele ki yaz günlerinde tutunca bu da üstün bir fazilet oluyor.

وَحُسْنُ الصَّبْرِ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ،

3. (*Ve hüsnü's-sabri inde'l-musîbeti*) "Başına bir musibet geldiği zaman, müslüman sabırlı olacak; bu da güzeldir."

Çocuğu ölüverdi veyahut arabası bir kaza yaptı, veyahut hanımı hastalanıverdi, veyahut kendisine bir üzücü hadise geldi; ne yapacak? Sabredecek. "Bu Allah'ın takdiridir." diyecek, sabredecek. Sabrederse Allah sabredenlere büyük sevap verir. Musibet geldiği zaman müslüman sabreder, sabrettiği zaman sevap gelir. Çünkü bizim başımıza çeşitli olaylar, hadiseler gelir biz bunları engelleyemeyiz.

Hangi insan isteyerek trafik kazasına uğrar? Hiç kimse…

Hangi insan isteyerek işini berbat eder, ticarette zarar eder? Hiç kimse…

İsteyerek yapılmaz bunlar ama geliyor. Gelince de insan Allah'ın başına getirdiği musibete sabrederse, imanından dolayı çok sevap kazanır. Biz de başımıza musibet geldiği zaman sabredelim ama, Allah'a da musibet gelmemesi için dua edelim:

"—Yâ Rabbi! Sen bize her zaman afiyet nasib eyle, mutluluk nasib eyle… Azap, keder getirme!" diyelim.

وَ تَرْكُ الْمِرَاءِ وَ أَنْتَ مُحِقٌّ،

4. (*Ve terkü'l-mirâi ve ente muhikkun*) "Haklı olsan bile münakaşayı terk etmek."

Bu da güzel bir şeydir. Kardeşliğin bozulmaması için önemli oluyor.

وَ تَبْكِيرُ الصَّلاَةِ فِي يَوْمِ الْغَيْمِ،

5. (*Ve tebkîru's-salâti fî yevmi'l-gaymi*) "Bulutlu günlerde de namaza erkence gelip, namazı tehlikeye düşürmemek."

وَ حُسْنُ الْوُضُوءِ فِي أَيَّامِ الشِّتَاءِ

6. (*Ve husnü'l-vudùi fî eyyâmi'ş-şitâi*) Kış günlerinde de abdestini güzelce almak. Soğuk da olsa sakınmamak."

Abdest ibadettir, ibadetin vesilesidir, onu güzelce yapmak uygun oluyor. Demek ki insan dini uğrunda bazı fedâkârlıklar yapabilmeli demiş oluyor Peygamber Efendimiz.

Rabbimiz bizi dinimizi güzel anlayan, uygulayan ve dinimiz için gerektiğinde fedakârlık yaparak güzel ahlâk ile yaşayan hayırlı işler, eserler ortaya koyan kimselerden eylesin.

Bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtihah!

04. 03. 1988 - Avustralya

04. İŞİ GÜZEL YAPMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàle'n-nebiyyü SAS:

إنّ الله يُحِبُّ إذا عَمِلَ أحَدُكُم عَمَلاً أنْ يُتْقِنَهُ (هب. عن عائشة)

(*İnna'llàhe yuhibbü izâ amile ehadüküm amelen en yütkınehû*)
Sadaka rasûlü'llah, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

a. Yaptığı İşi Güzel Yapmak

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerine olsun. Rabbimiz ibadetlerimizi, taatlerimizi kabul eylesin. Şu mübarek Cuma akşamında yapmış olduğunuz dualarınızı, dileklerinizi, medetlerinizi, dünya ve âhiretin hayırlarını sizlere ve bizlere ihsan eylesin…

Peygamberimiz SAS Hazretleri'nin bazı hadis-i şeriflerini okuyup izah etmek istiyoruz. Ondan sonra cuma akşamı zikrimizi yaparız.

Taberânî'nin (Rh.A) rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Hazretleri buyurmuşlar ki:[11]

---

[11] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.275, no:897; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.334, no:5312; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.349, no:4386; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.157, no:575; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.361, no:1842; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.907, no:9128; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.175, no:6460; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.426, no:1369; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.233, no:7198.

إِنَّ اللهَ يُحِبُّ إذا عَمِلَ أحَدُكُم عَمَلاً أنْ يُتْقِنَهُ (هب. عن عائشة)

(*İnna'llàhe yuhibbü*) "Hiç şüphe yok ki Allah-u Teàlâ Hazretleri sever; (*izâ amile ehadikümü'l-amele*) sizden biriniz bir iş yaptığı zaman, (*en yütkınehû*) onu mükemmel bir tarzda yapmış olmanızı sever."

Allah-u Teàlâ Hazretleri, hangi işi yapıyorsanız o yaptığınız işi mükemmel, olgun, tam, eksiksiz, sanatına muvâfık, hakkını vererek yapılmış olmasını sever. Peygamber Efendimiz böyle buyuruyor.

Demek ki hangi işi üzerimize alırsak alalım, hangi işle meşgul olursak olalım o işi güzel yapmaya çalışacağız. Caminin hocası isek hocalığımızı güzel yapacağız. Namaz kılıyorsak, cemaat isek, ittibamızı güzel yapacağız. Kur'an okuyorsak, tecvidi ile güzel okuyacağız. Müslümanlık yapıyorsak, Allah'ın emirlerini tam tutacağız. Bir kısmını tutup bir kısmını tutmamak, bir kısmını beğenip bir kısmını beğenmemek olmaz. Her şeyimizi mükemmel yapacağız.

Evin reisi isek, koca isek kocalığımızı güzel yapacağız. Evin hanımı isek, hanımlığımızı güzel yapacağız. Anne isek, anneliğimizi güzel yapacağız. Evlat isek, evlatlığımızı güzel yapacağız. Yani hangi iş olursa olsun onu güzel yapmak müslümanın şânındandır.

Müslümanın bir güzellik duygusu olması lazım, bir estetik şuuruna olması lazım, bir mükemmellik hasreti, isteği olması lazım, yaptığı şeyi güzel yapması lazım. Onun sanatının üzerine sanat olmamalı, ortaya koyduğu eserlerin daha güzelinin kimse yapmamalı; birinciliğe çalışmalı, koşmalı daima, en güzelini yapmaya çalışmalı.

Hepimizde bu şuur olsun inşallah… Hangi işi yapıyorsak onu güzel yapmaya, mükemmel yapmaya bundan sonra gayret edelim. Çünkü Allah sever diyor Peygamber Efendimiz, o kimseyi sever

diyor. Yaptığımız işi baştan savma yapmayalım, savruk yapmayalım, derme çatma yapmayalım. Sonra bir başkasının gelip tekrar düzeltmesine sebep olacak tarzda yapmayalım, güzel yapalım. Herkes bizim yaptığımız işi beğensin, itibar etsin. Tamam, o mu aldı bu işi üzerine, tamam, o yapar, becerir diye itibar etsin.

Onun için kendinize ve çocuklarınıza bir işi mükemmel yapmak şuurunu aşılayın. Güzel yapma, en güzelini ortaya koyma, evde yarış edeceğiz, hepimiz daha güzelini, daha güzelini yapmaya çalışacağız. Böylece cemiyetimiz terakki edecek, toplumumuz gelişecek, güzeli bulmaya, en doğruyu bulmaya çalışacağız. Allah bizi o güzel duyguya sahip eylesin…

Bir hadis-i şerifinde Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[12]

إِنَّ اللهَ جَمِيلٌ، يُحِبُّ الْجَمَالَ (م. حم. حب. ك. هب. عن عبد الله بن مسعود)

(*İnna'llàhe cemîlün, yuhibbü'l-cemâl.*) "Allah güzeldir, güzelliği sever."

---

[12] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.93, *İman* 1/39, no:91; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.399, no:3789; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.280, no:5466; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.201, no:7365; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.160, no:6192; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.367; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.39, no:85; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.78, no:70, Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.203, no:7822, Ebû Ümâme RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.78, no:6906, Câbir RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.320, no:1055; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.163, no:6201; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.143, no:1067; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.299, no:2322; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.330, no:2420; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.528, no:7748, 7763, 7769; c.VI, s.642, no:17188-17190; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.12, no:6775-6781; RE. 87/11.

Allah kendisi güzeldir, her türlü güzelliği yaratmıştır, her türlü kemâlât ile muttasıftır, kendisi gerçekten güzeldir ve güzelliği sever. Güzel olmasını sever, temiz olmasını sever, elbisenin güzel olmasını sever, sakalın güzel olmasını sever, tıraşın güzel olmasını sever, dişin iyi fırçalanmış olmasını sever. Her şeyin güzeli müslümana yakışır.

b. Şaşılacak Üç Şey

Bundan sonraki hadis-i şerifi Hatîb-i Bağdâdî Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan rivayet eylemiş. Bu ikinci hadis-i şerifte Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[13]

---

[13] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.267, no:4832; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.824, no:43276.

إنّ الله تعالى يَعْجَبُ مِنْ سَائِلٍ يسأَلُ غَيْرَ الْجَنَّةِ ، ومِنْ مُعْطٍ يُعْطِي لِغَيْرِ الله ، ومِنْ مُتعوِّذٍ يَتَعَوَّذُ مِنْ غَيْرِ النَّارِ (خط. عن ابن عمرو)

(*İnna'llàhe teàlâ ya'cebü min sâilin yes'elü gayra'l-cenneh, ve min mu'tin yu'tî li-gayri'llâh, ve min müteavvizin yeteavvezu min gayri'n-nâr*.)

"Hiç şüphe yok ki Allah-u Teàlâ Hazretleri cennetten gayri bir şey isteyen isteyiciye şaşar. 'Vay şaşkın vay! Cenneti istemiyor da cennetten gayrı bir şey istiyor." diye cennetten gayri bir şey isteyene şaşar."

(*Ve min mu'tin yu'tî li-gayri'llâh*) "Verdiğini Allah'tan başkası için verene de şaşar."

(*Ve min müteavvizin yeteavvezu min gayri'n-nâr*) "Cehennemden gayri başka bir şeyden sığınana da şaşar."

Demek ki, bu hadisten anlaşılan şu ki, asıl istenecek hedef cennettir, cenneti istemeliyiz. Asıl sığınılacak olan tehlike cehennemdir. Cehennemden sığınmak, sakınmak, kaçınmak için bütün dikkatimizi kullanmalıyız. Ve verdiğimiz şeyi Allah için vermeli, aldığımız şeyi Allah için almalıyız. Kim imanını tamamlamak istiyorsa böyle yapacak. Allah için verecek Allah için alacak, Allah için sevecek, Allah için kızacak.

Cennet, Allah'ın kullarına mükâfatını topladığı yer, orayı elde etmek için var gücümüzle çalışacağız. Bu, burada bir ev almaya benzemez, bir araba almaya benzemez, para kazanmaya benzemez, maaş elde etmeye benzemez. Bu, ebedî mutluluk. Onun için bütün gücümüzle cenneti kazanmaya çalışacağız.

Cehennem, Allah'ın kahrının tecelli ettiği korkunç bir yer, oradan da kaçınmak için bütün gücümüzle gayret edeceğiz. Çünkü oyuncak değil, işin ucunda ebedî olarak en korkunç azaplara uğramak var. Bitmeyen, tükenmeyen bir azap. Cehennem ehli için ölüm bile bir kurtuluş olacak ama ölmeyecekler.

لاَ يُقْضٰى عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا (فاطر:٣٦)

(*Lâ yukdà aleyhim feyemûtû*) "Cehennemde azab görenler de keşke ölseler kurtulacaklar ama ölmek yok ki, ölüp de kurtulsunlar. (*Ve lâ yuhaffefü anhüm min azâbihâ*) Azapları da hafiflemez." (Fâtır, 35/36)

Ölseler kurtulacaklar ama Allah öldürmeyecek. Cehennem öyle korkunç bir yer. Onun için her yaptığımız işte Allah'ın rızasını gözetmeliyiz.

Bizim tarikatımızda büyüklerimizin bize öğrettiği nedir:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî ve rıdàke matlûbî*) "Yâ Rabbi, benim maksudum sensin, ben senin rızanı kazanmak istiyorum!" cümlesidir."Yâ Rabbi! Ben seni düşünüyorum, seni istiyorum ve senin rızanı hedef aldı m, başka bir arzum, hedefim yok."

Bütün işimizi böyle yapacağız. Konuştuğumuz zaman Allah rızası için konuşacağız. Susuyorsak Allah rızası için susacağız.

Şimdi bugün bir arkadaş anlatıyor, büyüklerden birisini anlatıyor, vefat etmiş. Allah şefaatine erdirsin.

Araziler bizimdi, memleketimize, köyümüze geldiler istila ettiler diyor. Demiş ki, amcası ile veyahut dayısı beraberlermiş galiba, amca ben çifteyi alacağım bunları vuracağım demiş. Gelip bizim arazilerimizi gasp ediyorlar, ev yapıyorlar, tarlalarımızın, arazilerimizin üzerine yapıyorlar yani, ben bunları çifte ile öldüreceğim demiş.

"—Evladım, ocaktan maşayı al bakalım!" demiş,

Maşayı almış.

"—Bırak bakalım!"

Maşayı bırakmış.

"—Çek elini!"

Çekmiş elini. Maşa havada duruyor, havada. Adamın manevî gücüne bak!

"—Ben istesem bunlarla uğraşırım, Allah bana bu kuvveti vermiş. Bak bu maşayı havada tutacak kadar Allah'ın sevgili kulu olmuşum. Ama sabretmek daha iyidir. Sabredelim, Allah daha büyük mükâfat verir." demiş.

Onun için, insan kızdığı zaman Allah rızası için kızacak, sabrettiği zaman Allah rızası için sabredecek, Allah'ın rızasını gözetecek. İstese onunla, o gücüyle onları kahredebilir ama kahretmiyor, cezalarını verebilir ama vermiyor, Allah için sabrediyor. Her işimizi böyle yaptığımız zaman Allah'ın sevgili kulu oluruz.

Sabredeceğiz, şükredeceğiz, Allah için vereceğiz, Allah için zahmet çekeceğiz, Allah için çalışacağız, Allah için ter dökeceğiz, Allah yolunda hayırlı ömrümüzü geçireceğiz. Sıkıntılara, mihnetlere, meşakkatlere tahammül edeceğiz.

Rabbimiz bize bu şuuru ihsan eylesin…

c. Allah'ın Ortaklara Yardım Etmesi

Ebû Dâvud Rh.A'in Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş olduğu bir hadis-i şerif, sonuncu, üçüncü hadis-i şerif. Büyük alimlerden Ebû Dâvud, sahih hadis kitabı yazmış birisi. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[14]

إنّ الله تعالى يَقولُ: أَنَا ثَالِثُ الشَّرِيكَيْنِ، مَا لَمْ يَخُنْ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ؛

فإذا خانَهُ، خَرَجْتُ مِنْ بَيْنِهِما (د. ك. عن أبي هريرة)

(*İnna'llàhe teàlâ yekùlü: Ene sâlisü'ş-şerîkeyni, mâ lem yahun ahadühümâ sâhibehû; feizâ hânehû, haractü min beynihimâ*)

"Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: İki ortağın ben

---

[14] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.228, no:2936; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.60, no:2322; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.III, s.35, no:139; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.78, no:11206; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.20, no:9295; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.280, no:7301.

üçüncüsüyüm." Yani iki müslüman ortaklık kurarsa, "Gel beraber bir dükkân açalım; sen sermaye koy, ben fiilen çalışayım!" Veya "Sen şu kadar koy, ben bu kadar koyayım; kârın şu kadarı senin olsun, bu kadarı benim olsun!" ortaklık yapalım. Buyur, tamam, anlaştık. Hemen bir dükkân açıyorlar, bir ticaret başlatıyorlar tamam.

Bu iki ortağın üçüncüsü kimdir? Allah-u Teàlâ... Allah da ortak oluyor. Allah'ın ortak olduğu bir işte ne kadar hayır ve bereket ve feyiz olacağını düşünün! Ortak kim? Ahmet ve Allah CC... Yani bu şerefin tarifi, dille tarifi mümkün değil.

Üçüncüsü Allah'tır ama ne zamana kadar buyurmuş Rabbimiz: (*Mâ lem yahun ahadühümâ sâhibehû*) "Ortaklardan birisi öbür ortak kardeşine hıyanet etmediği zaman boyunca."

Kasaya para geliyor, ortak camiye gitmiş, sok paranın bir kısmını cebine... Ne oldu? Hıyanet oldu, hainlik oldu.

Şu fiyattan adama mal sattı, şu kadarını gösterdi, şu kadarını cebine attı. Ne oldu? Hıyanet oldu.

(*Feizâ hânehû haractü min beynihimâ*) Ha hıyanet oldu mu, hıyanetin olduğu, hainliğin olduğu ortaklıkta Allah durmaz. "O zaman ben onların arasından çekilir, ayrılırım!" buyuruyor.

Buradan anlıyoruz ki müslümanların bir araya gelip büyük teşebbüsler yapması lazım. Her birinize bakıyorum ya işçi, ya da sade, basit bir ticaret, az bir şey yapıyor. Böyle bir araya gelip de büyük iş yapmaya alışmamışız. Şu camileri Allah bize nasip etmiş; Türk kardeşlerimiz var, Arap kardeşlerimiz var, beraber namaz kılıyoruz, sohbet ediyoruz.

"—Hiç görülmüş müdür bir Arap kardeşimizle bir Türk kardeşimizin ortaklık yaptığı?"

Hiç görülmemiştir. Türk'ün Türk'le yaptığı bile görülmemiştir. Halbuki ortaklık yapsak, bir ortağımız da Allah olacak, hayır olacak, bereket olacak.

Biz, üniversiteden vazifeli gitmiştik, Münih'te 6-7 ay kaldık,

döneceğimiz zaman arabamız var ama, eşyalarımızın arasına bir de bizim çocuğun bisikleti var, arabanın içine o sığmıyor. Araba küçük sığmıyor.

Birisi de Münih'ten Türkiye'ye ev eşyası nakledecekti. Ona gittik dedik ki, o da bir caminin hocası, Türkiye hakiki dönüş yaptı. Dedik ki şu çocuğumuzun böyle bir bisikleti var, bizim arabanın içine sığdıramadık, bunu sen alır mısın? Götürülmeyecek bir şey değil, başka ağır bir şey değil. Kocaman, arkası kapalı bir arabası vardı, Türkiye'ye eşyasını götürüyor yani onun için zor olmadığını biliyorum.

Adamcağız, Allah selamet versin, yaşıyorsa Allah uzun ömür ihsan eylesin. Dedi ki: Memnuniyetle...

Neden olduğunu söyleyeyim dedi, kendisi Türkistanlı… Bizim Türkistan'da çok büyük zenginlerin, ağaların, beylerin yüzlerce dönüm arazisi olur. Uçsuz bucaksız arazi bir adamın, uçsuz bucaksız... Oraya ekin eker, mahsül eker, yanında da bir fakirin yarım dönüm, bir dönüm, bir buçuk dönüm küçücük bir tarlası var, gider onunla ortaklık yapar. Kendisinin ihtiyacı yok, muhtaç değil adam, zengin. Ama o fakirle gidip ortaklık yapar, bizim Türkistan'da âdet böyledir dedi.

Neden? O fakirin fakirliği hürmetine, boynu büküklüğü, gözü yaşlılığı hürmetine Allah bana da rahmet eder de, bana da bereket verir diye onu da ortaklığa katar. Sen de ekininde ortak ol diye onu da katar dedi.

Onun için, yani ben bu senin çocuğun bisikletini memnuniyetle taşırım. Belki o bisikletin hürmetine benim arabada kazadan korunur dedi. Böyle güzel bir şekilde izahta bulundu. Ben hayran kaldım o Türkistan'daki kardeşlerimizin düşüncesine…

d. Birbirimizi Sevmek

Aziz kardeşlerim! Peygamber SAS Hazretleri bir hadis-i

şerifinde buyuruyor ki:[15]

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لاَ تَدْخُلُونَ الجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا ، وَلاَ تُؤْمِنُوا

حَتَّى تَحَابُّوا (حم. م. د. ت. ه. حب. عن ابي هريرة)

RE. 456/11 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Canım kudreti elinde olan Allah'a yeminler olsun, and olsun ki: (*lâ tedhulûne'l-cennete hattâ tü'minû*) İman etmedikçe cennete giremezsiniz." Bu doğru, tamam, anlıyoruz imansız insanın cennette ne işi var?

(*Ve lâ tu'minû hattâ tehâbbû*) "Birbirinizi candan sevmedikçe de hakiki mü'min olamazsınız."

Eğer şu camide bazı kimseler, bazı kimselere buğz ediyorsa, birisi ötekisine kızıyorsa, o onu sevmiyorsa, o onun aleyhinde ise, bu bunun aleyhinde ise imanında zaaf var demektir. Şu şehirdeki müslümanların bir kısmı bir kısmına düşmansa, Araplar Arnavutlara, Arnavutlar Türklere, Türkler Türklere, Türkler bilmem Çerkezlere hasımsa imanda zaaf var demektir. İmanı hasta, hastalıklı demektir.

Has halis mü'min öteki mü'min kardeşini sever. Sevmeyen ise, sevmeye uygun olmayan bir takım duygular kalbinde dolaşıyorsa onları atmaya çalışır. Onları içinden çıkarmaya gayret eder.

Birbirinizi sevmedikçe hakiki mü'min olamazsınız demek, birbirinizi sevmedikçe cennete giremezsiniz demek. Çünkü iyi mü'min olmadıkça cennete girilmiyor. Onun için Arap kardeşimizle, zenciyle, Fijili ile, Hindistanlı ile, Türkistanlı ile tanışacağız, muhabbet hasıl olacak. Filanca yerdeki, falanca yerdeki müslümanı da seveceğiz. Bağrımıza basacağız, başımızın

---

[15] Müslim, *Sahih*, c.I, s.74, no:54; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.350, no:5193; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.52, no:2688; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.26, no:68; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.391, no:9073; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.471, no:236; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXII, s.393, no:25151.

üstünde yeri vardır diye hürmet edeceğiz.

Kusuru varsa, samimiyetle söyleyeceğiz. Yüzüne karşı söyleyeceğiz, yanına gelip söyleyeceğiz. Arkasından konuşmak çok büyük günah oluyor ve cemiyetin bütün bağlarını çökertiyor, kopartıyor. O zaman birbirimizi sevmeye gayret edelim! Sevmenin çok önemli bir iş olduğunu bilelim. Bu sevgiyi sağlamanın gayreti içine girelim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi sevmediği her çeşit huylardan pak eylesin… Sevdiği her çeşit güzel huylara sahip eylesin... Dünyamızı ve âhiretimizi mâmur eylesin… Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin…

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

04. 03. 1988 - Avustralya

05. BAZI FAZİLETLİ AMELLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàle'n-nebiyyü SAS:

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette cümlenize nasib ve müyesser olsun… Rabbimiz Teàlâ ve Tekaddes Hazretleri ibadetlerimizi, taatlerimizi kabul eylesin…

Her cumartesi mutadınız ve mutadımız olduğu üzere yatsı namazından sonra, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin izniyle, sevap kazanmak için meşgul oluyorsunuz. Bu zikre başlamazdan önce Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden de bir miktar her yatsıda okuyacağız demiştik. Onu yapalım sonra hatmemize, zikrimize başlayalım!

Bu hadis-i şeriflerin okunmasına ve izahına başlamazdan önce Peygamber Efendimiz'in rûh-i pâkine hediye olsun diye ve onun cümle âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının, sair enbiyâ ve mürselînin ve cümle evliyaullahın ve sâdât ve meşâyıh-ı turuku aliyyemizin, vefat etmiş olan bütün yakınlarımızın, sevdiklerimizin, dostlarımızın, büyüklerimizin ruhlarına hediye olsun diye bir Fâtiha ve üç İhlâs-ı Şerif hediye edelim, öyle başlayalım:

………………………

a. İlmi Öğrenmek ve Öğretmek

İbn Mâce, altı sahih hadis kitabından birisini yazmış olan meşhur bir hadis alimi, kitabı da muteber bir kitap. O kitabında kaydettiğine göre yine Peygamberimiz'in sülâle-i tâhiresinden Seyyid Ahmed el-Hâşimî isimli alimin hazırladığı kitaptan

okuyorum bu hadis-i şerifleri. O mübarek, Peygamber Efendimiz'in sülalesinden, onların verdiği nurla, bereketle güzel hadis-i şerifler toplamış, seviyorum bu kitabı.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[16]

أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ أَنْ يَتَعَلَّمَ الْمَرْءُ الْمُسْلِمُ عِلْمًا ، ثُمَّ يُعَلِّمَهُ أَخَاهُ

الْمُسْلِمَ (ه. عن أبي هريرة)

(*Efdalü's-sadakati en yete'alleme'l-mer'ü'l-müslimü ilmen, sümme yuallimehû ehâhu'l-müslim*)

Sadaka rasûlü'llah, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Muhterem kardeşlerim! Peygamber SAS Hazretleri buyurmuşlar ki:

(*Efdalü's-sadakati*) "Sadakanın en faziletlisi, (*en yete'alleme'l-mer'ü'l-müslimü ilmen*) müslüman kulun, kişinin ilim öğrenmesi; (*sümme yu'allimehû ehâhu'l-müslim*) sonra müslüman kardeşine gidip bu ilmi öğretmesidir."

Bizim şimdiye kadar ki Türkler olarak memleketimizde dinî bilgimize göre sadaka neydi? İlk başka hatırımıza gelen, zekâtın dışında, cebimizden çıkartıp bir miktar parayı fukaraya, yoksullara vermemizdir, bu hatırımıza gelir.

Halbuki sadakanın çeşitleri var; faziletlisi var, daha faziletlisi var, daha faziletlisi var. Burada Peygamber Efendimiz diyor ki; "Sadakanın en faziletlisi." Demek ki değişik bir şeyle karşı karşıya geleceğiz.

Pekiyi başka ne çeşit sadakalar var?

Başka bir hadis-i şerifte diyor ki, Peygamber Efendimiz:[17]

---

[16] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.282, no:239; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.354, no:1421; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.421, no:16357; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.214, no:4010.

[17] Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.213, no:1879; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.287, no:529; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.220, no:3377; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*,

تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ (ت. عن ابى ذر)

(*Tebessümüke fî vechi ahîke leke sadakatün*) “Müslüman kardeşinin yüzüne bakıp tebessüm etmen, sadaka vermek gibi sana sevap yazdırır, sadaka olur.”

Bir müslüman kardeşinin yüzüne gülüyorsun, severek bakıyorsun, yumuşak bir hatla bir tebessüm içinde bakıyorsun. Bu nedir? Bu da sadakadır diyor Peygamber Efendimiz.

Başka bir hadis-i şerifte buyruluyor ki:[18]

---

c.VIII, s.183, no:8342; Bezzâr, *Müsned*, c.II, no:108, no:4070; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.307, no:891; Taberânî, *Mekârimü'l-Ahlâk*, c.I, s.26, no:20; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.70, no:2396; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.275; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.410, no:16305; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.202, no:10571.

[18] Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.152, no:422; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.55, no:11027; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan

إِمَاطَةُ الْأَذٰى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ (خ. في الأدب المفرد
عن ابن عباس)

(*İmâtatü'l-ezâ ani't-tarîkı sadakatün*) "Yoldan bir dikeni, bir taş parçasını, bir çöpü, bu bir müslümanın ayağına takılır, zarar verir diye alıp kenara kaldırmak, bu da bir sadakadır."

Başka bir hadis-i şerifte:[19]

اَلْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ (خ. م. عن ابى هريرة)

(*El-kelimetü't-tayyibetü sadakatün*) "Hoş bir söz, gönül alıcı bir söz sadakadır." diyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki ne güzel sevap kazanma kapıları, imkânları varmış! Ne bedavadan sevap kazanma imkânlarımız varmış da haberimiz yokmuş!

Tebessüm edince cebinden para mı çıkacak? Bir tatlı söz

Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.1090, no:2827; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.699, Zekât 12/16, no:1009; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.328, no:8336; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.174, no:3381; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.515, no:11172; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.181; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.374, no:1493; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.274, no:246; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.411, no:1285; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.178, no:21588; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.104, no:7619; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.82, no:11222; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.326, no:9028; Ebû Zer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.11, s.55, no:11027; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.411, no:16309. *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.126, no:195.

[19] Buhàrî, *Sahîh*, c.X, s.163, no:2767; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.180, no:1677; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.316, no:8168; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.219, no:472; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.89, no:93; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.202, no:3325; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.229, no:5667; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.374, no:1493; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.439, no:16437; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.333, no:15634.

söylesen kıyamet mi kopar? Gayet kolay bir şey. Ohh, bozdur bozdur harca! İnsan böyle yollarla demek ki nice sevaplar, sadakalar kazanabilir. Fakat biz bunları bilememişiz. Bilsek bile kendimize âdet haline getirememişiz. İnadına bizim kaşlarımız çatık.

Peygamber Efendimiz SAS, "Kardeşinin yüzüne tebessüm etmen sadakadır." diyor, mübarek gülsene!

Benim ağabeyim biraz şakacıdır. Tüccardan bir tanıdığımız var, bizi evine nikâh merasimine çağırdı, kaşları böyle çatık.

Ağabeyim tutturdu:

"—Gülsene!" dedi.

Gülmedi.

"—Gülsene mübarek!" dedi, bir şaka yaptı, bir şeyler yaptı filan sonunda nihayet güldürdü.

Yani ne olur insan biraz gülse, biraz yüz hatları yumuşak olsa. Biraz güzel tarafından tuttursa, biraz tatlı sözlü olsa.

Bakın burada da en faziletli sadakadan bahsediliyor. Fazilet ne demek? Fazlalık, üstünlük demek. Yani en üstün sadaka, birisi ötekisinden biraz daha üstün, bir üstünlüğü var. Bu en üstünüymüş, en faziletli sadakaymış, neymiş?

(*En yete'alleme'l-mer'u'l-müslimü ilmen*) "Müslüman kimsenin bir ilim, bir bilgi, bir dinî malumat öğrenmesi; (*sümme yu'allimehû ehâhu'l-müslim*) sonra götürüp bunu bir başka müslüman din kardeşine öğretmesidir."

Bakın, dinimiz ilme ne kadar önem veriyor. Ben buradan bir şey dinleyeceğim. Mesela siz bu hadis-i şerifi dinlediniz, gittiniz, sadakanın başka çeşitleri varmış diye işyerinizdeki bir arkadaşınıza söylediniz. Veyahut komşunuza söylediniz, veyahut evinizde hanımınıza söylediniz, veya erkek kardeşinize söylediniz.

Ne oluyor? Bu da bir sadaka oluyor. Yani senin burada öğrendiğin bilgiyi götürüp bir başkasına hediye etmen, ikram etmen, o da bir sadaka oluyor.

b. Allah Güzeldir, Güzeli Sever

O halde İslâm'ın bu eşsiz emsalsiz, başka hiçbir yerde bulamayacağımız güzelliklerinden, hazinelerinden faydalanalım! Bunların hepsinden istifade edelim, sevap kazanmaya çalışalım! Cennetteki derecemizi yükseltmeye çalışalım! Cennetteki imkânlarımızı arttırmaya çalışalım! Cennetteki bahçelerimizi süslemeye çalışalım! Cennetteki köşklerimizi ziynetlendirmeye çalışalım! Tebessüm edelim, tatlı söz söyleyelim, iyilik yapalım, yolları temizleyelim, caminin etrafını temizleyelim!

Geçen gün konuştuk, Allah razı olsun, arkadaşlarımız aletlerini getirmişler, çapalamaya başlamışlar; camimiz güzelleşecek. Caminin çevresindeki çimenler sararmış, üstüne basılmış. Ben de bel alacağım, kazma alacağım camiyi güzelleştireceğiz. Dışarıdan bakan, bu camiyi güllerin arasından göremeyecek. "Gül camiyi mi kasdediyorsun?" diyecek. Duvarlara gülleri sardıracağız. Güzellik müslümana yakışan şey...

Bir hadis-i şerifinde Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[20]

إِنَّ اللّٰهَ جَمِيلٌ ، يُحِبُّ الْجَمَالَ (م. حم. حب. ك. هب. عن ابن مسعود)

---

[20] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.93, *İman* 1/39, no:91; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.399, no:3789; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.280, no:5466; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.201, no:7365; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.160, no:6192; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.367; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.39, no:85; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.78, no:70, Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.203, no:7822, Ebû Ümâme RA'dan.

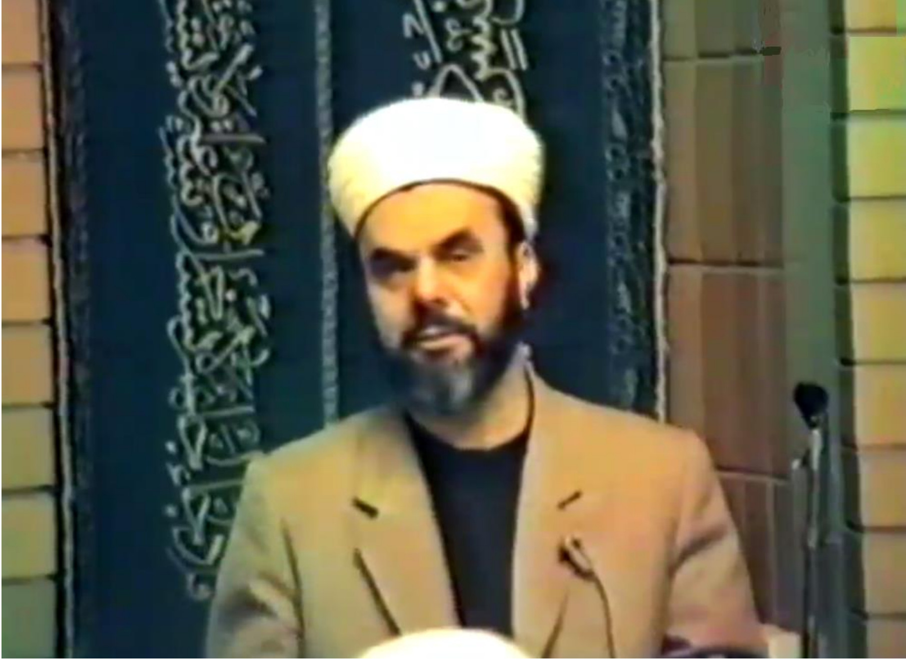
Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.78, no:6906, Câbir RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.320, no:1055; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.163, no:6201; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.143, no:1067; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.299, no:2322; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.330, no:2420; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.528, no:7748, 7763, 7769; c.VI, s.642, no:17188-17190; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.12, no:6775-6781; RE. 87/11.

(*İnna'llàhe cemîlün, yuhibbü'l-cemâl.*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri güzeldir, güzelliği sever."

Müslüman da güzelliği sever. Madem Rabbimiz güzelliği seviyor, biz de severiz. Güzel olan her şeyi severiz; temizliği severiz, dürüstlüğü severiz, adaleti severiz, cesareti severiz, vefayı severiz, sadakati severiz, sabrı severiz, şükrü severiz. Güzel şeyleri sevmeliyiz.

Çirkin şeyleri de sevmeyiz; kalleşliği sevmeyiz, dönekliği sevmeyiz ama affetmeyi severiz, bağışlamayı severiz.

Allah bize İslâm'ın özünü kavrayıp, tadını duyup İslâm'ı bütün derinliğiyle yaşatsın. Yaşamaya muvaffak etsin.

c. En Faziletli Ameller

Bu akşam okumak istediğim ikinci hadis-i şerif. Bu hadis-i şerifleri iki gün sonra sorabilirim bir arkadaşa. Onun için can kulağıyla herkes dinlesin. Hem başkasına anlatacak hem de belki

hoca yarın öbür gün sorar diye hatırında iyi tutsun, kalem kağıdı varsa yazsın:

Bu da Muaz ibn-i Enes RA'dan, Taberânî Rh.A. tarafından rivayet edilmiş bir hadis-i şerif. Burada Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[21]

أفضلُ الْفَضَائِلِ: أَنْ تَصِلَ منْ قَطَعَكَ، وتُعْطِيَ مَنْ حَرَمَكَ، وتَصْفَحَ عَمَّنْ ظَلَمَكَ (حم. طب. عن معاذ بن أنس)

(*Efdalü'l-fadàili: En tasıle men kataake, ve tu'tiye men harameke, ve tasfeha ammen zalemeke*)

Çeşitli faziletler var; dürüstlük bir fazilet, güzel huyluluk bir fazilet, sabırlılık bir fazilet, sakinlik, vakar bir fazilet. Faziletlerin en üstünü nedir? Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Efdalü'l-fadàili*) "Faziletlerin en üstünü, (*en tasıle men kataake*) seninle ilgiyi kopartmış, ahbaplığı kesmiş olan kimseye, senin gidip ziyaret yapman, alâkayı devam ettirmendir."

"—Hocam, şimdi zor bir iş söyledin. Adam benimle küsüşmüş, ben ona gidip de önünde yalvarır mıyım? Yalvarmam. Dünyada yalvarmam!"

Dünyada yalvarmazsan, âhirette pişman olursun. Allah buna sevap veriyor. Sen Allah rızası için gideceksin, dargın olduğun kardeşinle barışacaksın.

O senden ilgiyi koparmış, ne oluyor? Camiden kopardığı gibi, sürüden ayrılanı kurt kapar. Yarın öbür gün duyacaksın, içkiye başlamış. Yarın öbür gün bakacaksın, esrara alışmış. Yarın öbür gün bakacaksın, bir kadınla düşüyor kalkıyor. Çünkü sürüden

---

[21] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.438, no:15656; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr,* c.XX, s.188, no:413; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.248, no:1289; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.356, no:1435; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid,* c.VIII, s.345, no:13693; Muaz ibn-i Enes RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.823, no:43270; *Câmiü'l-Ehàdîs,* c.V, s.237, no:4053.

ayrıldı, şeytan onu zaten yalnız yakalamak için şey yapıyor.

Demek ki alakayı kesene gideceğiz. “Canım dünyada bir tane o mu arkadaş kaldı, gelmezse gelmesin. Gelmezse başka arkadaş mı yok?” demeyelim. Bir insanı kazanmak az bir şey değil. Yani insan kazanmaya bakalım, insan harcamaya bakmayalım. İnsan kazanmaya gayret edelim. Gitmeyene gideceğiz, bir.

وتُعْطِي مَنْ حَرَمَكَ،

(*Ve tu'tiye men harameke.*) “Seni mahrum bırakana, sana vermeyene, senin vermendir.” Faziletlerin en üstünü bu.

“—Geçenlerde ben ondan borç istemiştim, vermedi. Biliyorum cebinde deste deste paralar, dolarlar vardı, vermedi. Şimdi o da sıkışmış, ben de ona vermeyeceğim. Cebimde var, istersen göstereyim ama vermem!”

Neden? O bana vermedi de onun için.

Ha, bu böyle olabilir ama vermeyene vermek sevap... O sana vermemiş, seni mahrum bırakmış, senden esirgemiş, sen veriyorsun, Allah seni sever. O senden alakayı kesmiş, sen gidiyorsun, Allah seni sever. Evet, biraz insanın nefsine ağır gelir ama Allah sever.

Bizim kardeşlerimizden bir mühendis vardı, üniversitede asistandı o zaman, ondan sonra da özel teşebbüse geçti. Şimdi büyük inşaatlar yapan zengin bir mühendis kardeşimiz. İlk defa derviş olmuş, hocası da ona demiş ki:

“—Madem derviş oldun, kimin üzerinde hakkı varsa git öde! Dargın olduğun kimselerle barış! Yani işlerini düzene sok, eski hesapları kapat!” diye nasihat etmiş.

O da birkaç gün geçtikten sonra hocasının (Abdül'aziz Bekkine Hz.) yanına gelmiş, demiş ki:

“—Hocam, dediklerinizi yapıyorum, ama bana bu işleri yapmak çok zor geliyor. Yani adamın yanına gidiyorum, zaten kendim darılmışım, ‘Git, bir daha seninle konuşmam!’ filan

demişim, şimdi ben kendim ona yalvarıyorum, gidiyorum bağış mağış yapıyorum, çok ağır geliyor. İzzet-i nefsime dokunuyor." demiş. İzzet-i nefs, yani insanın gururu…

O zaman hocaefendi demiş ki:

"—A evladım, nefsin izzeti mi olur?" demiş,

Nefis tepelenecek bir düşman, bizim düşmanımız. Düşmanın aziz olması, kıymetli olması istenen bir şey midir? Düşman dediğin ayaklar altında olması lazım. Nefsi tepelemek lazım, nefsi yenmek lazım, nefsi söz sahibi etmemek lazım. Nefsin arzularının peşine takılmamak lazım. Aklı nefse hakim kılmak lazım.

Müslüman nefsini yendiği zaman, kıymetli müslüman oluyor. Derviş nefsine hakim olduğu zaman, iyi derviş, olgun insan oluyor. Yunus Emre gibi oluyor, Eşrefoğlu Rûmî gibi oluyor, Erzurumlu İbrahim Hakkı gibi oluyor. Asırlar boyu şöhreti, sevgisi yaşayan bir insan oluyor.

Onun için, "Nefsin izzeti mi olurmuş a evladım!" demiş. "O zaman ayıktım!" diyor, yani bazı kelimeleri kullanıyoruz farkına varmadan kullanıyoruz. Nefsin izzeti demek gurur demek, yakışmaz ki müslümana. Müslüman gururuyla, kibriyle, ücubuyla, nefsine değer vererek, nefsini kabartarak, şişirerek hindi gibi ortalıkta dolaşmayacak, Allah'ın sevdiği huyları elde etmeye çalışacak. Allah'ın rızasını kazanmaya çalışacak. Nefsine zorlukta olsa onu yapması sevaplı ise yapacak.

Demek ki alâkayı kesene gideceğiz, vermeyene, esirgeyene vereceğiz.

وَتَصْفَحَ عَمَّنْ ظَلَمَكَ .

(*Ve tasfeha ammen zalemeke*) "Sana zulmedeni de affetmendir." diyor Peygamber Efendimiz.

"—O bana filanca zaman ağır bir söz söylemişti hatta caminin dışında sandalyeyi kaldırıp kafama geçirmişti. Kavga etmiştik ben bir daha onunla konuşmam."

İşte o sana zulmetmiş sen onu affet.

"—Falanca zaman o bana yakamdan tuttu da, şöyle etti de böyle etti de…"

İşte sen onu affet. Tamam, o bir kabahat işlemiş.

"—Çok ağır bir söz söyledi hocam, senin yanında söyleyemeyeceğim ağır hakaretler etti bana!"

Tamam, zulmetmiş ama affet, Allah affetmeyi seviyor.

Muhterem kardeşlerim! Biraz dertler açılan, dert söylenen bir insanım. Türkiye'de de öyle, başka yerde de öyle. İnsanlar arasındaki, topluluklar arasındaki, müslümanların grupları arasındaki sıkıntıları, çekişmeleri, vesaireleri biliyorum. Bunların hepsinin şifası, çaresi bu hadis-i şeriflerde, bu güzel huylarda. Dervişlik ahlakı bu, Rasûlüllah'ın SAS'in ahlakı bu…

Kötülük yapana kötülük yaparsın, sana yumruk atana sen de yumruk atarsın, camını kırarsın, arabasına bomba koyarsın havaya uçurursun, bir köşede yakalarsan bütün tabancadaki

mermileri şakır şakır şakır şakır üstüne boşaltırsın filan filan. Ama işte İslâm o değil. İslâm Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği şey bu. İyiliğe iyilikle mukabele etmek mümkün. Kötülüğe de kötülükle mukabele etmek herkesin yaptı bir şey ama kötülüğe iyilikle mukabele edersen cemiyetteki hastalıklar düzelebiliyor. Kırgınlıklar izale edilebiliyor, gönüller birbirleriyle telif edilebiliyor, insanlar o zaman mutlu yaşayabiliyorlar.

İnce ince küçük küçük hesaplar yaparsan, kin tutarsan, unutmazsan o zaman kırgınlıklar ilâ nihâye devam ediyor. İleriye doğru devam ediyor. Herkes birbirleriyle darıla darıla, darıla darıla kendi evinde yalnız başına kalıyor. Karısıyla da darılıyor haydi aile yuvası da bozuluyor. Çocuklarıyla da darılıyor. Tamam kimse kalmıyor. Oh tamam, herkesle darıldık, şimdi sen sağ ben selamet, otur köşeye kendi başına, aynayı karşına al kendini seyret.

Müslümanlık sabır dinidir. Bir üzücü bir şey olduğu zaman sabredersin, birisi kötülük yaptığı zaman iyilikle mukabele edersin, kötüye uymazsın. Kötüyle uğraşmaktan çalıyı dolaşmak daha hayırlıdır. Öbür taraftan dönüverirsin. Pekiyi, pekiyi dersin, olur biter. Allah böyle kulları sever. O zaman çok hayırlara nail olur insanlar. Cemiyetimiz de mutlu olur, camilerimiz de kalabalık olur. Başarımız da çok olur. Düşman da aramıza girmeye fırsat bulamaz.

Düşmanlar saldıramaz. Bunlara saldırırsam başıma birçok şeyler gelir, bunlar birbirini çok iyi tutan insanlardır der. Hem dünya üzerinde öteki müslümanların birbirleriyle böyle bu tarzda bağlanması lazım hem kendi guruplarımız içinde birbirimize muhabbetimizin böyle olması lazım.

Rabbimiz bize sevdiği ahlakı, Peygamber Efendimiz'in ahlakını nasip eylesin. Yolunda daim zikrinde kaim eylesin. Rızasını kazanıp sevdiği kullarla cennetine cemaline ermeyi nasib eylesin.

Fâtiha-ı şerife mea'l-besmele-i şerife...

06. 03. 1988 - Avustralya

06. ALİMLERİN VEFAT ETMESİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàle'n-nebiyyü SAS:

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette cümlenize nasib ve müyesser olsun… Rabbimiz Teàlâ ve Tekaddes Hazretleri ibadetlerimizi, taatlerimizi kabul eylesin…

a. Zalim de Olsa Kardeşine Yardım Et!

Buhârî'den rivayet edilmiş bu hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz'in güzel, nükteli bir ifadesi var, buyuruyor ki:[22]

انْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا ، أَوْ مَظْلُومًا ! قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، نَصَرْتُهُ مَظْلُومًا ،

---

[22] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.863, no:2312; Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.210, no:2181; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.99, no:11967; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.571, no:5167; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.346, no:576; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.449, no:3838; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.101, no:7606; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.94, no:11290; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.94; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.764, no:762; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.411, no:1401; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.375, s.646; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.83; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.321; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.358, no:7458; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.122, no:229; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.V, s.338, no:40057; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.III, s.93, no:1092; Hàris, *Müsned*, c.III, s.238, no:747; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.431, no:1757; Enes RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.570, no:5166; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.202, no:649; Hz. Aişe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.210, no:679; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.401, no:2753; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.345; Câbir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.414, no:7204, 7205; *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.241, no:631; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.76, no: 5840; RE. 84/7.

فَكَيْفَ أَنْصُرُهُ ظَالِمًا ؟ قَالَ : تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ ، فَذٰلِكَ نَصْرُكَ (خ. ت.

حم. حب. ع. هب. ق. عن أنس)

(*Ünsur ehàke zàlimen, ev mazlûmen*) “Din kardeşine zàlim de olsa yardım et, mazlum da olsa yardım et!”

(*Kîle*) Denildi ki: (*Yâ rasûla'llàh, nasartühû mazlûmen*) “Yâ Rasûlallah! Mazlum kardeşime yardım etmeyi anladım; çünkü zulme uğruyor, tabii ona yardım edeceğim. (*Fekeyfe ensuruhû zàlimen*) Pekiyi, zalim kardeşime nasıl yardım edeyim? Yâni zulüm kötü değil mi?”

(*Kàle*) Peygamber Efendimiz buyurdu ki: (*Temneuhû mine'z-zulmi*) “O kardeşinin zulüm yapmasını engellersin, o işten döndürürsün; (*fezâlike nasruke*) bu da ona senin yardımındır.”

Demek ki, esas itibariyle biz müslüman kardeşimizin iyiliğini isteyeceğiz. Eğer mazlumsa yani bir zalim başına dikilmiş ona zulmediyorsa, eziyorsa yardımına koşacağız, bir. Bu esastır. Eğer koşmazsak, yardımına koşmazsak Allah bunun hesabını acı acı sorar.

Çünkü birisi kabre girmiş. Kabre girer girmez kabirdeki melekler kendisine bir tokmak vurmuşlar kabrin içi ateş dolmuş. O da o ızdırabın içinde can havliyle feryat ederken sormuş ki:

“—Ben Allah'ın mü'min kuluyum, bu topuzu tokmağı bana niye vurdunuz bu azabı niye yapıyorsunuz?” diye sorunca.

Kendisine denilmiş ki:

“—Sen bir zaman bir yerden geçiyordun. Orada kenarda bir zalim bir mazluma zulmediyordu. Sen ona yardım etmedin, geçtin gittin bu ceza onun cezasıdır.”

Demek ki, müslümanın mazlumun yardımına koşması, zalimin karşısına çıkması lazım geliyor. Eğer bu zamanın müslümanları bu kaideye uygun bir kafa yapısına sahip olsa, şöyle aşağı yukarı kaba saba bir hesap yaptık, Güneydoğu Asya'da dünya müslüman nüfusunun yarısından fazlası var. Hemen burunlarının dibinde

Afganistan'da harp oluyor da, 500 milyon müslüman birer bardak su dökseler, üf deseler Rusya'yı böyle kasırgalar tutar da hiçbir şey kalmaz ortalıkta. Hiç yardım etmiyorlar da orada kaç senedir o zulüm devam ediyor.

b. Dünyalıkta Aşağıdakilere Bakın!

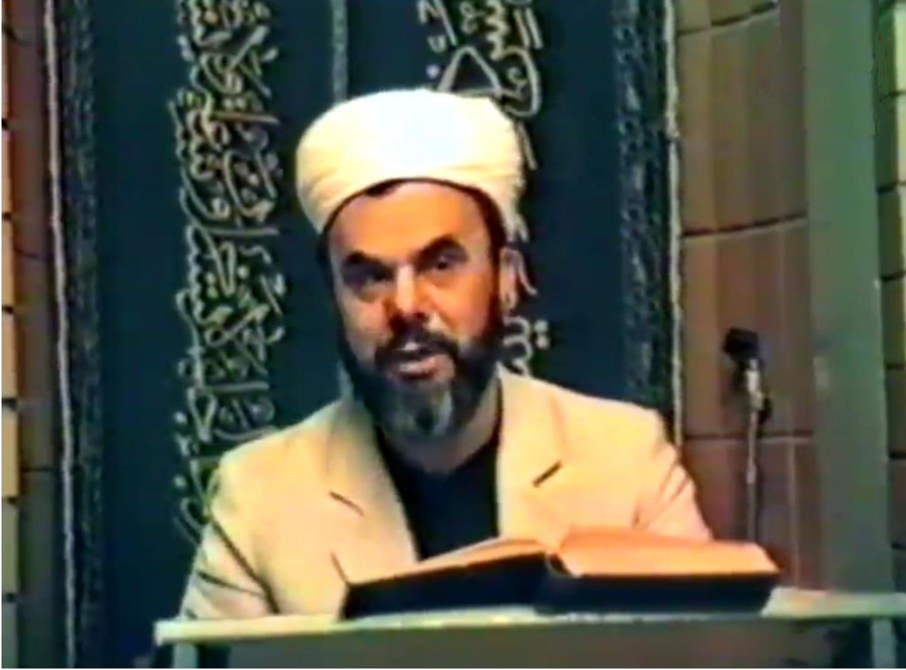
انْظُرُوا إِلٰى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْكُمْ ، وَلاَ تَنْظُرُوا إِلٰى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ فَهُوَ أَجْدَرُ أَنْ لاَ تَزْدَرُوا نِعْمَةَ اللهِ عَلَيْكُمْ (حم. م. ت. ه. عن أبي هريرة)

(*Ünzurû ilâ men hüve esfele minküm, ve lâ tenzurû ilâ men hüve fevkaküm; fehüve ecderu en lâ tezderû ni'meta'llàhi aleyküm*)

"Mal ve mülk bakımından, mevkii ve makam bakımından sizden daha aşağıdakilere bakın. Sizden daha yukarıdakilere bakmayın. Çünkü böyle yapmak Allah'ın size vermiş olduğu nimetleri hor görmemek, küçümsememek bakımından daha münasip düşer."

Kendinizden aşağı bakın. Yani, "Ne halim var ki benim! Hiçbir şeyim yok!" filan demeyin! Canım daha yoksullara bak, sıhhatin var. El-hamdü lillah aklın başında, güzel bir yerde yaşıyorsun. Sulh ve sükun içindesin. Öteki ülkede harp var. Adamın evi yıkılmış, çocuğu yaralanmış, karısının bacağı kopmuş, bilmem düşman korkusu her tarafı sarmış. Yiyecekler yok, her şey karaborsada.

Düşünün, burada her şey var. El-hamdü lillâh demek lazım yani nimetin kadrini bilmek lazım, "Çok şükür yâ Rabbi!" demek lazım. Eğer insan şükrederse nimeti devam eder ve artar. "Bende bir şey yok!" derse şey olur.

Adamcağızın birisi eski zamanda, aklı kıt, biraz kafası sivri herhalde öyle anlaşılıyor. Biraz mahrumiyetlere uğramış. Üzerine örtünecek bir şeyde kalmamış. Böyle kumları örtmüş her tarafına ki, avret yerleri görünmesin filan diye.

Rivayete göre, yanından peygamberlerden bir peygamber geçiyormuş. Ondan sonra:

“—Şu halime bak!” diye epey bir şikâyetlenince demiş ki:

“—Hâline şükreyle. Beterin beteri vardır.”

“—Bundan da beteri mi olur!” filan diye biraz sertelince, bir rüzgar çıkmış, kumları, her şeyi savurmuş. Haydi bakalım, örtünecek kum da kalmamış, cascavlak ortada kalıvermiş.

Böyle anlatırdı bize büyüklerimiz, biz küçükken. Daha aşağısını düşünürse insan, hiç böyle edepsizce işler yapmaz. Dedelerimiz güzel söylemişler:

“—Beterin beteri vardır!”

Kendimizden aşağıdakilere bakalım halimize şükredelim.

Bizim memleketimizde yağmur yağmayan, suyu akmayan nice köyler vardır da sular sarnıçlarda biriktirilir de, kurtlanır da onlardan içerler. Doğru düzgün temizliklerini yapamazlar. Ağaç bitmez yerler vardır, hayvan tezeklerini yakarlar. Penceresi tavanda olan, yerin altına gömülü olan odalarda hayvanlarıyla, insanlarıyla hepsi bir arada, bir odada yaşarlar. El-hamdü lillâh bizim burada şu temiz hava bize yeter diye düşünmeli…

Yukarıdakine bakarsan; "Falanca adamın Mercedes'i var, filanca adamın köşkü var, benim yok!" bilmem ne. Sinirlerin gerilir, üzülürsün. Yanlış oluyor.

Demek ki kendimizden aşağıdakilere bakmamız, daha yukarıdakilere bakmamamız nimetleri bilmek bakımından, küçümsememek bakımından uygun olduğundan tavsiye ediyor Peygamber SAS Hazretleri.

c. İlmin Kaldırılması

Üçüncü hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[23]

إِنَّ اللهَ لاَ يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنَ الْعِبَادِ ، وَلٰكِنْ يَقْبِضُ

[23] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.50, no:100; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2058, no:2673; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.31, no:2652; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.20, no:52; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.162, no:6511; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.89, no:239; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.432, no:4571; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.21, no:55; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.279, no:459; Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.401, no:2423; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.505, no:37590; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.252, no:1660; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.455, no:5907; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.181; Hamîdî, *Müsned*, c.I, s.264, no:581; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.163, no:1107; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.15, no:26; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.459, no:2998; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.477, no:240; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.392, no:2677; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.95, no:172; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.131; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.472, no:980; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.312, no:2828; Hz. Aişe RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.223, no:1379; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.187, no:28981; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.135, no:6979.

الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَماءِ ، حَتَّى إِذَا لَمْ يُبْقِ عَالِمًا اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤَساءَ

جُهَّالاً ، فَسُئِلُوا فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ ، فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا (خ. م. ت. ه.

حم. ش. عن ابن عمرو ؛ والخطيب عن عائشة)

RE. 91/11 (*İnna'llàhe lâ yakbidu'l-ilme intizâan yenteziuhû mine'l-ibâdi, velâkin yakbidu'l-ilme bi-kabdi'l-ulemâi, hattâ izâ lem yubkı âlimen, ittehaze'n-nâsü rüesâe cühhâlen, fesuilû feeftev bi-gayri ilmin, fedallû ve edallû*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Peygamber SAS Hazretleri İmam Buhârî ve Müslim'in (*rahmetu'llahi aleyhimâ*) İbn-i Ömer RA'dan rivayet ettiğine göre, şöyle buyurmuşlar:

(*İnna'llàhe teàlâ lâ yakbidu'l-ilme intizâan yenteziuhû mine'l-ibâd*) "Allah-u Teâlâ Hazretleri insanlara ilmi verdikten sonra kulların akıllarından, gönüllerinden ilmi çekip almaz." İlmi alınması nasıl olur? (*Ve lâkin yakbidu'l-ilme bi-kabdı'l-ulemâ'*) Fakat alimleri vefat ettirmek suretiyle, alimlerin ölmesi suretiyle ilmi insanların arasından alır."

(*Hattâ izâ lem yübkı àlimen*) "O evliyâ, mübarek alimler gidince, geriye cahil insanlar kalır. Hindi gibi kabaran, davul gibi öten, içi boş cahil insanlar kalır. (*İttehaze'n-nâsü ruesâe cühhâlâ*) Onlar da, cahil insanları önder edinirler." Cahil kimseleri, dini bilgisi olmayan, ilmi irfanı olmayan kimseleri reis, başkan seçerler. Dini malumatı yoktur, Kur'an'dan, hadisten haberi yoktur, cahildir.

(*Fesüilû*) "İnsanlar dini öğrenmek için onlara soru sorarlar. 'Şu iş nasıl olacak, bu iş nasıl olacak?' diye onlardan fetva sorarlar. (*Feeftev bi-gayri ilm*) Onlar da delilsiz, mesnetsiz, ilim olmadan, atarak, tahminen fetvâ verirler."

Tabii, ilim olmadığı zaman, cahilin fetvası çok yanlıştır, çok

tehlikelidir. (*Fedallû ve edallû*) "Onlar hem kendileri dalâlete düşerler, hem de kendilerine soru soranları dalâlete düşürürler, saptırırlar." buyuruyor.

Yanlış kanaattir söyledikleri. O ilimsiz öyle olmaz ki. Allah'ın yolunda Kur'an'ı öğrenmeden, hadisi öğrenmeden, dinî ilimlere çalışmadan olmaz ki. Kendi başlarına öyle bir cevap verince, kendileri de sapıtır; kendilerine soru soran kimseleri de yanıltırlar, saptırırlar, doğru yoldan çıkartırlar." diyor Peygamber SAS Efendimiz.

Bu hal âhir zaman alâmetlerinden biridir. Biliyoruz ki, Peygamber SAS'in bildirdiği üzere bu din Mekke-i Mükerreme'den ve Medine-i Münevvere'den çıkıp dünyanın her tarafına dağıldığı gibi, dünyanın her yerinde Allah'ın, Allahu Ekber diye kibriyası, büyüklüğü, azameti semalara haykırıldığı, Allah'ın vahdeti her yerde ilan edildiği halde, sonra bu gerileme ile tekrar Medine-i Münevvere'ye çekilecek. Yani âhir zamana doğru İslâm yayıldığı yerlerden tekrar geriye doğru gelip Medine-i Münevvere'ye gelecek.

Peygamber SAS, tabii bu istikbâlde olacakları, Allah kendisine bildirdiği için bize bildiriyor:[24]

---

[24] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.350, no:208; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.485, no:3976; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.52, no:6190; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.95, no:298; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.II, s.307, no:6102; Ebû Hüreyre RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.219, no:2554; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.16, no:11; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.138, no:1052; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.10; Küseyr ibn-i Abdullah el-Müzenî Rh.A babasından, o da dedesinden.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.73, no:16736; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.699; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.307; Abdurrahman ibn-i Senne el-Eşcaî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.398, no3784; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.164, no:5867; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.250, no:3056; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.183, no:290; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.139, no:1055; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.29; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.149, no:4915; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

بَدَأَ الْإِسْلَامُ غَرِيبًا ، وَسَيَعُودُ غَرِيبًا ، فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ !

(طب. طس. عد. عن سهل بن سعد)

(*Bedee'l-islâmü garîben, ve seyeùdu garîbâ*) "İslâmiyet garip olarak başladı ve yine o başlayışı gibi garipliğe dönecektir. (*Fetùbâ li'l-gurabâ*) Ne mutlu o gariplere!" buyuruyor.

Garip hâle dönecek diye bildiriliyor. Demek ki âhir zamanda ahlâk bozulacak, şartlar bozulacak, cemiyetler bozulacak, insanların zihniyetleri bozulacak yanlış yollar tutturacaklar. Bu hadis-i şeriflerde önceden bildirilmiş.

Bu bir yığın menfî değişmenin arasında en temelli değişme, ilim kalkacak. İlim olsa, Allah'ın yolu bilinse, Kur'an'ın ahkâmı bilinse, Rasûlullah'ın sünnet-i seniyyesi bilinse mesele yok. Uygulansa mesele yok. İlim kalmayacak. Cahillerin eline düşecek bu dinin şeyi. Halk onları, cahil kimseleri kendilerine baş tacı edecekler, başlarına geçirecekler ama onlarda hayır yok ki. Millet onlara soru soracak, onlar kendi başlarına cevap verecekler. Hem kendileri şaşıracaklar hem de soru soranları şaşırtacaklar. Âhir zamanın alâmeti.

Şu zamanda bunun emsali var mı? Var. Ben Türkiye'mizden biliyorum. Hele din konusu olduğu zaman herkes allâme kesiliyor,

---

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.30, no:2185; Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan.

İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.XXXIII, s.369; Enes ibn-i Mâlik, Ebû Ümâme, Ebü'd-Derdâ ve Vâsile RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.248, no:5898; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.138, no:1054; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.II, s.191, no:588; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.70, no:11074; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.205, no:7283; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.417, no:1198, 1201; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.545, no:12190, 12193, 12194; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.282, no:887; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.209, no:6147 ve c.XI, s.101, no:10343.

herkes.

Tıp konusu olsa doktorlara bırakırlar, mimarlık konusu olsa mimarlar konuşur, ekonomik meseleler olsa iktisatçılar konuşur, din konusu oldu mu herkes konuşuyor. Dindarı da konuşuyor dinsizi de konuşuyor, gazetecisi de konuşuyor. Bir konuşmayan asıl dindarlar.

Bizim fakültede zıpır birisi, şaşkın birisi yani kafası bozuk, nesli bozuk, aslı bozuk, her şeyi bozuk birisi. Fakülte kurulunda toplantı yapıyoruz, 30-40 kişi doçent, profesör oturmuşuz, dekan böyle masada. Kalktı oradan:

"—Kur'ân-ı Kerîm'de tesettür yoktur." dedi.

Allah Allah! Kur'ân-ı Kerîm'de tesettür olmaz olur mu?

Var ama Arapça bilmez, kendi konusu değil, bir şeyden anlamaz, kafası sağlam değil, tahtaları eksik bir insan.

Şimdi bizim bir doçent arkadaş, tefsir profesörü arkadaşa eğiliyor, benden üç sıra ötede oturuyor, tefsir profesörü arkadaşa:

"—Yahu senin konuna müdahale ediyor. Bak, 'Kur'ân-ı Kerîm'de tesettür yoktur.' diyor. Sen de tefsir hocasısın, Kur'ân-ı Kerîm konusu senin kürsüne ait. Onun sahası değil, senin sahana hariçten müdahale ediyor, söz söylüyor. Cevap versene!" dedi.

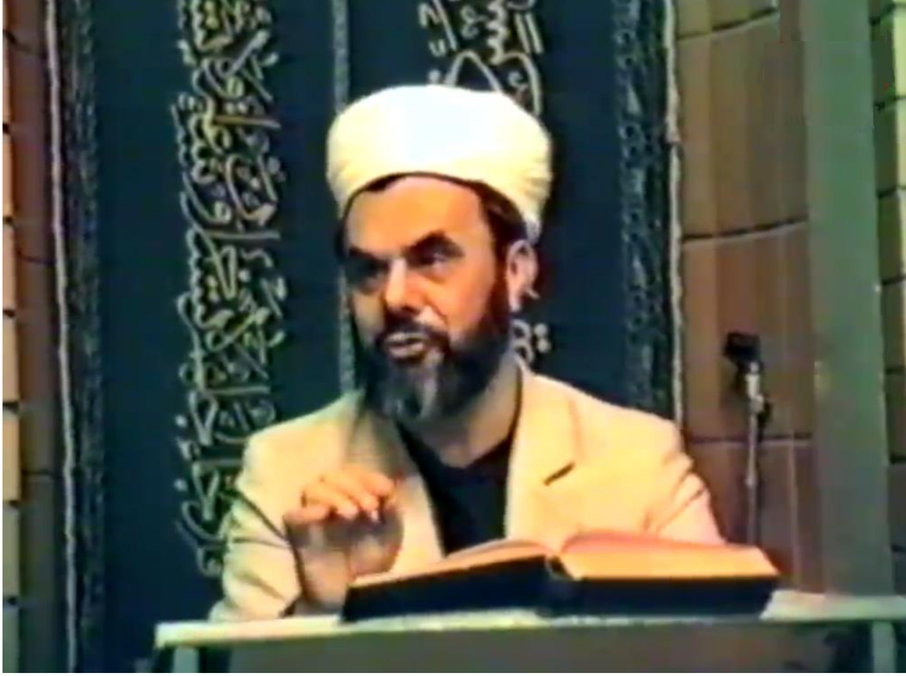
"—Yok yahu, ben öyle allâmelerin karşısında konuşur muyum!" diyor, bu da alay ediyor onunla.

Ötekisi cahil, zır cahil. Böyle nereden bilecek, "Kur'ân-ı Kerîm'de tesettür yok." diyor. Çünkü bozuk, her bakımdan bozuk.

E şimdi bunlar gidiyorlar, kendilerine soru soranlara da öyle cevap veriyorlar. Diyorlar ki;

"—Yoktur bu işin aslı, Kur'an'da yoktur, bilmem nerede yoktur. Ben de Kur'an'ı bilirim, ben de Arapça bilirim."

Arapça bilmek kendisini kurtarsaydı, Arapça bilen herkes evliyâ olurdu. Gez bakalım Arap diyarını hepsi öyle mi? Arapça bilmek kurtarmıyor ki insanı. Allah'ın ahkâmını bilmesi lazım, kalbi uyanık olması lazım, içi nurlu olması lazım ki gerçekleri görebilsin.

Birisi mahallede bir soru sormuş, bizim fakültede yine görev yapan, yüksek mevki de sahibi birisine, şu konuda nasıl olacak filan diye. Yani. kiracısı bozuk mezheptenmiş. E onun kirasını alsa mıymış, almasa mıymış? Mezhebi bozuk diye aklına gelmiş. E almasan daha iyi olur demiş bizim hoca...

E niye almasın? Ev kendisinin... Yani fıkha, aslı esası olmayan bir esasa dayanmayan bir şey.

"—Almasan daha iyi…"

Ne âlâ! Bütün bozuk mezhepliler gelsin, bizim mülklerimizde otursunlar. Mezhebi bozuk diye para almayacak filan.

"—Bunların hiç aslı, esası yoktur. O şahsın da zaten fıkıh bilgisi yoktur, bu işler böyle oyuncak değildir ama kendi kafasından fetvayı yapıştırıyor."

Tam hadis-i şerifte söylediği gibi.

İnsanlar mevkiine bakarak onları adam sanıyor, mesele soruyorlar. Bir gazete, hiç unutmuyorum, ilerici gazete, böyle her zaman çıplak resimler basan gazete, yarı sayfasını böyle bir adamın hayatına tahsis etmiş, baş köşesine de resmini koymuş, "Büyük İslâm alimi!" diyor. İslâm alimi filan değil, benim tanıdığım bir insan. İslâm'ın İ'sini bilmez bize sorar. Bilmez kendisi ama gazeteci onu büyük İslâm alimi diye yazmış. Pohpohlayacak, okuyucuya şey yaptıracak filan. O da Arapların aleyhine konuşuyor, bilmem şöyle yapıyor böyle yapıyor.

E dinde ırkçılık var mı yani? Arabın aleyhinde konuşmakla ne fayda var. "Onlarda ilim yoktur, biz kendimize bakalım!" filan diyor. E onlarda ilim yoksa sende hiçbir şey olmaz.

Demek ki çevremde buna benzer çok misalleri kendim biliyorum. Siz de belki hem buralardan hem başka yerlerden bilirsiniz.

Bu hadis-i şeriften bizim çıkartacağımız ders nedir?

İlmin kıymeti ortaya çıkıyor, bir. Bir de alim olmayan kimselere ittibâ edilmemesini anlıyoruz. Yanlış yere mesele sorulmaması gerektiğini de anlıyoruz. Yani gidip de bir cahil kimseye bir şey sorarsan, o da, "Olur böyle şey canım, tamamdır; iyi, idare eder." filan diye fetva verir.

Bizim mecmualarımızda yazı yazan Mehmed Emin Er Hoca, Hanefi fıkhını okumuş, Şafiî fıkhını okumuş. Çok güzel müteaddit sohbetlerimiz oldu. Hangi konuyu sorsan; "Bu hususta şu şöyle der, bu böyle der. Onun delili şudur, bunun delili budur; ama işin aslı budur. Şu şurada hata etmiştir, bu burada hata etmiştir." diye adam akşam namazından sabah namazına kadar konuştuğumuz oldu. Hiç kitaba bakmadan konuşabiliyor.

Ramazan'da sokağa çıkma yasağı varken, aynı yere beraberce iftara çağrılmıştık. İftar yemeğini yaptık, sohbete daldık, yatsı ezanı okununca teravihe gittik, döndük sohbete daldık. 12'de sokağa çıkma yasağı veya 1'deydi. 12'de miydi 1'de miydi, o zamana kadar evden, davet olduğumuz yerden ayrılıp da kendi

evlerimize gitmemiz lazım. Sohbet çok tatlı, konuştuk, 12 oldu, 1 oldu, 2 oldu. Ev sahibi bizi iftara çağırmışken, tekrar bu sefer sahur yemeği de çıkarttı. Sabah namazını da kıldık öyle dağıldık.

Mübarek hadisi söylüyor, hadisin ravilerini söylüyor, ravileri hakkındaki fikir farklarını söylüyor. Böyle bir alim, çok sevdiğimiz beğendiğimiz bir kimse. Hicaz'dan, "Ben Mısır'a da uğrayıp öyle geleceğim memlekete." dedi. Epeyce dolaştı. Mısır'a uğramış, ondan sonra İstanbul'a geldi. Konuşuyoruz, diyor ki:

"—Mısır'da hiç delil melil bilmeden, delil söylemeden, 'Bu iş böyledir.' diye hükmü veriyorlar." diyor. Ben, "Yoo, öyle şey olmaz." dedim diyor. Yani şu şöyle caizdir veya değildir, şu haramdır veya değildir derken delil lazım. "Hangi kaynaktan, hangi âyetten, hangi hadisten bunu çıkarttın?" diye bana delilini göstereceksiniz dedim diyor. Hiç alışmamışlar ona diyor. Kendisi konuştuğu zaman, filanca âyet-i kerîmeye göre şöyledir, filanca hadis-i şerife göre böyledir diye delili gösterir.

İşte onun için dinimiz unutulmuş. Mısırlı kadınlar, Harem-i Şerif'te karşılaştıkları Mısırlı başka ahbaplarıyla merhaba diyorlar el sıkışıyorlar. Peygamber Efendimiz bey'at alırken bile kendisi kadının elini sıkmamış. Dinimizde yok. Sonra ikisi de hacı, dindar insan, belli ama el sıkışıyor. O da yetmiyor, bizim böyle erkeklerin birbirlerine sarıldığı gibi kadın ile erkek ihramlıyken Harem-i Şerif'te sarılıyorlar. Hanımını omzundan veya belinden sımsıkı tutmuş Kâbe'yi tavaf ediyorlar, olmaz. Olmaz ki. Yani yaygın bir cahillik var.

Allah bizi ilme rağbet edenlerden eylesin. Alime hürmet edenlerden eylesin. Alimlerimizi de gerçekten alim eylesin. Takva ehli eylesin. Desteksiz konuşmamayı hepimize nasip eylesin.

Her şeyin aslını öğrenelim, delilini bilelim, ona göre hareket edelim ve cahilleri kendimize başkan etmeyelim, cahillere tâbi olmayalım. Cahile diyelim ki:

"—Sen şöyle bir kenara çekil, cahilliğini bir izale et. Biraz oku, öğren, birkaç fırın ekmek ye ondan sonra ortalığa çık. Sen ortalıkta fazla durma!" filan diyelim ki onlar da öyle kendilerini bir şey sanıp da kurbağa gibi şişip de sonra patlamasınlar.

Kurbağa çayırda böyle otlayan ineği görmüş özenmiş, "O böyle büyükse ben de büyük olurum!" demiş, başlamış şişmeye. Hikâye yani böyle. Ondan sonra patlamış diye söylüyorlar ya.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizim ilimden ayırmasın... Bildiklerimizle amel etmeyi nasib eylesin... O bildiklerimizle ihlâsla amel eyleyip de rızasını kazanmayı nasib eylesin... Ve rızasını yurdu olan cennete girmeyi cümlemize nasib ve müyesser eylesin...

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

06. 03. 1988 - Avustralya

07. KIZMAMAK VE SAMÎMÎ DAVRANMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hàlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàlen nebiyyü SAS:

a. Gazab Şeytandandır

Muhterem Kardeşlerim!

Allah'ın nasib ettiği zamanlarda her akşam yaptığımız gibi, bu akşam da bir kaç hadis-i şerif okuduktan sonra, tesbihimizi çekelim. Açtığımız sayfanın başındaki birinci hadis-i şerif, Ebu Dâvud (Rh.A)'in kıymetli hadis kitabından alınmış. Peygamber SAS Hazretleri bu hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[25]

إِنَّ الْغَضَبَ مِنَ الشَّيْطَانِ، وَ إِنَّ الشَّيْطَانَ خُلِقَ مِنَ النَّارِ، وَإِنَّمَا تُطْفَأُ النَّارُ بِالْمَاءِ، فَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَوَضَّأْ (حم . د . طب . وابن

---

[25] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.403, no:4152; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.226, no:18014; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.167, no:443; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.II, s.605, no:1431; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.364; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.772; İbn-i Asâkir *Târih-i Dimaşk*, c.XL, s.464, no:8151; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XX, s.34, no:3911; Urve ibn-i Muhammed ibn-i Atıyye es-Sa'dî babasından, o da dedesinden.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.113, no:4314; Muaviye ibn-i Ebî Süfyan RA'dan.

Kefü'l-Hafâ, c.II, s.79, no:1806; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.405, no:6567.

أبي الدنيا في ذم الغضب ، عن عروة بن محمد بن عطية السعدي

عن أبيه عن جد ه

ME. 315 (*İnne'l-gadabe mine'ş-şeytàn, ve inne'ş-şeytàne hulika mine'n-nâr, ve innemâ tutfeü'n-nâru bi'l-mâi, feizâ gadibe ehadüküm felyetevaddà'*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

(*İnne'l-gadabe mine'ş-şeytàn*) "Asabiyet, kızgınlık, sinirlenmek, gazap etmek şeytandandır. (*Ve inne'ş-şeytàne hulika mine'n-nâr*) Ve hiç şüphe yok ki, şeytan da ateşten yaratılmıştır. (*Ve innemâ tutfeü'n-nâru bi'l-mâi*) Ateş de ancak suyla söndürüldüğüne göre, (*feizâ gadibe ehadüküm felyetevaddà'*) sizden biriniz gazaplanırsa, sinirlenirse, asabîleşirse, tepesi atarsa; o zaman kalksın, abdest alsın!" diyor Peygamber Efendimiz... Bu tavsiye hepimize lâzım!

Şeytan bizim gözümüze görünmüyor ama var... Kur'an-ı Kerim'de geçiyor, Allah istediği kullara da gösteriyor. Belki sizler de bizler de rüyalarımızda görmüşüzdür, ve korkudan dudağımız uçuklayacak hale gelmişizdir. Çok korkunç ve çirkin bir mahlûk ama, insanlar görmediği için, işte böyle dolaşıyorlar ortalıkta... İnsanlar şeytana gidip arkadaşlık da yapabiliyorlar. Asıl simasını görseler semtine uğramazlar, civarında durmazlar; şeytandan kurtulmak için ne yapmak gerektiğini ararlar, nereye sığınacaklarını düşünürler. Ama görmedikleri için, Allah göstermediği için, onun tehlikesini de anlayamıyorlar.

İnsanı hakîkaten ahirette çok perişan duruma düşüren bir mahlûk... Vesvese veriyor, aklına kötü şeyler getiriyor, kötü işleri yaptırıyor; ondan sonra karşısına geçip gülüyor insana... Kur'an-ı Kerim'de bildirildiğine göre, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

إِذْ قَالَ لِلإِنسَانِ اكْفُرْ ، فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ

اللهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ (الحشر:١٦)

(*Kàle li'l-insâni'kfür,*) "Şeytan insana der ki: 'Haydi kâfir ol, haydi küfrü işle!' (*Felemmâ kefere*) Kul da şeytana uyup kâfir olursa, küfür fiilini işlerse; (*kàle innî berîun minke innî ehàfu'llàhe rabbe'l-àlemîn*) Şeytan bu sefer der ki: 'Ben senden berîyim, benim seninle ilgim yok, benim seninle hiç alâkam, ilişkim yok; ben Allah'tan korkarım, alemlerin rabbi Allah'tan korkarım!' der." (Haşr, 59/16)

Aldatır, kötü işi yaptırtır; yaptırdıktan sonra da haydi ayıkla pirincin taşını... Bir kere düşen düştü, kırılan kırıldı, olan oldu, ölen öldü; iş işten geçti, günaha battı, çamura saplandı, uçuruma yuvarlandı insan... Ondan sonra, "Benim seninle ilgim yok!" diyor.

Bu şeytan bal gibi var, var ama, işte o ilk başta anlaşılmadığı için insan şeytana uyuyor. "Şeytan insanın damarlarında kanın dolaştığı gibi dolaşır." deniliyor hadis-i şerifte...

Ve insan bu ateşten yaratılmış olan şeytan denilen mahlûkun tesiriyle, kışkırtmasıyla, tahrikiyle sinirleniyor. Niye sinirleniyor?

Yemek fazla tuzlu olmuş. Haydiii, şangur-şungur masalar, tencereler, tavalar... Evde bir gürültü, kıyamet kopuyor... Kadın bir tarafa, çocuk bir tarafa, herkes korkudan bir tarafa siniyor. Ne o? Bizim erkek kazak, kabadayı... Kabadayılığı kime karşı yapıyor? Hanımına karşı... Ondan sonra da ertesi gün: "Yâhu hatâ ettim, şeytana uydum. Yâni, bir kere bir sinirlendik. Canım ne olurmuş tuzlu olursa?" diyor.

Meselâ, "Niye yaktın bu yemeğin altını?" gibi, olmadık bir şeyden; veyahut ütü yaparken pantolonun şurası şöyle olmuş, böyle olmuş. Veyahut birisi arkadaşına bir şey demiş, ötekisi çıkartmış bıçağı saplamış, hadi katil olmuş. Yani ufacık laflardan, hiç olmayacak şeylerden..

Sabah namazından sonra çıktık, musafaha ettik Ankara'da... Yaşlı bir amca vardı, Allah rahmet eylesin... Bizim hacı arkadaşlarımızdan bir tanesi ona, "Bayramın mübarek olsun!" dedi. Bir sinirlendi adam, "Vay sen benimle alay mı ediyorsun?" dedi, küplere bindi.

Küpe binmek nasıl şeydir bilmiyoruz ama, cadılar binermiş küpe. Vızzzz, havalarda dolaşırmış, cadılık yaparmış, masalların konusu... Yani küpe binmek, çok sinirlenmek mânâsına... Küplere bindi adamcağız. Hacı, az evvel camide beraber namaz kıldık. "Niye sinirleniyorsun?" dedik. Biz anlayamadık yâni niye böyle gazaplandığını... Meğer yılbaşı yakınmış, o günlerdeymiş; "Bayramın mübarek olsun!" deyince, yılbaşını tebrik ediyor sanmış; "Vay, ben yılbaşını kutlayacak bir insan mıyım? Müslümanım!" diye sinirlenmiş.

Sinirlendiği kimse de ciddi bir insan, yılbaşını filân tebrik edecek bir kimse değil; sakallı, ciddi bir hacı... O da şaşırdı ne olduğunu... O, müminin cuması bayram diye cuma sabahında "Bayramın mübarek olsun!" demiş. Onun için iyi bir temennîde bulunmuş; ötekisi ters anladı sinirlendi kafasının tası attı. Ondan sonra artık bir sürü gürültü patırtı... Durum iş-işten geçtikten sonra anlaşıldı.

Demek ki, teenniyle hareket edecekti. Birden sinirlenmeyecekti. Sinirlenecek şeyde bile asabi olmayacak müslüman; sakin olacak, vakur olacak, halim olacak, selim olacak; böyle birden parlamayacak.

Parlarsa ne olur? Pişman olur, mutlaka pişman olur. Dünyada da pişman olur, ahirette de pişman olur. Gazap şeytandan olduğu için, şeytan insana hayır yaptırmaz sinirlendirir, aklın kontrolünden çıkarttırır. Efendim haydii... Arabanın freni tutmuyor, bakalım nereye çarpacak? Bir yere çarpacak, bir şeyler olacak ama, "Binmişiz bir alâmete, gidiyoruz kıyamete..." dediği gibi bakalım ne olacak? O hale gelir insan...

Böyle bir durum olabilir mi insanda? Olur. Bazen durup dururken veya durup dururken değil de, haklı bir sebeble sinirlenir insan, kızar. Ali'ye kızar, Veli'den acısını çıkartır. Dışarıda kızar, evde acısını çıkartır. Evde kızar, dışarıda acısını çıkartır.

Talebeyken ben hatırlıyorum, hocalar pür-hiddet gelirdi ortaokula veya liseye... Tamam, evde kavga etmiş, oradan gelmiş. Talebe anlıyor hemen durumu... "Evde kavga etmiş, şimdi dur bakalım kimden acısını çıkartacak?" filân diye başlardı korkuyla beklemeğe...

Olmaz! İnsan gazaplandı mı, şeytanın kontrolü altına giriyor. Daha doğrusu aklın kontrolünden, imanın kontrolünden çıkmış oluyor. Onun için çare ne? Ne yapacak? Hemen o anda kalkıp gidecek bir abdest alıverecek. Bu hadis-i şerif'te tenbih edildiği gibi...

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ . اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ

طَهُوراً ، وَجَعَلَ الْإِسْلَامَ نُوراً

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. El-hamdü li'llâhi'llezî ceale'l-mâe tahûran, ve ceale'l-islâme nûrâ*) diye abdest almaya başlar. Ağzına, burnuna su verip, yüzünü ve âzalarını yıkadığı zaman,

âzalarından her birinden damlayan sularla beraber günahlar gidiyor. Dua edip de böyle abdest aldığı zaman; ohh, hem serinliyor, hem rahatlıyor, hem günahlardan pak oluyor, ibadete hazır hale geliyor.

Gazaplanan insan abdest alacak, yetmezse gusül abdesti alacak. Girecek banyoya, şakır şakır bir duş alacak. Tıbben de güzel... Sinirlendi abdest aldı. Ohh, sakinleşir insan, deliliği geçer yani... O bakımdan hatırınızda olsun, sinirlenmeyin.

"—Elimde değil, bazen sinirleniyorum."

Peygamber Efendimiz SAS'e birisi gelmiş, nasihat istemiş. Buyurmuşlar ki:[26]

لاَ تَغْضَبْ (حم. خ. ت. عن أبي هريرة؛ حم. والبغوي، والباوردي،

---

[26] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIX, s.74, no:5651; Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.313, no:1943; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.362, no:8729; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.105, no:20776; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.307, no:8277; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.363; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.480, no:9000; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.25, no:1731; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.484, no:16006; İbn-i Hibbân, Sahîh, c.XII, s.501, no:5689; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.261, no:2093; Taberânî, *Mucemü'l-Evsat*, c.VII, s.277, no:7491; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.713, no:6578; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.307, no:8279; İbn-i Kàni', c.I, s.157; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.344, no:25889; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.69; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.II, s.351, no:1167; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.226, no:6838; Câriye ibn-i Kudâme RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.531, no:296; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.51, no:5685; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.175, no:6635; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.69; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.308, no:8281; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.69, no:6399; Süfyan ibn-i Abdullah es-Sakafî RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.105, no:20067; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Mucemü'l-Evsat*, c.III, s.25, no:2353; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.36, no:21; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.521, no:7708; *Câmiü'l-Ehàdîs*, C.XVI, s.230, no:16666.

وابن قانع ، ع . طب . ك . ض . عن جارية ابن قدامة السلمي ؛ ابن أبي الدنيا في ذم الغيبة عن ابن عمر ؛ حم . وابن أبي الدنيا ، حب. عن ابن عمرو ؛ طب. عن سفيان بن عبد الله الثقفي)

(*Lâ tağdab!*) "Gazaplanma, sinirlenme!" buyurmuş. Sinirlenmemeye, sakin olmağa alışacağız. Kolay bir şey değil, zorluğunu biliyorum, zor olduğunu biliyorum amma, sinirlenmemeye, kızmamaya alışacağız, sakin olacağız. Nazik nazik, kibar kibar, sakin sakin konuştuğumuz zaman; sinirlenmekle halledemediğimiz, gazaplanmakla çözemediğimiz çok şeyi çözeriz.

Gazabın Türkçesi, öfkedir. Dedelerimiz çok güzel teşhis koymuşlar. Diyorlar ki: "Öfke ile kalkan, zarar ile oturur." O öfke ile kalkışın arkasından, mutlaka zarar gelir.

Onun için, Allah bizi nefsine hakim olanlardan eylesin. Şeytana uyanlardan etmesin, gazaplandırmasın, halim, selim eylesin, sakin bir kimse eylesin... Teennî, sükûnet ile işlerimizi halletmeyi, rızasına uygun işleri yapmayı nasib ve müyesser eylesin...

b. İnsanlara Samîmî Davranmak

Bu da mezhep imamı Ahmed İbn-i Hanbel'in rivayet ettiği bir hadis-i şerif. Ahmed İbn-i Hanbel aynı zamanda büyük bir hadis alimidir. *Müsned* isimli bir eser meydan getirmiştir ki, kıymetli, büyük bir hadis kolleksiyonudur. Bu kitapta rivayet edilen bir hadisi şerife, Peygamber Efendimiz SAS buyurmuşlar ki:[27]

إِنَّ أَحَبَّ عِبَادِ اللّٰهِ إِلَى اللّٰهِ ، أَنْصَحُهُمْ لِعِبَادِهِ (عم. في زوائد الزهد عن الحسن مرسلاً)

---

[27] *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XLI, s.248, no:44800.

ME. 316 (*İnne ehabbe ibâdi'llâhi ila'llàhi, ensahuhüm li-ibâdihî*)

"Allah'a kullarının en sevimlisi ve sevgilisi, yâni Allah'ın en çok sevdiği kullar, (*ensàhühüm li-ibâdihî*) Allah'ın kullarına en samîmî, en içten en halisâne davrananlarıdır."

Şimdi bu *ensàhahüm* kelimesini biraz izah edeyim, dilimin döndüğünce: Peygamber SAS Hazretleri bir hadisinde buyurdular ki:[28]

---

[28] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.182, no:82; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.107, no:4293; Neseî, *Sünen*, c.XIII, s.103, no:4126; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.102, no:16988; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.435, no:4574; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.72, no:823; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.52, no:1261; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.323, no:5265; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.432, no:7820; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.163, no:16433; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.320; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.392, no:2681; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.369, no:837; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1152; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.44, no:17; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.278, no:561; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.226, no:3095; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VI, s.460, no:2990; Hatîb-i Bağdâdî,

اَلدِّينُ النَّصِيحَةُ (م. عن تميم الداري)

(*Ed-dînü en-nasîhah*) “Din, tamamen nasihatten ibarettir.”

“—Hà, sabah akşam boyna öğüt mü dinleyeceğiz? Öf be, nedir bu?” der insan...

Hayır, *nasihat* bizim Türkçe’deki öğüt mânâsına gelmiyor; samimî ve içten davranmak mânâsına geliyor. Halis kalble davranmak, iyi niyetli davranmak, iyiliğini isteyerek davranmak mânâsına geliyor.

Tabii, öğüt veren insan da karşısındakinin iyiliğini istediğinden, ona Türkçede öğüt mânâsı verilmiş. Ama, Arapça’da *nasihat*, öğüt mânâsına değil... Meselâ, Allah’a da nasihatle davranmak diye geçiyor hadiste... O ne demek? Allah’a öğüt vermeye bizim ne hakkımız var, ne haddimiz var, ne aklımız var, ne yetkimiz var; öyle şey olmaz! Ne demek? Allah’a karşı halisâne, samimi, içten, olduğu gibi davranmak demek yâni... İşte kullarına karşı da en halisâne, en içten, en temiz duygularla ivazsız, garazsız davranan kullarını Allah seviyor. İyi niyetli, yâni:

Târih-i Bağdad, c.XIV, s.207, no:7495; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.54; Temîm ed-Dârî RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.351, no:3281; Taberânî, *Mucemü’l-Kebîr*, c.XI, s.108, no:1118; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.74, no;92; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.XIII, s.106, no:4129; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.297, no:7941; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.472, no:8901; Tahàvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.III, s.474, no:1246; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.433, no:7822; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.122, no:3769; Temmâmü’r-Râzî, *el-Fevâid*, c.III, s.173, no:1171; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.242; Ebû Hüreyre RA’dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.402, no:2754; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.45, no:19; Tahàvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.III, s.476, no:1248; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.281, no:568; Temmâmü’r-Râzî, *el-Fevâid*, c.III, s.77, no:1076; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.II, s.10, no:1522; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IX, s.307; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.I, s.466, no:1438; Sevban RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.I, s.263, no:290, 292; *Kenzü’l-Ummâl*, c.III, s.412, no:7196, 7197, 7201; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.414, no:1324; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.VII, s.259, no:6253.

"—Ben o arkadaşımı severim, ona karşı iyi duygular besliyorum, iyi niyetler taşıyorum; art niyetim yok, kötü fikrim yok, kötülüğünü istemiyorum, iyiliğini istiyorum." diyor.

Tamam, işte böyle duygularla dolu olan bir insanı Allah çok sever.

Allah'ın kulları arasında Allah'a en sevimli olan kullar: Allah'ın öteki kullarına karşı en açık kalpli, en samimi, en içten, en candan, en temiz duygularla davranan, bakan kullardır. Yüzüne gülüp arkasından kuyusunu kazıyorsa, önünde eğilip pabucunun altına karpuz kabuğu koyuyorsa, kenara çekilip ayağına çelme takıyorsa, olmaz. Yani, bir taraftan iyi bir şey yapıyor ama; aslında başka kötülükler var... Bu gibi şeylere ikiyüzlülük derler; Allah bunları sevmez. Bu münafıklığın bir çeşitidir.

Müslüman açık kalpli olur. Sevdiğine, sevgisini açıkca söyler. Beğenmediğine, beğenmediği tarafını açıkça söyler. Aslında kulları beğenir de, yani ne olacak? Allah ne güzel yaratmış işte, ne güzel mahlûk yaratmış ki Allah; görüyor, yürüyor, kurmaya lüzum kalmadan yürüyor, kendi kendine düşünüyor, bir şeyler beceriyor.

Bak, bütün bu çevremizde gördüğümüz eserler insanoğlunun eseri... Aferin ya şu insanoğluna, bayağı becerikli bir mahlûk; neler yapıyor! Havada uçan şeyler yapmış, denizde seyreden vasıtalar yapmış, denizin altından giden araçlar yapmış... Cansız vasıtalar yapmış, üstüne biniyor, dehlemeden gidiyor. Bir sürü şeyler... Aferin, yani insanoğlu güzel yaratılmış.

E, sevmek lâzım! Ufak-tefek kusuru varsa, kusurunu samimiyetinle söylersin, düzeltir. Düzeltmezse kusurunu sevmezsin, gene insan olma yönünü seversin, "Bu benim kardeşim!" dersin. İnsan kendi evlâdında kusur görüyor; kendi çocuğunda, kendi ailesinde, kendi arkadaşında, kendi babasında, kendi anasında kusur olabiliyor ama, yine onlarla ilgisi devam ediyor. Onun için, başka insanları da kusuruyla sevmesini öğrenecek.

Yarsız kalmış cihanda, aybsız yar isteyen!

diyor şair. Yani kusursuz bir güzel olsun, hiç bir eksiği, hiç bir gediği olması; öylesini bulamazsın! Ömür geçer biter, öylesini bulamazsın. Her güzelin bir kusuru vardır. Sen onu yeme, bunu yeme; tamam, biz hepsini yeriz. Yani kusursuz arayan kusursuzu bulamaz.

Kusursuz kim? Allah, Celle Celâlühû... *Sübhàna'llàh* derken ne demiş oluyoruz? "Yâ Rabbi, seni her türlü noksandan tenzih ederim. Her bakımdan kusursuz, her bakımdan tam, her bakımdan her güzel sıfatın en üstünü sende... Her noksan sıfattan münezzehsin sen!" demiş oluyoruz.

Güzellerin güzeli Allah, ama kullar kusurlu... Kusuruyla seveceğiz; çünkü, kendimiz de kusurluyuz. Biz birbirimizi biliriz, kusurumuzu hoş göreceğiz. Kimsenin elindekine göz dikmeyeceğiz, kimsenin kötülüğünü istemeyeceğiz. Asıl müslümanlık bu...

c. Mü'minlerin Ruhları

Ebû Hüreyre RA rivayet etmiş, Deylemî *Müsnedü'l-Firdevs*'inde yazmış. Diyor ki, Peygamber SAS Efendimiz:[29]

إِنَّ أَرْوَاحَ الْمُؤْمِنِينَ فِي السَّمَاءِ السَّابِعَةِ يَنْظُرُونَ إِلَى مَنَازِلِهِمْ فِي الْجَنَّةِ

(الديلمي عن أبي هريرة)

317. (*İnne ervâha'l-mü'minîne fi's-semâi's-sâbiati yenzurûne ilâ menâzilihim fi'l-cenneh.*)

"Mü'minlerin ruhları yedinci semâdadır. Cennetteki

---

[29] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.237, no:913; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.676, no:42689; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.169, no:6049.

makamlarına, köşklerine bakar dururlar. Ah, bir girsek de şuraya, ebedî mutluluğa ersek diye...”

Yukardadır yâni, yedinci semâdadır deniliyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cennete ilk önce Peygamber Efendimiz’i sokacak, arkasından has kulları girecek. Hazret-i Adem dahil, bütün peygamberler, Peygamber Efendimiz’in *Hamd Sancağı* altında toplanacaklar. Peygamberler, sıddîklar, şehidler, sàlihler mahşer günü Peygamber Efendimiz’in bayrağı altında toplanacaklar. Cennete ilkönce Peygamber Efendimiz girecek.

“—Ama, Hazret-i Adem’den yaşı küçük; onun torunu, onun evladı, onun nesli...”

Olsun; Allah onu en büyük etmiş. Benî Adem’in, Ademoğullarının, Adem neslinin en şereflisi o... Allah-u Teâlâ Hazretleri onu cennete ilk sokacak, sevdiği kulları da onunla beraber, onun arkasından sokacak. Ona cennette *Makàm-ı Mahmûd* denilen ve kendisinden başka hiç bir kimseye verilmemiş olan en yüksek makàmı bahşedecek.

Makàm-ı Mahmûd bir kişiye nasib olacak; o da, Peygamber SAS Efendimiz’e... Ne mutlu bizlere ki, Rabbimiz bizi ahir zamanda dünyaya getirip ona ümmet eylemiş. İnşâallah, sünnet-i seniyyesini tutarak onun şefaatine nail oluruz, onun has ümmetleri arasına gireriz. Kendisinden asırlarca sonra dünyaya geldik, kendisini görmedik dünya gözüyle ama; ahirette inşâallah sohbetine erer, komşuluğuna nail oluruz.

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele-i şerif!

12. 03. 1988 - Coburg Camii
Melbourne / **AVUSTRALYA**

08. SABIR, RIZA VE DUA

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'du fekàle'n-nebiyyü SAS:

a. Belâya Sabretmek

İmran ibn-i Husayn RA'dan rivayet olunduğuna göre, Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri buyurmuşlar ki:[30]

ثلاثٌ يُدْرِكُ بِهِنَّ الْعَبْدُ رَغَائِبَ الدُّنْيا وَالْآخِرَةِ: الصَّبْرُ عَلَى الْبَلَاءِ ، وَالرِّضَا بِالْقَضَاءِ ،وَالدُّعَاءُ فِي الرَّخَا (أبو الشيخ عن عمران بن حصين)

ME. 495 (*Selâsün yüdrikü bihinne'l-abdü ragàibe'd-dünyâ ve'l-ahireh: Es-sabru ale'l-belâ', ve'r-ridà bi'l-kadà', ve'd-duàü fi'r-rehà'*)

"Üç şey vardır ki, kul bununla dünyanın ve ahiretin mükâfatlarına nail olur. Rağbet edilecek, heves edilecek, arzu edilecek, temenni edilecek güzel sonuçlara vasıl olur. Bu üç şeyden birincisi:

1. (*Es-sabru ale'l-belâ'*) "Belâya sabretmektir." Belâ, Arapçada imtihan mânâsına geliyor. Kulun imtihan edilmesi için, sınanması

---

[30] Ebû Dâvud, *Zühd*, cI, s.430; İmran ibn-i Husayn RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.808, no:43211; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.466, no:11215.

için, denenmesi için, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ona musallat etmiş olduğu bir olay, başına getirmiş olduğu bir hadise, bir sıkıntı, bir üzüntü... "Bakalım kul bu harekete karşı, bu olayın karşısında nasıl tavır takınacak, nasıl hareket edecek? İmtihanı başaracak mı, başaramayacak mı?" diye biraz keyfine aykırı, biraz canına sıkıntı verecek bir iş...

İnsanın başına her zaman kendisinin temenni ettiği haller gelmez. Bazı kere de hiç istemediği, hiç arzu etmediği, temenni etmediği bir şeyler gelebilir.

"—Kim getiriyor?"

Allah Celle Celâlühû... Allah nasib ediyor, Allah yazmış, Allah'ın kaderi, Allah'ın takdiri geliyor.

"—Faydalı mı, zararlı mı?"

Bilmeyiz. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin her hareketinde, her yaratışında, her fiilinde hayırlı ve faydalı sonuç olacaktır. O, kâinatın Halikıdır, her şeyi bilir, yaptığı da güzeldir. Arifler yaptıklarını inceledikleri zaman, hepsini sevmişler.

Hoştur bana senden gelen,
Ya gonca gül, yahut diken,
Ya hil'at ü yahut kefen,
Lütfun da hoş, kahrın da hoş!

diye hepsini sevmişler

Mevlâ görelim neyler,
Neylerse güzel eyler!

diye ifade etmişler. Allah da bize, başımıza böyle üzüleceğimiz bir şey geldiği zaman sabretmeyi nasib etsin... Çünkü insan sabrettiği zaman, büyük sevap kazanır. Diyelim ki bir hastalık geldi, veyahut çocuk bir kazaya uğradı, veyahut ticarette bir olmadık gelişme oldu; Karadeniz'de gemileri battı, veyahut şu oldu, bu oldu... Ne yapacak? Sabredecek!

Sabretmenin aksi ne? Sabretmemek... Sabretmez, bağırır, çağırır, kızar, söver, sayar, isyan eder... Allah'a karşı gelir, ileri, geri laflar söyler:

"—Bu da mı benim başıma gelecekti?"

E, sen bu edepsizlikle gidersen, daha neler gelir başına!

Onun için, sabretmeyi öğrenmeli! Eğer kişi sabrederse, Allah sabreden kullarla beraberdir, büyük mükâfat vaad etmiştir. Kul sabrettiği takdirde çok büyük mükâfata erer, kazanır.

"—Acaba Allah, bir insana kızdığı için mi o belâları veriyor?"

Bilemeyiz ama, sevdiği kullarına daha çok vermiş. Hatta, Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[31]

---

31 Muhtelif lafızlarla: İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.30, no:4013; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.179, no:510; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.99, no:119; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.312, no:1045; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.460, no:2476; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9774; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.372, no:6325; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

أَشَدُّ الْبَلاَيَا عَلَى الْأَنْبِيَاءُ

(*Eşeddü'l-belâyâ ale'l-enbiyâ'*) "En şiddetli imtihanlar, belâlar, musibetler peygamberlere gelir. Onlar onları başarırlar, atlarlar, geçerler; onlara vız gelir. Ondan sonra, evliyaullaha gelir, çeşit çeşit sıkıntılara uğrarlar. Ondan sonra salih kullara gelir, ondan sonra sıradan mü'minlere gelir."

Firavun'un başı bile ağrımamış. Uzun bir ömür yaşamış da, bir baş ağrısı bile çekmemiş. Demek ki hasta olmak, sıkıntıya uğramak, üzülmek, dertlenmek ve sâire... Bunlar normal şeyler, olabilir. Hattâ olmamasından biraz işkillenmek, tedirgin olmak lâzım: "Allah Allah, ne oluyor?" filân diye.

Eskilerden bir tanesi bakmış, evi bereketli, vücudu sıhhatli, işleri tıkırında, her şeyi güzel... İşkillenmiş:

"—Yâhu, benim halim ne oluyor? Yoksa Allah beni dünyaya daldırdı da, Firavun gibi başıma hiç bir sıkıntı gelmeden yaşayacağım da, sonra ahirette mi vaziyet fena olacak?" filân diye gitmiş bir hoca efendiye, bir alime sormuş. Demiş ki:

"—Hocam, benim her şeyim yerli yerinde..." demiş.

Yâni biz sıkıntıdan şikâyete gideriz, o da rahatlıktan şikâyet gitmiş:

Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.417, no:2322; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.172, no:1481; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.160, no:2900; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.386, no:5463; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.412, no:2783; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.143, no:830; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7481; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.26; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.205, no:1159; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.29, no:215; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.78, no:146; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.189, no:1832; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.369, no:27124; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.448, no:8231; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.244, no:626; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9776; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7482; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.259, no:2413; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.212, no:808; Ebû Ubeyde ibn-i Huzeyfe, halası Fatıma bint-i Yemân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.III, s.12, no:3740; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.326, no:6778-6784; *Keşfü'l-Hafâ,* c.I, s.130, no:371; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.420, no:3468-3473.

“—Benim her şeyim rahat, her şeyim yerli yerinde, hiç bir sıkıntım yok... Acaba ben istidraca mı uğruyorum?”

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لاَ يَعْلَمُونَ . وَأُمْلِي لَهُمْ ، إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ (الأعراف:١٨٢-١٨٣)

(*Ve'llezîne kezzebû bi-âyâtinâ senestedricühüm min haysü lâ ya'lemûn*) [Âyetlerimizi yalanlayanları, hiç bilmeyecekleri yerden yavaş yavaş helâke götüreceğiz. (*Ve emlî lehüm, inne keydî metîn*) Onlara mühlet veririm, ama benim cezam çetindir.] (A'raf, 7/182-183)

Allah kâfirlere bir mühlet verir, bir fırsat verir, bir imkân verir. Kâfir küfrünü yapar, bağırır, çağırır, şişeyi kırar, nâra atar, söğer, sayar... Her şeyi yapabilirim sanır. Ama, Allah ona bir belâ verir, sonra kıpırdayamaz hale gelir.

Yâni mühlet veriyor, “Bakalım ne yapacak?” diye. İpini salıveriyor biraz ama, ipi Allah'ın elinde yine... Sadece biraz salıveriyor, o kendisini serbest sanıyor. Allah'ın kaderi ipiyle bağlı olduğunun farkında değil; ortalıkta biraz dolaşınca bağırıyor, çağırıyor, küstahlaşıyor... Yumruğunu havaya sallıyor, “İn aşağı, göreyim!” filân gibilerden ama; ne yapacak? Hiç bir şey yapamaz!

Karınca gelse, size hakaret etse, sen de onun sesini duysan Süleyman AS gibi... “Vay be, şu küçücük karıncaya bak, bana çatıyor. ‘Gel de yanıma, göstereyim sana!’ filân diyor. Üstüne bassam yamyassı olacak, toprağa resmi çıkacak. Gelmiş bana bağırıyor.” diye güler geçersin. Peki bir de Allah'a karşı gelenler? Ne kadar cahil, ne kadar zavallı, ne kadar bîçare, ne kadar kafasız... Ne kadar tehlikeli bir iş yapıyorlar.

O adamcağız da, “Acaba ben Allah'ın sevmediği bir kul mu oluyorum?” filân diye gitmiş, hocaya sormuş:

“—Benim her şeyim tıkırında, her şeyim rahat; acaba ben Allah'ın iyi bir kulu değil miyim? En şiddetli belâlar

peygamberlere gelirmiş, evliyaya gelirmiş; benim hiç bir derdim, sıkıntım yok...” filân deyince, hoca demiş ki:

“—Olabilir, senin dediğin mümkün... Onun için sen biraz ekmek ve bir miktar peynir al; otur sokakta ye, öyle dolaş! Bir hafta dolaş, ondan sonra gel!” demiş.

O da ekmeği almış, peyniri almış, kendisine söylenenleri yapmış. Bir hafta sonra gelmiş. Hoca merakla sormuş:

“—Ne oldu durumun?”

“—Vallahi hocam, evimizden bereket akıyor, ambarlar taşıyor, mutfağımız hıncahınç dolu... Sıhhatim daha iyi, her şeyim yerli-yerinde...” demiş.

Hoca:

“—Ben sana yemek ye demedim mi sokakta, ekmek ye demedim mi?”

“—Dedin...” demiş.

“—E ne yaptın?”

“—Ekmeği elime aldım ama, kırıklar yere düşer belki diye önüme bir örtü aldım. Ondan sonra sakına sakına, kimseye göstermeden yedim. Çünkü görürse göz hakkı olur.” demiş. “Ondan sonra, işte tanelerin düşmemesine çok dikkat ettim. Bir keresinde ısırırken bir parça sıçradı. Eğildim, aradım aradım toprağın üstünde, o kırıntıyı bulamadın, sıçrayan ekmek kırığını bulamadım. Birisi gelir de ayağı ile basar filân diye, onun etrafına taşlar dizdim ki, kimse gelip de üstüne basmasın diye... Ben göremedim ama, buralarda kimse basmasın üstüne diye...”

Hoca gülmüş, demiş ki:

“—Git evlâdım, git! Hadi evine selâmetle git! Allah sana daha çok mükâfat versin... Sen, bu terbiye ile, bu edebden dolayı o bolluğa, berekete eriyorsun. Seninki o kâfirin başına gelen istidrac, kâfire verilen aldatıcı bolluk değil... Hadi senin durumun iyi...” diye göndermiş.

Demek ki, eski insanlar kendileri çok rahat oldukları zaman rahatsız olmuşlar. Doğrusu bizim kardeşlerimiz arasında da hakikaten rahatı çok iyi olduğu halde, rahatsız olan kimseler

biliyorum ben...

"—Hocam, her şeyim var... Emekliyim, evim var, barkım var, arabam var, malım var, param var, pulum var... Orada Afganistan'da kardeşlerim sıkıntı çekiyorlar, aç, açık, dağlarda Ruslarla uğraşacağız diye... Ben ise buralarda rahatım yerimde... Olur mu hocam, bırak ideyim Afganistan'a!" diyor. E, gidersen git, cihad sevabı kazanırsın.

Yâni dikkat ediyorum, rahatından rahatsız oluyor. Tabii, bu imandan dolayıdır. Çünkü mü'min, öteki kardeşinin derdiyle dertlenir. Peygamber Efendimiz, "Komşusu aç iken kendisi tok yatan bizden değildir." buyurduğu için; müslüman kardeşlerine elinden geldiğince hizmet etmek, yardım etmek ister.

Bizim zenginlerimiz biraz para kazandı mı cami yapmış, medrese yapmış, çeşme yaptırmış, hayır yapmış, sibyan mektebi yapmış; yâni iki adımda bir cami, mescid, hayrat, hasenat... Neden? Bizim kavmimiz mü'min kavim, imanlı kavim olduğu için, "Ben öldükten sonra da sevap bana gelsin!" diye, parasını hayra sarf etmiş. Bakıyorsun, Mahmud Paşa cami yapmış. Neden? Paşa olmuş, parası var, harb etmiş, ganimet kazanmış, geliri iyi... Parayı ne yapsın? Hemen hayra sarf etmiş.

Allah bizi de afiyet üzere yaşatsın ama, sabredilecek bir durum geldiği zaman; ağrı, sızı, hastalık, üzüntü, sıkıntı, dert, gam, keder, elem geldiği zaman, sabredip de sevap kazananlardan eylesin... Yâni onları göndermesin bize, rahat edelim, rahat yaşayalım diye temenni ediyoruz amma; gelirse de, sabretmek edebini bize nasib eylesin...

b. Allah'tan Afiyet İsteyin!

Neden onların gelmesini istemiyoruz?

Enes RA'dan şöyle rivayet ediliyor:[32]

---

[32] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2068, no:2688; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.521, no:3487; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.107, no:12068; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.217, no:936; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.253, no:728; Ebû Ya'lâ, *Müsned*,

أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَادَ رَجُلا مِنَ الْمُسْلِمِينَ قَدْ صَارَ مِثْلَ الْفَرْخِ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ تَدْعُوا اللهَ بِشَيْءٍ أَوْ تَسْأَلُهُ إِيَّاهُ ؟ قَالَ: نَعَمْ ، كُنْتُ أَقُولُ: اللَّهُمَّ مَا كُنْتَ مُعَاقِبَنِي بِهِ فِي الآخِرَةِ ، فَعَجِّلْهُ لِي فِي الدُّنْيَا ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: سُبْحَانَ اللهِ ، لاَ تُطِيقُهُ أَوْ لاَ تَسْتَطِيعُهُ ، فَهَلاَّ قُلْتُ: رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ، وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً ، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. قَالَ: فَدَعَا اللّٰهَ ، فَشَفَاهُ (حم. عن أنس)

(*Enne rasûla'llàhi salla'llàhu aleyhi ve sellem, àde racülen mine'l-müslimîn*) "Peygamber Efendimiz müslümanlardan bir hastayı ziyarete gitti. (*Kad sâra misle'l-ferh*) Adam hastalıktan erimiş, küçülmüş, kuş yavrusu gibi ufacık kalmıştı."

(*Fekàle lehû rasûlü'llàh salla'llàhu aleyhi ve sellem*) Peygamber Efendimiz hayret ederek ona dedi ki: (*Hel ted'u'llàhe bi-şey'in ev tes'elühû iyyâhu*) "Sen Allah'a bir dua etmedin mi, bir şey istemedin mi? Ey filânca, sen Allah'a dua etmesini bilmez misin?"

---

c.VI, s.404, no:3759; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.43, no:29340; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.237, no:10147; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.260, no:10892; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.269, no:542; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.329; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.411, no:1399; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.491; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.55, no:1726; Taberânî, *Dua*, c.I, s.560, no:2016; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.347, no:973; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.216; Zehebî, *Tezkiretü'l-Huffâz*, c.IV, s.1357, no:1103; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.111, no:3199; Süyûtî, *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.226, no:12987.

Dua edilince, Allah duaya icabet eder. Dua edenin duasını kabul eder, hastalığa şifa verir, hayırlar ihsan eder. Allah boş durmuyor ki (*hâşâ sümme hâşâ*), kul istediği zaman, ihsan ediyor. Hep görüyoruz, hep biliyoruz, istediğimizi verip duruyor.

(*Kàle*) Adam cevap vermiş Peygamber Efendimiz'e:

(*Neam*) "Evet istedim, istemez olur muyum? (*Küntü ekùlü*) Derdim ki ben duada: (*Allàhümme mâ künte muàkıbî bihi fi'l-ahireti, feaccilhu lî fi'd-dünyâ*) 'Yâ Rabbi, beni cezalandıracağın bir şey varsa, o cezamı dünyada ver; dünyada çekeyim de ahirette çekmeyeyim!' derdim, böyle dua ederdim." dedi.

(*Fekàle lehû rasûlü'llàh salla'llàhu aleyhi ve sellem*) Bunun üzerine Peygamber Efendimiz ona dedi ki:

(*Sübhàna'llàh, lâ tutîkuhû*) "Hay Allah, sübhàna'llàh, sen bunu yapamazsın, buna takat getiremezsin! Allah azabı tamamen affetmeye kàdirdir. 'Ahirette vereceğini dünyada ver!' demek yanlış. Allah'ın azabına dünyada da dayanılmaz, ahirette de dayanılmaz!"

(*Fehellâ kulte*) "Şöyle söylemeli değil miydin:

(*Rabbenâ âtinâ fî'd-dünyâ haseneten ve fî'l-âhireti haseneten ve kınâ azâbe'n-nâr.*) 'Yâ Rabbi, bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver. Bizi cehennem azabından koru!' demeli değil miydin?" dedi.

(*Fedea'llàhe*) "Hasta bu tavsiyeyi uyguladı, bu duayı etmeye başladı; (*feşefâhu*) hastaya Allah şifayı verdi."

(*Fedea'llàhe*) sözü, "Peygamber Efendimiz, o hasta için Allah'a dua etti." mânâsına da gelir. O zaman, "Peygamber Efendimiz dua etti; (*feşefâhu*) o da şifa buldu." mânâsına gelir.

Başka bir hadis-i şerifte de Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[33]

سَلُوا اللهَ الْعَافِيَةَ (ك. عن جابر)

(*Selu'llàhe'l-àfiyete*) "Allah'tan afiyet isteyin!"

Çünkü, Allah'ın hazinesi sonsuz... Yâni, ille bir yerde vereceğim, öbür tarafta vermeyeceğim diye bir şart koşmamış ki; "Ya dünyada, ya ahirette; tercih et bakalım!" dememiş ki bize... Kur'an-ı Kerim'de öğretmiş ki, şöyle dua edelim:

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

(البقرة:٢٠١)

(*Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhireti haseneten ve kınâ azâbe'n-nâr.*) "Yâ Rabbi, bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver! Ve bizi cehenneme düşmekten, cehennem ateşinde yanmaktan koru, kurtar!" (Bakara, 2/201)

Çünkü biz kuluz, isteriz; o da Rabbimiz, verir. Hazineleri

---

33 Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.40, no:4342; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.65, no:790; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.615, no:10906; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.36, no:16146.

sonsuz... Cümle cihan halkı, bütün kâinattaki varlıklar, bütün gökteki, fezadaki yaratıklar hepsi Allah'tan bir şey istese, hepsinin istediğini vermeye kàdir... Hepsi Allah'a itaat etse, hazinesine bir şey eklenmez. Hepsi Allah'a asî olsa; hiç bir kimse Allah'ı tanımıyor, hepsi münkir, kıp-kızıl, kap-kara... Olsun, Allah'ın hazinesinden bir şey eksilmez! Ne olacak?

Ol dedi bir kerre var oldu cihân,
Olma derse mahvolur ol dem hemân!

كُنْ فَيَكُونُ (يس:٨٢)

(*Kün, feyekûn*) "Ol der, olur." (Yâsin, 36/82)

Kâinata ol dedi, oldu. O yarattı. Yarattığını isterse yok eder; onlar isterse kulluk etsinler, isterse etmesinler...

Biz muhtacız, o muhtaç değil... Biz kulluğuna muhtacız; o bizim ibadetimize, taatimize muhtaç değil... İstersek etmiyelim. Biz ibadeti, taâti, kendimize fayda sağlasın diye yapıyoruz. Veyahut, onun bize nimetlerine şükür olsun diye yapıyoruz. Yoksa, Allah'ın ihtiyacı yok ki...

Bizim, emekli ilkokul öğretmenlerinden bir dervişimiz vardı. Okulda çok güzel ballandıra ballandıra din dersi anlatırmış. Sınıftaki çocuklar onun tesiri altında kalıyor tabii, hocaları güzel anlatınca... Bir gün demiş ki:

"—Çocuklar! Allah bize emrediyor, günde beş vakit namaz kılmamız lâzım! Farzdır, yapmamız gerekiyor. Yapmazsak olmaz!" demiş.

Bunun üzerine sınıfın en çalışkan çocuğu elini kaldırmış:

"—Öğretmenim, yani biz şimdi yapmıyoruz; yapmamız mı lâzımdı bunu?"

"—Evet, farzdır, mecburi ödevdir; ev ödevi gibi, mutlaka yapman gereken bir şeydir."

"—Ben bunu bilmiyordum öğretmenim. Bundan sonra söz

veriyorum, bu görevimi de muntazaman yapacağım!" demiş kız öğrenci...

Çalışkan çünkü, dördüncü veya beşinci sınıfta... Öğrenciye:

"—İyi yaparsın evlâdım! Sen ibadetini yaparsan, Allah da seni mükâfatlandırır, sevaba girersin, uygun olur, böyle olmanız gerekir." demiş.

"Sevindim çocuğun böyle duygulanmasına ve söz vermesine... Fakat bir kaç gün geçti; kravatlı, lacivert elbiseli, jilet gibi ütülü, yakışıklı, boylu poslu, beyaz çember böyle yüzlü, ay parçası gibi bir adam geldi. Kırk beş yaşlarında filân. Bana:

'—Siz filânca hoca hanım mısınız?' diye sordu?

'—Evet, benim...' dedim.

'—Ben sizin öğrencilerinizden filâncanın babasıyım.' dedi.

'—Ooo, sizin çocuğunuz çok çalışkan, çok memnunum ondan... Tebrik ederim sizi, böyle bir çocuğa sahip olduğunuz için...' dedim." diyor.

Ama babası demiş ki:

"—Hoca hanım, ben Teknik Üniversite'de profesörüm!"

"—Maşaallah, iyi pek âlâ..."

"—Siz bizim kıza namaz kılmak mecbûrî demişsiniz."

"—Ben demedim!" demiş hoca... "Ben demedim, Allah diyor." demiş.

"—Neyse"demiş, "Yani Allah'ın dediğini siz öğrenciye naklediyorsunuz; efendim namaz kılmak mecburi demişsiniz. Şimdi bizim kız günde beş vakit namaz kılıyor." demiş.

"—Eee demiş normal, güzel..."

"—Yok normal olur mu? Sabahleyin erken kalkıyor, uykusu yarım kalıyor. Soğuklarda abdest alıyor, üşütecek!" demiş.

Allah bilmiyor mu yani insanın üşüyeceğini, ısınacağını, uykusuz kalacağını, Allah emretmiş.

"—Beyefendi, bunlar vazife!"

"—Yok... Ben de, dini bilirim. Ben de küçükken amme cüzünü okumuştum, dinden imandan anlarım. Allahın bizim ibadetimize ihtiyacı yoktur. Hele hele bizim kızın ibadetine, küçük çocuğun

ibadetine hiç ihtiyacı yoktur.” demiş.

Öğretmen hanım demiş ki:

“—Beyefendi hem siz dini biliyorum diyorsunuz, hem Teknik Üniversite’de profesörüm diyorsunuz, hem de cahilce konuşuyorsunuz.” Yâni hangimiz Allah muhtaç diye ona ibadet ediyoruz?. Allah muhtaç diye ibadet eden var mı içinizde? Allah’ın biraz bizim ibadetimize ihtiyacı var, aman onu biraz destekleyelim diye mi kılıyoruz biz bu namazları? “Muhtaç olan biziz, bizim ihtiyacımız var, o emrettiği için yapıyoruz; bunu bilin!” demiş.

Ne söylediyse... Ağzından girmiş, burnundan çıkmış. O sahada profesör ama, bu sahada cahil... Bu sahada kızından daha cahil... Kızı daha bilgili, profesör daha cahil...

Aradan bir zaman daha geçti, bu sefer kürklü, süslü-püslü boyalı bir hanım geldi diyor hoca hanım...

“—Filânca hoca hanım siz misiniz?” diye sordu bana...

“—Evet benim!” dedim.

“—E, hoca hanım sizinle burada mı konuşalım, müdür beyin odasında mı konuşalım?” dedi.

Baktım tehdit ediyor, abanın altından sopa gösteriyor. “Yâni, bak burada sopa var, görürsün!” filân gibilerden diyor.

Hoca hanım:

“—Müdürü rahatsız etmeye lüzum yok, burada söyleyeceğinizi söyleyebilirsiniz.”

“—Ben filânca öğrencinizin annesiyim!” demiş,

“—Ooo, memnun oldum.” demiş.

“—Siz bir namaz kılın demişsiniz bizim kız’a, o zamandan beri boyna namaz kılıyor. Babası geldi, size söylemiş, gene dinlemiyor bizi; namaz kılmaya devam ediyor. Öğretmenime söz verdim diyor. Siz lütfen söyleyin de, namaz kılmasın!” demiş.

“—Hanımefendi, siz şaşırdınız mı? Ben doğru bildiğim şeyi söylerim öğrencilerime... Ben ona bir kere namazı doğru bildiğim için kılın diye söylemişken, sonra şimdi kılmayın der miyim? Yapmam öyle şeyi...” demiş.

Kadın:

“—Ama işte sıhhati bozulacak da, bilmem ne olacak da... Ivır da, zıvır da...” yine bir sürü şeyler söylemiş.

O da:

“—Olmaz! Sizin sözünüz, fikriniz yanlış, siz de kılın! Çocuğunuz haklı, siz yanlışsınız.” demiş.

“Kadın kızdı, kalktı gitti. Sonra ne yaptılar biliyor musunuz?” diyor. Belki siz de tahmin edemezsiniz; çocuklarını okuldan almışlar. Kızlarını okuldan almışlar, başka bir okula kaydetmişler. Yani biz dindar hoca ararız, yana yakıla; “Ah, bir hoca bulsak da çocuğumuzu doğru düzgün terbiye etse, çocuğumuzu güzel eğitse!” diye... O, dindar hocadan kaçırmış çocuğu.

“Amma, aradan bir zaman geçti.” diyor hoca hanım; “O çalışkan kızdan bir mektup aldım:

‘—Öğretmenim, benim namaz kılmam dolayısıyla beni sizden ayırdılar, çok üzgünüm ama, elimde bir çare yok... Fakat, size verdiğim söze aynen devam ediyorum. Size verdiğim sözü aynen

tutuyorum.’ diyor.”

İşte ne mutlu böyle olanlara! İnşâallah, hâlâ devam ediyordur. Ben bunu dinleyeli on beş sene oldu; inşâallah büyüyünce şaşırmamıştır.

c. Allah’ın Hükmüne Razı Olmak

Demek ki, üç şey insanı dünyanın ve ahiretin en yüksek mükâfatlarına erdiriyor. Bir tanesi belâya sabretmek... Bunu anladık. İkincisi:

وَالرِّضَا بِالْقَضَاءِ ،

2. (*Ve’r-rıdà bi’l-kadà*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin kazàsına, kaderine, hükmüne razı gelmek...”

Kazà demek, arabaların birbirine çarpışması mânâsına gelmiyor; aslında Allah’ın hükmü, fermanı demek, hükmetmesi demek... Otomobillerin çarpışmasına da neden kazà ismini vermişiz? Yani, Allah yazmış, Allah’ın hükmü gereği böyle oldu mânâsına... Onun için, ona kazà demiş oluyoruz.

Şimdi, Allah’ın hükmüne; yâni ne takdir eylemişse, ne yazmışsa ona razı gelmek... Eh, ne yapalım, Allah bize nasib etmiş Avustralya’da yaşıyoruz. Pekâlâ, hükmüne itirazımız yok... Eee biz de Türkiye’de yaşıyoruz, bizim de itirazımız yok... İşte Allah bana şu mesleği nasib etmiş; bir itirazımız yok... Şu şöyle olmuş, bir itirazımız yok... Yâni, Allah’ın hükmüne, fermanına razıyız.

Hükm-ü kazàya zerre kadar yok inadımız,
Allaha’dır tevekkülümüz, îtimadımız!

Yok iştikayı cevr-i felekden nisabimiz,
Serlevhasında hamd ile başlar kitabımız...

“Bizim feleğin cevr ü cefasından itiraz huyumuz yoktur. Çünkü bizim Kur’an’ımız ‘*El-hamdü li’llâh*’ ile başlıyor. Biz öyle

şikâyetlenmeyiz." diyor yâni... Osmanlı kafası tabii bu... Yâni, "Feleğin cevr-i cefasından şikâyetlenmekten bir şeyimiz yok, öyle bir huyumuz yok, öyle bir payımız yok; biz öyle bir şey yapmayız. Çünkü bizim kitabımız '*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*' diye başlıyor, Allah'a hamd ile başlıyor." diyor. Demek ki, Allah'ın takdirine rıza göstermek önemli! "Ne yapalım, takdir-i ilâhi böyleymiş." demek gerekiyor.

Bizim köyde bir imam varmış; çocuğu olurmuş, bir kaç gün yaşar ölürmüş. Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi... Boyna çocukları ölüyor. İmam efendi de iki gözü iki çeşme, gözlerinden seller akıtır gibi ağlarmış her ölümünde... "Yâhu, bir çocuğum olmayacak mı? Oldu yaşamadı, bilmem ne..." diye ağlarmış.

Bir seferinde, böyle bir çocuğu olduğu zaman köye bir arif kimse gelmiş. Ona, o zamana rastlamış. İmamın yine doğmuş olan çocuğu ölüvermiş. Yine iki gözü iki çeşme ağlıyor imam... Bayağı ağlıyor yâni, dertleniyor.

O arif kimse, biraz sert bir şekilde:

"—Bana bak demiş bu çocukları sana kim veriyor?"

"—Allah veriyor." demiş.

Soru biraz sert sorulunca kendini toparlamış, Allah veriyor demiş.

"—Peki kim alıyor?" demiş.

"—Kim alacak, yani yaşatan Allah öldüren Allah; Allah alıyor." demiş.

"—Öyleyse sana ne oluyor?" demiş.

Veren Allah alan Allah... Yâni mal, mülk onun, hüküm onun, kazà onun, kader onun; sana ne oluyor demiş.

"—Doğru söylüyorsunuz efendim! Bir daha üzülmemeğe çalışayım." demiş, boynunu bükmüş, sabretmiş.

Ondan sonraki çocuğu ölmemiş. Sabredince hükm-ü kazàya, kadere razı gelince, ondan sonra ölmemiş. Demek ki, öyle imtihan ediliyormuş o imam...

Bizim bir arkadaşımız vardı. Arkadaş değil, yaşça büyük bir

kimse... Hasib Efendi'ye derviş olmuş, intisab etmiş. O anlatıyor:

"Hoca Efendi filanca camide imamlık yapıyor. Evi de Mahmud Paşa'nın filanca mahallesinde... Yaya gidiyor, geliyor. Arada öğleyin patlıcan, biber, domates, pırasa, ıspanak vs. alıyor, zembillere koyuyor. Evi uzak olduğu için, sabahtan yatsıya kadar oralarda oyalanıyor, yatsı namazından sonra evine gidiyor. Camiden giderken de zembilleri eline alınca, tabii ben ona derviş olduğum için, —hocaya zembil mi taşıttırılır— zembilleri ben alıyorum ama; pırasanın ucu çıkıyor, ıspanak kenarından sarkıyor. Ben de diyor grand-tuvalet giyinen, giyimine çok düşkün bir insanım." diyor.

Diş tabibinin oğlu kendisi, böyle münevver bir aileden, çok şık giyinen bir kimse... Ayakkabısının üstüne baktığın zaman, saçını tara; ayna gibi... Ütülü pantolonlu, kravatlı, tertemiz bembeyaz gömlekli bir kimse...

"Şimdi zembilleri elime alıyorum, gidiyorum ama, iki tarafa böyle korkuyla bakıyorum. Şu sokaktan bir tanıdığım çıkar da, beni böyle bir ihtiyar adamın arkasından "Ihh... Ihh..." zembil taşırken görürse, nasıl ayıp olur filan diye utancımdan korka korka taşıyorum. Her seferinde böyle kabahat yapıyormuş gibi, hırsızlık yapıyormuş gibi korkuyorum. Nihayet Böyle epeyce, hocamızın arkasından filesini-zembilini taşıdık." diyor.

Bir zaman sonra, artık kendi kendine demiş ki:

"—Yâhu görürlerse görsünler be, yâni ne olacak? Beğenen beğensin, beğenmeyen beğenmesin!"

İçimden, böyle bir rahatlık geldi. Ertesi gün baktım, hocanın zembili yok, filesi yok... O zamandan sonra hiç zembil file taşımadı diyor.

Demek ki hocası onun nefsini terbiye temek için taşıttırıyormuş. "Yâni ben o duyguya ulaşınca, oradaki imtihan bitti." diyor.

Hoca efendi de çocuklarına ağlamayı bırakınca, çocuklar yaşamaya başladı. Onun için, Allah imtihan ediyor insanları... Allah'ın hükmüne razı gelmek lâzım.

d. Genişlik Zamanında Dua Etmek

Nihayet hadis-i şerifin üçüncü bölümü, yani üç şey vardır ki, kul onunla dünyâ ve ahiretin en yüksek mükâfatlarına erişir: Belâ geldiği zaman sabretmek; hükm-ü kazaya, Allah'ın takdirine razı gelmek... Üçüncüsü:

والدُّعاءُ في الرَّخَاءِ .

3. (*Ve'd-duàü fi'r-rehài*) "Bolluk, ferahlık, genişlik zamanında dua." Bizim işimiz... Şimdi millet ne zaman dua eder? Kur'an-ı Kerim'de ayet-i kerimede bildiriliyor ki:

"—Gemiye bindikleri zaman fırtına çıkınca, gemi batma tehlikesine uğrayınca, fındık kabuğu gibi deryada sallanmaya başlayınca; 'Aman yâ Rabbi, etme yâ Rabbi, söz yâ Rabbi! Namaz kılacağım yâ Rabbi, iyi kul olacağım yâ Rabbi! Hele bir karaya beni selâmetle çıkar, on tane kurban keseceğim ya rabbi! Adak adayacağım yâ Rabbi!" derler.

Neden? Sıkıştı, canı tehlikeye girdi, denizde hayatî tehlike başladı; başladı dua etmeye... İşte ekseriya, insanlar böyle sıkışınca dua eder. Hastalık gelir; "Aman yâ Rabbi, etme yâ Rabbi, geçir yâ Rabbi!" der. Çocuğu olmaz, hoca hoca dolaşır. Daha önce neredeydin, aklın neredeydi? Camiye gelmezdin, hocayı sevmezdin, bu tarafa bakmazdın; kızardın, bağırırdın, çağırırdın... Şimdi? "Şimdi çocuğum olmuyor."

Bizim profesörlerden bir felsefe profesörü vardı, şaşırdım. Benden de yaşça büyük, ağabey pozisyonunda... Ben de gencim o zaman... Baktım, diyor ki: "Es'ad"

"—Es'ad! Bizim hanımın çocuğu olmuyor, hangi hocaları biliyorsun, götürelim dua ettirelim!" diyor.

Şaşırdım, felsefe profesörü; yâni böylesi taraklarda bezi olan bir insan değil... Çocuğu olmayınca, sıkışınca, çare arıyor.

Amansız bir hastalığa düşer, çare arar... Başı sıkışır, çare arar... Bu kıymetli değil... Kıymetli olan, rahat zamanında, ihtiyacı yok gibi göründüğü zamanda Allahı unutmamak, vefalı olmak...

Şimdi bizim şu anda sıhhatimiz yerinde mi? Yerinde... Karnımız ağrımıyor, sırtımız ağrımıyor... Sıkıntımız yok, bir endişemiz yok, yüreğimiz küt küt atmıyor, çevremiz rahat... Orada *barbeque*'de Adana kebapları pişmekte, etler görünmeğe başladı... Her şeyimiz tıkırında... Tamam; genişlik zamanında şükrederse insan, o kıymetli oluyor. Darlık zamanında, başı sıkıştığı zaman ne diyorlar: Yumurta kapıya geldiği zaman... Yumurta kapıya geldiği zaman, tavuk başlıyor bağırmaya; onun kıymeti yok... Yâni ilk başta, genişlik zamanında, insanın dua etmesi lâzım!

Onun için, ne zaman rahatsanız, ne zaman genişseniz, ne zaman ferahsanız, ne zaman hoş halliyseniz, ne zaman neşeliyseniz; Allah'ı unutmayın, Allah'a güzel kulluk edin, Allah'a dua edin! Ama millet umumiyetle genişlik, ferahlık, bolluk, neşe, zevk, sefa zamanlarında Allah'ı unutur.

"—Hava güzel mi?"

"—Güzel..."

"—Haydi bakalım Çamlıca tepesine çıkalım, içki şişeleri hazır olsun, kebaplar gelsin, masalar kurulsun..."

"—Ne oluyor, hayrola?"

Manzara güzel, hava güzel, zevk var, sefa var; Allah'a asi geliyor. Fırsatı buldu ya, her şey güzel ya... Deniz kenarı manzara güzel, zevk iyi... Yaz mevsimi, meyvalar tepsinin içine dolmuş, buzdolabından çıkmış, üstünde böyle buzlu buzlu damlacıklar meydana gelmiş...

"—Getir içkileri içelim, keyif yapalım, zevk yapalım! Akşam da kalkalım filanca bara gidelim, filanca pavyonda güzel program varmış.. Bilmem ne..."

Neden? Keyfi tıkırında, hiç Allah'ı düşünmek hatırına gelmiyor. Bu kötü... İyi olan: İmkân zamanında, fırsat zamanında, ferahlık zamanında, zevk zamanında, sefa zamanında, güzellik

zamanında, ihtiyaçsız göründüğü zamanda Allah'a dua etmek, unutmamak:

"—Yâ Rabbi, bunları, bu nimetleri bana veren sensin, bu kainatın sahibi sensin! Bunları bana verdin ama, ben senin en sevgili kulun olmadığım halde, lütfundan verdin... Benim nice günahlarım olduğu halde verdin... Ne kadar büyüksün yâ Rabbi! Yâ Rabbi, ne kadar kerem sahibisin yâ Rabbi, ne kadar cömertsin yâ Rabbi! Ben olsam kızdığım bir kimseye hiç bir şey vermem; sen kâfirlere bile rızık veriyorsun, nimet veriyorsun, fırsat veriyorsun yâ Rabbi!" diye insan genişlik zamanında Allah'ı daha çok anmalı, daha çok hatırlamalı, duayı daha çok etmeli!

Demek ki, insan genişlik zamanında dua ederse, dünyanın ve ahiretin en büyük mükâfatlarına erermiş; siz de öyle yapın! Bolluk ve genişlik zamanlarınızda Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne dua etmekten gafil olmayın, onu unutmayın! Bizi de duanızdan esirgemeyin!

Allah-u Teâlâ Hazretleri size ve bize dünya ve ahiretin hayırlarını ihsan eylesin... Hepimizi, cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin...

Bi-hürmeti esmâihi'l-hüsnâ, ve bi-hürmeti habîbihi'l-müctebâ muhammedini'l-mustafâ, ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!

13. 03. 1988 - Portakal Renkli Çadır
Melbourne / **AVUSTRALYA**

09. ÇOCUĞUN BABA ÜZERİNDEKİ HAKLARI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàlen nebiyyü SAS:

حَقُّ الوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ: أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ ، وَيُحَسِّنَ أَدَبَهُ ؛ وَأَنْ يُعَلِّمَهُ الكِتَابَةَ ، والسِّبَاحَةَ ، والرِّمَايَةَ ؛ وَأَنْ لاَ يَرْزُقَهُ إِلاَّ طَيِّبًا ، وَأَنْ يُزَوِّجَهُ إِذَا أَدْرَكَ (الحكيم ، وأبو الشيخ ، هب. ق. عن أبي رافع)

ME. 529 (*Hakku'l-veledi alâ vâlidihî: En yuhassine'smehû ve yuhassine edebehû, ve en yuallimehü'l-kitâbete, ve's-sibâhate, ve'r-rimâyete; ve en lâ yerzukahû illâ tayyibâ, ve en yüzevvicehû izâ edreke*) *Sadaka rasûlüllàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Aziz ve muhterem kardeşlerimiz!

Allah ibadetlerinizi, taatlerinizi kabul eylesin... Namazlarınızı, niyazlarınızı kabul eylesin... Dünya ve ahirete ait dileklerinizi, muradlarınızı ihsân eyleyip, sizleri ve bizleri iki cihanda aziz ve bahtiyar ve mes'ud eylesin...

Kararlaştırdığımız üzere, yatsı namazlarından sonra Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadis-i şeriflerinden bir kaç tane okuyarak tefeyyüz etmek istiyorduk. Bu kararımıza uygun olarak hadis kitabımızdan bir sayfa açtık, karşımıza gelen hadis-i şerifi okuduk.

Peygamber SAS Hazretleri bu hadis-i şerifinde şöyle

buyuruyorlar:[34]

حَقُّ الوَلَدِ عَلٰى وَالِدِهِ: أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ، وَيُحَسِّنَ أَدَبَهُ؛ وَأَنْ يُعَلِّمَهُ الكِتَابَةَ، وَالسِّبَاحَةَ، وَالرِّمَايَةَ؛ وَأَنْ لاَ يَرْزُقَهُ إِلاَّ طَيِّبًا، وَأَنْ وَيُزَوِّجَهُ إِذَا أَدْرَكَ (الحكيم، وأبو الشيخ، هب. ق. عن أبي رافع)

ME. 529 (*Hakku'l-veledi alâ vâlidihî*) "Çocuğun babası üzerindeki hakları..."

Evlâdın, çocuğun babası üzerinde hakkı olduğu söylüyor. Şaşırtıcı, yâni ilk anda aklımıza gelecek olanın aksine... Elbette baba çocuğunu yetiştirmiştir, onun üzerinde çok hakkı vardır, hukuku vardır. Elbette çocuk babasına saygı gösterecek vs. Tamam ama, bu hadis-i şerifte başka şey söylüyor Peygamber Efendimiz: "Evlâdın babası üzerinde hakları nelerdir?"

Dikkat edilirse, vâlidesine demiyor, vâlidi diyor; yâni annesi üzerinde demiyor, babasının üzerinde hakkı vardır diyor. Yâni çoluk, çocuk sahibi olan sizlere burada bir hitab var... Çocuğunuz varsa, bir baba olarak sorumluluğunuzu bu hadis-i şerif size anlatıyor. Ben de bir çocuk babasıyım. Onun için ben de, sizler de dikkatle dinleyelim, ve mûcibince amel eyleyelim inşaallah!

Peygamber SAS Efendimiz, çocuğun babası üzerindeki haklarını şöyle sıralıyor:

a. Adını Güzel Bir İsim Koyacak

---

34 Lafız farkıyla: Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.401, no:8665; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.15, no:19526; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.184; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.99, no:44; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.131, no:2669; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.219; Ebû Râfi' RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.131, no:2670; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.598, no:45340; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.98, no:255; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.134, no:11619.

أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ،

(*En yuhassine'smehû*)[35] Evvelâ zikredilen, adını güzel koyacak! Olmadık bir isim koymayacak. Gidip bir müşrikin adını, ismini koymayacak, mânâsı ters bir isim koymayacak! Yanlış yapmayacak işi... Çünkü ömür boyu o ismi o çocuk taşıyacak. Taşıyacağı için, ismi güzel bir isim olacak. Çocuk utanmasın, ondan arlanmasın, başına bir belâ olmasın ismi... "Babam koymuş ama, hay Allah, koymaz olsaydı!" demesin.

Dün akşam birisi geldi bize... Duymuş hoca olduğumuzu, "Hastamız var, dua ediverin!" diye... Pekâlâ; ben de okurum, siz de okursunuz. Müslümanın müslüman kardeşine duasını Allah kabul eder. Biz de, "Peki, dua edelim! Ne olacak; dua etmek bizden, şifa Allah'tan... Sakın şifayı benden sanmayın!" diye de söyledim.

Şifa'yı Allah veriyor. Allah'ın isimlerinden bir tanesi *Şâfî*, şifa verici... Hastalığı da veren o, şifayı da veren... Şifayı ne ilaçta, ne doktorda, ne duada aramak lazım; onlar asıl şifanın sebebi değil, şifa Allah'tan! Amma, bazen doktoru sebep eder, bazen ilacı sebep eder, bazen duayı sebep eder...

Rivayete göre Hazret-i İsâ hastalanmış. Niye Hazret-i İsâ'dan bahsediyor? Çünkü, Hazret-i İsâ zamanında tıp çok ileriymiş ve Hazret-i İsâ AS iyi olmayacak hastalara eliyle şöyle meshederek dua ettiği zaman, hastalığı geçermiş. Allah onun has peygamber olduğunu, hak peygamber olduğunu göstermek için, o mucizeyi ona bahşetmiş.

Cüzzam illetine tutulmuş, artık ölmek üzere olan, insanların yanına bile sokulmadığı kimseye, şöyle elini sürse, Allah'ın izniyle o hastalığı iyi ettiğini Kur'an-ı Kerim bildiriyor:

---

[35] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.400, no:8658; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.442, no:8540; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.416, no:45192; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.42, no:24270.

وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِ الْمَوْتَى بِإِذْنِ اللَّهِ (آل عمران:٤٩)

(*Ve übriü'l-ekmehe ve'l-ebrasa ve uhyi'l-mevtâ bi-izni'llâh*) [Allah'ın izni ile körü ve alacalıyı iyileştirir, ölüleri diriltirim.] (Âl-i İmran, 3/49)

Şimdi İsâ AS kendisi hastalanmış. Doktorlar hastalanmaz mı? Hastalanır. Çünkü şifayı doktor vermiyor ki, kendisine şifa sağlasın! Şifayı Allah veriyor. Onun bir delili bu...

Eğer şifayı doktorlar verecek olmuş olsaydı, kelin merhemi olsa başına sürer; yâni kendisi hasta olmazdı. Madem ki, kendisi hasta oluyor, demek ki onda çok büyük bir şey yokmuş.

İsâ AS da peygamber; elini sürdüğü zaman iyi olmayacak hastalıklar iyi oluyor, çok büyük mucizeler görülüyor. Ama kendisi hastalanmış, çaresini bulamamış. Demiş ki:

"—Yâ Rabbi, hastalandım! Ben senin kulunum, sen benim Rabbimsin, şifa senden..."

Allah-u Teâlâ demiş ki:

"—Yâ İsa, şöyle dua et!"

Öyle dua etmiş, geçmiş.

Bir başka zaman hastalanmış. O zaman da demiş ki:

"—Yâ İsâ, dağdaki filanca otları topla, onu iç; iyi olursun!"

Hakikaten o otları toplamış içmiş, iyi olmuş, Bir kere daha hastalamış, aradan bir zaman geçtikten sonra... Yine o otları toplamış, kaynatmış içmiş; bu sefer iyi olmamış. Demiş ki:

"—Yâ Rabbi! Aynı otu topladım, kaynattım içtim, bu sefer iyi olmadım..."

"—Yâ İsâ, şifanın benden olduğunu bilesin diye, işte böyle yapıyorum."

Yâni şifa otta değil, doktorda değil, Allah'ta... Şifayı Allah veriyor.

Neyse, o kardeşimiz hastalanmış, benden şifa istiyor. Ben dua ederim, siz de edersiniz. Allah şifa versin, sıhhat afiyet versin...

Ben de bu mantıkla, bu muhakemeyle, dedim ki:

“—Namaz kılıyor musun?”

“—Kılmanın karşısında değilim, muhabbetim var amma, kılmıyorum.” dedi.

Yarım yamalak Türkçe biliyor, Yugoslav... Dedim ki:

“—Ben şimdi senin için dua edeceğim Allah’a... Ben dua edeceğim ama, ya Rabbim bana, ‘Benim sevmediğin herife ne diye dua ettin? Ben ona belâ verdim, sen ona iyi olsun diye dua ediyorsun?’ derse... Namaz kıl da, Allah sevsin; bizim de dua etmeye yüzümüz olsun!” dedim.

Artık ne yapacak bilmiyorum. Adını sordum. Söyledi. “Ne?” dedim. Bir daha söyledi, şaşırdım. “İstersen yazayım?” dedi. “E yaz bakalım!” dedim. Yazdı: Zâni... Adı Zâni!

“—Fesübhànallàh! Yanlış olmasın? (*Do you know what is the meaning of your name?*) Senin adının mânâsının ne demek olduğunu biliyor musun?” dedim.

“—Bilmiyorum.” dedi.

“—Bu ismi kim koydu sana? Anan mı koydu, deden mi koydu, dostun mu koydu, düşmanın mı koydu?”

Çünkü *Zâni*, zina eden demek... Böyle isim konulur mu? Ya cahilin birisi koydu. “Bu isim yanlış, senin bunu değiştirmen lazım! Hiç olmazsa başındaki *Z*’yi, *S* yaparsın; *Sâni* olur, (*the second*) ikinci mânâsına gelir. Yoksa ananın babanın ikinci oğlu musun?” dedim. (*Seventh*) “Yedinciyim.” dedi. Sekiz kardeşlermiş, yedinciymiş. Oradan tutmadı ama neyse, “Bu isim yanlış, hiç olmazsa *Sâni* yap!” dedim.

Şimdi bakın, ne diyor Peygamber Efendimiz: “İsmini güzel koyun!” diyor. Çocuk ömür boyu kullanacak, adam farkında değil... Arapça bilmiyor ama, biz şoke olduk ismini duyar duymaz... Siz de kıs kıs güldünüz. Öyle isim mi olur? İsmini güzel yapacak, annesi babası ismi güzel koyacak!

Kimisi Yağmur koyuyor, kimisi Toprak koyuyor, kimisi Bora koyuyor, Fırtına koyuyor filân... Kimisi Atilla ismini koyuyor, kimisi Cengiz ismini koyuyor.

Sen Cengiz'in neler yaptığından haberin var mı ki, Cengiz ismini koyuyorsun? Cengiz müslüman değildi. Ordular topladı, müslümanlara saldırdı, müslüman diyarının altını üstüne getirdi. Cengiz'in çocukları tâ Bağdat'a kadar geldiler, hilafeti mahvettiler. Bütün müslümanları kestiler, Dicle kıpkırmızı aktı. Koskoca nehir Dicle... Bir ucundan öbür ucuna gidilmez, koca nehir kıpkırmızı aktı.

Müslümanların kütüphanelerine saldırdılar, bütün kitapları suların içine attılar. Dicle bir müddet simsiyah aktı mürekkepten... Sen kalkıyorsun adını Hülâgü koyuyorsun çocuğun, Cengiz koyuyorsun... Yâni onlar gibi kan dökücü, kesici, biçici, olmasını mı istiyorsun çocuğunun?

Mânâsı hoş olan bir isim koymak lâzım! "İsmini güzel yapın!" diyor Peygamber Efendimiz... Yâni, çocuğun babası üzerindeki hakkı... Babaya gidecek çocuk, "Sen benim hakkımı çiğnemişsin, niye bana böyle kötü ismi koydun?" diyebilecek. Bu hadis-i şeriften o anlaşılıyor. Tamam, ismini güzel koyduk. Alimlere danıştık, saçma bir isim koymadık, mânâsız bir isim koymadık, iyi bir isim koyduk.

Mesela, *Rânâ* kelimesi... Edebiyatçı olduğumuz için, Osmanlı edebiyatından gazeller, kasideler filân okuyoruz. Yazmış, "Ey dil-i rânâ!" gibi şiirler. Kadına söylüyor yâni rânâ diye... *Rânâ* ne demek? Lugatı açıyorsun, bakıyorsun, ne demekmiş: Ahmak ve bön demekmiş. E şimdi bu isim konulur mu? Kadına ahmak denilir mi? Kadın bilse mânâsını, terliği kafasına geçirir söyleyenin...

İsim korken, ne mânâya geldiğine dikkat edecek, ismini güzel koyacak.

b. Terbiyesini Güzel Verecek

وَيُحَسِّنَ أَدَبَهُ ؛

(*Ve yuhassine edebehû*)[36] "Terbiyesini de güzel verecek."

Veremediyse, mes'ul baba... Anne demiyor bakın, babası mes'ul... Yâni ben mes'ulüm, sizler mes'ulsünüz.

Bu çocuğun terbiyesini güzel veremedik, Kur'an öğretemedik, ilim öğretemedik, namaz öğretemedik, oruç öğretemedik, Allah'tan korkmayı öğretemedik... Geldi on sekiz yaşına, Avustralya kanunlarına göre hürriyetini elde etti. Hoop evden çıktı, gitti, bir yerde bir daire tuttu. Babasını da dinlemiyor, anasını da dinlemiyor. Var böyleleri...

Geçen gün söyledi bir tanesi, dert yandı:

"—Bizim oğlan kafese girmez, kaçtı gitti." dedi.

Neden? Edebini güzel yapamadık. Ama neden yapamadık? Avustralya'da para mı yok? Var... Önemini bilmedik, bu hadisleri önceden duymadık. Yâni bize ekmek lâzım olduğu zaman, arabaya atlayıp nereye kadar gideriz? Ekmek lâzım bize diye, hadi bakalım dolaş... Orası kapalıymış, hadi atla arabaya öbür tarafa... Ekmek lazım...

"—Bugün ekmek yemesen, pilav yesen olmaz mı?"

"—Hocam ekmeksiz olmaz, ekmek lâzım!"

Halbuki pilavla da olur, ne olacak; sadece süt içip de yatmak da olur. Peygamber Efendimiz'in zamanda, bir hurma yer yatarlarmış. O da olur ama, biz alışmışız keyfe, safâya... Olmaz, ille masanın üstünde dokuz on çeşit yemek olacak! O zaman keyfimiz yerine gelecek. Bolluk içindeyiz.

Onu ihtiyaç olarak bildiğimiz için arabaya atlar gideriz de, muhterem kardeşlerim; dinin, edebin, hocanın bir ihtiyac olduğunu çok kimseler anlamaz, onları sağlamaya hiç çalışmaz! Çocuklar kelime-i şehadet getirmesini bile bilmeden yetişirler, Türkçe bir kelime konuşmadan yetişirler; onyedi, onsekiz yaşına gelirler. Şimdi bana Geelong'da söylüyor arkadaşlardan bir tanesi:

---

36 Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.400, no:8658; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.442, no:8540; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.416, no:45192; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.42, no:24270.

"—Bizim çocuklar evlenme yaşına gelir, yıkanmasını bilmez!" diyor.

Yâni gusül demek istiyor. Yıkanmasını bilir, âlâsını bilir, balık gibi yüzer de, gusül abdesti almasını bilmiyor demek...

O bakımdan babalar, yâni sizler, yâni ben vebal altındayız. Çocuğumuza İslâmî edebi, usûlü, erkânı öğretmekle görevliyiz. Yapmadık; o çocuk rûz-ı mahşerde bizim yakamıza yapışır:

"—İşte bu benim babam yâ Rabbi! Sor buna, niye bana edebimi güzel verdirtmemiş? Niye beni güzel yetiştirtmemiş?" diye çeker, sürürler, götürür.

Götürür mü, götürür. Neden?

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ . وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ . وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ . لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ (عبث:٣٤-٣٧)

(*Yevme yefirru'l-mer'ü min ehîh. Ve ümmihî ve ebîh. Ve sàhibetihî ve benîh. Li-külli'mriin minhüm yevmeizin şe'nün yuğnîh.*) "O gün öyle bir acaib gündür ki, o gün kişi kardeşinden kaçar, anasından babasından kaçar; eşinden ve çoluk çocuğundan kaçar. O gün, herkesin kendine yetip artacak bir derdi vardır." (Abese, 80/34-37)

Peygamber SAS Efendimiz o günü anlatırken, gözyaşları dökülüyordu.

اَلْأَخِلاَّءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلاَّ الْمُتَّقِينَ (الزخرف:٦٧)

(*El'ahillâu yevmeizin ba'duhüm liba'dın adüvvün*) "O gün samimi dostlar birbirine düşman olurlar; (*ile'l-müttakîn*) ancak müttakî olanlar müstesnâ..." (Zuhruf, 43/67)

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلاَ أَنسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلاَ يَتَسَاءلُونَ

(المؤمنون:١٠١)

(*Feizâ nüfiha fi's-sûri felâ ensâbe beynehüm yevmeizin ve lâ yetesâelûn*) "Kıyamet için İsrafil AS tarafından Sûr'a üfürüldüğü zaman, artık aralarında akrabalık bağları kalmamıştır; birbirlerini de arayıp sormazlar. Kimsenin kimseye bakacak hali kalmaz." (Mü'minûn, 23/101)

Ben dün sabah bir rüya gördüm, ter içinde uyandım. Bizim hanım uçağa binmiş, başka yere gitmiş; acaba nereye gitti diye telaşımdan... Dünyada insan soruyor; yâni nereye gittiğini, ne olduğunu, ne yaptığını sorarız. Kardeşlerimizden bir tanesi iki gün gelmese camiye; "Nerede kaldı bizim mübarek kardeşimiz?" diye merak ederiz. Orada, ne diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri:

(*Ve lâ yetesâelûn*) "Birbirlerini arayıp sormazlar."

Nasıl soracak? Akıllarına gelmez ki, akılları başlarından gider. (*Nefsî... Nefsî...*) "Benim canım, kendim, halim ne olacak?" filân diye herkes kendisinin telaşına düştüğü için muhterem kardeşlerim! O gün bir baba evlâdı tarafından yakasından tutulup da, Rabbü'l-Alemîn'in huzuruna sürüklenebilir, Allah etmesin... Allah bize babalık vazifelerini güzel yapmayı nasib eylesin...

Şimdi Geelong'daki kardeşler diyorlar ki:

"—Hocam, bizim hiç bir şeyimiz yok; bilgimiz yok, mektebimiz yok, doğru düzgün camimiz yok, hocamız yok!"

Yugoslavlara gittik, oradaki Yugoslavlar da öyle... Haftada bir buradaki hoca gidiyormuş da, onlara bir kaç kelime söyleyecek de... Taşıma suyla değirmen dönmez; değirmenin çarkının devamlı, hızlı dönmesi lâzım! Taşıma suyla dönmez. Taaa, Melbourne'dan haftada bir Geelong'a nasihat götürmekle insanların edeb, erkân çarkı döner mi? Hiç dönmez. Her gün yanında olacaksın, her gün öğreteceksin.

Neden anne, baba terbiyesi en önemli oluyor? Çünkü, çocuk annesinin, babasının her zaman yanındadır. Niye okuldaki çocuklar yetiştiği zaman tam yetişiyor? Bayağı bir değişikliğe uğruyor çocuk okula gidince... Çünkü sabahtan akşama, her gün öğretmeninin karşısında...

"—Yan oturdun, şöyle yaptın, böyle yaptın, kalemi aldın, silgiyi verdin... Arkadaşının defterini çizdin, kitabının yırttın; gel bakalım aç avucunu!"

Çat cetvel, bilmem ne... Çocuk böyle her gün, her gün ikaz ediliyor, yetişiyor.

Haftada bir, "İyi ol!" demekle, bir insan iyi olur mu? Etrafta bir sürü şeytan var... Yâni insanın gözünden perdeyi şöyle bir çekseler, açsalar, şeytanlar kaynaşıyor. Gözünü bir tarafa çevirsen günah... Aman o tarafa bakmayayım, bu tarafa bakayım diye bu tarafa çevirsen, burada da şeytan var; burası da günah... Başını önüne eğsen, gelir sana toslar. Onun için, taşıma suyla değirmen dönmez.

En büyük ihtiyaç iman ihtiyacıdır. İmanı, edebi, erkânı, ahlâkı sağlayacak malzemeyi bulmak, müslümanların ilk vazifesidir. Yapmıyor; yapmazsa kendisi bilir, belâsını bulur, cezasını çeker. Yakasına yapışırlar, hesabı sorarlar. Hem de öyle bir günde sorarlar ki, cevabını veremeyeceği, çaresini bulamayacağı bir zamanda sorarlar.

"—Para bizde çok!" diyor Geelong'lular.

Para çok, para sıkıntısı yok ama, o işe ihtiyaç duymuşlar yine... Kimisi o ihtiyacı da duymuyor. Kimisi:

"—Ver parayı, çocuklarımıza diskotek açalım! Başkasının diskoteğine gideceğine, bizim diskoteğe gelsin!" diyormuş.

Öylesini de duyduk yâni...

Onun için, evlâdın baba üzerindeki haklarından birisi, isminin kendisine güzel konulması ve kendisine babası tarafından güzel edeb terbiye verilmesi.

İslâm'da bir erkek, bir ehl-i kitab kadını alabiliyor da, bir

müslüman kadın bir ehl-i kitaba gidemiyor, evlenemiyor. Neden? Kadın zayıftır, onun tesiri altında kalır. Ailenin reisi erkek olduğundan, baskı yapar, çocuk böyle yetişir, şöyle yetişir diye. Beri tarafta erkek güçlü olduğundan, çocuğuna hakim olur diye...

Şimdi, Barboros Hayreddin Paşa'yı alalım. Kale gibi sağlam, dindar insanlarmış. Laf lafı açıyor. Anası Rum... Bizim Çanakkale'nin karşısındaki Midilli Adası'nın ahalisinden Rum kızı... Çünkü, padişah emretmiş:

"—Sipahiler bulundukları ülkelerin temiz ailelerinin kızlarını nikahlayabilirler. Nikâhlasınlar da, bir kaynaşma olsun!" demiş.

Barboros Hayreddin'in de babası Midilli Adası'ndaymış. Midilli Adası'nı eşrafından birisinin kızını almış. Kadın ehl-i kitab, Rum... Baba sipahi, Osmanlı sipahisi, tertemiz, pırıl pırıl müslüman... Çocuk babaya çekmiş. Şimdi ise nasıl oluyor? Babanın terbiye gücü yok ki, çocuk anasına çekiyor. Eğer bir ehl-i kitapla evlenmişse, yandı.

Bizim Ord. Prof. Dr. Sadi Irmak, yahudi karısıyla evlenmiş. Başbakanlık da yaptı, tıp profesörü... Bizim arkadaşlar gidiyorlarmış, konuşuyorlarmış da, diyormuş ki:

"—Ben demokrat adamım! Cuma günü çocuğumu camiye götürüyorum, cumartesi günü sinagoga götürüyorum." diyormuş, anası yahudi olduğu için...

Sen o çocuktan hayır bekle!

c. Yazı Yazmayı, Yüzmeyi, Atıcılığı Öğretecek

Edebini güzel yapacak. Sonra, evlâdın hakkıdır, çocuğun babası şunları da öğretecek:[37]

وَأَنْ يُعَلِّمَهُ الْكِتَابَةَ ، وَالسِّبَاحَةَ ، وَالرِّمَايَةَ ؛

[37] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.401, no:8665; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.15, no:19526; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.184; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.99, no:44; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.131, no:2669; Ebû Râfi' RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.598, no:45340; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.98, no:255; RE. 276/6.

(*Ve en yuallimehü'l-kitâbete*) "Katipliği, yazı yazmayı, güzel yazmayı, komposizyonu, güzel konuşmayı; yâni, edebî bilgileri öğretecek."

(*Ve's-sibâhate*) "Yüzmeyi öğretecek."

Şimdi düşünün dinimizin ne kadar ileri görüşlü olduğunu ve Peygamber Efendimiz'in bize ne kadar güzel tavsiyelerde bulunduğunu görün! Suudi Arabistan'da yüzmeye ne ihtiyaç var? Ama, "Çocuklarınıza yüzmeyi öğretin!" diyor. Yâni Endonezya olsa anlarız, binlerce adadan müteşekkil... Ama orada diyor ki:

"—Çocuğunuza okuma yazma öğretin, yüzmeyi öğretin!"

İleriye dönük... Müslümanların nasıl böyle ileri görüşlü olduğunu, nasıl ileriye göre yetiştirildiklerini gösteriyor.

(*Ve'r-rimâyete*) "Sonra, atıcılığı öğretin, çocuk nişancı olsun!"

Atıcılık, ok zamanında ok atmaktı, mızrak zamanında mızrak atmaktı, cirit zamanınıda cirit atmaktı...

Cirit oyununu bir kere ben seyrettim, Malazgirt'te... İki tane takım karşı karşıya atlarına biniyorlar. Bir taraftan dıgıdık, dıgıdık, dıgıdık sahanın ortasına kadar geliyor. Öbür taraftan da bir tanesi bir saldırıyor ona... Obürü geri kaçıyor, o onu arkasından kovalıyor. O ona bir cirit atıyor, havada vurabilirse kazanıyor galiba... Ötekisi öbür taraftan, arkaya bakarken... Bazen atın altına saklanıyor vurulmamak için... İşte çeşitli şeyler yapıyor, atını hızlı sürmesi lâzım vs.

Hele atılan mızrak ve ciriti havada yakalayabilirse, bu sefer o kazanmış oluyor. Hünerli olmuş oluyor. Yâni atıcılık... Atı sürüp dururken bir taraftan, bir atacak karşı taraftaki adama, saplayacak.

Tabii şimdi ciritin zamanı geçti, atın zamanı geçti, okun zaman geçti. Şimdi geldi silahın zamanı, şimdi geldi araba kullanmanın, helikopter kullanmanın, uçak kullanmanın zamanı... Araba kullanmaya yükseldik ama, içimizde helikopter, uçak kullanması bilen olduğunu sanmam! Zaten pilot kabinine girince, oradaki göstergelerin çokluğundan şaşırırız.

Bir kere soktular beni oraya, afalladım. Bin tane gösterge var belki... Böyle, yukarıdan aşağı her tarafı dolu... Onların her birisi bir işe yarıyor. Pilot bazen şak, şak, şak onu çekiyor, bunu indiriyor filân... Ama, öğrenmemiz lâzım! Yâni, hepimiz pilot olalım demiyorum da, asrın ilmi neyse öğrenmek lâzım!

Bakın Peygamber Efendimiz o zaman için okuma yazma demiş, yüzme demiş, atıcılık demiş; biz de bu günün önemli ilimleri nelerse, çocuklarımıza onu öğreteceğiz.

Demek ki, çocuğumuza epeyce bilgiler vermemiz gerekiyormuş, spor da yaptırmamız gerekiyormuş... Biraz mücadele sanatını da öğretmemiz gerekiyormuş. Çünkü atıcılık biraz karşılıklı mücadele, silah kullanma demektir.

d. Çocuğuna Helâl Lokma Yedirecek

Şimdi geldi bir noktaya Peygamber Efendimizin hadisi:

وَأَنْ لاَ يَرْزُقَهُ إلاَّ طَيِّبًا

3. (*Ve en lâ yerzukahû illâ tayyibâ*) “Çocuğunu ancak helâl, temiz rızıkla besleyecek!”

Çünkü çocuk küçükken, bilmez ki babasının ne getirdiğini... Çaldı mı getirdi, rüşvetten mi getirdi, hırsızlıktan mı getirdi, arsızlıktan mı getirdi, nereden kazandı? İçki mi sattı, kumarda mı yuttu? Paranın, gelen rızkın helâl olması lâzım!

Baba evlâda helâl lokma yedirmezse, evlat babasının yarın davacısı olur; “Bana helâl yedirmedi yâ Rabbi!” diye... Onun için helâl rızık kazanmaya, Allah’ın sevdiği yoldan kazanmaya çok itina ve ihtimam eylememiz gerekiyor.

e. Evlenme Çağına Gelince Evlendirecek

Sonuncusu, buradaki gençlerin hepsinin hoşuna gidecek:[38]

وَأَنْ يُزَوِّجَهُ إِذَا أَدْرَكَ

4. (*Ve en yüzevvicehû izâ edreke*) “Büluğa erdiği zaman da, onu evlendirmesi lâzım babanın!” Baba onu evlendirecek. Neden?

Başka bir hadis-i şeriflerinde Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[39]

شِرَارُكُمْ عُزَّابُكُمْ (ع. طس. عن أبي هريرة)

---

[38] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.131, no:2670; Ebû Hüreyre RA’dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.417, no:45191; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.135, no:11620.

[39] Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.IV, s.37, no:2042; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.375, no:4476; Ebû Hüreyre RA’dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.277, no:44447.

(*Şirârukûm uzzâbükûm*) "Sizin en kötüleriniz, bekârlarınızdır."

Neden? Kanı kaynar, delikanlıdır, sağa bakar, sola bakar, günaha girer. Dosdoğru bir şey yâni... Şimdi gençler darılacak diye söylemeyelim mi? Peygamber Efendimizin hadis-i şerifleri içinde var:

"—Evlendiği zaman bir insanın namazı, bekârın namazından seksen iki kat daha sevaplı olur." diyor Peygamber Efendimiz...

Neden? Evlinin bir derdi yoktur; yâni bekâr gibi değildir durumu... O tabii, huzur içinde "*Allàhu ekber*" dedi mi, Allahu Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda olduğunu bilir. Ötekisinin aklı bir karış havadadır. "Deli kanlı, başında kavak yelleri esiyor." derler. Yâni kavak uzun olduğu için, böyle yukarılardan neler neler esiyor derler.

Onun için, çocuğu suçlu duruma düşürmeden, günahlara düşürmeden, zina ettirtmeden evlendirmek lazım!

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Eller de zina eder."

Nasıl? Elin zinası tokalaşmaktır, ve sairedir.

"—Gözler de zina eder." diyor Peygamber Efendimiz...

Harama bakar, günaha girer. Zaten buradaki ahalinin işi, baktırtmaktır kendisine... Zaten süslenme sanayii, kozmetik sanayii nedir? Kadını süsleyip püsleyip, başkası baksın diyedir. İslâm öyle değil... İslâm kadını kapatmıştır, sokakta kadını süslememeyi tercih etmiştir.

Yirminci Yüzyıl kadını süslemeyi esas alıyor, arz etmeyi esas alıyor. Adam zengin, parası var, pulu var, kumaş almaya gücü yeter; ama bakıyorsun mini mini etek...

"—Yahu bu fukaracak kumaş mı bulamadı, aşağı tarafını örtecek?"

"—Hayır! Teşhir etmek esas olduğundan öyle yapıyor."

Yine uzun etekli elbise giyiyor baloda... Önünden bakıyorsun; eh nisbeten güzel, eteği uzun... Arkasına bakıyorsun, hooop

buraya kadar açık... Neden? İllâ bir yerini gösterecek. Bakıyorum orası kapalı, burası kapalı; cızzzzt, buradan buraya kadar yırtık, yandan... Veya ön tarafı V yaka gibi açık, veya göbeğine kadar açık... Niye? Gösterecek; çünkü, İslâmî zihniyet yok... Çünkü esas olan göstermek, teşhir etmek oluyor. Burada teşhir etmek olunca, tabii o zaman günah ihtimali de çok olur.

Bizim dinimiz dobra dobradır, dinde utanma yoktur. Yâni, Allah'ın emrini söylerken, "Utanıyorum, sıkılıyorum, söylemeyeyim bari... Yutkunayım, işaretle anlatayım..." filân denmez. Çocuklarınızı erken evlendirin, erkence evlendirin; bitsin! Yâni, insanın en mühim meselelerinden birisi evlenmektir. Evlendirin, olsun bitsin, ciddi işlerle meşgul olsunlar! Yâni havâilikle vakit geçmesin.

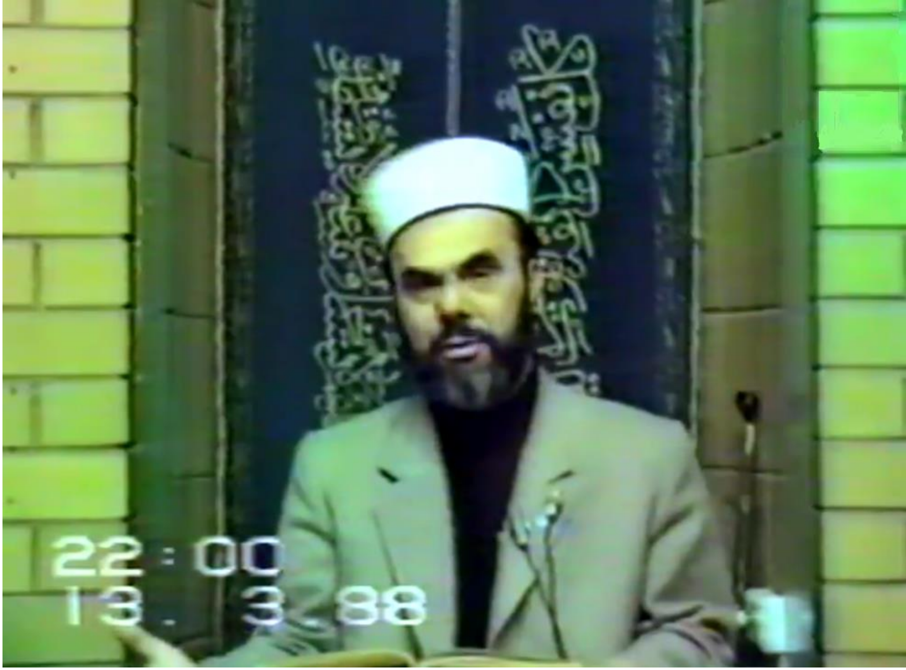
Çocuğunuzu evlendirin; kızınızı da evlendirin, erkeği de evlendirin. Dinine, imanına, ahlâkına güvendiğiniz bir kimse gördünüz mü, kızınızı teklif edin! "Ben seni beğendim, benim kızım var, gel, istersen vereyim!" deyin. Çünkü eğer o isterse, hele vermezseniz büyük fesad olur, çok bozgunculuk olur diyor Peygamber Efendimiz...

Bizim dinimiz evlilik hususunda çok serbesttir, çok hürdür, gayet büyük kolaylıklar getirmiştir. Çok büyük sevaplar vermiştir. Onun için, çocuklarınıza ömrünün yarısını bekâr geçirttirmeyin! Otuz yaşına geliyor, otuz beş yaşına geliyor, otuz yedi yaşına geliyor... "Amerika'ya da gideceğim, doktora da yapacağım, falan da edeceğim..." E ne oldu? Bu kartaldı, tohuma kaçtı; hâlâ evlenecek... Onbeş yaşında evlendirseydiniz, evlenirdi. Kırk yaşına geldi, yirmiş beş senesi geçti; yazık değil mi?

Olmaz. Eğer bir baba çocuğunu evlendirmezse, o çocuk da bir edepsizlik yaparsa, vebal babayadır. Peygamber Efendimiz söylüyor, ben söylemiyorum.

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifinde böyle söylüyor:

"—Çocuk büyüdüğü halde, ana baba onu evlendirmez de çocuk bir edepsizlik yaparsa, vebal babayadır."

Onun için, anneler, babalar çocuklarını evlendirmekte acele etsinler! Ciddi olsun, evlensin; tamam, bitti. Yuvası kuruldu, problemi kalmadı, işine gücüne gitsin, doğan çocuklarına baksın... Tamam, problem olmasın.

(*Ve en yüzevvicehû izâ edreke*) "Buluğa erdiği zaman evlendirmek de, babanın görevidir." Evlendirmediği takdirde, çocuğun da ona sorması, yakasından tutup da hesap sorması hakkı olmuş oluyor. O bakımdan bu hususta siz de dinimizin gösterdiği serbestlikte olun. Yâni, evlendirin çocuklarınızı! Böyle uzun zaman bekâr bırakmayın!

Hatırlıyorum ben, bizim analarımız, babalarımız, nenelerimiz genç evlenirlermiş. Yâni buluğa erdikten sonra, köylerde uzun zaman böyle bekâr kalmaz. Bu, şehirlerin modası... Soruyorum:

"—Evli misin?"

"—Yok, evli değilim!"

"—Ne, kaç yaşındasın?"

"—Otuz beş yaşındayım."

"—Eee ne yaptın şimdiye kadar?"

Kırk yaşında, kırk beş yaşında, hala evlenmemiş. Kırk beş yaşında bir insan evlenmezse, nasıl müslüman kalmış o? Yâni, kusur işlemeden nasıl kalmış? Zor biraz...

O bakımdan, çocukları genç yaşta evlendirmeli! Evlendirirsin, o ona çayını hazırlar, imtihana çalışırken yardım eder. Okulu da daha iyi bitirir.

Okul çağında evlendirirsin olur biter, benim kanaatim bu... Yâni on iki yaşından sonra evlendirmeli! Hadi ondört diyelim, onbeş diyelim... Fazla uzatmayı, yirmiyi geçirmeyi pek uygun görmüyorum ben... Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden onu anlıyorum.

Şimdi bu batılılar da diyorlar ki:

"—Çocuklarını çabuk evlendirmeyin!"

Çünkü onlarda flört serbest... Onların kızına birisi gelip de, "Bu akşam seni dansa götüreceğim, benimle bu akşam yemeğe çıkar mısın?" dediği zaman, ananın babanın ağzı kulaklarına varıyor, memnun oluyorlar. "Vay, bizim kızı birisi artık lokantaya götürdü, dansa çağırdı..." filân diye... Onların dünyası başka dünya, bizimki başka...

Diyorlar ki:

"—Çocuğu erken evlendirirsen olmaz. Çocukların delikanlılık çağı altın çağdır, ne kadar uzun olursa, o kadar iyi..."

Ne kadar uzun olursa, günahı o kadar çok olur; işin doğrusu bu... Yâni ne kadar uzadıysa, günahı o kadar çok olur. Onun için çocuklarınızı erken evlendirin ki; gözler de zina eder, bakar, günaha girer. Evet, bakmasa çok sevap ama... Yâni şurada günahlı bir şey var... Kendi nefsine hakim olup da bu tarafa baksa; bir haramdan Allah korkusu için gözünü çeviren insana Allah öyle bir iman tadı, lezzeti verir ki, o tadı böyle damağında hisseder o kişi, güzel müslüman olur. Yâni bir kere böyle bir haramdan başını çevirse, çok büyük lezzet duyar, çok büyük kâr eder ama; tabii bu riskli bir iş, herkes bunu başaramaz.

Onun için çocuklar anaya babaya asi oluyor, onun için on sekiz

yaşına geldi mi efendim kopuyor gidiyor, Yâni muhitin olumsuz tesirinden dolayı...

Bu hususta realist olun, gerçekçi olun ve çocuklarınızı erkenden evlendirin ki, günah kapıları kapansın, günah ihtimali kalmasın!

Bu güzel nasihatlerle dolu hadis-i şerifi bir kere daha okuyalım, bir kere daha mânâsını söyleyelim derli, toplu, hatırınızda kalsın:

“—Evlâdın baba üzerinde hakkı; isminin güzel konulması, edebinin güzel yapılması, babasının o kimseye okuma, yazma, yüzme ve silah kullanmayı öğretmesi, onu ancak helâl gıda ile beslemesi ve buluğa erdiği zaman da onu evlendirmesidir.”

Çocuğun bunlar hakkıdır. Geç evlendirdi dedi mi, anasından babasından davacı olabilir.

f. Tefekküre Zaman Ayırmak

İkinci hadis-i şerif:[40]

حَقِيقٌ بِالمَرءِ أنْ يَكُونَ لَهُ مَجَالِسُ يَخْلُو فِيهَا ، وَيَذْكُرُ ذُنُوبَهُ

فَيَسْتَغْفِرُ اللهَ مِنْهَا (هب. عن مسروق مرسلاً)

ME. 530 (*Hakîkun bi'l-mer'i en tekûne lehû mecâlisü yahlû fîhâ, ve yezküru zünûbehû feyestağfiru'llàhe minhâ*) “Kişiye yakışık alan, yakışan, doğru olan şudur ki: Onun şöyle bir kendi kendine oturduğu zamanları olmalı! Yalnız başına, kimse olmayan bir yerde kendi kendine oturduğu zamanları olmalı! Bu zamanlarda, o kişi yaptığı günahları düşünmeli; onlar için tevbe

[40] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.472, no :748 ; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.104, no :314 ; Mesruk Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.213, no :10209 ; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.137, no :11630.

ve istiğfar eyleyip, Allah'tan affını istemeli!"

Bu hadis-i şeriften anlıyoruz ki, bizim her gün şöyle bir miktar zamanımızı, kendi kendimizi murakebe ve muhasebe edip, hatalarımızı, kusurlarımızı düşünüp; "Yâhu yine bugün şu işim yanlış oldu, yine bu işim yanlış oldu... Estağfirullah yâ Rabbi, affet yâ Rabbi!" diye kendimizi bir sorguya çekip, hesabını düşündüğümüz; zikirle, tefekkürle meşgul olacağımız bir zamanın olması lâzım!

Derviş olmayanlarda umumiyetle yoktur. Sabah kalkarlar işe giderler, akşam gelirler yemek yerler, televizyon seyrederler, uykuları gelince yatarlar... Sabah yine işe giderler... Böyle bir fasit dairenin içinde ömürleri tükenir, gider. Kendisini dinlemeğe, içini anlamaya, duygularını tahlil etmeye zamanı olmaz.

Ama, dervişlere hocaları:

"—Siz günün içinde şöyle bir zaman tenha, sakin bir yerde, bir kenara çekilin! Gözünüzü kapayın, tefekküre dalın, dünyayı ahireti düşünün!" filan diyor da, onlar belki biraz yapabilirler.

Demek ki, dervişliğin o hareketleri, Peygamber SAS Efendimiz'in tavsiyelerine uygun imiş.

g. Haftada Bir Yıkanmak

Üçüncü hadis-i şerifi okuyorum, ve keseceğim:

حَقٌّ لله عَلٰى كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَغْتَسِلَ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ يَوْمًا ، يَغْسِلُ فِيهِ رَأْسَهُ وَجَسَدَهُ (ق. عن أبي هريرة)

ME. 531. (*Hakkun alâ külli müslimin en yağtesile fî külli seb'ati eyyâmin yevmen yağsilü fîhî re'sehû ve cesedehû*) "En aşağı, en az yedi günde bir yıkanmak her müslümanın boynuna borçtur."

Haftada bir yıkanmak boynuna borçtur. Nasıl yıkanmak? (*Yağsilü fîhî re'sehû ve cesedehû.*) Yıkandığında başını da yıkar, vücudunu da... Yâni, "Haftada bir başını, vücudunu güzelce

yıkaması, müslümanın üzerine borçtur!" diyor Peygamber Efendimiz... Haftayı geçirmeyecek, borçlu oluyor çünkü o zaman...

Haa, tabii iki defa yıkanırsa veya her gün yıkanırsa daha iyi filân da, sizin burda şimdi şartlarınız güzeldir. Çünkü evlerinizde sıcak su vardır, soğuk su vardır, su kesilmez. Bizim üç gün su gelmez İstanbul'da... Sular kesilir. Ondan sonra bir açarsınız, cıss diye bir ses çıkar. Ondan sonra bakarsınız, bir çamur gelir. Ondan sonra bakarsınız, depolar dolmuş. Tencereyi kaynatırsınız, dibinde çamur birikir... filân.

Burda tabii yıkanma imkânları güzel ama, düşün Suudi Arabistan'ı, başka ülkeleri, fakir ülkeleri... Ve SAS Efendimiz'in koyduğu şartı görün! "Haftada bir yıkanması lazım!" diyor, "Daha fazla uzatmasın!" diyor.

Peygamber Efendimiz SAS bunu, suyun az olduğu Suudi Arabistan'da söylemiş. Suyun kuyudan böyle eller yara olacak şekilde, böyle uğraşa uğraşa çekildiği zamanda söylemiş. Bizim büyüklerimiz de elhamdü lillâh, ona göre evlerimize, mahallelerimize, şehirlerimize hamamlar yapmışlar. "*Turkisch Bath*" diyorlar şimdi; sıcak sularla, güzel keselenerek, sabunlanarak yıkanmışlar.

Cuma günü yıkanırsa, tabii sevabı daha çok olur. Çünkü cuma günü yıkandığı zaman, on günlük günahı afvoluyor. Cuma günü, hem de cuma toplantısına temiz gelmiş oluyor. Herhalde ondan sevabı çok oluyor.

Onun için, hepimiz temizliğe mümkün olduğu kadar çokça dikkat edelim, sevgili ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Rabbimiz Teâlâ sizi iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

13. 3. 1988 - Coburg Camii
Melbourne / **AVUSTRALYA**

10. Mİ'RAC'DAN BİR SAHNE

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette cümlenize nasib ve müyesser olsun… Rabbimiz Teàlâ ve Tekaddes Hazretleri ibadetlerimizi, taatlerimizi kabul eylesin…

İslâm'ın terbiyesi çok güzel! Biz o İslâmî terbiyeyi öğrensek, tam güzel müslümanlar olsak, bu Avustralyalılar bizi uzaktan görünce müslüman olurlar. Nurumuzdan gözleri parlayacak, müslüman olacaklar.

Biz çok kusurluyuz da, bu adamlar onun için İslâm'ın güzelliğini anlayamıyorlar. İslâm çok güzel de, biz yasaklı bir zaman geçmiş olduğu için; ulemâ asılmış, kesilmiş, öldürülmüş, olduğu için, İslâm'ın aslını öğretecek insan azaldığı için öğrenememişiz. O terbiyeleri biz alamamışız. Yoksa İslâm çok güzel, her şeyi güzel!

Mi'rac'la ilgili hadis-i şerifte, Peygamber SAS Efendimiz en yakın semâya vardıklarını şöyle anlatıyor:

فَحُمِلْتُ عَلَيْهِ ، فَانْطَلَقَ بِي جِبْرِيلُ ، حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَاسْتَفْتَحَ ، فَقِيلَ: مَنْ هَذَا ؟ قَالَ : جِبْرِيلُ. قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ ؟ قَالَ : مُحَمَّدٌ. قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ ؟ قَالَ: نَعَمْ. قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ. فَفَتَحَ.

(*Fehumiltü aleyhi*) Ben Burağa bindirildim. (*Fentaleka bî cibrîlü, hattâ ete's-semâe'd-dünyâ*) Cebrâil beni onu üstüne bindirdikten sonra yanımda aldı, götürdü, nihayet en yakın semâya geldik...”

(*Es-semâe'd-dünyâ*) En yakın semâ demektir, Dünya semâsı demek değildir. Arapça bilenlere burada kısa bir açıklama yapayım. Bazıları öyle yanlış tercümeler yapıyorlar.

“En yakın semâya Cebrâil'le geldim. (*Festefteha*) Semânın açılmasını istedi...”

Cebrâil AS'la Peygamberimiz geldiler, en yakın semânın kapısına... Demek ki geçiş yok, kapısı var. Birinci semâda kapısının açılması istedi Cebrâil AS.

(*Fekîle: Men hâzâ?*) Denildi ki:

“—Kim o?”

Hani kapı vurulunca, içerden denilir ya “Kim o?” diye.

(*Kàle: Cibrîl*) Cebrâil dedi ki:

“—Cebrâil”

Ben Cebrâilim demek istiyor yâni. (*Kîle: Ve men meake?*) Yine oradan Cebrâil'e soruldu:

“—Peki, seni yanındaki kim?”

Tabii soran birinci semânın, yâni en yakın semânın kapısını bekçisi olan melek... Bu semânın kapıları nedir, nasıldır? Melekler nasıldır? Görmeyen bilmez, anlamağa çalışın, o kadar...

“—Yanındaki kim?”

(*Kàle: Muhammedün*) Cebrâil dedi ki:

“—Muhammed, yanımdaki de...”

(*Kîle: Ve kad ürsile ileyhi*)

“—Ona davet gönderildi mi, gelmesine, geçmesine müsâade var mı?”

(*Kàle: Neam*) Cebrâil AS: “Evet.” dedi.

(*Kîle: Merhaben bihî*) Melek o zaman:

“—Ona selâm olsun, merhaba!..” dedi.

Merhaba, hoş geldin, sefâ geldin mânâsına, Arapça bir tâbir...

(*Feni'mel-mecîü câe*) Yâni: “Ne hoş bir gelişle geldi.” Hoş geldi, sefa geldi demek yâni... (*Fefütiha*) “Semânın kapısı açıldı.

Muhterem kardeşlerim!

Hoş geldi, sefa geldi demek yâni... (*Fefütiha*) "Semânın kapısı açıldı.

Melek Cebrail AS, yanındaki Hz. Muhammed Aleyhi's-salâtü ve's-selâm, sema-i dünyaya geliyorlar. "Kim o?" deniliyor. Hemen, "Buyur!" denmiyor. Demek ki iş ne kadar ciddi, ne kadar önemli!

Başka hadis-i şeriflerden biliyoruz ki; kulların yaptığı ameller de semadan semaya kolay geçmiyor. Vazifeli melek bazen:

"—Ne bu böyle?" dermiş.

"—Ahmed'in, Hasan'ın, Ali'nin, Veli'nin namazı..."

"—Götürün bunu, o herifin yüzüne çalın! O gıybet yapardı, onun amelini buradan geçirmem. O riyakârdı, onun amelini buradan geçirmem. O kibirliydi, buradan geçirmem..."

Her semanın vazifeli meleği var. Bazı şeyleri geçirmiyor. Yani ameller bile geçmiyor. İbadetlerin, taatlerin kabulü için tabii

yukarıya gidecek. Yukarıya bırakmıyorlar. Melekler bırakmıyor.

"—Götür bunu, yüzüne çal bu herifin! Buradan geçmeye layık değil ki ameli! Gıybet ediyordu. Ücub sahibiydi, kibir sahibiydi…" diye kötü huyları dolayısıyla geçirmezler.

Bu iş çok ciddi! Allah bize her şeyimizi güzel yapmayı nasib etsin…

Çünkü öyle beşere kolay mı semaları geçip birinci semanın sonuna varmak, ikinci sema tarafına geçmek kolay mı?

Melek soruyor:

"—Allah-u Teàlâ müsaade etti mi?"

"—Etti."

"—İzin verdi mi, davet oldu mu?"

"—Oldu."

"—O zaman buyursun. Ona merhabalar olsun, hoş geldi" dedi.

Onun üzerine sema kapısı açılıyor.

Semanın kapısı başka ne zaman açılır? Hadis-i şeriflerden biliyoruz ki Ramazan'da açılıyor. Ramazan'da semaların kapıları açılıyor. O zaman bu teşrifâta lüzum kalmıyor. Onun için Ramazan'da yapılan ibadetler kıymetli oluyor kardeşlerim. Ramazan'da ibadetler çıkıyor, kabul oluyor, yani geçiyor. O zaman semalar açık; gümrük yok, kontrol yok, şunu yok bunu yok, geçip gidiyor.

فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا فِيهَا آدَمُ ، فَقَالَ: هٰذَا أَبُوكَ آدَمُ ، فَسَلِّمْ عَلَيْهِ !

فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ ، فَرَدَّ السَّلاَمَ ، ثُمَّ قَالَ : مَرْحَبًا بِالْإِبْنِ الصَّالِحِ ،

وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü feizâ fîhâ âdem*) Kapı açılınca, oradan geçince bir de baktım ki..." diyor Peygamber Efendimiz; "Karşımda Âdem atamız AS..." Ebü'l-beşer, insanlığın babası Hz.

Âdem atamızı gördü, birinci semânın kapısı açılınca...

(*Fekàle:*) Cebrâil diyor ki:

“—(*Hâzâ ebûke âdemü*) Bu senin ceddin, baban Âdem!”

Yâni, insanların hepsinin babası olduğu için, “Bu senin baban Âdem” diyor, Peygamber Efendimiz’e...

(*Fesellim aleyhi*) “Ona selâm ver!” (*Fesellemtü aleyhi feredde’s-selâm*) “Ben Âdem AS’a selâm verdim, o da selâmımı aldı. (*Sümme kàle*) Sonra dedi ki Peygamber Efendimiz’e:

“—(*Merhaben bi’l-ibni’s-sàlih, ve’n-nebiyyi’s-sàlih*) Ey sàlih Peygamber, sana merhaba olsun; ey sàlih evlat, oğul, sana merhaba olsun!..” diye “Merhaba!” dedi Peygamber Efendimiz’e, Âdem Atamız AS...

Başka hadis-i şeriflerden biliyoruz ki Peygamber SAS Efendimiz anlatıyor:

Âdem AS sağına bakarken gülermiş, soluna bakarken ağlarmış. Niye sağına bakarken gülermiş? Ehli cennet olan evlatlarını görürmüş. “Bunlar cennetlik evlatlarım!” diye sevinir, gülermiş.Soluna baktığı zaman da cehenneme giren ehl-i cehennem evlatlarını görürmüş, üzülürmüş.

ثُمَّ صَعِدَ بِي ، حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الثَّانِيَةَ ، فَاسْتَفْتَحَ ، قِيلَ : مَنْ هَذَا ؟

(*Sümme saide bî, hattâ ete’s-semâe’s-sâniyete*) “Sonra Cebrail AS tekrar yükseltti, ikinci semaya gelinceye kadar...”

Onun yanındaki konuşmaları daha geniş de, bu hadis-i şerifte bu kadar böyle anlatılmış. İkinci semaya geldiği ifade ediliyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi, Peygamber Efendimiz’e has ümmet eylesin... Âdem Atamız’a lâyık evlat eylesin… Bu semaları geçerek cennât-i âliyâta duhûlü nasib eylesin. Her zaman dualarda söylüyoruz ama bu işin nasıl zor olduğunu bu hadis-i şeriften biraz anlamışsınızdır. Allah yardımcımız olsun.

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele!

14. 03. 1988 - Avustralya

11. Mİ'RAC GECESİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàle'n-nebiyyü SAS:

Aziz ve muhterem, sevgili müslüman kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ hazretlerinin şu mübarek gecede lütf u rahmeti, selâmı, bereketi, ihsanı ve ikramı cümlemizin üzerine olsun.

Rabbimiz Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri Peygamber SAS Efendimiz'i bundan asırlar önce, böyle bir Receb ayının böyle bir gecesinde, hiçbir beşere nasib olmayacak büyük füyuzâta ve tecellîlere mazhar eylediği gibi; onun ümmetinden olan biz âciz ve nâciz kullarını da ma'rifetine ve muhabbetine sahip, nâil ve mazhar eylesin… Dünya ve âhirette saadet ehli eylesin... Peygamber SAS Efendimiz'i en güzel tarzda takip ederek, sünnet-i seniyyesine en güzel tarzda ittibâ eyleyerek yüzlerce şehidin kazandığı sevapları kazanmayı nasib ve müyesser eylesin…

Çok kıymetli kardeşlerim! Allah sizlerden razı olsun. Böyle yabancı bir diyarda böyle bir kandil gününde sizler olmasaydınız boynumuz bükük, mahzun kalırdık. Ama Allah ecrinizi kat kat ziyade eylesin ki, bu yabancı diyarlarda camiler bina etmişsiniz, muhabbetli cemaatler kurmuşsunuz. Birbirlerinize ikramlarda bulunarak ziyafetler veriyorsunuz. Böylece insan, garipliğin verdiği burukluktan kurtulup, içi sevinçle dolarak Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne hamd ü senâ ediyor.

Muhterem kardeşlerim! Bu akşam, Receb'in yirmi yedinci gününün akşamıdır. Akşam ezanıyla beraber Receb'in 26'sı bitti, 27'si başladı. Çünkü İslâmî sisteme göre gün akşam ezanıyla bitiyor. Eski gün bitiyor, yeni gün başlıyor. Onun için gece önce geliyor. Bizde gece 12'de geliyor. Yani bir yeni gün 12'de geliyor. İslâmî anlayışta 12'de gelmiyor, daha erken geliyor. Yani ondan 6-7 saat önce gelmiş oluyor. Şu anda biz Receb'in yirmi yedinci gecesindeyiz.

Hicretten bir yıl kadar önce Peygamber SAS henüz daha Mekke-i Mükkereme'deyken, o anlayışsız, kaba saba müşriklerin sözle ve fiilen yaptıkları sataşmalara sabredip günlerini geçirirken, Rabbimiz kendisine böyle bir mübarek Receb ayında çok büyük şerefler bahşetmiş ve Mi'râcını nasib eylemiş.

a. Ayetlerde Mi'rac

Muhterem kardeşlerim! Mirâc'a Kur'ân-ı Kerîm'de:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

(الإسراء: ١)

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi*

ile'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min âyâtinâ, innehû hüve's-semîu'l-basîr) (İsrâ, 17/1) ayet-i kerimesinde işaret ediliyor.

(*Sübhàne'llezî*) diye başlıyor, yâni: "Her türlü noksandan münezzehtir, her türlü kemâlâtın sahibidir, kudretin sahibidir o Allah ki, (*esrâ bi-abdihî*) kulunu seyahat ettirdi, (*leylen*) geceleyin..." Gece olduğunu bundan anlıyoruz. Allah'ın bir yerden bir yere gece yolculuğu yaptırdığını anlıyoruz, âyet-i kerimenin ifadeleri açık: (*Leylen*) "Geceleyin, (*mine'l-mescidi'l-harâm*) el-Mescidü'l-Haram'dan... Yâni ortasında Kâbe bulunan, Mekke'deki o mübarek mescidden, (*ile'l-mescidi'l-aksâ*) el-Mescidü'l-Aksâ'ya bir gecede götüren, kulunu seyahat ettiren..."

Neden? (*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "Nice nice ayetlerimizden bazılarını, delillerimizden, mucizevî manzaralardan, temâşâlardan bir kısmını müşahede etsin, gözüyle görsün, temâşâ eylesin diye..." Yâni, "Mübarek kulu Muhammed-i Mustafâ'sını götüren Allah-u Teàlâ Hazretleri ne kudret sahibidir, şanı ne kadar yücedir, ne kadar hayran kalınacak, hayret edilecek kudreti vardır!" demek. *Sübhane'llezî* bunu ifâde ediyor.

Sonra Necm Sûresi'nde de Mi'râc'a ait tasvirler mevcut bulunuyor:

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوٰى. مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَى. وَمَا يَنْطِقُ عَنِ
الْهَوَى . إِنْ هُوَ إِلاَّ وَحْيٌ يُوحَى. عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى. ذُو مِرَّةٍ
فَاسْتَوَى . وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى . ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى . فَكَانَ قَابَ
قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى . فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى (النجم:١-١٠)

(*Ve'n-necmi izâ hevâ. Mâ dalle sàhibüküm vemâ gavâ. Vemâ yentıku anil-hevâ. İn hüve illâ vahyün yûhà. Allemehû şedîdü'l-kuvâ. Zû merretin festevâ. Ve hüve bi'l-üfükıl-a'lâ. Sümme denâ

fetedellâ. Fekâne kàbe kavseyni ev ednâ. Feevhâ ilâ abdihî mâ evhâ.) [Battığı zaman yıldıza and olsun ki, arkadaşınız (Muhammed SAS) sapmadı ve bâtıla inanmadı; o arzusuna göre de konuşmaz. O bildirdikleri vahyedilenden başkası değildir. Çünkü onu müthiş kuvvetleri olan biri öğretti.

Sonra o en yüksek ufukta iken asıl şekliyle doğruldu. Sonra Muhammed SAS'e yaklaştı, derken daha da yaklaştı. İki yay arası kadar, hattâ daha da yakın oldu. Bunun üzerine Allah, kuluna vahyettiği neyse vahyetti.] (Necm, 53/1-10) buyruluyor.

b. Hatîm'de Hazırlık

Peygamber SAS demin baş tarafını okumuş olduğum hadis-i şerifte diyor ki:[41]

بَيْنَمَا أَنَا فِي الْحَطِيمِ مُضْطَجِعًا ، إِذْ أَتَانِي آتٍ ، فَشَقَّ مَا بَيْنَ هَذِهِ

إِلَى هَذِهِ ، فَاسْتَخْرَجَ قَلْبِي ، ثُمَّ أُتِيتُ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مَمْلُوءَةٍ

إِيمَانًا ، فَغَسَلَ قَلْبِي ثُمَّ حُشِيَ ثُمَّ أُعِيدَ ،

(*Beynemâ ene fi'l-hatîmi mudtacian*) "Ben Kâbe-i Müşerrefe'nin yanında, Hatîm denilen yerde şöyle yaslanmış duruyordum."

Hatîm, noktasız ha ve tı ile. Hatîm, Kâbe-i Müşerrefe'yi gidip görenler hatırlayacaklar, Altınoluk'un olduğu tarafta yarım daire şeklinde, iki tarafı açık, insanın göğsü hizasında bir dairevî duvar var, orası. O duvarın iç tarafına "Kâbe'nin Hatîm'i" derler.

---

[41] Buhàrî, *Sahîh*, c.XII, s.273, no:3598; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.389, no:238; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.208, no:17869; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.111, no:338; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.240, no:48; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.434; Mâlik ibn-i Sa'saa RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.391, no:31842; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXVIII, s.16, no:40979.

Orası aslında Kâbe'nin içi idi. Peygamber SAS Efendimiz:

"—Orası da Kâbe'dendir. İmkânım olsaydı orayı da Kâbe'ye katardım!" buyurmuştur.

Onun için, Abdullah ibn-i Zübeyr RA bir ara, Hz. Hüseyin Efendimiz'in şehid edilmesinden sonra Mekke-i Mükerreme'de halife olunca, Kâbe-i Müşerrefe'yi, Peygamber Efendimiz'in istediği şekilde Hatîm'e kadar büyüttü. Fakat kendisini şehid ettikten sonra, Emevîler onun inşa ettiği kısmı da yıktılar, Kâbe'yi tekrar bugünkü hale getirdiler. Hatîm alçak duvarlı olarak öylece kaldı.

Ama bunda da Allah'ın bir hikmeti var. Çünkü herkes o Kâbe-i Müşerrefe'nin o Altın Kapısına merdiven dayayıp çıkamaz. O Altın Kapı herkese açılmaz. Oradan içeriye girmek herkese nasip olmaz. O senede bir defa, iki defa açılıyor. Ancak devlet reisleri ve çok itibarlı misafirler, bakanlar, devlet başkanları vesaire içeriye girip namaz kılabiliyorlar.

Bizim gibi fukaraya Kâbe'nin içi olarak neresi kalıyor? Hatim

kısmı kalıyor. Orası da Kâbe'nin içinden ama açık, iki tarafı serbest. Bu tarafta bir alçak duvar var. Girersin içeriye, namaz kılarsın, Kâbe'nin içinde namaz kılmış olursun, o sevapları alırsın.

İşte orada uyuyormuş. "Uzanmış şöyle yaslanmış durumdaydım..." diyor Peygamber Efendimiz. Yaslandığı esnada kendisine melekler gelerek, göğsünü yarıp, kalbini çıkartıp altından ve içi iman dolu bir kap, bir leğen içinde zemzem suyuyla onu yıkadıktan sonra içine iman doldurulup, yakîn doldurulup yerine getirildiği anlatarak, bu olağanüstü hâdiseleri rivayet ediyor.

Bu mânevî ameliyelerden sonra, yani kalbi zemzemle yıkanıyor, içine feyiz, iman dolduruluyor. Ondan sonra kendisine Burak denilen bir binek getirilmiş. Bunu "Katırdan biraz daha küçük, merkepten biraz daha büyük" diye tarif ediyor Peygamber SAS Efendimiz. Ama, "Adımını gözün gördüğü yere atıyor ve oraya ulaşıyordu." diye bildiriyor. Böyle bir mânevî veyahut bizim aklımızın almadığı, bizim görmediğimiz bir binek ile oradan bir gecede Burak'a binerek Mekke-i Mükerreme'den Filistin'deki, Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'ya getiriliyor. Bir gecede...

Bu bir gecede oradan oraya getirilme hâdisesi âyet-i kerîmede açıkça bildiriliyor. *Âmennâ ve saddaknâ*... Allahu Teâlâ Hazretleri her şeye kàdirdir. Eski insanlar kitaplarda bu meseleleri anlamakta, izah etmekte uzun sözler söylemişler. Ben hiç tereddüt etmiyorum. Şimdi televizyonlar var, görüyoruz. Uzay filmleri var, görüyoruz. Bir taraftan ışınlanıyor, öbür tarafa gidiyor diye, bu zamanın insanı bu gibi şeyleri garip görmez. Bunlar olabilir.

İnsan ilim ve fende, teknolojide ilerlemiş milletlerin yaptıkları olağanüstü gibi görünen şeyleri gördükten sonra, Allah-u Teàlâ Hazretleri kâinâtın Hàlikı ve sahibi olduğu için, kulunu bizim bilmediğimiz bir şekil ile, tâbir-i câiz ise ışınlayarak bir gecede Mekke-i Mükerreme'den Kudüs'e kadar götürmeye kadirdir, götürmüştür. Onun şânı her türlü noksandan münezzehtir, âmennâ ve saddaknâ… Elbet götürdü. Tabii götürebilir. O da götürülmeye layık, Allah-u Teàlâ Hazretleri de götürmeye kâdir… Peygamber Efendimiz'i götürdü.

c. Mi'rac Uyanıkken Vâkî Oldu

"—Acaba bu götürme, madem böyle yaslanmış, kendinden geçtiği bir sırada hayalinden, rüyada filan mı gitmiş olabilir?" diye düşünebiliriz.

O da mümkün… Çünkü salih, güzel bir rüya peygamberlik müjdelerinden, alâmetlerinden; peygamberliğin kırk altıda biri olan bir hâdise. Rüya da olabilir. Ama acaba bu rüya mı?

Rüya değil kardeşlerim. Kitapları dikkatle okuduğumuz zaman çok enteresan bilgilerle karşılaşıyoruz. Peygamber Efendimiz SAS kendisine bildirildiği için, bu bildiklerini Kureyş'e söylüyor. Kureyş sabahleyin artık karmakarışık oluyorlar. Hatta zayıf imanlı bazı kimseler imandan çıkmış. Diyorlar ki:

"—Madem Kudüs'e gittin, anlat bakalım Kudüs'ü... Kaç tane kapısı var? Kaç tane penceresi var?"

Şimdi ben size sorsam:

"—Kobruk camisinin kaç tane penceresi var?"

Bilir misiniz? İçinde kaç defa namaz kıldınız?

İnsan dikkat etmez ki...

Peygamber Efendimiz üzülüyor. Ama Allah-u Teàlâ Hazretleri gözünün önünden perdeyi kaldırıyor; Kuds-ü Şerif, Mescid-i Aksa karşısında. İstediği kadar sordukları bütün teferruâtı bir bir söylüyor:

"—Şu kadar kapısı var. Bu kadar penceresi var. Pencerenin üstünde şu nakışı var. Şurası şöyle, burası böyle..."

Hepsini söylüyor. Diyorlar ki;

"—Tamam, tariflerin bizim de bildiğimiz Kudüs'e uyuyor. Peki, bizim bir kervanımız gitmişti. Kervanımız geliyordu, yolda ona rastladın mı bakalım?"

İnanmadıkları için Peygamber Efendimiz'i sıkıştırmak istiyorlar. Peygamber SAS Hazretleri diyor ki;

"—Evet, kervanınıza rastladım!"

"Kervanınıza rastladım." denince anlaşılıyor ki bu hâdise sadece basit bir rüya değil.

"—Hatta, onlar develerinden birisini kaybetmişlerdi, tabii ben

yukardan devenin nerede olduğunu görüyorum, onlara 'Deveniz şu taraftadır!' diye yol gösterdim, tarif ettim, 'Şu tarafa gidin.' diye yukarıdan seslendim." diyor.

"—Hatta bir devenin arkasında, su kabında su vardı, susamıştım, o sudan içtim. İsterseniz geldikleri zaman sorun bakalım, o su ne olmuş, hatırlayacaklar mı?" diyor.

Buradan anlaşılıyor ki, rüya olsa bu olaylar olmaz. Gidip de geldiği zaman soruyorlar; o su azalmış, bitmiş. Yani onlar da hayret etmişler. "Ya bu sımsıkı ağzı kapalı bir kabımızdaki su, nasıl bitti?" diye, zaten oradan onların dikkatleri çekilmiş. Oradan biliyorlar. Geldiği zaman da söylenince anlaşılıyor.

Ben onu şunu anlatmak için size naklediyorum: Peygamber Efendimiz sadece bir rüyada gitseydi su içmezdi. Sadece bir rüyada gitmiş olsaydı kervanı görmezdi. Sadece bir rüyada gitmiş olsaydı, kervanın kaybolmuş devesinin yerini ötekilere seslenip söylemezdi. Bu bir gidiş ama herkesin başına gelmeyen bir gidiş olduğu için, bizim anlamamız ve anlatmamız zor, o kadar. Yoksa gitmiş, besbelli.

Zalimler; "Hayır, bu sihirdir!" diyorlar. Sihir olsa böyle mi olur? Buna sihir mi derler?

Sihir değil, bu peygamberlik. Ama onların kafası almıyor. Allah hidayet nasip etmemiş de kalpleri kara olduğundan gerçekleri görmüyorlar. Ama bu rivayetlerden ve tarihe geçmiş olan bu münakaşalardan ve itirazlarından hâdisenin olduğu anlaşılıyor. Çünkü Kureyşliler itiraz ettiklerine göre, hâdise olmuş ki itiraz etmişler Tarih kitaplarına geçmiş.

Böyle incelenmesi yapılmış olan bu hâdiselerden anlaşılıyor ki, Rasûlüllah SAS Efendimiz bu gece, yani 1400 küsur sene önce Receb'in bu gecesi Kâbe-i Müşerrefe'nin oradan, aynı gecede Kuds-ü Şerif'e gitti."

Burak'la gitti. Burak nasıl bir şey?

Allah cennette bindirsin de görelim... Ama burada uçağa biniyoruz, otomobile biniyoruz da Burak'a binmedik daha... Allah nasib eder, inşaallah bineriz.

Burak'la Kudüs'e kadar gitti. Kudüs'ü tarif etti. Yolda kervanı tarif etti. Su içtiğini söyledi ve saireyi söyledi... Demek ki rüya

değil. Demek ki hayalinden birtakım şeyler kendisine oturduğu yerden gösterilmiş değil. Burası önemli. Çok önemli noktası bu, rivayetlerden anlaşıldığına göre...

Zaten bizim ehl-i sünnet ve'l-cemaat ulemâmız demişler ki; Peygamber SAS Efendimiz'in İsrâsı ruh mea'l-cesed'dir. Çünkü rüya olsa, herkes rüya görebilir. O bir önemli bir hâdise değil ki, mucize değil ki. Ben de görürüm. Ben de yatarım, bir rüya görürüm. Sabahleyin kalkarım, derim ki:

"—Havalarda uçtum."

"—Hadi canım sen de, havalarda uçulur mu?" der mi hiçbir kimse bana?

Demez. Çünkü kendisi uçmuştur. Yani herkes uçar. Rüyada uçulur. Rüyada denizde yürünür. Rüyada her şey olabilir. Hiç kimse de rüyayı anlatırken;

"—Hadi canım, yalan söylüyorsun!" demez.

"—Demek böyle görmüş." der.

Rüya mucize değil, herkesin başına gelebilen bir hâdise. Ama bu İsrâ, yani bir gecede Mekke'den Medine'ye götürülüşü mucize. Kuds-ü Şerif'ten semalara çıkartılışı mucizelerin mucizesi, ikramların ikramı, hiçbir kula sağlığında nasib olmamış büyük bir tecellî...

Musa AS Tur dağına çıktığı zaman dedi ki:

رَبِّ أَرِنِي أَنظُرْ إِلَيْكَ (الاعراف:١٤٣)

(*Rabbi erinî ünzur ileyk*) "Yâ Rabbi, kendini göster de, göreyim seni!.. Sesini duyuyorum ama, kendini de göster; göreyim!" (A'raf, 7/143)

قَالَ لَن تَرَانِي وَلَكِنْ انظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنْ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي

(الاعراف:١٤٣)

(*Kale lenterânî*) "Yâ Mûsâ, cahillik etme, göremezsin sen beni!..

(*Velâkini'nzur ile'l-cebeli feini'stekarra mekânehû fesevfe terânî*) Bunu anlamak için, şu karşı dağa bir bak!.. O dağa Allah tecellî ettiği zaman, dağ yerinde durabilirse; tamam... Dağ tecellîye dayanabilirse, sen de dayanabilirsin. Gözün kör olmaz, yanmazsın; o zaman, sen de görebilirsin belki... Bak bakalım dağ dayanabilecek mi?" (A'raf, 7/143)

فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا

(الاعراف:١٤٣)

(*Felemmâ tecellâ rabbühû li'l-cebeli cealehû dekken ve harra mûsâ saikà*) "Allah-u Teâlâ Hazretleri Tur Dağı'na şöyle tecellîsiyle bir tecellî ediverince; dağ parça parça parçalandı. Musa AS baygın düştü." (A'raf, 7/143)

O tecellinin seyrine bile tahammül edemedi. Ama Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'i Kuds-ü Şerif'ten yedi kat

semayı geçirip Arş'ı, Kürsü'yü gezdirtti, cevelân ettirdi.

d. Mi'rac'la Semâlara Yükseliş

Arş'ı, Kürsü'yü cevelân eyleyen. Peygamber Efendimiz SAS Kuds-ü Şerif'e geldikten sonra, Kudüs'ten yukarıya Mi'râc eyledi.

"—Mi'râc çok güzel bir şey." diyor Peygamber Efendimiz. "Bana Mi'rac getirildi, önüme konuldu." diyor. "Bakmaya doyulamayacak kadar güzel bir şey." diyor.

Nasıl bir şeyse, neye benzetelim? Elma gibi desek olmaz. Armut gibi desek olmaz. Neye benzeteceğiz, dünyada emsali olan bir şey değil ki... Ama Peygamber Efendimiz çok güzel bir şey diyor. "Mü'minlerin ruhları vefat ettikten sonra, semaya Mi'rac ile urûc ederler, çıkarlar." diyor. "Bana o getirildi, ben de mirâc eyledim."

Mirac'ı alimler asansör gibi bir şey diyetarif ediyorlar. Ama asansöre benzetmekten, öyle basit şeylere benzetmekten ben utanıyorum.

İşte Rasûlüllah Efendimiz'i buradan alıp Kuds-ü Şerif'ten, yeryüzünden alıp yedi kat semayı geçirmek... Bu yedi kat semayı geçirmek deyince muhterem kardeşlerim, bu konuda biraz kısaca bir bilgi vereyim de bu yedi kelimesi hafif gelmesin.

Biliyorsunuz, semada öyle yıldızlar var ki, bu yıldızların ışıkları saniyede 300 bin kilometre hızla hareket ettikleri halde, yani bizim ağzımızdan "bir, iki..." deyinceye kadar dünyanın ekvatoru etrafında yedi defa dönecek kadar hızlı gittiği halde milyonlarca senede buraya ışığı gelen yıldızlar var. Bu yedi kat semayı geçecek Rasûlüllah Efendimiz. Yani milyonlarca senede ışığın bu böyle tariflere sığmaz hızıyla gelmesiyle ancak milyonlarca senede alabileceği bir mesafeyi Rasûlullah Efendimiz alıyor. Nasıl alır?

Şu kâinâtı yaratan, bu uçsuz bucaksız fezayı yaratan, bu ışığı, bu yıldızları, bu ayları, bu güneşleri, bu dünyayı, bu âhireti yaratan Allah-u Teàlâ Hazretleri götürüyor. Nasıl götürüyor?

İşte onun için özel bir vasıta lazım! Bu ışık hızıyla olsa kaç sene geçmesi lazım? Kaç bin sene, kaç milyon sene geçmesi lazım? Bu ışık hızı da değil. Işık hızından da farklı bir şekilde Peygamber

Efendimiz yedi kat semayı geçiyor. Mi'rac bu. Onun için bu kadar önemli. Onun için bu kadar eşsiz. Onun için bu kadar şahane. Onun için bu kadar müstesna...

Tabii nasıl anlatalım, insan görmediği bir şeyi nasıl anlatır?

Gözünüzü kapatın, muhterem kardeşlerim! Anadan doğma âmâ olan bir insana:

"—Ah karşımda o kadar güzel yeşillikler var ki... Hele hele o yeşilliklerin arasından kırmızı kırmızı öyle güzel güller açmış ki..." deyin.

O kör de, âmâ da size sorsun:

"—Yahu kardeşim, şu 'yeşil' dediğin şey nedir? 'Kırmızı' dediğin şey nedir?" diye sorsa, kırmızıyla yeşili nasıl anlatırsın âmâya?

"Renk" desen, zaten renk diye bir şey bilmiyor ki âmâ, anadan doğma kör... "Renk farkı" desen, ne anlayacak? Yani tatmayan bilmez, görmeyen bilmez, yaşamayan anlamaz.

Bize ne düşer? Bize sadece Peygamber SAS Hazretleri'nin nâil olduğu tecellînin büyüklüğü karşısında hayran, mest, sırt üstü yere düşmek, serilmek, bayılmak düşer. Başka bir şey düşmez bize... Başka ne diyelim? Başka ne söyleyelim? Nasıl anlayalım, nasıl anlatalım?

e. Süleyman Çelebi ve Mevlid

Ama çok hoşuma gidiyor bizim Süleyman Çelebi rahmetullahi aleyh... Çok okumuş bir adam o... Süleyman Çelebi, dünyanın sayılı insanlarından... O bizim *Mevlid* dünyanın sayılı güzel eserlerinden bir eser. Çok güzel anlatmış. Şahane bir şekilde anlatmış, bayılıyorum.

Bayılıyorum deyince, bir Süleyman Çelebi'nin de ruhu şâd olsun.. Allah cümle geçmişlerimize de rahmet eylesin… Bir hikâye anlatacağım:

Muhterem kardeşlerim! Biz kendi kıymetlerimizi bilmiyoruz. Kendi kıymetlerimizi bilmeyi öğrenelim diye, bu hikâyeyi size Melbourne'de anlatmam lazım. Çünkü biz hep başkalarına ağzı açık hayran olmaya alışmışız. Kendi kıymetlerimizi bilmiyoruz. Cebimizdeki kıymetlerin, elimizin altındaki zenginliklerin,

güzelliklerin farkında değiliz. Gözümüz dışarıda... Tarlamızdan elmas çıkıyor, biz yoksullukta köşe başında dilenirken ölüyoruz. Böyle şey mi olur?

Allah bize her şeyi vermiş, her şeyimiz varken güzelliklerimizin farkında değiliz.

Bursa'ya Almanya'dan bir misafir gelmiş. Hangi senelerde? 1920'li, 30'lu, 40'lı senelerde... Yani benden önceki bir zamanda... Bunu bana anlatan Bursalı Kâzım Efendi, Hocamız'ın mahallesinden tanıdığı ve ihvânımızdan bir ziraat mektebi öğretmeniydi.

Allah ona da rahmet eylesin. Hocalarımıza da büyük dereceler ikram eyleyip, rahmetine gark eylesin, cümle geçmişlerimizle beraber...

O Kazım Efendi anlattı:

"Almanya'dan bir itibarlı kimse, sefir geldi. Beni hükümet vazifelendirdi, 'Bursa'da bu kıymetli misafirimizi gezdir.' diye. Ben de Uludağ'ı gösterdim, deniz kenarlarına götürdüm, gezilecek mesire yerlerinde gezdirdim. Bir gün bana o Alman misafir dedi ki;

'—Kazım Bey, bana bir de Süleyman Çelebi'nin kabrini göstersene, bir de orayı göreyim!'"

"—Şu sizin *Mevlid*'i yazan Süleyman Çelebi var ya, bir de beni oraya götürsene..." diyor.

Alman diyor. Acaba siz, bilmiyorum, şimdiye kadar Bursa'ya gittiniz mi; Bursa'ya gittiğiniz zaman Süleyman Çelebi'yi hatırladınız ve kabrini ziyaret ettiniz mi? Ama Almanya'dan gelen Alman, Almanoğlu Alman diyor ki:

"—Kazım Efendi, bu kadar yer gezdik, bir de Süleyman Çelebi'nin kabrine beni götür."

"'—Olur, yarın götüreyim!' dedim.

Akşam vedalaştık. Sabahleyin otele gittim. Baktım adam frak giymiş, papyon kravat takmış. En ciddi elbiselerini giymiş. Şaşırdım. Bu kıyafet ancak reisicumhura çıkarken, bir elçi veyahut bir valinin yanına giderken filan giyilecek bir kıyafet. Bir spor kıyafet değil. Merasim kıyafetini giymiş." diyor.

Demiş ki;

"—Beyefendi, hani Süleyman Çelebi'nin kabrine gidecektik?

Ne oldu, program mı değişti? Birisini mi ziyarete gitmemiz gerekiyor? Resmî bir toplantı mı olacak? Niye böyle değişik giyindiniz?"

Diyor ki:

"—Ben bu giyimimi Süleyman Çelebi'ye saygımdan giyindim. Söyler misiniz bana, hangi şair onun şu beyti kadar güzel beyit söyleyebilmiştir?

Dedi gördüm ol Habîbin ânesi
Bir aceb nûr, kim güneş pervânesi

Berk urup çıktı evimden nâgehân
Göklere dek nûr ile doldu cihân

Şimdi bunu, bu kardeşlerimiz anlamaz bile. Çünkü Melbourne'de çocuklar Türkçe'yi unutmuşlar. O eski Türkçe, Osmanlıca tabii herkes anlayamaz. Ama Alman anlamış, hayran kalmış. O hayranlığından dolayı kabrini ziyarete giderken grand tuvalet giyiniyor, frak giyiniyor, öyle gidiyor.

Ne demek bu? Rasûlüllah'ın annesi doğumu yakın olduğu zaman, "Bir acayip nur gördüm ki evimden birden bire çıktı. Evimden berk urup, şimşek çakıp parıldayarak çıktı. Ansızın, birdenbire evimden parıldayarak bir nur çıktı.

Göklere dek nûr ile doldu cihan. Her taraf pırıl pırıl aydınlandı. Hani atom bombası patladığı zaman bir etraf aydınlanıyor ya, kim bilir öyle her taraf pırıl pırıl aydınlandı...

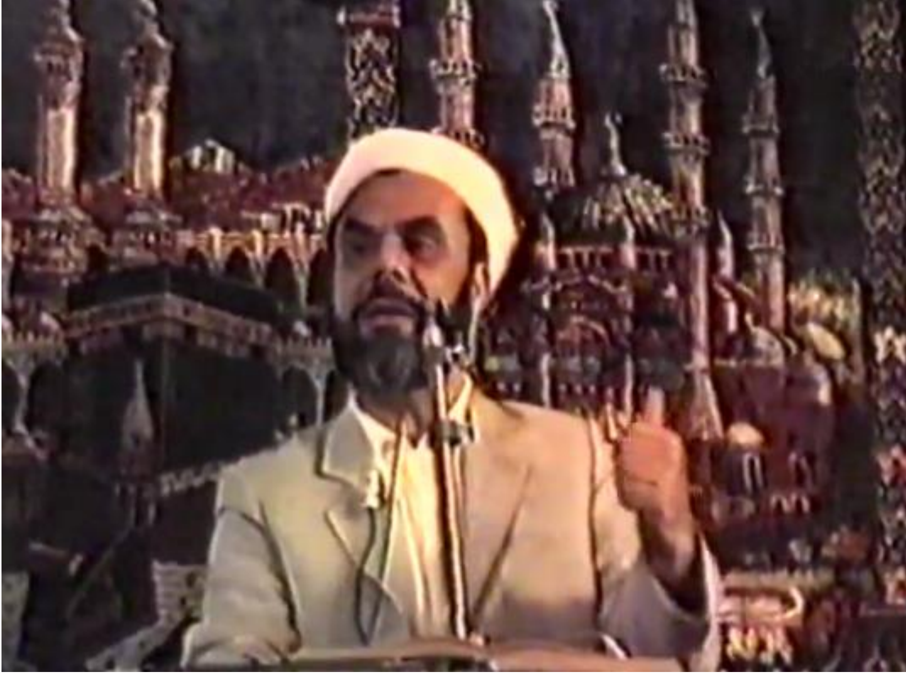
Öyle bir garip, öyle şaşılacak, öyle şâyân-ı taaccüb bir ışık, bir nur ki, güneş onun pervanesi olabilir.

"—Güneş onun pervanesi" ne demek?

Pervane, gece kelebeğinin adıdır. Gece kelebekleri ışık olan yere gelirler, onun etrafında pır pır pır pır dönerler. Kelebek ışığı görünce gelir ve onun etrafında döner. Nuru anlatırken nasıl anlatıyor?

"Öyle bir nur, öyle parlak, öyle güzel ki, güneş onun pervanesi olmuş, onun etrafında pır pır pır dönüyor. O kelebek öyle ateşin etrafında döndüğü gibi."

Uçakların dönen aksamına da biz "pervane" demişiz, onun dönmesine benzettiğimiz için.

"'—İşte böyle anlatım gücü olan o zâta saygımdan, oraya böyle giyinerek gitmek istiyorum.' dedi." diyor.

"Hakikaten kabre gittik. Adam bir çakıldı, kabrin karşısında bir hazır ol vaziyetinde durdu... Üç dakika, beş dakika, on dakika, on beş dakika mum gibi Süleyman Çelebi'nin karşısında dik çivi çakılmış gibi kaldı, sevgisinden, saygısından..." diyor.

Bizim haberimiz yok! Süleyman Çelebi diye birisi varmış. "Evet, var. Tamam, duymuştuk..." gibi kıymetlerimizi bilmiyoruz. Bak adamlar burada iki adımda bir heykel koyuyorlar, işte şunun hatırasına, bunun hatırasına... Kraliçe Victoria şöyle yaptı, Kral Philippe şöyle etti, böyle etti... İşte filanca adam şurada şunu etti diye hatıra... Kıymetli şeyleri unutmamak, vefalılık alâmeti. Sizde de olması lazım; dedelerimize karşı, büyüklerimize karşı, hele hele bütün cihanın hayranlık duyduğu kimselere karşı.

f. Mevlid'de Mi'rac Bölümü

İşte o Süleyman Çelebi merhum, o *Mevlid*'inde bir güzel Mi'rac

bölümü yazmış. O Mi'rac bölümünde diyor ki:

Bî-hurûf u lafz u savt ol Padişâh
Mustafâ'ya söyledi bî-iştibâh

"O padişahlar padişahı Hâlık-ı lem yezel Allah-u Teàlâ Hazretleri sözsüz, harfsiz, kelimesiz Mustafa'ya neler söyledi..."

فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى (النجم:١٠)

(*Feevhâ ilâ abdihî mâ evhâ*) denildiği gibi Necm Sûresi'nde, "Ona neler vahyetti, neler..." (Necm, 53/10) Kim bilir?

Sır... Âşık ile mâşuk arasında, Rabbi ile elçisi arasında, has kul ile yaratanı arasında neler söylenir?

Mustafa'ya söyledi. Ama nasıl? Ses mi çıktı? Konuşma mı oldu? Kelimelerle mi oldu? Allah-u Teàlâ Hazretleri kelimeden, harften, kelâmdan, sesten, savttan münezzeh olduğu için; *bî-hurûf u lafz u savt* diyor. Kibar insan olduğundan Süleyman Çelebi, gayet güzel derin düşünen bir insan olduğundan ne güzel söylemiş.

Sonra?

Şeş cihetten ol münezzeh Zü'l-celâl
Bî kem ü keyf ana gösterdi cemâl.

Şu sözlerin güzelliğine bakın!

O altı cihetten münezzeh olan Allah; yani yukarı, aşağı, ön, arka, sağ, sol yönlerden herhangi bir yerde, mekânda bulunmaktan münezzeh olan, zamandan ve mekândan münezzeh olan Allah-u Teàlâ Hazretleri. nasıl olduğu, nice olduğu, ne miktar olduğu, niceliği, niteliği bilinmez bir şekilde Allah-u Teàlâ Hazretleri Muhammed-i Mustafâsı'na cemâlini gösterdi.

Ne güzel anlattı. Yani "şöyle" demiyor, "böyle" demiyor; çok güzel, tenzih ederek, takdis ederek güzel anlatıyor.

İşte böyle Peygamber SAS Mi'râc'a çıktı.

O Allah'ın en sevgili kulu olmuş da oralara çıkmış; bize ne? Biz çamurun içinde çırpınıyoruz buralarda...

Diyor ki:

Sen ki Mi'rac eyleyûb etdin niyâz
Ümmetin Mi'râcını kıldım namaz

"Ey Rasûlüm! Sen ki Burak'a bindin, Miraç'tan, mânevî asansörden Kudüs'ten semaları geçerek huzuruma geldin..."

Âşikâre gördü Rabbü'l-izzeti
Âhirette öyle görür ümmeti

"Böyle huzuruma geldin..." Artık ne vahiyler, ne tecelliler, ne nurlar, neler gördün neler...

Ümmetin Mi'râcını kıldım namaz. "Senin ümmetinin Mi'râcı da namaz olsun. Namazı da onların Mi'râcı kıldım. Haydi o fukarâcıklar da namaz kılsınlar da, bu Mi'râcın keyfine, zevkine vâsıl olsunlar." demiş.

Bize beş vakit namaz Mi'rac gecesinde hediye olarak gönderilmiş. Ama ilk önce 50 vakit olarak emrolunmuş. Hz. Musa'nın ikazı üzerine Peygamber SAS geri dönüp Rabbimiz'den indirilmesini istediği için, 40'a, yine gelip indirilmesi istendiğinden 30'a, 20'ye, 10'a, nihayet beşe inmiş. Yolda, dönüşte karşılaşıyorlar, Musa AS diyor ki;

"—Yâ Muhammed! Git, Rabbinden iste, senin ümmetin bu beş vakti de kılamaz."

Kılamaz. Kılamıyorlar, işte görüyorsunuz. Melbourne'de camiye geleninizin kaç tanesi beş vakit namazı kılabiliyor? Camiye gelmeyenlerin hâli ne? Camiye gelenlerin çocuklarının hâli ne? Çocuklarının hâli iyi de torunlarının hâli ne olacak?

Allah bizleri ıslah etsin. Bize aşk versin, şevk versin, muhabbet versin.

"—Kılamazlar yâ Muhammed, git, iste."

"—Artık Rabbimden utandım. Gidip de tekrar 'indir' diyemeyeceğim." diyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri de diyor ki:[42]

اَلْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا (خ. د. ه. حم. عن أبي هريرة؛ خ. م. ن. حب. عن ابن عمرو)

(*El-hasenetü bi-aşri emsâlihâ*) "Yapılan iyiliğin mükâfatı en aşağı on mislidir."

İyiliklere Allah on misli mükâfat veriyor. Bir insan beş vakit kılarsa, 50 vaktin sevabını Allah ona ihsan eder. Demek ki insan bu beş vakit namazı kılarsa, 50 vaktin sevabını alacak.

Zor mu bu namaz? Sabahleyin elimizi yıkamıyor muyuz? Yıkıyoruz. O arada abdest alsak da, bir de ayağımızı yıkasak da şu sabah namazını kılıversek kıyamet mi kopar? Gökyüzü tepemize mi dökülür?

Öğleyin tatil olmuyor mu? Oluyor. Yemek yemiyor muyuz?

---

[42] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.670, *Savm* 36/2, no:1795; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.148, no:343; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.525, no:1638; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.234, no:7194; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.419, no:1046; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.290, no:950; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.353, no:5947; Dârimî, *Sünen*, c.V, s.148, no:21353; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.130, no:1762; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.164, no:2676; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.399, no:7973; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.325, no:665; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.345; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.273; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.697, *Savm* 36/55, no:1875; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.812, *Savm* 13/39, no:1159; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.210, no:2391; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.64, no:352; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.156, no:3859; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.128, no:2700; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.172, no:3032; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.380, no:773; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.24, *İman* 2/30, no:41; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.419, no:1046; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.297, no:957; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.175, no:2910; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.195, no:1690; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.297, no:5153; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.405, no:2763; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.31, no:227; Ebû Ubeyde ibni'l-Cerrah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.148, no:21353; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.269, no:7605; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.265; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl c.I, s.69, no:265; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.319, no:1359-1362.

Yiyoruz. Sigara tellendirmiyor muyuz? İçemez olsak da kurtulsak, ciğerlerimiz bayram etse! Yapıyoruz. İstirahat ediyoruz.

Ne olur, orada bir elimizi yıkayıp da bir namaz kılıversek? Ne olur, işten gelir gelmez çarçabuk bir elimizi yüzümüzü, ayağımızı yıkayıp bir ikindi namazı kılıversek? Ne olur, akşam yemeğinden önce veya sonra bir abdestimizi alıp namazımızı kılıversek? Ne olur, yatmadan evvel bir abdestimizi alıp yatsı namazımızı kılıp da Rabbimiz'e huzûr-u kalp ile böyle teslim olup yatsak?

Bunların hepsi olur. Oluyor, yapılabilir. Mühendisken de yapılır, bakanken de yapılır, başbakanken de yapılır, reisicumhurken de yapılır, padişahken de yapılır. Türkiye'de benim bakan tanıdıklarım var:

"—El-hamdü lillâh, hiç beş vakit namazımı bırakmadım. Allah da beni hatalardan korudu." diyor.

Yoksa o makamlarda hatasız iş yapmak çok zor. "Ama namaz vakti geldi mi, hiç bırakmadım el-hamdü lillâh!" diyor.

Demek ki, mühendis olsa da kılınabiliyormuş. Demek ki, bakan olduğu zaman da kılınabiliyormuş. Demek ki, profesörken de kılınabiliyormuş. Demek ki memurken de kılınabiliyormuş. Demek ki, hâkimken de kılınabiliyormuş da, Melbourne'de işçi olunduğu zaman kılınamaz mı?

İnsaf yok mu bizlerde? İnsafın nâmı bu diyarlarda yok mu? Ne oldu bize? Biz burada açlıktan kıvranıyor muyuz? Geçim sıkıntısından ölüyor muyuz? Rabbimiz bize hiç nimet vermemiş de, onları arayacağız bulacağız diye koşturuyoruz da, namaz kılmaya vakit mi bulamıyoruz?

Hayır! Keyfimizden vakit bulamıyoruz! Para bol, hava güzel, nimet gani, meyveler çeşit çeşit... Köfteler, Adana kebapları, şiş köfteler, kızartmalar, pirzolalar... Türkiye'dekiler buradakileri duysalar buraya istilaya gelirler. Hepinize onar tane, yirmişer tane misafir gelir.

"—Geldik biraz; kaldık bir yaz!" diye buradan ayrılmak istemezler.

Bu kadar nimetler varken, bizim de Rabbimiz'e şükür olsun diye ibadet etmemiz, önünde şükür secdesi yapmamız, namazları kılmamız gerekmez mi?

Mademki mü'minin Mi'râcıymış, mademki Allahu Teâlâ

hazretlerinin huzuruna çıkma şerefiymiş, o şeref bize bahşedilmiş, niye yapmayalım?

Gelin bu akşam, sıdk ile hepimiz söz verelim ki bundan sonra inşaallah beş vakit namazımızı bu Mi'rac gecesinin hatırası olarak hiç bırakmayacağız, beş vakit namazı kılacağız. Hanımlarımızı da kandıracağız, allayacağız, pullayacağız, hediyeler alacağız, küpeler alacağız, bilezikler alacağız, kollarını bileklerinden dirseklerine kadar altın bilezikle dolduracağız, onları da namaz kılmaya ikna edeceğiz.

"—Hanım, sen şu namaza alışırsan sana bir bilezik, sana bir küpe, sana şuradan şöyle bir şey..."

Çocuklarımızı da ikna edeceğiz, memnun edeceğiz.

"—Al şunu, giy şunu... Şunu şöyle yaparsan sana şunu, bunu yaparsan sana bunu..." diye hediyelerle, çoluk çocuğumuzla hepimiz cennete gidelim.

Yarı yolda içimizden, kafileden bazı kimseleri ayırsalar reva mı?

Afganistan'dan gelen bir kardeşim anlatmıştı senelerce önce:

"—Otobüsü durdurdular, şöyle baktılar; içinden üç-dört tanesini ayırdılar, gittiler. O ayrılanın karısı, kardeşi feryâd u figan içinde kaldı." diyor.

"—Suriye'den geliyorduk" diyor bir hacı kardeşim, "Askerler otobüsü durdurdu, Suriyeli vatandaşlardan bir tanesini indirdiler, götürdüler, takır takır vurdular." diyor.

İnsanın karısıyla, babasıyla, kardeşleriyle, evlatlarıyla, torunlarıyla cennete gitmesi mi güzel; yolların ayrılıp da kimisi cennete giderken kimisinin cehennem ateşlerinin içine yuvarlanması mı güzel?

Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruyor ki:

قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ (التحريم:٦)

(*Kù enfüseküm ve ehlîküm nâren ve kûduhe'n-nâsu ve'l-hicâretü)* "Kendinizi ve aile efradınızı yakıtı insanlar olan

cehennem ateşinden koruyun!" (Tahrim, 66/6)

Korumak sizin vazifeniz, kollamak sizin vazifeniz. O evlatlar sizin ciğerpareniz. O çocuklar Türkçe konuşmasını bilmiyor. Namaz kılmasını da bilmiyor. Kıblenin yönünü de bilmiyor. Gusül abdesti almasını da bilmiyor.

Onun için kendilerinizi ve evlatlarınızı cehennemden koruyun. Namazınızda niyazınızda dâim olun! Allah'ın verdiği nimetlere şükredin. Allah'a has kul olun. Allah'a genişlik, güzellik, bolluk, rahat, saadet, mutluluk zamanınızda güzel ibadet edin ki Allah da sizin darlık, kıtlık, sıkıntı, üzüntü, hastalık zamanınızda sizin imdadınıza yetişip dualarınızı kabul eyleyip hayırlara nâil eylesin.

Rabbimiz Teàlâ ve Tekaddes hazretleri bizi imanı kâmil olan insanlardan eylesin... Gönlü yakîn dolu insanlardan eylesin… Şeksiz şüphesiz kuvvetli bir iman ile Rabbine bağlanan, ibadet ve taatlerini severek aşk ile şevk ile yapan, namaz kıldığı zaman adeta Mi'râc eden, Rabbü'l-âlemîn'in huzuruna vardığını hisseden şuurlu müslümanlardan eylesin. Sıhhat ve âfiyette dâim eylesin.

Bu akşam bizi Miraç kandiline böylece kardeşler olarak caminin içinde, ziyafetler çekilip yemekler yedikten sonra, ibadetini bekleyecek bir tarzda toplayıp da, böylece kandili yaptırttığı gibi; bundan sonraki nice yıllarda da nice kandillere sıhhatle, devletle, saadetle, âfiyetle, hanımlarımızla, çocuklarımızla, sevdiklerimizle eriştirsin… Dünyada mutlu bir hayat sürmeyi nasib eylesin…

Elbette bir gün gelip bizim de vademiz yetecek, bizim de bu hayattan nasibimiz kesilecek, bize de ölüm gelecek, o şerbetten biz de bir gün içeceğiz. Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemize imân-ı kâmil ile ve güzel bir hal üzereyken ve buyurun:

"*—Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abduhû ve rasûlühû*" diye diye, kelime-i şehadet getire getire, Kur'ân-ı Kerîm okuya okuya, Rasûlüllah Efendimiz'in cemâl-i bâ kemâlini seyrede seyrede, cennetteki köşklerimizi, havuzlarımızı, hurîlerimizi seyrede ede, mü'min-i kâmil olarak ruh teslim edip, emaneti vermeyi nasib eylesin… Âhirette de Peygamber SAS Efendimiz'e komşu olmayı, Firdevs-i A'lâ'da mütena'im olmayı nasib eylesin…

Âşikâre gördü Rabbü'l-izzet'i
Âhirette öyle görür ümmeti

diye Süleyman Çelebi'nin temenni eylediği gibi Rabbimiz'i ayın 14'ünde insanların mehtabı seyrettiği gibi, Rabbimiz'in cemâlini seyretmeyi bize Rabbimiz Firdevs-i Âlâ'da nasib ve müyesser eylesin…

Bi-hürmeti esmâihi'l-hüsnâ… Ve bi-hürmeti habîbihi'l-müctebâ, sâhibü'l-buraki ve't-tâci muhammedini'l-mustafâ… Ve bi-hürmeti leyleti'l-mi'râc… Ve bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-fâtihah!

14. 03. 1988 - Avustralya

12. ALLAH'IN SEVDİĞİ DAVRANIŞLAR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ-seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, ve şefîü'l-müznibîn... Gurreti uyûninâ, ve tâcu ruûsinâ, ve üsvetine'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsanin ila yevmi'l-cezâ...
Emmâ ba'dü, fekàle'n-nebiyyü SAS:

إنّ الله تَعَالَى لَيُمْلِي لِلظَّالِمِ، حَتَّى إِذَا أَخَذَهُ لَمْ يُفْلِتْهُ

(ق. ت. ه. عن أبي موسى)

(*İnna'llàhe teàlâ leyümlî li'z-zàlimi, hattâ izâ ehazehû lem yüflithu*) *Sadaka rasûlü'llah, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Akşam ezanının okunmasıyla cumanın vakti, cuma günü başlamış oluyor. Cumanın gecesinde bulunuyoruz. Cuma gecesi hafta gecelerinin en hayırlısıdır. Sevaplı, mübarek, nurlu, feyizli bir gecedir. Gündüzü de günlerin en hayırlısıdır. Bu güzel mübarek günümüzü Peygamber Efendimiz'in mübarek hadis-i şeriflerini okumak, dinlemekle değerlendirelim diye birkaç hadis-i şerif okuyalım. Ondan sonra Rabbimiz'in zikriyle meşgul olalım.

a. Allah Zalime Mühlet Verir

Peygamber SAS Efendimiz, Buhârî'nin kitabında kaydettiğine göre buyurmuşlar ki:[43]

---

[43] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIV, s.268, no:4318; Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.378, no:3035; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.49, no:7467; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.365,

إنّ الله تَعَالٰى لَيُمْلِي لِلظَّالِمِ، حَتَّى إِذَا أَخَذَهُ لَمْ يُفْلِتْهُ
(خ. ت. هب. ع. عن أبي موسى)

(*İnna'llàhe teàlâ leyümlî li'z-zàlimi*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri şüphesiz ki zalime mühlet verir, zaman verir, fırsat verir." Cezasını birden vermez. O suçu işledikten, o zulmü yaptıktan sonra bir müddet böyle bir şey olmaz. Olmaması Allah'ın unuttuğundan değil, hâşâ... Affettiğinden değil, bırakacağından değil...

(*Hattâ izâ ehazehû*) "Onu günahından dolayı bir kere Allah-u Teàlâ Hazretleri bir yakaladı mı, (*lem yüflithü*) artık o kurtulamaz, kıvranamaz, bir başka tarafa dönemez."

Zalimi yakaladı mı, bir daha zalimin hiç fırsatı olmaz. Onun için, zalimler kendilerini başlarına taş yağmıyor diye, Allah hemen cezalandırmıyor diye, yaptıkları suçların arkasından rızıkları kesilmiyor diye, sıhhatlerine bir arıza gelmiyor diye aldanmasınlar, heveslenmesinler. Bir zaman gelecek, belâlarını bulacaklar.

Eğer tevbe etmezlerse, akıllarını başlarına toplamazlarsa, Allah-u Teàlâ Hazretlerine rücû etmezlerse, zulmü ettikleri kimseyle helalleşmezlerse, bu işi affettirmek için gözyaşı dökmezlerse, başlarına o belâ gelecek. Allah zalimi, zulmü sevmez. Onların mutlaka bir cezası olacak.

Yalnız Rabbimiz'in işlerine biz kulların aklı ermiyor. Rabbimiz mühlet veriyor, zaman veriyor, uzatıyor.

Firavun seneler senesi hükümdarlık yapıyor. Ne zamandan ne zamana hükümdarlık yapmış. Kendisine bir mezar yaptırmış, 30-

---

no:11245; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.251, no:7322; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.478, no:3183; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.501, no:7610; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.188, no:7104.

40 sene insan boyu kesme taşları kestirip taşıttırmış, kaç kilometre uzaktan... 150 metre yüksekliğine geliyormuş taş, taş… İçine bir mezar yapacak da girecek zalim... 150 metrenin adı kolay... Bu Melbourne'nin merkezindeki en yüksek bina belki 150 metre ya vardır belki de yoktur. O kadar yüksek taşı yığıyor, hem tepelemesine yığıyor, üst üste tek tek yığmıyor, tepelemesine yığıyor. Ama Allah o zalime o cezasını verdi sonunda.

Bu dünya hayatı 80 sene sürse bile çok değil, 100 sene sürse bile çok değil. Nasıl olsa sonu geliyor. Nasıl olsa bir gün o belasını bulacak. Bize göre çok gibi geliyor. "Allah hâlâ şu zalimi kahretmedi! Allah Allah, niye duruyor?" diye bize zaman çok gibi geliyor; çok değil. 10 sene, beş sene, iki sene; çok değil.

Allah bizi bilerek bilmeyerek kendi nefsimize veya başka mahlûklara herhangi bir şekilde haksızlık, zulüm ve gadir yapmaktan korusun... Çünkü bu zulüm insanın başına çok büyük bela getirir. İnsan âhirette büyük zulümâta uğrar.

Bir de Rabbimiz Teàlâ Hazretleri bizi başkalarının zulmüne uğramaktan da korusun… Zalimlerin de şerrine uğratmasın, o da zor… Ne zalimin zulmüne maruz bıraksın, ne de bizi bir başkasına zulmettirsin. Bir karıncayı bile incitmemeyi Allah bize nasib etsin… Herkese iyilik yapmayı, iyi bir kul olmayı, ömrümüzü Rabbimiz'in yolunda güzel geçirmeyi, salih ameller işlemeyi nasib eylesin…

Bazı kullara Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuracak ki:

يَاأَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ . ارْجِعِي إِلٰى رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً . فَادْخُلِي فِي عِبَادِي . وَادْخُلِي جَنَّتِي (الفجر: ٢٧-٣٠)

(*Yâ eyyetühe'n-nefsü'l-mutmainneh*) "Ey mütmain olan nefis, ey huzura kavuşmuş insan! (*İrciî ilâ rabbike râdıyeten merdıyyeh.*) Sen ondan hoşnut, o da senden hoşnut olarak Rabbine dön! (*Fe'dhulî fî ibâdî*) Benim has kullarımın arasına gel, gir! (*Ve'dhulî*

cennetî) Gir cennetime, ebedî nimetlerimin olduğu rahmetimin yurduna, orada ebedî olarak mutluluklara mazhar ol!" (Fecr, 89/27-30) diye bazılarını iltifat ederek öyle çağıracak.

Rabbimiz bizi öylece çağırdığı kullarından eylesin…

Bu konuda söylenecek üçüncü bir söz de şudur ki: Zalim zulmünü ekseriya yardımcılar vasıtasıyla yapabilir. Zalimin kendisi ateş olsa, cürmü kadar yer yakar. Ne olacak, iki karış boyu var. Bir tane vurursun, devirirsin, gider. Ama etrafındaki bir sürü avânesi, dalkavuğu, yardımcısı, yardakçısı ile o kocaman bir zalim oluyor.

Firavun nedir ki? Firavunu herkes devirebilirdi belki. Halkından kaç kişi tek başına haklayabilecek durumdaydı. Ama etrafındaki ah o zalime destek olanlar yok mu? İşte zulmü onlar canlandırıyorlar.

O bakımdan, bizlerin dikkat etmemiz gereken ikinci bir mühim nokta, yani bu hadis-i şerif münasebetiyle ihtar etmemiz gereken nokta şudur ki; hiçbir zalime hiçbir şekilde yardakçı ve destekçi olmamalıyız. Hiçbir şekilde zalime destekçi olmamalıyız.

Muîni zâlimin dünyada erbâb-ı denâettir
Köpektir zevk alan sayyâd-ı bi-insâfa hizmetten.

Şair böyle diyor. Dünyada zalimlerin yardımcıları alçak insanlardır.

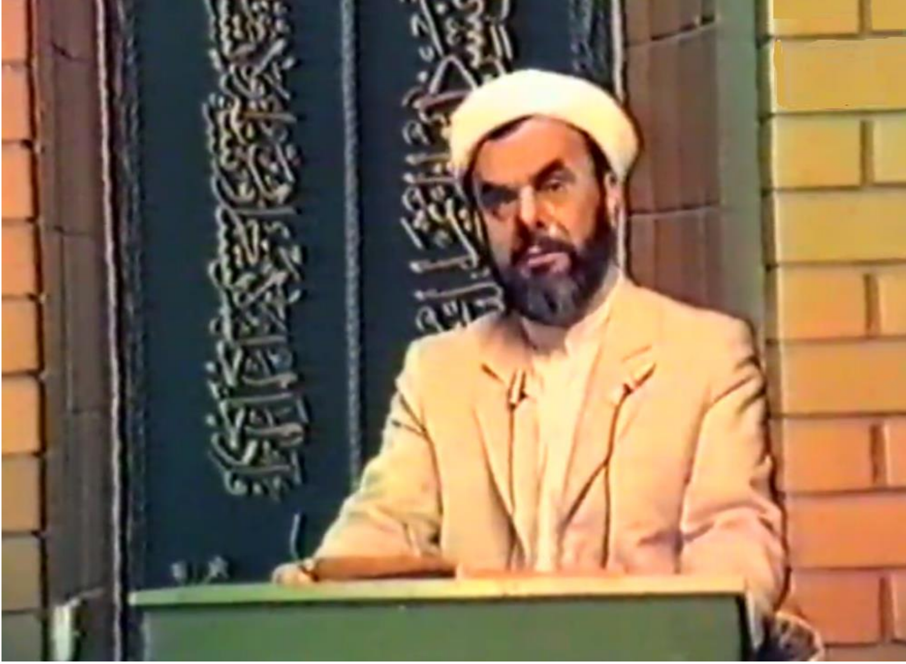
"—Ben zulüm yapmıyorum."

Destekliyorsun ya, yapıyor sayılırsın.

"—Ben kendim öldürmüyorum, o öldürüyor."

Sen onun arkasındasın ya, işte sen de öldürüyorsun. Senin de elin kana bulanıyor.

Zalimin yardımcısı alçak, denî insanlardır. İnsafsız avcıya hizmet etmekten zevk alan köpektir. O dolaşıyor, zavallı, gidiyor kuşu yakalıyor, tavşanı yerinden kaldırıyor, avcı da vuruyor. Yuvada yavruları öksüz bıraktırıyor.

“—Canım, benim ekmek yemeye, et yemeye ihtiyacım yok; ama keyfine yapıyorum.”

Sen keyfine yapıyorsun, bir de o hayvancağızın yuvasını yıktığın zaman o yavrularına sor, eşine sor!

Avcılar öyle acıklı şeyler anlatıyorlar ki...

“—Kuşu vuruyoruz, yere düşüyor. Eşi besbelli, geliyor, etrafında fıldır fıldır dönüyor.” diyor.

Havyacağız tabii yüreği yanıyor. “Bu benim hayat arkadaşım, eşim!” diye onun etrafında pır pır pır dönüyor, “Ne oldu?” gibilerden... Biz onların hissiyatını bilemediğimiz için anlamıyoruz.

Sonra bir kurşun atıyorsun; tek kurşun atmıyorsun, saçma atıyorsun. Üç tane kuş ölüyor, dokuz tanesi yaralanıyor, ayağı kopuyor, kanadı yaralanıyor. Artık çalıların arasında sürünüyor, debeleniyor. Günlerce, aylarca sakat, ızdırab çekiyor. Onun için, bu avcılık da pek makbul bir meslek olmuyor. Can yakıcılık

olduğu için uygun bir şey olmamış oluyor. Zalime yardımcı olan zulme iştirak etmiş olur.

Zalime yardımcı olmak yok. Herhangi bir zalime sözle bile yardımcı olmak yok. Herhangi bir fasık veya zalime efendim bile demek yok. Allah için kaş çatacaksın, Allah için buğz edeceksin ki o zulmü yapamasın.

"—Hiç kimse beni sevmiyor. Hiç kimse yanına beni sokmuyor. Ben bu işten vazgeçeyim diyecek."

Başkası zulme heveslenemeyecek. Arkasından gelen kimse:

"—Tamam, şu adam zalim; bey, paşa oldu, nereleri yapıyor; ben de zalim olayım!" diyemeyecek.

Bir de Kur'an-ı Kerîm'de buyuruluyor ki;

وَلاَ تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ (هود: ١١٣)

(*Ve lâ terkenû ile'llezîne zalemû fetemessekümü'n-nâru*) "Zulmedenlere meyletmeyiniz, sonra size de cehennem ateşi gelir, siz de yanarsınız." (Hûd, 11/113)

Zulmedenlere gönülden bile olmayacak, temayül bile olmayacak. Bir adam zalim mi; baban olsa ilgiyi keseceksin. Kardeşin olsa ilgiyi keseceksin. O zulmü bırakıncaya kadar... Karşısına çıkacaksın, söyleyeceksin:

"—Yapma bunu. Yanlış bu yaptığın!" diyeceksin.

Onun için, bugün dünya üzerindeki haksızlıklar ölçülürse, bir kısmı doğrudan doğruya haksızlığı yapan şeytan, zalim, gaddar, alçak bir herif var ortada, tamam... Fakat bir kısmı da onun etrafında yüzlerce insan alkışçısı, destekçisi, şakşakçısı, bravo deyicisi... Olmadı. Onlar da onun ortağı.

Hayra delâlet eden hayrı yapmış gibi sevap alır. Şerre delâlet eden şerri yapmış gibi ortak olur. Hatta şerre, zulme rıza gösteren; zulme rıza zulümdür, o da zalimdir. Zulme razı gelmeyeceğiz, hiçbirimiz razı gelmeyecek.

"—Olmaz böyle şey!" diyeceğiz. Bu terbiyeye sahip olalım,

hiçbir zalimi desteklemeyelim!

b. Kulla Yapılan İkramlar

Bu önemli ihtardan sonra ikinci hadis-i şerife geçebiliriz. İkinci hadis-i şerif uzunca. Ebû Hüreyre RA'dan Müslim rivayet eylemiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[44]

إِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ : يَا ابْنَ آدَمَ ، مَرِضْتُ فَلَمْ تَعُدْنِي ! قَالَ : يَا رَبِّ ، كَيْفَ أَعُودُكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ؟ قَالَ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ عَبْدِي فُلاَنًا مَرِضَ ، فَلَمْ تَعُدْهُ ! أَمَا عَلِمْتَ ، أَنَّكَ لَوْ عُدْتَهُ لَوَجَدْتَنِي عِنْدَهُ.

(*İnna'llàhe azze ve celle yekùlü yevme'l-kıyâmeti*) "Hiç şüphe yok ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri kıyamet gününde şöyle buyurur:

(*Ye'bne âdem, maridtü felem teudnî*) "Ey âdemoğlu, hastalandım da beni ziyaret etmedin!"

Kim diyor? Allah diyor. Kime diyor? Biz insanlara diyor.

(*Kàle: Yâ rabbi, keyfe eùdüke, ve ente rabbü'l-àlemîn*) O Ademoğlu, o insan da diyecek ki:

"—Yâ Rabbi! Ben seni nasıl ziyaret edeyim ki, sen alemlerin Rabbisin, ben kulum! Ben seni nasıl ziyaret edeyim. Bu nasıl şey?

---

[44] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1990, no:2569; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.404, no:9231; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.503, no:269; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.182, no:517; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.309, no:8722; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.534, no:9182; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.115, no:28; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.235, no:8053; İbn-i Ebî Hàtim, *İlel*, c.II, s.164, no:1985; Taberânî, *Mekârim-i Ahlâk*, c.I, s.208, no:170; Beyhakî, *el-Esmâ' ve's-Sıfat*, c.II, s.4, no:460; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1259, no:43277; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.296, no:7329.

Sen nasıl hastalanırsın, ben seni nasıl ziyaret ederim yâ Rabbi? Bu ne demek?" diyecek.

(*Kàle*) Allah-u Teàlâ Hazretleri de buyuracak ki: (*E mâ alimte enne abdî fülânen marida felem teudhu*) "Bilmiyor musun, hani kulum filanca şahıs hastalanmıştı da, sen onu ziyaret etmemiştin. Bir kulum vardı, filanca, adı şu. O hastalanmıştı, sen onu ziyarete gitmemiştin."

(*E mâ alimte enneke lev udtehû, levecedtenî indehû?*) "Bilmiyor musun ki, bilmedin mi ki sen onu eğer ziyaret edeydin, beni onun yanında hazır bulacaktın. Ben senden razı olacaktım. O kulumu ziyaret ediverseydin, işte ben razı olacaktım. Sen onu yapmadın."

يَا ابْنَ آدَمَ ، اسْتَطْعَمْتُكَ فَلَمْ تُطْعِمْنِي قَالَ: يَا رَبِّ ، كَيْفَ أُطْعِمُكَ
وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ؟ قَالَ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّهُ اسْتَطْعَمَكَ عَبْدِي فُلاَنٌ
فَلَمْ تُطْعِمْهُ ! أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ أَطْعَمْتَهُ ، لَوَجَدْتَ ذَلِكَ عِنْدِي.

(*Ye'bne âdem, istat'amtüke felem tut'imnî*) "Ey âdemoğlu, ben senden yemek istedim de, sen bana yemek bile vermedin."

(*Kàle*) Diyecek ki: (*Yâ rabbi, ve keyfe ut'imüke, ve ente rabbü'l-àlemîn*) "Sen âlemlerin Rabbi iken, ben sana nasıl yemek vereyim, ikram edeyim, ziyafet edeyim? Nasıl şey bu yâ Rabbi?"

(*Kàle*) Diyecek ki: (*Emâ alimte ennehû istat'ameke abdî fülânun, felem tut'imhu? Emâ alimte, enneke lev et'amtehû levecedte zâlike indî*) "Sen hatırlamıyor musun, bilmiyor musun ki, kullarımdan bir kul senden bir yemek istemişti, yiyecek istemişti de, sen ona istediği halde yemek vermemiştin. Eğer sen ona yemek vermiş olsaydın beni onun yanında hazır bulacaktın, beni doyurmuş gibi sevap alacaktın."

يَا ابْنَ آدَمَ ، اسْتَسْقَيْتُكَ فَلَمْ تَسْقِنِي ! قَالَ : يَا رَبِّ ، كَيْفَ أَسْقِيكَ ،

وَ أَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ؟ قَالَ: اسْتَسْقَاكَ عَبْدِي فُلاَنٌ ، فَلَمْ تَسْقِهِ ! أَمَا عَلِمْتَ إِنَّكَ لَوْ سَقَيْتَهُ ، وَجَدْتَ ذَلِكَ عِنْدِي (م. عن أبي هريرة)

(*Ye'bne âdem, isteskaytüke felem teskınî*) "Ey âdemoğlu, ben senden su istedim, bana su da vermedin."

(*Kàle*) Kul diyecek ki: (*Yâ rabbi keyfe uskîke, ve ente rabbü'l-àlemîn*) "Yâ Rabbi! Ben sana nasıl su verip de suya kandırabileyim ki, sen alemlerin Rabbisin!"

(*Kàle*) Allah-u Teàlâ Hazretleri de buyuracak ki: (*İsteskâke abdî fülânün felem teskıhî, emâ inneke lev sekaytehû, vecedte zâlike indî*) "Kulum filanca senden su istedi de sen suyu sakındın, ona su vermedin. Eğer ona su vermiş olsaydın bunu benim yanımda bulacaktın. Benim huzuruma geldiğin zaman, bu hayrın ne kadar büyük bir hayır olduğunu görecektin. Bu sevapla karşılaşacaktın." buyuracak.

Bu hadisi Müslim rivayet etmiş. Müslim sahih hadisleri toplayan ciddi, meşhur bir hadis alimidir. Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Bu hadis-i şeriften herkes anlar. Çünkü Peygamber SAS Efendimiz, herkesin anlayacağı şekilde anlatmış oluyor.

Demek ki biz bir müslüman kardeşimizi ziyaret etsek, sanki hâşâ, Allah hastalanmış da onu ziyaret etmiş gibi sevap alacağımızı buradan anlıyoruz. Bir kimseyi doyursak, sanki Allah'a yemek ikram etmiş, ziyafet etmiş gibi sevap alacağız. Bir kimseye su ikram etsek, sanki hâşâ, Allah'a su ikram etmişiz de makbule geçmiş gibi böyle sevap kazanacağız.

Allah-u Teàlâ Hazretleri kullarına yapılan iyilikleri kendisine yapılan iyilik sayıyor. Demek ki biz hangi kula hangi hayırlı ikramı yapsak, hangi gönül alıcı işi yapsak memnun olacak.

Kardeşlerimiz evlenir, kimse gitmez. Boşanır, kimse gitmez. Hastalanır, kimse gitmez. İyi olur, kimse gitmez. Kimsenin kimseden haberi yok.

Ben ne anladım böyle cemaatten! Cemaat dediğin birbirini sevecek, arayacak, bir gün gelmedi mi merak edecek, “Bir derdi mi var?” diyecek.

Öyle muhabbet ederlermiş ki birbirlerine... Birisinin borcu varmış. Arkadaşı bir kenardan köşeden o arkadaşının borcu olduğunu duymuş. Gidiyor, başka yerden kendi nüfuzunu kullanarak borç alıyor, o arkadaşının borcunu o arkadaşına söylemeden ödüyor.

“—Ben bu borcu ödüyorum. O arkadaşımdan bir şey isteme, ‘tamam’ de. Ama benim verdiğimi de söyleme.” gibilerden onu ödeyiveriyor.

Bu arkadaşının borcunu ödeyeceğim diye gitti, bir yerden bir borç istedi ya, onun o borç istediğini de öteki arkadaşı duymuş. “Ya benim arkadaşım paraya ihtiyacı olmuş, borç istemiş, gelmiş benden istememiş de gitmiş filanca yerden borç almış. Mübareğin kim bilir ne sıkıntısı var, vah zavallıcık, bana da söylememiş...” diye gitmiş, o da başka yerden borçlanmış, bu arkadaşının borç

aldığı adama borcu ödemiş.

Şu muhabbete bak! Halbuki bu borcu onun için aldı, haberi yok.

Biz iyi müslüman değiliz, kardeşlerim. Biz ancak Müslümanlığı seven insanlarız. Belki iyi müslüman olabiliriz, Allah yardım ederse olabiliriz; ama iyi müslümanlık çok yüksek bir seviye. Biz o seviyeye yükselebilmiş değiliz.

İmam Gazzâlî Rh.A anlatıyor ki: Adamın birisi aç, çoluk çocuğu evde dolu… Burası gibi bolluk diyarı değil. Su bulunmaz, yiyecek bulunmaz, içecek bulunmaz. Çatır çatır güneş. Her türlü yoksulluk mevcut. Adamın birisi kestiği hayvanın başını getirmiş, ikram etmiş. Alın bunu, pişirin, çoluk çocuk yiyin. Baş etinden ne olur? Baştan dil çıkar, boyun çıkar, yanak çıkar, beyin çıkar ve saire... İşte onlardan yemek yerler. Bir kazana koydular da altını odun atıp pişirdiler mi, ondan kalabalık bir aile doyar.

Birkaç gündür aç adamlar, aç oldukları halde o başı yememişler. "Biz biraz sabredelim, filanca arkadaşımızın durumu daha fena galiba, o daha aç." diye ona vermişler.

O da o başı almış, o da birkaç gündür aç bir kimse ama bir başka arkadaşı aklına gelmiş. "Şu arkadaşım var, o da galiba birkaç gündür karnına taş bağlayıp duruyor, açlıktan epeyce sıkıntı çekti, halsiz düştü, ona vereyim." demiş, ona vermiş.

O ona veriyor, o ona veriyor, altıncı şahsa kadar gidiyor. Herkes kendisi yemeyip, kardeşini tercih edip kardeşine veriyor. Altıncıya gelmiş baş. Altıncı şahıs da demiş ki:

"—Ya benim filanca komşum, kaç gündür çoluk çocuk böyle sallanıyorlar, açlıktan perişan durumdalar. Ona vereyim." demiş. Başı yedinciye vermiş.

Bu yedinci ilk adam, yani başı kendisi yemeyip de ötekisine veren adam. Artık o da bakmış ki, kendisinin verdiği baş nerelerden dolaştı, tekrar kendi eline geldi, tencerenin içine koymuş da onu pişirmiş.

Muhterem kardeşlerim!

Ben bu hikâyeden şunu anlıyorum: Nasibde ne varsa insan onu yiyor. Bak bu başın içindeki etleri yemek bu aileye nasipmiş, rızkı oymuş. Tamam, onu yiyor. Ama yedi kimse sevap kazandıktan sonra, yedi aileyi dolaştıktan sonra yemek var, bir de doğrudan doğruya yemek var.

Gelir gelmez kazanın içine koy, kaynat, şapur şupur ye. Oh, karnı doymuş, ciğer yemiş hırsız kedi gibi mangalın kenarına yan gel yat. İnsanoğlunun yapabileceği bir şey bu. Ama bir de ona vereceksin, sevap kazanacaksın. O ötekisine verecek, sevap kazanacak. O ötekisine verecek, sevap kazanacak. O ötekisine verecek, sevap kazanacak... Yedi tane aile sevap kazanacak, ondan sonra yine aynı şahıs yiyecek.

Sübhanallah! Ne hikmetleri var bu işlerin... Müslümanlık ne kadar güzel. Durduğu yerden yedi misli sevap kazanılıyor. Yedi tane müslüman aile büyük sevaplar kazanıyor. Ondan sonra o et yeniliyorsa yeniliyor.

Burada gıda bol. Burada gıdaların çoğu çöpe atılıyor. Ama burada da buna benzer kardeşlikler yapılabilir. Burada da ziyaret yapılmıyor. Et bol, ekmek bol, herkes evinde yiyor, ziyaret yapılmıyor. Hastane ziyaret edilmiyor. Arkadaşın derdiyle ilgilenilmiyor. İnsanlar birbirlerine muhabbet etmiyor. Burada da o kusur. Yani yerine göre... Her yere göre çeşitli yapılacak şeyler var.

Ben seni sevdim mi, sen beni sevdin mi, bu sevgi bir şekilde bir yerden görünür, ışıldar. Sevmedim mi de, bu işin bir yerden bir kokusu çıkar. Biz sevmiyoruz, kusurumuz orada. Sevsek burada et, ekmek ikram etmeyiz de başka şey yaparız. Hiçbir şey yapmasak arkasından dua ederiz:

"—Şu kardeşime uzun ömür ver. Çok zenginlik ver. Hayırlı damat ver. Hayırlı gelin ver..."

İnsan hiç yapamasa dua eder. Allah ona da sevap veriyor. En süratle kabul olan, kardeşin kardeşe onun gıyabında yaptığı dua... Ben şimdi senin hiç haberin yokken, kendi evimde sana bir dua

etsem, süratle kabul oluyor. Kendi hakkımdaki duam belli olmaz, kim bilir ne sebepler var, kabul olur veya kabul olmaz. Ama sana yaptığım dua kabul oluyor. Onun için, birbirimize muhabbet etmemiz lâzım.

Şu camiye geldik. Bu caminin iki misli, üç misli, dört misli, beş misli cemaati olması lazım. Dört sene önce geldik. Başka bir sürü camiler kurulmuş. Oraların cemaati kalabalıklaşmış. Buranın taşması lazım. Muhabbet olunca öyle olmalı.

Allah birbirimizi sevmeyi, birbirimize yardım etmeyi, birbirimizle güzel geçinmeyi, Rabbimiz'in rızasına uygun sevaplı işler yapmayı cümlemize nasib eylesin…

c. Allah'ın Azap Etmekten Vaz Geçmesi

Üçüncü hadis-i şerife geçtik. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[45]

إِنَّ اللهَ تَعَالٰى يَقُولُ: إِنِّي لَأَهُمُّ بِأَهْلِ الْأَرْضِ عَذَاباً ، فَإِذَا نَظَرْتُ إِلٰى عُمَّارِ بُيُوتِي ، وَ الْمُتَحَابِّينَ فِيَّ ، وَ الْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ، صَرَفْتُ عَذَابِي عَنْهُمْ (أبو الشيخ ، هب. وابن النجار عن أنس)

RE. 94/3 (*İnna'llàhe teàlâ yekùlü: İnnî le-ehümmü bi-ehli'l-ardı azâben, feizâ nazartu ilâ ummâri büyûtî, ve'l-mutehâbbîne fiyye, ve'l-müstağfirîne bi'l-eshâri, saraftü azâbî anhüm.*)

Beyhakî Rh.A, Enes RA'dan rivayet etmiş. Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

---

[45] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.82, no:2946 ve c.VI, s.500, no:9051; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.61; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.165, no:4436; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.968, no:20343; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.284, no:7308.

(*İnnî leehümmü bi-ehli'l-ardı azâben*) "Ben yeryüzündeki bir kısım insanlara bir azap göndereyim diye niyetleniyorum. 'Şunları cezalandırayım, kahredeyim, azap göndereyim, anlasınlar bakalım günahkârlar! Cezalarını çeksinler!' diye böyle istiyorum. (*Feizâ nazartü ilâ ummâri büyûtî*) Fakat benim evlerimi imar edenlere baktığım zaman... (*Ve'l-mutehâbbîne fiyye*) Benim uğrumda birbirini sevenlere baktığım zaman... (*Ve'l-müstağfirîne bi'l- eshâri*) Seher vakitlerinde tevbe ve istiğfar edenlere baktığım zaman... (*Saraftü azâbî anhüm*) O kavmin üzerinden, yapmaya niyetlendiğim azabı kaldırıyorum, yapmıyorum. Bunların hürmetine azap göndermiyorum."

Hürmetlerine, hatırlarına Allah'ın azap etmekte vazgeçtiği mübarekler kimlermiş? Onları biraz üzerinde durarak açıklayalım.

Ummâri büyûtî, "Benim evlerimin imar edicileri" demek. Allah'ın evleri, camiler, ibadethaneler.

Burası neresi? Allahın evi, beytullah. Çünkü Allah'a ibadet ediliyor.

Biz neyiz? Biz Allah'ın misafirleriyiz. Allah'ın evinde misafirleriz. Ama Allah'ın evini biz mâmur hâle getiriyoruz. Burada hiç insan gelmese ne olur?

Duvarlardan duvarlara örümcek bağlar, tozdan topraktan duvarlar, sıvalar yıkılır. Burası harabe olur. İçinde ibadet edilmedi mi, harabe olur. İçinde ibadet edildi mi, hem maddî bakımdan, hem mânevî bakımdan mâmur olur.

İşte bu Allah'ın evlerini mâmur edenler hürmetine azap kalkıyor. Âcizâne, nâçizâne sizler gibi, bizler gibi camiye gelip namaz kılanlar, alnını secdeye koyup sübhanallah diyenler hürmetine, ibadet edenler hürmetine Allah göndereceği azabı göndermiyor. "Göndersem bunlar da azaba uğrayacaklar!" diye bizim hatırımıza ötekilere de göndermiyor. Öteki zalimler, öteki edepsizler, öteki günahkârlar anlasınlar, neden azabın kalktığını. Yoksa başlarına gökyüzünden taşlar yağacak, ateş yağacak. Ama namaz kılanlar var, camilere gelenler var. Gözü yaşlılar var,

mübarekler var. Onun için olmuyor. Bu bir.

İkincisi; (*ve'l-mütehâbbîne fiyye*) "Benim rızam için, benim uğruma, aşkıma birbirlerine dostluk, ahbaplık, muhabbet edenler hürmetine..."

Sen beni seviyorsun, "hoca" diye, "hocam" diye; ben seni seviyorum, "kardeşim" diye. Sen Ali'yi seviyorsun, Ali Hasan'ı seviyor; "Biz aynı caminin cemaatiyiz, kardeşiz." diye. Neden seviyorlar birbirlerini? Birbirlerinden para mı alıyorlar? Hayır.

Menfaatlerimi var? Hayır.

Beraber iş mi yapıyorlar? Ortaklar mı? Hayır.

O ona daha önceden bir iyilik etmiş de ondan mı? Hayır.

Hemşehrilik mi var? Hayır. Birisi mağripten, birisi maşrikten, birisi Karslı, birisi İzmirli, birisi Samsunlu, birisi Tarsuslu, Adanalı olabiliyor.

Hemşehrilik yok. Ortaklık yok. Kardeşlik yok. Akrabalık yok, bir şey yok. Birbirimizi seviyoruz. Her birimiz başka yerden, diyardan gelmişiz. Kimi kardeşimizin saçları kıvırcık, yüzü siyah. Kimisinin gözleri çekik, elmacık kemikleri çıkık. O Malezya'dan gelmiş, berikisi Somali'den gelmiş, başka yerden gelmiş. Allah rızası için birbirimizi seviyoruz.

İşte bunu Allah çok değerli bir şey olarak takdir ettiği için bunların hürmetine, birbirini Allah rızası için sevenlerin hürmetine azabı göndermiyor. Yoksa Lut kavmi gibi, Âd kavmi gibi, Semud kavmi gibi azap gelecek. Ama göndermiyor.

O halde biz camilere müdâvim olalım. Namaz niyaz ehli, ibadet ehli olalım. Birbirimizi de Allah rızası için sevelim. "Allah rızası için" derken, iki türlü "Allah rızası için" diyorum. Bir, "Allah rızası için bana birazcık bir şey ver." diyen dilenci elini açar. "Allah rızası için yapmayın böyle!" deriz ya, "Allah rızası için birbirinizi sevin." demek istiyorum.

Bir de sevginiz maddî menfaat vesaire için olmasın, Allah'ın rızası için olsun. Allah'ın rızasını kazanmak için birbirinizi sevin. Ama o kardeşin bir kusuru var. Senin de başka bir kusurun var.

Onun aklı biraz kıt. Senin de bir başka tarafın kıt. Kusursuz kul olmaz. Herkesin kendine göre bir kusuru var. Kusurlarıyla seveceksin. Dikensiz gül olmaz. Kusurlarıyla kardeşi seveceksin. Kardeş kardeşi sevecek.

Biz Sydney'e gitmeye niyetlendik. Daha Sydney'e gitmeden, oranın görevlisi bizi camilerinde konuşturmamaya niyet etmiş. Yazıklar olsun! Akla bak, mantığa bak! Cami Allah rızası için yapılıyor, içinde dinî konuşma bize yaptırtılmıyor. Bilmiyoruz, başımız da kel değil ama... Allah akıl fikir versin. Allah insanı şaşırttı mı yanlış işler yapılıyor.

(*Ve'l-müstağfirîne bi'l-eshâr*) "Bir de seher vakitlerinde tevbe ve istiğfar edenlerin hürmetine Allah azabı göndermiyor."

Seher vakti ne zamandır? Seher vakti, sahur vakti demek. Yani oruç tutan insanın yemek yemek için kalktığı o zamanlar. Daha imsak kesilmezden önceki zamanlara seher vakti denir. Biz Türkçe'de seher vaktini yanlış biliyoruz. Sorsak başka başka cevaplar veriyorlar. Seher vaktini sanıyorlar ki, güneşin

doğmasından az önceki, böyle hafif ortalık aydınlanmış zaman.

Hayır. İmsaktan önceki zaman daha ortalık karanlıktır. Ama artık sabah namazının vakti giriyor. Takvime baksan, beş dakika sonra tamam, sabah namazı kılabilirsin, işte o vakit. Yani bir saat önce, bir buçuk saat önce, iki saat önce; gece yarısından itibaren oraya doğru seher vaktidir.

O vakit çok kıymetli bir vakittir. Çok sevaplı bir vakittir. Duaların çok kabul olduğu bir zamandır. Allah'ın kullarına müşteri olduğu zamandır.

"—Ey kullarım! Yok mu benden içinizden bir şey isteyen? Haydi istesin, istediğini vereceğim!" diye kullarına seslendiği zamandır o vakit.

Kullar ne yapıyor? Horul horul, mışıl mışıl, gafil gafil uyuyor aşağıda...

Allah-u Teàlâ Hazretleri sesleniyor:

"—Haydi, tevbe edin, tevbenizi kabul edeceğim! Bir şey isteyin, istediğinizi vereceğim! Dileyin, dilediğinizi ihsan edeceğim!"

Millet uyuyor. Uyumayanlar, isteyenler kazanıyor. O seher vakti çok sevaplı oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri akşamleyin erken yatıp, yatsı namazını kılıp yatsıdan sonra çok oyalanmadan erken yatıp, seher vakitlerinde kalkıp, tevbe ve istiğfar edip, dualar edip o vaktin feyzinden, bereketinden faydalanmayı cümlemize nasip eylesin.

Üftâde Hazretleri var, meşhur, Bursa'nın evliyâullahından, Üftâde Hazretleri diyor ki:

Sülüsânı geçince gecenin,
Emr-i Hak ile çağıra gökten bir melek...
Kimin hâceti varsa dursun, dilesin, geçmeye pazar[46]

---

[46] Şiirin tamamı şöyle olabilir:
Çağırdı beni uykuda bir hâtif-i esrar,
Dur yatma, ne yatarsın eyâ tâlib-i cânan
Hilkatte seni yatmak içün kılmadı Hàlık,
Yarattı seni hizmet içün Hàlık u Cebbâr

Bir pazar var, mânevî bir pazar var, sevap kazanma var. "Haydi, isteyen isteyeceğini istesin!" diye seslenir, diye hadis-i şerifi anlatıyor. Mübareğin öyle bir ilahisi var. Allah şefaatlerine erdirsin.

Demek ki seher vakitlerinde ibadetler çok kıymetliymiş. Neden? Herkes uykuda, kimseye gösteriş olmaz. Kul seccadesine oturur, gözyaşı dökerek tevbe ve istiğfar eder. Allah-u Teàlâ Hazretleri de onu affeder. Allah'ın sevgili kulları arasına dahil olur.

O bakımdan, o vakitlerin kıymetini bilelim. Akşamın bu vakitlerini fazla uzatmadan, erkence yatalım, sahur vakitleri sırasında kalkalım. İki rekât da olsa teheccüd namazı kılalım. Daha fazla olabilir. Ondan sonra tevbe ve istiğfar ile o güzel vakti değerlendirelim.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hayırlı, güzel, sevdiği, razı olduğu kârlı, kazançlı, sevaplı ibadetlere cümlemizi muvaffak eylesin.

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

15. 03. 1988 - Avustralya

Çağıra kimin hâceti var cânib-i Hak'tan,
Dursun dilesün vakti seher, geçmeye pazar
Nevruz uyanık buldu derd içre devayı,
Dur yatma eğer ister isen dâhî didâr

13. MÜ'MİNLERE KARŞI MERHAMET

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd.

a. Muhtârü'l-Ehàdîs Hakkında

Şu anda elimizde bulunan hadis kitabının [*Muhtârü'l-Ehâdîsi'n-Nebeviyye Tercümesi*] hazırlayıcısı Ali Fikri Yavuz isimli kardeşimizdir. Eskiden İstanbul müftülüğü yapmış, Bekir Hâki Efendi isimli âlim bir zat vardı; o zatın talebesidir.

Bekir Hâki Efendi, Hocamız Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'ne çok hürmet gösterirdi. Hocamız yaşca kendisinden küçük olduğu halde, meşâyihdan olduğu için, kendisi ona bizim dikkatimizi çekecek kadar, olağanüstü bir hürmet gösterirdi. Hem kendisi yaşça büyük, hem de dünyevi ünvanları almış bir kimse ama; dünyevi ünvanlar kıymetli olmadığından, o da kıymetli görmediğinden, hiç üstünlük taslamazdı. Son derece sevgi, bağlılık ve hürmet gösterirdi. Yâni ariflere, ehl-i hale, ehl-i takvâya gösterilen bir hürmet nümûnesi olarak; benim gözümün önünden gitmeyen sahneleri vardır.

Kendisi de engin hürmetinden dolayı, çok hürmet görmüş bir alim idi, Bekir Hâki Hoca... Son zamanlarına kadar daima hürmet gördü. Herkes kendisinin elini öpmeye, ziyaretine gitti. En son

anına kadar böyle, halktan büyük itibar görerek yaşadı.

Bekir Hâki Efendi'nin bir güzel yönü daha vardı. Bekir Hâki Hocaefendi'ye askerî idare zamanında, İstanbul Müftülüğü'ne bakıyordu. İstanbul valiliğini üstlenmiş olan General Refik Tulga üç tane subay göndermiş Bekir Hâki Hocaefendi'ye… Üç subay gelmişler:

"—Hocaefendi, bundan sonra Ezan'ı ve Kur'an'ı Türkçe okuyacaksın!" demişler.

İstanbul müftüsü olarak kendisine tebliğ etmişler doğrudan doğruya... "Ben İstanbul valisi olarak, komutan olarak, bölge komutanı olarak emrediyorum." diye Refik Tulga söylemiş.

Ben o konuşmaların teferruatını belki tam iyi nakledemeyeceğim amma; kelimede biraz eksiklikler olursa, Allah kusurumu afvetsin... Bekir Hâki Hoca Efendi, o üç tane subaya nasihat etmiş:

"—Evlâdım olmaz böyle şey, yapılmaz böyle şey! Siz bilmediğiniz şeylere karışmayın!" diyerek, binbaşı, albay neyse, o kendisine gönderilmiş olan üç subayı makamından göndermiş.

Ondan sonra, valiliğe bakan General Refik Tulga telefonu açmış pür hiddet:

"—Hocaefendi, ben sana üç tane subay göndermiştim. Sana bir şey söylemişler söz dinlememişsin, kabul etmemişsin!" gibi böyle bir sert söz söylemiş.

Bekir Hâki Hocaefendi telefonda demiş ki:

"—Vali efendi! Ben şu vakte kadar sağlam müslüman olarak yaşadım, iyi bir müslüman olarak gönlümce yaşadım. Bundan sonra benim dinimden taviz vereceğimi, müslümanlık bakımından kötü yaşayacağımı sana kim söyledi bakalım?" demiş, iyi bir azarlamış onu... "Müftülük ve sair makamlar çok önemli şeyler değil..." demiş.

O galibà, "Azlederim!" filân demiş de; "Ne yaparsan yap, yaptığını yapacağını ardına koyma, ben dinimi satamam!" demiş, çat telefonu kapatmış. Böyle bir kahramanlığı da olan bir

kimsedir Bekir Hâki Hoca... Nur içinde yatsın, böyle bir insan... Yâni, generalden, ağadan, paşadan, validen tazyik geldiği zaman; Allah'ın yolunda, doğru bildiği yolda taviz vermeden yürümesini bilen alimlerdendir ki, böyle alimlere çok büyük ihtiyaç var.

Her yerde, kimin önünde, huzurunda olursa olsun her şartta Allah'a bağlı kalıp, Allah'a vefa gösterip, Allah'ın dediği, emrettiği şeyi söylemek; bu güzel bir vazifedir, bu kahramanlıktır. Bu kahramanlığı yapan bazı alimler tarih boyunca hayatlarını vermişlerdir. Bunun eskiden misalleri çoktur; yenilerde azalmıştır. Ama demek ki, Bekir Hâki Hoca da bize böyle güzel bir nümûnedir. Allah kabrini pür-nûr eylesin, ruhunu mesrur eylesin, makamını âlâ eylesin, bizi de şefaatine nâil eylesin...

Bu Fikri Yavuz, Karadenizli hafız kardeşimiz, bizden yaşça büyüktür. Eminönü müftü muavini idi, o zaman... O Bekir Hâki Hoca'nın yanında yetişmiştir. Fıkhı güzel öğrenmiştir. Ondan sonra, "*İslâm Fıkhı ve Hukuku*" diye güzel bir kitap yazmıştır. Sanıyorum birçoklarının da kütüphanesinde vardır o kitap... Daha başka güzel tercümeler ve eserler de vermiştir. Allah ömrüne bereket versin, salih bir kardeşimizdir, kendisini iyi bir kardeş olarak biliyoruz; Allah uzun ömürler verip, Ümmet-i Muhammed için faideli işler yapmasını nasib eylesin...

Öbür Abdullah Aydın eğer benim bildiğim Abdullah Aydın'sa; çünkü Aydın soyadı harcıalem bir soyadı... Bir çok insan biliyorum ve beş-on tane Mehmet Aydın biliyorum mesela; bu Abdullah Aydın kimdir bilmiyorum. Bir vaiz vardı, belki odur. Yani, kitap neşreden, bir kitabevine sahip olan bir vaiz vardı; o olabilir. Veya başka bir kimse olabilir.

Allah her ikisinin de sa'yini meşkûr eylesin, amellerini makbul

eylesin ki, Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerini ihtivâ eden bu kitabı, (*Muhtârü'l-Ehàdîsi'n-Nebeviyye*) tercüme etmişler. Ümmet-i Muhammed okusun diye, şöyle bir kitap haline getirmişler.

Güzelliği de şudur: Bir tarafta Arapçası var, öbür tarafta da Türkçesi var. Arapça öğrenenler için de faydalı olur. Buradaki tercüme de zihnine takılan bir şey olan kimse için, kaynağı hemen karşısında olduğundan iyidir. Böyle bir kitabın kardeşlerimizin evinde bulunması da uygun olur diye düşünüyorum şahsen, güzel bir kitaptır diye...

Şimdi, Ramazan kardeşimizin besmeleyle açmış olduğu sayfada karşımıza çıkan satırları okuyorum: Elli ikinci ders...

Bu kitabın sonunda böyle dersler halinde ayet ve hadislerden müteşekkil konuları işlemiştir mübarek müellif... Ama baş tarafında alfabetik olarak *Câmiü's-Sağîr* gibi, *Râmûzü'l-Ehàdîs* gibi alfabetik hadisler vardır.

Bir yerine kadar öyle devam eder, bir yerinden sonra da böyle dersler devam eder. Birinci ders burada altmış birinci sayfadan başlıyor, kitabın sonuna kadar devam ediyor. Oradaki en son ders de yetmiş dokuzuncu ders...

Yetmiş dokuz tane ders eklemiş kitabın sonuna... Yâni bir vaiz efendi böyle karşısına bunları alıp, cemaate anlatsın diye düşündü galiba müellif; Allah razı olsun...

b. Tevrat'ta ve İncil'de Peygamber Efendimiz

Şimdi, sahabe-i kiramın anılmasının faziletine dair olan bölüm geldi. Biliyorsunuz, bir başka mübarek sözde de:[47]

عِنْدَ ذِكْرِ الصَّالِحِينَ تَنْزِلُ الرَّحْمَةِ

---

[47] Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.326; Süfyan ibn-i Uyeyne Rh.A'ten. *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.70, no:1772.

(*İnde zikrü's-sàlihîne tenzilü'r-rahmeh*) “Sàlihlerin anıldığı yere rahmet-i ilâhî iner.” diye Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifi vardır. Bir yerde sàlih kullar anıldı mı, Allah oraya rahmetini nazil eder, indirir. Demek ki, iyi insanların iyi meclislerde anılması lâzım, meclisi süslüyor, meclisi rahmete mazhar ediyor. İyi insanların nâmı yürümeli, nâmı konuşulmalı böyle yerlerde...

Buyuruyor ki müellif: (*Kàle'llàhu teâlâ*) Bu konuda Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'inde bir ayet-i kerimede şöyle buyurmuştur:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ ، وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ

تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلاً مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا ، سِيمَاهُمْ فِي

وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ (الفتح:٢٩)

(*Muhammedün rasûlü'llàh*) “Muhammed-i Mustafa Allah'ın elçisidir.” Bu ayet-i kerime, Fetih Sûresi'nin son ayet-i kerimesidir. (*Ve'llezîne meahû*) “O Muhammed'in yanında olan kimseler ki...” Peygamber Efendimiz'in yanında ona iman edip yanında bulunan, onu gören kimselere sahabe diyoruz. Yâni, “Sahabesi ki, (*eşiddâü ale'l-küffâr*) kâfirlere karşı şiddetli ve serttirler; güçlü kuvvetlidirler. (*Ruhamâü beynehüm*) Kendi aralarında müşfik, yumuşak, merhametli, sevgili, saygılıdırlar.”

(*Terâhüm rukkean süccedâ*) “Sen o sahabe-i kiramı secde edici kullar olarak, rukû edici kullar olarak; namazda, niyazda, ibadette, tâatte görürsün daimâ... (*Yebteğùne fadlen mina'llàhi ve rıdvânâ*) Bu namazları, niyazları, Allah'ın fazlu kereminden nasiplerini almak ve Allah'ın rızasını kazanmak için yaparlar. (*Sîmâhüm fî vücûhühüm min eseris sücûd.*) Onların yüzlerinde secde etmekten hasıl olan alâmetler vardır.” (Fetih, 48/29)

Sîmâ, alâmet demek, emâre demek... Yüzlerinde secdeden

hasıl olan emâreler vardır. Bazıları demişlerdir ki:

"—Bu emâreler insanın çok fazla secde etmesinden dolayı, alnında siyahlık hasıl olur, mühür gibi... Çok secde ettiği için, fazla fazla secdeden dolayı alnının ortasında, derisi biraz fazla ezildiği için adetâ insanın dirseği gibi koyu renk oluşur. Veyahut; mânevî bakımdan Allah'ın kendilerine vermiş olduğu nurâniyetdir, pırıltıdır, nurluluktur." demişler.

Yâni, "Onların yüzlerinde öyle pırıl pırıl bir nurâniyet vardır, secdeden ve rükûdan, ve Allah'a itaat edip, Allah'ın rızasını arayıp ibadet yapmalarından dolayı Allah onları öyle nurlu kimseler etmiştir." diye ayet-i kerimeyi burada bıraktı müellif...

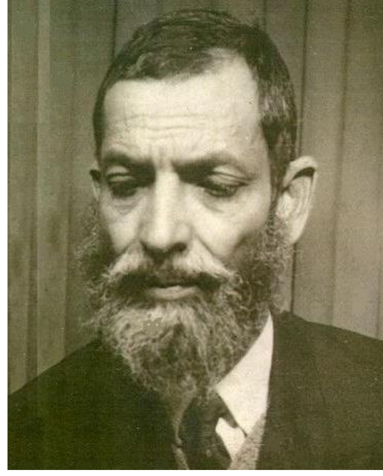
Tabii ayet-i kerimenin devamı vardır. Onun devamında:

ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَاةِ (الفتح: ٢٩)

(*Zâlike meselühüm fi't-tevrât*) "Bu onların Tevrat'ta anlatılış şeklidir." (Fetih, 48/29) diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Demek ki, bütün bu anlatım şekilleri, Hazret-i Mûsâ Aleyhisselâm'a indirilmiş olan Tevrat'ta bu tarzda geçmiş. Tevrat'ta Hazret-i Mûsâ zamanında, yani Hazret-i İsâ'dan da evvel, hristiyanlık gelmezden de önce, yahudiliğin yayılmasından da önce; Hazret-i Mûsâ'nın kendisine indirilmiş olan Tevrat kitabında, Peygamber Efendimiz hakkında bilgi var, ve Peygamber Efendimiz'in sahabesi hakkında mâlûmat var; ve onlar şöyle insanlar olacak, böyle insanlar olacak diye medih var... (*Zâlike meselühüm fi't-tevrât*) "Tevrat'ta böyle anlatılıyor, Tevrat'ta meseleleri bu tarzda geçiyor." diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri...

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin Kur'an-ı Kerim'in şehadetinden anlıyoruz ki, Tevrat'ta bu cümleler var...

Bizim Edebiyat Fakültesi'nde okuduğumuz sıralarda, Muhammed Hamidullah[48] Hocaefendi, o Hintli alim altı ay Paris'te kalırdı, altı ay da Türkiye'ye gelir, İstanbul'da Edebiyat Fakültesi'nde İslâm Araştırmaları Enstitüsü'ne bağlı olarak, serbest konferanslar verirdi. Resmî ders verdirtmezlerdi adama... Yâni, resmi bir ders verdirtseler, fakültenin diğer talebeleri dinleyecek diye... Fakat, İslam Araştırmaları Bölümü'nde serbest konferans olarak verirdi dersleri... Ve o zaman halktan birçok

---

[48] Prof. Dr. Muhammed Hamidullah (1908-2002): 1908 yılında Hindistan'ın Haydarabad şehrinde dünyaya geldi. Sekiz çocuklu bir ailenin en küçüğüydü. Ailesinden aldığı ilköğrenimin arkasından medrese öğrenimine başladı. Daru'l-Ulum Medresesi'nden sonra, Osmaniye Üniversitesi'nde hukuk tahsil etti. Devletlerarası İslam Hukuku'na ilgi duyarak Paris'e gitti. Paris Üniversitesi'nden "Peygamberimizin Savaş Mektupları" başlıklı teziyle doktor unvanını aldı. Almanya'nın Tübingen Üniversitesi'nde "Devletlerarası İslam Hukuku" alanında ikinci bir doktora çalışması daha yaptı (1933).

Çalışmalarını Paris Üniversitesi'nde sürdürdü. Bu arada Kuzey Afrika ülkelerinin kütüphanelerinde incelemeler yaptı. Hindistan'a dönerek Osmaniye Üniversitesi'nde çalışmaya başladı. Bu üniversitede devletler hukuku profesörüyken, görevle yurtdışında bulunduğu bir sırada, Haydarabad'ın Hindistan hükümeti tarafından işgal edilmesi (1948) üzerine geri dönmedi. Siyasal mülteci olarak Fransa'ya yerleşti.

Beş dilde (Arapça, Urduca, İngilizce, Fransızca ve Almanca) binden fazla makale ve onlarca kitabı bulunan Hoca'nın ismi 1950'li yıllarda uluslararası akademik çevrelerde duyulmaya başlandı. Başta Fransa, Mısır, Pakistan ve Türkiye olmak üzere birçok ülkenin üniversitelerinde dersler, konferanslar verdi. 1952'de İstanbul Üniversitesi'nde çalışmaya başladı, uzun yıllar Edebiyat Fakültesi İslâm Araştırmaları Enstitüsü ile Erzurum'da Atatürk Üniversitesi İslâmi İlimler Fakültesi'nde öğretim üyeliği yaptı. Bu sırada, birçok süreli yayında bilimsel makaleler yazdı.

Muhammed Hamidullah, 17 Aralık 2002'de ABD'nin Florida eyaletinde 96 yaşındayken vefat etti.

kimse anfilere gidip, akşamın geç vakitlerinde onun yaptığı konuşmaları dinlerlerdi.

Biz de Edebiyat Fakültesi'nin Arap-Fars Filolojisi bölümünde okuduğumuz için, bize de bir ders koymuşlardı. Hamidullah Hoca bize geldi, bir sene ders okuttu. Kendisinin yazdığı *El-Vesâiku's-Siyâsiyye* (*Siyasî Vesikalar*) diye bir kitabı vardı, Arapça... Yani, Peygamber Efendimiz'in kendisinin, civardaki hükümdarlara yazıp göndermiş olduğu mektupları ve Peygamber Efendimiz'in devrine ait siyasî vesika mahiyetindeki metinleri, Medine-i Münevvere'deki ilk teşekkül eden İslâm toplumunun ve devletinin anayasasını ihtiva eden hükümleri taşıyan belgeleri yayınlamıştı onun içinde... Biz de kendisinden bu kitabını üç dört talebe olarak okumuştuk. Hamidullah Bey o derslerde, bunların Tevrat'taki yerlerini göstermişti bize...

Aşağıda, bu ayet-i kerimenin devamında:

وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ (الفتح:٢٩)

(*Ve meselühüm fi'l-incîl*) "İncil'de de şöyle geçer." (Fetih, 48/29) diye Allah-u Teâlâ Hazretleri, İncil'deki geçiş tarzını anlatıyor.

İncil'de de, Peygamber Efendimiz'le ilgili bilgi var, muhterem kardeşlerim! Yâni, şunu bilesiniz ki, Tevrat'ta Ümmet-i Muhammed, Peygamber Efendimiz ve sahabesi hakkıda bilgi var, mâlûmat var: "Onlar şöyle kahraman, böyle faziletli insanlar..." diye bilgi var... İncil'de de Peygamber Efendimiz hakkında bilgi var. Bunu böyle, iyice bilesiniz.

Buna Kur'an-ı Kerim şehadet ettiği gibi, alimler de bunu, Kur'an-ı Kerim'in te'yid ettiği, Kur'an-ı Kerim'in söylediği şekilde; İncil'de olduğunu bize gösterdiler. Ayrıca bendeniz bir takım profesörlük çalışmaları yaptığım esnada, kendisi hristiyan papazı iken, sonradan müslüman olmuş bazı kimselerin [İbrâhîm-i Müteferrika] eserleri üzerinde araştırmalar yaptım. O araştırmalarda da o hristiyan papazların Tevrat'ta ve İncil'de, Peygamber Efendimiz ve Ümmet-i Muhammed'le ilgili bahisler

olduğunu, yazdıklarını tesbit ettim ve onları kitap halinde de neşrettim. Bu gerçek bir hadisedir, yani hâkikaten var.

c. Abdullah et-Tercüman (Anselmo Turmedo)

O İncil'deki ayetlerle ilgili olarak: Mayorka adasında Anselmo Turmedo adlı papaz vardır. On dördüncü – On beşinci Asır'da yaşamış bu papaz... Mayorka-Miyorka adaları, İspanya'nın doğusundadır. İtalya ile İspanya arasında, Akdeniz'dedir. O adalarda doğmuş, İspanya'da ve Fransa'da tahsil görmüş. Fransa'da çok yüksek bir papazın manastırında diğer genç talebe papazlarla beraber ders okurken, yani hristiyanlık yüksek tahsili yaparken; bir gün hocaları gelmemiş derse, rahatsızlanmış. Hoca gelmeyince onlar da kendi aralarında meşgul olmuşlar, dersi müzâkere etmişler.

Akşam bu çalışkan talebe Anselmo Turmedo, hocasının, üstadının yanına gittiği zaman hocası soruyor:

"—Ne yaptınız ben gelmeyince?"

"—Efendim, baktık siz gelmiyorsunuz, onun üzerine bizde açtık İncil'in açıklamasını yapan filânca kitabı okuduk."

"—Hangi bölümü okudunuz?"

"—İşte, Paraklit'i anlatan bölümü okuduk, Paraklitos meselesini anlatan kısmı okuduk."

Paraklitos dediği kısım, bir teselli verici gelecek diye böyle birinin geleceğini anlatan kısım...

"—Peki, o Paraklitos kimmiş? Ne yazıyor kitap?" diye soruyor talebesine...

Talebesi diyor ki:

"—Efendim siz daha iyi bilirsiniz ya; işte kimisi buna Rùhül Kudüs demişler."

"—Hayır, Rùhül Kudüs olamaz! Çünkü orada bir insandan bahsedildiği belli oluyor."

"—O zaman şudur..."

"—Hayır!"

"—O zaman budur... İşte filanca kitap şöyle demiş, falanca

kitap böyle demiş...”

“—Hayır!”

“—Şu arkadaş şöyle dedi...”

“—Hayır!”

“—Bu arkadaş böyle dedi...”

“—Hayır!”

“—Pekiyi, elinizi bırakayım ayağınızı öpeyim; bunun aslı nedir, lütfen söyleyin, çok meraklandım!” diyor.

“—Evlâdım! Söylerim ama tahammül edemezsin, gerçeği hazmedemezsin!” diyor.

“—Ben size bağlıyım, ne söylerseniz size itimadım tamdır; hay hay kabul ederim, itiraz etmem.”

Diyor ki:

“—Söyleyeceğim ama, bir şartla: Bunu burada söylemeyeceksin ve benden duyduğunu söylemeyeceksin. Eğer benden duyduğunu söylersen ve burada söylersen, halk arasında şâyi olursa; o zaman ben söylediğimi inkâr ederim. Seni yalnız bırakırım, burada açıklamayacaksın!” diyor.

“—Peki efendim!” diyor.

Onun üzerine diyor ki:

“—Bu ayette bahsedilen kişi müslümanların peygamberi Hazret-i Muhammed’dir (SAS). Bu ayet, müslümanların peygamberi Hazret-i Muhammed’in geleceğini bildiriyor.”

“—Aman efendim, mâdem bu böyle, siz niye burada papazlık yapıyorsunuz o zaman?” diye talebe soruyor, üstadına...

“—Evlâdım, bu bilgiye ben geç ulaştım, yaşlı zamanımda ulaştım, hasta zamanımda ulaştım. Ama sen gençsin, sen müslüman diyarına git, ben gidemem. Ben imanımı saklayarak burada yaşayacağım, kıpırdayacak halim yok, ihtiyarım. Sen gençsin, gidebilirsin. Sana tavsiye ederim, İslâm diyarına git!” diyor.

O da hocasının bu verdiği bilgi üzerine, Fransa’nın güneyindeki hangi şehirse, ordan İtalya’ya geçiyor. İtalya’da Roma’ya geliyor. Roma’dan aşağı Sicilya’ya geçiyor. Sicilya’dan

Palermo limanına geliyor, oradan Tunus'a geçiyor. Tunus'ta da hristiyanlar var... Tunus şehrinde müslümanlar da var, hristiyan tüccarların oluşturduğu bir mahalle de var; yani karışık... Orada onu karşılıyorlar, her yerde büyük izzet ü ikramda bulunuyorlar.

O zamanki Tunus beyinden bir randevu sağlıyor, Tunus beyinin yanına gidiyor.

"—Efendim, ben İslâm'ın hak din olduğunu anladım, müslüman olmak istiyorum!" diyor Tunus beyine...

O da:

"—Mübarek olsun, doğru bir iş yapmış olursun! Allah sana doğruyu göstermiş, iyi bir şey yapmış olursun!" diyor.

"—Fakat, sizden bir ricam var: Ben müslümanlığımı ilân etmeden önce, buradaki hristiyan kolonisine beni sorun, nasıl bir insan olduğumu anlayın lütfen; ondan sonra açıklayalım! Ben açıkladıktan sonra belki bana iftira ederler, bir şeyler söylerler aleyhimde; ilk önce bir tahkik edin!" diyor.

"—Olur." diyor bey...

Tunus beyi şehrin tüccarlarından adamlar çağırttırıyor, Bunu perdenin arkasına saklattırıyor, diyor ki:

"—Buraya sizin meşhur tanınmış alimlerinizden Anselmo Turmedo isminde bir papaz gelmiş. Nasıl bir adamdır bu? Yâni dürüst bir adam mıdır, sahtekâr mıdır, alim midir, cahil midir?" filân diye böyle bir soruyor.

Onlar da diyorlar ki:

"—Efendim, o bizim çok büyük papazımızdır, çok büyük alimimizdir. Uzun seneler okumuştur, İncil'i çok iyi bilir, hristiyanlık tarihine aşinadır, hristiyanlık akaidinin ince meselerine vâkıftır."

"—Dürüst bir adam mıdır? Sever misiniz, itimat eder misiniz?"

"—Severiz, canımızı veririz." filân diyorlar.

Oradan yokluyor buradan yokluyor, ters konuşuyor, düz konuşuyor, adamlar diyorlar ki:

"—İyi.."

"—Bak benden bir şey saklamayın, bir kusuru varsa söyleyin!"

“—Yok efendim, kusuru yok; meziyetli bir insadır.” filân diyorlar.

Bütün bunları böyle iyice kıskıvrak konuşturup, bağladıktan sonra diyor ki:

“—Peki, o şahıs müslüman olursa ne dersiniz? Aliminiz olarak o müslüman olursa, sizler ne dersiniz?” deyince;

“—Yapmaz böyle şey!” diyorlar. Hepsi ayağa kalkıyor, “Yapmaz böyle şey, yapmaz böyle şey...” diyorlar.

O saklandığı yerden çıkıyor, diyor ki:

“—Ey hristiyan topluluğu, ey benim kardeşlerim! Ben Tevrat’ı, İncil’i, Ahd-i atik’i, Ahd-i cedid’i inceledim. Uzun seneler ömrümü hristiyanlık ilimlerini tahsilde geçirdim, şu gerçeği buldum ki, İncil’in sayfaları, ayetleri arasında bildirilen, Paraklit denilen şahıs, müslümanların peygamberidir. Ben bu gerçeği bulduğum, öğrendiğim için müslüman oldum. Sizin de müslüman olmanızı tavsiye ederim!” diyor o topluluğa...

O topluluk artık büyük bir şamata, gürültü çıkartarak, itirazlar ederek oradan gidiyorlar ve diyorlar ki:

“—Bu adam papazdı, papazlar umumiyetle evlenmedikleri için evlenmemek zor geldiğinden, nefsine uyduğundan müslüman oldu.”

Yani böyle iftira ediyorlar artık... İlk başta iyice te’kid etmiş oldukları halde, böyle bir bahâne buluyorlar ve gidiyorlar. Bu Anselmo Turmedo, Abdullah adını alıyor.

Umumiyetle müslüman olanlar, *Abdullah* gibi isimleri alıyorlar. Meselâ, Yirminci Yüzyıl’ın başında müslüman olmuş bir başka papaz var, o da *Abdul’ehad* adını almış. Yâni, tek olan Allah’ın kulu... O hristiyanlar teslise inanıyorlar ya, üçlemeye inanıyorlar ya; onun için Abdul’ehad... Müslüman olurken de ismiyle bir tebliğ yapıyor, bir hamle yapıyor yâni...

O Tunus beyi sonradan bakmış, onu incelemiş, çeşitli şekillerde kontrolünü yapmış; kendisine tercüman olarak almış. Çünkü kendisi latin... Latinceyi ve saireyi biliyor, eski metinleri

biliyor, İtalyancayı biliyor, Fransızcayı, İspanyolcayı biliyor... Yanında görev veriyor ve adı Abdullah et-Tercüman diye geçiyor, kitaplarda...

Bu şahıs "*Tuhfetü'l-erîb fî reddi alâ ehli's-salîb*" diye bir kitap yazmış. Yani, ehl-i salibin, hristiyanların, haç erbâbının kanaatlerinin, itikadlarının doğru olmadığına, İncil'den delilleri ihtiva eden bir kitap yazmış. Bu kitap, "*Hristiyanlığa Reddiye*" adıyla Türkçeye tercüme edildi.

Daha önceleri, ta Osmanlılar zamanında bizim büyük alimlerimizden birisi var... Bugün hep eskilerden böyle isimler geçiyor, Allah onun da mekânını inşaallah cennet etmiştir, şefaatine erdirsin... Mehmet Zihni Efendi var, çok büyük alim; *Nîmetü'l-İslâm* kitabını yazan o büyük alim, Avrupa'dan nişanlar filân kazanmış kıymetli bir alim... O tercüme etmiş ilk defa Osmanlıcaya bu *Tuhfetü'l-Erîb*'i... Anselmo Turmedo Arapça yazmış, Mehmed Zihni Efendi de Osmanlıcaya tercüme etmiş.

Sonra bir başkası yeni harflerle neşretti. Güzel bir kitaptır. Kütüphanenizde bulunması, burası için uygun olur, benim acizâne kanâatime göre... O kitap da hatırınızda bulunsun!

Demek ki, Tevrat'ta ve İncil'de Peygamber Efendimiz anılıyor. Bildirilmiş ve müjdelenmiş, böyle bir kimse gelecek diye... Hattâ, Tevrat ve İncil'in dışında başka din kitaplarında da Peygamber Efendimiz'in geleceğinin ve ümmetinin vasıflarının yazılı olduğu anlaşılıyor. Bu konuda yazılmış bir takım eserler var, Pakistanlı kardeşlerimiz bu konuda çalışmışlar. Begüm Ayşe Beveni Vakfı'nın bir takım neşriyatı var: "*Why I Embraced Islam?*" veyahut, "*Islam My Choice*" isimli kitaplar...

Bunlar İngilizce; siz bildiğiniz için tedarik edip alabilirsiniz, okuyabilirsiniz. Bu kitaplarda, (*Proficies in old books*) "Eski mukaddes kitaplarda Peygamber Efendimiz'in geleceğini dair haberler, kehanet ve bilgiler" diye bir bölümde anlatılmış. Orada (*Subscripture*), yâni Hint metinlerinden sayfalar veriyor, fotokopiler veriyor. Onlarda da Peygamber Efendimiz'le ilgili

olduğu anlaşılan pasajlar var, paragraflar var... Ayrıca, Pehlevî metinlerinde de Peygamber Efendimiz'in geleceğine dair önceden yazılmış bilgiler olduğu ortaya çıkıyor.

d. Tebliğ Vazifesi

Şimdi bunlardan anlıyoruz ki, "Peygamber Efendimiz Allah'ın hak peygamberidir." dediğimiz zaman, bizim karşımızdaki insanlara söyleyecek kuvvetli delillerimiz var, vesikalar var elimizde... Yâni malzememiz el-hamdü lillâh çok kuvvetli... Fakat böyle bir yabancı diyarda şurası şâyân-ı teessüftür ki, biz müslümanlar ilme olan bağlılığımızı azalttığımızdan, tetkîkàtımızı az yaptığımızdan ve dinimizi iyi öğrenme ve öğretme hususunda gayretlerimiz eksik olduğundan ve bu konuda müesseseler kurmakta geri olduğumuzdan; ya da müeseseleri kursak, sonunda elimizden kaptırdığımızdan veyahut kurmuş olduğumuz müesseselerde bizden birisinin konuşması bahis konusu olduğu zaman, konuşturulmama durumuna düşürüldüğümüzden bizim kusurumuz çoktur. Fakat bu kusurumuzun vebali kime gider bilmiyorum.

Meselâ, bir grup kardeşimiz Adelaide tarafına gitmişler. Orada Afganistan'dan gelme bazı kimselerin köyleri yakınında ezan okumuşlar, namaz kılmışlar... Köylüler ağlaşmışlar; hüngür hüngür ağlamış köylüler...

"—Niye ağlıyorsunuz?" diye sordukları zaman bizim bu arkadaşlar; demişler ki:

"—Bizim dedelerimiz de böyle ezan okurlardı, namaz kılarlardı; ama biz şimdi onları unuttuk."

Yâni anneleri, babaları, dedeleri Afganistan'dan gelen müslüman kimseler iken; bugün çocuklar "*John*" adını almış, başka isimler almış, kendi dinlerini bilmez duruma düşmüşler. Ama, bir grup gidince ağlaşıyorlar; yâni duygulanıyorlar ve ağlaşıyorlar. Demek ki gitmemiz lâzım, demek ki ziyaretler yapmamız lâzım, demek ki dinimizi öğretmemiz lâzım! Demek ki, eski müslüman kardeşlerimize:

"—Siz müslüman idiniz, ne oluyorsunuz? Hak dini bırakıp da niye böyle ahiretinizi mahvedecek bir yola girmişsiniz, boşlukta sallanıp kalıyorsunuz?" dememiz lâzım!

Ayrıca başka dinlere mensub insanlara da:

"—Hey kardeşler! Sizler bizim hemcinsimizsiniz, Hazreti Adem'den kardeş sayılırız. Bu yanlış itikadı bırakın! Bak sizin kendi kitaplarınızdan, sizin muteber saydığınız kaynaklarda bile bizim yolumuzun hak yol olduğunu gösteren malzeme var, inceleyin buyurun! İnceledikten sonra hak neyse ona tabi olun! Biz size bir şey demiyoruz ama, şunları okuyun!" diyebilin.

Yâni, başkalarını da doğru yola çekmeğe çalışın! Çünkü siz bir kimseyi çalışarak hak yola çekerseniz, o kimsenin ömrü boyunca yaptığı bütün ibadetlerin sevabının bir misli de size verilecek kardeşlerim!

Onun için, bilhassa emekli olan kardeşlerime; yâni burada çalışmış, dünya işlerini bitirmiş, emeklilik hakkını elde etmiş kardeşlerime lütfen dinleri için çalışmalarını hatırlatacağım, rica edeceğim. Onlar var güçleriyle dinlerini kendi çocuklarına,

torunlarına öğretmeğe; çevreye tanıtmaya, eski müslümanlara müslümanlıklarını hatırlatarak uyarmaya; müslüman olmayanları da İslâm dinine çekmeye çalışsınlar! Okusunlar, öğrensinler, bilgilerini, görgülerini artırsınlar!

Soru:

Hocam! Bizim buralarda dinimizi tebliğ etmemiz için gerekli bilgileri veren kitaplardan tavsiye ettiklerinizin isimlerini bize söyleyebilir misiniz? Okuyalım, kütüphanemizde bulunduralım ve hatta gerekli kişilere hediye edelim!

Ben şimdi burdaki kitapların neler olduğunu bilmiyorum. Benim zihnimde olanlar az önce isimlerini saydığım kitaplar. Ama burada olan kitaplar arasında bu konularda eserler bulabilirsem, onları da size önümüzdeki günler içinde tesbit etmeye çalışayım. Eğer burada sizin kütüphanelerinizdeki kitaplar arasında bu malzemeyi bulamazsam, Türkiye'ye döndüğüm zaman, izin verirseniz oradan mektup yazarak isimlerini göndereyim veyahut o kitapları göndereyim.

O kitapların hangileri mevcuttur, bilmiyorum. Çünkü eskiden basılmış kitaplar, ben bunları seneler önce okumuştum. Hangilerin mevcudu varsa, oralardan o kitapları göndereyim, onları alın. Yalnız ben şunu şu anda hemen söyleyebilirim ki, size: Bu konuların çok geniş iki cilt halinde anlatıldığı *İzharü'l-Hak* diye bir kitap var iki ciltlik, Sönmez Yayınları arasında çıktı, *İzhâru'l-Hak* diye bir kitap, iki ciltlik... Bence burada ve Avrupa'da bulunan kardeşlerimizin de kütüphanelerinde o kitaplar olmalı ve o kitapları, o ciltleri kardeşlerimiz okumalı! Kendileri ve çocukları okumalı!

Bu *İzhâru'l-Hakk*'ı bizim Nakşi Tarikatimiz'den, Hindistanlı kardeşlerimizden, bizim tarikatimizin kolundan; Rahmetullah-i Hindî Efendi kaleme almış. Orada bu konular çok detaylı olarak, kaynaklar gösterilerek anlatılıyor ve bu kitap Sönmez Yayınları arasında iki cilt halinde basıldı. Yani o belki buralardaki kütüphanelerinizde, bazı kardeşlerin kütüphanelerinde varsa;

onların sayfalarından fotokopiler alabilirsiniz veya o kitabı Türkiye'den getirtebilirsiniz. Veyahut da o kitaplardan, bu saydığım kitaplardan bir liste yaparım, onları koli halinde göndeririz. Burada muhtelif cemiyetlerde onları satarsınız. Böylece o konular öğrenilmiş olur. Burada sizin için hayati önemi haiz oluyor bu konular...

e. Sahabe-i Kirâmın Özellikleri

Bu ayet-i kerimede Peygamber Efendimiz nasıl tanıtılıyor, bir kere daha hatırlayalım; yâni, Ramazan kardeşimizin açtığı sayfadaki Fetih Sûresi'nin son ayet-i kerimesi:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ ، وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ

تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلاً مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا ، سِيمَاهُمْ فِي

وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ (الفتح:٢٩)

(*Muhammedün rasûlü'llàh, ve'llezîne meahû eşiddâü ale'l-küffâr*...) ayet-i kerimesinin mânâsı şöyle oluyordu:

"Muhammed SAS Allah'ın elçisidir ve onun yanındakiler kâfirlere karşı şiddetli, kendi aralarında merhametli ve şefkatlidirler. Sen o mübarekleri rukû ediciler, secde ediciler ve böyle yaparak Allah'ın fazlını ve keremini ve rızasını kazanmaya gayret ediciler olarak görürsün! Ve onların yüzlerinde yaptıkları secdelerden, ibadetlerden hasıl olan pırıl pırıl alâmetler vardır." (Fetih, 48/29) deniliyor.

Şimdi bu ayet-i kerime, Peygamber Efendimiz'in sahabesini anlatıyor, sahabesini medhediyor, sahabesinin mübarek insanlar olduğuna Kur'an-ı Kerim'den bir delil bu; Sahabesi mübarek bir nesil, *rıdvanullàhi aleyhim ecmaîn*... Allah onların şefâatine nâil eylesin... Onlar büyük insanlar, Peygamber Efendimiz'i

görmüşler, Peygamber Efendimiz'den yetişmişler... Peygamber Efendimiz'in yetiştirdiği en üstün insanlar...

Onlar, bizim nümûnelerimizdir. Biz onların hayatlarını okursak, nasıl davrandıklarına dikkat edersek, hayatımızı onlar gibi geçirirsek, en iyi müslüman olarak yaşamış oluruz. Çünkü onlar İslâm'ı en iyi bilen kimselerdir. Çünkü Peygamber Efendimiz'in hemen yanındaydılar, Peygamber Efendimiz'den dini öğrendiler. Böyle sonradan bozma, değiştirme, çeşit çeşit yönlere sapma, dağılma olmadığı zamanda Peygamber Efendimiz'den dini öğrenmiş oldukları için; onların imanları en kavî ve yolları en güzel yoldur. Ve sahabe-i kiramın yolu bizim için hakîkaten ittibâ edilecek, iktidâ edilecek bir yoldur. Onların davranışları da, bizim için fıkıhta bir kaynak olarak görülür.

Muhterem kardeşlerim! Bu sahabe-i kiramın vasfı anlatılırken, "Kendi aralarıda şefkatli ve merhametli..." deniliyor. Şimdi Allah razı olsun, bu şefkatin ve merhametin, sevgide bağlılığın ve kardeşliğin bir emaresi olarak, nişanesi olarak, nümûnesi olarak bu akşam sizler bizi karşıladınız, ikram ettiniz, evinizde misafir ediyorsunuz. Tabii, bizim size karşı hürmetimiz var, sizin bize karşı sevginiz var ki, misafir etmişsiniz. Bunun bir misali, ama bu yaygın değil...

Maalesef, sanki ben buraya Moskova'dan gelmiş bir insanmışım gibi, gâvur diyarından gelmiş azılı, kanlı bir katilmişim gibi, buraya gelmeden benim aleyhime burada bir takım faaliyetler yapılmış ki, ben o camiye gidemiyorum. Şimdiden ilan ediyorum, beni konuşturmayan bir camiyi, ben normal bir ibadet yeri olarak kabul edemiyorum. Yâni benim konuşturulmam yasaklanan bir camiye gidemem. Orası nötür, herkesin gideceği bir ibadet yeri hüviyetinde değil... Çünkü herkese açık olmayan, bütün müslümanların serbestçe ibadetini yapamadığı, dinini, imanını öğrenemediği, anlatamadığı bir yeri ben bir şahsın dükkânı olarak görürüm.

Reddedilmiş olduğum bir yere ben gidemem ki, beni reddetmeyen, beni seven bir sürü kardeşim var, onların yanında

dururum. Burası reddederse Türkiye'de dururum, Türkiye reddederse Afganistan'a giderim, Pakistan'a giderim... Herkes reddederse, bir köşeye çekilirim. Ama reddedildiğim bir yere niye gideyim?

Beni niye reddediyor, benden ne kötülük gördü? Ben onun tavuklarını mı kışaladım, aleyhinde bir şey mi söyledim? Türkiye'de benim alnıma bir kara leke mi sürülmüş, Türkiye'de ben hapse mi girmiş çıkmışım? Türkiye'de bir suç mu işlemişim; esrar mı kaçırmışım, adam mı öldürmüşüm, hırsızlık mı yapmışım?

El-hamdü lillâh hiç böyle bir şey yapmadım. Türkiye'de, üniversitede hocalık yaptım geçen seneye kadar... Bu sene de hocalık yapsaydım, yine devam edebilirdim. Çünkü yaşım müsait, altmış beş yaşına kadar, yetmiş yaşına kadar hocalık yapabilirim ben... Emekli olmamam için bütün arkadaşlarım yalvardılar:

"—Ne olur emekli olma!" diye...

Ama sıkıyordu beni... Emekli olmadığım zaman, arkadaşlarımın davet ettiği yere gidemiyordum, yapmak istediğim çalışmayı yapamıyordum. Bir şehirden öbür şehire gidemiyordum. Kayınvalidem rahatsız, İstanbul'a gideceğim, her seferde izin almak lâzım... Bundan sıkıldığım için emekli oldum.

Ama böyle emekli olmasaydım ben şu anda, Türkiye'nin Ankara Üniversitesi'nde profesörlük yapmaya devam edecek bir insandım. Türkiye'nin dört tane, beş tane camiinde müftülükten müsaadeli konuşma yapan bir insanım ben... Türkiye'de konuşma yapan bir insan olarak, ben burada niye konuşma yapamayayım? Ben konuşma aşıklısı değilim ama, niye bir hak çiğnensin?

Size meselâ birisi gelse, "Araba kullanamazsın!" dese meselâ...

"—Yâhu Sydney'de arabasız yaşanır mı? Ben niye araba kullanmayayım? Benim ne eksiğim kusurum var ki? Herkesin yapabildiği bir şeyi bana niye yaptırtmıyorsunuz?" dersiniz.

Ben bunu şiddetle protesto ediyorum. Ben bunu İslâmî bir hareket olarak görmüyorum, insani bir hareket olarak

görmüyorum. Çünkü bir insana böyle bir muamele yapılmaz! Tanımadığınız bir insana, bilmediniz bir insana düşmanlık yapılmaz bir kere... İlk önce bir gör, sana ne kadar düşmanlık yaptığını, ne kadar kötü bir insan olduğunu anla; o zaman sen de ona, onun yaptığı kadar yapmaya hak kazanırsın.

Ama daha Melbourne'a yeni gelmiş bir insanı, belki bir siyasî görüşünden dolayı dışlamışsa; o zaman sen de siyasi hareket ediyorsun! O da bir siyasi görüştür, o zaman yine camiye siyaset girmiş oluyor. Sen istediğin siyasi grubu konuşturacaksın, istemediğin siyasî grubu konuşturmayacaksın. Bu şekilde hareket ettiğin zaman, sen de camide siyasî bir hareket yapmış oluyorsun. O da camiye siyaset sokmak oluyor. Bu iki kere iki dört eder kadar aşikâr bir şey...

Giderim Hakemba'da, her gün yirmi dolar, elli dolar veririm, her Ramazan oraya giderim; ama bu camiye gitmem, gitmeyeceğim. Kırgınım ve gitmeyeceğim. O beni konuşturmayan kardeşlere de kırgınım. Ama şunu belirteyim: Bu yapılan şeyin, bu tavrın İslâm'da yeri yok...

Bakın, bu sayfayı ben bilinçli olarak açmadım, bunu Ramazan kardeşimiz açtı ama, tevafuken bu sayfa çıktı. Bakın burada Allah'u Teâlâ Hazretleri: "Kendi aralarında şefkatli ve merhametlidirler." buyuruyor.

Ben kâfir miyim? Değilim! El-hamdü lillâh müslümanım! *Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû...* Ben Allah'ın varlığına, Muhammed SAS'in onun peygamberi olduğuna inanmış bir insanım ve müslümanım el-hamdü lillâh... Ben müslüman olduğuma göre, bu kardeşlerim bana merhamet edecekler. Hatam varsa, merhamet ederek beni düzeltecekler.

Ama ben onların profesörüyüm! Ben o beni yasaklıyan şahsın bağlı olduğu teşkilatın, Diyanet teşkilatının başkanı olan Mustafa Said Yazıcıoğlu'nun hocasıyım, profesörüyüm... Bundan önceki başkanı olan Süleyman Ateş'in hocasıyım, profesörüyüm... Ondan önceki Lütfi Doğan Hoca'nın profesörüyüm, hocasıyım... Allah

bana üç tane, dört tane Diyanet İşleri Başkanı'nın hocası olmak şerefini bahşetti. Ben çoluk çocuğun maskarası değilim ki... Benim talebemin memuru beni konuştutmayacak? Ben onların hocalarına ders öğretmişim.

Seyyid Ahmed el-Haşimî isimli Peygamber Efendimiz'in torunlarından bir kimsenin yazmış olduğu, bir hadis kitabının içindeki ayeti ve hadisi söylüyorum. Kendim şahsen bir şey söylemekten fayda da görmüyorum, lüzumlu da görmüyorum böyle bir şeyi... Bunu tercih ediyorum, ayet ve hadisler konuşulsun diye... Gittiğim yerde ayet ve hadis konuşmaya çalışıyorum. Bu yapılan ayıp bir şeydir. Ben bu kardeşlerimin bu kusurlarını düzeltmesini temenni ederim. Çok ayıp etmişler, çok küçük bir iş yapmışlar, son derece küçülmüşler, onları destekleyenler de küçülmüş.

Aramızda merhametli olacağız Eğer bir kahramanlık göstermek gerekiyorsa, işte Rusya Afganistan'ı istilâ etti; buyursunlar, serbest... Pakistan'a gittiğin zaman Afgan cephesine geçilebiliyor, silah da alınabiliyor. Düşmanla çarpışabilir, hepimiz çarpışabiliriz. Yani düşman her yerde var, çarpışmak mümkün...

"Onları secde ve rükû ediciler olarak görürsün." diyor. Demek ki, namazı medhediyor. Ondan sonra, "Allah'ın rızasını kazanmak için hareket ederler." deniliyor. Bu da bizim için bir işarettir, biz de her işimizde Allah'ın rızasını kazanmak için gayret edeceğiz. Her işimizi Allah'ın rızasını kazanmak için yapacağız. Attığımız her adımı, söylediğimiz her sözü, yaptığımız her şeyi Allah'ın rızası için yapacağız. Bu onun işaretidir. Allah bizi rızası yolundan ayırmasın... Kendi rızasına sahib olan, vâsıl olan, mazhar olan kullardan eylesin...

Dünyadaki mevkilerin, makamların hepsini Allah bana gösterdi. El-hamdü lillâh, mevki makam bakımından hiç bir ihtiyacım yok... Para pul bakımından el-hamdü lillâh, Allah beni başkalarına muhtaç ve mecbur olmaktan kurtardı; Allah'a hamd ü senalar olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi fazl u keremine nâil

eylesin, rızasından ayırmasın...

f. Ensâr'ı Sevmek

Şimdi hadis-i şerife geçti bu mübarek alim... Bir ayet anlatıyor, bir veya iki tane hadis getiriyor bir dersi tamamlamak için... Sahabe-i kiramı sevme konusunu anlatırken bir ayeti anlattı, ondan sonra hadis-i şerife geçti. (*Revâhu şeyhân*) dedi; yâni Buhârî ve Müslim, ikisi birden rivayet etmişler bu hadisi.

Buharî ve Müslim, iki sahih hadis kitabını yazmış olan büyük alim kişilerdir. Hadisleri kıymetlidir, sağlam hadislerdir. Bu alimler kimden rivayet etmişler? Berâ' ibn-i A'zîb RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Ensar hakkında buyurmuş ki...

Ensar, Medine-i Münevvere'de bulunup da, Mekke-i Mükerreme'den hicret yoluyla kendi ülkelerine gelen kimseleri barındıran onlara yardımcı olan, onlara ev sahipliği eden, onlara kardeşlik eden sahabenin adı... Sahabenin bir kısmı *Muhâcirîn* bir kısmı *Ensar* olmuş oluyor. Ensar, yâni Medine'nin müslümanları... O Mekke'den hicret eden mübarekleri orada gurbet çektirmeyip misafir eden, bağrına basan kimseler...

Onlar hakkında demiş ki Peygamber Efendimiz:[49]

اَلْأَنْصَارُ، لاَ يُحِبُّهُمْ إِلاَّ مُؤْمِنٌ، وَلاَ يُبْغِضُهُمْ إِلاَّ مُنَافِقٌ؛ فَمَنْ أَحَبَّهُمْ أَحَبَّهُ اللهُ، وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ أَبْغَضَهُ اللهُ (خ. م. عن البراء بن عازب)

---

[49] Buhàrî, *Sahîh*, c.XII, s.136, no:3499; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.220, no:110; Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.406, no:3835; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.292, no:18599; Beyhakî, *Şuabü'l-Îmân*, c.II, s.190, no:1509; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.91, no:6946; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.88, no:8334; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.85, no:479; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.99, no:728; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XII, s.157, no:33019; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.III, s.271, no:1778; Berâ ibn-i Àzib RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.14, no:33747; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.49, no:10225.

(*El-ensàru, lâ yuhibbühüm illâ mü'minün*) "O Ensar'ı ancak mü'min olanlar sever. Onları sevmek imanın alâmetidir ve imanın gereğidir. (*Ve lâ yübgıduhüm illâ münâfikun*) Bu Ensar'a ancak münafık olan buğz eder. Yani onları sevmiyorsa, Ensar'ı ikinci sınıf vatandaş gibi görüyorsa;

"—Asıl müslümanlar Peygamber Efendimiz'in Mekke'den gelme hemşehrileridir. Bunlar ne ki ya? İşte birinci sınıf olanlar onlardır. Onlar bak, yerlerini yurtlarını terk ettiler, muhacir oldular, buraya geldiler. Bunlar sonradan, taşralı, ikinci sınıf..." filan gibi düşünürse, sevmezse, buğz ederse Ensar'a; işte o münafıktır. Bu durum münafıklık alâmetidir.

Münafık sevmez; ancak, mü'min sever. Çünkü onlar hâlis kimselerdi. Peygamber Efendimiz'i hiç bir şehir ahalisi kabul etmediği zaman, Taif'te taşlandığı zaman, Mekkeliler öldürmeye kasdettiği zaman;

"—Yâ Rasûlallah, biz seni kendimiz gibi koruruz, kollarız. Sen

bizim beldemize gel!" dediler.

Hacca geldikleri zaman, Akabe'de bey'at ettiler kendisine... Peygamber Efendimiz'i ve mü'minleri Medine'ye davet ettiler. Peygamber Efendimiz de Medine'ye hicret etti.

Onlar imanı kavî insanlardır. Peygamber Efendimiz'e çok büyük yardım ettikleri için, Ensar adını almışlardır. Onlara buğz etmek yakışık almaz bir mümine... Kim buğz ederse münafıktır, kim severse mü'mindir. Mü'minliğin alâmeti sevmektir. Kızmak da münafıklığın, kalpteki bir hastalığın alametidir.

(*Femen ehabbehüm ehabbehu'llah*) "Kim onları severse, Allah da onu sever." diyor. Yâni, o Ensar'ı seveni Allah sever. Biz de seviyoruz. Allah razı olsun o Ensâr'dan ki, biz de seviyoruz. Allah şefaatlerine erdirsin...

(*Ve men ebgadahüm ebgadahu'llàh*) Kim onlara buğzederse... Bu herhalde Mekke-i Mükerreme'den gelenler arasında filan olabilir. "Kim onlara buğzederse, Allah da onlara buğz eder. Allah onları sevmez." diyor.

g. Zaferin Şartı: Sabır ve Takvâ

Burada ilk önce bir-iki ayet zikrediyordu, ondan sonra bir-iki hadis zikr ediyordu merhum müellif... Allah'u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'in bir ayet-i kerimesinde buyuruyor ki:

وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللّٰهَ

مَعَ الْمُتَّقِينَ (التوبة:٣٦)

(*Ve kàtilü'l-müşrikîne kâffeten kemâ yukàtilüneküm kâffeh*) "Kâfirler, müşrikler sizinle topluca çarpıştıkları, savaştıkları gibi; ey mü'minler, siz de onlarla topluca kalkın savaşın, siz de onlarla savaş edin! Madem onlar topluca size saldırıyor, siz de onlara öylece toplu karşılık verin ve savaşın!"

(*Va'lemû enna'llàhe mea'l-müttakîn*) "Ve biliniz ki, Allah takvâ

ehli olanlardan yanadır. Siz Allah'tan korkarsanız, takvâ ehli olursanız, Allah size nusret ihsan eder, size yardım eder, sizi kâfirlere gàlip getirir. Onların size saldırmasından korkmayın! Siz onlarla çarpıştığınız zaman Allah sizi destekler, siz galip gelirsiniz." (Tevbe, 9/36) demiş oluyor Kur'an-ı Kerim.

Muhterem kardeşlerim, Allah'ın insana yardım etmesinin şartlarından iki tanesi ayet-i kerimelerde zikr ediliyor: Birisi sabır, diğer takvâ... Sabretmeden olmaz, her şey sabırla olur. Sabırla asmadaki koruk helva haline gelir. Nasıl helva haline gelir? Koruk olgunlaşır üzüm olur, üzüm sıkılır pekmez olur, pekmez unla karıştırılır helva olur. Ama sabırla olur bütün bunlar... Birden, yâni aniden, o koruk halindeyken helva olmaz.

Onun için dedelerimiz, "*Sabırla koruk helva olur.*" demişler. Ama sabırla birlikte, çalışmak, uğraşmak gerekiyor. Muvaffakiyetin şartlarından birisi, sabırdır.

Sabrın üç çeşiti vardır.

1. Allah'ın, insanın başına musallat ettiği musîbetlere, belâlara sabır... Üzüntülere, sıkıntılara, hastalıklara, dertlere, elemlere, kederlere sabır...

Bir hastalık gelir, insan inim inim inler. İşte buna sabredecek sevap kazanacak. Veyahut malına bir telefat gelir, ticarette zarar eder, mahsulü harab olur, Karadeniz'de gemisi batar... Yâni bir musibet gelirse, ona sabr edecek. İşte böyle sabrederse, sevap kazanır.

2. Allah'ın haram kılmış olduğu, yasak kılmış olduğu şeyleri yapmamak için kendisini tutmak, sabretmek.

İçki içmek tatlı mı, acı mı bilmem ama, içmemeye sabredecek insan... Nâmahreme bakmamaya sabredecek, haram iş yapmamaya sabredecek! Günahlı iş yapmamak için tutacak kendisini... Gözüne Hâkim olacak, diline Hâkim olacak, her şeyine Hâkim olacak. Günahlara karşı direnip sabredecek, tutacak kendini, düşmeyecek. Şeytan çekmek istese bile, nefis onu günaha sokmak istese bile girmeyecek.

3. Sevaplı işlerde, ibadetlerde sabır lâzım! Oruç tutmak zor, hacca gitmek hem masraflı hem zor... Zekât vermek, kazandığın parayı çıkartıp vermekdir, zordur. Namaz kılmak zordur, sabah namazına kalkmak zordur, sıcak yatağı bırakarak...

Siz gerçi burada nisbeten rahatsınız, doğrusu Allah'ın nimetlerine mazharsınız. Hepinizin evinde sıcak-soğuk su vardır. Ama bizim Türkiye'de öyle evler vardır ki, insan yataktan kalkamaz. Çünkü burnunu çıkarsa burnu donar, yani öyle soğuktur. Suya elini değdirdiği zaman, su jilet gibi keser. Burada anlaşılmaz bu... Sıcak havada hele hiç anlaşılmaz.

Ama sabah namazında müezzin de minareye çıkmıştır, (*Hayye ale's-salâh*) "Haydi namaza!" diye bağırıyor. Ondan sonra da, o da yetmiyormuş gibi arkasından bir de ihtar çekiyor: (*Es-salâtü hayrun mine'n-nevm... Es-salâtü hayrun mine'n-nevm...*) "Hişşşt, uyuma kalk! Namaz uykudan daha hayırlıdır." diyor.

Müezzin bunu diyor ama dışarısı soğuk, su buz gibi, Sydney'deki gibi hava yumuşak değil. Evde sıcak su yok, buz gibi... Bazen su da olmaz. Köydeki evlerde tuvalet bahçenin öbür ucundadır, kalkacak oraya gidecek. Oraya gidinceye kadar insan zaten şifayı kapar, başlar hapşurmaya... Sabahleyin bir babayiğitlik gösterip sıcak yataktan kalkabilirse eğer, oraya gidinceye kadar zaten şifayı kapar.

Ondan sonra gelecek, abdest alacak, oradan yürüyecek camiye gidecek. Meselâ, elektiriği yoksa köyün, sabah namazına gitmek neyse, alaca karanlıkta kolay olur. Yatsı namazına gitmek zor olur. Bir keresinde ben, bizim köyde hatırlıyorum, yatsı namazından teyzemin evine gelinceye kadar, duvarlara toslaya toslaya geldim. Gökte Ay da yoktu, hiç bir şey de yoktu. Nereye bastığımı bilemeden yürüdüm. Yâni bu ışıkların, bu elektriklerin şükrü lazım geliyor.

İbadetlere sabretmek gerekiyor kardeşlerim! Demek ki, muvaffakiyetin şartlarından birisi sabırmış. Sabrın çeşitlerini anlatmış olduk.

Muvaffakiyetin şartlarından birisi de takvâ imiş. *Takvâ*; Allah'tan korkmak, sakınmak, çekinmek, günahlara düşmemek demek, titiz müslüman olmak demek... Diyor ki: "Allah takvâ ehli insanlarla beraberdir, Allah onlara yardım eder." Yardım eder, hep yardım etmiştir, tarih boyunca bu böyledir. Kaide bu çünkü:

وَاعْلَمُوا أَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ (التوبة:٣٦)

(*Va'lemû ennallàhe meal müttakîn*) "Biliniz ki, Allah müttakîlerle beraberdir." (Tevbe, 9/36)

Bu bir bilgi, zihninize yerleştireceğiniz bir bilgi... Allah CC böyle buyuruyor: "Biliniz ki, Allah müttakîlerle beraberdir." Bitti; takvâ ehli olmayanlar dertlerine yansın! Takvâ ehli olanlara ne mutlu!

h. Allah Yolunda Cihad

İkinci ayet-i kerime:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى تِجَارَةٍ تُنجِيكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ

(صف:١٠)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) Ey iman edenler, ey iman sahipleri! (*Hel edüllüküm alâ ticâretin tüncîküm min azâbin elîm*) Sizi fecî, elim, fena, kötü bir azabdan kurtaracak bir güzel ticareti size öğreteyim, tavsiye edeyim mi, göstereyim mi; kılavuzluk yapayım mı size, öğütleyeyim mi, bildireyim mi?" (Saf, 61/10) diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Bize bir ticaret öğretecek Allah'u Teâlâ Hazretleri ve bu ticaret bizi feci, elim bir azabdan kurtaracak; yâni cehennemden kurtaracak. "Cehennemden kurtaracak bir kârlı şey öğreteyim mi?" diye soruyor Allah-u Teâlâ Hazretleri ilk ayet-i kerimede...

Ey iman edenler, iman ediyor musunuz? Ediyoruz. İman ediyorsanız, sizi cehenneme düşmekten koruyacak bir ipucu vereyim mi size? Feci bir azab ile cayır cayır yanmak, derilerinin kapkara olması, çeşitli azaplar görmesi feci değil mi? Fecilerin fecisi bir azab... Bu azaba düşmeyecek bir çare, bir alış-veriş ve ticaret... Nasıl ticarette para veriyorsun, malı alıyorsun; onun gibi bir şey yani, bir şey vereceksin, bir şey kazanacaksın. Yâni, bu azaba düşmeyeceksin.

Nedir o? İkinci ayet-i kerimede bildiriyor:

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ

ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ (صف:١١)

(*Tü'minûne bi'llâhi ve rasûlihî*) "Allah'a sımsıkı bağlanır inanırsınız ve Rasûlüllah'a sımsıkı bağlanır ve yolunda yürürsünüz. Allah'a ve Rasûlüne bağlanır inanırsınız; Bu bir...

Tamam; Allah'a inandık, Rasûlüllah'a inandık, Kur'an'ı başımızın tacı ettik, Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesi de rehberimiz...

(*Ve tücâhidûne fî sebili'llâhi bi-emvâliküm ve enfüsiküm*) "Ve sizler Allah yolunda mallarınız ve canlarınızla cihad edeceksiniz. Böyle yaparsanız, feci azabdan kurtulursunuz."

Demek ki, malla ve canla cihad var. Malla cihad, malını Allah yolunda tahsis edip harcamak suretiyle olur. Malının bir miktarını verecek insan veya tamamını verecek.

Polatlı'ya kadar Yunanlı geldiği zaman Anadolu'da, İzmir'e asker çıkartıp da Polatlı'dan atılan topların sesi Ankara'dan duyuluyorken, gelmişler askerler Ankara'da bir dükkâna... O dükkândan makbuz mukabili kayıtlı-kuyutlu askerimiz için lazım olacak bez-mez bir şeyler verebilir misiniz hacı efendi filan diye dükkâna girmişler. Kayıtlı yani bir top bir kaput bezi bir şey verirsen yaraları sarılır, bir şey yapıp giyerler, bir ölüyse kefen

olur, hastalanmışsa bir örtü, olur yani, bir işte kullanılır diye... Demiş ki dükkân sahibi:

"—Bütün dükkânı alın!"

"—Yok, biz bütün dükkânı filân istemiyoruz, Şurada gönlünden ne koparsa biraz bir şey ver! İmza da atacaksın, işte biz de aldığımızı kayda dökeceğiz." demişler.

"—Yâhu bütün dükkânı alın!" demiş.

"—Niye?" demişler.

"—E, zaten şu gâvur, şurada yetmiş seksen kilometreden topu patlatan gâvur buraya geldi mi, hepsini alacak! Onun için siz alın, helâl olsun, isteyerek veriyorum!" demiş, öyle vermiş.

Onun için, insan malının bazen tamamını, bazen bir kısmını Allah yolunda verecek. Normal şartlarda malının kırkta birini istiyor Allah... Yâni, "Zekât olarak kırkta birini verin!" diyor. Daha fazlasını verirse, kendi cömertliğinden vermiş oluyor insan... Demek ki, Allah'a ve Rasûlüllah'a inanacaksınız ve Allah yolunda cihad edeceksiniz malınızla, canınızla... Canla cihad, fiilen çarpışarak olur. (*Zâliküm hayrun leküm in küntüm ta'lemûn*) "Eğer bilirseniz, bu sizin için daha hayırlıdır." (Saf, 61/11)

Neden daha hayırlıdır? Bir mukayese var... Daha hayırlı deyince, bir şey bir şeyden daha hayırlıdır. Halbuki cihadda yorgunluk var, can tehlikesi var, yaralanma var, ölüm var. Cihad etmemekte ise kenarda rahat durmak var, villasında yaşamak var, huzur içinde uykusunu tam almak var, korkulu gece geçirmemek var. Sevdikleriyle beraber gününü gün etmek var, istediği iyi cins yemekleri yemek var.

Ama o hayırlı değil! Burada tozlara, topraklara bulanmak, burada yaralanmak, burada korkuyla vakit geçirmek, burada icabında canını vermek; öbür tarafta rahat etmekten daha hayırlıdır. Ama nasıl? (*İn küntüm ta'lemûn*) "Eğer bilirseniz, bu böyle..." İşin gerçeği böyle ama birçok kimse bilmez bunu... Herkes bucak bucak kaçar. Bir harp ilânı oldu mu, cepheden bir sürü insan firar eder, kaçar; cepheye alınsa bile... Bir kısmı askere gitmemek için çare arar, bir kısmı askerden, cepheden kaçar.

Cepheden kaçmak, savaştan kaçmak büyük günahdır bizde... Yâni düşmandan kaçmak, düşmana sırt dönüp kaçmak büyük günahdır bizim dinimizde... Onun için, dedelerimiz savaşta kazanmış. Bir gül bahçesine girercesine harbe gidip ölmüşüz. Şehid olacağız diye sevine sevine gitmişiz ve köyümüzden askeri davulla, zurnayla uğurlamaya alışmışız.

Bizim köyden rahmetli, babamın halası anlattı. Kardeşlerini, yani babamın dayılarını davullarla, zurnalarla uğurlamışlar Çanakkale Harbi'ne... Bu Gelibolu meselesi mâlûm, burada herkesin bildiği mesele... Bizim büyük dayılarımız böyle oradakilerle vedalaşırken, "Haydi Allah'a ısmarladık!" demişler. Şu salladığı ellerin yarın kan-revan içinde kalacağını bile bile nasıl gider, bunu başkası anlayamaz.

Bir kitap okudum bir arkadaşımızın evinde... Şu Brokenhill'deki iki kişinin macerasını anlatırken: "Belki de afyon kullanmışlardı." diyor. Çünkü anlayamaz ki şehidliği, İngiliz zavallıcık... Anlayamadığı için, belki afyon kullanmışlardır der. Yani doğrudan doğruya sonu ölüm olan bir şeyi yapar mı insan? Akıllı insan yapmaz. Ama akıldan başka akıllar da var... (*İn küntüm ta'lemûn*) "Eğer bilirseniz, cihad daha hayırlı!" diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri... Ama bilmeyene, bu taraf daha hayırlı gelir. Onu ahirette göreceğiz, neyin daha hayırlı olduğunu herkes o zaman görecek.

يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَ
مَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ ، ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ (صف:١٢)

(*Yağfirleküm zünûbeküm*) "Eğer böyle yaparsanız, Allah sizin geçmiş günahlarınızı bağışlayacak; (*ve yüdhilküm cennâtin tecrî min tahtihe'l-enhâr*) aşağılarından şırıl şışrıl cennet ırmaklarının aktığı, cennet bahçelerine sizleri sokacak, oralara sahip edecek sizi... (*Ve mesâkine tayyibeten fî cennâti adn*) Ve sizlere Adn

cennetlerinde güzel meskenler nasib edecek. (*Zâlike'l-fevzü'l-azîm*) Bu ne büyük bir başarı, ne güzel bir sonuç!" (Saf, 61/12) Yani, cennete sokacak Allah, köşkler nasib edecek, çeşitli nimetler bahşedecek diyor bu ayet-i kerime...

وَأُخْرٰى تُحِبُّونَهَا ، نَصْرٌ مِنَ اللّٰهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ، وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ

(صف:١٣)

(*Ve uhrâ tuhibbûnehâ*) "Bir şey daha var, siz de onu çok seversiniz, istersiniz, temenni edersiniz; (*nasrun mina'llàhi ve fethun karîb*) bunu da bilin ki, Allah'ın yardımı ve fütûhat yakındır." Yâni, "O ikincisi, Allah'ın yardımının gelmesi ve yakın bir fütûhatın sizin olmasıdır. Meraklanmayın, bu tasaları bu sıkıntıları çekeceksiniz ama, Allah'ın yardımı size erişecek ve fütûhata da mazhar olacaksınız, galip geleceksiniz."

Mekke'nin fethini müjdeleyen ayet-i kerime... Mekke'nin fethedileceğini sahabeye müjdeledi böyle... (*Ve beşşiri'l-mü'minîn*) "Ey Rasûlüm, mü'minleri müjdele; bunlar olacak, o güzel günleri görecekler!" (Saf, 61/13) buyurdu ayet-i kerimede Allah-u Teâlâ Hazretleri...

Her zaman için bu böyledir, cihad oturmaktan iyidir. Allah-u Teâlâ Hazretleri insanın geçmiş günahını da bağışlar. Sahabeden bir kimse ömrünü biraz ayyaşlıkla, sarhoşlukla geçirmiş. Bir savaşta Peygamber Efendimiz'in yanına gelerek dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah, ben şimdiye kadar iman etmemiştim. Ben şimdi kaniyim senin peygamber olduğuna... Sana inansam, sana tâbî olsam, şu savaşa girsem, cennete gider miyim?" dedi.

"—Gidersin!" dedi Peygamber Efendimiz...

İnanıp cihada girince, Rasulullah yolunda, henüz müşrik daha, soruyor şartları... Yâni, "Giriş nasıl olacak?" diye şartları soruyor. "Girersen, iman edersen, Allah yolunda olursan şehid olursun, cennete gidersin." dedi Peygamber Efendimiz.

"—O halde sana iman ediyorum, müslümanlığı kabul ettim ve kâfirlerle cihad edeceğim!" dedi.

Namaz kılmamış, oruç tutmamış, abdest almamış, hiç bir şeyi yok adamın; müşrikken mü'min oldu.

"—Ama dur, biraz yemek yiyeyim!" dedi.

Bunlarla uğraşırken tabii, enerji lazım olacak. Torbasından hurma çıkardı. Böyle hurmaları bir taraftan yiyor yani güçleneyim, enerji kazanayım filan diye. Sonradan aklına geldi mübareğin, dedi ki:

"—Yâhu bunları yiyeceğim diye uğraşmağa değmez!" filân gibi bir söz söyledi, savurdu attı hurmaları...

Yâni yarım bıraktı yemeği, savaşa girdi. Çarpıştı, çarpıştı, şehid oldu ve cennetlik oldu. Cennetlik olduğunu Peygamber Efendimiz müjdeledi.

Her zaman bu böyledir, Allah geçmiş günahları bağışlar. (*Yağfirleküm zünûbeküm*)'ü izah etmek için söyledim bunu. Geçmiş günahları bağışlar, affeder ve kişiyi cennete sokar. Hem de ne güzel nimetler, neler ihsan eder. Ebedî, sonsuz, bitmez tükenmez nimetler... Hadsiz, hesapsız, sayısız izzetler, ikramlar...

Buraya gelen kardeşlerimi biliyorum ki, bir kısmı ağır işlerde çalışıyorlar. Yâni buradakilerin beğenmediği ağır işlerde; Wollongong'daki demir fabrikasında, falanca yerdeki madende, filanca yerdeki tehlikeli yerde... Falanca yerde güneşin altında diz çökerek, saatlerce ziraat yaparak çalışıyorlar; biliyorum. Bu meşakkatleri bu kardeşlerim neden çekiyorlar? Arkasından biraz ferahlık duyacağız diye... Kendisi rahatsız olsa bile, çoluk-çocuğu rahat edecek diye... Yâni ilerideki bir rahatı düşünerek, büyük fedakârlık yapıyor buradaki kardeşlerimiz.

İşte asıl fedakârlık, ahiret için yapılacak. İnsan burada biraz sıkıntı çekebilir. Avustralya'daki bu yaşayışınızdan ibret alın ki, burada biraz sıkıntı çekebiliriz müslümanlar olarak... Amma ahirette ebedi saadete ereceğimiz için, malımız da, canımız da fedâ olsun, hoş olsun... Efendim, nedir yâni; mal dediğin şey nedir,

can dediğin şey nedir ki?

Canı cânan dilemiş, vermemek olmaz ey dil,
Ne nizâ eyleyelim, ol ne senindir ne benim!

Allah dilemiş, can zaten Allah'ın, bizim değil ki, emanet... İstediği zaman vermemek olur mu? Allah bizi mes'ud kullar olarak yaşatsın, şehid kullar olarak ölmeyi nasib eylesin, cümlemize... Onu kimse anlayamaz, şehidlik en büyük mertebedir.

Ayet-i kerime burada bitti. İki-üç ayet-i kerime böylece bir söylenmiş oldu.

i. Amellerin En Faziletlisi

Hadis-i şerif de şöyle: Buhârî ve Müslim'in (Rh.A) rivayet ettiklerine göre, Ebû Hüreyre RA şöyle dedi: ki:[50]

أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ: أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ ؟ فَقَالَ: إِيمَانٌ بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ . قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا ؟ قَالَ: الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ . قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا ؟ قَالَ: حَجٌّ مَبْرُورٌ (خ. م. عن ابي هريرة)

(*Enne rasûlü'llàhi salla'llàhu aleyhi ve selleme süile: Eyyü'l-ameli efdalü?*) Peygamber SAS'den soruldu ki: "Yapılan işlerin, fiillerin, çalışmaların, amellerin hangisi en faziletlidir İslâm bakımından?"

Ne yapalım? Yâni, "Yemek mi yedirelim, oruç mu tutalım,

---

[50] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.18, no:26; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.88, no:83; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.185, no:1658; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.287, no:7850; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.264, no:2393; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.458, no:4598; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.207, no:19352; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.157, no:18264; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1386, no:43640.

namaz mı kılalım, sadaka mı verelim; ne yapalım? Hangisi en faziletli?" diye, en faziletli ameli sordular Peygamber Efendimiz'e....

(*Fekàle: İmânen bi'llâhi ve rasûlihî*) "Allah'a ve Rasûlüne inanmaktır." dedi Peygamber Efendimiz.

Her şeyin başı, bütün faziletlerin evveli, her şeyin kaynağı, aslı, özü, esası; Allah'a ve Rasûlüllah'a inanmaktır. Bir insan Allah'a tam inanıyorsa, ne mutlu! İnanıyoruz; vardır, birdir, hazırdır, nazırdır, Rahman'dır, Rahim'dir. İnanıyoruz, tamam, ne mutlu...

Peygamber SAS Efendimiz Allah'ın gönderdiği hak rasûldür, elçidir. Söyledikleri hakdır, gerçektir. Allah o ümmî, öksüz, mübarek kulunu kendisine has peygamber eyledi. Kendisine vahy eyleyip Kur'an-ı Kerim'i indirdi, emirlerini, yasaklarını bildirdi. O da bize İslâm'ı öğretti.

Kırk yaşında kendisine peygamberlik geldi. Altmış üç yaşında bu dâr-ı dünyâdan dâr-ı bekàya irtihal edinceye kadar, yirmi üç sene içinde insanlara İslâm'ı öğretti, her şeyi anlattı. Yirmi üç sene, geniş zaman içinde her şeyi anlattı da, veda haccında şunları söyledi:

"—Bunları size tebliğ ettim mi? Tamam mı ey ashabım?" dedi hac da toplanmış olan insanlara, Cebel-i Rahme'nin kenarında...

Onlar da:

"—Tebliğ ettin!" deyince, ellerini kaldırdı:

"—Şâhid ol ya Rabbi!" dedi.

Peygamber SAS Efendimiz böyle bildirdi, onun peygamber olduğuna inanıyoruz. Allah'ın varlığına ve Hz. Muhammed SAS'in peygamberliğine inanıyoruz. Siz de inanıyorsunuz, çocuklarımıza da öğreteceğiz, onlar da inanacaklar. Tamam, en faziletli iş bu...

(*Kîle: Sümme mâzâ?*) "Bundan sonra ne, en faziletli olan nedir?" diye soruldu. (*Kàle: El-cihâdü fî sebîli'llâh*) "Allah yolunda cihad etmektir." buyurdular.

Cihad edeceğiz! Allah yolunda malımızla, canımızla cihad

edeceğiz. Geçti demin ya; mal vereceğiz, para vereceğiz, Allah yoluna fedâ olsun… Allah'ın verdiği mallar, Allah'ın yolunda feda olsun... Allah'ın verdiği sıhhat, Allah'ın yoluna fedâ olsun... Allah'ın verdiği akıl, Allah'ın yoluna fedâ olsun... Allah'ın verdiği evlât, iyâl Allah'ın yoluna fedâ olsun... Anamız, babamız, çoluk-çocuğumuz fedâ olsun...

Çünkü Peygamber Efendimiz'le konuşurken, sahabe-i kiram derlerdi ki:[51]

فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ !

(*Fidâke ebî ve ümmî yâ rasûla'llah!*) "Anam, babam sana fedâ olsun yâ Rasûlallah!" derlerdi. Öyle düşünüyorlardı, öyle idiler. Laftan ibaret değildi bu söyledikleri...

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi de böyle kendi dinine hizmet hususunda üstün gayretli eylesin...

(*Kîle: Sümme mâzâ?*) "Bundan sonra ne gelir?" diye sordular. (*Kàle*) Peygamber SAS Efendimiz üçüncü olarak da demiş ki: (*Haccün mebrûrun*) "Makbul, usûlüne uygun yapılmış olan bir hacdır."

O da zor bir iş, o da kolay bir iş değil... Şimdi kolaylaştı, uçağa biniyorsun gidiyorsun Orada vasıtalar var, sıcak-soğuk sular

---

[51]Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.1541, no:3968; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.184, no:2836; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.686, no:990; Neseî, *Sünen*, c.V, s.10, no:2440; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.152, no:21389; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.85, no:34386; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.12, no:617; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.27, no:19597; Ebû Zer RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VI, s.185, no:3496; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.335, no:8407; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.VII, s.158, no:12611 ve 12612; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.49, no:1932; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.186, no:12961; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.260; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.]

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.421,no:556; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.281; Hz. Ali RA'dan.

var… İki adımda bir istedikleri riyali verdin mi, her şeyi buluyorsun. Şimdi kolay... Eskiden tabii, develerle veya yaya olarak gidilirdi. Sular bulunmazdı, sıcaktan korunma imkânları azdı. Hacca gidenlerin çoğu telef olurdu. Hacıların çoğu kırılırdı, gidenler gelemezdi. Şimdi biraz kolaylaştı.

Tabii amellerin makbullüğü hususunda başka hadis-i şerifler de var... Bunların bütünüyle hepsini incelediğimiz zaman görürüz ki, Allah yolunda ilim öğrenmek için sabah akşam medreseye, camiye ve sâireye yürümek, gitmek, gelmek cihaddan da üstündür kardeşlerim!

Çünkü, cihadın faziletini de görüyorsunuz, ilim erbabı anlatıyor insanlara... Cihadın faziletinden bahsedilmeye, bahsedilmeye ümmet unuttuğu için, zillete düştü. Cihadın faziletini de insana ilim erbabı anlattığından; ayetleri, hadisleri de insana alimler öğrettiğinden, en faziletli iş ilim öğrenmek, ilim öğretmektir.

Allah bizi ilimden ayırmasın, bildiklerimizi de tatbik etmeyi cümlemize nasib eylesin... Allah hepinizden razı olsun... Geçmişlerinize rahmet eylesin, evlatlarınızı hayırlı evlâtlar eylesin... Sizleri ve bizleri, dünyada ve ahirette mes'ud ve bahtiyar eylesin...

Bi-hürmeti esrari sûreti'l-fâtihah!

19. 03. 1988 Sydney / **AVUSTRALYA**

14. MÜSLÜMAN HER ZAMAN KÂRDA...

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd.

a. Dini Doğru Öğretmek

Din şartlara ve koruyucularına göre değişmez, devlete göre değişmez. Nasıl vahyolunmuşsa öyle öğretilir. Devlet tarafından da öğretilirse, din neyse öyle öğretilir. Aslında hakikî laiklikte inanç serbest oluyor. Yâni din ayrı oluyor, devlet ayrı oluyor; ikisi de serbest oluyor.

Bir dinî devlet var; yâni her şey dine göre tanzim ediliyor. Bir de devlete bağlı din var... Bunun en kötüsü devlete bağlı olan din... Çünkü, devlet kendisi dinli değil... Dine sahip çıkarsa, tepeden dini kendi ideolojisine alet ediyor. Umumiyetle, demir perde gerisindeki ülkelerde, bu böyledir. Evet, Moskova'da bir din adamı kadrosu vardır. İllerde, eyaletlerde bir takım din adamları vardır. Hatta, hacca gönderirler sarıkla, cübbeyle, filanca yer müftüsü, falanca yer müftüsü diye... Ama adam gittiği yerde komünizm propagandası yapar. Neden? Çünkü orada din devlete bağlı... Devletin, hizmetinde, kırbacının altında... Bunu böyle yapacaksın, şöyle olacak, böyle olacak denilir.

Bu sistemlerin hangisi en güzel? Dine bağlı olanı tabii, elbette. Yâni dindar olduğumuza göre, her şey Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin emrettiği gibi olsun. Her şeyin Allah'ın emrine, Rasûlüllah'ın emrine uygun olarak düzenlenmesi en idealdir. Orta karar olan şey, hiç olmazsa hür olmaktır. En berbatı da, boyunduruk altına girmektir. O zaman adamlar: "Şu ayeti söyleyemezsin, bunu çıkar! Bunu konuşamazsın, şunu şöyle yapma, bunu böyle etme!" derler. En berbat olan durum da bu...

Şimdi bu berbat duruma düşmemek için, biz kendimiz, evlatlarımızı güzel yetiştirir de, onlar vasıtasıyla böyle hür olarak her yerde anlatırsak; inşaallah Allah'ın emirleri çarpıtılmaz, rayından çıkartılmaz, yanlış istikametlere sevk edilmez, söylenmez.

Ben hatırlıyorum, Güzel Sanatlar Akademisi'nde bir kitap yayınlanmış; "İslâm'da resim yasağı yoktur." diyor. Halbuki müslümanlar bilir ki, "Allah-u Teâlâ Hazretleri tasvir yapanlara lanet ediyor." diye hadis-i şerif var... Yâni, İslâm'da aşikâr bir şekilde, herkesin bildiği bir tarzda yasak... Ama bu kitap yazmış, yasak değil diyor. Neden? Kitabı Güzel Sanatlar Akademisi neşrettiği için, mecbur... Orada heykel yapıyorlar, bilmem ne yapıyorlar; yazarı öyle demek zorunda... İşte bu, dinin en tehlikeli hali...

Din baskı altına alınmaz. Dini bilgi tazyik ile yamultulmaz, eksik gösterilmez, ters gösterilmez. Her şey neyse bilimsel olarak,

dosdoğru ortaya konulur.

"—İslâm faizi yasaklamamıştır."

Yasaklamıştır, bal gibi yasaklamıştır.

"—E canım, Kur'an-ı Kerim'de ribâ yasaklanıyor."

Sen kelime oyunu yapma, ribâ da faiz demektir O zaman faiz kelimesi kullanılmamış ama Kur'an-ı Kerim'de bazı kelimeler, meselâ sadaka kelimesi zekât mânâsına gelir. Kur'an-ı Kerim'in kendi vokabuleri, yâni lügatçesi farklı; ancak alimlerin bildiği bir mesele... Yâni, sen kelime oyunlarıyla işi değiştirme; faiz yasak!

"—Efendim, bira içki değil!"

Niye içki değil? İçti mi bal gibi sarhoş oluyor, ondan sonra götürüp arabayı direğe çarpıyor.

"—Efendim, alkol nisbeti azmış."

Az da olsa, çok da olsa içki... Zararını veriyor.

O bakımdan, dinin böyle rayından çıkartılması, yönünden saptırılması en tehlikelidir. Buna karşı herkesin, dindar olan herkesin dinini koruma hususunda uyanık olması ve bunu söylemesi lâzım. Yâni, Allah'ın emri budur bu gerçeği kimse çarpıtamaz diye söylemesi gerekiyor, söylenmesi gerekiyor. O bakımdan, bunu söyleyecek bağımlı olmayan, hür insanlara ihtiyaç var...

Midesinden veya boynundan veya daha başka bir yerden bağımlı insanlar bunu söyleyemez kardeşlerim, söyleyemiyorlar. Söyleyemediği zaman, o din adamlığı olmuyor. Din adamlığı olabilmesi için dobra dobra gerçeklerin söylemesi lâzım! Gerçek söylenmediği zaman, o din adamlığı olmuyor.

Onun için, evlâtlarınızı güzel yetiştirin, kızlarınızı güzel yetiştirin. Yâni, dini bakımdan bilgili yetiştirin. Onlar gerçekleri dobra dobra söylesinler, şu konu yasak, bu konu sansürlü, şu konuya girme, şurayı anlatma... Hatta bizim ilâhiyat fakültelerinin, YÖK tarafından programları yapılırken, bazı ilimlere üvey evlat muamelesi yapılıyordu. Zaten ilâhiyat fakülteleri üvey evlât; ayrıca ilâhiyat fakülteleri içindede bazı

ilimlere üvey evlât muamelesi yapılıyordu. Yâni birkaç kat üvey evlât...

"—Hangi ilim?"

Fıkıh ilmi... Fıkıh İslâm hukuku olduğu için, adamlar fıkıh dediğin zaman zıplıyor. Yâni yerinde duramıyor gibi bir şey... Canım bu bir ilimdir, bunun Batı'da kürsüsü vardır, okuturlar; doğruyu bir öğret bakalım sen! Öğretmeyi dahi engelliyor. Nasıl engelliyor? Kadro vermiyor. Fıkıh profesörü olma imkânı yok, kadro vermiyor. Yâni sokak çıkmaz, öbür tarafa nasıl gideceksin?

Ötekisinin yolu açık... Felsefe profesörü oluyor, bilmem ne profesörü oluyor, ama fıkıhtan profesör olmuyor. Yâni sen böyle, adamların üstüne tavan koyarak cüce kalmasına sebep oluyorsun. Daha fazla büyüme diye üstüne beton tavan koyuyorsun; daha fazla büyüyemiyor ağaç, başından engelliyor.

O bakımdan, İslâm'ın ilmine vurulan zincirlerin ve gerçeklerin önüne çekilen perdelerin kalkması için konuşabilecek kadroların yetişmesi lâzım! Gerçekleri doğru düzgün bilen, doğru düzgün anlatan kadro lâzım! He gerçek her yerde söylenmez. Söylendiği zaman suç olur, suç olduğu zaman başı derde girer. Başı derde gireceği zaman da kişi konuşmaz, o zaman ondan bahsetmez. Havadan, sudan bahseder:

"—Efendim hava bugün güneşli, ne kadar güzel! Bahçede çiçekler var... Arılar ne güzel uçuyor, işte arılar bal yapıyor, Allah'ın hikmetine bak!" filân, yâni havadan, sudan...

Yâhu, sen az da öteki konudan bahsetsene!

"—Sen orayı karıştırma!" diyorlar o zaman...

Yâni, zülf-i yâre dokunduğu zaman, olmuyor. Böyle olmaması lâzım. Bu büyük bir hastalıktır, ictimâî bir hastalıktır. Biz dindar insanlar bunu problem olarak bilmeliyiz ve bu problemi aşmalıyız. Bu problemin öbür tarafına geçmemiz lâzım!

Dinimiz öğretilmezse olmaz! Allah'ın emirleri, yasakları bilinmezse olmaz!

"—Böyle yapsan da olur, şöyle yapsan da olur."

Olmaz! Bir tek yolu var, şöyle olacak!

“—Açılsa da olur, kapansa da olur.”
Olmaz, kapanması lâzım!

Bizim talebelerden bir tanesi anlattı. Hocam saatlerce münakaşa ettik diyor. İzmirli bir adam, bizim ilâhiyatın eski mezunlarından birisiymiş. Hem faizi methediyormuş, hem de paraların bankaya konulmasını din adamı sıfatıyla teşvik ediyormuş. Yâni sıradan bir vatandaş, dışarıda bir tüccar, sakalsız bıyıksız bir laik vatandaş savunabilir bunu, yâni o söyleyebilir ama, din adamı sıfatıyla ve din adamı olarak: “Bunun böyle yapılması lâzım, tavsiye ediyorum!” diyormuş. Bizim arkadaş, saatlerce konuşmuş; “İknâ edemedim.” diyor.

Din ilmine gölge düşmüştür; bu gölgenin düşmemesi lâzım, pırıl pırıl olması lâzım! Allah’ın emirlerine zincir vurulmaması lâzım!

Sanırım bu kadar üstünde durduğumuz konunun önemi anlaşılmıştır. İnşâallah, kardeşlerimiz evlâtlarını bu tarzda yetiştirirler. Acizâne bendeniz, kendi evlatlarımı aynı şartlara göre yetiştirmeye çalışmış bir kimseyim. Yâni böyle yapmaya gayret ettim. Kolay olmuyor, seneler geçiyor, yıllar geçiyor, ömürler bitiyor ama sonunda neticesi iyi olur inşâallah...

Bizler böyle yapalım! Yirmi sene sonranın hazırlığı bunlar. Yâni, bugünkü çocuğumuz yirmi sene sonra iş başına gelecek, çizgiye gelecek, otuz sene sonra yetişecek. Onun için şimdiden tedbiri alacağız. Bunlar asırlara yönelik işlerimizdir.

Nizamü’l-Mülk, Selçuklu Sultanlarının meşhur veziri, biliyorsunuz. Medreselere çok para harcamış. Bunu şikâyet etmişler Sultan Melik Şah’a, demişler ki:

“—Senin vezirin hazinenin hepsini taşa toprağa harcıyor, orduya para ayırmıyor. Senin ordun zayıflarsa, düşmana yenilirsen halin ne olacak? Bu veziri değiştir. Bu veziri uçur!” gibilerden, aleyhinde çalışmışlar.

Melik Şah genç, Nizamü’l-Mülk yaşlı... Huzuruna çağırıyor, sultan olduğu için kendisi, tahtında diyor ki:

“—Lala, senden bir şikâyet duydum ben... Sen benim hazinemi çok lüzumsuz yerlere sarf ediyormuşsun. Orduyu kuvvetlendirmiyormuşsun?”

Diyor ki:

“—Hükümdarım! Ben saçı, sakalı ağarmış bir ihtiyar kulunum, kölenim... Esir pazarına götürsen satsan, beş para etmem, kıymetim yok... Senin ordunun mensupları, seni otuz metre kadar uzağa tesir eden oklarıyla koruyabilirler. İki metre kadar uzağa tesiri olan mızraklarıyla koruyabilirler. Ben seni korumak için öyle bir ordu hazırlıyorum ki, senin askerlerin yorulup yattıkları zaman, eğlenip, sarhoş oldukları, sızdıkları zaman, —o tür belâlar o zaman da varmış anlaşılan— benim hazırladığım ordu kalkar, maneviyat ordum kalkar, senin ülkelerini korumak için, müslümanları korumak için onlar seccadelerinde dua ederler. Onların duası berekâtıyla sen saadet selâmet bulursun!” diyor.

Çok ileri görüşlü... Sosyal yardımların, sosyal hizmetlerin, kültürel çalışmaların önemini kavranmış bir vezir olduğu anlaşılıyor. Diyebiliriz ki, Osmanlıların başarısı o yatırımların sonucudur. Yâni o yatırım yapmıştır, alimler yetişmiştir; onlar halka tesir etmişlerdir, insanları sağlam dindar kimseler olarak yetiştirmişlerdir. O sağlam cemiyette toplumumuz gelişmiştir, düşmanlara karşı başarı sağlamıştır, ilerlemiştir.

O bakımdan, bu gibi yatırımların tesiri birden görünmez. Yâni bir çiçek alırsın, bir senede mutlaka çiçek açar, görürsün, Ama bir ağaç diktiğin zaman, meyva vermesi on sene alır. Ağacına göre, daha uzun zaman da alabilir. Bunu, yâni ilme yapılan yatırımın meyvasını yirmi sene, otuz sene, elli sene sonra görür milletler… Ama biz bunu böyle yaparsak, çok fayda sağlarız.

Bizden önceki hocalarımızdan birisi, kendi ihvanını üniversitelerde asistan, doçent olmaya teşvik etmişti; Rh.A Abdül’aziz Hocamız... Şimdi bizim ihvanımızdan ilmin çeşitli dallarında bir sürü ilim adamı var... Yâni birinci sınıf alim,

profesör, matematikçi, doktor, tekstil mühendisi ve sâire...

Yâni biz ilimde kimseden eksikli değiliz, boynu bükük değiliz, kimsenin karşısında bir şey anlamaz bir durumda kalmıyoruz. Neden? O yaptığı hamleden dolayı... Yâni işi sadece bir noktada bırakmayıp, teknik yöne de müslümanları yöneltmek suretiyle, o taraftaki eksikliği de tamamlamasından dolayı... Ama kaç sene geçti aradan? Yirmi sene geçti, otuz sene geçti. Onun genç talebeleri, yanındaki üniversiteye giden okuyan talebeleri mezun oldular, profesör oldular, hatta emekli oldular şimdi... Onun için, lütfen ilme böylece bakın ve çocuklarınızı böylece yetiştirin!

b. Mü'minin İşine Şaşılır

İlk hadis-i şerif… Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[52]

عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَاكَ لِأَحَدٍ إِلاَّ لِلْمُؤْمِنِ . إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءُ شَكَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ؛ وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءُ صَبَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ (حم. عن صهيب)

758. (*Aceben li-emri'l-mü'mini inne emrehu küllehû lehayrun, ve leyse zâlike li-ehadin ille'l-mü'mini: İn esàbethü serrâü şekera, ve kâne hayran lehû; ve in esàbethü darrâü sabera, ve kâne hayran lehû.*)

Mezheb imamı Ahmed ibn-i Hanbel (Rh.A) rivayet etmiş bu hadisi şerifi... Peygamber SAS bu hadisi şerifinde buyuruyor ki:

---

52 Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2295, *Zühd* 53/13, no:2999; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.16, no:23975; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.155, no:2896; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.40, no:7316; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.116, no:4487; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.409, no:2777; Suheyb-i Rûmî RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.39, no:4094; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.145, no:710; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.174, no:14057.

“Mü’minin işi tamamen şâyân-ı taaccübdür. Mü’minin işine hayret edilir. Müslümanın, müminin işi hayret edilecek durumdadır. Çünkü, onun her işi her bakımdan tamamen hayırdır. Yâni insan mümin oldu mu, her şeyi ile hayır; hangi yönden baksan, hangi tarafına baksan hayırdır. Bu başka bir kimse için böyle değildir; sadece mü’min için böyledir.

Çünkü, müslüman ne yapar? (*İn esàbethü serrâü şekera*) Kendisini sevindirecek sevinçli bir olayla karşılaşırsa şükreder:

“—Yâ Rabbi çok şükür, bana bunu da nasib ettin! Oh, elhamdü lillâh ev sahibi oldum, bark sahibi oldum.” der.

Veyahut,

“—El-hamdü lillâh düğünüm oldu, evlendim.” der.

Veyahut,

“—El-hamdü lillâh bu ticaretimde büyük kazanç sağladım, bu seyahatim çok iyi oldu.”

“—El-hamdü lillâh, çocuğum başarılı oldu.” der.

Sevindirici bir şey olunca şükreder. Bundan hayır kazanır. Bu şükretmesi kendisi için hayır olur ve hayır kazanır. Böyle sevinçli bir şey isabet etmesi kendisi için hayır olur.

(*Ve in esàbethü darrâü sabera*) “Kendisine bir zararlı, üzücü, sıkıntılı bir musîbet gelirse, o zaman da sabreder.” “Bunu bana Allah gönderdi, imtihan ediliyorum. Hayatta bazen hadiseler tatlı olur, bazen acı olur. Eh acı ama, bu başıma gelen Rabbimin kaderidir. Ne yapayım, kadere razıyım.” diye sabreder. (*Ve kâne hayran lehû.*) “Bu da onun için hayır olur.”

Yâni, müslümanın sırtı yere gelmez muhterem kardeşlerim! Müslümanın sırtını yere kimse getiremez! Müslümanın sırtı yere değmez, ne yapsan el-hamdü lillâh hayırdadır müslüman...

Sonra müslüman etrafı için de böyledir. Yanında yürüsen faydalanırsın; arkadaşlık etsen, faydalanırsın... Müslümanın her şeyi hayırdır, müslüman tepeden, tırnağa hayır timsalidir. Allah bizi bu imana sahib eylemiş, en büyük nimet budur. El-hamdü lillâhi alâ ni’meti’l-islâm... Bizim bu İslâm nimetine sahip

olmamıza hamd olsun...

Biz otururuz sevap kazanırız, kalkarız sevap kazanırız, yemek yeriz sevap kazanırız, uyuruz sevap kazanırız... Nasıl? Peygamber Efendimiz öğleyin uyurmuş, öğleyin uyumak sünnettir. Yat, uyu; sevap kazanırsın, sünnet... Geceleyin şu vakitte kalkarmış, teheccüd namazı kılarmış. Kalk, sevap kazanırsın. Uyudun sevap kazandın, kalktın sevap kazandın. "Peygamber Efendimiz sütü çok severmiş; getir bir bardak süt içeyim!" dersin, "*Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*" dersin, süt içersin; sevap... Hattâ müslümanın evlenmesi sevap... Yani o kadar detaylı anlatıyor ki Peygamber SAS; o detaya şimdi girmek istemiyorum.

Müslüman her anında sevap kazanır, susar sevap kazanır, konuşur sevap kazanır. "Haksız bir ithamda bulundu bana ama, Allah rızası için hadi şu kardeşime cevap vermeyeyim!" diye susar; sevap kazanır. Bir yerde İslâm'a bir hücum yapılıyor; kalkar bir karşılık verir, sevap kazanır. Yâni, her şeyinden sevap kazanır müslüman...

Bunu şuna benzetiyorum: Fransa Atlas Okyanusu'nun kenarında olduğu için, gel-git hadisesi oluyor. Yâni sular bir yükseliyor yedi sekiz metre... Ondan sonra bir iniyor aşağıya, yedi sekiz metre geriye çekiliyor. Danimarka taraflarında, Almanya'nın kuzeyinde adamlar gidiyorlar, denizden o suyun çekilmesi dolayısıyla kalan balıkları ve sâireyi topluyorlar.

Su çekiliyor gidiyor, kenarda izi görülüyor, rıhtımın kenarında... Su şuraya kadar çıkarmış, şuraya kadar inermiş; görünüyor izi... Midye izi, yosun izi ve saire belli oluyor. Şimdi şu bir yükseliyor, ondan sonra bir alçalıyor; mehtapla ilgili olarak, ayın cazibesi ile ilgili olarak...

Şimdi Fransa'nın kenarında sun'î bir yer yapmışlar; havuz gibi ama, çok geniş bir yer yapmışlar. Bu havuzun ağzına elektrik üretmeye yarayan türbinleri koymuşlar. Hani bizim barajlara koyduğumuz gibi... Barajın suyunu böyle bir borudan aşağı akıtıyoruz, türbini döndürüyoruz, elektrik hasıl oluyor. Karakaya Barajı'ndan, bilmem Sarıyer Barajı'ndan şu kadar elektrik

dağılıyor etrafa ya...

Türbinleri o denizin suyunun geçtiği yere koymuşlar. Deniz suyu deniz yükseldikçe, o yaptıkları içerdeki büyük, muazzam kısma akar, şaldır, şaldır, şaldır... Deniz suyu yükseldiği zaman, deliklerden geçerken bu tarafa doğru, türbini döndürüyor ve elektrik hasıl oluyor. Yâni bizim barajlardan hasıl ettiğimiz elektriği, onlar oradan elde ediyorlar.

Ondan sonra, gel-git'in tersi olduğu zaman, yâni havuza dolmuş olan su denize çekildiği zaman, bu sefer tersine dönerek yeniden türbinleri döndürüyor ve yeniden elektrik hasıl oluyor.

Yâni bunu şu bakımdan anlatıyorum, su gelirken de elektrik hasıl oluyor, giderken de elektrik hasıl oluyor. Müslümanın da işi böyledir. Yâni müslümanın her şeyi sevaplıdır. İmanla, şuurla Allah rızası için hareket ettiğimiz zaman, ne mutlu bize! Ne mutlu müslüman olana! Ne mutlu her işini müslümanca düşünene, yapana!

Altındaki hadis-i şerifte de:[53]

عَجِبْتُ لِلْمُؤْمِنِ إِنَّ اللهَ تَعَالَى لَمْ يَقْضِ لَهُ قَضَاءً إِلاَّ كَانَ خَيْرًا

(حم. حب. حل. عن أنس)

759. (*Acibtü li'l-mü'mini inna'llàhe teâlâ lem yakdî lehû kadàin illâ kâne hayran lehû.*) "Ben mü'mine şaştım! Çünkü, Allah-u Teâlâ Hazretleri ona ne hükmederse, ne takdir ederse, o onun için hayır olur." buyurmuş. Bu da işte, bizim imanımızdan dolayı kazandığımız sonsuz hayırlardan, bereketlerden birisi...

c. Hastalığın Sevabı

---

[53] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.184, no:12929; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.189, no:9951; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.221, no:4218; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.456, no:11907; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.II, s.346, no:1815; Hünnâd, *Zühd*, c.I, s.237, no:399; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.
Câmiü'l-Ehàdîs, c.XIV, s.176, no:14062.

Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki, yine böyle *acibtü* diye başlamış:[54]

عَجِبْتُ لِلْمُؤْمِنِ وجزعه مِنَ السُّقْمِ؛ ولَوْ يعلَمُ ما لَهُ فِي السُّقْمِ، أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ سَقِيمًا حَتَّى يَلْقَى اللهَ عَزَّ وَجَلَّ (ط. عن ابن مسعود)

760. (*Acibtü li'l-mü'mini ve cezeihî mine's-sukmi, velev ya'lemu mâ lehû fi's-sukmi, ehabbe en yekûne sakîmen hattâ lekıya'llàhe azze ve celle.*)

Peygamber SAS buyuruyor ki:

"Mü'mine ve onun hastalıktan çekinmesine, hastalıktan dolayı telaşına, üzülmesine şaşarım! Eğer mü'min hastalıkta kendisinin manevi bakımdan ne kadar büyük kazançlara sahip olacağını bir bilseydi, biliverseydi; isterdi ki, Rabbine kavuşuncaya kadar bütün hayatı boyunca hep hasta olsaydı..."

Böyle isterdi. Yâni hastalığın kendisine sağladığı sevabı bilseydi, temenni ederdi ki, hep hasta olayım da bu sevabı kazanayım... Ne hikmetse bugün çektiğimiz hadisler hep böyle hastalara teselli verenlerden geliyor. Herhalde hanımlar tarafında veya sizin aranızda hastası olanlar var.

Neyin nesiyse yâni, hastalığın böyle mânevî sevapları, bereketleri çoktur. O bakımdan sabrederse büyük ecirler kazanır.

d. Mazeret Nedeniyle Amelin Aksaması

---

54 Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.46, no:347; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.167, no:1761; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.266; İbn-i Hacer, *Metâlibü'l-Àliyye*, c.VII, s.261, no:2523; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.14, no:2317; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.185, no:9937; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Lafız farkıyla:

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.564, no:6717; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.176, no:14063.

Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet edilmiş bu hadis-i şerif:[55]

عَجِبْتُ لِمَلَكَيْنِ مِنَ الْمَلاَئِكَةِ نَزَلاَ إِلَى الأَرْضِ، يَلْتَمِسَانِ عَبداً فِي مُصَلاَّهُ فَلَمْ يَجِدَاهُ، ثُمَّ عَرَجَا إِلَى رَبِّهِمَا فَقَالاَ: يَا رَبِّ كُنَّا نَكْتُبُ لِعَبْدِكَ الْمُؤْمِنِ فِي يَوْمِهِ وَلَيْلَتِهِ مِنَ الْعَمَلِ كَذَا وَكَذَا، فَوَجَدْنَاهُ قَدْ حَبَسْتَهُ فِي حَبَالَتِكَ فَلَمْ نَكْتُبْ لَهُ شَيْئًا، فَقَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: اكْتُبَا لِعَبْدِي عَمَلَهُ فِي يَوْمِهِ وَلَيْلَتِهِ، وَلاَ تَنْقُصَا مِنْ عَمَلِهِ شَيْئًا عَلَى أَجْرِهِ مَا حَبَسْتُهُ، وَلَهُ أَجْرُ مَا كَانَ يَعْمَلُ (ط. عن ابن مسعود)

761. (*Acibtü li-melekeyni mine'l-melâiketi nezelâ ile'l-ardı, yeltemisâni abden fî musallâhü felem yecidâhü, sümme arecâ ilâ rabbihimâ, fekàlâ: Yâ rabbi, künnâ nektübü li-abdike'l-mü'mini fî yevmihî ve leyletihî mine'l-ameli kezâ ve kezâ, fevecednâhü kad habestühû fî habâletike, felem nektübü lehû şey'en; fekàle'llàhu azze ve celle: Üktübâ li-abdî amelehû fî yevmihî ve leyletihî, ve lâ tünkısà min amelihî şey'en alâ ecrühû mâ hasebtühû, ve lehû ecru mâ kâne ya'melü.*)

Peygamber SAS buyuruyor ki, bu hadis-i şerifinde:

"Ben iki meleğe şaştım, Allah'ın meleklerinden iki meleğe hayret ettim. Onlar yeryüzüne indiler, bir kulu arıyorlardı namaz kılma yerinde ve onu bulamadılar. Sonra tekrar Rablerinin huzuruna çıktılar, dediler ki:

'—Ya Rabbi, biz filânca kulun için her gün ve her gece yaptığı

---

[55] Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.272, no:346; İbn-i Hacer, el-*Metàlibü'l-Âliyye*, c.II, s.278, no:621; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.303, no:6665.

amellerden dolayı şöyle şöyle sevaplar yazmaktaydık. Fakat, senin takdirin dolayısıyla, onu bu işleri yapamaz durumda gördük ve ona bir şey yazamıyoruz.'

Bunun üzerine, Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki:

'—Ona gündüz ve gece yapmış olduğu amelleri yapmış gibi yazın ve sakın onların sevabından bir şeyi eksik etmeyin! Onun ecrini, ona musallat ettiğim meşguliyetten dolayı aynen veriyorum.' buyurdu."

O onu yapamasa bile, aynen yapmış gibi ecri alıyor.

Yâni bu hadis-i şeriften şu anlaşılıyor ki:

Bir kul itiyadı olan bir takım amelleri, yâni yapmakta olduğu bir takım sevaplı işleri, ibadetleri bazı sebeplerden dolayı yapamasa; bir mazereti olduğu için, hastalığı olduğu için, Allah'ın bir takdiri dolayısıyla yapamama durumuna düşse, Allah-u Teâlâ Hazretleri o özrünü kabul ediyor. O özründen dolayı o ibadeti yapamadığı halde, yapmış gibi Allah ecir veriyor.

Yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin fazl u kereminden bir keremi de budur ki, kul îtiyad haline getirmiş olduğu bir güzel işi, bir mazeret dolayısıyla yapamama durumuna düşerse; Allah ona yapmış gibi sevap verir. Bu mazeret hastalık olabilir, Allah'ın bir başka takdiri olabilir, bir başka sebebi olabilir; sevabını aynen alır.

e. Müslümanın Haline Şaştım!

Peygamber Efendimiz SAS, buyuruyor ki:[56]

عَجِبْتُ لِلْمُسْلِمِ إِذَا أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ احْتَسَبَ وَصَبَرَ ، وَإِذَا أَصَابَهُ خَيْرٌ

---

[56] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.177, no:1531; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.171, no:208; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.189, no:9950; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.78, no:143; Ziyâü'l-Makdisî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.II, s.15, no:1027; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLV, s.39; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.297, no.6637; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.177, no:14064.

حَمِدَ اللهَ وَشَكَرَ ، إِنَّ الْمُسْلِمَ يُؤْجَرُ فِي كُلِّ شَيْءٍ ، حَتَّى فِي اللُّقْمَةِ

يَرْفَعُهَا إِلَى فِيهِ (ط. هب. عن سعد)

762. (*Acibtü li'l-müslimi izâ esàbethü musîbetün ihtesebe ve sabera, ve izâ esâbehû hayrun hamida'llàhe ve şekera, inne'l-müslime yü'ceru fî külli şey'in, hattâ fi'l-lukmati yerfeuhâ ilâ fîhi.*)

Bu gün hep, aynı mevzu etrafında döndük. SAS Efendimiz buyuruyor ki:

"Ben müslümanın haline şaştım! Çünkü, ona bir musibet geldiği zaman, Allah'tan sevabını bekledi ve sabretti; hayır geldiği zaman da Allah'a hamd etti ve şükretti. Müslüman böylece her şeyinden dolayı ecir kazanır. Hatta ağzına kaldırdığı lokmadan dolayı bile sevap kazanır."

f. Dünyanın Peşinde Koşmak

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[57]

عَجِبْتُ لِطَالِبِ الدُّنْيَا وَالْمَوْتُ يَطْلُبُهُ ، وَعَجِبْتُ لِغَافِلٍ وَلَيْسَ بِمَغْفُولٍ

عَنْهُ ، وَعَجِبْتُ لِضَاحِكٍ مِلْءَ فِيهِ ، وَلاَ يَدْرِي أَرُضِيَ عَنْهُ أَمْ سُخِطَ ؟

(عد . هب. عن ابن مسعود)

763. (*Acibtü li-tàlibi'd-dünyâ ve'l-mevtü yatlubühû, ve acibtü li-gàfilin ve leyse bi-mağfûlin anhü, ve acibtü li-dàhıkin mil'e fîhî ve*

---

57 Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.362, no:10588; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'd-Dünyâ*, c.I, s.169, no:414; İbn-i Ebî Âsım, *Zühd*, c.I, s.93, no:186; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.273; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.84, no:249; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXVII, s.170; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.58, no:43838.

lâ yedrî e rudıye anhü em sühıta.)

Bu hadisi şerif, biraz tehditli bir hadisi şeriftir. Diyor ki, Peygamber Efendimiz:

"Dünyayı taleb eden, dünya peşinde koşan insana şaştım! Halbuki ecel onun peşinde, ölüm kendisinin peşinde, o onun farkında değil; o dünyanın peşinde, ben ona hayret ettim.

Ve şu gafil insana şaştım ki, onun yaptıklarından Allah gafil değil... Kendisinden gafil olunmayan, kendisi gafil olan insana şaştım! Allah kimseden gàfil değil, herkesin yaptığını biliyor.

Ve ağız dolusunca gülen insana; ağzı dola dola —yâni ağzını yaya yaya diyelim biz— kah kah, kih kih, gülen insana şaştım! O bilmiyor ki Allah kendisinden razı mı, yoksa kızıyor mu? Bunu bilmediği halde, gülen işte bu kimseye şaşarım!" diyor.

Muhterem Kardeşlerim, karikatürlerde hatırlıyorum bir balık çizerler, küçük balık. Arkasında daha büyük bir balık ağzını açmış, arkasından yüzüyor. Onu yakalayacak yutacak yâni. Böyle onun arkasında daha büyük bir balık, daha büyük ebatta; o da onun böyle arkasında gidiyor. Onun arkasında daha büyük bir balık, o da onun peşinden gidiyor. Yâni o onu yutacak, o onu yatacak, o onu yutacak... Tabii önündeki küçük balığı kovalayan arkasındakinden haberdar değil, vaziyeti bilmiyor. O onu yutmak peşine ama, arkasından daha büyük bir balık var, o da onun peşinde...

Şimdi bizim de arkamızdan ecel kovalıyor, ecel var, yâni ölüm var... Ölüm kendisini takip edip dururken, koşturup dururken, yâni fırsat kollayıp dururken, dünyayı taleb edene şaşarım diyor Peygamber Efendimiz...

Burada tabii, bir izahta bulunmamız gerekir muhterem kardeşlerim: Dünya insana ahireti unutturup Allah'ın rızasını kazanmaktan alıkoyan şeylerin hepsine birden verilen isimdir. Yoksa, bazıları meseleyi doğru anlayamayabiliyorlar. Bir insan Allah'tan gafil değilse, Allah rızası için çalışmakta ve gayret göstermekteyse, ticaret yapabilir, iş yapabilir, çeşitli

meşguliyetlerde bulunabilir ama, mesele Allah'tan gàfil olmaması ve niyetinin iyi olmasıdır. Allah'ı unutarak yapıldığı zaman olmuyor, dünyaya yönelik çalışma kişiye hayır getirmiyor.

Meselâ, Ebû Bekr-i Sıddık Efendimiz'in zenginliğini biliyoruz, Osman-ı Zinnûreyn Efendimiz'in zenginliğini biliyoruz, İmam-ı Azam Efendimiz'in zenginliğini biliyoruz... Yâni gàfil olmadıktan sonra, Allah'ı unutmadıktan sonra, görevlerini yaptıktan sonra, Allah'ın dinine hizmet olduktan sonra, onun bir mahzuru olmaz.

Eğer Allah'tan alıkoyuyorsa;

كُلُّ مَا أَلْهَاكَ عَنْ ذِكْرِ مَوْلَاكَ فَهُوَ دُنْيَاكَ

(*Küllü mâ elhâke an zikri mevlâke fehüve dünyâke*) "Seni Allah'ı zikretmekten, anmaktan, ona kulluk etmekten alıkoyan her şey dünyadır." deniliyor.

Yâni, diyelim ki bir meşguliyet tutturmuş kişi, Allah'ı unutturuyor. O meşguliyet isterse para kazanmaya yönelik bir şey olmasın, o da dünyadır. Bir kenarda ömür tüketiyor boş yere, onun peşine takılmış; o da dünyadır. Yâni, Allah'tan insanı alıkoyan her şey dünyalık sayılır ve mel'undur, makbul değildir.

İnsan ahirete rağbet etmeli, Allah'ın rızasını kazanmaya gayret etmeli!

g. İyilikle Gönül Kazanmak

Nihayet sonuncu hadis-i şerifini okuyorum, bu akşamki sohbetimizin:[58]

عَجِبْتُ لِمَنْ يَشْتَرِي الْمَمَالِيكَ بِمَالِهِ ثُمَّ يَعْتِقُهُمْ، كَيْفَ لاَ يَشْتَرِي الْأَحْرَارَ بِمَعْرُوفِهِ، فَهُوَ أَعْظَمُ ثَوَابًا (أبو الغنائم النرسي في قضاء

---

[58]*Kenzü'l-Ummâl,* c.VI, s.345, no:15975; Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.55, no:1711.

(الحوائج عن ابن عمر)

764. (*Acibtü li-men yeşteri'l-memâlîke bi-mâlihî sümme yu'tikuhüm, keyfe lâ yeşteri'l-ahrâra bi ma'rûfihî ve hüve a'zamü sevâben.*)

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Köleleri Allah rızası için malıyla parasıyla satın alıp da, sonra onları azad edenlere şaşarım!"

Sevap kazanmak için böyle yaparlardı. Meselâ, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz Bilâl-i Habeşî'yi çok para vererek aldı ve azad etti. Çok eziyet ediyordu Bilâl-i Habeşi'nin efendisi, çok zulmediyordu ona... Talip oldu, "Sat bunu bana!" dedi. O da çok para istedi ama, Ebû Bekr-i Sıddık istediği parayı verdi; Bilâl-i Habeşi Hazretleri'ni kurtardı ve azad etti. Peygamber Efendimiz burada diyor ki... Tabii bunu Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz için demiyor. Ben köle azad etmenin sevabını anlatmak için şimdi söyledim bunu, hadis-i şerife dönüyorum:

"—Köleleri satın alıp malıyla, parasıyla; sonra azad eden kimseye şaşarım. Niye hürleri onlara iyilik yaparak satın almıyor? Bu sevapça daha fazla!" diyor.

Anlaşıldı mı? Yâni köleleri para verip satın alıp, ondan sonra azad etmek çok sevap; bunu yapmak çok para, pahalı... Bir köle kaçadır? Bir köle bir kamyon fiyatınadır, bir otomobil fiyatınadır bu günün parasıyla; yâni kolay bir şey değildir. Çünkü adamı çalıştıracaksın yâni, boğazına biraz yiyecek vereceksin, ev vereceksin; şunu şöyle yap, bunu böyle yap diyeceksin, yapacak. Yâni bayağı insanı zahmetten kurtaran bir şey... O devir için önemli bir imkân yâni, öyle az bir şey değil... Bayağı bir para, bir otomobil gibi, bir kamyon gibi kıymetli, paralı, ücreti çok... Onu alıyor azad ediyor. Bu sevap... "Bunun sevabının kıymetini bilen insana şaşarım, hürleri niye satın almıyor?" diyor.

Hürler nasıl satın alınacak? İyilik yaparak, ma'ruf dediğimiz

şey; yâni aklın ve şeriatın güzel gördüğü, sevdiği, beğendiği, zarif, latif hallerle hürleri niye satın almıyor? (*Ve hüve a'zamü sevâben*) Bu, sevap olarak daha da fazla diyor.

İşte bu son cümle üzerinde ne kadar dursak, zihnimize bunu ne kadar derin bir şekilde kazısak, nakşetsek; o kadar iyidir. Köle azad etmek sevab ama, hürleri, hürlerin gönlünü alıp onları kendine dost edinmek daha fazla sevaplı...

Arkadaşlığın önemini gösteriyor bu... Yâni insanlara iyilik yapmanın kıymetini gösteriyor, Asil bir insan, köle değil... Şerefli, zengin, parası var, pulu var; sen ona bir iyilik yapıyorsun, o sana şükran borçlu oluyor, müteşekkir kalıyor yâni... Bunun sevabı, köle azad etmekten daha fazla diyor.

Bakın, İslâm bir cemiyetin olumlu bir istikamete gitmesi için, insanların birbirlerini sevmesi için ne kadar güzel mükâfatlar koyuyor, ne kadar olumlu mükâfatlar koyuyor.

Buna benzer bir başka şey hatırladım: Bir insanın ihtiyacı olan din kardeşine borç para vermesi, fakire sadaka vermesinden daha sevaplı oluyor. Neden? Kardeşi o, arkadaşı, dostu o; dostluk çok önemli olduğundan... Dostuna borç para veriyor, geriye alacak parayı; fakire sadaka veriyor, temelli gidecek. Önceki daha sevaplı... Neden? İslâm'da dostluk kıymetli de onun için...

Onun için, başkaları ne yapar bilmiyorum ama, herkesin tabii dost olmasını temenni ederiz. Bizim kardeşlerimiz, yâni bizi seven, bizi tanıyan işte böyle toplandığımız müslüman kardeşlerimiz, ve bundan sonra da videodan bu konuşmayı dinleyen kardeşlerimiz, lütfen kardeşliklerini, arkadaşlıklarını Allah'ın istediği gibi samimi yapsınlar, candan yapsınlar!

Yâni bak, Allah borç verdiği zaman sevaplı sayıyor. Ona iyilik yaptığı zaman çok sevap alıyor. Fakat bunun tersi ise daha kötü, daha fazla günah kazandırıyor insana... Arkadaşına kötülük yapan, böylece sağlıklı İslâm cemiyetini ifsad eden de, daha fazla günah kazanıyor.

Melbourn'da, bizi bu camide konuşturtmayacaklarına dair

yazıyı gönderdikleri zaman, düşündük: “Sydney’e gitsek mi, gitmesek mi? Gitmeyebiliriz Sydney’e ama, kardeşlerimiz var, ilgi gösteriyorlar bizlere... Allah razı olsun... Telefon ettiler, bizleri davet ediyorlar, biz kardeşlerimizi ziyarete gideriz. Camiye almıyorlarmış, konuşturmuyorlarmış... Konuşturmuyorlarsa evlerine gideriz, kardeşlerimizi ziyaret eder geliriz. Yeter bize…” dedik, öyle düşündük, o maksatla geldik.

Birbirinizle kardeşliklerinizi safî, hâlis yapın, candan yapın ve birbirinize sımsıkı bağlanın! Müslümanların birbirine bağlanmasını Allah-u Teâlâ Hazretleri çok seviyor çok büyük mükâfatlar veriyor.

Burada bitireceğim dedim ama, Buhârî’nin rivayet ettiği bir hadis-i şerif daha var altında onu da okuyayım, kısa:

h. Kötülüğe İyilikle Mukabele

Bu hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[59]

عُدْ مَنْ لاَ عُودُكَ ، وَ أَهْدِ مَنْ لاَ يُهْدِي لَكَ (تخ هب عن أيوب بن ميسرة مرسلا)

765. (*Ud men lâ yeùdüke, ve ehdi men lâ yühdî lek.*) “Seni ziyaret etmeyene, sen ziyaret yap! Sana bir şey vermeyene sen hediye ver!”

İşte dostluğun anahtarı da bu! Her şey karşılıklı olmaz, bazı şeyler karşılıksız olacak. Ve karşılıksız olduğu zaman da, sevabı daha fazla oluyor. Bunu büyüklerimiz atasözü olarak şöyle ifade etmişler, yâni kelimelere dökmüşler. Diyorlar ki:

“—*Kötülüğe kötülükle mukabele her kişini kârdır, kötülüğe*

---

[59] Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.260, no:8078; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.551, no:22404; Eyyüb ibn-i Meysere Rh.A’ten.

Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.14, no:4018; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.97, no:25150.

iyilikle mukabele er kişini kârıdır."

Yâni birisi kötülük yapmış, sen ona iyilik yapacaksın. Bunu herkes yapamaz, işte bu babayiğitlik... Asıl pazu kuvveti bu...

Peygamber SAS zamanında, gençler güreşiyorlarmış. O da uzaktan geliyor oraya... Gençler utanıyorlar Peygamber Efendimiz bizi altlı, üstlü güreşirken görür diye... Yanlarına varıyor, kızmıyor yâni... Onların tabii, spor yapması lâzım. Diyor ki:[60]

لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ

(خ. م. حم. ق. عن أبي هريرة ؛ د. عن ابن مسعود)

(*Leyse'ş-şedîde bi's-suraati*) "Pehlivan güreşte karşı tarafı yere çalan değildir, yere yatıran değildir. (*İnneme'ş-şedîdü'llezî yemlikü nefsehû inde'l-gadabi*) Asıl pehlivan, gazaplandığı zaman kendisine hàkim olup, kendisini tutabilen kimsedir. Sinirlenmeyip kendisini tutabilen insandır."

Böyle bir nasihat eylemiş. Demek ki, güzel ahlâk karşılıksız olanı oluyor. Aradaki kırgınlıkları düzeltmenin çaresi de budur, başka çaresi yok yâni. Çünkü o bir tarafa çeker, sen bir tarafa çekersen, ip kopar. Yâni sen karşılıksız olarak kötülüğe iyilikle muamele edersen, iş düzelir. Tasavvufi ahlâk da bunu gerektiriyor.

---

[60] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIX, s.72, no:5649; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.19, no:4723; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.236, no:7218; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.906, no:1613; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.446, no:1317; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.305, no:8270; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.241, no:21656; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.105, no:10226; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.363; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.377, no:7697; er-Rebi', *Müsned*, c.I, s.274, no:710; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.25, no:1730; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.213, no:1212; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.189, no:1419; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.347, no:25894; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.188, no:20287; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.522, no:7705; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.169, no:2140; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.248, no:19330.

Yunus Emre'nin biliyorsunuz, ilâhisi var:

Dövene elsiz gerek,
Sövene dilsiz gerek,
Derviş gönülsüz gerek;
Sen derviş olamazsın!

Yunus güzel söylediği için, insana pek böyle itiraz hissi gelmiyor ama birisi diyebilir ki:

"—Yâ o beni dövecek, benim elim armut mu topluyor; ben de ona patlatırım! O konuşacak, ben susar mıyım; ben de konuşurum!"

Ama işte karşındaki müslümansa, uymayacaksın ona, sabredeceksin!

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e birisi gelmiş, açmış ağzını yummuş gözünü, yükleniyor. Adam müşrik... Peygamber Efendimiz de orada... Ebû Bekr-i Sıddîk RA da Peygamber Efendimiz var diye böyle sessiz duruyor. Bir Peygamber Efendimiz'e bakıyor, bir konuşan şahsa bakıyor, ses çıkartmıyor. Ötekisi azıtmış artık, işi ilerletmiş, daha beter yüklenmeğe başlamış. Hazret-i Ebû Bekir yine sabretmiş... Daha beter yüklenmeğe başlamış; yine sabretmiş... Nihayet:

"—Ama sen de haksızlık ediyorsun, şu şöyle değil mi, bu böyle değil mi?" diye cevap vermeye başlayınca; Peygamber Efendimiz SAS derhal oradan kalkmış ve yürümeğe başlamış.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz bir bakıyor ki, Rasûlüllah SAS Efendimiz gidiyor... Hemen koşuyor arkasından, diyor ki:

"—Anam babam sana fedâ olsun yâ Rasûlallah! Size karşı kırıcı bir harekette mi bulundum? Hiç tahmin etmiyordum, yâni sizi kırmak istemiyordum; niye kalktınız?"

Diyor ki:

"—Ey Ebû Bekir! Bana karşı bir şey yapmadın ama, sen konuşmazken, susuyorken, sana karşı o edepsiz konuşup dururken, senin namına bir melek ona cevap veriyordu."

Melek nasıl cevap verir, cevap verince öbür tarafa ne olur; bilmiyoruz ama, herhalde öbür tarafa bir şey olur, bu taraf da herhalde savunmuş oluyor. Nasıl oluyorsa...

"—Ama, sen kendin cevap vermeye başlayınca, seni savunan melek aradan çekildi; oraya şeytan geldi. Şeytanın geldiği yerde de, peygamber olarak ben duramayacağım için, benim durumum dolayısıyla orada durmamam gerektiğinden kalktım." diyor.

Demek ki münakaşalarda bir fayda yok, çekişmelerde kavgalarda bir fayda yok... Dövene elsiz, sövene dilsiz olmak gerekiyor, işin yatışması bakımından...

Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimizi güzel ahlâk ile muttasıf eylesin, sevdiği işleri yapmayı nasib etsin... Bizde sevmediği ne gibi hal, huy ve sıfat varsa, bizi onlardan pak eylesin...

Ömrümüzü hayırlı ve verimli işler yaparak, hakikaten başarılı, müslümanlar için faydalı işler yaparak geçirmeyi nasib eylesin... Ahir ömrümüzde güzel bir hal ile hallenip ve buyurun: "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû.*" diyerek, iman-ı kâmil ile göçmeyi, cennetine cemâline nâil ve sahip ve mazhar olmayı Allah cümlemize nasib eylesin...

Bi-hürmeti esrarı sûreti'l-fâtihah!

20. 03. 1988 - Sydney **/ AVUSTRALYA**

15. HAKKI SÖYLEMEK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.
Emmâ ba'dü fekàle'n-nebiyyü SAS:

a. Kadılar Üç Çeşittir

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek hadis-i şeriflerinden okumak üzere Yıldırım kardeşimiz bir sayfa açtı, *Muhtarü'l-Ehâdîs* kitabından... Açtığı sayfa 110. sayfa ve sayfanın başındaki hadis-i şerif bu... Peygamber SAS bu hadis-i şerifinde, hàkimlerle, kadılarla ilgili olarak buyurmuş ki:[61]

الْقُضَاةُ ثَلاَثَةٌ ؛ اثْنَانِ في النَّارِ ، وَوَاحِدٌ في الجَنَّةِ: رَجُلٌ عَلِمَ الحَقَّ فَقَضَى بِهِ فَهُوَ في الجَنَّةِ ، وَرَجُلٌ قَضَى لِلنَّاسِ عَلَى جَهْلٍ فَهُوَ في النَّارِ ، وَ رَجُلٌ عَرَفَ الحَقَّ فَجَارَ فِي الْحُكْمِ فَهُوَ في النَّارِ (د. ه. ك. عن بريدة)

ME. 861 (*El-kudàtü selâsetün; isnâni fi'n-nâr, ve vâhidün fi'l-cenneh: Racülün alime'l-hakka fekadà bihî fehüve fil-cenneh, ve racülün kadà li'n-nâsi alâ cehlin fehüve fi'n-nâr, ve racülün arafe'l-hakka fecâra fi'l-hükmi fehüve fi'n-nâr.*) Sadaka

---

[61] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.463, no:3102; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.104, no:2306; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.462, no:5922; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.30, no:6757; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.101, no:7012; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.145, no:4468; Tahâvî, Müskilü'l-Âsâr, c.I, s.46, no:40; Büreyde RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.91, no:14980; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.230, no:15383.

rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

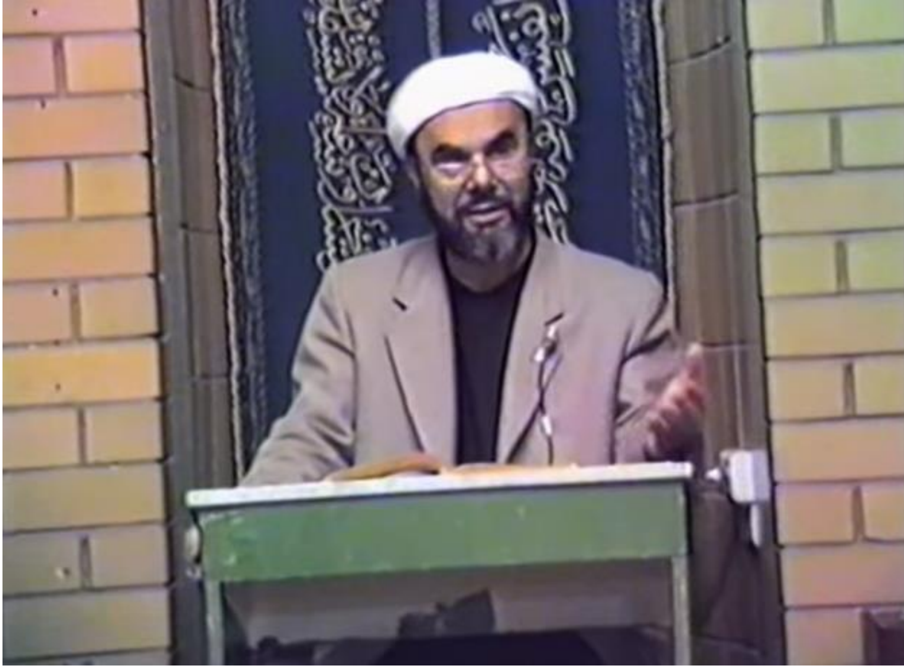
(*El-kudàtü selâsetün*) "Kadılar üç tanedir; yâni üç nevidir, üç cinstir. İnsanlar arasında hükmeden hakimler üç çeşittir."

Kàdı zaten, ortaya kadıyye koyan, kadà eden kişi mânâsına geliyor; ism-i fail sigası oluyor. Hüküm veren, yani iki kimseyi dinleyip veya daha başka hasımları dinleyip; aralarında gerçek şudur diye söyleyen, kararı veren kimse olmuş oluyor.

"Bu kadılar üç tanedir, üç çeşittir: (*İsnâni fi'n-nâr*) Bunlardan iki tanesi cehennemdedir. (*Ve vâhidün fi'l-cenneh*) Bir tanesi cennette olacak! İki tanesi cehenneme gidecek, bir tanesi cennette olacak."

(*Racülün alime'l-hakka fekadà bihî, fehüve fi'l-cenneh*) "Bir adam ki, gerçeği biliyor ve onunla hükmediyor; işte o cennete gidecek." Yâni, kadı hükmü biliyor, Allah'ın emrini biliyor, Peygamber Efendimiz'in sünnetini biliyor, dinin hükmünü biliyor, şeriatın ahkâmına âşina... Bilgisi yerinde, fıkıh bilgisi kuvvetli... Kendisinin karşısına mesele gelince, 'Sen haksızsın, sen haklısın! Aranızda şöyle yapmanız lâzım, şu şöyle olacak.' diyor, hakkı söylüyor ve gerçek olan neyse, o hükmü vermiş oluyor. İşte bu cennete gidecek!" Kıymetli, yani böyle bir kimsenin kıymeti çok fazla...

(*Ve racülün kadà li'n-nâsi alâ cehlin, fehüve fi'n-nâr*) "Ama bir adam ki, insanlar kendisine bir mesele sorduğu zaman, insanlar arasında cahilce hükmediyor, cahillik üzere hükmediyor. Yani bilgisi yok... 'Tamam, ben sizin aranızda hakem olayım!' diyor veya kendisini hakem seçiyorlar, kadı oluyor. Söylüyor ama, bilgiye dayanmıyor söylediği şey... 'Sen haksızsın!' dediği adam, aslında şeriata göre haksız değil... 'Haklısın!' dediği adam, aslında şeriata göre haklı değil... Bu adam, cahilliğinden böyle hüküm veriyor. Etrafındakiler de zaten çok bilgili insanlar değil... Böylece bir haksızlık yapılmış oluyor. İşte böyle cahilce hükmeden, cahilliğine rağmen kadılığa kalkışan, hüküm vermeğe kalkışan kimse cehennemdedir."

Çünkü, İslâm dini adalete çok önem vermiştir. Yani adaletin yerine gelmesi, hakkın çiğnenmemesi, haksızlığın yapılmaması İslâm'da en önemli işlerden birisidir. Peygamber SAS Hazretleri bize emrediyor ki:[62]

زُلْ مَعَ الحَقِّ حَيْثُ زَالَ (حب. طب. ع. مخول السلمي)

(*Zül mea'l-hakkı haysü zâl*) "Hak nerede ise, sen hakla beraber ol!" Yâni, "Hakikat, gerçek ne tarafsa; o tarafı tutunuz!" demek...

---

62 İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.196, no:5882; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.322, no:763; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.137, no:1568; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.998; İbn-i Hacer, *el-İsâbe,* c.VI, s.56, no:7854; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.29, no:2045; Mahvel el-Behzî es-Sülemî, babasından.

Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.176, no:7276; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1363, no:43578, 43580; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.593, no:12342; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.331. no:4236 ve c.XXXXI, s.231, no:44741; RE. 13/6.

Kur'an-ı Kerim bize buyuruyor ki:

وَلَوْ عَلٰى أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ (النساء:١٣٥)

(*Velev alâ enfüsihüm evi'l-vâlideyni ve'l-akrabîn.*) "Kendinizin aleyhine de olsa, ana babanızın aleyhine de olsa, akrabalarınızın, yakınlarınızın, sevdiklerinizin aleyhine de olsa hakikati söylemekten, adaletten, doğruluktan ayrılmayın!" (Nisâ, 4/135)

"Sizin sevgileriniz, sempatileriniz veya anti patileriniz, kızgınlıklarınız hükmünüzü yanlış vermenize yol açmasın!" diye hadis-i şeriflerde tavsiye var... Yâni, ben falanca adama kızıyorum, o karşıma geliyor; kızdığım için, haklı olduğu halde haksız çıkartıyorum. Bu da yok İslâm'da... Yani kızgınlıklarla, sevgilerle, anti patilerle hüküm vermek yok...

"—Filanca kardeş benim iyi ahbabımdır, benim akrabam olur, bana da çok iyiliği dokunmuştur. Şimdi ben onun hatırını nasıl çiğnerim? Evet haksız ama, desteklemek zorundayım..."

Öyle şey yok, İslâm'da bu yok; öyle desteklemek zorundayız yok. Hak neredeyse, insan oradan yana, o tarafta olacak! Gerçek neredeyse, o yolda olacak. İslâm'ın terbiyesi bu... Acı bir şey, zor bir şey, güç bir şey... Hele hele karşısındaki adam insanı yüzüne bakar da:

"—Yâhu bunca yıldır sana iyiliğim dokunmuştu, bu kadar arkadaşız; şimdi tuttun, karşı tarafa geçtin, o tarafı destekliyorsun..." filân gibi bir söz söylerse, bizim de mertliğimize, yakışmaz gibi bir duygu içinde bulunuruz. Yâni bizim aldığımız Türkiye'deki terbiye dolayısıyla böyle olur. Ama böyle olmayacak, bu tarzda olmaması lâzım. Gerçeği hükmetmek lâzım!

Harun Reşid ile bir hristiyan, kadı efendinin huzuruna gelmişler. Kadı efendi böyle kapıdan ikisi girdiği zaman bakmış, birisi müslüman... Ötekisine bakmış, kıyafetinden gayri müslim... Demiş ki:

"—Ah, şu müslüman haklı olsa..."

İçinden ona meyletmiş. Sonra dinlemiş bakmış ki, müslüman

haksız, ötekisi haklı...

"—Sen haksızsın, bu böyle olacak. Ona hakkını ver!" diye hüküm vermiş.

Sonra ömrünün sonuna kadar:

"—Yâ Rabbi, sen beni affet! Onlar kapıdan geldikleri zaman ben ikisine eşit gözle bakmadım, kalbim müslüman kazanmış olsa diye ona meyletti." diye tevbe istiğfar edermiş.

Ömrünün sonuna kadar... Yâni, İslâm'da adalet duygusu bu kadar önemli bir duygudur.

Onun için, bu işi cahillerin yapmaması lâzım! Bilmeyen insanın kenarda durması lâzım, bilmediğini söylemesi lâzım; bilenin konuşması lâzım! "Bilgisi olmadığı halde böyle bir hüküm vermeye kalkışan kimse, cehenneme gidecek!" diye Peygamber Efendimiz bildiriyor.

Çünkü, cemiyet mahvoluyor. Bu yanlışın geçtiği devirde bunun çok acısını gördük. Doktorlar kendi taraftarlarını tedavi ettiler, hasımlarını tedavi etmediler, ölümüne yol açtılar. Hacettepe'de çok zulümler oldu. Kan verilmesi lâzım, vermediler. Bilmem daha başka şeyler olması lâzım, yapmadılar. Ters tedavi yaptılar filân... Savcılar karşılarına gelen adamları, "Bizim adamımız mı, değil mi?" diye incelediler. Hakimler kendi tarafından mı, değil mi diye incelediler. Kendi adamlarını arka kapıdan çıkarttılar. Karakollar aynı şeyi yaptı. Gelen adamların ayırımını yaptılar. Karakoldaki adamın fikrine göre; kendi taraftarı arka kapıdan çıkartıldı, ötekisi cezalandırıldı.

Tabii böyle bir sosyal nizam gelişmez.

İslâmî idarelerde, geçtiğimiz tarih boyunca gördüğümüz çeşitli İslâm devletlerinde ve müslümanların mutlu zamanlar yaşadığı çağlarda, herkese adaletle hükmedilmiştir. Bizim Osmanlılar Avrupa'ya savaşa gittikleri zaman, geçtikleri yerlerde ordunun ihtiyacı olan üzümleri kopardıklarında; sahipleri kaçmış olduğu için oralardan, parayı verecek kimse bulamıyorlar, paraları üzüm kütüklerine bağlıyorlar. Çubuklara, —üzüm çubuğu denir mahallî

tabir olarak— üzümün dallarının kütüklerine bağlayıp, geçip gidiyorlar. Yani, gelsin buradan, parayı alsın filân diye...

Adamlar ordu geçtikten sonra tekrar bağlarına, evlerine geldikleri zaman bakıyorlar ki, üzümleri koparılmış ama, paraları oraya bağlanmış. İşte bu adalet duygusu dolayısıyla, Bizans muhasara edildiği zaman, Bizans'ın içindeki kimseler demişler ki:

"—Burada Avrupalıların, papalığın, kardinallerin külâhlarını görmektense, Müslümanların sarığını görmeyi tercih ederiz!"

Yâni müslümanlara sempati duymuşlar, bağlılık, yakınlık hissetmişler. Adaletlerinden, dürüstlüklerinden, temizliklerinden, pak insanlar olmalarından; kimseye cevr ü cefâ, eza etmemiş olmalarından, mazluma yardımcı olmalarından dolayı...

Hama veya Humus taraflarında İslâm ordusu oraları fethettiği zaman, araziden ve hristiyanlardan vergi almış, cizye vergisi almış. Fakat, Bizans büyük bir ordu hazırlayıp o taraa doğru gelince, bir seferinde şehri bırakıp geriye çekilmeye karar vermişler. Şehri bırakırken, şehirdeki bütün şahıslara aldıkları vergileri geri veriyorlar! Defterdeki rakamlara göre, bunları geri alın diye veriyorlar.

Diyorlar ki :

"—Niye veriyorsunuz?"

"—Biz sizden vergi aldığımız zaman sizin canınızı, malınızı korumak mükellefiyetini de yüklenmiş oluyorduk. Biz devletiz, siz bizim teb'amız oluyordunuz. Bize vergi veren kimseler olarak, sizin can emniyetinizi sağlamak vazifemiz oluyordu. Şimdi düşman geldiği için, onu yapamıyoruz. Kalsak, direnecek durumda değiliz; daha geri cepheye çekilmemiz lâzım! Çekildiğimiz için, bu parayı almak bize helâl olmadığından, geri veriyoruz." diyorlar.

Yâni o ordu, vermese ne olacak? Verdiğini almak için ahali çarpışamazlar ki onlarla; "Ne yapalım artık, aldılar, gittiler." diye düşünürler. İşte, böyle adaletle hükmetmiş eskiler... İslâm'ın gönüllere hakim olup, insanların hayatlarına yön verdiği zamanlarda, adalet bu kadar kıymetli olmuş.

Kadı efendi eğer cahillikle hükmederse, adalet mahvolacağından, haksızlık cari olacağından, insanlar mağdur duruma düşeceğinden; o cehennemlik oluyor. Mühim bir şey yâni... Sosyal yapıda adaletsizlik çok büyük bir kusurdur. Onun için, o kişi cehennemlik oluyor.

Üçüncüsü; Kadılar üç tanedir, iki tanesi cehennemdedir, bir tanesi cennettedir. Hakimler yani. İki tanesi cehennemdedir, bir tanesi cennete girecek buyuruyor Peygamber Efendimiz... Bir tanesi hak nedir, gerçek nedir, doğru nedir görüp, bilip; bilgisi üzerine kadılık, hakimlik yapan ve doğruyu hükmeden kimsedir. Bu cennete girecek. Cehenneme gireceklerden bir tanesi; cahil olduğu halde kadılığa hakimliği "cüret" edip de cahillikle hüküm verendir, o cehenneme gidecektir.

Üçüncü adam da, üçüncü tip de: (*Ve racülin arafe'l-hakka, fecâre fi'l-hükmi, fehüve fi'n-nâr.*) Gerçeği biliyor ama, Allah'ın hükmü nedir, doğru nedir biliyor amma, verdiği hükümde, mahkeme hükmünde cevr ü cefâ yapıyor, zalimlik yapıyor. O da, cehennemdedir. Hakkı biliyor, cevren tersini yapıyor; cehennemdedir. Cahil iyi niyetle de olsa, yanlış şey yaptığı için, o cehennemde oluyor.

Onun için, kadılık mesleğini eskiler pek istememişler. Hattâ tazyik edildikleri zaman, kadılık yapmaktansa hapse girmeyi tercih etmişler. Büyüklerimiz kadılık yapmaktansa, hapse girmeyi tercih etmişler. Bir fıkra anlatayım bu münasebetle, olmuş bir hadise...

Bizim kardeşlerimizden tanıdıklarımızdan birisi bir yere müftü olmuş ve Hasan Basri Çantay sağ imiş o sırada... İşte ona gitmiş:

"—Bizi filânca yere müftü tayin ettiler. O şehre gideceğim!" filân diye konuştuğu zaman, bak demiş, sana bir fıkra anlatayım demiş. Hasan Basri Çantay'dan fıkra... Yâni şu Kur'an-ı Kerim meâlini hazırlamış olan Hasan Basri Efendi'den ki, Mehmed Akif'in arkadaşıdır ve mecliste zabıt kâtipliği yapmış bir kimse...

Anlattığı fıkra şöyle:

İki kimse arkadaş olmuşlar, birisi müftü... Şimdi bu arkadaş müftü olmuş diye anlatıyor. Birisi Müftü... Müftü efendi cemaatten birisiyle arkadaş olmuş. İyi ahbaplık ediyorlarmış, birbirlerine gelip, gidiyorlarmış. Demişler ki:

"—Yâhu biz böyle dünyada birbirimizle gerçekten samîmi, muhabbetli bir kardeşlik tesis ettik; ahirette de birbirimizi arayalım!" demişler.

Pekâlâ... Şimdi müftü efendi vefat etmiş, öteki kardeşi de vefat etmiş, ahirette birbirlerini aramaya başlamışlar. Tabi onlar birbirlerini arasalar, buraya haberi kim getirecek? Bu fıkra olduğu için anlaşılıyor ama, yani sembolik bir fıkra... Ardından bir mânâ çıkacak yâni... Şimdi o cemaaten olan şahıs cennetlik olmuş, cennete gitmiş. Fıkra bu ya, cennete gitmiş. Allah hepimize cennetini nasib etsin, cemâlini göstersin...

E, cennete gidince tabii sekiz cenneti dolaşmış. Firdevsi A'lâ'dan başlamış, cennetlerin tabakalarında bir aramış müftü efendiyi, en yukarıdan başlamış aramaya, yok... Aşağıya doğru inmiş, yok... Daha aşağı doğru inmiş, yok... Daha aşağıya doğru inmiş, yok. Daha aşağı, yok... "Acaba göremediğim kıyıda, köşede mi kaldı?" diye yukarıdan aşağı bir kere daha soruşturarak aramış, yok müftü efendi...

"—Yâhu iyi insandı bu! Niye böyle buralarda yok? Yoksa cennete giremedi mi bizim müftü kardeşimiz?" filân diye, yüreği yanarak acı ihtimali düşünmeye başlamış.

Onun üzerine, müsaade istemiş ilgililerden, cehennemi aramaya başlamış. Oradan tabaka tabaka yedi kat cehennemi aramış aramış; cehennemde de bulamamış.

Biraz daha dikkatli bir şekilde yeniden tepeden, tırnağa bir aramış cehennemi... Nihayet Gayyâ Kuyusu'nun, Gayya Kuyusu ki, cehennemin en aşağısında, en derinlerinde, en şiddetli azab olan yermiş. Oraya bakmış, aaa! Azapların, katranların, işkencelerin, dumanların arasında müftü efendinin kellesini

görmüş. Şöyle şu kadar başı —göstermek gibi olmasın— iniyor çıkıyor katranların üstünde... En aşağı tabakada, gayya kuyusunda böyle başını görmüş. Yanına varmış:

“—Yâhu müftü efendi! Bu ne haldir böyle, nasıl düştün buraya?” diye sormuş.

“—E, çok şükür, çok şükür halime!” diyormuş müftü efendi...

Fıkra bu! Olacak şey değil de, fakat çıkacak ders önemli... Bunu Hasan Basri Hoca da anlattığı için, onun da rahmetle anılmasına vesile olur diye hatırıma geldi söylüyorum. Allah kusurumuzu affetsin...

“—Yâni, bunda çok şükür denilecek taraf mı var? Cehenneme düşmüşsün, cehennemin en aşağı tabakasına gitmişsin, Gayya Kuyusu’na yuvarlanmışsın, katranların içinde kaynıyorsun... Bir başın çıkmış, vücudun katranın içine batmış; hâlâ çok şükür diyorsun?”

“—Sen sus! Çok şükür, çok şükür... Altımda hàkim bey var, ben onun omuzlarına basıyorum da başımı çıkartabildim. Onun için çok şükür...” demiş.

Bunu anlatmış Hasan Basri Hoca da, arkasından da nasihat etmiş:

“—Bak evlât, bu müftülük çok tehlikeli bir meslektir. Allah’ın dininin dosdoğru öğretmek lâzım! Hàkimlik daha da tehlikelidir.” diye nasihat etmiş. “Takvadan ayrılma, Allah’ın emirlerini iyi tatbik et! Sonra cezası büyük olur.” diye ifade etmiş.

Onun için, bu hadis-i şerifle uygun düştü bu fıkra da, anlattım. “Ahirette bir insan bu kadılık ve hàkimlik yapmanın ne kadar tehlikeli olduğunu göreceği için; insanlar o tehlikeleri bilselerdi, hiç bir kimse iki hasım arasında, iki muhalif arasında hükmetmeye yanaşmazdı dünyada...” diye hadis-i şerifler var...

Onun için, bizim din büyüklerimizi, “Hadi gel, bu devletin baş kadısı ol!” filân diye zorladıkları zaman, hapse girmeyi tercih etmişler, kadı olmak istememişler. Kendilerine bir şey sorulduğu zaman da; karşısındaki halife olsa, Abbasî halifesi olsa, Emevî halifesi olsa, yine hakkı söylemişler.

Meselâ, bir mübarek alim Emevi halifelerinden birisinin huzuruna giriyor. Alim ama, bayağı takvâ ehli alim, meşhur bir kimse; ismini şu anda hatırlayamayacağım, kayıtlarımda var... İçeri giriyor, "*Es-selâmü aleyke yâ fülân!*" diye ismini söylüyor. Ondan sonra geçiyor oturuyor oraya...

Halife kıpkırmızı kesiliyor. Görülmüş şey değil... Yâni, bir kere kendisine herkes, "*Yâ emire'l-mü'minîn!*" diye hitab ederken, "Ey mü'minlerin başkanı, lideri!" diye hitab ederken, bu ismiyle hitab etmiş. Hani, "Bu ne samimiyet?" deriz ya biz bazen, bu öyle bir durum... Ondan sonra ayakta durmadı, el pençe durmadı; sonra da geçti karşı tarafa oturdu. Daha başka şeyleri de dikkatini çekmiş. Pür-hiddet, Bre, sen bana nasıl böyle yaparsın gibilerden:

"—Niye beni başkalarının selâmladığı gibi selâmlamadın?" diye azarlamağa kalkınca;

"—Sana emire'l-mü'minin demedim, ey Halife! Çünkü, mü'minlerin senin idarenden memnun olmadığını gördüm. Onların başına böyle lâyık olmadığın için, sana o sıfatı kullanmadım." diyor.

Yâni belki kafası gidecek adamın ama, doğruyu söylemekten çekinmiyor.

Sonra:

"—Peki niye ayakta beklemedin, ben sana müsaade edinceye kadar durmadın?" diyor.

"—Peygamber SAS'den bir hadis-i şerifte duydum ki: 'Cehennemlik bir kimse görmek isteyen, kendisi oturduğu halde karşısındakini ayakta bekletene baksın!' buyuruyordu. Seni o duruma düşürmemek için oturdum." diyor.

Bir iki şeyi daha böyle gayet ciddi cevaplarla söylüyor. Nihayet halife ağlıyor. Yâni insafa geliyor da ağlıyor.

Süfyân-ı Sevrî diye bir büyük fıkıh alimi vardır. Kendisi ayrıca özel bir fıkıh mezhebi de tesis etmiş. Taraftarları çok olmadığı için artık bu devirde *Sevriyye* mezhebinden kalmadı.

O mübarek, Harun Reşid ile şehzadeyken tanışır, görüşürmüş.

Fakat Harun Reşid halife olunca şehri bırakmış, Basra'ya kaçmış, şehir değiştirmiş. Hiç gitmemiş, tebrike de gitmemiş, şehir değiştirmiş. Orada başlamış hadis ve fıkıh derslerini camide öğretmeye devam etmeğe... O zaman camilerde demek ki yasaklamak da yokmuş, anlaşılan...

Bir gün Harun Reşid saray çavuşlarından birisine, —çavuş dediğimiz, rütbeli bir asker— sırmalı bir askere soruşturuyor:

"—Nerede bizim şu Süfyan-ı Sevrî isimli alim dostumuz?" diye...

Diyorlarki:

"—Şehri terk etti."

"—Aylar geçti, beni tebriğe gelmedi; gidin bulun!" filân diye bir mektup yazıyor, gönderiyor.

Çavuş mektubu alıyor, Süfyan-ı Sevrî Hazretleri'nin bulunduğu şehre geliyor. Soruyor, soruşturuyor. Tam böyle Süfyan-ı Sevrî Hazretleri mescid'de ders yaparken içeri giriyor. Nâmeyi öpüp başına koyduktan sonra:

"Bunu Emirü'l-Mü'minîn Hazretleri size gönderdi, yâ Süfyân!" diye veriyor mektubu...

Süfyan-ı Sevrî almıyor. Diyor ki:

"—Zalimin elinin değdiği kâğıdı ben almam!" diyor.

"—Al, sen mazursun!" diyor, talebelerinden birisine, aldırtıyor. Kendisi tutmuyor şeyi, fermanı eline almıyor. "Aç, ne yazmış bakalım?" diyor, açtırıyor.

O da mektubunda yazmış ki:

"—Es-selâmü aleyküm yâ Süfyan-i Sevrî! Seninle eskinden ne güzel arkadaşlığımız ahbaplığımız vardı. Ama ben halife seçildiğim zaman sen beni tebrike gelmedin. Ben her gelene nice nice hediyeler bahş eyledim, nice nice ihsanlarda, ikramlarda bulundum. Sen de gel, seni de ihsanlarıma gark ederim. Seni sarayıma alırım, memnun ederim." diye böyle şeyler yazılı...

Diyor ki:

"—Çevir şu adamın mektubunun arka tarafını, boş tarafını!

Mektubu benim yanımda da kalmasın; çevir şunun arkasına yaz!" diyor.

"—Yâ Hârun! Sen kimin buyruğuyla müslümanların başına geçtin? Sonra sen beytülmal-i müslimîni, yâni müslümanların hazinesini, devlet hazinesinin varlığını, imkânlarını şer'î bir mesned olmadan, kendi keyfine göre önüne gelene nasıl har vurup, harman savurursun? Allah'tan korkmaz mısın, hesap gününü düşünmez misin? Bir gün gelip de, bu yaptıklarının bir bir sana sorulacağını hiç aklına getirmez misin?" filân diye bir mektup yazdırtıyor.

"—Al bunu götür!" diyor çavuşa...

Saray çavuşu kıpkırmızı oluyor. Yâni alışmamış, saray töresinde böyle şeyler olur mu hiç? Neyse, alıyor götürüyor Harun Reşid'e...

"—Efendim, işte sizin mektubunuzun arkasına böyle yazdı. Onun için ben de getirdim mecburen..." diye...

Harun Reşid okuyor, ağlıyor:

"—Gerçeği söylemiş, bana hakkıyla samîmî nasihat etmiş..." filân diye de itiraf ediyor.

Eski insanlar davranışları itibariyle böyle kimselermiş. Allah bizi de haktan, adaletten zerre kadar ayrılmayan kimselerden eylesin...

b. Arkadaşını Kandırmak

İkinci hadis-i şerif:[63]

---

[63] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.146, no:4320; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.142, no:393; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.452; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.199, no:20635; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.357, no:611; Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, c.III, s.307, no:4921; İbn-i Hacer, el-İsâbe, c.III, s.121, no:3305; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.IV, s.86, no:2059; İbn-i Sa'd, *Tabâkàt*, c.VII, s.423; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVII, s.42; Süfyân ibn-i Esid el-Hadramî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.183, no:17672; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.209, no:4820; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.284, no:495; Hünnâd,

كَبُرَتْ خِيَانَةً ، أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا ، هُوَ لَكَ بِهِ مُصَدِّقٌ ، وَأَنْتَ لَهُ بِهِ كَاذِبٌ (خ. في الأدب ، د. عن سفيان بن أَسيد ؛ حم. طب. عن النواس)

ME. 863 (*Kebüret hıyâneten, en tühaddise ehàke hadisen, hüve leke bihî musaddıkun, ve ente lehû kâzibün*)

Mânâsı şöyle oluyor:

"Hıyânet olarak, hainlik olarak yeter insana ki, sana büyük bir hıyânet olarak yeter ki, sen kardeşine bir söz söylüyorsun; o sana inanıyor, kabul ediyor; ama, sen ona yalan söylüyorsun... Bu en büyük hainliktir!"

Bu arkadaşını, onun güzel niyetini sûistîmal etmektir. O seni iyi kimse sanıyor, sana güveniyor, senin sözüne itimad ediyor, seni tasdik ediyor; halbuki sen içinden yalan söylüyorsun; hainliktir bu! Yâni, onun iyi niyetini, sana bağlılığını sûistîmal etmek, büyük bir hainlik olarak kâfi gelir, yeter, artar." demiş oluyor.

Demek ki, müslüman her işinde doğru sözlü, doğru özlü olacak, aslâ yalan söylemeyecek. Hiç olmazsa, kardeşine gerçeği söylesin. "Vallàhi, maalesef işte şey yapamadım, şurada şu hatayı işledim..." filân desin yâni... Samimi kardeşi ona böyle inanırken saf saf, bari saflığından istifade edip kandırmasın! O katmerli bir kusur ve günah oluyor.

c. İlmi Gizlemek

Zühd, c.II, s.638, no:1384; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.362, no:612; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.99; Nüvvâs ibn-i Sem'ân RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.620, no:8210; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.287, no:15499.

Üçüncü hadis-i şerif:[64]

كَاتِمُ الْعِلْمِ يَلْعَنُهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحُوتُ فِي الْبَحْرِ، وَالطَّيْرُ فِي السَّمَاءِ

(ابن الجوزي في العلل عن أبي سعيد)

ME. 864 (*Kâtimü'l-ilmi yel'anühû küllü şey'in, hatte'l-hùtü fi'l-bahri, ve't-tayru fi's-semâ'*) "İlmi gizleyen, yani kendisinin bilmiş olduğu bir bilgiyi, bir şer'î mâlûmatı; hadisten, tefsirden, fıkıhtan, kelâmdan veyahut daha başka bir konudan bir mâlûmatı söylemeyen, gizleyen, kendisine saklayan, sakınan, kıskanan, talebesine öğretmeyen kimseye her şey, her varlık lânet eder. Hattâ denizdeki balık bile lânet eder, havadaki kuş bile lânet eder."

Şimdi İslâm'da en önemli noktalardan birisi, bilenin bildiğini öğretmesidir. Meselâ, sahabe-i kirâm Peygamber Efendimiz'in yanında bulunmuş, ondan çok şeyler duymuş, görmüş; söyleyecek, öğretecek... Meselâ bir şahıs, dinî bilgi sahibi alim fazıl bir kimse; talebeler var, okutmuyor. Talibi varken okutacak, öğretecek! *Tâlib*, Arabça'da istekli demek... *Taleb*; istemek, taleb etmek mânâsına geliyor. *Tâlib* de; isteklisi, taleb edicisi demek...

Yâni ilmin heveslisi isteklisi varken, öğreneyim diye heves edenler varken; bir kimsenin keyfi dolayısıyla veyahut sırf ben bileyim, başka kimse yetişmesin diyenler vardır. Meselâ, bizim fakültede profesörler vardı, bir tek asistan yetiştirmeden emekli oldu gitti adam! Kıskanç, bilgisini vermiyor, başkasına bilgi vermeyi istemiyor; öyle tipler vardır. Veyahut tembeldir, öğretmesini bilmiyor, sırf kendisi etrafa bilgiçlik taslıyor. Her neyse, ilmi saklamak doğru bir şey değil...

Peygamber Efendimiz'in başka bir hadis-i şerifinde, tezatlı

---

[64]İbnü'l-Cevzî, *el-İlelü'l-Mütenâhiyye*, c.I, s.99, no:125; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.190, no:28997; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.242, no:15416.

durumu ifade eden gayet güzel bir ifade vardır:

"—İlmi isteklilerinden ve ehlinden esirgemeyiniz, zulmetmiş olursunuz onlara!"

Sen Arapça biliyorsun, fıkıh biliyorsun, Kur'an biliyorsun, tefsir biliyorsun; taliplisi var, onlara öğretmiyorsun. İsteklisi var, öğretmiyorsun. Konuşsan dinleyecekler var, kursu açsan talebe olacaklar var; öğretmiyorsun. Hah, onlara zulmediyorsun, öğretmemekle onlara zulmetmiş oluyorsun. "İlmi isteklilerinden men etmeyiniz, gizlemeyiniz, sakınmayınız, isteklilere zulmetmiş olursunuz." Tamam, bu bir cümle... Arkasından gelen bir cümle daha var, orada da diyor ki Peygamber Efendimiz:

"—İlmi ehli olmayana da vermeyin; bu sefer ilme zulmetmiş olursunuz!"

Yâni, nazlı bir hanım kızı götürüp de katil, ayyaş, sarhoş bir kimseye yani eş olarak vermek gibi olur. Yani o ona verilir mi yahu? Kıza yazık ettin! O mübarek kızcağız, böyle bir kimseye gidecek bir kimse miydi? İşte, bunun gibi olur.

Eskilerden, evliyaullahtan bir kimsenin yanına Horasan'dan birisi gelmiş. Tâ Horasan'dan, Mısır'a gelmiş. Çok büyük bir velî diye duymuş, büyük mutasavvıf diye duymuş; bir sene hizmet ettikten sonra demiş ki:

"—Efendim, ben size bir sene hizmet ettim. Ne olur bana İsm-i A'zam'ı öğretin!" demiş.

"—Pekiyi evlâdım!" demiş.

Kahire'de oturuyormuş kendisi... Bir paket hazırlamış.

"—Şu paketi İskenderiye'deki filânca şahsa götür!" demiş.

Paketi eline almış. "Acaba bunun içinde ne var?" bilmem ne filân derken dinlemiş, tıkırtı duymuş, bir şeyler işitmiş. "Ne var bunun içinde?" diye merak etmiş, açmış. "Ben ondan İsm-i A'zâm'ı bana öğretmesini istedim, o oraya niye gönderiyor? Bunun içinde bir yazı mı var acaba?" filân gibilerden, nasıl düşündüyse yâni; merakını celb etmiş, açmış. Kutuyu açar-açmaz da, içinde bir fare varmış, fare zıplamış, kaçmış gitmiş. Zaten kutunun içinde hayvanın canı burnuna gelmiş, kapağı açılır açılmaz, atlamış

gitmiş. Tabii yakalamak da mümkün değil...

Fakat, bu da gitmiş hocasına:

“—E yâni, Kahire’den İskenderiye’ye beni gönderiyorsun, zahmetli bir şey... Yâni, fare için mi beni oraya gönderdin?” demiş.

Hocası sormuş:

“—Sen o kutuyu açtın mı?”

“—Açtım.” demiş.

“—E, evlâdım! Benden İsm-i A’zam’ı öğretmemi istiyorsun, sen daha bir kutunun sırrını saklayamamışsın, İsm-i A’zam’ın sırrını saklayabilecek misin, o mükellefiyeti taşıyabilecek misin? Bunda verdiğin söze uyamamışsın! Ben sana ne dedim: ‘Al bunu götür, filânca yerdeki kişiye ver!’ dedim. Kim bilir ne sebebi vardı. Sen daha onu kollayamamışsın!” demiş.

Kendisinin bir şeye layık olmadığını, davranışının bu ters tezahürü ile beyan etmiş oluyor.

Demek ki, ilmi bilen ilmini saklamayacak. Şimdi bizim Süleymaniye Camii’nin çinilerini hatırlarım, bu konu açıldığı zaman... Süleymaniye Camii’nin mihrabının çevresinde ve arka taraftaki türbelerde, Hürrem Sultan’ın türbesinde ve yine o devirde yapılmış Sadrazam Rüstem Paşa’nın aşağıdaki camisinde bir çeşit sırlı çiniler var... Bu çinilerin renkleri ondan sonraki devirlerde bile bulunamamış. Yani o devirde yapılmış, ondan sonraki devirlerde yapılamamış; şu anda da yapılamıyor. İlim ilerlediği halde, o çinilerdeki renkler bulunamıyor.

Hele hele bir böyle domates kırmızısı rengi var, mercan kırmızısı rengi var; o mercan kırmızısını tutturamıyorlar. Çünkü çini fırına giriyor boyandıktan sonra, fırında sıcaklıkta pişiyor; pişince renk tuğla rengine dönüyor. Yani, kırmızı kalamıyor. Onu nasıl yaptıysa, o usta yapmış. Fakat, kendisiyle beraber öğretmeden ilmi de götürmüş; yani kabre götürmüş, öğretmemiş.

Tabii bu nihayet beşer ilmidir, dünya ilmidir, süsleme ilmidir, tuğla, çini ilmidir ama; bunun gibi daha önemli olarak, şer’î ilimler var... Bu da önemlidir, ötekiler de önemli; bilhassa şer’î

bilgilerin gizlenmemesi fevkalâde önemli oluyor.

Peygamber SAS bir hadis-i şerifinde: "Benim söylemediğim bir sözü söylemişim gibi söyleyen, nakleden, cehennemdeki oturacağı yeri şimdiden hazırlamış olur." buyurmuş. Yani, Peygamber Efendimiz'e yalan yere hadis isnad etmenin büyük günah olduğunu belirtmiş oluyor.

Bu hadis-i şerifin tehdidinden korktukları için mübarek takva ehli insanlar, Peygamber Efendimiz'den duydukları hadislerde belki cümlede bir kelime atlarız, bir hata yaparız diye uzun zaman saklamışlar. Yâni kendi bildiklerini başkalarına nakletmekten çekinmiş, sakınmışlar. Fakat, ömürlerinin sonlarına doğru da, "Biz bu bilgileri söylemeden ölürsek, acaba ilmi gizlemişler zümresine gireriz de, ondan dolayı lânete uğrar mıyız?" diye de, zar-zor söylemişler en sonunda... Yani korka korka uzun müddet söylememişler ömürleri boyunca; ömürlerinin ahirinde söylemişler.

İlmi başkalarına öğretme konusunda:[65]

إنّ اللهَ وملائِكَتَهُ ، حَتَّى النَّمْلَةَ فِي جُحْرِهَا ، وَحَتَّى الْحُوتَ فِي الْبَحْرِ

لَيُصَلُّونَ عَلٰى مُعَلِّمُ النَّاسَ الْخَيْرَ (طب. والضياء عن أبي أمامة)

(*İnna'llàhe ve melâiketehû, hatte'n-nemlete fî cuhrihâ, ve hatte'l-hûte fi'l-bahri leyusallûne alâ muallimü'n-nâse'l-hayr*) "Allah, melekleri, hatta yuvasındaki karıncalar ve sudaki balıklar insanlara ilim öğreten kimseye dua ederler." diye hadis-i şerif var...

Bu da zıddı: "İlim öğretmeyen kimseye de her şey lânet eder; hattâ, gökteki kuşlar ve denizdeki balıklar bile..." diye geçiyor. Yâni, ilim öğretene mükâfat çok... İlim talebesine Allah-u Teâlâ Hazretleri çok şeyler veriyor. İlmi gizleyene de çok cezalar geliyor.

---

[65] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.234, no:7912; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.333, no:513; Ebû Ümâme RA'dan.

Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimizi ilim öğrenmek konusunda gayretli eylesin... Çünkü bizde yanlış bir kanaat vardır; ilim öğrenmek, bilgi öğrenmek sadece okula mahsus sanırız. Kendimiz de okul devresini bitirdiğimiz için, bize bilgi gerekmiyor gibi bir yanlış kanaate girebiliriz. “Meslek sahibi oldum, evlendim, çoluk-çocuğa karıştım artık; bize de mi?” filân gibi bir düşünce, yanlış bir düşüncedir. İlmin yaşı çoktur, çağı yoktur; yeri, yurdu, zamanı yoktur, geçmesi yoktur.

Onun için, insan her zaman şer’î bilgileri, bilhassa Kur’an ilimlerini, hadis ilimlerini, din ilimlerini öğrenmeye çalışmalı, kitapları takip etmeli! Ayrıca da işte böyle sanıyorum bilen kimselerin bildiği konularda; hadisten, tefsirden fıkıhdan, kelâmdan, akaidden, feraizden ne biliyorsa, onu öğretmeye gayret etmesi lâzım!

Şimdi bugün gittiğimiz cuma namazında, Pakistanlıların camiine gittik. Çok pırıl pırıl, genç dinamik bir hoca efendi; gayet

güzel İngilizce bir hutbe irad etti. Arapçası da güzel, kendisi Bangladeş'te yetişmiş. Ondan sonra Arap ülkelerinde Arapçasını geliştirmiş, çok kıymetli bir kardeş... Tanıştığımıza memnun oldum. O, "Burada oturalım, fıkıh dersi açalım, hoca arkadaşlarla meclis kuralım, haftanın belli günlerinde okuyalım!" filan diye, bizim Abdülmetin Hoca kardeşimizle tanıştı, çok memnun oldu. Arapçası da iyi olduğu için Abdülmetin Hoca'nın, "Aman bunları okuyalım!" filân diye de teklif etti.

Yani ilim meclisleri kurmak lâzım, bilenlerin onları müzakere etmesi lâzım, bilmeyenlere öğretilmesine gayret göstermek lâzım! Hele çocukların eğitilmesini ben son derece önemli gördüm. Allah razı olsun, kardeşlerimiz çocuklarının eğitilmesi için bir takım gayretler göstermişler. Bunların mutlaka sistematize edilmesi lâzım! Bütün arkadaşlarımızın bu hususta iştirak etmesi mümkündür.

Çocukları pedagoji ilminin gereğine göre, çağlara ve yaşlara göre ayırıp, öğretilecek şeyleri de müfredat olarak sıralamak lâzım! Yâni beş yaşındaki bir çocuğun zihni neyi kaldırır? Altı yaşındaki, yedi yaşındaki, on yaşındaki, on iki yaşındaki çocuğun neler öğrenmesi uygun olur diye bir sıralama yapmak lâzım! Ve bunları sınıflara ayırmak lâzım!

Bir kardeşimiz, meselâ İbrahim kardeşimiz bir konuyu altı yaşındaki, yedi yaşındaki çocuklara anlatmalı! İsmail Hakkı kardeşimiz bir konuyu on bir yaşında, on iki yaşındaki çocuklara anlatmalı! Ama onların anlayacağı benzetmelerle tatlı şeylerle, böyle haftalık bir müfredat yaparak onları devamlı çalıştırmalıyız. Kur'an öğretmeliyiz. Arif hocamız başka şeyler öğretmeli, ötekisi başka şeyler öğretmeli ve eğitim faaliyetlerimiz devam etmeli!

Bu öğretim ve eğitim faaliyetlerinin sevabının çokluğunu duyan kimselerin gayretine güzel bir misal olmak üzere, bir şeyi her zaman anlatırım, şimdi de anlatayım: Çok yaşlı bir kimse, yâni beli iki kat olmuş bir kimse geliyor. O aksakalıyla caminin imamına diyor ki:

"—Hocam, sizin kıraatiniz ileri, iyi bir hocadan ders görmüşsünüz, sizinle tashih-i huruf ve meharic-i huruf tâlimi yapmak istiyorum, Kur'an-ı Kerim öğrenmek istiyorum!" diyor yaşlı adam, cami imamına...

Oradan cemaatten birisi de takılıyor:

"—Yâ amca, zâten ihtiyarlamışsın, bir ayağın mezar çukuruna kaymış bile..." diyor. "Sen bundan sonra tashih-i huruf eyleyip de, meharic-i huruf çalışıp da ne olacak? Kıraatini düzeltsen ne olacak, düzeltmesen ne olacak? Zâten ihtiyarlamışsın!" filân deyince; o böyle acı bir tebessümle onu söyleyen kimseye diyor ki:

"—Biliyorum, haklısın, dediğin doğru... Fakat ben ölümümün yakın olduğunu bildiğim için bu işi yapıyorum. İstiyorum ki, Rabbim benim bu canımı ilimle meşgul olurken, ilme gayret ederek böyle camiye giderken gelirken bir arada alsın da, ilim talebesi olarak öleyim diye istediğimden bu işi yapıyorum." diyor.

Duygulandırıcı bir şey, güzel bir şey...

Onun için, hepimizin ya öğretme, ya öğrenme konusunda bir gayretin içinde, hızlı ve sistemli bir çalışma içinde olmamız lâzım!

Ben Almanya'da bulunduğum sırada, bana Alman okullarındaki Türkçe ve diğer derslerin müfredatlarını gösterdiler. Adamlar o kadar detaylı hazırlıyorlar ki, ellerinde listeleri var, nümûneler var... Meselâ, ilkokula ilk geldiği gün çocuğa hangi fikir verilecek, anlatılacak, neler söyletilecek; iki kişi karşı karşıya getirilecek, o ona şunu diyecek, o ona şunu diyecek filân... Haftanın perşembe günü nereye gidecekler, ne iş yapacaklar... O kadar detaylı olarak yazılmış. Filânca kitabın üçüncü sayfasından bir, iki, üç, dört ve beşinci satırlar üzerinde çalışılacak filân diye detayı yazmışlar.

Bizim de çocukları eğitirken sınıflara ayırmamız lâzım! Ama tek bir hoca olduğu için; on üç-on beş yaşındaki çocuklardan, altı-yedi yaşındaki çocuklara kadar hepsi bir harman içinde olmuyor. Çocukların her birisinin durumu farklı... Akıl yaşları farklı olanların pedagojik sıralaması yapılacak, kardeşlerimiz meşgul olacak.

Yâni altı yaşındaki, yedi yaşındaki bir çocukla meşgul olmak için müfredat da belliyse, o çocuklara şu şeyi öğreteceğiz diye bir kardeşimiz Allah rızası için, sevap kazanmak maksadıyla ders verecek. "Benim haftada bir gün, altıdan yediye kadar veya üçten-dörde kadar çocuklarla şöyle bir dersim olacak; o çocuklara bu şevki verecek, şu konuyu öğretecek bir çalışma yaptıracağım!" diye yaptıracağız ki, kendimiz ilim öğretici sıfatını alalım, çocuklar ilim öğrenici sıfatını alsınlar; hepimiz sevap kazanalım!

Çünkü, Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Ya ilim öğrenici ol, ya ilim öğretici ol! Üçüncü olma, helâk olursun!"

Başka rivayetlerde, "Ya dinleyici ol!" diye de var... Dinlemek de sevap... Bazı kimse gelir, dinler, o da sevap... Bir rivayette de, "Onları sevici ol!" diye var... Ama öğrenmek-öğretmek esas ana şey, çünkü dinleyen de öğreniyor, seven de, aslında o işe heves etmiş oluyor.

O bakımdan ilme ciddî ve metodlu bir gayret içinde bulunalım. Tabii kendi mesleklerinde yetişmiş kardeşlerimiz, kendi mesleklerinin tecrübesini de getirdikleri için; bu sefer

çalışmalarımız kaliteli olur. Bir kişiye kaldığı zaman, tek yönlü olur. Çünkü herkesin mesleği vardır ama, başka mesleklerden kardeşlerimiz de, çocuklarımızı o sahada yetiştirdiği için, çok yönlü yetiştirme mümkün olur.

d. Dâvud AS'ın Allah'tan Korkması

Bir hadis daha okuyalım, ondan sonra bırakalım:[66]

كَانَ النَّاسُ يَعُودُونَ دَاوُدَ يَظُنُّونَ أَنَّ بِهِ مَرَضًا ، وَمَا بِهِ إِلا شِدَّةُ الْخَوْفِ مِنَ اللهِ تَعَالَى (كر. عن ابن عمر)

ME. 867 (*Kâne'n-nâsu yeùdûne dâvûde yezunnûne enne bihî maradan, ve mâ bihî illâ şiddetü'l-havfi mina'llàhi teàlâ.*)

Bu üçüncü hadisi şerif de İbn-i Ömer RA'dan rivayet olunmuş. Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:

"İnsanlar Dâvud Peygamberi (AS) hasta sanıp ziyaretine gelirlerdi. Sanırlardı ki, kendisinde bir hastalık var... Çünkü benzi sapsarı olmuştu. Geçmiş olsun filân diye ziyaretine kalkıp gelirlerdi. Halbuki onda hastalık yoktu; ancak havfullahtan, haşyetullahtan, Allah korkusunun şiddetinden dolayı öyle beti benzi atıyordu."

Düşünün ki muhterem kardeşlerim; şimdi burada, bu hadis-i şerif üzerinde şöyle düşünelim ki kadınlar ve erkekler olarak: Biz bir peygamber olsaydık şimdiki kafamızla; tabii bu kafayla peygamber olunmaz ama, biz peygamber olsaydık ne derdik? "Yâ nasıl olsa sınıfı geçmişim, oh, benden rahatı mı var?" derdik. "Nasıl olsa Allah beni peygamber seçmiş." derdik. Yani, o tarzda

---

[66] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.270, no:4808; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.279, no:280; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.23, no:10714; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.137; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.493, no:32323; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.248, no:15432.

düşünür insan oğlu ama, dikkat edilirse, peygamberlerin öyle düşünmedikleri anlaşılıyor.

Meselâ, burada Davud AS'ın Allah korkusundan benzinin attığını, sapsarı kesildiğini, bembeyaz kesildiğini görüyoruz hadis şerifte... Geçtiğimiz bir akşam da, Peygamber Efendimiz'in geceleri ibadet edeyim derken ayaklarının yarıldığını, gece ibadetinde ayakta durmaktan yarıldığını okumuştuk. Demek ki büyük insanlar, büyük duyguların sahibi kimseler oluyorlar. Yani aldıkları makamlara mağrur olup da, gevşek durmuyorlar. O makamlara erdikçe daha çok havfullah, daha çok haşyetullah, dini bakımdan himmetleri daha çok artıyor, gayretleri artıyor. Daha çok böyle kulluklarını daha güzel, daha zarif, daha ince, daha ileri tarzda yapmaya bir atılım içinde oluyorlar. Bizin bunlardan ibret almamız lâzım!

Buna benzeyen bir hadis-i şerif daha hatırlarım. Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

"Ben Mi'raca çıkarken baktım ki, Cebrâil AS Sidretü'l-Müntehâ'nın yanında, böyle eskimiş, kenara atılmış bir kilim gibi buruşuk bir vaziyette duruyordu Allah korkusundan... Cebrâil AS Allah'ın yakın meleklerinden, yâni melâike-i mukarrabînden... Sonra, meleklerin günahlardan beri olduklarını, Allah'a hiç asi olmadan vakitlerini geçirdikleri, öyle yaratıklar olduğunu biliyoruz. O Allah'tan o kadar havf ü haşyet içinde oluyor. Süklüm püklüm, yâni eskimiş bir kilim gibi... Tarif öyle...

Yâni, Cebrâil AS eski bir kilim parçası gibi kenarda öyle duruyor. Dâvud AS'ın benz-i sararıyor. Peygamber Efendimiz'in topukları, ayakları yarılıp çatlıyor, patlıyor. Cafer-i Sàdık Hazretleri'nin benzi sapsarı oluyor. "Niye böyle, hasta mısın?" diyorlar. "Kimin huzuruna çıkıyorum?" diyor. Yani namaza çıkmanın heyecanından benzi sararıyor.

Bir mübarek gecede, galiba bir Beraet Gecesi'nde, Hasan-ı Basri Hazretleri olabilir, hatırımda yanlış kalmadıysa; evinden çıkıyor böyle, benzi sapsarı... Diyorlar ki:

“—Hayrola, ne oldu, bir rahatsızlığınız mı var?”

Diyor ki:

“—Günahlarımı biliyorum işledim, affolunduğunu bilmiyorum. Evet, bazı sevaplı işler yaptım ama, onların da kabul edildiğini bilmiyorum. Benim halim ne olacak?” diyor.

O evliyâullah, o mübarekler böyle korku içinde yaşamışlar. Halbuki bizler hiç bu duygulara sahip değiliz. Yâni iyi olsak, bu duygular bize de gelecek, bu gayret bize de gelecek, bu himmet bize de gelecek, bu çalışma bize de gelecek... Biz o zaman, Allah'ın iyi kulu olmak hususunda daha çok çalışacağız. Dinimizin hizmetine daha çok koşacağız, kınayanın kınamasına aldırmayacağız, kimseden korkmayacağız. Allah'ın emrini tutacağız, Allah'ın dinini yaymağa çalışacağız. Dinimizin neferi olacağız, askeri olacağız.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimize, kadınlar ve erkekler olarak gayret versin, kuvvet versin... İz'an versin, uyanıklık nasib etsin, gafletten uyarsın... Ma'rifetini, muhabbetini gönlümüze yerleştirsin... Kendisinin rızasını kazanmak için, sonsuz derecede yardımını ihsân eylesin... Gayretli olalım, güzel işler yapalım!

Sevdiği, razı olduğu kul olarak huzuruna varmayı Rabbimiz cümlemize nasib ü müyesser eylesin...

Sübhàneke lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ente'l-alîmü'l-hakîm. Sübhâne rabbike rabbi'l-izzeti ammâ yasıfûn. Ve selâmün ale'l-mürselîn. Ve'l-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn...

Rabbenâ tekabbel minnâ bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtihah!

25. 03. 1988 - Sydney **/ AVUSTRALYA**

16. TASAVVUF TERBİYESİ VE BAŞARI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd.

a. Güzel Ahlâklı Cömert Genç

Muhterem kardeşlerim!
Allah'ın selâmı rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette cümlenize nasib ve müyesser olsun... Rabbimiz Teàlâ ve Tekaddes Hazretleri ibadetlerimizi, taatlerimizi kabul eylesin...
Kırk tane hadisi ezberleyene kıyamet gününde alim muâmelesi yapılacak, alimlerle beraber haşrolunacak. Onun için, hadis-i şerifleri çok okuyalım, çok dinleyelim, ezberleyelim ki, Rasûlullah SAS Efendimiz'in şefaatine nâil olalım... Adabına hakim olalım, ahlâkıyla ahlâklanalım, âhirette de komşusu olalım...
Peygamber SAS Efendimiz bu hadis-i şerifinde buyurmuş ki:[67]

شَابٌّ سَخِيٌّ حَسَنُ الخُلُقِ ، أَحَبُّ إِلَى اللهِ مِنْ شَيْخٍ بَخِيلٍ عَابِدٍ سَيِّىءِ الخُلُقِ (ك. في تاريخه ، الديلمي عن ابن عباس)

(*Şâbbün sahıyyün hasenü'l-hulükı*) "Güzel huylu, cömert bir delikanlı çocuk, (*ehabbu ila'llàhi*) Allah'a daha sevgilidir, daha sevimlidir. Allah onu daha çok sever. (*Min şeyhin bahîlin àbidin seyyii'l-hulükı*) Kötü huylu, ibadet edici cimri ihtiyardan daha

---

[67] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.354, no:3587; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.361, no:16061.

sevimlidir." Yani cimri, kötü huylu ama ibadetini de yapıyor ihtiyar yaşlı kimse; işte ondan bu genç daha hayırlıdır.

Aslında normal kaide olarak, İslâm'da yaşlı kimsenin hürmeti daha fazladır. Yaşlıdır, ömrünü ibadetle geçirmiştir. Büyüklerimize hürmet etmemiz lâzım.

"—Bizim büyüklerimize hürmet etmeyen küçüklerimize merhamet etmeyen bizden değildir." buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Elbette bizim örfümüzde, töremizde yaşlılara çok itibar vardır. Yani İslâm yaşlıların cennetidir. Yaşlılar için çok güzel fırsatlar, çok güzel müjdeler, çok güzel ortam, çok güzel şartlar hazırlıyor. Başka ülkelerde yaşlandı mı insanlar huzur evlerine, ihtiyar evlerine götürülüp bırakılıyor.

Benim gözümün önünde, Münih'te arkadaşımın komşusu, karşı dairesinde oturan bir Alman aile, annelerini babalarını götürdüler, huzur evine teslim ettiler. Eşyalarını dağıttılar daha

ölmeden kadıncağız, böylece yarı ölmüş hâle geldi. Haftada bir gidecekler onu ziyaret edecekler

İslâm böyle değil, İslâm'da yaşlının saygısı çok vardır. Yaşlıya hürmet çok önemli ve yaşlı kimse Allah indinde makbul oluyor. Kim saçını sakalını İslâm'da ağartmışsa büyük mükâfatlara nâil oluyor. Kırkından sonra bir çeşit, elliden sonra bir çeşit, altmıştan sonra bir çeşit, yetmişten sonra bir çeşit ilave mükâfatlara mazhar oluyor. Seksenden sonra hesap da olmuyor. Doksandan sonra artık Allah-u Teàlâ Hazretlerinin cennetinde ne mutlu mübarek bir kul oluyor, seviniyor.

Ama bu genel kaideye rağmen, bazen genç bir kimse Allah indinde ondan daha sevimli ve daha kıymetli, daha makbul olabilir. Nedir onu makbul hâle getiren?

(*Şâbbün*) Tecrübesiz, daha yeni delikanlı ama (*sahıyyün*) cömert, cömertlik sıfatı güzel. Cömert, eli açık bir de (*hasenü'l-hulükı*) tatlı huylu, sevimli, sempatik, sokulgan, saygılı, sevgili, iyiliksever filan böyle bir delikanlı. Huysuz, arsız, yüzsüz, haşarı değil.

Cömert ve güzel huylu bu delikanlı, Allah indinde öbür ihtiyardan daha makbuldür. İhtiyar, abid ibadet ediyor, geliyor namaza vs. ama huyu kötü, bir de cimri. Huyu kötü oldu mu, cimri oldu mu, Allah indinde makbul olmayan sıfatlar bunlar.

Allah genci daha çok seviyor o bakımdan hepimiz güzel huylu olmaya gayret etmeliyiz. Güzel huylu olmamak bizim cemiyetimize çok zararlar veriyor. Bizim cemiyetimizin genel başarısını engelliyor. İftira, dedikodu, gıybet, kötü zan, laf taşımak, adam kışkırtmak, arkadan konuşmak vesaire bizim cemiyetlerimizi yıkan şeyler. Kıskanmak, kin tutmak bizim cemiyetlerimizi başarısızlığa götüren şeyler.

İki müslüman devlet sekiz senedir savaşıyor. İkisi de, "Ben müslümanım, karşı taraf müslüman değil." diyor. İki taraftan da ölenler var.

Kendi memleketimizde çeşitli müslüman gruplar birbirleriyle

çarpışıyor. Aynı tarikata mensup insanlar arasında üzücü şeyler meydana geliyor. Yani huy kötü oldu mu cemiyetler çöküyor. Onun için, huy kötülüğünü küçümsememek lazım. O hastalığı önemsememek çok vahim neticelere yol açabilir.

Mikrobu küçümserseniz yayılır, salgın hastalık haline gelir, kırar geçirir, bir şehri kırar geçirir. Mikrobu küçümsemeyeceksiniz. Küçük bir hastalığı küçümsemeyeceksiniz. Tedbiri önceden alacaksınız. Allah hepimize güzel huylu olmayı tavsiye ediyor. Peygamber Efendimiz hepimizin güzel huylu olmamızı istiyor. Onun için güzel huya dikkat edelim.

Tasavvuf dediğimiz şey zaten insanın kendini güzel huya alıştırması, zorlaması, kötü huylarını atması, kendisini kötü huylardan pak eylemesi yoludur. Tasavvuf olmadığı için cemiyetlerimiz mahvoluyor. Mısır da öyle, Ürdün de, Suriye de, Lübnan da, Suudi Arabistan da öyle, daha başka yerler de öyle, hiç değişmiyor. Tasavvufa önem verildiği devirlerde, tasavvufun candan yaşandığı devirlerde müslümanlar başarıdan başarıya koşmuştur.

Hangi devir? Misal Osmanlıların başlangıç devri, tasavvufun en kuvvetli olduğu devirdir. Hatta padişahlar bile tasavvuf erbabı, tarikat erbabı. Osman Gazi'nin Şeyh Edebâli'yi her gün hürmeten ziyaret ettiğini biliyoruz. Menkıbelerden okuyoruz. Nasıl böyle misafir edildiği odada sabaha kadar Kur'ân-ı Kerîm karşısında el pençe divan durduğunu biliyoruz. Osmanlılar'ın başarısı, muvaffakiyeti, zaferlerinin temelinde tasavvuf vardı.

b. Haçova Savaşı

Osmanlılar'ın büyük şeyhlerinden Sivaslı Şeyh Şemseddin bir gece rüya görüyor. Rüyasından uyanınca ertesi gün yakın ihvanına diyor ki:

"—Cihad hazırlığı yapın, atlar hazırlayın, oklar hazırlayın, kılıçları hazırlayın, kalkanları unutmayın, savaşa hazırlık yapmaya başlayın!"

Yaşlı bir derviş diyor ki:

"—Efendi Hazretleri zât-ı âliniz zaten cihadın en büyüğünü yapıyorsunuz."

En büyük cihad nefisle cihad etmektir, kötü huylarla uğraşmaktır, nefsi yenmeye çalışmaktır. Çünkü nefsini yenemeyen bir insan mahvediyor ortalığı. Hatır kalmıyor, kırıp geçiriyor, nice zararlar meydana getiriyor.

"—Siz cihad-ı ekber yapıyorsunuz, zaten yaşlanmışsınız. Cihadı biz gençler yapalım veya şu gençler yapsınlar. Siz büyük cihadla meşgul olun!" filan deyince,

"—Yok. Rüyanın tabiri gayet aşikâr, gayet açık. Benim savaşa gitmem lazım, hazırlayın benim kılıcımı, mızrağımı, okumu..." diyor.

O zamana göre neyse savaş levâzımâtı... Demircilere emrediyorlar. Bir sene harp malzemesi tedarik etmekle uğraşıyorlar.

Muhterem kardeşlerim! Bir sene sonra padişahtan [III.

Mehmed] bir tatar ağası geliyor. Bir haberci, posta tatarı geliyor, diyor ki:

"—Padişahımızın fermanı var, selâmı var, hürmeti var. Zât-ı âlinizi tertip etmekte olduğu bir sefere iştirak etmeye çağırıyor."

Şemseddin-i Sivâsî Hazretleri gülüyor:

"—Biz zaten bir senedir o cihad için hazırlanmaktayız." diyor.

Bir sene önceden görmüş rüyasını, hazırlanmış. "Zaten hazırız!" diyor. Kalkıyorlar, Sivas'tan İstanbul'a doğru harekete geçiyorlar. O zaman develerle, atlarla olan bir seyahat bu. Sivas'tan kilometrelerce uzaklıkta, ne kadar zamanda geliyorlarsa konak konak, dinlene dinlene, Sivas'tan İstanbul'a doğru gelirken, şu meşhur Aziz Mahmud-u Hüdâyi Hazretleri, Sivas tarafından Şemseddîn-i Sivâsî Hazretleri geliyor diye üç konak öteye karşılamaya İzmit'e kadar geliyor. İzmit'te karşılıyor.

Birisi zamanın kutbu, ötekisi de biraz sonra zamanın kutbu olacak iki mübarek, iki büyük zât yani. Üç merhale, üç günlük yola karşılamaya gidiyor. Yani, kendisi ev sahibi olabilmek için üç günlük mesafenin içinde kalıyor ki, ötekini karşılayabilmek için üç günlük mesafe, yani sefer mesafesi hududuna kadar geliyor karşılıyor. El öpüyor, hürmet ediyor, duasını alıyor filan.

Padişah III. Mehmed, onun İstanbul'a geldiğini haber alınca dehşetli memnun oluyor, seviniyor. Demek ki Sivas'ın meşhur evliyâsından Şemseddin-i Sivâsî Hazretleri de gelmiş diye. Bir de, "Efendim, zaten siz ona haberi göndermeden, bir senedir savaşın hazırlığını yapmaktaymış." deyince daha da seviniyor. Diyor ki şeyh Hazretlerine:

"—Efendim, zât-ı alinize bir sene önceden cihadın mânevî işareti verilmiş, cihad yapılacak diye. Acaba zafer hakkında da bir işaret oldu mu?" diye soruyor.

O da diyor ki:

"—Vardır evladım. İnşaallah zafer bizimdir!" diyor.

Padişah seviniyor, son derece fazla seviniyor. Beraberce kalkıyorlar, sefere çıkıyorlar.

O zamana kadar padişahlar, Kânûnî'den itibaren sefere

gitmeyi bırakmışlar. Komutanlar gidiyor, onlar merkezde duruyorlar, yani padişahın bir orduya katılması, ordunun başında sefere gitmesi terk edilmiş. Kânûnî'ye kadar gitmiş gelinmiş filan da, seferlere Avrupa'ya, ondan sonra gitmemişler. Bu padişah aradan birkaç zaman sonra, onca zaman geçtiği hâlde, gitmeye karar verince, büyük bir heyecan tabii.

Avusturya ve müttefikleri yüz bin kişilik büyük bir orduyla Osmanlı topraklarına giriyorlar. Bir kaleyi muhasara ediyorlar. Kale çok sarp bir yerde, başarı sağlayamıyorlar.

Kale komutanı Osmanlı hudut komutanlarına haber gönderiyor:

"—Düşman bizi muhasara etti, yardıma gelin!" diye.

O hudut komutanları yardımda gecikiyorlar çünkü bir tanesi dönmeymiş. Kasden geciktiriyor oraya yardımı.

Nihayet, anlaşma ile teslim edilmesine geçiliyor kalenin. Yani içindeki kadınlar, çocuklar, ahâli çıkacaklar; serbestçe Osmanlı toprağına inecekler kale verilecek. Böyle bir anlaşma yapılıyor. Fakat kaleye girdikten sonra Avusturya ordusu şartlara uymuyor, bütün çoluk çocuk hepsini kesiyor.

Bu haber Osmanlı ordusunun arasında duyulunca, yayılınca fevkalade büyük mâtemler oluyor. Çok üzülüyorlar. Beş bin kişiyi öldürmüşler. Çocukları, kadınları öldürmüşler kapılar açıldıktan sonra.

Nihayet iki ordu Haçova denilen yerde karşılaşıyorlar. Haçova ovasında karşılaşıyorlar. Bir taraf bataklık, bir taraf büyük bir ova... Karşı tarafta yüz bin kişilik bir ordu. Osmanlı ordusu da aşağı yukarı o kadar... Onlar pür silah, zırhlar vesaire her türü araçlar, toplarla saldırıyorlar. [26 Ekim 1596] Savaş bir başlıyor, Osmanlı'ya bir hücum ediyorlar, Osmanlı ordusu bozuluyor. Geri çekilmeye başlıyor.

Nihayet padişahı koruyan orta kuvvet de çekiliyor. Padişahın otağının yakınındaki çadırlara kadar düşman geliyor. Hatta padişahın mutfağının erleri, yani mutfağında yemek pişiren aşçıbaşıları vesaireler, et doğradıkları satırlarla, bilmem

havanlarla, bilmem şunlarla bunlarla düşmana karşı mücadele vermeye başlıyorlar. Padişah atına atlıyor, kaçacak ama kaçma imkânı da çok zor…

Hoca Saadeddin Efendi diye meşhur bir tarihçi bir alim var. O diyor ki:

"—Padişahım gidemezsin! Orduyu bırakıp nereye gidiyorsun? Sen gittin mi ordu daha beter, perişan olur." diyor.

Padişah III. Mehmed o moral bozukluğu içinde edebi, saygıyı, terbiyeyi bir tarafa bırakıp, bu Şemseddin-i Sivasi Hazretleri'ne sitem ediyor. Diyor ki:

"—Şeyh Efendi, hani zafer bizimdir demiştin İstanbul'da. Ne oldu?" diyor. "İşte bak ordumuz bozuldu, her taraftan çöktü cephe. Geriye doğru yeniçeriler kaçıyorlar, söz dinleyemiyorlar. Geriye doğru kaçmaya başladılar."

Şeyh efendi gayet sakin diyor ki:

"—Padişahım telaş etme. Biraz sonra durum değişecek. Zafer bizimdir."

Yani o bozgun anında gayet sakin mübarek. Diyor ki:

"—Dediğim olacak, zafer bizimdir. Telaş etme padişahım."

Ve o aşçıbaşılar kahramanca öyle direniyorlar ki orada. Ne oluyorsa işte, bir dönüyor durum, kaçan yeniçeriler tekrar bir dönüyorlar. Düşman: "Yendik, zafer oldu, kaçıyor Osmanlılar." filan derken, birdenbire ne yapacağını şaşırıyor ve binlerce düşman askeri bataklıklara doğru kaçarken öldürülüyor, giden bataklıklarda batıyor ve meşhur Haçova Zaferi kazanılıyor.

Padişah memnun, mesrur, sevinçli, saygılı ve biraz da mahcûb… İşte o şeyhe, Şemseddîn-i Sivâsî Hazretleri'ne teklif ediyor ki:

"—İstanbul'da otursanız, bizi irşâd etseniz."

"—Hünkârım, bizim zamanımız yakındır, memlekete gitmemiz lazım!" diyor, kalkıyor gidiyor, Sivas'a dönüyor.

c. Zafer Allah'tandır

Muhterem kardeşlerim!

Tasavvuf terbiyesi olduğu zamanlarda biz ilerlemişiz. Tasavvuf terbiyesinden mahrum olduğumuz, birbirimizi sevip saymadığımız, birbirimize anlayış göstermediğimiz, birbirimize candan dost olmadığımız, birbirimizi kendimiz yemeyip yedirmek, kendimiz giymeyip giydirmek, kendimiz meşakkat çekip onu rahat ettirmek tarzında desteklemeyi unuttuğumuz zamanlarda yenilmeye başlamışız.

Güzel ahlâkın çeşitleri vardır. Tembellik kötü bir huydur, çalışkanlık güzel bir huy... Başkalarına faydalı olmak güzel bir huydur, başkalarının sırtından geçinmek kötü bir huy... Başkalarının aleyhinde dedikodu etmek kötü bir huydur, ayıpları kapatmak güzel bir huy... Cömertlik iyi bir huydur, cimrilik kötü bir huydur.

Güzel huy bir cemiyeti yükseltir. Nasıl yükseltir? Allah'a sevgili eder, Allah da onu destekler öyle yükseltir. Yoksa zafer

Allah'tan, başka bir şeyden değil.

Peygamber Efendimiz'in hayatından bir misal var. Onun bizim için tüyler ürperten bir misaldir ki, Peygamber Efendimiz'in ordusu Mekke'yi fethettikten sonra Huneyn taraflarına yöneldiği zaman, sahâbe-i kirâmın miktarı on bin kişi kadar. Mekke'yi de fethetmişlerdi moralleri de gayet yüksekti. Şöyle vadiye dönüp baktıkları zaman, on bin kişilik kalabalığı görünce; Peygamber Efendimiz SAS'in ordusu, sahâbe-i kirâm hepsi, (*rıdvânu'llàhi aleyhim ecmaîn*) hepsine neşe geliyor ve:

"—Bizi bugün kim yenebilir? Biz bundan önce 313 kişiyle nice üstün kuvvetleri yenmişiz. Çok çeşitli savaşlarda Allah bize zafer nasip etmiş. Başımızda Peygamber Efendimiz var. Mekkeli müşrikler de artık yıkıldı. Mekke de fetholundu. Bizi bugün kim yenebilir." diyorlar ve sayılarının çokluğuna güveniyorlar.

O sayılarının çokluğuna güvenmeleri Allah indinde makbul gelmediğinden, Allah onu sevmediğinden, güvenmeleri gururları makbul gelmediğinden, Huneyn'de bir bozguna uğruyorlar ki, dünya başlarına dar geliyor.

Dönüp kaçma durumuna geliyorlar. Yani kibir ve gurur sahibi olunca, öyle mübarek bir ordu mensupları bile Allah tarafından cezalandırılıyor muhterem kardeşlerim. Bu kötü huy zaferi de engelliyor. Huyun mutlaka güzel olması lazım, mutlaka Allah'ın sevdiği huylara sahip olmamız lazım. Allah'ın sevdiği huylara sahip olmadığımız zaman, Allah'ın rızasını kazanmadığımız zaman ne zafer olur, ne muhabbet olur, ne dünya mutluluğu olur ne âhiret saadeti olur.

Onun için ahlâkı palavra olarak görmeyelim, ahlâkı boş laf olarak görmeyelim. Boş söz, boş iş olarak görmeyelim, her şeyin temeli olduğunu bilelim. Ahlâkımızı düzeltmeye gayret edelim, tasavvufa sarılalım, tasavvufu da bir merasim, bir kavuk, sarık, cübbe meselesi olarak görmeyelim, dış şekil işi olarak görmeyelim. Şu kalbi pâk edelim!

Büyüklerimizden bir tanesi çok güzel söylemiş:

Sür çıkar ağyârı dilden ta tecelli ede Hak;
Padişah konmaz saraya, Hâne ma'mur olmadan.

Yani, padişah bir mezbelelik, çökük yere gelmez; geldiği yerdeki en güzel yere gelir. Oranın en zenginine misafir olur, en güzel konaklarda ağırlanır.

Hane mâmur olacak, zengin olacak, imkanları çok olacak. Yüksek insanlar böyle yerlere gelirler, virâne yerlere gelmezler. Madem ki Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin gönlümüzde tecellîlerini istiyoruz; kalbimizi pâk edeceğiz ki o zaman Allah-u Teàlâ Hazretlerinin o ikramlarına, o tecellîlere, o ma'rifetullaha, o muhebbetullaha, o maârif-i ilâhîyeye nâil olalım...

Onun için güzel huya önem verin! Gıybet etmeyin, dedikodu etmeyin, huylarınızı düzeltin! Cömert olun, tatlı dilli olun, geçimli olun! Çalışkan olun, kimsenin sırtından geçinmemeye, bilakis başkalarına yardımcı olmaya gayret edin ki, Allah'ın sevdiği huylarla muttasıf olun ki, Peygamber Efendimiz'in ahlâkına ahlâkınızı benzetmeye çalışın ki, Kur'ân-ı Kerîm'in adabı ile edeplenmeye gayret edin ki, Allah sevsin; hem dünyada zafer, hem ahirette mutluluk ve saadet ihsan etsin...

Dedelerimizin başarısı böyleydi. Dört bin kişiyle Sırplılar'ın büyük ordusunu, İstanbul'u fethetmeye gelen ordusunu, Çatalca civârında yendiler. Nasıl yendiler? Sırp ordusu 60 bin, 80 bin, 100 bin kişi toplanmıştı Balkanlar'dan. Osmanlılar İstanbul'u aldı diye, alacak diye İstanbul'a yardımcı olmak üzere geldiler. Çatalca civarına kadar geldiler. Âdetleri çok olduğu için, teknik şartları geniş olduğu için onların da böyle mukaddes gecelerine günlerine rastladığından "Tamam bu kutsal gecelerde bu müslümanları bitireceğiz." filan diye açtılar şarap küplerini, başladılar içki içmeye...

Bizim Osmanlı padişahı da civardaki eyaletlere haber göndermiş ki:

"—Ssipahilerinizi toplayın, düşman büyük bir orduyla geliyor,

ona karşı beraberce çarpışalım!" diye.

Bizim Gelibolu tarafından, Çanakkale tarafından sipahiler dört bin kişi. Dört bin kişi sadece…

Bizim lisedeyken bayrak merasimi yapıldığı, toplanıldığı zaman bakardım ben böyle bizim sınıflar, 1400 kişilik lise, avuç içi gibi görünürdü yani. Dört bin kişi çok değil. Dört bin kişi Tekirdağ üzerinden padişaha yardım etmek üzere bu tarafa doğru gelirken, Çatalca tarafından önden hareket ediyorlar. Bunlar akıncı, atlı, mübarek, hareketli insanlar; civa gibi insanlar. Önden atlılar gidiyor, etrafı kolaçan ediyor, öyle gidiyorlar istihbârat toplamak için.

Önceden geliyor diyorlar ki:

"—Efendim düşmanlar burada bir ordugâh kurmuş ki, dere tepe düşman dolu, sayıları çok fazla, şu kadar bin… Ama hiç tedbir almamışlar, eğleniyorlar, çalgı çalıyorlar, içki içiyorlar." filan diye haber veriyor. "Ne yapalım?" diyorlar.

Padişaha yardıma gidecekler artık ondan sonra. Yani onlar padişahın yanına gidecekler. Diyorlar ki:"

"—Şunlarla bir oynayalım bakalım!

Bir hücum ediyorlar. Onların hepsini kırmışlar orada, *Sırp Sındığı* deniliyor ona. *Sınmak* demek Türkçe'de kırılmak demek. Sınmak, kırmak demek; sınık, kırık demek. Sınıkçı, kırık çıkık yapan insan demek, yani eski Türkçe'den bir kelime bu. *Sırp Sındığı* demek, Sırplıların toptan kırıldığı yer, kırılıp geçirildiği yer.

Dört bin kişi bir ucundan girivermiş, öbür tarafından tarladan buğdayın biçildiği gibi biçivermişler. Padişahın ordusuna lüzum kalmadı, bu taraftan gelen yan kuvvetler işi hallediverdi. Neden? Allah verdi, Allah yardım ediyor. Onlardan değilmiş, imandan. Allah iman ehline yardım ediyor.

وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ (الروم:٤٧)

(*Ve kâne hakkan aleynâ nasru'l-mü'minîn.*) [Mü'minlere yardım etmek bize hak oldu.] (Rum, 30/47)

Mü'minlere Allah yardım eder. Yardım edileceğini Kur'ân-ı Kerîm'de bildiriyor, ama o mü'min olmalı…

Birisi ezan okuyormuş da, arkadan geçen evliyâullahtan birisi bakmış gafil okuyor. *"Allahu ekber!"* derken, *"Allahu ekber!"* diye düşünmüyor. "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah… Eşhedü enne muhammeden rasûlü'llah*" derken, mânaya âşinâ değil.

"—Böyle ezan mı okunur, böyle ezan olmaz!" deyince müezzin kızmış:

"—Gel de sen oku o zaman!" demiş.

Taşın üstüne o evliyaâllah çıkıyor, bir "*Allahu ekber!*" diyor, taş ikiye bölünüyor. Yani bir kez Allah dese insan, öyle Allah dese, ona da nasib olur.

Müslümanlar Roma'yı fethedecek muhterem kardeşlerim! Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifinde var. Müslümanlar Roma'yı savaşla değil, *Lâ ilâhe illallah* ile fethedecek.

Kıyamet kopmadan evvel müslümanlar Roma'yı fethedecek. İstanbul'u fethettiler, Roma'yı da fethedecekler. Şehrin etrafına toplanacaklar, *Lâ ilâhe illallah* diyecekler, şehri fethedecekler. Haberiniz olsun, bakalım kimler görür o günleri…

Bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtihah!

01. 04. 1988 - Avustralya

17. KAZANÇLARIN EN GÜZELİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd.

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın nasib ettiği miktarda, gücümüz kuvvetimizin yettiğince, fırsat buldukça yatsı namazlarından sonra Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifinden üç tane kadar okuyoruz. Ve bu hadis-i şerifleri de ben bir arkadaşıma besmeleyle çektirtiyorum, hangi sayfadan çıkarsa oradan okuyorum. Yani "Hoca efendi belli hadis-i şerifleri bize okuyup da bize bir şey telkin etmek istiyor." demeyin. Kaderimize ne gelirse o geliyor.

Eğer size bir işaret varsa, "Bende bu kusur varmış." dersiniz, düzeltirsiniz. Bir beşâret varsa seviniriz. Kimseye söylemeyin ki güzel şeyleri söyleyince insanın elinden kaçar. İbret almaya gayret edin.

a. Elinin Emeğiyle Geçinmek

Buhârî'nin ve Müslim'in (*Rahmetu'llàhi aleyhimâ*) nakil ve rivayet ettiklerine göre, açılan sayfada çıkan hadis-i şerifinde, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[68]

لأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ أَحْبُلَهُ ، ثُمَّ يَأْتِيَ الْجَبَلَ ، فَيَأْتِيَ بِحُزْمَةٍ مِنْ حَطَبٍ عَلَى ظَهْرِهِ ، فَيَبِيعَهَا ، فَيَكُفَّ اللهُ بِهَا وَجْهَهُ ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ

---

[68] Buhàrî, *Sahîh*, c.VII, s.238, no:1933; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.424, no:1826; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.167, no:1429; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.36, no:675; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.91, no:20010; Zübeyr ibn-i Avvâm RA'dan.

النَّاسَ، أَعْطَوْهُ أَوْ مَنَعُوهُ (خ. حم. عن الزبير بن العوام)

(*Leen ye'huze ehadüküm ahbülehû, sümme ye'tîye'l-cebele, feye'tî bi-huzmetin min hatabin alâ zahrihî, feyebîahâ, feyeküffa'llàhu bihâ vechehû, hayrun lehû min en yes'ele'n-nâse, a'tavhü ev meneùhü*)

Mânası şu, kardeşlerim:

(*Leen ye'huze ehadüküm ahbülehû*) "Sizden herhangi birinizin ipini alıp, (*sümme ye'tîye'l-cebele*) sonra dağa gitmesi…"

Bizim memlekette urgan derler. Urgan, biraz kalınca.. Yâni "ip dediği pamuk ipliği değil, dikiş ipliği değil; yük taşımaya mahsus kalınca ip…

"Kalın urganını alıp, sonra sabahleyin kalkıp da dağa gitmesi, (*feye'tî bi-huzmetin min hatabin alâ zahrihî*) oradan o ipin bağlayabildiği kadar bir demet, bir yük odun toplayıp sırtında getirmesi, (*feyebîahâ*) onu burada satması; (*feyeküffa'llàhu bihâ vechehû*) ve böylece Allah'ın onun şerefini, yüzünün akını koruması, dilenmekten koruması..."

Dilenmiyor, odun satıyor. Odunu dağdan topluyor, pazara getiriyor; "Yok mu alacak?" Tabii o zaman gaz ocağı yok, tüp vesaire yok. Herkes odun yakıyor. Odun lazım. O dağdan getiriyor bir demet, şu kadar dirhem, bu kadar dirhem satıyor, eline bir para geçiyor. Sermayesi hamallık. Gidiyor, odunu oradan topluyor, oraya kadar hamallığını yapıyor, satıyor, eline üç beş kuruş para geçiyor.

"Böyle yapması ve yüzünü arsızlıktan, yüzsüzlükten, başkasına el açıp dilenmekten Allah'ın böylece onu koruması; (*hayrun lehû min en yes'ele'n-nâse, a'tavhü ev meneùhü*) onun için insanlardan bir şey istemesinden, dilenmesinden daha hayırlıdır; ister versinler, ister vermesinler.

"İnsanlardan dilenmesinden daha hayırlıdır." demek, yani isterse insanlar ona bir şeyler versin. "Allah rızası için bana biraz yardım edin." dediği zaman isterse versinler, daha fazlasını

versinler mesela... Odun sattığı zaman 5 dirhem kazanıyorsa, dilendiği zaman isterse 50 dirhem kazansın. İster versinler, ister vermesinler.

Bazıları dilenciye vermiyorlar:

"—Hadi oradan, arslan gibisin, levent gibisin, git çalış!" diyorlar. "Bak sıhhatin yerinde, turp gibisin. Git çalış!" diyorlar.

Bizim Peygamberimiz'den öğüt, tavsiye; gelen insanı boş çevirmemektir. Az çok bir şey vermektir. "Belki gerçektir, hakikaten ihtiyacı vardır." diye vermek daha uygun bize göre.

Kimisi de, "Allah versin!" diyor.

Nasreddin hocanın hikâyesi de mâlum: Dam aktarıyormuş. "Kış gelecek, şu damın yarıklarını, gediklerini tamir edeyim." diye tam dama çıkmış. Başka adamın biri de; "Hoca efendi, bir dakika gelir misin, bir şey söyleyeceğim." demiş. Damdan inmiş üst kata, üst kattan merdivenlerden alt kata inmiş, kapıya gelmiş. "Allah rızası için bana bir şey versene." demiş. "Gel" demiş, birinci kata çıkarmış, birinci kattan yukarıya çıkartmış, dama çıkartmış; "Allah versin." demiş.

Demiş ki; "Ya madem 'Allah versin.' diyecektin, aşağıda deseydin ya!" "E sen de aşağıdan söyleseydin ya, 'Allah rızası için bir şeyler ver.' diye." demiş. Bu da işin şaka tarafı.

Ama istemekten böyle odun taşıması daha iyi, daha hayırlı. İstememek daha iyi. Beleşten kazanmaktan, alnının teriyle kazanmak daha iyi. Kimseye yük olmamak daha iyi. Bizim büyüklerimiz, bizim mürşitlerimiz, büyük evliyâullah kimseden bir şey istememişler. "İstersen biz verelim." demiş, kimseye el açmamışlar.

Ahmed-i Yesevî Hazretleri Rh.A, Türkistan'ın büyük evliyâsından, kendisi kaşık yontarmış. Odunu alır, sağını solunu yontup kaşık yaparmış, sepete koyarmış. Onları eşeğin heybesinin bu taraftaki sepetine koyarmış; 10-20 tane, kaç tane yapıyorsa, elinin emeği yani... Ondan sonra çarşıya dehlermiş eşeği... Kendisi gitmiyor.

Çarşıya da eşek yavaş yavaş gidermiş, herkes bakar, “Hoca nasıl kaşık yaptı?” diye eşeği durdururlarmış; oradan alırlarmış kaşıkları, bakarlarmış, beğendiklerini alırlarmış. Ne para koyarlarsa koyarlarmış. Para koymazlarsa eşek gitmezmiş. Eşek ama hocanın eşeği, lâlettâyin değil.

Onun için, alnının teriyle geçinmişler. Helalinden yemişler. Halkın hakkını yememişler, halkın kesesinden yememişler. Güzel olanı budur; insanın muhtaç olmamasıdır, başkasından istememesidir, kendi alnının teriyle kazanmasıdır. Onun için işçi kardeşlerimizin, bilhassa elinin emeği ile çalışan kardeşlerimizin bu kazanması güzel şeydir.

Fakat kazançların en güzeli hangisidir?

Kazançların en temizi, en güzeli, cihaddan elde edilen kazançtır. Kitaplarımız böyle yazıyor.

“—Ben cihad peygamberi olarak gönderildim, ticaret peygamberi olarak gönderilmedim.” diyor Peygamber Efendimiz.

Mümkünse hepimiz gitsek cihad etsek; Afganistan’da cihad etsek, başka yerlerde cihad etsek de, sevabı böyle alsak ve nasibimiz de o yoldan gelse keşke...

Ama dilenmenin iyi olmadığını bu hadis-i şerifte Efendimiz gayet güzel göstermiş oluyor. Bu da sizin kulağınıza küpe olsun.

Büyüklerimizden bir tanesi; “İnsan, avlanan arslan gibi olmalı.” diyor. Avlanır, kendi avını yer, ondan sonra karnı doyduğu zaman arslan gibi uzanır, artık keyif çatar, şekerleme yapar. Yemeği yedi, karnı doydu. Ondan sonra onun avladığı avın başına tilkiler gelir, sırtlanlar gelir, kargalar gelir ve saire gelir. Onlar da kıyısından köşesinden bir şeyler yalamaya, ısırmaya, kemirmeye çalışırlar. Başkasının avından onlar faydalanıyor. Ama ötekisi kendisi avladı, ondan sonra kenara çekildi. En iyisi o. Kendi alnının teriyle kazanmak en iyi olmuş oluyor.

Cihad niçin üstün? Cihad, dini devam ettirmek için, din düşmanlarına fırsat vermemek içindir. Cihadın aslı esası odur.

Müslümanlar aslında mazlum yetiştiler, garip yetiştiler. Peygamber Efendimiz uzun zaman zulme uğradı. Seneler senesi baskı yaptılar. Namaz kılacak, size ne onun namazından, namazına mâni oluyorlar. İbadet edecek, ibadetini engellediler. İkna ettikleri insanları onun yolundan çevirmeye çalıştılar.

O yine böyle halim selim hareket etti. Hatta dönüp Mekke’yi fethettiği zaman ordusuna dönüp dedi ki:

“—Size mücadele edip silah atmayana siz silah çekmeyeceksiniz. Kimseyi öldürmeyeceksiniz.”

Koca Mekke fetholdu, birkaç kişi hariç herkesi affetti Peygamber Efendimiz. Birkaç azılı kâfir vardı... Koca Mekke fethedildi... Hatta komutanlarından bir tanesi:

“—Bu savaşta öyle durmak filan yok! Şimdiye kadar müşriklerin bize yaptıklarını, şehidlerin intikamını öyle bir alacağım ki!” diye böyle sözler söyleyince, Peygamber Efendimiz

onu komutanlıktan aldı. Hırsla hareket edecek, aşırı gidecek diye onu komutanlıktan aldı. Efendimiz böyle muamele etti.

Ondan sonra da Mekke ahalisine en çok ganimetleri verdi. En çok paraları onlara verdi. Hatta eski müslümanların bir kısmı, zayıf inançlıları dediler ki:

"—Muhammed kendi hemşehrilerini kayırıyor."

Bu küfür sözü, söylenecek söz değil. Ama Peygamber Efendimiz'i anlayamadılar. Peygamber SAS Hazretlerinin gözünde dünya metaı yok. O yeni müslümanlara çok veriyor ki gönülleri ısınsın, yumuşasın, İslam'a bağlansınlar diye. Eski müslümanlara dönüp de dedi ki;

"—Daha ne istiyorsunuz? Kendimi size ayırdım."

Mekke fetholdu ama Mekke'de kalmadı Peygamber Efendimiz. Mekke fetholdu, Peygamber Efendimiz'in doğduğu şehir, sevdiği şehir, Kâbe'nin olduğu şehir. Oturamaz mıydı burada? "Tamam fetholdu artık, bizim başşehir, burada otururum." diyemez miydi?

Âmenna ve saddaknâ, ne isterse öyle yapardı.

"—Size kendimi ayırdım ey Medineliler, sizin yanınıza geleceğim." dedi ve Medine'de kaldı.

Medine'de defnoldu. Ve Medine'yi şereflendirdi, nurlandırdı. Ve Medine'yi Medîne-i Münevvere yaptı. Münevvere, "nurlandırılmış" Medine hâline getirdi, şereflendirdi. Öyle bir şeref bahşetti ki Arş-ı Âlâ'nın kıskanacağı şerefi verdirtti. Medine'nin toprağını şifa eyledi.

Ama anlamayan işte ileri geri konuşuyor. Ehlullahın, evliyâullahın, Rasûlullah'ın kıymetini anlamayan insanlar çıkmış. Her zaman çıkmış, her yerde çıkmış. Her zaman böyle şeyler oluyor.

Allah bir insanın basiretini bağlamasın, gözünü açtırsın.

Sevgili kardeşlerim! Kısmetinize çıkan hadisler bunlar...

"—Alnınızın teriyle kazanın!" diyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki kazanmıyorsanız ibret alacaksınız, kazanacaksınız.

Beleşten yaşamak yerine çalışacaksınız, kazanacaksınız, başkalarını da faydalandıracaksınız.

b. Emr-i Ma'ruf, Nehy-i Münker

İkinci hadis-i şerif:[69]

لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ، وَلَتَنْهَوُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ ، أَوْ لَيُسَلِّطَنَّ اللهُ عَلَيْكُمْ شِرَارَكُمْ ، فَيَدْعُو خِيَارُكُمْ ، فَلاَ يُسْتَجَابُ لَهُمْ (خط ، طس . عن أَبي هريرة ؛ البزار عن عمر)

(*Lete'mürunne bi'l-ma'rûfi, ve letenhevünne ani'l-münkeri, ev leyusallitanna'llàhe aleyküm şirârakum, feyed'ù hıyârükùm, felâ yüstecâbu lehüm.*)

Bu hadis-i şerif de önemli bir vazifemizi bize hatırlatır, muhterem müslüman kardeşlerim.

Peygamber Efendimiz SAS adeta -parmağını tehditle sallar gibi, gözümün önüne öyle geliyor- buyuruyor ki:

"—Muhakkak ve muhakkak ya emr-i mâruf yaparsınız, nehy-i münker yaparsınız veyahut da Allah başınıza sizin şerlilerinizi musallat eder. Aranızdan ciğeri beş para etmez şirâr, şirret adamları size musallat eder."

"—Yâ Rabbi! Bu belâyı başımızdan def et!" derler de, duaları kabul olmaz.

Kabul olmamasının sebebi neymiş? Emr-i mâruf nehy-i münker yapılmamasıymış.

Müslümanın ana vazifelerinden birisi; sağlığında, hastalığında, evinde, sokakta, hastanede, postanede, fabrikada,

---

[69] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.99, no:1379; Hatîb-i Bağdâdî, Tarih-i Bağdad, c.XIII, s.92, no:7075; Ebû Hüreyre RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.44, no:188; Hz. Ömer RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XVII, s.329, no:18286.

çarşıda, pazarda, sohbette, her yerde emr-i mâruf nehy-i münker. İyi olan şeyi, aklın ve şeriatin övdüğü, methettiği, güzel dediği, değer verdiği şeyleri yaptırmak, teşvik ve öğretme çalışması yapacağız. Aklın ve şeriatin hoş görmediği, "Olmaz böyle şey! Günah böyle şey!" diye uygun bulmadığı şeylerin de yapılmaması için gayret göstereceğiz. Yaparlarsa "Yapmayın böyle." diyeceğiz.

Çocuklar çıkmış, otomobillerin tepesinde zıplıyor:

"—İnin bakayım aşağıya, yapmayın böyle!"

Çocuklar komşunun elmalarını taşlıyor, eriklerini tırtıklıyor;

"—Öyle yapmayın!"

Veyahut daha başka bir yanlış iş. Birkaç tane zalim çocuk tutmuşlar, bir hayvana eziyet ediyorlar:

"—Bırakın bakayım onu, şimdi sizin yanınıza geliyorum! Bırakın onu!" diyecekler.

Veyahut birkaç tane zalim, bir mazlum adamı kenara çekmişler, baskı yapıyorlar, zulmediyorlar.

“—Çekilin bakayım oradan. Bırakın mazlum zavallıyı! Alimallah kollarımı sıvıyorum...” diye mazlumun yanında yer almak, zalime fırsat vermemek...

Emr-i ma’ruf, nehy-i münker... Bu nedir? Farzdır. Namaz gibi, oruç gibi farz.

Biz şimdi farzları ikiye ayırmışız. Bir; hafif, kolay farzlar. İki; sarp, zor farzlar. “Zorları başkaları yapsın!” diye ayırmışız. Hiç onların yanına yanaşmıyoruz. Kolayları yapıyoruz. Tesbih çekmek; pekâlâ. Namaz kılmak; pekâlâ. Yemek yemek; pekâlâ. İftar etmek; pek pek pekâlâ. Sahura kalkmak çok ağır; sünnet.

“—Senin adın ne?” demiş.

“—Farz” demiş çocuk.

Babası demiş ki;

“—Oğlum niye adını doğru söylemiyorsun?”

“‘—Sünnet’ desem adam beni de yiyecek!” demiş.

Allah’ın emirleri ayrılmaz. Nasıl ayet-i kerimede;

أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ (البقرة:٨٥)

(*Efetü’minûne biba’dı’l-kitâbi ve tekfurûne biba’d*) “Allah’ın bazı âyetlerine inanıyorsunuz da, bazılarını inkâr mı ediyorsunuz?” (Bakara, 2/85)

Böyle şey olur mu? Allah’ın âyetleri ayrılır mı?

Eski Diyanet İşleri başkanlarından bir tanesi baskı devrinde eline Kur’ân-ı Kerîm’i almış, Kur’ân-ı Kerîm’in âyetlerini makasla kesip “okunabilecek âyetler”, “okunamayacak âyetler” diye ayırmış. Okunabilecek âyetler normal, rejimin bir şey demedikleri... Okunamayacak âyetler;

“—Sakın ha bunları okuma! Bunlar okunmaz!”

Neden?

“—Rejim bunu hoş karşılamaz.”

Allah’ın âyetleri engellenir mi, kesilir mi?

Allah'ın âyetleri başından, Fâtiha'sından Kul eûzü bi-rabbi'n-nâs'ına kadar hepsi bir bütündür. "Şu kadar âyet-i kerîmenin hepsine inanıyorum, bir tanesine inanmıyorum." dese insan, kâfir olur. Bir tanesine inanmasa kâfir olur.

Âyetlere değil, Peygamber Efendimiz'den rivayet edildiği sahih olan, gerçek olan bir hadis-i şerife "Benim aklım böyle şeye yatmaz, ben onu kabul etmiyorum." dese hadis-i şerifin inkârından da kâfir olur insan.

Millet bu işin farkında değil. Millet dini oyuncak sanıyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kahrından, gazabından korkmuyor, laubali... Kanunla alay etmekten korkar, trafik kaideleri çiğnemekten korkar, "Polis gelir ceza yazar, şu kadar dolar para vereceğim!" diye ödü patlar; ama Allah'ın âyetleri ile, Rasûlüllah'ın hadis-i şerifleriyle gayet laubali...

"—Bu devirde bu hadis yapılmaz."

Niye yapılmasın? İşte Pakistanlılar yapıyor, niye yapılmasın?

Sen yapamıyorsun; sende iş yok da ondan! İki para etmez ödlek adamın birisin de Rasûlullah'ın hadisini yapamıyorsun. Kravatı bağlamış, çekmiş jileti suratına, sinekkaydı tıraş olmuş, kahvehaneye geçmiş, bacak bacak üstüne atmış, bir de sigara tüttürmüş, güzel güzel fiyakalı fiyakalı savuruyor.

"—Bu âyet, bu hadis-i şerif tatbik edilmez bu devirde."

Sen tatbik edemezsin, sen de iş yok! Senin tatbik edecek hâlin yok da ondan! Yoksa Allah'ın nice has kulları var. Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinin bir işaretine can vermeye hazır. Şeriatin bir küçük âdâbını çiğnemeye rızası yok. Gecesi gündüzü her şeyiyle Rasûlullah Efendimiz'in yolunda geçirmeye âmâde... Allah'ın nice has kulları var; sen dünyada sadece kendini mi var sanıyorsun?

"—Ya emr-i mâruf yapar, nehy-i münker edersiniz; ya da Allah başınıza şerlilerinizi musallat eder. Sonra hayırlılarınız dua eder de dualarınız kabul olmaz."

Bizim durumumuzu gösteriyor herhalde... Bizim neden

başımızda belalıların olduğunu, neden hürriyetlerimizi kaybettiğimizi, neden Afganistan'da, Bulgaristan'da, falanca da filanca da, Kırgızistan'da vesairede neden başımıza neler geldiğini, neden sàlih kulların ağlayıp sızlayıp yalvardığı halde dualarının kabul edilmediğini bu hadis-i şeriften herhalde anlıyoruz.

Daha korkunç bir hadis-i şerif var, diyor ki Peygamber SAS Hazretleri;

"—Âhir zamanda Allah'ın salih bir kulu; 'Yâ Rabbi! Ümmet-i Muhammed'e hayırlar ihsan eyle. Şöyle yap, böyle yap...' diye ümmet için dua edince Allah ona der ki; 'Sen kendin için dua et. Ben onlara kızıyorum, onları karıştırma!' der." diyor Peygamber Efendimiz.

"—Tamam, sen benim sevgili kulumsun, kendin için dua et. O ümmet için dua etme. Ben onlara kızıyorum. Onları duana alma!" diye ikaz eder diyor.

Bu hadis-i şerif, tüyleri diken diken edecek bir hadis-i şeriftir! Allah-u Teàlâ Hazretleri bize farzları ayrımsız, tasnif yapmadan, kolayını zorunu hepsini yapmaya, kabul etmeye hazır, tam müslüman eylesin…

Yarım müslüman, dörtte bir müslüman, çeyrek müslüman, onda bir müslüman, yüzde bir müslüman... Sulandırılmış müslümanlık; suyuna su katmışlar, suyuna su katmışlar, kokusu kalmış sadece…

c. Allah Faize Lânet Etti

Müslim'in (Rh.A) rivayeti. Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri buyuruyor ki:[70]

---

[70] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.163, no:2895; Neseî, *Sünen*, c.XV, s.337, no:5013; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.402, no:3809; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.44, no:3252; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.396, no:4981; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

لَعَنَ اللهُ آكِلَ الرِّبَا ، وَمُوكِلَهُ ، وَشَاهِدَيْهِ ، وَكَاتِبَهُ ؛ هُمْ فِيهِ سَوَاءٌ

(حم. د. ن. عن ابن مسعود)

(*Leana'llàhu âkile'r-ribâ, ve mu'kılehû, ve şâhideyhi, ve kâtibehû; hüm fîhi sevâun.*)

(*Leana'llàhu âkile'r-ribâ*) "Allah faiz, riba yiyene lanet etti. (*Ve mu'kılehû*) Yedirene de, verene de lanet etti. Faiz alıp yiyene de lanet etti, verene de lanet etti.

(*Ve şâhideyhi*) "Para alınması işleminde, senedin yazılması işleminde şahit olup da imza koyanlara da lânet etti. (*Ve kâtibehû*) Onu yazana, yani daktilo edene de lanet etti."

(*Hüm fîhi sevâun*) "Bu günahta bunların hepsi müsâvidir." Alan, veren, yazan, çizen, şahit olan, hepsi müsâvi…

İşte İslâm böyle...

Bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!

01. 04. 1988 - Avustralya

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.107, no:9767; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.369, no:18387.

18. İLİM ÖĞRENMEK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Cumanız mübarek olsun, kandiliniz mübarek olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri bu Şa'ban ayının hayrından, bereketinden cümlemizi faydalanan, hisselenen, nasibini kazanan kullardan eylesin...

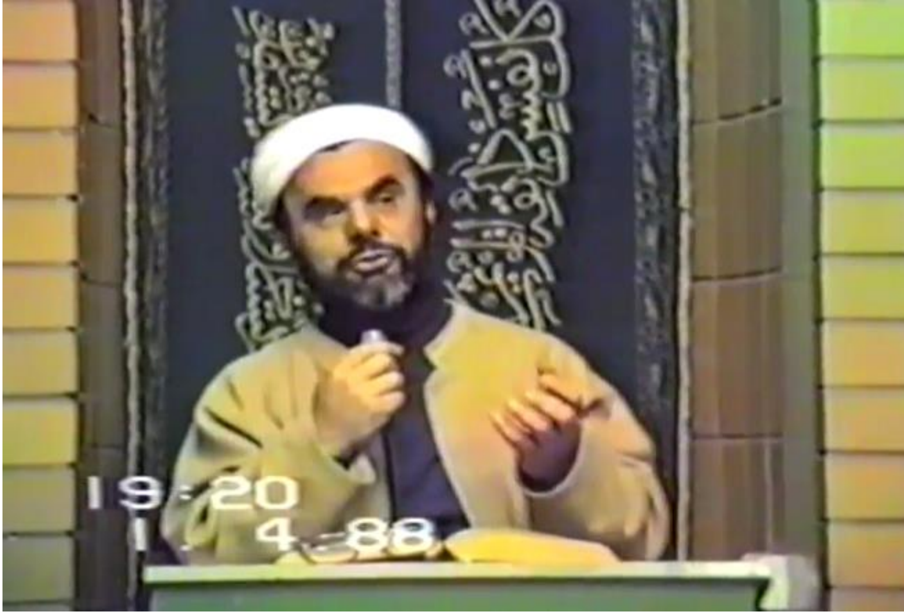
Muhterem kardeşlerim! Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadis-i şeriflerinden bir miktar okuyarak, cuma namazı vaktine kadarki zamanımızı hayırlı ilim çalışmasıyla geçirip, çok sevap kazanalım diye düşünüyoruz.

Yalnız, bu hadis-i şeriflerin okunmasına ve izahına başlamazdan önce, Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-u pâkine âcizâne bizlerden bir hediye olsun diye ve Peygamber Efendimiz'in cümle âlinin, ashabının, etbâının ruhlarına hediye olsun diye;

Ahirete göçmüş olan analarımızın, babalarımızın, dedelerimizin, ninelerimizin, sevdiklerimizin, yakınlarımızın, kardeşlerimizin, evlâtlarımızın, şu mübarek cuma gününde ruhlarına hediye olsun diye; din büyüklerimizin, mürşidlerimizin, pirlerimizin, tarikat büyüklerimizin, evliyaullahın ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, said olarak yaşayalım, beratı sağından verilen kullardan olalım, solundan verilip de cehenneme götürülenlerden olmayalım diye; evlatlarımız, ailelerimiz, çoluk çocuklarımızla beraber Rabbimizin rızasına erip, cennetiyle cemâliyle müşerref olalım diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerif* okuyalım, büyüklerimizin ruhlarına hediye edelim öyle başlayalım, buyurun!

....

a. İlim Öğrenen Kimse

Deylemî'nin Enes RA'dan rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyorlar:[71]

طَالِبُ الْعِلْمِ طَالِبُ الرَّحْمَة ، طَالِبُ الْعِلْمِ رُكْنُ الإِسْلاَمِ ، ويُعْطَى

أَجْرَهُ مَعَ النَّبِيِّينَ (الديلمي عن أنس)

ME. 733 (*Tàlibü'l-ilmi tàlibü'r-rahmeh, tàlibü'l-ilmi rüknü'l-islâm, ve yü'tâ ecrahû mea'n-nebiyyîn.*) *Sadaka rasûlüllàh, fî mâ kàl, ev kemâ kal.*

Peygamber SAS Hazretleri buyurdular ki:

(*Tàlibü'l-ilm*) "İlim öğrenmeye hevesli ve tàlib olan kimse,

---

[71] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.440, no:3915; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.140, no:28729; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.113, no:13909.

öğrenci, yaşı ne olursa olsun adam veya çocuk, kadın veya erkek; ilim peşinde olan, ilme gayret eden, dini bilgisini artırmaya gayret eden kimse; (*tàlibü'r-rahmeti*) Allah'ın rahmetini taleb ediyor demektir."

İlim peşinde koşturan; "Biraz hadis öğreneyim, biraz hadis dinleyeyim, biraz ayet öğreneyim, bir sûre ezberleyeyim! Abdest nasıl alınırmış, gusül nasıl olurmuş, zekât nasıl verilirmiş, haccın adabı neymiş; böyle fıkıhtan bir bahis öğreneyim! İtikadımızı sağlam etmek için ne yapmamız lâzım? Sağlam itikadın yolları hangi kitaplardan öğrenilir? Sağlam kitaplar hangileridir? Onları açayım da, şu dini bilgimi biraz artırayım! Allah'ın rızası nasıl kazanılır? Biraz çalışayım da, Rabbim beni sevsin, sevdiği kulların arasına dahil eylesin..." gibi; herhangi bir dinî, ilâhî, mânevî sebep, arzu ve düşünce ile bir şeyler öğrenmeye koşan bir insan, Allah'ın rahmetine tàlib olmuş demektir. Çünkü, bu işte Allah'ın rahmeti vardır, Allah'ın rahmeti böyle kazanılır.

(*Talibü'l-ilmi rüknü'l-islâm*) İlim peşinde koşan, bu durumda olan insan; hele hele bir de sistematik bir tarzda ilmi öğrenmeye gayret ediyorsa... Yâni, böyle bizler gibi önceden mesleğini seçmiş olup da, sonradan biraz bilgisini genişletmek için çalışan amatörler değil de; küçükten, "Ben ilim öğreneyim de, din-i mübîn-i İslâm'a ilim yoluyla hizmet edeyim!" diye o yola kendisi girmiş veya annesi, babası o evlâdını o yola sevk etmiş ise; bu kimse İslâm'ın direğidir. İslâm böyle kimselerin sayesinde dimdik ayakta durur.

Onun için, ilim fevkalâde önemlidir. Toplulukla karşılaştığımız zaman, her vesileyle kardeşlerime bu işin önemini, sevabını, hayrını, bereketini duyurmaya çalışıyorum. Çünkü en hayırlı çalışma, ilimdir. Evliyâullah'tan bir kimseye sormuşlar ki:

"—Bir gün ömrün kaldı, Azrâil AS gelecek, canını alacak deseler, o vakti nasıl geçirirdin?"

Sormuşlar böyle, merak bu ya... Hakîkaten biz de acaba öleceğimizi anlasak, "Bir gün ömrün kaldı, yarına kadar ne yaparsın?" deseler; namaz mı kılarız, Kur'an mı okuruz, tesbih mi

çekeriz, ne yaparız? İstiğfar mı ederiz, hesaplarımızı mı kapatırız, borçlarımızı mı öderiz? Bir şey yapacağız elbette...

Ona sormuşlar, ne yaparsın diye... Çünkü adam büyük alim, evliyâullahtan bir kimse, bilgisi derin... Demiş ki:

"—İlme çalışırım!"

Yâni bir gün ömrün kalsa, artık ondan sonra kime anlatacaksın öğrendiğini, nasıl tatbik edeceksin? Bir gün ömrün kalmış, gideceksin... "En hayırlı çalışma ilim olduğundan, ilme çalışırım." demiş.

Şimdi bizim böyle kürsülere çıkıp bunları size anlatmamız, Yâni bir ayet anlatmamız, bir hadis-i şerif anlatmamız elbette faydadan uzak değil. Elbette bir hutbenin, bir vaazın, bir nasihatin büyük faydası var... Fakat deryadan bir damla, çok susamış bir insanın ağzına çay kaşığıyla birazcık su... Ama bu çay kaşığıyla, bu kadarcık su ile insanın harareti diner mi, susuzluğu gider mi? Dışarıda güneş pırıl pırıl parlıyor, terler şakaklarından akıyor.

"—Ver bakayım şu sürahiyi bana, bardakta istemem! Bunu tepeme böyle bir dikip, ağzımdan göğsüme dökülerek kana kana içmek isterim." der insan... Değil mi?

İlim de böyle birazcık olunca, yarım saat, bir saat olunca yeterli olmuyor. Onun için ilme daha sistemli, daha arzulu, daha geniş zaman ayırarak öyle gitmeliyiz.

Eski alimlerden bir kimseyi duydum ki, mübarek katı yiyecek yemezmiş. Hani jetlerin katı yakıtı, bilmem sıvı yakıtı filan diyoruz ya... Mübarek adam, katı yiyecek yemezmiş. Yâni ekmek gibi, et gibi çiğnenerek yenilen yemeği yemezmiş.

"—Niye?" derlermiş.

"—Onun çiğneneceği zaman içinde ilimle meşgul olurum." dermiş.

Yâni o vakti çiğnemekle harcamayı, yarım saat, bir saat vakit ayırmayı zâyiat kabul ediyor. Çorba gibi bir şeyi, hop, hemen içiverirmiş. "Tamam, vücudum gıdayı aldı." Ondan sonra ilmin

başına çöker, oturur, ilimle meşgul olurmuş. Sokakta giderken, kitap okuyarak gidermiş.

Yine alimlerden birisi... Eskiden mâlûm kamış kalemlerle yazı yazılıyordu muhterem kardeşlerim! Kamış kalemlerin de ucu zamanla bozuldukça, bıçakla onu düzeltmek, yontmak gerekiyordu, bizim kurşun kalemler gibi... Alimin merakına bakın ki, bütün kamış kaleminin artıklarını hiç atmamış, bir yerde biriktirmiş ömrü boyunca... Ömrü boyunca ne kadar kalemle yazı yazdıysa, ne kadar onun ucundan yontuk çıktıysa, kamış yontuğu çıktıysa, o yontukları biriktirmiş. Demiş ki vasiyetinde:

"—Ben vefat ettiğim zaman, benim suyumu ısıtıp da yıkayacaksınız ya; bunlarla benim suyumu ısıtın!" demiş.

Ve suyu ısınmış adamın... Yâni ne kadar ilme çalışmış, "Rabbim beni ilimle meşgul olduğum için sevaplandırsın, ecirlendirsin." diye öyle düşünmüş.

Muhterem kardeşlerim! Şimdi böyle yarım saat, bir saat çalışmayla bu iş olmadığından, hepinizden ciddi ciddi isteğim şudur ki; yâni yalvara, yakara isteğim şudur ki: Bir güzel din kitabının bahislerini her gün okuyarak, ailece okuyarak, çoluğunuza çocuğunuza İslâm'ı öğretin! Kendiniz de öğrenmiş olursunuz, çoluk çocuğunuza da öğretmiş olursunuz.

Basit bir kitap olsun. Şöyle hemen diyelim ki, meselâ merhum Ahmed Hamdi Akseki'nin "*İslâm Dini*" kitabı farz edelim. Basit, şöyle bir parmak kalınlığında bir kitap... Beraberce, başından sonuna ailece bir okuyun! Her bahsin sonunda çoluk, çocuğa bir tekrar ettirin! Kendiniz de hafızanızı şöyle bir tazelemiş olursunuz.

Köy İlmihali, şöyle şu kadarcık bir cep kitabı... Çok güzel yazmış, çok tatlı yazmış, böyle yumuşak bir uslupla yazmış, Allah rahmet eylesin... Demek ki böyle küçük kitaplardan da olsa, açıp bu bahisleri öğrenelim. Ondan sonra bilgimiz genişledikçe, daha geniş kitapları okuruz. Mesela her biriniz *İhyâ-i Ulûm*'u bir okusanız, çok çok mükemmel bir şey olur. İşte böyle amatörce

yetişmelerle çocuklarınız ilme heves eder.

Zengin iseniz —ki, umumiyetle Allah sizi fakirlikten kurtarmıştır, ihtiyaç çizgisini geçmişsinizdir, barajı aşmışsınızdır— bir çocuğunuzu ilme yöneltin! Hiç olmazsa o çocuğunuz ilimle meşgul oldukça, sizin defterinize sevaplar yazılsın. Hiç olmazsa, "Bak şunu doktor yaptım, bunu mühendis yaptım, bunu ziraatçı yaptım, bunu veteriner yaptım; şu da ilim adamı olsun!" diye bir çocuğunuza da deyin ki:

"—Para benden, maaşın benden, dairen benden, araban benden... Sen sadece ilme çalış, hayırlı evlat ol! Allah'ın yoluna yardım et, müslümanları hak yola davet eyle, irşad eyle!"

Böylece evladınızı güzel yetiştirmeye çalışın, buna niyet edin! Çocuğunuz küçükse, "Ben bu çocuğumu böyle yetiştireceğim!" diye şimdiden niyet edin! Niyetten dolayı da sevab alırsınız.

Peygamber Efendimiz SAS bir başka hadisi şerifinde buyurmuş ki:[72]

طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ ، وَ إِنَّ طَالِبَ الْعِلْمِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ ، حَتَّى الْحِيتَانِ فِي الْبَحْرِ (ابن عبد البر في العلم عن أنس)

ME. 735 (*Talebü'l-ilmü farîdatün alâ külli müslimin*) "Her müslümanın üstüne ilim öğrenmek farzdır, borçtur. (*Ve inne tàlibe'l-ilmi yestağfiru lehû küllü şey'in, hatte'l-hîtânü fi'l-bahr.*) İlim öğrenen insan için her şey tevbe ve istiğfar eder, ona dua eder. Dağlar, taşlar, kuşlar, çiçekler, ağaçlar; hattâ denizdeki balıklar bile dua eder."

---

[72] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.259, no:219; Ebü'd-Derdâ RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.131, no:28653.

Denizdeki balıkla senin ne ilgin var? Peygamber Efendimiz böyle bildiriyor. Yâni onlar bile ilim öğrenen kimseye dua ederler. Neden? Din onunla ayakta duruyor.

Bu etrafımızdaki cansız varlıkları biz cansız olarak sanıyoruz ama; Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:

"—Bir dağın üzerinde Allah'ın bir mümin kulu ibadet etse, o dağ öteki dağlara iftihar eder."

Yâni, "Benim üzerimde Allah'ın sâlih bir kulu geldi namaz kıldı, ibadet etti. Yâ, ne haber, senin üstünde böyle ibadet etti mi?" gibilerinden... Hani, çocukların birbirleriyle böyle iftihar ettikleri gibi... Dağlar, taşlar üzerinde ezan okunmasından, namaz kılınmasından, ibadet edilmesinden memnun olur.

Bilim ve Teknik mecmuasında okumuştum ki, bazı ağaçlarda tesbit etmişler ilmi usullerle... Ağacın duygusuz olduğunu sanıyoruz, altında yapılan acıklı veya zulümlü işlerden rahatsız oluyormuş. Yâni aşağıda, gölgesinde bir kötü iş yapılıyorsa, ağacın buna reaksiyonunu tesbit etmişler bilim adamları... Bu haberi Türkiye'de neşredilen *Bilim ve Teknik* mecmuasında, "Acaba bitkilerin hissi var mı? Duygulanıyorlar mı?" filân diye bir makale yazılmış, orada okumuştum.

Onun için, bizim bilmediğimiz daha nice nice esrarengiz olaylar vardır. İlim ilerledikçe, onları tesbit edeceğiz.

Evet, denizdeki balıklar bile dua ediyor. Peygamber Efendimiz öyle demiş. İlim yolcusu hakkındaki bu hadis çok sevap kazanacağına alamettir, ya da hakîkaten dağlar, taşlar, kuşlar, ağaçlar böyle insana dua eder. İstemez miyiz herkesin bize dua etmesini? Herkesin bizim için, her varlığın, her canlının, her cansızın, her ağacın, her taşın, her kuşun, yerdeki, gökteki, tüm varlıkların bize dua etmesini istemez miyiz? Can ü gönülden isteriz. O halde, ilimle meşgul olacağız.

"—Hocam, ben işçiyim!"

İstersen asker ol, istersen nöbette ol... Bir zaman sonra bitmiyor mu bu? Sekiz saat değil mi? Bitti mi, ondan sonra da

serbest oluyorsun. Ondan sonra ne yapıyorsun? Hiç mazeret yok, hiç bir mazeret yok... Ondan sonra, (24 - 8 = 16) on altı saatin serbest...

"—Yok hocam, o on altı saatin şu kadar saatini de uyuyorum."

Tamam, uyu; uyuma demiyoruz. Uyu ama mübarek, öteki saatlerinde de birazcık ilme gayret sarf et! Mecbur hisset kendini... "Ben her gün iki saat okuyacağım!" de.

Bizim rahmetli bir belediye müfettişi tanıdığımız vardı, hacı efendi... Allah rahmet eylesin... Ne ciddi adamdı, ne babayiğit adamdı. Ömründe ne kadar hatim indirmişse, bir kenara yazmış; sayısı hepsi belli... Kaç defa "*Lâ ilâhe illa'llah*" demişse tüm ömründe, hepsini bir deftere işlemiş. Kaç defa *Allah* dediyse, kaç defa hatim indirdiyse, kaç defa haccettiyse; hepsi böyle vefatından sonra çıktı ortaya... Mübarek yazmış, böyle yaptım diye...

Kendisi belediye de müfettiş idi, itibarlı bir adamdı yâni... Mesleği de saygın bir meslekti. Pazar günü oldu mu, itfaiyenin camisinde alt kata giderdi, itfaiye erlerine hutbe ve vaaz verirdi. Kitap yazmıştı.

O mübarekle bir gün benim bir hatıram oldu. Hocamız yirmi beş, otuz kişilik bir grup müridi ile beraber Ankara'ya geldiler; Hacı Bayram camii civarında bir otele indiler. Saat beşte hava alanına götürecek otobüs gelecek. Baykal Oteli'nin içindeyiz biz… Kayınpederim, Hocam orada olduğu için, ayrıca gidenlerin içinde tanıdıklarım olduğu için, ben de gittim. Otelin lobisinde oturmuş bekliyoruz. Herkes valizlerini indirmiş aşağıya, otobüse binecekler. Beşte uçak kalkacak, hacca gidecekler Esenboğa Hava Alanı'ndan... Harekete 20 dakika kalmış. Bizim müfettiş efendi yok ortalıkta.

Hocamız ne hikmetse sordu:

"—Raif Efendi nerede?" dedi.

Rahmetli oldu, gene bir hacı Abdullah Efendi vardı. O boynunu büktü:

"—Efendim! Onun mâlum vazifesi var ya..." dedi.

"—Ne vazifesi?" dedi. Biz anlayalım diye herhalde soruyor

kendisi...

Dörtle beş arasında kitap okumayı kendisine vazife tayin etmiş. Mecbur... Kendi kendine söz vermiş, kendi sözüne sadık... Herkes valizini almış aşağıya inmiş, o yukarda odasında; "Dörtle beş arasında kitap okuyacağım!" diye açmış kitabını, kitap okuyor. Aşağıya inmedi yâni... Seyahat anında dahi prensibini bozmadı.

Aşk olsun, Allah rahmet eylesin cümle geçmişlerimizle beraber... Allah bizi böyle gayretli, zamanın kadrini, kıymetini bilen, ilme çalışan, çoluk çocuğunu alim yetiştiren, fazıl yetiştiren, sàlih yetiştiren, kâmil yetiştiren kimseler eylesin... Kendisi de ilmi öğrenip de, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasını kazanan kimseler olsun; cümlemiz öyle olalım!

b. İlim Öğrenmenin Fazileti

Peygamber SAS buyuruyor ki bir başka hadis-i şerifinde:[73]

طَلَبُ العِلْمِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللهِ مِنَ الصَّلاَةِ ، والصِّيَامِ ، وَالحَجِّ ، وَالْجِهَادِ

فِي سَبِيلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (الديلمي عن ابن عباس)

ME. 736 (*Talebü'l-ilmü efdalü inda'llàhi mine's-salâti, ve's-sıyam, vel hacci ve'l-cihâdi fî sebili'llâhi azze ve celle.*)

Bu hadis-i şerife çok dikkat edin:

"İlim öğrenmek, Allah'ın yanında, Allah indinde, namazdan da, oruçtan da, hacdan da ve Allah yolunda cihad etmekten de daha faziletlidir." diyor Peygamber Efendimiz...

Onun için, bu günden itibaren, bu kandil gecesi size başlangıç olsun, hatıra olsun. Hepinizin söz vermiş olduğunu kabul ediyorum, siz bana söz vermiş olun: Günde en aşağı bir saat dinî

---

[73] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.438, no:3910; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.131, no:28655; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.122, no:13929.

bir kitabın bir bahsini çoluk çocukla beraber okuyacaksınız. Elinizde kırmızı kalem, mühim yerlerini çizerek, anlatarak ilim öğreneceksiniz ki, bizim işimiz biraz kolaylaşsın!

Biz, haftada bir kürsüye çıkıp da size vaaz vereceğiz, dini öğreteceğiz diyoruz; yetmiyor bu zamanlar... Sözü uzatsak, o zaman cemaat namaz vakti geldi diye saate bakmaya başlar, biz de mahcub oluruz; olmaz. Ama siz her gün birer saat okursanız, her gün bir saat size vaaz etmiş gibi oluruz biz... Biz de zahmetten kurtuluruz, sizin de sevabınız çok olur. Ayrıca çoluk çocuğunuzu, ailenizi de müslüman yetiştirmiş olursunuz. Onların hayırlı işler yapmalarından, dini öğrenip de hak yolda yürümelerinden size sevap gelir.

Muhterem Kardeşlerim! Öldükten sonra geriye kimler kalacak? Çoluk-çocuğumuz kalacak. Onlar ölünce kimler kalacak? Zürriyetlerimiz kalacak geride... Allah nasib etmişse onlar dua ettikçe, onlar namaz kıldıkça, onlar ibadet yaptıkça, onlar oruç tuttukça; biz onların yetiştirilmelerine sebep olduk isek, evlâdımızı güzel yetiştirmiş isek, onların sevaplarından Allah bize sevap ihsan edecek.

Onun için, benim rahmetli Anam öyle derdi:

"—Aman evlâdım, etme evlâdım, yapma evlâdım, otur evlâdım, hatim et evlâdım!" diye bize yalvarırdı, politika güderdi.

Allah razı olsun, mekânı cennet olsun cümlemizin geçmişleriyle beraber... Bize el-hamdü lillâh, ne güzel şeyler öğretti.

"—Aman haram yemeyin, aman şöyle yapmayın, aman öteki çocuklara uymayın!" diye her şeyi öğretti.

Annenin sevgisi başka oluyor, annenin öğretmesi başka oluyor, babanın öğretmesi başka oluyor. Çocuklarınıza böyle şimdiden bu telkini yapın!

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:

"—Çocuklarınıza kerim insan muamelesi yapın!"

Yâni, "Asaletli, soylu, asilzâde bir kimse muamelesi yapın!" diyor Peygamber SAS Efendimiz... Biz çocuklarımıza nasıl

muamele ediyoruz? Bir şey soruyor;

“—Sus! Çekil kenara, şimdi olmaz!” diyoruz.

Veyahut biraz hoplasa, zıplasa;

“—Hop, otur! Gelirsem yanına asarım, keserim...”

Sen kimi asıyorsun? Bir şey yapamazsın! Gece uyumasa, sabaha kadar başında durursun. Ama zaman zaman, çat pat, sesler de geliyor arka taraflardan... Bazen dövdüğümüz de olur çocukları... Halbuki, Peygamber Efendimiz diyor ki: “Çocuklarınıza asil insan muamelesi yapın!”

Yaa, demek öyle... Demek ki ben çocuğuma, meselâ, benzetmek gibi olmasın ama; buraya İngiltere kraliçesinin oğlu gelse, yer yerinden oynar. Prens geldi filan derler. Biz de çocuklarımıza padişahın oğlu gibi muamele yapalım. Yâni öyle muamele edelim; yumuşak yumuşak konuşalım, soru sordu mu cevabını verelim! Güzel şeyler öğretelim!

Çocuk bakıyorsun şarkı türkü tutturuyor, bakıyorsun boş boş bir terane, dır dır dır, vır vır vır... Ona yumuşacık, yavaşcacık, kenardan, köşeden, bir ilâhiden, onun hoşuna gidecek başka bir şeyden; başına bir güzel takke alarak, eline güzel bir renkli tesbih vererek; “Al sana küçük bir seccade getirdim yavrum!” diyerek; “Al bakalım bu parayı, sen de biraz fakirlere sadaka ver!” filân diyerek hayırlara alıştırmamız, çocuklarımızı öyle yetiştirmemiz uygun olur.

İlim öğrenelim, ilim öğretelim; Allah bizi sevsin...

c. Akşama Hacı, Sabaha Gàzi Olan

Şimdi muhterem kardeşlerim. Diğer bir hadis-i şerife geçivereyim:[74]

طُوبَى لِمَنْ بَاتَ حَاجًّا ، وَأَصْبَحَ غَازِيًا ، رَجُلٌ مَسْتُورٌ ذُو عِيَالٍ

---

[74] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.444, no:3923, Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.392, no:7099; Câmiü'l-Ehàdîs, c.XIV, s.136, no:13963; RE.314/1.

مُتَعَفِّفٌ ، قَانِعٌ بِالْيَسِيرِ مِنَ الدُّنْيَا ، يَدْخُلُ عَلَيْهِمْ ضَاحِكًا ، وَ
يَخْرُجُ مِنْهُمْ ضَاحِكًا ، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُمْ هُمُ الحَاجُّونَ
الْغَازُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (الديلمى عن أبى هريرة)

ME. 740 (*Tùbâ li-men bâte hàccen ve esbaha gàziyen*) "Ne mutlu akşama hacı olarak yatan, sabaha da savaşmış gazi olarak kalkan kimseye!" diyor Peygamber Efendimiz. Akşama hacc etmiş gibi sevap kazanmış olacak, sabaha da savaşmış, gaza etmiş, düşmanlarla çarpışmış da kalkmış gibi sevap almış olacak. Bir günde akşama hacı, sabaha gazi olmuş olacak yâni... "Ne mutlu o kimseye!" diyor Peygamber Efendimiz...

Bu sözün arkasında, bizim merakımız çeken bir şey vardır. Niye böyle demiş bakalım Peygamber Efendimiz? Diyor ki, Peygamber Efendimiz açıklamasında:

(*Racülün*) "Bu adam," Benim kastettiğim adam demek istiyor Peygamber SAS Hazretleri... (*Mestûrun*) "Halkın bilmediği bir kimsedir." Halk onun ne halde olduğunu bilmiyor. Yâni fakirse, fakirliğini bilmiyor. Allah indinde mertebesi varsa, onun farkında değil...

"—İşte, cemaatten bir adam..."

"—Adı neydi?"

"—Vallàhi bilmem."

"—Memleketi neresiydi?

"—Tanımam..."

"—Nerede oturur?"

"—Farkında değilim".

"—Kaç çocuğu var?"

"—Ne bileyim ben?"

Ee, böyle birbirinden habersiz müslüman olur mu?"

Müslümanları soruyorum şimdi birisine:

"—Şu kimse kim?" diyorum, adını bilmiyor. Memleketi neresi;

bilmiyor, halini bilmiyor. Biz birbirimizin kardeşiyiz, her şeyimizi bilmemiz lâzım! Tanımamız lâzım, gelmemiz gitmemiz lâzım! Hele hele şimdi, hali saklı...

(*Zû iyâlin*) "Çoluk çocuğu çok..." Kimisine Allah çok çocuk veriyor, kimisi doğum kontrolü yapıyor; kurnazlık yapıyor güya, bir tane evlatla geçiştirmek istiyor. "Tamam, bir tane evlat oldu mu, bütün mirasımızı ona bırakırım, bende dır dırdan, vır vırdan cıyaklamadan, viyaklamadan kurtulurum. Bir çocuk buyur, tamam... Başım dinç olur." Amma kazın ayağı öyle değil... Peygamber Efendimiz SAS:

"—Çoğalın! Ben sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim." diyor.

Evlatlar ahiret sermayesidir. Evlât çok oldu mu, insan ahirette de rahat eder. Hele evlâdını iyi yetiştirdi mi, İslâm ordusuna bir nefer daha kazandırmış demektir. Belki nefer değil, belki subay değil, belki başkomutan; ne olduğunu bilmiyoruz yâni... Onun için evlâdın çok olması Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği bir şey... "Siz evlenin, çoluk çocuk sahibi olun! Sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim." diyor bir hadis-i şerifinde Peygamber Efendimiz... Bizimkiler de doğum kontrolü yapıyorlar. Bir tekerlemesi var, hatırımda değil: "Üç tanesi karar, dördü akla zarar..." filân diye böyle bir tekerleme yapıyorlar, daha fazla olmasın diye....

Ama kimine de bakıyorsun, Allah bir anadan bir babadan on iki tane evlat vermiş. Hadi buyur, on iki tane evlât... Sıra sıra, dizi dizi... Adamın geliri mahdut... Odunculuk yapıyor, kömürcülük yapıyor, hamallık yapıyor, esnaflık yapıyor; ama o çocuklarını yetiştiriyor. Ben bilirim İstanbul'da öyle sakallı, mübarek kimseleri; gözümün önünde simaları... Böyle derviş, bir sürü çocuklu... Allah rızkını veriyor. Bunlar büyüyünce, geçimin bir ucundan tutuyorlar, yine durumları iyi oluyor.

Neyse… Şimdi bu, akşama hacı olan hac yapmış gibi sevap alan, sabaha da gaza etmiş, savaşmış, gazi olmuş gibi sevab alan adam nasıldır diyor:

(*Racülün mestûrun*) "Kimsenin bilmediği bir adam, hali mâlûm

değil. (*Zû iyâlin*) çoluk çocuğu çok, ganî, kesîr... Bir sürü evlâdı var evde sıra sıra... (*Müteaffifun*) İffetli ve haysiyetli…” Yâni, “Benim çoluk çocuğum var... Yâhu biraz bana para versenize, biraz yardım etsenize! Görmüyor musunuz halimi, desteklesenize!” filân demiyor. Kimseye el açmıyor, boyun bükmüyor, iffetli... (*Kàniin bi’l-yesîri mine’d-dünyâ*) “Dünyadan aza kanaat ediyor.”

Kur’an-ı Kerim’de böyle mübarek fakirler hakkında diyor ki Allah-u Teâlâ Hazretleri:

يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ (البقرة:٢٧٣)

(*Yahsebühümü’l-câhilü ağniyâe mine’t-teaffüf*) “Onların izzetlerinden, haysiyetlerinden, temiz, pak ahlâklarından dolayı; böyle sakin, isteksiz, gözü tok duruşlarından dolayı, bilmeyen kimseler onları zengin sanır uzaktan...” (Bakara, 2/273)

“—Bu adam zengin galiba?” derler.

Halbuki adam on liraya muhtaç... Evin kirasını verecek durumda değil... Çoluk çocuğu belki akşamı katıksız ekmekle geçirmişler ama, kimseye bir şey demiyor, ses çıkartmıyor. İşte onları methediyor Allah-u Teâlâ Hazretleri... Rabbimiz bizim halimizi biliyor deyip kimseye el açmadan, boyun bükmeden öyle yaşıyorlar.

İşte, bu adamın da hali gizli... Çoluk çocuğu çok ama, iffetli; kimseye el açıp da sarkıntılık etmiyor. Kancayı takıp da, “İlle bana biraz bir şey ver!” demiyor.

Şimdi hacda diziliyorlar, “Kim bir şey verecek?” filân diye... Dünyanın ne kadar sakatı varsa, kafadan bacaklı, koldan ayaklı, bilmem ne filân... Tam böyle çıkış yerine diziliyorlar. Ben yetkili olsam, onları hükümet namına toplarım, bir yere alırım; sabah, akşam gıdasını veririm. Yok... Şebeke dizilmiş sıra sıra; buradan dışarıya çıkıncaya kadar, ille birine takılacaksın yâni. Geçiş yerlerine planlı bir şekilde koymuşlar. Kazara yanılıp da bir

tanesine bir kaç riyal para verdin mi, yiyecek attığın zaman martıların "Gak! Gak!" bağıra bağıra üşüştüğü gibi, hepsi üşüşüyorlar.

Ben de bir keresinde öyle bir hayır vereyim dedim. Allah Allah! Hepsi üşüştü. Peki; elimdekileri ona, ona, ona verdim. Hâlâ gitmiyorlar, daha istiyorlar. "Yok, bitti görüyorsunuz işte! Elde, avuçta kalmadı." dedim. Yürümeğe başladım, hâlâ "Bana da ver, bana da ver!" diye iki yanımda böyle, eteklerim varmış gibi takip ediyorlar beni... Allah Allah! Yaşlı başlı bir tanesi böyle elini sallıyor giderken, cebime vurduruyor elini... Yâni bir şey varsa, oradan alayım diye…

Neyse Merdivenden çıktım üst kata, baktım peşimden geliyor. Yâni ille paranın olduğu yeri kesecek, mesecek; alacak. Yolda durdum, aşağıya bakıyor gibi yaptım; o da durdu. İlerledim, o da ilerledi. Şöyle yüzüne baktım. Anladı ki, artık ben adam akıllı ona sinirlendim, o zaman yürüdü gitti. Yâni kimisi böyle yapışkan oluyor.

O iyi değil... Halbuki, bunu nasıl tarif ediyor Peygamber Efendimiz: Hali gizli, çoluk çocuğu çok ama, iffetli... Öyle insanlara sataşıp, yapışıp, dilenmiyor; Allah'tan istiyor. El açmıyor kimseye... Allah'ın verdiği azıcık bir rızka razı... "Eh, bugün kuru ekmek suya banarım, yumuşatırım yerim. Üstüne biraz tuz ekerim yerim..." filân gibi düşünüyor, öylece yetiniyor.

Amma bakın, buradan ötesi hepimiz için ibretli! Biz tabii öyle fakir değiliz de, el-hamdü lillâh... Yâni, kimseye muhtaç durumumuz yok da, buradan ötesi benim çok dikkatimi çekiyor:

(*Yedhulü aleyhim dàhıken*) "Geçim sıkıntısı var ama, çoluk-çocuğunun yanına girdiği zaman gülerek giriyor."

"—*Selâmün aleyküm!* Nasılsınız çocuklar, arslanlar, bilmem neler..." diye şaka yaparak eve giriyor.

Ooo, içeriye bir neşe saçıyor. "Babamız geldi, babamız geldi!" diye çocuklar hopluyorlar, seviniyorlar. Yâni, belki böyle söylemiyor ama, ben kendim tasvir ediyorum. Yâni eve geldiği zaman bir neşe oluyor. "

(*Ve yahrücü minhüm dàhıken*) Ve onların yanından ayrılırken; "Haydi Allah'a ısmarladık çocuklar! Derslerinize iyi çalışın olur mu? Haydi bakalım, annenizi üzmeyin, akşama inşaallah, bakalım neler alacağım, dua edin!" filân diyerek, gülerek ayrılıyor. Eve girerken gülüyor, evden çıkarken gülüyor.

(*İnnehüm hümü'l-hâccûne'l-gàzûne fî sebîli'llâhi azze ve celle*) "Hiç şüphe yok ki, muhakkak ki, haccetmiş olanlar, gaziler bunlardır." diyor Peygamber Efendimiz...

Halbuki haccetmedi daha, parası yok ki adamın hacca gitsin. Ama evine gülerek girdi, evinden gülerek çıktı. Ev halkını ezmedi, üzmedi, fakirliğinden şikâyet etmedi, terbiyesini bozmadı Ahlâkı pırıl pırıl, kalbi tertemiz... "İşte, asıl hacılar bunlardır. Aziz ve Celil olan Allah yolunda gaza etmiş olanlar bunlardır." diyor.

Muhterem kardeşlerim! Bu hadis-i şerif bize evimizde nasıl hareket etmemiz gerektiğini ikaz ediyor. Şimdi bizim tabii kendi köylerimizden, kentlerimizden, ülkelerimizden almış olduğumuz bir takım davranışlar var... Bizim eğitimimiz nasıldır, onu düşünelim! Bir de Peygamber Efendimiz'in bize öğretmiş olduğu edep, ahlâk, tavır ve hareket nasıl; onu burada görelim!

Bizim tavrımız demin de kısmen anlattığım gibi: Bir kere biz eve kaşları çatık gireriz. İçeri bir girdik mi, böyle biraz da kalın sesler çıkartarak filan. Çocuklar bir kenara siner.

"—Babam bizi bir kenarda kıstırırsa, ensemize bir tokat yeriz." filân diye, o o tarafa, bu bu tarafa savuşur. Hanım titrer:

"—Bizim efendi geldi ama, dur bakalım nereden patlayacak şimdi?" diye düşünür.

"—Yemek hazır mı?"

"—İşte beş dakikaya kadar hazır olur."

"—Ben sana her zaman, ben geldiğim zaman hazır olsun demedim mi?"

Bir gürültü, bir patırtı... Sofra kurulur.

"—Bu ne böyle?"

Cart o tarafa atıyor.

"—Beyefendi ne yapıyorsun?"

“—Ben kazak erkeğim!”

“—Sen kazak erkeksin ama Allah-u Teâlâ Hazretleri yaptığından memnun oluyor mu? Allah-u Teâlâ Hazretleri seviyor mu acaba yaptığın şeyi?”

“—Biz kadınlara pek fazla yüz vermeyiz!”

“—Ama, her işini yaptırırsın. Olmaz, onların da üzerimizde hakkı var!”

Demek ki gülmek, onların gönlünü hoş etmek; geçimin sıkıntılarını, acılarını onlardan çıkartmamak gerekiyor. Kişi eve geldiği zaman, işinin acısını eve getirmeyecek, yorgunluğunu getirmeyecek.

“—Bana dokunmayın, bugün kafam çok bozuk...” Bilmem ne...

Kafan bozuksa bozuk, ne yapalım? İş orada kaldı, yarın açtığın zaman düşünürsün. Yâni şimdi evde onun tasasını çekmeye lüzum yok ki... Yahut onun tasasını bize de bulaştırıp bizi de üzmeğe hakkın yok ki... Biz zaten akşama kadar çekeceğimizi çekmişiz, seni dört gözle beklemişiz.

İşte, dinimizden, bir şey daha öğreniyoruz burada... Sevap kazanmanın yolları çoktur ve bu yollar bizim her zaman bildiğimiz yollardan farklı şeyler de olabiliyor. Yâni biz namaz kılmanın sevap olduğunu biliyoruz; tamam, âmennâ ve saddaknâ, sevaptır... Sadaka vermek sevaptır; doğru, tamam... Amma, bunun dışında ilim öğrenmek de sevap, emr-i ma'ruf nehy-i münker yapmak da sevap... Evine güleç yüzle girmek de sevap, evinden güleç yüzle ayrılmak da sevap... Hanımın ağzına bir lokma tutuvermek de sevap... Çocuğun yetişmesi için koşturmak da sevap... Bir arkadaşının işini görmek için davranmak da sevap... Artık bu sevapları da görelim!

Yâni hep bir çeşit sevap... “Her öğün baklava börek olsa yenmez!” derler. Yâni her gün ayni şey olduğu zaman, insanı bıktırır. Biraz da insan ekşi ister, turşu ister. “Can erikleri çıksa da ekşi ekşi, çatur çutur yesek!” filân demeğe başlar insan... Devamlı tatlı yedirsen, o bile bıktırır. Demek ki, ibadetlerimizin de çeşitlerini, unutmayalım; birisini yapıp, öbür tarafı ihmal

etmeyelim!

Diyelim, arsasına bir ev yapıyor, boyna bir tarafa duvar çıkıyor. Bir metre oldu, iki metre oldu, üç metre oldu, dört metre oldu...

"—Beyefendi ne yapıyorsun?"

"—Ev yapıyorum."

"—Eee hani öbür duvarlar? Tek duvarla ev olmaz ki... Ev yapmak için dört duvarı olacak, odaları olacak, başka şeyleri olacak."

Yâni müslümanlık sadece namazdan ibaret değil ki, sadece oruçtan ibaret değil ki... Meselâ en önemli şeylerden birisi, kardeşlik... En önemli şeylerden birisi! Biz birbirimizin kardeşiyiz. Hem de bu lafla kardeşlik değil. Allah'ın razı geleceği bir tarzda birbirimizle kardeşlik etmemiz lâzım! Birbirimizle ilgilenmemiz lâzım, birbirimizi sevmemiz lâzım! Sevmezsek, birbirimize dargınsak, Allah razı olmuyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin belirli zamanlarda kulların günahlarını af zamanları vardır. Meselâ, pazartesi perşembe günleri Allah-u Teâlâ Hazretleri kulların günahlarını affediyor. Diyorlar ki, melekler:

"—Yâ Rabbi, filanca kulun da, falanca kulun da var..."

"—Onları affetmiyorum. Onlar birbirlerine kin tutuyorlar, şu anda dargınlar. Dargınlıkları gidinceye kadar, kinleri geçinceye kadar onları affetmiyorum." diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri...

Demek ki, birbirimizi sevmek var...

Sonra ne var? Mesela dürüstlük, doğruluk var... Kale gibi sapa sağlam, sözü senet, imzaya lüzum yok; ne derse doğru, hiç doğrudan ayrılmayan insanlar olmamız lâzım! Yalan söylememiz lâzım, dobra, dobra olmamız lâzım! Bunları yapamazsak, o zaman duvarın bir tanesini yukarıya kadar çıkartıyoruz, öteki duvarlar eksik kalıyor demek...

d. Berat Gecesini İhyâ

Muhterem kardeşlerim! Bu akşamı yarına bağlayan gece, yâni bu akşam Berat gecesidir, Berat kandilidir. "Kulların bir senelik mukadderatının takdir edildiği gecedir." diye bazı kitaplarda yazılmıştır. Hadis-i şeriflerde (*leyleten nısfi min şa'banin*) Şa'ban'ın on beşinci gecesi diye methedilmiştir. Yâni on dördünü on beşine bağlayan gece... Kur'an-ı Kerim'de buna delâlet eden ayet-i kerimeler vardır.

Bu ay Şa'ban ayı, Ramazan'ın evvelindeki aydır. On beş gün sonra artık ramazan geliyor. Hoş gelecek safa getirecek inşaallah... Yâni bu aylar, bu üç aylar kıymetli aylardır. Bu gece de, çok mübarek gecelerden birisidir. Bu günümüzü, bu gecemizi gafletle geçirmeyelim! Peygamber Efendimiz'e salât ü selâmı çokça eyleyelim!

Evimize kucak kucak, tırlarla gıda ve hediye götürelim! Çünkü, bu gece böyle eve bol bol şeyler götürmenin sevap olduğu hadis kitaplarında yazılmıştır. Hediyeler, yiyecekler, içecekler… Artık tır dedim, ağzımdan öyle çıktı. Tırla götüremezsiniz de,

haydi hiç olmazsa arabanın arkasına takılan römorkla götürün! Veyahut böyle getiremezseniz bile, hiç olmazsa birkaç file alarak; her çocuğu, hanımı ve sâireyi düşünecek tarzda, kumaşlar, şunlar bunlar filân alarak, kucak kucak hediyelerle gidin!

Salât ü selâmı çokça edin! Bu geceyi ihya etmeye gayret edin! Namazlar kılın; kazaya kalmış namazınız varsa, onları ödeyin! Bilhassa yatsı namazını camide kılarsa bir insan, sabah namazını da camide kılarsa; o geceyi ihya etmiş gibi olur. Bu akşam yatsıda camide olmağa gayret edin! Yarın sabah da camide namaz kılmaya gayret edin ki, bütün gece ibadet etmiş sevabını oradan da kazanabilirsiniz.

Bugün oruç tutanlar, —Allah oruçlarını kabul etsin— yarın da tutsunlar! Eğer tutmamış olan kardeşlerimiz varsa, yarın da bu berat gecesinin gündüzü olmuş oluyor; oruçla geçirsinler, böylece sevap kazanmış olurlar.

Bir birlerinizle dargınlıklarınız varsa, barışın! Hatalarınız varsa, özür dileyin! İnsanın hatasından dönmesi fazilettir. Birbirinizi sevin ki, Allah da sizi sevsin!

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümle geçmişlerimize rahmet eylesin... Hepinizi, hepimizi daha nice böyle beraat kandillerine, ramazanlara, hayırlı günlere, mübarek vakitlere erdirsin... Ama, bu mübarek vakitler uyanık insanlar içindir, gàfillere bir şey yok... Allah bizi gafletten uyandırsın, bu güzel vakitlerin kıymetini bilmeyi nasib eylesin...

Ömrümüzü rızasına uygun geçirmeyi nasib etsin... Dinimize hizmet etmeyi nasib etsin... Malımızla, canımızla, düşüncemizle, konuşmamızla, işimizle, halimizle İslâm'ı güzel temsil etmeyi, İslâm'a faydalı olmayı Allah cümlemize nasib eylesin...

Bir gün gelip de elbette öleceğiz. İşte bu hayatın sonu ölümdür. Hepimiz öleceğiz, hiç çare yok... Onun için, ölümden korkmaya hiç lüzum yok... Bir kere gelecek çünkü, bir kerecik, bir defacık... Hani bazen doktorlar çocukları teselli etmek için, "Azıcık bir şey duyacaksın, onda sonra bir şey yok!" dediği gibi, insan bir defa ölecek. Ölümden korkmayan insan, bir defa öleceğini bilen bir

insan, rahat eder. Ama ölümden korkan insan, her an ölür.

Ölümden kokmaya lüzum yok, ölüm korkusuyla Allah yolunda çalışmaktan geri durmaya lüzum yok... Allah-u Teâlâ Hazretlerinin kaderi değişmez; ölüm bir an geriye de gelmez, bir an öteye de gitmez. Allah bize ölümümüz geldiği zaman güzel bir hal ile, sàlih bir amel işlerken, sevdiği bir kul durumunda iken, iman-ı kâmil ile, amel-i sâlih ile, Kur'an-ı Kerim ile ve dilimizde ol kelime-i tayyibe-i münciye-i mübareke ki, buyurun:

"*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*" diye diye, iman-ı kâmil ile şu can emanetimizi sahibine teslim etmemizi nasib eylesin...

Öldükten sonra kabrimizi cennet bahçeleri eylesin... Kabirden kalktığımız zaman da, bizi böylece bu camide, bu cuma münasebetiyle şu kandil gününde buluşturduğu gibi; Peygamber SAS Hazretleri'nin Livâü'l-Hamd'ı altında, Hamd Sancağı altında bütün peygamberlerle, sıddîklarla, şehidlerle, sàlihlerle beraber haşr u cem eylesin...

Mahşer gününün sıkıntılarından bizleri mahfuz eylesin... Arş-ı A'lâ'sının gölgesinde gölgelenen has kullarının zümresine bizleri de dâhil eylesin... Kahrına, gazabına uğratmasın; cehenneme düşürüp ateşlere, nara yakmasın...

İlk giren has kulları, bahtiyar kullar, Peygamber Efendimiz ve sâir sàlihler ile beraber bizi de cennetine dahil eylesin... Huriler, gılmanlar, hizmetçiler nasib eylesin... Cemâlini görmeyi, selâmına ermeyi, kelâmını kendisinden duymayı nasib eylesin...

Bi-hürmeti esmâihi'l-hüsnâ ve bi-hürmeti habîbihi'l-müctebâ muhammedini'l-mustafâ ve bi-hürmeti leyleten yevmi'n-nısfi min şa'bân, ve bi-hürmeti leyleti berâeh, ve bir hürmeti's-sâatilletî tüstecâbü fihe'd-deavâti fî yevmi'l-cumuah, ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!

01. 04. 1988 - Coburg Camii
Melbourne / **AVUSTRALYA**

19. ÜMMET-İ MUHAMMED'İN BAĞIŞLANDIĞI GECE

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

حم. وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ. إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ. فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ . أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا ، إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ . رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ . رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ . لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ، رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ (الدخان:١-٨)

(*Hà mîm. Ve'l-kitâbi'l-mübîn. İnnâ enzelnâhü fî leyletin mübâreketin innâ künnâ münzirîn. Fîhâ yüfraku küllü emrin hakîm. Emren min indinâ innâ künnâ mürsilîn. Rahmeten min rabbik, innehû hüve's-semîu'l-alîm. Rabbü's-semâvâti ve'l-ardı ve mâ beynehümâ in küntüm mûkınîn. Lâ ilàhe illâ hüve yuhyî ve yümît, rabbüküm ve rabbü âbâikümü'l-evvelîn.*) (Duhan, 44/1-8)

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Şu akşam ezanıyla beraber başlayan, Şa'ban'ın on dördünü on beşine bağlayan gece, Berat Gecesi hepiniz hakkında, hepimiz hakkında hayırlı ve bereketli olsun...

Tabiîn ulemasından İkrime (Rh.A) ve daha başka bazı kimseler, bu okumuş olduğum Duhan Sûresi'nin başındaki ayet-i kerimeleri, Şa'ban'ın bu yarısı gecesi hakkında inmiştir diye bildirmişler. Bu geceye, bu ayet-i kerimelerden alınarak (*Leyle-i mübâreke*) Mübarek Gece deniliyor. *Leyle-i Berâe* deniliyor.

Bu gece ile ilgili ayetlerden başka, Peygamber SAS Hazretleri'nin bazı hadis-i şerifleri vardır ki, Peygamber SAS Efendimiz bu geceye çok değer vermiş, çok hürmet eylemiş, çok izzet etmiştir.

a. Mübarek Bir Mevsim

Belki içinizde bilenler olduğu gibi, bilmeyenler de vardır. Hanımlar dinleyici olarak caminin arka tarafına gelmiş; onlardan bilmeyenler olabilir: Biliyorsunuz, Üç Aylar dediğimiz mübarek bir mevsim içindeyiz. Bu mevsim yaz, ilkbahar, sonbahar, kış mevsimlerine benzemez ama; mânevî bir mevsim, mübarek bir mevsim...

Bu Üç Aylar, —Receb, Şa'ban, Ramazan— geldi mi, dünyanın hali değişiyor. Mâneviyatında bir feyiz ve bereket artışı oluyor.

Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:[75]

رَجَبُ شَهْرُ اللهِ ، وشَعْبانُ شَهْرِي ، وَرَمَضانُ شَهْرُ أُمَّتِي
(أبو الفتح في أماليه عن الحسن مرسلاً)

RE. 289/2 (*Recebü şehru'llàh*) "Receb Allah'ın ayıdır. (*Ve şa'bânü şehrî*) Şa'ban benim ayımdır. (*Ve ramadànü şehru ümmetî*) Ramazan da ümmetimin ayıdır." buyurmuş.

Her ay Allah'ındır, her gün Allah'ındır, dünya Allah'ındır, ahiret Allah'ındır, yerler Allah'ındır, gökler Allah'ındır ama; Receb ayı tevbe ettikleri takdirde, Allah'ın kulları afv ü mağfiret eylediği aydır, Allah'ın kullarına lütfuyla muamele ettiği aydır demek olur. Allahu a'lem...

Onun için, Allah açılmış olan fırsat kapılarını görmeyi, o zamanları güzel değerlendirmeyi bizlere nasib eylesin...

İnsan, kadir kıymet bilmezse, etrafına dikkatli bakmazsa, görülmesi gerekli feyzleri, bereketleri görmezse; burnunun ucundaki yerde duran altınları görmezse, basar geçer. Gören toplar, ceplerini doldurur, istifade eder; göremeyen de, mahrumiyet içinde kalır.

Hindistan'da bir tarlanın sahibi sefalet çekermiş. Tarlası çok taşlı topraklı olduğundan, ziraati de iyi olmuyor diye üzülürmüş. Nihayet bu tarlayı satmış, çıkınını almış, terk-i diyar etmiş. Kahretmiş, başka diyarlara gitmiş. Oralarda da başarı sağlayamamış, sefalet içinde ölmüş. Ama sattığı tarladan,

---

[75] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no:3276*; İbn-i Asâkir, Mu'cem,* c.I, s.114, no:210; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.374, no:3813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.556, no:35164; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.341, no:1358; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.109, no:12682.

dünyanın en meşhur elması çıkmış. *Cebel-i Nur* diye bir elmas var... İsim koymuşlar elmasa... Neden? Anlı, namlı, şanlı emsalsiz bir şey de ondan... Kocaman yumruk gibi elmas oradan çıkmış. *Cebel-i Nur,* yâni Nur Dağı demek... Kocaman bir elmas adamın tarlasından çıkmış, adam diyar-ı gurbette sefaletten ölmüş.

Bir de bu işin fıkrası var, adamın birisi Sultan Mahmud'a asılırmış boyna:

"—Yâ sultan medet! İşte bize de biraz inâyet eyle, bize de biraz lütfeyle, ihsanından, ikramından biz de görelim!" diye etrafında sızlanıp dururmuş.

Padişah demiş ki:

"—Alın götürün şu adamı benim hazineme, verin eline bir kürek; daldırsın, ne kadar alırsa alsın, ondan sonra başımdan uzaklaşsın yahu!"

Adamı götürmüşler.

"—Nereye götürüyorsunuz?" demiş.

"—Hazineye, ne olacak? Eline bir kürek vereceğiz, daldıracaksın, istediğin kadar alacaksın!" demişler.

Adamın eli ayağı karışmış, ne yapacağını şaşırmış. Küreği heyecanla almış eline bir daldırmış, bir çekmiş... Ters tutmuş küreği, ta sapına bir tanecik altın takılmış, bir tanecik altın... Çekmiş ki kürek ters, bir tanecik altın var...

"—Aaa, olmadı molmadı..."

"—Yok!" demiş, Sultan Mahmud; "Vermeyince Ma'bud, neylesin Mahmud?" demiş.

Kendisi Mahmud ya; Ma'bud olan Allah-u Teâlâ Hazretleri vermeyince, Mahmud ne eylesin? Küreği versen eline; adam ters tutar, gene bir şey gelmez. Yâni nasipsiz oldu mu bir insan, zor...

Allah bizi nasipsiz etmesin... Yani her işin aslı, bizi bugün buraya getiren kim? Bizi buraya getiren, Allah CC... Biz de bugün öteki gàfiller gibi gàfil olurduk, biz de kahvehanede vakit geçirirdik, biz de eğlencede vakit geçirirdik... Biz de televizyonun karşısında bu gece Şa'ban mı, Ramazan mı, bayram mı, kandil mi,

haberimiz olmadan geçebilirdi. Allah'ın büyük lütfu ki, bize camiyi nasip etmiş, bizi camisine kabul etmiş. Bu ev Allah'ın evi, biz Allah'ın kuluyuz. Davet etmiş, gelebilmişiz ki, Allah'ın evinde oturabilmişiz. Ne büyük nimet Allah'ın evine gelebilmek, önünde secde edebilmek... Ona el kaldırıp dua edebilmek büyük nimet...

Onun için, her işin başı muhterem kardeşlerim: Haddini bilmek, boynunu bükmek, Allah'ın azametini anlayıp, kudretini bilmek... Onun karşısında tevâzù ile boyun büküp yalvarmaya gelip dayanıyor. Bir insan esrarkeş olabilir, sarhoş olabilir, edepsiz olabilir, katil olabilir, arsız olabilir... Her şey olabilir amma; halini, kusurunu, anlayıp boynunu büküp Rabbine ilticâ ederse, Allah affeder.

Eski ümmetlerden zalim bir adam varmış, doksan dokuz kişiyi öldürmüş. Peygamber Efendimiz bildiriyor hadis-i şerifinde... Doksan dokuz kişiyi öldürmüş ama, "Yâhu ben ne zalim adamım! Nedir bu benim yaptığım?" filân diye içine bir ateş düşmüş. Yaptığı işten memnun değil, üzülüyor.

"—Benim derdime bir çare var mı?" demiş.

Demişler ki:

"—Filânca yerde bir rahib var, o rahib bu senin derdine bir çare bulabilir belki... Çok ibadet ediyor, bilgisi de var, kitapları var; git ona söyle!" demişler.

Adam kalkmış onun yanına gitmiş:

"—Rahib efendi! Ben şöyle haltlar karıştırdım, böyle zulümler yaptım, söyle adam astım, böyle adam kestim..." filân demiş.

"—Ooo... Defol, sen mahvetmişsin ortalığı, senden bir şey olmaz!" diye bir sert çıkmış rahib buna...

Adam tutmuş onu da haklamış. Öldürdüğü adam doksan dokuzken, yüz etmiş. Demiş:

"—Bana bir doğru düzgün bir adam, benim derdime çare olacak bir insan söyleyemez misiniz?"

Demişler ki:

"—Filanca diyarda bir adam var... Git onun yanına, belki o senin derdine bir çare bulur, söyler."

O kalkmış oraya giderken yarı yolda eceli gelmiş, ölmüş. Başına dikilmişler azab melekleri, demişler ki:

"—Bu adam, şu kadar suç işledi. Bunu alıp azab etmek üzere cehenneme götüreceğiz. Rahmet melekleri de gelmişler, demişler ki:

"—Evet bu adam kusur işlemişti ama, tevbe etmeye gidiyordu, yolu tevbe yolu... Tevbe etmeye gidiyordu, oraya gidecekti, tevbe edecekti. Niyeti, kalbi temizdi. İyi niyetle tevbe etmeye gidiyordu." diye çekişmişler.

Bu çekişmeler üzerine rahmet melekleri ile azab melekleri:

"—Yâ Rabbi! Bu kuluna ne muamele yapacağız? Emir buyur da, ona göre muamele edelim!" diye başvurmuşlar Dergâh-ı İzzete...

Allah-u Teâlâ Hazretleri demiş ki:

"—Ey meleklerim! Ölçün bakalım hangi tarafa daha yakın?"

Ölçmüşler ki, gideceği yere biraz daha yakın... Hattâ denilmiş ki bir rivayette, Allah-u Teâlâ Hazretleri yerin o tarafını kısalttı. Yâni o tarafı ona yakın gelsin diye... Onun üzerine rahmet melekleri almışlar.

Allah-u Teâlâ'nın engin, sonsuz, hadsiz, hesapsız, sebepsiz, karşılıksız rahmetinin ne kadar çok olduğunu, Peygamber SAS Hazretleri bu hadis-i şerifte böyle bildirmiş.

Kul pişman oldu da gözyaşı döktü mü; cehennem:

"—Aman, aman, sen benim yanıma sokulma! Senin göz yaşların benim ateşimi söndürür." dermiş.

Cehennemin ateşini, gözyaşı söndürür. Pişmanlık, tevbe duygusu, "Bir daha yapmayacağım yâ Rabbi, iyi kul olacağım!" diye düşüncesi insanın kalbine düştüğü zaman, daha diliyle söylemeden Allah affediyor. "Kulun kalbine pişmanlık düştü mü, daha diliyle 'Tevbe yâ Rabbi!' demesine kalmadan, Allah affediyor." diye Peygamber Efendimiz hadis-i şerifinde bildirmiş. Allah bize bu duyguları ihsan eylesin...

Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarına zulmetmiyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarının hayrı için, rahmetinden dolayı kitaplar indirmiş, peygamberler göndermiş, fırsatlar halk eylemiş... Kitaplar ahirette olacakları bildiriyor, dünyanın nasıl geçirilmesi gerektiğini bildiriyor. Peygamberler insana doğru yolları gösteriyor. Birisi yetmemiş, bir tane daha göndermiş... O yetmemiş, bir tane daha göndermiş. Sayısını Allah bilir. Kitaplarımız diyorlar ki, yüz yirmi dört bin... Bazı kitaplar ise, "İki yüz yirmi dört bin peygamber gönderilmiş." diyor.

Allah her beldeye, kendi dinini bildirecek, varlığından, birliğinden onları haberdar edecek, insanları hak yola çağıracak bir vazifeli göndermiş.

وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلاَّ خَلاَ فِيهَا نَذِيرٌ (فاطر:٢٤)

(*Ve in min ümmetin illâ halâ fîhâ nezîr.*) [Her millet için mutlaka bir uyarıcı (peygamber) bulunmuştur.] (Fâtır, 35/24) Her yere göndermiş.

Bak Avustralya diyoruz, dünyanın beşinci kıtası diyoruz. Okyanuslarla çevrili diyoruz, ne kadar uzakta diyoruz. Allah burasını ezansız bırakmış mı? Allah burada da minarelerden "*Eşhedü enne muhammeden rasûlü'llàh*" diye bağırttırmıyor mu? Buranın semalarına da Allah'ın ismi mânevî harflerle, nurlarla yazılmıyor mu? Burada da kâfirlerin karşısına Allah sakallı sakallı müslüman insanları çıkartıp da, "Hak yol budur!" diye ya lisan-ı hal ile, ya da lisan-ı kal ile duyurmuyor mu gerçekleri? Duyuruyor.

Allah hiç bir yerde insanları habersiz bırakmamış, karanlıkta koymamış, ikazcı göndermeyi ihmal etmemiş ama, insanlar gerçekleri gördükleri halde dinlemezlerse, o başka… Edepsizliğe devam ederlerse, o başka...

Allah'ın her insana husûsî muamelesi vardır. Her insana Allah'ın husûsî işaretleri vardır. Sen hiç rüyanda kıyametin

koptuğunu görmedin mi? Sen hiç kan ter içinde uykundan uyanmadın mı? “Aman yâ Rabbi, tevbe yâ Rabbi! Canımı alma, iyi kul olacağım!” diye tevbe ile rüyadan kalkmadın mı? Herkes nice rüyalar görür, nice nice haller görür rüyasında... Allah-u Teâlâ Hazretleri gerçekleri onlara gösteriyor. Ama ertesi günü olunca, yine yapacağından şaşmıyor.

Onun için, her işin başı Allah’ın bizi sevmesi ve bize hidayet etmesi olduğuna göre, biz de aşk ile şevk ile, gözyaşı ile Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne tevbe edelim, istiğfar eyleyelim! Hatamızı yana yakıla söyleyelim, ılık ılık göz yaşlarını gözlerimizden dökelim! Secde-i Rahman’a varalım, Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne halimizi arz edelim:

“—Yâ Rabbi, ben çok perişan duruma düştüm, ne yapayım, ne eyleyeyim? Senin azabından nasıl kurtulurum, senin rahmetine nasıl ererim? Senin cezanı nasıl senin rızana döndürebilirim? Senin rızanı kazanmam için ne yapmam lâzım; bana bildir yâ Rabbi!” diye yalvaralım, yakaralım da, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi bu mübarek gece hürmetine, afv ü mağfiret eylediği kullarının zümresine dahil eylesin...

Madem ki, bizi evimizden kaldırmış evine getirmiş, madem ki bize bu yatsının mübarek vaktinde camide bulunma nimetini ihsan eylemiş; mâdem ki, bizim aklımıza kendisinin varlığını birliğini duyurmuş; mâdem ki, bizim kendisine yöneldiğimiz zaman, gözyaşı döküp de, affımızı istediğimiz zaman affedeceğine dair söz verip söylettiriyor. Onun engin rahmetinden umarız ki, bizi bu mübarek gecede afv ü mağfiret eylediği kullarının zümresine dahil eyler.

b. Bu Gecenin Beş Özelliği

Bu gece hakkında beş tane fazilet, beş tane özellik, beş tane haslet zikredilmiş ki, burada;

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ (الدخان:٤)

1. (*Fîhâ yufraku küllü emrin hakîm*) "Her hikmetli Allah'ın emri, hükmü bu gecede tebliğ edilir." (Duhan, 44/4)

Bu gece esrarengiz bir gecedir. Bu gece önümüzdeki Leyle-i Berae'ye kadar olacakların tesbit edildiği, meleklerin eline toptan verildiği gecedir. Bundan sonra bir sene içinde olacakların yazıldığı gecedir. Allah-u Teâlâ Hazretleri eğer bizin adımızı şakîler divanına yazdıysa; şakiler, kötüler, edepsizler, günahkârlar divanına yazdıysa; Rabbimizin lütfundan dileriz ki, bizi şakiler divanından silip saidler, halisler sınıfına dahil etsin...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[76]

الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ بَعْدَ أَنْ يُبْرَمَ (كر. عن نمير عن ابيه عن جده ، ابو الشيخ عن ابى موسى مرسلاً)

RE. 207/12 (*Ed-duàu yeruddü'l-kadàe ba'de en yübrame*) "Dua kesinleşmiş olan kader-i ilâhîyi bile değiştirir. Allah'ın hükmünü değiştirir, kulu iyi bir noktaya getirir. Allah'ın lütfunu kazandırır, duruma değişiklik verilmesine sebep olur."

Biz pişman olduk yaptığımız günahlara; Rabbimiz fazl u kereminden bizi affeylesin... Bizi şakîler, edepsizler, günahkârlar divanından silsin... Saîdler, bahtiyarlar, edepliler, halisler, muhlisler divanına fazl u keremiyle kayd eylesin... Bize şu önümüzdeki yılımızı, önümüzdeki zamanımızı hayırlı mübarek eylesin... Kaderimizi güzel eylesin, alınyazımızı hoş eylesin... Bizi hayırlarla karşılaştırsın, şerlerden uzak eylesin...

Ümmet-i Muhammed'e umûmen, hepimize birden rahmetini ihsan eylesin... Çarpışan mücahid kardeşlerimizi kâfirlere gàlip

---

[76] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.158; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VI, s.511, no:8911; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1077; Nümeyr ibn-i Evs el-Eş'arî Rh.A'ten.]

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3119; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.499, no:12407; RE. 207/12.

eylesin... İstilâya uğramış İslâm beldelerini kâfirlerden kurtarsın... Allah-u Teâlâ Hazretleri mazlumların ahını zalimlerden alsın, mazlumlara ferahlıklar nasib eylesin...

Allah-u Teâlâ Hazretleri şaşıran kardeşlerimizi doğru yolda sabit kadem eylesin... Cümlemize akıl, fikir, iz'an, irfan ihsan eyleyip kendi yolunda, rızasını kazanmak yolunda çalışmaya muvaffak eylesin... Cümlemizi rızasını uygun işlerle hayırlı, uzun, güzel ömürler sürmeyi, bu önümüzdeki seneleri rızasına uygun geçirmeyi; arkamızda şöyle dönüp baktığımızda hoşnud olacağımız hayırlı eserler bırakmayı nasib eylesin...

2. Bu gecede yapılan ibadetin fazileti çok fazladır. "Her kim bu gecede yüz rekât namaz kılarsa, Allah-u Teâlâ Hazretleri ona yüz melek gönderir. Otuzu ona cenneti müjdeler, otuzu ona 'Cehennem azabından kurtuldun!' diye teminat verir. Otuzu da ondan dünya afetlerini, belâlarını, musibetlerini def eder. Onu da, ondan şeytanın tuzaklarını, hilelerini de def eder." diye Peygamber SAS Efendimiz'den hadis-i şerif nakledilmiş.

Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır tefsirinde, Duhan Sûresi bölümünde (4293. sayfada) bildirilmiş. O ciddi bir alimdir, olur olmaz her bir rivayeti yazmaz; ancak sağlam olan şeyleri yazar. Vicdanı kuvvetli olan, bilgisi kuvvetli olan bir alim... O öyle yazmış.

Günahlarda nasıl hızlı hızlı koşturuyoruz... Nasıl yılmadan yorulmadan sabahlara kadar poker oynar millet? Nasıl sabahlara kadar eğlencelerden geri durmazlar. Muhammed Ali'nin boks maçı var deyince, nasıl uyumayıp, sabahlara kadar seyretmek için televizyon başlarında bekliyorlar? Rabbimiz bize de bu gece bu namazlarını kılıp da, bu sevapları kazanmayı nasib eylesin...

Kılınmaz bir şey mi? Kılınır. Dünyanın üzerinde sıkıntı çeken insanlar var... Afganistan'daki kardeşlerimiz o kayaların arasında, tepelerde, soğuklarda o kâfirlerle çarpışırken, geceleri rahat uyku uyuyabiliyorlar mı? Orası kış mevsimi... Bizim yediğimiz gibi etli, sütlü, tatlı yemekleri yiyebiliyorlar mı? Biz burada rahatı bulmuşuz, karnımız tok, sırtımız pek, her türlü

nimet önümüzde... Önümüzde olmayan yakınımızda, elimizi uzatsak elli tanesini alırız. Böyle bir durumda, Allah bize insaf versin, gayret versin, tevfikini refik eylesin... Madem bu yazıyı burada gördük, bize de bu namazı kılmayı nasib eylesin...

3. *Nüzûl-ü rahmet* üçüncüsü... Bu gecenin özelliklerinden birisi, bu gecede rahmet iniyor. Allah'ın rahmeti iniyor. Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:

"—Allah'u Teâlâ Hazretleri bu gece benim ümmetime öyle rahmet eder, öyle rahmet eder ki, Benî Kelb kabilesinin, (onların koyunları çokmuş, koyunları sayısınca demiyor) koyunlarının postlarının kılları sayısınca ümmetime rahmet eder." diyor. Yâni, Allah'ın rahmetinin enginliğini böylece anlatmış. Rabbimiz o engin rahmetinden bizleri de hissemend ü hissedâr eylesin... Bize de o engin rahmetinden paylar ihsan eylesin Rabbimiz Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri...

4. Dördüncü özelliği, *nüzûl-ü mağfiret* diyor. *Nüzûl-ü mağfiret* demek; kul bu gecenin kadrini kıymetini bilir de, divan-ı ilâhîde durur, istifade etmesini bilirse; Allah-u Teâlâ Hazretleri mağfiret eder kulu... Günahı ne kadar çok olursa olsun...

"—Ama hocam, bildiğin gibi değil! Ben kendimi biliyorum hocam, sana söyleyemiyorum, utanıyorum. Ben öyle nâneler yedim, öyle cevizler kırdım ki, sana anlatamam!"

Tamam hepsini affeder. İsterse on misli daha fazla olsun, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rahmeti daha geniştir. Allah affedeceğini bildiriyor; yeter ki bugün tevbe et, bundan sonra yapma! "Tevbe yâ Rabbi!" de, bundan sonra yapma; bir dönüm noktası oluversin...

Receb geldi geçti, Şa'ban geldi, ortasına geldik; Ramazan geldi. Yâni gelip de geçsin mi, biz adam olmayacak mıyız? Bunca seneler geldi geçti, ne zaman adam olacağız? Kervanlar göçtü, biz ne zaman menzil-i maksudumuza varacağız? Allah bize insaf versin...

Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki sevgili kardeşlerim:

“Allah-u Teâlâ Hazretleri bu gece bütün müslümanları afv u mağfiret buyurur.” Biz de müslümanız. “*Lâ ilâhe illa’llàh, muhammeden rasûlü’llàh... Eşhedü en lâ ilâhe illa’llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh... Amentü bi’llâh, ve bimâ câe min indi’llâh... Amentü bi-rasûli’llâh, ve bimâ câe min indi rasûli’llâh...*” Rabbimizin muradı neyse, Rabbimiz bize ne gönderdiyse, onun muradı üzere inandık. Kendi fikrimize göre değil, eğerek bükerek değil... Rasûlüllah SAS Efendimiz bize ne bildirdiyse, onun anlatmak istediği şekilde ona inandık; bizim anladığımız şekilde değil...

Çünkü bizim millet kaytarıyor. Duyduğu lafı kıvırtıyor, tersine döndürüyor, kendi aklına uyduruyor; öyle yapıyor. Öyle değil... Rabbimizin istediği gibi, Rasûlüllah SAS Efendimiz’in anlatmak istediği şekilde inandık:

آمَنْتُ بِاللّٰهِ ، وَمَلاَئِكَتِهِ ، وَكُتُبِهِ ، وَرُسُلِهِ ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، وَبِالْقَدَرِ ، خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعَالٰى ، وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

“*Amentü bi’llâhi, ve melâiketihî, ve kütübihî, ve rusulihî, ve’l-yevmil-âhiri ve bi’l-kaderi hayrihî ve şerrihî mina’llàhi teâlâ, ve’l-ba’sü ba’del-mevti hakkun, eşhedü en lâ ilâhe illa’llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû.*”

Nasıl istiyorsa öyle inandık kendisine... Biz de müslümanız, biz de mü’miniz. Rabbimiz bizi affeylesin, mağfiret eylesin... Herkesi affedecekmiş, bizi de affetsin, biz yüzü karalıları da affeylesin Rabbimiz...

“Ancak, bazıları müstesna!” diyor Peygamber Efendimiz... Eyvah, bütün müslümanları affedecek amma, bazı kimseler müstesna... Eyvah ki eyvah! Biz onlardan olmayalım!

"—Kimmiş onlar?"

"—Kâhinler, sihirbazlar..."

El-hamdü lillâh, kehanetle, sihirle ilgimiz yok... Tamam, bundan geçtik el-hamdü lillâh... Var mı sihirle ilgisi olan? El-hamdü lillâh, ne sihir isteriz, ne büyü isteriz, ne muska isteriz, ne şunu isteriz, ne bunu isteriz... Hiç sihirle, kehânetle, gaybdan haber vermekle ilgimiz yok...

Millet gazeteye ilân vermiş; şöyle yaparım, böyle yaparım diye... Tevbe, estağfirullah tevbe; bizim öyle şeylerle ilgimiz yok...

İkincisi, müşâhin... *Müşâhin* ne demek? Eskiden buharlı gemilere *şâhine* derlerdi. Arapçada kızgın demek... Su kızıyor buhar oluyor, cuf cuf, cuf cuf makineyi çalıştırıyor; gemi öyle gidiyor. Buharlı gemiye *şâhine* derler. *Müşâhin* de aynı kökten; yâni içi kızgın, fokur fokur kaynıyor, kulaklarından, burnundan dumanı çıkmıyor. Kızgın, kindar, başka müslümanlara karşı kini, gazabı, kızgınlığı olan kimse...

Eyvah, eyvah! Bizim birbirimizle halimiz berbat... Hiç birimiz ötekisini beğenmeyiz. Var mı yanındaki arkadaşını beğenen? Herkeste bir kusur buluruz, kimseyi beğenmeyiz. Bizim beğendiğimiz insan, sadece hayalde var... Hayalimiz de var, hakikatte yok... Herkesin kusuru var, ancak böyle hayal aleminde kusursuz insan var... Herkeste bir kusur buluruz; o fena... Bazı kimselere kızarız. Kimisine haklı olarak kızarız, kimisine haksız yere kızarız.

Demek ki kalbimizden bu buğzu, bu kini, bu adaveti çıkartacağız, kardeşlerimizi seveceğiz.

"—Nasıl sevelim? Onun sakalı şöyle, bıyığı şöyle, giyimi böyle, kumaşı böyle, hali böyle, huyu böyle, bilmem nesi şöyle, bilmem nesi böyle... Şu kusuru var, bu kusuru var, bilmem ne... Sevemem ki!"

Kusuruyla sevmeyi öğreneceğiz. Şair çok güzel söylemiş:

Yârsız kalmış cihanda, aybsız yâr isteyen!

Hiç kusursuz yar mı istiyorsun; bekle ki gele... Bekâr kalırsın alimallah... Bulamazsın. Boyu şu kadar olsun, eni bu kadar olsun, çapı bu kadar olsun... Rengi şöyle olsun, gözleri böyle olsun, kirpikleri şöyle olsun... Bulamazsın gitti; bekâr kaldın bekâr... İhtiyarlayıp yalnız gidersin ahirete... Ayıpsızını aradın mı, bulamazsın! Her güzelin bir kusuru olur, ayıpsız olmaz.

Bir kere sen şimdi yanıma yanaş, kulağını ağzıma yanaştır. "Fıs fıs, fıs fıs..." sana bir şey söyleyeceğim, kimse duymayacak gibi: Senin kusurun yok mu? Dünya kadar... Benim kendi kusurum dünya kadar, ben kendimi biliyorum. Ben kendimden memnun değilim ki... Herkesin kusuru var... Senin o kadar kusurun varsa, öbür kardeşinin de kusuru var... Allah düzeltmek nasib etsin...

Ne yapalım? Hepimiz birbirimize benzeriz. Tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş; al birini vur ötekine... Hepimizin kusuru var... Kusurumuzla seveceğiz, iyi tarafını göreceğiz, seveceğiz.

"—Onun nesini seversin?"

"—Müslümanlığını severim, mertliğini severim. Kızar filân ama, sonunda gene arkadaşlığı iyidir, cömerttir, bilmem ne..."

Bir güzel tarafını bulacağız, orasını seveceğiz.

Hazret-i İsâ AS ashabıyla bir yerden gidiyormuş, yolda bir köpek leşi görmüşler. Köpek ölmüş, kokmuş, patlamış. Sahabesi burunlarını kapatmışlar, öyle geçmişler. Hazret-i İsâ AS demiş ki —Peygamber Efendimiz naklediyor onun halini:

"—Aaa bak, dişleri ne kadar bembeyaz, muntazam!"

Demek hayvanın ağzı da böyle gerilmiş, dişleri çıkmış meydana, inci gibi dizili dişler... Dişleri ne güzel! Yani baktığı bu manzarada dahi güzel bir şey görmüş.

Bir şair diyor ki:

Her ne yüzle baksa göz, âyinede kendin görür,
Vechini pâk eyle kim, mir'âte bühtan olmasın!

Bu yüksek beytin mânâsı: "İnsan nereden bakarsa, ne türlü bakarsa baksın, aynada kendisini görür. Herkes kendisini görür aynada... Sen yüzünü temiz et de, aynaya iftira etme! Aynada kusur yok, sen yüzünü temizle! Ayna sana, olduğu gibi seni gösterir."

Psikiyatrist doktorlar alıyorlar hastayı, bir karışık şekil çıkartıyorlar karşısına:

"—Bak şu şekle, ne görüyorsun?" diyorlar.

Şekilde bir şey yok ama, böyle bir takım çizgiler var, "Ne görüyorsun?" diyorlar.

Adam diyor ki meselâ:

"—Her tarafı baklava görüyorum." diyor.

Haa, bu adam obur... Bunun aklı fikri baklava olduğundan ufak tefek çizgilerden, köşeli bir şey gördü mü, onun baklava olduğunu söylüyor. Neden? Obur, aklı fikri baklavada... Doktor oradan onu anlıyor. "Haa, bunun zihnine bu takılmış; o zaman bunu ben buradan düzelteyim." diyerek ona göre tedavi ediyor.

Neyse, sözü uzatmayalım muhterem kardeşlerim! Biz birbirimize buğuzkâr, kızgın, dargın, küskün olursak, bu gecenin hayrından, bereketinden istifade edemeyeceğiz. Bu çok fena! Bizim bu kalbimizi temizlememiz çok zor...

"—Hocam, yâni şimdi ben, yıllar yılı düşmanlık ettiğim insanı nasıl seveceğim birden?"

Elbise değiştirir gibi, mendil çıkartır gibi çıkacak bir şey değil ki, çok zor... İşte burası gerçekten zor... Allah bizi içimizdeki kinlerden temizlesin, birbirini kardeş olarak candan sevenlerden eylesin...

Hepsi Allah'ın kulu, hepsinin kendine göre bir hali var... Gülün dikeni var, güzel kokusu var, tatlı rengi var... Sümbülün salkım salkım, küçük küçük çiçekleri var, nefis kokusu var... Lâlenin rengi ateş gibi, bilmem yaseminin kokusu güzel... Kendisi küçük ama hoş... İşte her şeyin böyle kendine göre bir güzel tarafını bulacağız. Kardeşlerimizi affedeceğiz, içimizdeki kinleri atacağız,

birbirimizle dost olacağız, seveceğiz.

Buraya geldim geleli, her fırsatta bu konudan bahsediyorum. Hâlâ daha yola gelemedik, mümkün değil.. Birazcık ayrıldık mı, başlıyor gene fokur fokur içimizdeki kazanlar kaynamaya... Allah biz bu kinden, adavetten kurtarsın...

Yunus Emre ne güzel söylemiş. Söylemiş ama onu yapmak için ne lâzım bilmiyorum ki:

Yaradılanı hoş gör,
Yaradan'dan ötürü!

Yaradılanı hoş gör, Yaradan'dan ötürü! Hoş göremiyoruz, ondan kaybediyoruz. Hoş görmeyi öğreneceğiz. Pazarlığı toptan yapacağız.

Nazar eyle itürü,
Pazar eyle götürü,
Yaradılanı hoş gör,
Yaradan'dan ötürü!

Demek ki, bu kin ve buğzu atacağız içimizden...

Sonra, içkiye düşkün olanları, ayyaşları affetmiyor Allah... İçkiyi bırakacağız, bir damlasını ağzımıza almayacağız, o tarafa, o semte varmayacağız. Allah alışanları kurtarsın... Çocuklarımızı öyle yetiştirmemeye gayret edelim!

Efelik, delikanlılık, erkeklik filân diye arkadaşları çocukların kollarına girerler, sigaraya alıştırırlar. Ardından kötü yollara alıştırırlar, meyhaneye alıştırırlar. Çocuklara sahip çıkacağız. Çocuklara iyi arkadaşlar sağlayacak iyi işler, iyi meşguliyetler göstereceğiz. Yanımızda olmalarını veyahut gözümüzün önünde olmalarını sağlayacağız.

Yahut ebeveynini incitenler... Yani anne babasının rızasını almamış, kalbini kırmış, incitmiş; onlar affolunmayacak. Anne ve

babanın rızası olmadan olmuyor. Annesini, babasını hoşnut edecek, memnun edecek, razı edecek.

Yahut zinaya ısrarlı olanlar... Demek ki, bazı büyük günahlara devam edenleri Allah bu gece affetmiyor. O günahların çoğu bizde yok amma, biraz kıyısından köşesinden bulaşığı olanları da Rabbimiz affeylesin... Bundan sonra yapmamalarını nasib ve müyesser eylesin...

5. Bu gecenin beşinci özelliği hakkında da bu kitapta deniliyor ki: Rasûlüllah SAS Efendimiz sağlığında, Şa'ban'ın on üçüncü gecesi Allah'a dua eyleyip ümmetinin selâmetini diledi. Yâni, "Yâ Rabbi, ümmetime hayırlar ihsan eyle..." diye dua etti. Hani ümmetim, ümmetim diye diye ömrü geçmiş. Her yerde, her zaman ümmetini kollamış. Mi'rac'a çıktığı zaman da Rabbimiz kendisine: "Dile benden ey Rasûlüm, ne istersen iste!" dediği zaman:

Ol zayıf ümmetlerin hali n'ola,
Hazretine nice anlar yol bula?

diye yine ümmetini düşünmüş; "Yâ Rabbi, ümmetimi bağışlamanı dilerim!" diye niyaz eylemiş. Mi'rac'da ümmetini dileyen Peygamber Efendimiz, işte bu Şa'ban ayının on üçünde şefaat istemiş; Allah-u Teâlâ Hazretleri'nden üçte birine şefaat bahşedilmiş. On dördüncü gece de yine şefaat niyaz eylemiş; üçte biri daha verilmiş. Üçte ikiye düşürülüyor. Bu gece de şefaatini tekrar istemiş, ümmeti hakkında şefaat dilemiş; bütün ümmeti kendisine bağışlanmış Peygamber Efendimiz'in...

Allah bizi de şefaatine erenlerden eylesin... Yâni bu gece, şefaatin de kazanıldığı bir gece olmuş oluyor.

Yine burada ancak diye bir istisna daha var: "Ancak Allah'tan deve kaçar gibi kaçanlar müstesna!" demiş Peygamber Efendimiz... Deve nasıl kaçar? Yularını elinde iyi tutmazsan, bir vurur, kaçar gider. Bir adamı senin üç adımın gibi büyük, pat, pat, pat, kaçar gider; yakalayamazsın. Yani, Allah'tan bazı insanlar

deve kaçar gibi kaçıyor, deve gibi kaçıyor.

"—Namaza gel!" diyorsun, gelmiyor.

Bizim Sydney'deki hoca kardeşimiz —Allah razı olsun— anlatıyor: "Bir komşum vardı. Komşuluk hakkına dayanarak ısrar ediyorum:

'—Haydi yarın hazırlan, gusül abdesti al da cumaya beraber gidelim!' diyorum.

Hemen, 'Tamam...' diyor. Cuma günü bakıyorum, yok olmuş, sabahtan kayıp... Benim onu cumaya götüreceğimi anladığı için kaçıyor." diyor.

İşte bak, devenin kaçtığı gibi kaçıyor. Hoca kardeşimiz diyor ki: "Bu sefer sabahtan tedbir alıyorum; 'Filân cumaya...' diyor. 'Tamam hocam, hazırlanacağım!' diyor. Tam cuma namazına giderken hoop yine bir kayboluyor, yine cuma namazına gelmiyor." diyor. Deve kaçar gibi, gene kaçtı. Neden? Allah huzuruna kabul etmiyor, başka bir mânâsı yok...

c. Hidayet Allah'tan

Allah bir insanın hidayetini istese, kaçması mümkün olur mu? Vallàhi de billàhi de mümkün olmaz! Allah yakaladı mı, ne isterse onu yapar.

İbrâhim ibn-i Edhem padişah imiş, yatakta yatarken ikaz gelmiş. Salonda otururken ikaz gelmiş, avdayken ikaz gelmiş. Allah-u Teâlâ "*İntebih! İntebih!* Uyan yâ İbrahim! Uyan yâ İbrâhim! " diye diye ikaz etmiş. Gönlünü istemiş, sevgili kulları arasına katmayı istemiş. Kaçmak mümkün mü?

Padişahlığı bırakmış İbrâhim ibn-i Edhem, yollara düşmüş, ailesini terk etmiş. Varlığını, saltanatını, hazinelerini sen terk edebilir misin? Hepsini terk etmiş ama, keramet almış, Allah'ın velî kulu olmuş, sevgili kulu olmuş. Allah istedi mi, çeker alır. Allah istemiyor ki, camisine gelemiyor. Allah istese, istetmez mi? İçine bir ateş, aşk ateşi verir, kıvranır, kıvrandırır. Gece duramaz, gündüz duramaz, göz yaşları pınar gibi akar, Allah'ın yolunda ne yapacağını şaşırır insan...

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kulunu kendisine bir çekmesi, "Gel yâ kulum!" demesi, dünyadaki insanların, cinlerin, cümlesinin ibadetlerinin, taatlerinin elde edeceği neticeden yüksek neticeleri kazandırır insana birden... Çekerse, evliyasından eder. Ümmi insanı sabaha evliya eder, alim eder; Kur-an'ı bildirir, hadisi bildirir.

Evliyaullahtan birine bir şey okuyorlar, sonra soruyorlar:

"—Bu hadis mi, değil mi?"

"—Değil..." diyor.

Başka bir şey okuyorlar:

"—Bu hadis mi?"

"—Evet bu hadis..." diyor.

Denemek için bir söz daha söylüyorlar. Ümmî adam, hiç mektep medrese görmemiş. Elifi bile tanımaz bir insan... Yarısını hadisten alıyorlar cümlenin, yarısını kendileri katıyorlar, bir cümle tanzim ediyorlar, okuyorlar ve soruyorlar:

“—Bu hadis mi?”

“—Şuraya kadar olanı hadis, ondan sonrası hadis değil...” diyor, biliyor yine...

Diyorlar ki:

“—Nereden biliyorsun?”

“—Hadis-i şerif söylenirken, ağzından bir yeşil nur çıkıyor. Hadis-i şerif olmadığı zaman, çıkmıyor.” diyor.

Onu görebiliyor musun sen? Görmüyorum. Tamam sen göremezsin. Allah ona nasib etmiş ona gösteriyor.

“—Dün akşam ne yaptın? Orada ne yapıyordun?” diyor müridine...

Akşam, bir gece evvel yaptığı şeyi, niye onu öyle yaptın bunu böyle yaptın diye soruyor.

“—Nereden biliyorsunuz efendim?” diyor.

“—Ben senin yanındaydım o zaman…” diyor.

Allah nasib etti mi, öyle yapıyor. Amma o kulların kalpleri tabii pırıl pırıl oluyor, altın gibi oluyor, lekesiz oluyor, safi oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi de böyle Peygamber Efendimiz’in şefaatine nail eylesin... Affına, mağfiretine, rahmetine erdirsin... Deve gibi, kendisinden kaçanlardan eylemesin...

Bir şeyi size söylemek istiyorum muhterem kardeşlerim: Şimdi bir kadıncağız geldi, gözü yaşlı ağlıyor, kocasından bahsediyor. Kadın mübarek bir kadın, belli; namazında niyazında... Kocası bir acayip adam, alnı secdeye gelmemiş, her şeye bir bahane buluyor. Bu bizim hocanın komşusu gibi, Allah’tan devenin kaçtığı gibi kaçıyor.

Şimdi böyle kimselere muhterem kardeşlerim, sizler kancayı takın, yardımcı olun, yanına gidin sohbet edin, konuşun, anlatın! Bildiğiniz kadar, hissettiğiniz kadar gerçekleri söyleyin, doğru yola çekmeye çalışın! Bakın, kardeşimiz hastaneye yatmış, karşısına gelen gayrimüslime İslâm’ı anlatmış. “Sen *Lâ ilâhe illa’llàh* de!” demiş, *Lâ ilâhe illa’llàh* demesine sebep olmuş. Onu o noktaya getirmiş. Çalışalım biraz!

d. Yalnız Allah'tan Korkun!

Türkiye'de anarşi hadiseleri olduğu zaman, fakültelerden biri azılı anarşistlerin karargâhı... Bizim arkadaşlarımızdan birisine:

"—Aman girme, seni vururlar asarlar, keserler!" demişler.

O da, "*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*" demiş, girmiş elini kolunu sallaya sallaya... Anarşistler de orada, belleri silahlı otuyorlar. Kurşunlar yağmur gibi, cuvvv, cuvvv... Polis gelemiyor oraya... Polis girerken kurşun yağdırıyorlar; geri kaçıyor.

Öyle bir durumda, fakülteye o girmiş;

"—*Selâmün aleyküm!*" demiş.

Bakmışlar, bir acayip adam karşılarında, kendilerinden hiç korkmayan bir kimse... Ötekilerin yüreği patlıyor, polisler gelemiyor.

"—Yâhu, sizin bu yaptığınız iş mi? Siz buraya Lenin'in, bilmem kimin resmini koymuşsunuz. Hiç başka bir insan resmi bulamadınız mı yâni? Fatih Sultan Mehmed Han'ın nesi eksik? Onun resmini koysaydınız kıyamet mi kopardı? Yâhu sizin bu yolunuzun ne özelliği var? Ne diye gidip başkalarına bel bağlıyorsunuz?" demiş.

Yarım saat kırk beş dakika konuşmuş; kimse bir şey dememiş. Yâni tatlı konuşunca veyahut insan Allah'a dayanınca, sözü de tatlı oluyor, tesiri de oluyor. Karşı taraf da gık diyemiyor. Gık dedirtmeyen de Allah...

Çünkü, bir insan Allah'tan korkarsa, her şey ondan korkar. Bir insan Allah'tan korkmazsa, o her şeyden korkar; ödü patlar, çifte tabancayla dolaşır. Aman şuradan bir şey olsa, tık yapsa; hemen o tarafa döner. Acaba buradan birisi bana bir kasıt mı ediyor diye, korkudan dalağı patlar. Şeker hastası da olur. Karaciğeri normal çalışmaz heyecandan...

Gangsterlerin ekseriyeti şeker hastası olurlarmış. Neden? Gergin bir sinirle yaşıyor, çifte tabancayla... Acaba hasmım nerede beni tepeleyecek, nerede pusu kuracak? Ömrünü böyle geçiriyor. Ama Allah yolunda yürüyen insan, "Öldürürlerse öldürsünler."

diyor.

Allah'ın ecelini öne almaya güçleri yeter mi bu biçarelerin? Karınca kadar kıymetleri yok... Allah'ın bana verdiği ömrü bunlar geri alabilir mi? Alamaz! Allah'ın nasib ettiği zamanda öleceksem, cihanın cümle tabipleri bir araya gelseler, beni bir an daha fazla yaşatabilirler mi? Vallàhi yaşatamazlar! Dünyanın ilacını içirseler, Amerikan reisicumhuru gelse, İngiltere kraliçesi gelse, bütün doktorları seferber etse; bitti iş... Bitti mi bitti, çaresi yok...

Onun için, korkmaya lüzum yok! Bir kere öleceğiz, bir sefer öleceğiz; yeri belli... O zamana kadar da yaşayacağız, çaresi yok... Onun için doğru düzgün olalım, ölümden korkmayalım! Ölümden kaçmayalım, Allah yolunda çalışalım, Allah'ın istediği kul olalım! Korkacaksak, Allah'tan korkalım!

وَتَخْشَى النَّاسَ، وَاللّٰهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ (الأحزاب:٣٧)

(*Ve tahşe'n-nâs, va'llàhu ehakku en tahşâhu*) [İnsanlardan korkuyordun, asıl korkmana lâyık olan Allah'tır.] (Ahzab, 33/37)

İnsanlardan korkulmaz, korkulursa Allah'dan korkulur. Çünkü Allah bir kimseye azab edecek oldu mu, kimsenin yardımı olamaz. Allah bir kimseye lütfetti mi de, kimse ona zarar veremez!

Biz Cevat Rıfat Atilhan'ı ziyaret ettik. İstiklâl Harbi gazilerinden, masonluk aleyhinde kitaplar filan yazmış bir kimse... Hadi bayram günü ziyaretine gidelim dedik, gittik. Kızıltoprak'ta oturuyordu, Kadıköy tarafında... Baktık ki alt katta, apartmanın alt katında oturuyor. Her taraf cam, balkon da toprağa yakın, bahçeye yakın... Camlarda da hiç demir parmaklık filân yok...

Bizi götüren bir arkadaş vardı, hukukta okuyan; biz de o zaman üniversite talebesiydik. O arkadaş:

"—Üstad! Sizin parmaklığınız yok, her taraf cam... Birisi bahçeye bir pusu kursa, şakır şakır kurşunları boşaltsa... Sizin

düşmanınız çok... Herkesi tenkit ediyorsunuz, bir sürü düşmanınız var... Sizi öldürürler, tedbirsizlik ediyorsunuz.” filân gibi sözler söyleyince, dedi ki:

“—Çocuklar! Allah insanı öldürmedi mi, ölmez insan... Ben Birinci Cihan Harbi’nde Filistin cephesinde astsubaydım. Bir kıtadan öbür kıtaya haberleri meşin çantama koyar, ben götürürdüm. Her tarafımdan kurşunlar cıv cıv diye geçerdi. Ben o kurşun yağmuru altında bir kıtadan öbür kıtaya giderdim, mektubu verirdim. Oradan haberi alırdım, öbür tarafa getirirdim. Bak hâlâ sağım!” dedi.

Cihan Harbi geçmiş, İstiklal Harbi geçmiş, Bin dokuz yüz elli’li seneler olmuş, Altmış’lı seneler olmuş. İşte bak, yaşattı mı Allah yaşatıyor.

Onun için, Allah’a kul olalım, Allah’a kul olmayı öğrenelim! Bilmiyorsanız, “Yâ Rabbi! Sana kulluk etmeyi bana öğret!” diye isteyin! İstenecek şey o...

“—Ben sana kulluğu nasıl yapacağımı bilmiyorum yâ Rabbi! Edeb erkân bilmez, usül bilmez bir yabanın biriyim. Senin dergâhına nasıl girilir, senin huzurunda nasıl durulur, sana nasıl kulluk edilir; bilmiyorum yâ Rabbi!. Cahilliğimi affet, bana öğret!” deyin; öğretir Allah...

Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne yalvarmayı öğrenin, iltica etmeyi öğrenin ki, Allah’ın mağfiretini göresiniz.

Rabbimiz Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri cümlenizi, cümlemizi şu gecenin sonsuz feyizlerinden istifade ettirsin... Bu gecede ne gibi mânevî işler olacaksa, hepsini lehimize eylesin... Her türlü tehlikeden, sıkıntıdan, kötü durumdan cümlemizi korusun… Bizi bu Şa’ban’ın yarısına eriştirdiği gibi, Ramazana da sıhhat ve afiyetle ulaştırsın...

Bu Şa’ban ayı, Rasûlüllah Efendimiz’in ayıdır. Rasûlüllah Efendimiz’i tanımaya, ona salât ü selâmı çok etmeye, ümetine güzel hizmet etmeye niyetlenelim! Ramazan da bizim ayımızdır, ümmetin ayıdır; biz de meyvaları toplamaya gideceğiz. Millet

Mildura'ya üzüm toplamaya gidiyor, biz de Ramazan'da sevap toplayacağız. Ramazan hasat mevsimi, hepsi olgunlaşacak sevapların; ibadetlerin karşılığını orada toplayacağız inşallah...

Ramazan bizin hasat mevsimimiz... İbadet edeceğiz, teravih kılacağız, sahura kalkacağız, oruç tutacağız; harama bakmayacağız, dilimize sahip olacağız, kimseyi incitmeyeceğiz. Oruç tutacağız, Allah için kendimizi sıkacağız, günahlara karşı direneceğiz. Şurada kadın varsa, başımızı bu tarafa çevireceğiz. Burada varsa, şu tarafa çevireceğiz. Orada varsa, buraya çevireceğiz. Orada da varsa, gözümüzü kapatacağız. Haramı yapmayacağız, günaha dalmayacağız, şeytana uymayacağız.

O şeytan bizi kendisiyle beraber cehenneme sürüklemeye çalışıyor. Yaka paça yakalamış, çek babam çek... Uçuruma yuvarlamak istiyor. "Gel beraber yanalım!" diyor. Kendisi yanacak ya, "Gel beraber yanalım!" diyor. Biz şeytana uymayacağız.

Rabbimiz bizi şeytandan korusun, nefisten korusun... Dünyanın fâni zevklerinden, lezzetlerinden korusun... İçkiden, kadından, kumardan korusun... Buranın bildiğim bilmediğim daha ne gibi mel'anetleri, tehlikeleri varsa, onlardan korusun... Bizi kendisine has kul eylesin...

Bizi bu gece mağfiret olanlardan eylesin, Rasûlüllah'ın şefaatine erenlerden eylesin... Bizi kendisine kul eylesin, Habibine ümmet eylesin... Bizi has, halis müslüman eylesin...

Bundan sonraki ömrümüze, hayır ve bereket ihsan eylesin. Ömrümüzü rızasına uygun geçirmeyi, Peygamber Efendimiz'in yanında haşr olmayı, cennetiyle cemâliyle müşerref olmayı nasib eylesin...

Bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!

01. 04. 1988 - Coburg Camii
Melbourne / **AVUSTRALYA**

20. HAYIRDA YARIŞMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ tâci ruûsinâ, kurreti a'yüninâ ve senedinâ ve mevlânâ ve nebiyyinâ muhammedini'l-mustafâ salla'llàhu aleyhi ve selleme ve alâ cemîi enbiyâi vel-mürselîn, ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Emmâ ba'du fekàle muhammedin SAS:[77]

مَنِ اشْتَاقَ إِلَى الجَنَّةِ سَارَعَ إِلَى الْخَيْرَاتِ ، وَ مَنْ أَشْفَقَ مِنَ النَّارِ لَهَا عَنِ الشَّهَوَاتِ ، وَمَنْ تَرَقَّبَ الموْتَ هَانَتْ عَلَيْهِ اللَّذَّاتُ ، وَمَنْ زَهِدَ فِي الدُّنْيَا هَانَتْ عَلَيْهِ الْمُصِيبَاتُ (هب. عن علي)

ME. 1147 (*Meni'ştâka ile'l-cenneti sâraa ile'l-hayrât, ve men eşfaka mine'n-nâri lehâ ani'ş-şehevât, ve men terakkabe'l-mevte hânet aleyhi'l-lezzât, ve men zehede fi'd-dünyâ hânet aleyhi'l-musîbât.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Çok değerli kardeşlerim! Cumanız mübarek olsun... Rabbimiz bu güzel, hayırlı, feyizli, sevaplı günün bereketinden, feyzinden

---

[77] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.370, no:10618, 10623; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.226, no:348; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.74; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXV, s.292; İbn-i Asâkir, *Ta'ziyetü'l-Müslim*, c.I, s.51, no:67; Kazvînî, *Ahbâr-ı Kazvin*, c.II, s.485; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.28, no:42; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.602, no:5886; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1324, no:43440; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1403, no:2406; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.440, no:45722, 45723.

cümlemizi hissedar eylesin... Ümmet-i Muhammed ve âlem-i İslâm için bugün ve bundan sonrası hayırlı olsun...

Sözlerin en kıymetlisi ve en güzeli Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kelâmıdır. Çünkü yaradandır, her şeyi bilir. Yolların en güzeli Peygamber SAS Efendimiz'in yoludur. Çünkü Allah'ın bize nümûne ve rehber olarak gönderdiği peygamberdir. Elbette her şeyi güzeldir, her sözü doğrudur. Onun için biz de zaman buldukça, siz kardeşlerimize üçer beşer, Peygamber SAS Hazretleri'nin hadis-i şeriflerinden okuyoruz.

Bu okuduğumuz kitap da [*Muhtârü'l-Ehâdîsi'n-Nebeviyye*], Peygamber Efendimiz'in soyuna mensub, Haşimî ailesinden bir mübarek alimin derlemiş olduğu bir hadis kitabıdır. Buradan, bugünkü nasibimiz olan hadisi şeriflerden okuyalım:

a. Cenneti İsteyen Hayırlara Koşturur

Peygamber SAS Efendimiz, Hazret-i Ali (*RA ve Kerramallahu veche*)'nin rivayet ettiği hadisinde şöyle buyurmuş: :[78]

مَنِ اشْتَاقَ إِلَى الجَنَّةِ سَارَعَ إِلَى الْخَيْرَاتِ، وَ مَنْ أَشْفَقَ مِنَ النَّارِ لَهَا عَنِ الشَّهَوَاتِ، وَمَنْ تَرَقَّبَ المَوْتَ هَانَتْ عَلَيْهِ اللَّذَّاتُ، وَمَنْ زَهِدَ فِي الدُّنْيَا هَانَتْ عَلَيْهِ الْمُصِيبَاتُ (هب. عن علي)

ME. 1147 (*Men iştâka ile'l-cenneti sâraa ile'l-hayrât*) "Cennete

---

[78] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.370, no:10618, 10623; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.226, no:348; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.74; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXV, s.292; İbn-i Asâkir, *Ta'ziyetü'l-Müslim*, c.I, s.51, no:67; Kazvînî, *Ahbâr-ı Kazvin*, c.II, s.485; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.28, no:42; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.602, no:5886; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1324, no:43440; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1403, no:2406; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.440, no:45722, 45723.

müştak olan, cennete şevk duyan, cenneti arzulayan, isteyen kimse boş durmaz; hayırlara koşturur, yarışırcasına koşturur.”

(*Ve men eşfaka mine'n-nâr, lehâ ani'ş-şehevât,*) “Cehennemden korkan insan ise, şehvetli, nefsin arzu etmiş olduğu lezzetli şeylerden vaz geçer, onlara yönelmez.”

(*Ve men tarakkabe'l-mevte hânet aleyhi'l-lezzât,*) “Ölümün bir gün gelip kendisini bulacağını bilen, onu gören-gözleyen, ölümün varlığından haberdar olan insana da lezzetler hafif gelir. Dünyanın keyifleri, lezzetleri pek tat vermez.”

(*Ve men zehede fi'd-dünyâ hânet aleyhi'l-musîbât.*) “Kim dünya hakkında müstağni davranacak, tok gönüllü, tok gözlü olacak bir tavırda ise; —ki, dinen makbuldür, buna zühd derler— ona da, başa gelen musibetler vız gelir, hafif gelir.”

Ne olursa olsun; nasıl olsa dünyanın kıymeti yok... Üzerinde, içinde yaşarken elbet buna benzer bazı şeyler gelecek; gelirse gelsin der.

Muhterem kardeşlerim! Özlenilecek, istenilecek, arzu edilecek, hasretinden cayır cayır yanılacak asıl elde edilmek için çırpınılacak yer, cennettir. Eğer insan cennetten başka şeyleri elde etmek için şu ömrü tüketiyorsa; gàfildir, cahildir, gözü perdelidir, kapalıdır, gerçekleri göremiyor, hayatı anlayamamış… Yazık, vah! Cennet varken insan başka şeyin peşine takılır mı, başka işin peşinden koşar mı? Cenneti kazanmak için aklını, fikrini çalıştırmaz mı; var gücüyle ona koşturmaz mı?

Seraa; Arapça'da müsâraat etmek demek ama, müşâreket ifade eden bir fiil... Yani süratle gidiyor, ama birisiyle yarışarak gidiyor. Yani iki kişi birbiriyle yarıştığı zaman, *müsâraat* derler buna... Süratle yarışmak, birisi ötekisini geçmek istercesine, Peygamber Efendimiz böyle buyuruyor: “Hayırlarda yarışırlar.” Ben daha çok yapayım, ben daha çok yapayım. Ben öne geçeyim, ben daha fazla yapayım diye yarışlı bir tarzda giderler. Neden? Cenneti anlamış, cennetin kıymetini biliyor, cennetin ne kadar değerli yer olduğunun farkında; onun için koşturuyor.

Ötekisi? O da farkında, o da onunla yarışıyor. O da ondan daha

hızlı koşturuyor. Mübarekler hayırda yarışıyorlar. Biri hayır yapıyor, ötekisi de yapıyor.

Peygamber SAS Efendimiz bir cihad bahis konusu olduğu zaman demiş ki:

"—Müslümanlar, para vereceksiniz! Düşmanla savaş yapılacak, zırh lâzım, kılıç lâzım, deve lâzım, ok lâzım!"

Bunların hepsi parayla; parasız olmuyor ki, hiç bir şey... Gideceksin, bir şey almak istediğin zaman, hemen onu yapan insan para istiyor. Bir yiyecek alacak olsan, para... Her şey para... Para lâzım demiş.

Ebû Bekr-i Sıddık RA, nesi varsa çıkarmış, vermiş. Rasûlüllah'ın has sahabesi, en kıymetli insan... Ümmetin en yüksek duygulu, en kuvvetli imanlı olanı... Rasûlüllah'a canını, malını, ailesini, her şeyini vermiş insan... Ne olacak, Resulüllah'ın işareti kâfi... Rızası nerede? Şurada... Hemen oraya her şeyini vermiş.

Hazreti Ömer; o da Rasûlüllah'ın has sahabesi... Ama her seferinde bakıyor ki, Ebû Bekr-i Sıddîk çok sevaplı işler yapıyor. Seviyor Ebû Bekr-i Sıddîk'ı ama; o para istendiği zaman demiş ki:

"—Bu sefer öyle çok vereyim ki, o kadar çok vereyim ki, Ebû Bekr-i Sıddîk'ı geçeyim! Şu mübareği geçeyim, hep benden daha fazla hayır yapıyor." demiş.

O da düşünmüş, taşınmış, bütün mal varlığının yarısını getirmiş Rasûlüllah SAS'e teslim etmiş:

"—Buyur yâ Rasûlallah! Para istemiştin, paraya ihtiyaç var demiştin; buyur!" demiş.

Burada şunu söyleyeyim muhterem kardeşlerim:

Rasûlüllah SAS Efendimiz paraya, dünyalığa kendisi değer vermemiştir. Peygamber SAS Efendimiz'e para, mal ve mülk geldiği zaman, altınları sofranın üstüne buğday yığar gibi yığdırtırdı. "Dökün şuraya!" derdi, dökerlerdi. Gelene avuçla verirdi. "Al, sen de al, sende al!" derdi. Bittiğinde elini silkerdi. Tamam... Para biriktirmezdi Rasûlüllah Efendimiz...

Hasır üstünde yattı. Kendisine kâşâneler, köşkler, saraylar yaptırmadı.

Bir keresinde, bir güzel elbise hediye etmişler, çok güzel... Sahabeden birisi de:

“—Çok güzel yâ Rasûlallah! Bunu bana versene...” demiş.

“—Al!” demiş, çıkartmış onu da ona vermiş.

Rasûlüllah Efendimiz böyle...

Birisi ganimet olarak getirilmiş olan koyun sürüsünü görmüş.

“—Aman, ne kadar güzel sürü yâ Rasûlallah!” demiş.

“—Çok mu güzel, çok mu beğendin?”

“—Evet çok beğendim. Besili hayvanlar, baksana kuyrukları nasıl sallanıyor, nasıl sıhhatli; yemişler, içmişler, otlamışlar, yağlanmışlar. Çok kıymetli bir sürü...”

“—Al öyleyse!”

“—Hepsini mi yâ Rasûlallah!”

“—Evet hepsini al!”

Hepsini birden almış. Bütün sürüyü bir insan, bir köylü, bir bedevi almış. Sevincinden uçarak, köyüne, kabilesinin olduğu yere akşamüstü bir sürüyle dehleyerek gelince; yakınları demişler ki:

“—Bu ne?”

“—Bunu bana Hazret-i Muhammed verdi. Öyle veriyor ki, fakirlikten kokmayan insanın verişiyle veriyor.” demiş.

Nasıl veriyor? Arkasından fakirlik gelecek diye korkmayan bir insanın verişiyle veriyor. Allah verir. Kendisi çıkartıp verir.

Ertesi güne mal biriktirmemiş Rasûlüllah Efendimiz. Onun için, kendisinin yanında mal yok... Olsa, kimseden bir şey istemez. İsterse, onlar sevaba girsinler diye ister. Kendisi bir bütçe yapıp da, parayı biriktirip saklamamış. Kendisi aç yatmış. Cebrâil AS kendisine geldiği zaman demiş ki:

“—Ya Rasûlallah! Allah-u Teâlâ Hazretleri sana selâm ediyor. Dilersen şu Mekke’nin dağlarını senin için altın yapacak. İster misin?”

“—İstemem yâ Cebrâil, istemem! Çok şükür halime... Bir gün

tok olayım, şükredeyim; iki gün aç olayım, sabredeyim, karnıma taş bağlayayım... Muhammed'in ailesinin azığını günü gününe yapsın Rabbimiz; istemem fazla... Çünkü çok verdi mi, zenginlerin halleri mâlûm...” diye zenginliği istememiş.

Bu yüzden, “Ordu için para lâzım!” diye söyleyince, Hazret-i Ömer malının götürüp yarısını veriyor. Kolay değil, yarısını vermek kolay değil. Verdikten sonra da şöyle bir kenara çekilip bir derin nefes alıp soruşturmuş:

“—Acaba bu sefer Ebû Bekr-i Sıddîk ne kadar altın verdi? Ben onu geçtim mi?” diye sormuş.

Ohooo, Ebû Bekr-i Sıddîk nesi varsa vermiş. Bunun üzerine Hazret-i Ömer diyor ki:

“—Yine onun gibi yapamadım!”

Çünkü, Ebû Bekr-i Sıddîk o... Ebû Bekr-i Sıddîk'ın hali başka... Allah o mübareklerin şefaatlerine cümlemizi nail eylesin...

Onun için muhterem kardeşlerim! Nasıl onlar, Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömerü'l-Fâruk, o sahabe-i kiram birbirleriyle yarışmışlarsa; nasıl dedelerimiz hayırlarda yarışmışlarsa; camiler, medreseler, hanlar, köprüler, imaretler, aş haneler, bîmarhaneler, hastahaneler yapmışlarsa; her taraf, iki adımda bir tarihi eser dolu... Neden? Her zengin, öldükten sonra benim sevabım devam etsin diye hayır yapmış da, onun için...

Biz tarihî eserlerin kıymetini bilmiyoruz ve önümüze geleni yıkıyoruz.

“—Aaa, bu ne ya?”

“—Bu da bir tarihi eser...”

“—Yık! Yolu yapalım, buradan geçsin gitsin!”

Cami yıkmışız, medrese yıkmışız, Hele hele medreselere büyük düşmanlık edilmiş, yıkılmış.

Zahidü'l-Kevserî Hazretleri var; Arap aleminde şöhret kazanmış, çok büyük alimlerimizden... “Onun köyüne gidelim, ziyaret edelim mübareği!” dedik. Düzce'de, kalktık gittik. Bizim yolumuzun yolcusu, bizim tarikatımızdan, meşayıhtan,

halifelerden birisi...

Dediler ki:

“—İşte, onun camisi şurası!”

Büyük alim, kitaplar yazmış Arapça... Bütün Arap alemi biliyor, tanıyor. Bugün yaşayan o büyük alimlerin hepsi biliyorlar. Abdulfettah Ebû Gudde filân talebesi olmuş, hayran hepsi ona... Baktım bir camii var... Yağmur yağıyordu, arkasında, son cemaat yerinde biz ikindi namazını kıldık. Dediler ki:

“—Zâhidü’l-Kevserî’nin bu caminin etrafında medresesi var idi... Kırk elli sene önce yâni, medresesi var idi.”

Eee, şimdi nerede? Şimdi yerinde yeller esiyor, yok...

Filânca şehre gidiyorum. İşte bu cami, bu caminin yanında da böyle medreseler vardı ama, yıkıldı. Eee, cami ilimsiz olur mu? Cami ilimle beraber yürümüş.

Peygamber SAS Efendimiz sahabesiyle sabahlamışlar camide bazen... Muhabbetin tatlığından, sohbetin güzelliğinde vaktin

nasıl geçtiğini anlayamamışlar. Sabahlara kadar orada, Peygamber Efendimiz'in mescidinde sabahladıkları olurmuş. Dört yüz elli kişi birikirmiş orada... Peygamber Efendimiz'in ilmini öğrenmek için... Kimisi Kur'an okuturmuş, kimisi fıkıh, kimisi tefsir, kimisi hadis üzerinde, harıl harıl bir çalışma olurmuş.

Cami demek ilim merkezi demek, ilim demek, irfan demek... Müslüman demek, alim demek... Müslümanın ilmini alırsan, tatsız-tuzsuz yavan bir şey kalır. Müslüman ilimde ilerledikçe, kâmil insan olur, yüksek insan olur.

Camiyi medreseden ayırırsan, sadece ibadet et, tamam. Namazı kıl;

"—*Allàhu ekber, Allàhu ekber, Allàhu ekber, Allàhu ekber!*"

Kalk evine git! Eee? Ben bu namazı evde de kılardım. Evde de ezan okurdum. Bu caminin vazifesi ne?

Bu caminin vazifesi müslümanları öğretmek, yetiştirmek...

Müslümanlar dini öğrenecekler, birbirlerine öğretecekler. Gençler yetişecek, kadınlar yetişecek, cahiller yetişecek, herkes birbirinden ilim öğrenecek, irfan öğrenecek, hayırlı şeyler olacak. İşte böyle camiler, medreseler, her şeyleri yapmış dedelerimiz... Onların ömürleri gelmiş geçmiş, sıra bize gelmiş. Bakalım biz, bizden sonra arkamızda bize sevap gelmesine sebep olacak hangi hayırlı işleri yapacağız? Kim parasına kıyar da bu işleri yapar?

(*Men iştâka ile'l-cenneh*) "Kim cennete müştak olursa, cenneti arzu ederse; (*sâraa ile'l-hayrât*) hayırlara koşturur."

Ama cennetten haberi olmayan, cennetin kıymetini bilmeyen insanlar onun peşinden koşmayabilirler. Onlar dünyalık şeylerin peşinde koşarlar, koşarlar; bir gün de melekü'l-mevt başına dikilir:

"—Ver bakalım emâneti, zamanı geldi!" der.

"—Efendim, şu hayrı yapacaktım, bu hayrı yapacaktım; bana biraz daha mühlet ver! İnsan önceden bir telgraf çekmez mi, haberdar etmez mi; böyle ansızın mı gelinir? Bak, hiç de hazırlık yapamadım." filân der.

Bizim mahallede bir güzel manzaralı köşk gösterdiler ki, dört tane, beş tane evin yerini almış; tepenin üstünde, Sapanca Gölü'ne nazır, kartpostal manzarası gibi şahane manzaralı bir yer... Köşk de iki üç katlı, kanatlı, kuyruklu, Osmanlı kalyonu gibi orada öyle duruyor. Şahane bir şey... Garajı var, alt katı var, orta katı var, üst katı var...

Dediler ki:

"—Bunun sahibi bir zengin madenci idi, maden ocağı işletirdi. Öldü, bir karısına kaldı şimdi burası..."

"—Ama, hayır yapamadı hocam, hayır yapamadı." dedi oradan birisi... "Bir keresinde bizim mahallenin camisi için para istedim. Tamam tamam, vereceğim vereceğim dediydi, vermedi." dedi.

"—Bana bak, bilmem ne efendi!" demiş, adını söylemiş. Ben burada adını söylemiyorum. "Bak, hepimiz ölüyoruz. Sen de bir gün ölür gidersin!"

"—Beni ölümle korkutma!" demiş.

"—Hastalanırsın, ölürsün, hayır yapamazsın; fırsat varken yap!"

"—Beni ölümle korkutma, yapacağım yapacağım..." demiş.

"Ertesi gün duydum, adam hastaneye düşmüş. Üzüldüm, pişman oldum. 'Tüh, şimdi benden bilecek!' diye... Yâni, 'Ben öyle söyledim, bu sefer adam benden bilecek!' diye mahcub oldum, özür dilemek için, geçmiş olsun demeğe gittim. Beni görünce ağlamaya başladı o zengin adam..." diyor.

Niye ağlar yâhu? Sırtı kale gibi sağlam adam ağlar mı? Ölüm geldi mi, hayat bitti mi zenginlik kalmaz. İnsan o ölüm meleğinin karşısında zebun oldu mu, karıncadan aciz olur. Başlamış böyle hüngür hüngür ağlamaya...

"—Yâhu, sen bana dedin de yapmadım; hele bir iyi olayım yapacağım!" filân demiş.

"Ben de artık acıdım, teselli ettim: '—Yâhu meraklanma, bu hastalıktan sen kurtulursun inşaallah!' dedim.

Biraz ağladı, duygulandı. Ondan sonra hastaneden çıktı. Ben

de sevindim çıktığına... Fakat, çıktığında bir daha gittim hayır yapması için, yine yapmadı.” diyor.

İyileşince yine yapmamış. Hastaneye düşünce yapıyor, yapacak; yapmıyor. Cek, cak, yapacak, olacak... İnşaallah, maşaallah... Yapamamış, yapamamış... Yâni bu oyuncak değil ki... Ondan sonra, bir keresinde de Azrail hakikaten gelmiş, almış canını gitmiş.

“—Hiç hayır yapamadı hocam!” diyor.

Allah hayır yaptırmamış, işin özeti o... Demek ki, parası helâl değildi. Herhalde işçilere parasını tam vermedi, herhalde bir takım hileler yaptı, Allah ona hayır yaptırmamış. Çünkü hayır yaptırsaydı, kâr edecekti. Yaptırmamış ki, kâr etmemiş, ahirete zararlı gitmiş. Cennetin kıymetini bilememiş, cenneti kazanacak işi yapamamış.

b. Cennetin Nimetleri

Şimdi bak, şu Avustralya’nın Sydney şehri var, Melbourne var, tatlı yerleri var... Sana deseler ki:

“—Bu Avustralya’dan sana deniz kenarından bin dönüm yer vereceğim!”

“—Yâhu alay mı ediyorsun?” filan der insan... “Kim veriyor? Kim kaybetmiş de kim alıyor?” filân der.

“—Vereceğim yâhu! Hakîkaten şunu şöyle yap, vereceğim... Şunu şöyle şöyle yaparsan, üç sene sonra sana şurasını vereceğim. İşte, şunları yapmak şartıyla... Altına bir imza, al işte... Al sana senet de veriyorum.” dese, insan ne yapar?

“—Üç sene sonra, filânca sahilde şu kadar gölü olan, şu kadar ormanı olan, bu kadar korusu olan, bu kadar çiftliği olan, şu kadar zenginliği olan yeri verecekler.” diye üç sene çalışır.

E, Allah da bize cenneti anlatıyor, köşklerini anlatıyor, nimetlerini anlatıyor. Bildirmiş önceden, peygamberler göndermiş, kitaplar göndermiş; anlata anlata bitiremiyoruz. Cennet Allah’ın rahmetinin diyarı, rahmetinin yurdu... Allah’ın sevdiği kullarına mükâfatı, ikrâmı...

Sen bir kimseye mükâfat verecek olsan, cebinden çıkartırsın, elin titreye titreye on mark verirsin. Zengin bir insan çıkarttığı zaman bin mark verir. Çok çok zengin bir insan çıkarttığı zaman, büyük bir yer bağışlar. Bu kâinatın sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri, cennetin en aşağı derecesindeki bir insana, bu yeryüzü ve bu gökler kadar yer verecek ve bunların misli kadar yer verecek! Yedi kat semâvat ve yeryüzü kadar yer verecek, cennete en son giren insana, derecesi en aşağıda olan insana... Allah-u Teâlâ Hazretleri cömertlerin cömerdi...

Orada neler var? Hizmetçiler var, kadın hizmetçi, erkek hizmetçi, gözleri bilmem şöyle tarif edilen, böyle tarif edilen o hùriler var... Hùrilerden bir tanesini rüyada görmüş, şöyle bir cemalini göstermiş Allah birisine... Adamın aklı başında gitmiş, dünyayı görmemeğe başlamış. O hûri kızı ona demiş ki:

"—Bana ne zaman geleceksin? Hasret kaldım sana!" demiş.

Adamın dünyaya bakacak hali kalmamış, dünyayı dönüp bakası kalmamış. Ondan sonra şehid olmaya can atmış, şehid

olmuş. Cennete gitmiş.

Yani eğer, hùri kızlarından bir tanesi parmağının ucunu şu dünya ehline gösterseydi, semaları, yerleri aydınlatırdı. karanlık yer kalmazdı. Öyle imkânlar, öyle nimetler…

Cennet nimetleri hakkında buyrulmuş ki:[79]

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مَا لاَ عَيْنٌ رَأَتْ، وَلاَ أُذُنٌ سَمِعَتْ، وَلاَ خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ (م. حم. طب. ك. عن سهل بن سعد)

(*İnne fi'l-cenneti mâ lâ aynün reet, ve lâ üzünün semiat, ve lâ hatara alâ kalbi beşerin*) "Muhakkak ki cennette, hiç bir gözün görmediği, hiç bir kulağın işitmediği ve hiç bir kimsenin hatır ve hayaline dahi gelmemiş olan nimetler vardır."

E, bunları almak istemez misin? Herkes ister ama, ya Allah'ın vaadine inanmıyor... Allah kandırıyor mu? Hâşâ sümme hâşâ... Allah kandırır mı, vaadi hak değil mi, vaad ettiği zaman vermez

---

[79] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2175, no:2825; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.334, no:22877; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.448, no:3549; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.122, no:5706; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.431, no:7520; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.30, no:33973; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.354, no:6919; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.170, no:463; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.462, no:9958; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.1185, no:3072; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2174, no:2824; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.313, no:8128; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.91, no:369; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.428, no:2819; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.30, no:33974; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.416, no:20874; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.346, no:382; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.317, no:11085; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.119, no:36; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.93, no:135; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.480, no:1133; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.200, no:394; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.184, no:11439; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.224, no:738; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.262; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.I, s.170, no:27; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.526, no:39241; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.IX, s.115, no:8030.

mi? Amenna ve saddaknâ, verir.

"—O zaman, ben iyi kul olayım!" diyeceksin, çalışacaksın, cennet için koşturacaksın. Canını isterlerse, canını vereceksin. Bu kadar basit... Can zaten senin değil ki, can emanet... Atsan atamazsın, satsan satamazsın. Canı sana Allah vermiş. Bu burada biraz dursun, sen buna iyi bak demiş. Sen emanetçisin. Yeri geldiği zaman, canım feda olsun diyeceksin.

Canım fedâ olsun senin yoluna,
Adı güzel, kendi güzel Muhammed!
Şefaat eyle bu kemter kuluna,
Adı güzel kendi güzel Muhammed!

Ne güzel söylemişler ve lafta da kalmamışlar, vermişler canlarını da... Dedelerimiz canlarını vermiş mi, vermemiş mi? Vermişler. Allah şefaatlerine erdirsin... Şehid olmuşlar, gazi olmuşlar,

Savaşta ölmedikleri zaman üzülmüşler; "Niye ölemiyoruz yâhu? Savaşa giriyorum giriyorum, ölemedim." diye. Halid ibn-i Velid İslâm komutanlarının büyüklerinden, diyor ki:[80]

لَقَدْ شَهِدتُ مِائَةَ زَحْفٍ ، وَمَا فِي بَدَنِي مَوْضِعُ شِبْرٍ إِلاَّ وَفِيهِ ضَرْبَةُ

سَيْفٍ ، أَوْ طَعْنَةُ رُمْحٍ ، أَوْ رُمْيَةُ سَهْمٍ ؛ ثُمَّ هَا أَنَا أَمُوتُ عَلَى فِرَاشِي

كَمَا يَمُوتُ الْعِيرُ ، فَلاَ نَامَتْ أَعْيُنُ الْجُبَنَاءِ !

(*Lekad şehidtü miete zahfin*) "Yüz tane savaşa girdim." diyor. Kolay değil...

(*Ve mâ fî bedenî mevdıu şibrin illâ ve fîhi darbetü seyfin, ev ta'netü rumhin, ev rumyetü sehmin*) "Şu vücudumda bir kılıç

[80] İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.313; İbn-i Abdilber, *el-İstîâb*, c.I, s.127.

darbesi, bir ok veya bir mızrak yarası olmayan bir karış yer bulamazsın!" diyor.

Her tarafı yaralanmış. Savaşlar oyuncak değil, can pazarı... Vuruyorsun, kırıyorsun, yaralıyorsun, yaralanıyorsun filân. Yüz tane savaşa girdim diyor.

(*Ve hâ ene emûtü alâ firâşî!*)"İşte görün, şimdi yatağımda ölüyorum!" diyor.

(*Felâ nâmet a'yünü'l-cübenâe!*) Korkakların gözleri açılsın, uyumasınlar!" demiş.

"—Neden şehid olamadım?" diye üzüntüsünden sızlanıyor.

Bizimkiler şehid olamadığı zaman üzülmüşler. Çünkü can Allah'ın... Çünkü, öldükten sonra dosdoğru cennete gidecek. Çünkü şehidin kanı yere damlarken, ilk damlası yere damladığı anda derhal cennete gidecek. Allah makamını gösterecek, derhal cennetine gidecek. İstemez mi insan; ister.

Büyüklerden bir tanesini [İskilipli Atıf Hoca] hapse atmışlar, ertesi gün asacaklar. O da bir sürü müdâfaanâme hazırlamış; "Haklıyım, işte kanun, işte nizam, işte usül, işte erkân..." diye uzun uzun yazmış. Geceleyin rüyada Peygamber SAS Efendimiz'i görmüş. Demiş ki, Rasûlüllah Efendimiz.:

"—Bize gelmeyi istemiyor musun? Ne bu böyle müdafa hazırlıkları filân?" demiş.

Ertesi sabah kalkmış, müdâfaanâmesini cart cart yırtmış, ufalamış, atmış bir kenara... Neden? Rüyada Rasûlüllah Efendimiz'i gördü. "Bize gelmek istemiyor musun? Ne bu böyle kaytarmaya çalışman?" gibilerden deyince, ölüm gözüne görünmedi.

Onun için cenneti, Allah-u Teala Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de çok anlatıyor. Kur'an okusak anlayacağız biraz... Öyle sûreler var ki, sabahtan akşama okusan, cennetin güzelliklerini anlatıyor. Öyle hadis-i şerifler var ki, bir hadis-i şerifi okusam, cemaat bayılır; cennetin güzelliklerini anlatıyor. İnsan bilecek ki, fedakârlık yapabilsin.

Hani ne derler:

"—*Kaz gelen yerden tavuk esirgenmez!*"

Çünkü daha fazlası gelecek. İnsanoğlu böyle biraz menfaatperest işte... Keşke menfaat kaygusu olmadan, sırf böyle vefâlı ve sàdık bir kul olarak yapabilsek. Yâni, "Ben böyle bir karşılık beklediğimden değil de, Rabbimi sevdiğimden güzel kulluk ediyorum; her şeyim ona feda olsun!" diyebilsek...

Râbia'yı Adeviyye kadın ama, ne biçim kadın, ne kahraman bir kadın... Allah şefaatine erdirsin... Demiş ki:

"—Yâ Rabbi, ben sana eğer cennet için ibadet ediyorsam, sen beni cennetine ebediyyen koyma! Eğer ben cehennemden korkuyorum diye sana ibadet ediyorsam, beni cehennemin içine at, cayır cayır yak! Ben bunlar için yapmıyorum. Eğer ben, sırf seni sevdiğimden sana ibadet ediyorsam, o zaman beni sevdiğime kavuştur!" diyor.

Ne arif kadınlar var... Ne kahraman insanlar gelmiş geçmiş... Canlarını feda etmeye gelmişler. Helalleşmişler, kefenlerini yıkamışlar, sarık diye başlarına sarmışlar, kaybolmasın, bir yerde

düşmesin diye başlarına sarık diye sarmışlar. "*Allah Allah! Allah Allah!*" diye yürümüşler gitmişler silahların üzerine... Bir gül bahçesine girercesine, gülistana gidercesine...

İman böyle yaptırır. İman sahtekârlıkla yürümez. Allah kulun imanını mutlaka sınar, tecrübe eder. Yani, Allah'ı kandırmak mümkün değildir. Mutlaka insanın, ihlâsını, temizliğini, paklığını göstermesi lâzım kalbinin...

"—Benim kalbim temiz!"

Deterjanla mı yıkadın? Üç defa mı yıkadın, beş defa mı yıkadın? Şartladın mı, şartlamadın mı? Temizliği nereden belli?

"—Namaz kılar mısın?"

"—Kılmam."

Demek ki temiz değilmiş, Allah'ın emrettiği bir namaz kılma işini beceremiyorsun.

"—Zekat verir misin?"

"—Hık mık, vereceğim de, vermedim de, şöyle de, böyle de, yarısını verdim de, öbür yarısını..."

Olmaz! Allah sana veriyor malı, kırkta birini verirken elin titriyor. Kırkta birini vereceksin, otuz dokuz tanesi sana kalacak mübarek, ne telaş edip duruyorsun? Kırkta bir... Zekâtın parada nisbeti kırkta bir... Onu verirken eli ayağı titriyor adamın... Vermemek için bin bir türlü hile yapıyor, kaytarıyor. Candan ver!

Zekât, vereceğin hayrın asgarî çizgisidir; kırkta beş de verebilirsin. Ne olur yani, daha fazla versen? Daha çok sevab kazanırsın. İşte bunları mü'minler yapar. Ancak yani cennete müştak olanlar bu işleri yapabilir. Müştak olmayanlar kaytarır. Allah bize hakîki iman nasib etsin...

c. Cehennemden Korkan Günahlardan Uzak Durur

وَمَنْ أَشْفَقَ مِنَ النَّارِ لَهَا عَنِ الشَّهَوَاتِ ،

(*Ve men eşfaka mine'n-nâri lehâ ani'ş-şehevât*) "Kim

cehennemden korkarsa, o zaman zevkli, safalı işlerden, keyifli, nefsin hoşuna giden işlerden uzak durur."

"—Şurada çalgı var, burada eğlence var... Burada Ortaşark'ın en büyük oryantalist dansözü gelecek, dans edecek; şöyle keyif var, böyle safa var... Biletleri şu kadar bin lira ama, ben sana bedava veririm. Gel seninle bir masa tutalım, felekten bir gece çalalım!"

"—Sen felekten bir gece çalmıyorsun, sen kendine cehennemde yer hazırlıyorsun!"

Cehennemin kötülüğünü bilen günahlardan uzak durur, günahlar ona tatlı gelmez.

Allah razı olsun analarımızdan, babalarımızdan; bizleri salih, iman ve imanın zevkini alacak bir şekilde yetiştirmişler. Bir gazinoda bir çalgı sesi duysak, benim midem bulanıyor, sevemiyorum. Millet oraya nasıl gidiyor, nasıl orada vakit geçiriyor? Benim ruhuma bir kasvet çöküyor. Neden? Cehennem var... Herkes bilir keyif yapmasını, eğlenmesini, keyfince yaşamasını, nefsine uygun olarak yaşamasını...

İslâm, nefse biraz mani olmak, nefsin arzuların engellemek yoludur. Sıkacaksın kendini, Allah rızası için fedâkârlık yapacaksın. Haramlara karşı direneceksin, günahlara gitmeyeceksin.

"—Ama içim çok istiyor."

İşte içinden şeytan istettiriyor, nefis istettiriyor; yapmayacaksın!

"—Alışmışım bir kere, bırakamıyorum."

Yazıklar olsun bizim müslümanlığımıza, Allah rızası için bir basit şeyi bırakamıyoruz! Bir sigarayı bırakamıyoruz. Yâhu zararlı, ciğerini duman dolduruyor, içme bunu!

"—Hocam, zaten haram değilmiş. Peygamber Efendimiz'den bu hususta hadis yok, Kur'an-ı Kerim'den ayet yok; onun için haram değilmiş. Nihayet alimler mekruh diyorlar. Müsaade et de, şöyle kapının arka tarafında içeyim!".

Yâhu kendine zararı var! Yâni, bir babayiğitliğini görelim

bakalım, Allah rızası için sigaradan bile vazgeçemiyorsun. Küçük, şu kadarcık sigara seni tuşa getiriyor, yeniyor. Küt aşağıya... Koca pehlivan adam, bir doksan boyunda adam yenilmiş, sırtı minderde... Üstünde kim var? Arıyorsun bakıyorsun kim yenmiş bunu? Sigara yenmiş. Parmak kadar sigara, bir doksan boyundaki adamı yeniyor. Nasıl yeniyor? Vaz geçemiyor. İçme diyorsun; zararlı olduğunu biliyor, nefesi tıkanıyor ama içiyor.

Yâni biraz cehenneme götürecek şeylerden vazgeçebilmesini; şehvetli, arzulu şeylerden uzak durmasını bileceğiz.

d. Ölümü Gören Hayattan Zevk Almaz

وَمَنْ تَرَقَّبَ الْمَوْتَ هَانَتْ عَلَيْهِ اللَّذَّاتُ ،

(*Ve men tarakkabe'l-mevte hànet aleyhi'l-lezzât*) "Ölümü gören, lezzetlerden zevk alamaz."

"—Etrafımızda ölüm var mı?"

"—Var..."

"—Burada mezarlık var mı?"

"—Var..."

"—Yakınlarımızdan, gençlerden, yaşlılardan, çocuklardan bazı kimseler, vadesi yetince aramızdan ayrılıp gidiyor mu?"

"—Gidiyor."

"—Bize de gelebilir mi sıra?"

"—Gelebilir."

"—Ne zaman gelir?"

"—Ne bileyim hocam..."

"—Bugün de gelir, bir saat sonra da gelir, bir gün sonra da gelir, bir ay sonra da gelir, bir sene sonra da gelir... Dedesi durur, torun ölür. Hastanın başındaki refakatçi ölür, hasta sağ salim sabaha çıkar. Allah'ın işi belli olmaz, ölüm herkesin başında..."

"—Aman o zaman ben böyle lezzetli şeylere pek dalmayayım, biraz ilim öğreneyim, biraz Allah'ın sevdiği işleri yapayım! Cenneti kazanmaya bakayım, cehennemden korunmaya

çalışayım!" filan diye, insan o zaman bu lezzetleri küçümsemeğe başlar.

e. Dünyadan Yüz Çevirene Musibetler Hafif Gelir

وَمَنْ زَهِدَ فِي الدُّنْيَا هَانَتْ عَلَيْهِ الْمُصِيبَاتُ .

(*Ve men zehede fi'd-dünyâ hânet aleyhi'l-musîbât.*) "Kim bu dünyadan yüz çevirirse, kim dünya hakkında müstağni davranacak, tok gönüllü, tok gözlü olacak bir tavırda ise, ona da başa gelen musibetler vız gelir, hafif gelir."

Bizim dinimizde dünya, bir aldatıcı imtihan unsuru olarak çıkıyor. Dünya nedir? Bu köşkler, bu evler, bu paralar, bu pullar, bu imkânlar birer imtihandır. Bunlar, insanları aldatıyor. İnsanlar birbirlerini bunun için öldürüyor. Katillikler, hırsızlıklar dünya hırsından oluyor.

Adam'ın biri koskocaman bir mahalle kurdu. İstanbul'un dışında... Yüksek yüksek apartmanlar, yerleştirdi oraya, kocaman bir mahalle kurdu. Çok zengin bir adamdı, fakat nasıl öldü? Çocuğu öldürdü. Neden öldürdü? Paraların daha çabuk eline geçmesi için... "Babam mani oluyor, bu paraların hepsini tam yememe... Şunu öldüreyim, miras olarak paraların hepsi bana daha çabuk gelsin!" diye, babasını öldürdü oğlu... O mahallelerin milyonları cazibeli geldiği için...

İnsanoğlu işte bu dünyadaki bütün hataları, bu dünya sevgisinden yapıyor. Düşünün; aramızdaki çekişmeler, çatışmalar, münakaşalar, sıkıntılar ve saireler... Ekseriyeti dünya metaından, menfaatinden dolayıdır. İşte bu sıkıntılara ve risklere karşı müslüman, dünya menfaatlerine metelik vermeyerek kendisini korur. Dünya senin olsun, Allah helalinden versin...

Bak, Peygamber Efendimiz ne demiş Cebrâil AS'a:

"—Yâ Muhammed! Sana istersen Mekke'nin dağlarını altın

yapayım!” diye Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin teklifini getirdiği zaman;

“—Ben istemem!” demiş.

Yâni isteseydi Hazret-i Süleyman AS gibi aynı zamanda sarayları, orduları olan bir peygamber olabilir miydi Peygamber Efendimiz? Olurdu. O ne isterse, Allah ona onu nasib ederdi. Fakat, Peygamber Efendimiz dünyaya metelik vermedi.

Hazret-i Ömer, bir gün Peygamber Efendimiz’in yanına geldi. O da uyandı kalktı ki, alnına, yüzüne, böyle eline, üzerinde yattığı hasırın izleri çıkmış. Hasır üstünde yatıyordu, bir yumuşak minderi yoktu.

Bir keresinde içine yumuşak lifler konulmuş güzel bir yatak getirdi zengin bir kadın... Hazırlamış deriden bir yatak, getirdi, Peygamber Efendimiz’e verdi. Yani olmadığından değil kardeşlerim, o noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum. Yokluktan değil Peygamber Efendimizin yaptığı! Yatağı getirdiler, bir gece yattı üstünde... Yumuşacık bir yatak... Hani bizim şimdi yataklarımız var ya; şöyle o tarafa dönüyorsun içine batıyorsun, bu tarafa dönüyorsun, içine batıyorsun... Oh, rahat... Yastıklar kuş tüyü... Onlar gibi olmasa bile rahat bir yatak...

Yattı Peygamber Efendimiz, yatak rahat olduğu için o gece teheccüd namazına kalkamadı. Ertesi gün dedi ki:

“—Bu yatağı alın, götürün!”

Neden? Rahat yatak, hediye gelmiş; teheccüd namazına kaldırtmadı, rahat uyuttu. Sert bir tahta üzerinde yatsa, uyanacaktı. Ama o gece, o rahattan derin bir uykuya daldığından, kim bilir yorgundu belki... Gündüz Arabistan’ın zaten havası sıcak oluyor... O gece kalkamayınca, “Bu yatağı kaldırın, götürün!” dedi.

O paraların birazını ayırsaydı, azcığını ayırsaydı, yani herkese verdiği bir avuç kadar, kendisine de bir avuç ayırsaydı Peygamber Efendimiz; kimseye muhtaç olmadan ne evler yapardı. Şimdi Suudlular Cidde’de bir saray yaptırıyor; otomobille beş dakika duvarı boyunca gidiyorsun, hududunu bitiremiyorsun. Yüksek

duvarlar böyle, içerisinde de ne olduğunu görmüyorsun.

Medine-i Münevvere ovasını seyredecek kral hazretleri, oraya bir saray yaptırdı. Şehrin içinde bir saray, Riyad'da bir saray, Tàif'te bir saray... Belki bir kaç tane saray... Yaptıramaz mıydı Peygamber Efendimiz? Yaptırırdı. Ama dünyaya önem vermedi, ahirete önem verdi. Eline geleni hemen harcadı.

Onun için, biz de asıl yurdumuzun, yerimizin ahiret olduğunu bilelim, ahirete hazırlanalım! Bu dünyada başımıza gelen musibetlerin imtihan olduğunu bilelim. Onları Allah bize imtihan için gönderiyor bu musibetleri, bu belâları... Bunlara sabredip ecrimizi kazanalım, sabır imtihanımızı başarıyla tamamlayalım! Lezzetlere, keyiflere aldanıp da, ahireti unutmayalım!

Allah bizi bu dünyaya, kendisine güzel kulluk edelim diye göndermişken, biz bu dünyaya girip de bu dünyanın keyiflerine zevklerine takılır, geliş sebebimizi unutursak, Allah'a kulluğu unutursak, sonra Rabbimizin huzuruna ne yüzle çıkacağız?

Şöyle bir çocuk düşünün, babası diyor ki:

"—Al şu parayı evladım? Git bakkaldan bir paket halis tereyağı al, bir tane ekmek al! Bir paket çay al, ondan sonra bir kilo şeker al! Kahvaltı yapacağız, hemen çar çabuk gel! Bak, işe geç kalıyorum!" diyor.

Çocuk bakkala giderken yolda arkadaşlarını görüyor, bisiklete biniyorlar. "Arkasına binsene, önüne binsene! Haydi şuraya gidelim!" derken, oynuyorlar. Ondan sonra futbol var, top var... "Haydi biraz oynayalım!" filân... Baba orada bekliyor.

"—Allah Allah, bizim çocuk nerede kaldı yâhu?"

Çocuk bisiklete biniyor, top oynuyor, oyun oynuyor. Baba tabii, yollara düşer nihayet... Bir yerde görse ne yapar? Kulağından yapışır çocuğun, getirir eve.

"—Ben seni niye gönderdim? Yâhu ben, seni nereye gönderdim?"

Kulağını böyle büker, çocuk da başını böyle kaldırır, kulağım çok acımasın diye o böyle kıvrıldıkça...

"—Ben seni oyun oynamağa mı gönderdim?"

“—Hayır baba...”
“—Sen niye oyun peşine düştün?” demez mi?

Şimdi bu benzetmeden, sen ahiretteki durumu anlayıver: Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi buraya kendisine ibadet etmeye göndermişken, biz ibadeti unutup da eğlenceye, oyuna dalarsak, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi cezalandırır mı, cezalandırmaz mı? Sözünü dinlemeyenleri cezalandırır. Kendisine mutî olanları, kendi yolunda yürüyenleri mükâfatlandırır. Evet, eğri yolda gidenleri, cezalandıracak.

Allah-u Teâlâ Hazretleri şu dünya hayatında doğru gidip, Peygamber Efendimiz'in gösterdiği yolda yürüyüp, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin razı olacağı işleri yapıp; ömrümüzü güzel, hayırlı işlerle geçirip, iman-ı kâmil ile ahirete göçüp, Rabbimizin huzuruna, sevdiği, razı olduğu bir kul olarak varmayı nasib eylesin...

Gafletle, cahillikle ömür geçirip, ömrümüzü heba edip; suçlarla, günahlarla doldurup, kendi huzuruna yüzü kara, suçlu, mücrim olarak gitmekten cümlemizi korusun... Peygamber Efendimiz'in şefâatine nail eylesin... Ahirette Peygamber SAS Efendimiz'e komşu eylesin... Cennetiyle cemâliyle cümlenizi, cümlemizi müşerref eylesin...

Bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!

Coburg Camii - Nisan 1988
Melbourne **/ AVUSTRALYA**

21. SÜNNET-İ SENİYYE'YE SARILMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû biihsânın ilâ yevmid dîn... Emmâ ba'd.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Esselâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühû!

Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun! Bizi müslüman yaratan, müslüman yaşatan ve kendi imkânlarımızla çok zor gelebileceğimiz dünyanın garip ve uzak diyarlarına kolaylıkla gelmemizi nasib eden; bizim için çok gerekli olan çeşit çeşit tecrübeleri edinmemize, görgüleri kazanmamıza vesile olan dış aleme açılma işini bize nasib eden Allah'a hamd ü senâlar olsun...

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'ne Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi has ümmet eylesin... Onun sünnetine en güzel tarzda ittibâ eyleyip, sevgisini ve rızasını kazanmayı nasib eylesin...

Şu içinde ibadet ettiğimiz mahalli ibadete hazır hale getiren fedâkâr kardeşlerimi tebrik ederim, Allah sa'ylerini meşkur eylesin, amellerini makbul eylesin... Bu ibadethanede de nice nice uzun zamanlar ibadetler edildikçe, defter-i àmâllerinin hasenat hanesine sevaplarının yağmasını, yığılmasını Rabbimiz nasib ve müyesser eylesin...

Kendilerine ayrıca teşekkür ederiz ki, biz Coburg Camii'ndeyken lütfettiler, müslümanın müslümana kardeşce duyguları ve ziyaretleri sevaplı olduğu için, Allah rızası için bize geldiler, ziyaret ettiler. *Hakk-ı tekaddüm* diye bir kavram vardır eski dilimizde; yâni bir şeyi önce yapan kimsenin bir tekaddüm hakkı olur, üstünlüğü olur. Sevapta kardeşlerimizin bir üstünlüğü var... Bizimki, nihayet buraya gelişimiz, olsa olsa bir iâde-i ziyaret

gibi olur. Ama onlar hakk-ı tekaddümü kazandılar. Geldiler bizi ziyaret ettiler sağ olsunlar. Ayrıca, belki bizim burada ziyaret sevabımızı da onlar aldılar. Çünkü onlar davet ettiler bizi, Allah razı olsun... Kendilerinden hoşnuduz, Allah da hoşnut ve razı olsun...

Buraya gelirken Mehmet Ali Hocaefendi'den, bizim yanımızda gezdirdiğimiz Hocamızın hadis kitabından şöyle bir sayfa çekmesini istemiştim; şu işaretli sayfa çıktı. Bu kitabı Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hocamız te'lif eylemiştir ki, nisbesinden de belli olduğu gibi, Gümüşhane'dendir kendisi... Küçük yaşta İstanbul'a gelmiş, tahsil-i ulûm eylemiş. Kendisini, Hàlid-i Bağdadi Efendimiz'in halifelerinden bir zat mânevî işaret üzerine İstanbul'a gelip irşad eylemiş. Ondan sonra Nakşi Tarikatı'nın öğrenimi ve öğretimi ile meşgul olmuş.

Amma, güzel olan taraf; yâni benim şahsen belki böyle büyükleri ölçmeğe hakkım ve haddim de olmaz ama, hayran olduğum taraf şu ki, bir çok kitapları var... Umumiyetle hadis ilmi üzerinde yazılmış eserleri var... Yâni, bu eserlerini daha ziyade hadis üzerinde yazmış. Fıkıh üzerinde ve daha başka konularda da var. Böylece bu eserleriyle, son asrın en büyük muhaddislerinden olmuş. *Hâtimetü'l-muhaddisîn* diye lakab kazananlardan birisi olmuş. Bunu bir Arap söylüyor. Yâni yazmış olduğu bir eserin başında, muhaddislerin hayatlarını yazarken, bizim hocamız, şeyhimiz Ahmed Ziyâeddin-i Gümüşhanevî Hazretleri'ni de böyle bahis konusu etmiş.

Bir şeyi anlatmak istiyorum. Burayı açan kardeşlerimiz de *Risâle-i Nur* mektebinden feyiz alan kardeşlerimiz diye duydum, yanlış duymadıysam... Bedîüzzaman (Rh.A), Hocamız Mehmed Zâhid Kotku (Rh. A)'e gelmiş, Zeyrek'te cami imamlığı yaparken bizim Hocamız; buluşmuşlar, tanışmışlar. Görüşürlermiş, zaman zaman gelirmiş.

Yine bir mahkemesinin olduğu bir sırada gelmiş. Artık hangi sebeplerle söylemişse, samimi duygularla söylediği muhakkaktır:

“—Ben Nakşî Tarikatı’nı severim, büyüklerine hürmet ederim. *Evrâd-ı Nakşiye*’den de bazı parçalar okurum.” demiş.

Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Efendi 1311 senesinde vefat etmiş, biraz yaşlıca bir zat oluyor. “O da hürmet ettiğim, sevdiğim üstadımız, hocamızdır.” diye iltifat eylemiş. Bizim Hocamız’la konuşmuşlar:

“—Mahkemeye gideceğim, bize de dua edin!” demiş.

Hoşuma gitmişti yâni, böyle bir hatıra nakledildi diye. Böylece burada Gümüşhaneli Hocamız’ın hadis kitabından bir şey okumak uygun geldi.

Umumiyetle ben yanımda *Muhtâru’l-Ehâdîs* diye Haşimî ailesine mensup, Peygamber Efendimiz’in sülâlesinden bir mübarek zatın yazdığı bir hadis koleksiyonu var, ince, küçük, böyle bir parmak kalınlığında; onu gezdiriyorum ama, bu sefer Gümüşhaneli Hazretleri’nin kitabını aldım. Bir sayfa seçtik, yâni hoca efendi, besmeleyle açtı. Buradaki kardeşlerimize çıkan hadis-i şerifi okuyorum. Kaderlerine çıkan hadis-i şerif bu...

a. Kardeşlerimle Bir Karşılaşsaydım!

Peygamber SAS buyurmuş ki:[81]

وَدِدْتُ أَنِّي لَقِيتُ إِخْوَانِي . قَالُوا : يَا رَسُولَ اللهِ ، أَلَسْنَا إِخْوَانَكَ ؟

قَالَ : أَنْتُمْ أَصْحَابِي ، و إِخْوَانِي قَوْمٌ يَجِيئُونَ مِنْ بَعْدِي ، يُؤْمِنُونَ

بِي وَلَمْ يَرَوْنِي . ثُمَّ قَالَ: يَا أَبَا بَكْرٍ ، أَلاَ تُحِبُّ قَوْمًا بَلَغَهُمْ أَنَّكَ

---

[81] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.155, no:12601; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXX, s.139; c.LIV, s.172, no:11430; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.V, s.275; Berâ ibn-i Âzib RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XII, s.184, no:34586; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXII, s.441, no:25265.

تُحِبُّنِي فَأَحَبُّوكَ بِحُبِّكَ إِيَّايَ فَأَحِبَّهُمْ أَحَبَّهُمُ اللهُ (كر. عن البراء)

RE. 459/10 (*Vedidtü ennî lakîtü ihvânî*) "Ah, canım istedi ki, keşke ihvanım ile karşılaşsaydım, kardeşlerimle bir araya gelseydim!" demiş. *İhvân* kelimesini kullanmış, Arapça kardeşlerim demek... "Kardeşlerimle bir araya gelmeyi, buluşmayı, karşılaşmayı temenni ettim, sevdim, istedim." buyurmuş.

(*Kàlû: Yâ rasûla'llah, elesnâ ihvâneke?*) Onun üzerine sahabe-i kiram merakla sormuşlar, demişler ki:

"—Yâ Rasûlalllah, biz senin ihvânın değil miyiz, kardeşlerin değilmiyiz?"

(*Kàle: Entüm ashàbî*) Efendimiz, bu sorunun cevabında buyurmuşlar ki:

"—Siz benim ashabımsınız!"

Yâni siz benim sohbetdaşımsınız, siz benim meclislerimde oturuyorsunuz, kalkıyorsunuz, görüyorsunuz, dini benden görerek öğreniyorsunuz. Ben sizin nümûne-i imtisâlinizim. Siz benimle ömrünüzü beraber geçiren, hayatı müşterek olan sàhibim, sohbetdaşımsınız. *Sàhib*, sohbetdaş demek... Sohbet de ayni kökten geliyor. Musahib, sohbet; bunlar hep aynı kökten geliyor.

"Siz benim ashabımsınız. (*Ve ihvânî*) Benim ihvanım dediğim kimseler, (*kavmün*) bir takım insanlardır ki, (*yecîûne min ba'dî*) benden sonraki zamanda gelirler dünyaya..." Yâni benim zamanıma, asr-ı saadetime ait insanlar değildir; benden sonraki zamanlarda gelecekler. (*Yü'minûne bî velem yerevnî*) "Benden sonra gelecekler, beni görmedikleri halde bana inanacaklar. İşte onlar benim ihvanımdır, kardeşlerimdir. Onlara ah kavuşsam, görsem diye arzuladım." buyurmuş.

(*Kàle: Yâ ebâ bekr!*) Sonra buyurmuş ki Ebu Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e dönerek: (*Elâ tuhibbi kavmen beleğahüm enneke tuhibbûnî feehabbûke bi-hubbike iyyâye feehibbehüm ehabbehümü'llàh*)

Arkasından böyle bir cümle geliyor, bunun mânâsı da şöyle:

"—Ey Ebû Bekir! Sen istemez misin, sevmez misin bir kavmi ki, onlara bir haber olarak gitmiş, 'Sen beni çok seviyorsun, bana çok bağlısın.' diye... Onlar seni ondan seviyorlar. Sen de onları sevmez misin?"

Yâni, duymuşlar ki Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz, Peygamber SAS Efendimiz'in has sahabesidir, yüzde yüz ona bağlıdır, canını, malını vermeye hazırdır; her şeyini bahş eylemiş, hizmetine tahsis eylemiş. Ondan dolayı, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e sevgi duymuşlar, bağlanmışlar. "Sen de o seni gıyabında, uzaktan seven toplulukları sevmez misin? (*Feehibbehüm*) Sen de onları sev ki, (*ehabbehümu'llàh*) Allah da onları sevsin!" diye buyurmuş.

Bu güzel yâni müjdeli hadis-i şeriften ben hakikaten sevinç duydum. Hem Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in ismi geçiyor, hem bizler durumunda olan müslümanlar hakkında Peygamber Efendimiz'den bir iltifat ihtiva ediyor. Bizler işte bu tarifin içindeki insanlarız ki; Peygamber Efendimiz'den sonraya nasib

olmuş hayatımız, sonradan dünyaya gelmişiz amma; ona inanmışız, yoluna canımızı vermeye razıyız. Görmek için malımızı, canımızı, evlâdımızı fedâ etmeye razıyız. Sünnetine canımız fedâ, yoluna canımız fedâ... Allah-u Teâlâ Hazretleri bizleri onun sünnet-i seniyyesinden ayırmasın...

Biz erbâb-ı tarikatız amma, Hocamız tarikatta her hangi bir dejenerasyon olmasın diye; yâni asırların geçmesiyle, elden ele geçmesiyle bozulma olabilir. Duvarı bile yaparken çekül koyarlar, ip çekerler ki, duvar muntazam olsun... Onlar olmadığı zaman, duvar eğri büğrü olur. Mutlaka baştan böyle bir ölçü almak lâzım! Tarikatlar da kurucuları iyi olduğu halde, sonradan yanlış akidelere saplanmış olabilirler.

Bunun en güzel misâli, tarikat değil dinde bile sapma olduğunun misâli hristiyanlardır. Hazret-i İsa AS, şek ve şüphe yok ki, Kur'an-ı Kerim'in şehadetiyle sabit ki, onlara, "Ben Allah'ın oğluyum." demedi. Onları bir olan Allah'a ibadete çağırdı. Şek şüphe yok yâni, hiç tereddüde lüzum yok... Kur'an-ı Kerim'den bunu kesin olarak biliyoruz:

وَإِذْ قَالَ اللّٰهُ يَاعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ

إِلٰهَيْنِ مِنْ دُونِ اللّٰهِ ، قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ

لِي بِحَقٍّ ، إِنْ كُنتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ، تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلاَ أَعْلَمُ

مَا فِي نَفْسِكَ ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ (المائدة:١١٦)

(*Ve iz kàle'llàhu yâ îse'bne meryem*) Allah-u Teàlâ Hazretleri, Hazret-i İsâya: "Ey Meryem oğlu İsa! (*E ente kulte li'nnâsi'ttehizûnî ve ümmiye ilâheyni min dûni'llâh*) İnsanlara, 'Beni ve anamı, Allah'tan başka iki tanrı edinin!' diye sen mi dedin?" diye sorduğu zaman, o dedi ki:

(*Sübhàneke mâ yekûnü lî en ekùle mâ leyse lî bi-hakkın*) "Hâşâ! Seni tenzih ederim; hak olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz.

(*İn küntü kultühû fekad alimtehû*) Eğer ben bunları söyleseydim, sen zâten bilirdin. (*Ta'lemü mâ fî nefsî*) Sen benim içimdekini bilirsin, (*ve lâ a'lemü mâ fî nefsike*) halbuki ben senin zâtında olanı bilmem. (*İnneke ente allâmü'l-guyûb*) Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin!"

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلاَّ مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ

(المائدة:١١٧)

(*Mâ kultü lehüm illâ mâ emertenî bihî*) "Yâ Rabbi, ben senin kullarına, sen bana ne emrettiysen onu söyledim: (*Eni'budu'llàhe rabbî ve rabbeküm*) 'Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin!' dedim." (Mâide, 5/117) dediğini Kur'an-ı Kerim beyan ediyor ve Hazret-i İsâ'nın hayatında da böyle bir şey demediğini biliyoruz.

Bizim, hristiyanlara karşı yapacağımız teklif, ayet-i kerimede bildiriyor:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلاَّ

نَعْبُدَ إِلاَّ اللَّهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا

أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ (آل عمران:٦٤)

(*Kul yâ ehle'l-kitâbi teàlev ilâ kelimetin sevâin beynenâ ve beyneküm ellâ na'büde illa'llàh ve lâ nüşrike bihî şey'en ve lâ yettahize ba'dunâ ba'dan erbâben min dûni'llâh*) [Rasûlüm de ki: Ey ehl-i kitap! Sizinle bizim aramızda müşterek olan bir söze geliniz: Allah'tan başkasına tapmayalım. Ona hiç bir şeyi eş tutmayalım ve Allah'ı bırakıp da kimimiz kimimizi ilâhlaştırmasın.] (Âl-i İmran, 3/64)

Biz onlara diyeceğiz ki:

"—Ey ehli kitap, ey kendilerine Allah tarafından kitap indirilmiş, Allah'ın varlığını bilen, peygamber görmüş, tanımış

kavimler! Aramızda müşterek olan itikada gelin! Allah'tan gayriye ibadet etmeyelim, birbirimizi put edinmeyelim!"

Birbirimizi dediği, yâni insanoğlu insanı put edinmesin mânâsına... Onlar Hazret-i İsa'yı put edindikleri için, Hazret-i Meryem'e tapındıkları için, tanrı doğuran diye isim veriyorlar Hazret-i Meryem Validemiz'e; hâşâ sümme hâşâ... Halbuki, Kur'an-ı Kerim bunu çok açık bir şekilde hata olduğunu bildiriyor ve Hazret-i İsâ'nın böyle demediğini bildiriyor. Ama sapıtmışlar.

Demek ki, ölçü olmazsa sapma olabilir. Olmaması için, ölçüye bağlı kalmak lâzım! Ecdadımızdan ve alimlerimizden ve müctehidlerimizden Allah razı olsun ki, şeriatı kıl kadar değiştirmemek için, yâni bir santim sapma olmaması için olanca titizlikleriyle çalışmışlar, Peygamber Efendimiz'in her şeyini aynen muhafaza etmişler. Hadis-i şeriflerindeki kelimeleri muhafaza etmişler. Kelimesini iyi muhafaza edemediyse, "Ya böyle söyledi, ya bunun gibi..." diye titizliğini gösteren ikinci ibâreyi de koymuşlar. Belki tereddüt ettikleri için o hadisi nakletmemeyi bile düşünürlerdi ama, ilmi saklayarak gitmek veballidir diye söylemek zorunda kaldıklarından, hadis-i şerifleri nakletmişler.

Onun için dinin aslını, özünü aynen korumak en önemli işlerimizden biri oluyor. Çünkü, herkes iyi niyetle de olsa bir şey ilave ederse, iş çığırından çıkar.

Biliyorsunuz, bir hafta kadar sonra Ramazan gelecek. Ramazan hakkında Kur'an-ı Kerim'de bildiriliyor ki:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (البقرة:١٨٣)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû kütibe aleykümü's-sıyâmü kemâ kütibe ale'llezîne min kabliküm leallekûm tettekùn*) "Ey iman

edenler! Sizden önceki ümmetlere farz kılındığı gibi, oruç size de farz kılındı. Ola ki, böylece oruç tutmak suretiyle takvâya sahip olabilirsiniz." (Bakara, 2/183) denilerek, orucun bizden önceki ümmetlere de, çeşitli milletlere de farz kılındığını, emredildiğini Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri bildiriyor.

Allah şehadet ediyor ki, eski ümmetlere de orucu farz kılmış. Hani nerede? Bozdular. İlk önce Ramazan'dan başka bir zamana kaydırdıkları için, Rabbimiz bu kaydırmamıza kızar diye on gün ilave etmişler. Hem kaydırmışlar, hem de on gün ilave etmişler. Tefsir kitaplarında yazıldığına göre; ondan sonra da bütün olarak bizim tuttuğumuz gibi oruç tutmak zor geldiğinden, perhize çevirmişler. Rabbimiz kızmasın diye on gün daha eklemişler. Elli gün hamursuz, bilmem et yememek, yumurta yememek veya bilmem ne yememek...

Şimdi bu geçtiğimiz günlerde de bir bayramları vardı bunların, aynı şey galiba... Ben hristiyanlık dininin detayını pek iyi bilmiyorum, dinler tarihi üzerinde pek araştırma yapmadım amma; değiştirmişler, taviz vermişler, eklemişler, çıkartmışlar. O Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetine sarılmanın önemi buradan anlaşılıyor ki, değiştirdin mi, ekledin mi, çıkarttın mı, bir şeyler oluyor.

Gümüşhâneli Hocamız da, —Allah bizleri büyüklerimizin şefaatlerine nail eylesin, yolundan ayırmasın— bize tarikat terbiyesi olmak üzere bu *Râmûzü'l-Ehàdîs* seçme hadis mecmuasını hazırlamış, seçmiş. Kendisi hadis alimi olmak dolayısıyla, çeşitli esrarlı şeyleri de bilmemiz için bazı zayıf hadisleri de koymuş.

Bazıları hücum ediyorlar:

"—*Râmûzü'l-Ehàdîs*'te zayıf hadisler var!" diyorlar.

Hocamız hadis alimi, biliyor ama, bizim mânevî bir takım esrara da âşinâ olmamız için işaretler var; bir takım rumuzlu, esrarlı şeyler var; bilelim diye onları da koymuş ve arkasından da yazmış olduğu şerhte, izahını zaten kendisi vermiş.

"—Baştan sona bu hadis koleksiyonunu muntazam bir şekilde

okursanız, okursa benim dervişlerim; şöyle şeriate bağlı bir derviş olur, bayağı bir hakikatli alim olur.” diye bildirmiş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi Peygamber Efendimiz’in yolunda daim eylesin...

Bir müjdeyi çok heves ederek dâima, yâni ona ereyim diye iki müjdeyi peşinde böyle yana yakıla Rabbimden istiyorum. Allah sizlere de, bizlere de nasib eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor:[82]

مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي ، عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي ، فَلَهُ أَجْرُ مِائَةِ شَهِيدٍ

(الديلمي ، وابن حجر ، عد. عن ابن عباس)

(*Men temesseke bi-sünnetî inde fesâdi ümmetî, felehû ecru mieti şehîd*) “Ümmetimin fesadı zamanında benim sünnetime sarılan, onu ihyâ eden kişilere yüz şehid sevabı var!” diye bildiriyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri kàdirdir. Sünnete sarılmak gerçekten de zor... Peygamber Efendimiz’in sünnetine sarılmak değil, farzları yapmak bile Türkiye’de bir ara ne kadar zorluklarla mümkün oluyordu.

Bediüzzaman Üstad’ın (Rh.A) yaşadığı zamanda, hapisten hapise ne kadar sıkıntı çektiğini biliyoruz. Yâni sırf, dininden diyanetinden dolayı... Şimdi de bacılarımızın bir başörtüsünden dolayı ne kadar sıkıntılara uğradığını; bir sakaldan dolayı nasıl kardeşlerimizin işlerden atıldığını, İslâmî emirlerin nasıl çiğnendiğini, haramların nasıl yapıldığını, insanın bazı gerçekleri söylemekte ne kadar müşkil vaziyette kaldığını maalesef görüyoruz.

---

[82] Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.IV, s.198, no:6608; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzan*, c.II, s.246, no:1033; İbn-i Adiy, *Kâmil fî’d-Duafâ*, c.II, s.327; Beyhakî, *Zühdü’l-Kebîr*, c.I, s.221, no:217: Ebû Abdullah ed-Dekkak, *Meclis fî Ru’yetu’llah*, c.I, s.218, no:503; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VIII, s.200; İbn-i Fâris RA’dan. Münzirî, *Tergîb ve Terhib*, c.I, s.41, no:65.

Şimdi, *Gül Çocuk* mecmuasının bu son sayısı gelmişti, sabahleyin eve getirdiler. Mecmuada çocuklar için değil, büyükler için de şeyler var... Orada yazmış birisi *Gül Çocuk* mecmuasına, Somali'den:

"—Ben Somali'liyim. Somali Arabistan'ın güneyinde, Ekvator'a yakın, Afrika'nın şöyle uzantısı olan, yarım ada şeklinde olan yerde... Bizim ülkemizde ahalinin yüzde doksanı müslümandır amma, başımızdaki herif-i nâ-şerif..." diyor, ismini veriyor.

Ben şu anda hatırlayamayacağım, hatırlasam da belki camide nâ-mübarek adını söylememek uygun olabilir. "Öyle bir insandır ki, geçtiğimiz yılda alimlerimizi yaktı." diyor.

Tâ Kur'an-ı Kerim'deki Ashab-ı Uhdud gibi yâni... Yâni böyle, ateş yaktırıp da hendeklere, ondan sonra o müminleri attıkları gibi eski Yemen zalimlerinin; o herif-i nâ-şerif de alimlerini yakmış. Yirminci Yüzyıl'da Somali'de yakarak öldürmüş.

Ben bir şeye daha hayret ediyorum muhterem kardeşlerim! Bu haber üzerine zihnime saplandığı için, bunu söylemeden edemedim size: Yüzde doksanı müslüman olan bir ahali, yüzde

onun zulmünde nasıl kalır? Yâni normal olarak bunu anlamak mümkün değil! Yüzde doksan müslüman olan bir ahali, yüzde onun baskısında... Yüzde onun hepsi de zalim değildir zaten; bir kısmı da o zulme rıza göstermez. Bu nasıl oluyor, anlamıyorum.

İşe öbür taraftan dönüp bakarsak, yâni bu herif-i nâ-şerifler yüzde onluk bir azınlıkla, yüzde doksana tahakküm ediyorlar da, bizler niye yüzde onluk azınlıklarla, bazı ülkelerde Allah'ın emirlerini icra edemiyoruz? Başkaları bu işi beceriyor, yüzde on nisbetle zulüm yapabiliyorlar da, biz niye yüzde on nisbetle hayır yapamıyoruz? Bir acı tarafı bu... Bir de öbür taraftan acı olan tarafı: Yüzde doksanlık ekseriyetle, yâni adet çokluğu bizde olduğuna göre, biz nasıl oluyor da mağdur oluyoruz?

Muhterem kardeşlerim, bugün el-hamdü lillâh, dünya üzerinde her dört kişiden bir kişi müslüman... Nüfus kâğıdı müslümanı... Müslümanlar çok kusurlu, kabul edelim; yâni kusur kendimizde, Allah kusurlarımızı düzeltmeyi nasib eylesin... Çok kusurlu insanlarız, gerçek müslümanlıktan kim bilir ne kadar uzağızdır. Allah bize hakîki İslâm'ı nasib eylesin. Her dört kişiden bir tanesi müslüman, dünya üzerinde bizim kadar kuvvetli ekip yok...

Hristiyanların sayısı istatistiklerde fazla görülüyor ama, onlar çok bölünmüştür. Onların bölünmeleri bizimki gibi değildir. Onların mezhepleri ayrı dinler haline gelmiştir, birbirleriyle hiç uyum sağlamazlar. Bir de onlar hiç hristiyanlıkla ilgili olmayan kimseleri bile kilise defterine kayıtlı diye hristiyan sayarlar. Ayrıca rakamlarla da oynarlar, daima oynuyorlar.

Beni Güney Afrika'dan konferansa çağırmışlardı, bende dilim zayıf olduğundan gidemedim. Yâni İngilizcemiz zayıf, Arapçamız konuşmaya yeterli değil... "Hangi dili konuşabilirsin?" diyorlar; "Türkçe..." diyoruz, başka bir şey diyemiyoruz maalesef... Gidemedim ama, ısrar ettiler. Onun üzerine ben Güney Afrika Cumhuriyeti'ni Meydan Larous'dan ve daha başka ansiklopedilerden biraz inceleyeyim dedim. Her şeyden bahsediyor, bir müslüman var diye bahsetmiyor.

Beni çağıracak kadar, hadis kitapları neşredecek kadar —böyle

on ciltlik filan büyük hadis koleksiyonları filan neşrettiler— kuvvetli bir cemaat var; fakat müslüman var diye yazmıyor.

"*The Religions of Amerika*" diye meşhur bir kitap elimdeydi. Hattâ dinler tarihi profesörü bizim Günay Tümer var, fakülteden Bursa'ya geçti profesör olarak, o gördü: "Aman Es'ad Ağabey, bu kitap bana çok lâzım, benim mesleğimle ilgili, bunu bana verebilir misin?" filân dedi. *Amerika'nın Dinleri*...

Adını, sanını duymadığınız Hint dinlerinden, Çin dinlerinden, Eskimo dinlerinden, ıvırdan, zıvırdan hepsinden bahsediyor, İslâm'la ilgili bir tek satır yok... Tek satır koymamış. Amerika'da müslüman yok mu? Mümkün değil yâni olmaması mümkün değil! Ne kadar müslüman var, hicret etmiş. Fakat, adamlar yok farz ederek, yokmuş gibi göstererek, bahis konusu etmeyerek bizi saf dışı bırakmak istiyorlar.

Türkiye'den de öyle, hiç haber vermemek suretiyle, halbuki ahalinin ekseriyeti Türk'tür, müslümandır ama, onlar bahis konusu etmezler. İşte, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi zulmetmekten, zulme uğramaktan korusun... Dini mübin-i İslâm'a en güzel tarzda hizmet etmeyi bizlere nasip eylesin...

Benim heves ettiğim şeylerden birisi, ümmetin fesada uğradığı zamanda, Peygamber Efendimiz'in, sünneti seniyyesine sarılanlara verilecek sevap; yâni o sevaba nail olalım diye istiyorum ki, bizler hepimiz Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine sarılalım her şeyimizle...

Ben acizâne şimdi hadis-i şerifte okudum, siyah sarık sarmak sünnetmiş. Bir taraftan da başka şeyler olur, çekiniyor insan tabii... Halk bilmediği için reaksiyon gösterir filân... Ama getirin bakalım bir siyah sarık diye, siyah sarık da edindik, bakalım Türkiye'ye gidince de sarınca ne olacak? Zaten beyazını sarmaya tahammülü yok milletin, siyahı sarınca bakalım ne olacak? Fakat heves ediyorum ki, sünnet-i seniyyeye tam sarılalım!

İkinci heves ettiğim bir nokta daha var, muhterem

kardeşlerim: Müjdelemiş ki Peygamber SAS Efendimiz:[83]

لاَ تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ، ظَاهِرِينَ عَلَى الحَقِّ ، حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ

(ك. عن عمر)

RE. 471/12 (*Lâ tezâlü tàifetün min ümmetî, zàhirîne ale'l-hakkı, hattâ tekùme's-sâah.*) "Kıyamet kopuncaya kadar hakkı tutan, hakkı destekleyen, hak yolda yürüyen, Allah'ın sevdiği çizgide yaşayan bir zümre mevcut olacak!"

Yâni zaman ne kadar bozulsa, insanlar ne kadar kötüleşse, sokak ortalarında kötülükleri yapsalar, din iman unutulsa bile, genelde Allah diyen insan kalmasa bile, bir taife daima mevcut olacak, Cenabı Hakk'ın yolunda yürüyecek. Temennimiz isteğimiz, hepimizin Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bu sevdiği zümreden olmamız... Yâni, daimâ böyle bir zümre olacakmış. Allah bizi hak zümreden eylesin, yolundan zerre kadar ayırmasın, sevdiği kullardan ayrı düşürmesin...

b. Cennete Hesapsız Girecekler

Bu ikinci hadis-i şerif de, sizin kısmetinizde müjdeli bir hadis-i şerif ve yüksek zümreden bahseden bir hadis-i şerif... İbn-i Mâce'de, İbn-i Hibban'da, Taberânî'de, Ahmed ibn-i Hanbel'de, Tirmizî'de olan ve Tirmizî'nin hasen hadis dediği bir hadis-i şerif bu... Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[84]

---

[83] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.496; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.III, s.165, no:921; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.280, no:2433; Hz. Ömer RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XVI, s.119, no:16372.

[84] Tirmizî, *Sünen*, s.473, no:2361; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.445, no:212; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.445; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.7, no:820; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XI, s.471, no:32372; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.X, s.350; zehebî, Mîzânü'l-İ'tidal, c.I, s.338, no: Ebû Ümâme RA'dan.

Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.II, s.428, no:928; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.421, no:31977.

وَعَدَنِي رَبِّي أَنْ يُدْخِلَ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي سَبْعِينَ أَلْفًا ، لاَ حِسَابَ عَلَيْهِمْ وَلاَ عَذَابَ؛ مَعَ كُلِّ أَلْفٍ سَبْعُونَ أَلْفًا ، وَثَلاَثُ حَثَيَاتٍ مِنْ حَثَيَاتِ رَبِّي

(ت. حم. ابي أمامة)

RE. 460/1 (*Veadenî rabbi en yedhule'l-cennete min ümmetî seb'îne elfen, lâ hisâbe aleyhim ve lâ azâb; mea külli elfin seb'ùne elfen, ve selâsü haseyâtin min haseyâti rabbî*)

Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:

"—Rabbim bana vaad eyledi ki, vaad etti ki bana Rabbim, benim ümmetime mensub yetmiş bin kişi hiç hesaba çekilmeden ve hiç azab görmeden cennete girecek."

Başka bir hadis-i şerifte, böyle bildirilince Rabbimiz tarafından kendisine; Peygamber Efendimiz'in bunu az bularak, "Yâ Rabbi arttır!" diye temenni ettiği, dua ettiği; onun üzerine yetmiş binden her fert için yetmiş bin daha lütfettiği yazılmıştı. Bu hadis-i şerifte şöyle deniliyor:

(*Mea küllü elfin seb'ùne elfen*) "Her bir bin için yetmiş bin daha..." Orada her biri için yetmiş bin daha, burada her bir bin için yetmiş bin daha diye... Yetmiş çarpı yetmiş bin olmuş oluyor.

Ayrıca devamında deniyor ki: (*Ve selâsü haseyâtin min haseyâti rabbi*) "Rabbimin avuçlamasıyla üç avuç daha..."

İnsanlar hani böyle çarşıdan, pazardan bir şey alacakları zaman şöyle avuçlarlar, avuç avuç verirler. Meselâ, çarşıda pazarda buğday alır adam, ondan sonra buğdaycı yâni kantarda her hangi bir şey olmasın, hakkı kalmasın diye üç avuç daha böylece koyar. Böyle fazladan, cabası olarak verdiği gibi, Rabbimizin de her bine yetmiş bin daha bağışladıktan sonra, kendi kabza-i kudretiyle üç avuçlama daha cennete yine böyle bi-gayri hisab girecek demek ki...

Tabii bu mübareklerin adedini, ancak Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kendisinin bildiğine alamettir. Çünkü onun altında

çok daha rakam var demektir yâni. O böyle avuçlamanın altında çok büyük rakamlar var demektir.

Muhterem Kardeşlerim! Ben bu hesapsız cennete girenler arasında olmaya da çok hevesleniyorum. Şu bakımdan hevesleniyorum: "Eğer bizim defterlerimiz açılırsa, bizim halimiz ne olur? Yâni mahşer halkına karşı hesaba çekileceğimiz zaman defterler açılırsa; sevaplar, günahlar, yaptığımız işler hepsi ortaya dökülürse, halimiz nice olur?" diye, biliyorum buna liyakatimiz olmadığını ama, "Yâ Rabbi, sen bizi bu zümreden hesapsız cennet sok ki, bizim defterler açılmasın!" diye temenni ediyorum.

Rabbimiz Teâlâ hepimizi bi-gayri hisab cennetine girenlerden eylesin...

c. Allah'ın Misafirleri

Üçüncü hadis-i şerifte de İbn-i Ömer RA'dan Peygamber Efendimiz'in şöyle buyurduğu nakledilmiş:[85]

وَفْدُ اللّٰهِ ثَلاَثَةٌ: اَلْحَاجُّ ، وَالْمُعْتَمِرُ ، وَالْغَازِي . دَعَاهُمُ اللهَ فَأَجَابُوهُ ،

وَسَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ (ابن زنجويه عن ابن عمر)

460/3. (*Vefdu'llâhi selâseh: El-hâccü, ve'l-mu'temiru, ve'l-gàzi. Deàhümu'llâhe feecâbûhü, ve seelûhü fea'tàhüm.*)

"Allahın elçileri, heyetleri, misafirleri üçtür."

---

[85] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.476, no:4107; Fâkihî, *Ahbâr-ı Mekke*, c.II, s.467, no:865; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.441, no:2578; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.5, no:3692; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.608, no:1611; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.262, no:10167; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.321, no:3604; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.475, no:4102; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.130, no:2511; Ebû Hüreyre RA'dan.

Abdürrezzak, *Musannef*, c.V, s.5, no:8803; Ka'b Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.15, no:11844; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.448, no:25286, 25287.

Vefd, grup halinde böyle gelen heyet, misafir heyeti filân demek... Yâni temsil ile anlatmak gerekirse, biz şimdi Coburg Camii'nden imam ve cemaat böyle vefd olarak size gelmiş olduk yâni... Böyle bir grup misafire *vefd* derler. Allah'ın vefdi, misafiri, yâni heyeti, ona ziyarete gelmiş heyet demek... Üç tanedir, buyurmuş Peygamber Efendimiz:

1. (El-hâccü) Hacı, hacca giden kimse...

2. (*Ve'l-mu'temiru*) Mu'temir, umre yapan kimse...

3. (*Ve'l-gàzî*) Gàzi, gaza yapan kimse...

Bunların üçü, Allah'a ziyarete gitmiş olan kimseler; yâni bir insan bir insani ziyaret ettiği gibi dünyada, Allah'ın ziyaretçileri, misafirleri demek yâni bunlar. "Onlar Allah'a dua ederler, Allah dualarını kabul eder. Onlar Allah'tan isterler, Allah onların isteklerini onlara verir." buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz...

Benim en çok hoşuma giden ve beni onore eden, koltuklarımı kabartan şeylerden birisi de, orada [Hicaz'da] levhalara filan yazıyorlar yol kenarlarında, insan görüyor:

مَرْحَبًا بِضُيُوفِ الرَّحْمٰنِ!

(*Merhaben bi-duyûfi'r-rahmân!*) "Rahman'ın misafirleri hoş geldiniz, sefalar getirdiniz!" filân mânâsına... İnsan bayağı bir hoşlanıyor, Allah'ın misafiri denilmesi hoşuna gidiyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlenize, o mübarek yerleri ziyaret etmek nasib etsin...

Malum Zilhicce'nin sekizinde Mina'ya, dokuzunda Arafat'a çıkılıyor. Arafat'ta vakfe yapılıyor, ondan sonra bayram günü geliniyor şeytan taşlanıyor, kurban kesiliyor. Sonra farz tavaf yapılıyor. O zamanda bu işlemleri yapmaya *hac* deniliyor. Yâni Zilhicce olacak ille ve Arafat'ta vakfe olacak ve ziyaret tavafı dediğimiz tavaf olacak. Ondan sonra vacipleri, sünnetleriyle hac ibadeti o zamanda yapıldığı zaman…

Kâbe-i Müşerrefe ziyaretlerinin de tabii tavafı var, sa'yi var. O

zaman da da ona *umre* adı veriliyor. Her ikisi de çok sevaplı... "Bir hac bir evvelki hac ile, bir umre bir önceki hac ve umre ile aradaki günahların affına vesiledir." diye bildiriliyor.

Bu arada bir şeyi anlatmak isterim, insanlar yâni dinden imandan kayıp, ne kadar uzak noktalara varabiliyorlar maalesef; kendilerini bir doğru yolda sandıkları halde... Bizim Türkiye'de biliyorsunuz, Hacıbektaş kasabası var... Hacıbektaş kasabası Alevî denilen vatandaşlarımızın hürmet ettikleri bir yer... Ben oraya yazma eserleri incelemeye gitmiştim, kütüphanesinde çalıştım. Kütüphanesi dergâhın içinde... Hacı Bektaş-ı Velî dergâhının içinde çeşitli binalar var, çok nefis, Mevlânâ'nın Konya'daki binası gibi çok güzel bir Selçuklu Külliyesi... Yâni orası güzel bir yer...

Ben orada kütüphanede çalıştım. Sular var, çeşmeler var, avlular var, gayet güzel restore edilmiş eski mimari, hoş bir şey… Camide altı kişi namaz kılıyorduk. Halbuki koskoca kasabaydı. Camiye Nakşibendî Camii diyorlar; İkinci Mahmud Yeniçeri Ocağı'nı kapatınca yaptırmış. Ondan sonra oraya bir Nakşibendî şeyhi tayin etmiş ki, şeriatın çizgisine uygun yaşasınlar, içki içmesinler filân diye...

Ona Nakşibendi Camii diyorlardı, altı kişi vardı. Bir tanesi bendeniz misafirim, kütüphanede çalışıyorum. Bir tanesi imam, vazifeli, bir tanesi müezzin... Bir tanesi ofis müdürü Elaziz'li Mehmet Bey; Allah selamet versin... Bir tanesi oranın hakimi Mehmet Sabri Dörtkol, sonradan milletvekili oldu; Allah selâmet versin çok mübarek bir kimse... Bir tanesi de Antep'li Adnan Alaybeyi; babayiğit, Yavuz Sultan Selim gibi dolgun yanaklı, kıvrık bıyıklı, kırmızı yüzlü bir Antep efesi... Biz altı kişi namaz kılıyorduk, ahaliden kimse namaza gelmiyordu.

Beni imam efendi aldı götürdü, dedi ki: "Şu tepeden şöyle bir kaya devrilmiş, bir yarık meydana gelmiş, bir mağara gibi olmuş orası böyle..." dedi. "Burasının adı ne, biliyor musunuz?" "Bilmiyorum. Sen beni getirdin, işte sen bilirsin." dedim.

"Burasının adı Hira Mağarası..." dedi. Hacı Bektaşı Velî oraya girmiş, çile çıkartmış orada; yâni kırk gün ibadet etmiş.

Sonra meydan çayırlık, çayırlıkta öbek öbek iri taşlar var, böyle yumruk gibi filân... Öbek yapılmış böyle. "Ne o, buraları toplanıyor mu böyle, ne oluyor? Tanzim mi ediliyor yâni, çöpleri mi ayıklanıyor?" dedim. "Yok, bu taşlar şeytan taşlamak için..." dedi. Şeytan taşlamak için taşlar biliyorsunuz nohutla, fındık büyüklüğünde olur Mina'da... Ama bunlarınki yumruk gibi böyle...

Sonra böyle etrafı çevrili, şu cami kadar filan böyle bir yer, bir metre bir duvarla çevrili bir pınar gördük; üç dört kavak ağacı var, bir akar suyu var... "Bunun adı ne?" dedim. "Bunun adı da Zemzem pınarı..." dediler ve hacı oluyormuş oraya giden. Biliyorsunuz hac, Allah'ın farzlarından bir farz... Yâni, İslâm'ın rükünlerinden bir rükündür, oyuna gelmez.

Bizim fakülteden profesör arkadaşlarımızdan Süleyman Hayri Bolay vardı. Belki adını duydunuz, felsefe dalında çok zeki, akıllı bir kardeşimiz... Nükteşinas ve çok kitap okuyan bir kimse... Eserleri de var felsefe dalında, mü'min bir kardeşimiz yâni... Konferans vermiş orada... Hacı Bektaş'ı anma gününde, büyük kalabalıklar şenlikler filân. Bunu da çağırmışlar. Beni de çağırıyorlar, ben gitmiyorum. Oraya sakalımla gideceğim de ne olacak filân diye. Süleyman Hayri Bey gitmiş, konferansı bitirmiş, güzel konuşmalar yapmış. Sonunda bir tanesi kalkmış demiş ki:

"—Sayın profesör! Buraya gelenin, Hacı Bektâş-ı Velî'nin türbesini ziyaret edenin hacı olacağını söylüyorlar; ne dersiniz?" demiş.

Yâni bunu biliyoruz, böyle dediklerini... Çünkü, ben kendim o Zemzem pınarı, şeytan taşlama, Hira mağarası vs. hepsini bana gösterdiler, gördüm de; onlar da kendileri soruyorlar şimdi soruyu... Tabii kalabalığın hepsi Alevî, şenliğe gelmişler. Arkadaş da zeki, felsefeci, mantık bakımından kuvvetli... Çok beğendim ben davranışını ve cevabını...

Demiş ki:

"—Arkadaşlar, mümkün değil hacı olması! O kadar mümkün

değil ki, bir insan Mekke-i Mükerreme'ye Zilhicce ayından başka bir zamanda gitse bile hacı olmaz demiş. Değil böyle Hacı Bektâş-ı Velî gibi Peygamber Efendimiz'in sülâlesinden olduğu söylenen bir mübarek zatın türbesini ziyaret, Peygamber Efendimiz'in türbesini ziyaret etse bile hacı olmaz. Nerede kaldı ki Hacı Bektaş'ın türbesini ziyaret edince hacı olacak; olmaz böyle şey!" demiş.

Ancak işte, bu Allah'ın farzlarından bir farzdır. Tavafı lâzım, Arafat'ta vakfesi lâzım, ve sâiresi lâzım.. Bunlar yanlıştır diye dobra dobra söylemiş ama, misâli halkın anlayacağı, cahillerin anlayacağı kadar kuvvetli seçmiş yâni... Değil Hacı Bektaş'ın türbesi, Peygamber Efendimiz'in türbesini ziyaret etse, hacı olunmaz! Değil Peygamber Efendimiz'in türbesi, Kâbe-i Müşerrefe hac zamanının dışında ziyaret edilse, yine hacı olunmaz! Çok güzel misâl vermiş, susturmuş.

Onun üzerine o adamlar demişler ki:

"—Efendim bizi istismar ediyorlar, kandırıyorlar, bizi tenvir edin, aydınlatın, bu şeyler olmasın!" demişler.

Doğrudur, hakikaten istismarlar oluyor, aldatmacalar oluyor, kandırmalar oluyor ve din çıkıyor elden... Bizler din namına çalışmayı uzun zamandır bırakmışız, yâni din namına bizim o kasabalar gitmemiz lâzım, o köylere gitmemiz lâzım, konuşmamız lâzım, görüşmemiz lâzım ki, İslâm yayılsın ve doğru olarak öğrenilsin.

d. İrşad Çalışması

Bizim bir yüksek matematik profesörü vardı Teknik Üniversite'den, Mahmud Bey... Yâni eserleri Londra'da filân okunan bir kimse... Mübarek, Cidde'de bir müddet kaldı, sakal bıraktı. Bembeyaz sakallı, dişleri de döküldü, tam böyle ton ton bir ihtiyar oldu. Dişleri de böyle dökülünce, çenesi biraz ortaya dışarı çıktı, bembeyaz bir sakal, çok sevimli bir insan; ama kimse bilmez onun yüksek matematik profesörü olduğunu... Teknik

Üniversite'de profesördü.

Şimdi o mübarek, mücahid, kendisi de prensip sahibi bir insan, tabii münevver bir insan... Hiç kimsenin gitmediği, yüzüne bakmadığı dağ köylerine, bilmem obalara, göçebelerin çadırlarına filân gidiyorlar, İslâm'ı anlatıyorlar. "Ben Teknik Üniversite'den emekli profesör filanca... Allah'ın emri şudur, Kur'an budur, hadis-i şerif budur..." diye böyle anlatıyor.

Diyor ki: "Bir keresinde bir çingene obasına bizi misafir ettiler." diyor. Bir yere gitmek istemişler, olmamış; orada konuşturmamışlar daha doğrusu... Diyanet'in imamı camide bunları konuşturmamış. Bunlar da üzgün üzgün çıkınca dışarıya, oradan böyle üzüntüyle... Bakmışlar, çingeneler arabalarını çevirmişler, ateşleri yakmışlar, çadırları kurmuşlar bir çayırlıkta... İşte onlarla merhabalaşmışlar, nasılsa söz sözü açmış; "Ağabey bize konuşun!" demiş adam...

Gitmişler çingenelere konuşmuşlar, ağlamış adamlar... Ağlamışlar, göz yaşı dökmüşler. Demişler ki: "Biz meğerse yanlış yoldaymışız." Söz vermişler, namaza başlamışlar. "Bir daha gelin!" demişler. Ondan sonra bizim o Mahmud Bey bir daha gitmiş, bir daha gitmiş...

Yâni, Allah'ın kullarının kalpleri Allah'ın elindedir. Kimin mü'min olacağı belli olmaz. Biz tebliğ ederiz, Allah'ın dinini anlatırız. Allah'ın en kötü kulu, kâfirken mü'min oldu mu; bizden iyi olur, bizden üstün olur, günahsız olur. Çünkü İslâm, İslâm'dan önceki bütün günahları sildiriyor.

Sonra bir insan müslüman oldu mu, sen dünyalar senin olacak kadar sevap kazanıyorsun. Çünkü, senin vasıtanla müslüman olmuş. Onun ömrü boyu yaptığı bütün hayırlı işlerin, hepsinin sevabı sana geliyor. Onun için, hepimizin irşad çalışması yapması lâzım!

Ben bu Avustralya'ya geldiğim zaman muhterem kardeşlerim, belki sizde de aynı duygu hasıl olmuştur, zihnime saplandı: Biz umumiyetle dış dünyayı ihmal etmişiz, ama bu Asya'yı ve Güneydoğu Asya'yı çok ihmal etmişiz, Yâni fevkalâde büyük bir

ihmalimiz var bizim... Halbuki yüz milyonluk ülkeler var burada... Yâni müslüman nüfüsü yüz milyonun üstünde olan çeşit çeşit ülkeler var... Dünya müslüman nüfusunun büyük bir kısmı Güneydoğu Asya'da yerleşmiş. Biz onları hiç yok farz etmişiz, hiç ilgilenmemişiz, hiç ilgi kurmamışız hiç dost edinmemişiz; olmaz böyle!

Şimdi geçen akşam bizim Mehmet Ali Bey'in kütüphanesini karıştırdım. Orada bir Eşraf Ali Tahanevî Hazretleri'nin bir kitabını çektim, çıkarttım. Pakistanlı büyük alimlerden, biliyorum bazı eserlerini... Yâni, eserleri yirmi otuz baskı yapan insan... Belki bir milyona yakın müridi olan, şeriata bağlı bir insan... Mübarekler ne mühim eserler neşretmişler. Meselâ o, *Fetevâ-yı Hindiyye*'yi şimdi bizim Mustafa Efe Hoca tercüme ediyor. Hint Fetvaları...

Hindistan kıtası bizim ihmal edeceğimiz bir kıta değildir. Bin sekiz yüz elli'lerdeki seyahatinde oraları gezmiş olan Süleyman Sırrı diyor ki... Dünya üzerine Rusya'yı filân gezmiş, Japonya'ya kadar gitmiş, bütün İslâm alemini, Afrika'yı dolaşmış:

"—Benim dünya üzerinde gördüğüm en uyanık, en takvâ ehli müslümanlar, Hint kıtasında..."

O zaman Pakistan, Hindistan tabii ayrılmış değildi. "En uyanık insanlar onlar!" diyordu. Hakikaten uyanık, hakikaten bilgin, hakikaten güzel eserler yazmışlar, güzel fıkıh eserleri ortaya koymuşlar, tefsirler, hadis kitapları ortaya koymuşlar. Hiç ilgilenmemişiz, çok büyük kabahat, çok büyük kusur, çok büyük eksiklikler...

Rabbimiz geçim derdi, kazanç meselesi, gailesi filân derken, bizi böyle yabancı diyarlara kendi ülkelerimizden çıkarttırdı, çeşitli fikirler ve düşüncelerle, inşallah İslâm'ın cihanşümullüğünü daha iyi anlarız. Dünyanın muhtelif yerlerinde nice nice böyle kıymetli kardeşler ve kıymetli alimler ve kıymetli gruplar ve kıymetli mücahid insanlar olduğunu görürüz ve müslümanlığın bizden emretmiş olup istemiş olduğu İslâm kardeşliğini, birlik ve beraberliği inşallah bizler sağlarız. Bizim

çocuklarımız görür inşaallah bu neticeyi...

Geçende Perth denilen şehre nasib oldu gittim, orada bir Açe Sumatra'dan olan bir imamla tanıştık. Yâni, Endonezya'nın bir adası oluyor galiba... Bizim [Avustralya'nın] kuzeyimizde... Arapça biliyor, İngilizcesi güzel, hafız-ı Kelâm... Dedik:

"—Bir Kur'an-ı Kerim oku!"

Bir Kur'an-ı Kerim okudu, ben eridim. Yâni mum gibi eridim olduğum yerde, sesine, edâsına hayran kaldım. Hatta, oradaki kardeşlerime dedim ki, aman bunun konuşmalarını böyle banta alın, sonra bana bir bant gönderin, bir hatıra olsun. Bu mübarek kardeşimiz, gönlüm ısındı yâni, kardeş gibi sevdim. Kan kardeşmişiz, akrabaymışız gibi hoşuma gitti.

Dünyanın çok yerinde çok kardeşlerimiz var, bunu bilelim! Yâni biz dünyanın en kalabalık grubuyuz ama, bizi bir oyuna getirmişler küçük azınlıklar haline getirmişler, bizi birbirimize gidip gelmekten alıkoymuşlar. Hudutlar, perdeler, maniler ve sâireler... Biz de dedelerimiz kadar böyle âlemşumül düşünceden haberdar olarak yetişememişiz, sıkıntılı bir devrin çocukları olduğumuz için... İnşaallah bu zincirler bundan sonra kırılacak, müslümanların birbirleriyle kardeşliği, müslümanların birbirleriyle iş birliği, müslümanların birbirleriyle müşterek çalışmaları tahakkuk edecek. Allah-u Teâlâ Hazretleri inşaallah bizim bundan sonraki ömrümüzde bize ve bizim çocuklarımıza, zürriyetlerimize de şimdikinden daha güzel günler göstersin, daha iyi hallere erdirsin...

Geçende bir hadis-i şerif okumuştuk, o da hoşuma gitmişti. Yâni, kârlı olduğu için... Hepsi hoşuna gider de insanın, bazısı insanı korkutur meselâ... Bu böyle, insanda böyle bir kazanç arzusu meydana getiriyor:

"Bir insan Allah rızası için bir arkadaş peydah ederse, yâni Allah yolunda bir dost edinirse, Allah ona cennette öyle bir derece ihsan eder ki, o dereceye namazla, oruçla, hacla, başka bir ibadetle çıkması asla mümkün olmaz."

Yâni, o kadar yüksek dereceye çıkartır. "Yeni bir dost ihsan edince, yeni bir şey daha ihsan eder, derece ihsan eder." diye hadis-i şerifte geçiyor ki, bu bizim birbirimizi dost edinmemiz için, arkadaş olmamız için, fevkalâde güzel bir teşviktir.

Ayrıca, İmâm-ı Gazâlî'nin de adını analım, Allah'ın rahmeti üzerine olsun ve şefaatine Rabbimiz bizi erdirsin... O "*Kitabu uhuvveti ve's-sohbeti ve'l-muàşereti mâ esnâfu'l-hak*" diye çok güzel bir bölümü vardır *İhyâ*'sında; kardeşliğin adabını anlatan, din kardeşliğinin usûlünü, erkânını anlatan... Orada delilleriyle müjdeliyor ve bildiriyor ki:

"İki müslüman kardeşten birisinin derecesi neyse, Allah aşağı derecedekini onun derecesine çıkartacak. Çünkü cennette hasretlik yok, görüşmemek yok, konuşmamak yok. Yâni o kardeşini görmek isteyince, o aşağıda, ötekisi yukarıda; 'Sen onu göremezsin, oraya giremezsin, orası asillerin yeri!' gibi bir mâni olmayacak."

Onun için, kişi sevdiğiyle beraber olacak. Hattâ Peygamber

Efendimiz’in müjdesi vardır:[86]

الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ (خ. م. عن ابن مسعود)

(*El-mer’ü mea men ehabbe*) “Kişi sevdiğiyle beraberdir.” veyahut, “Kişi sevdiğiyle beraber haşrolacak!” diye.

Rabbimiz bizi çok çok dostlar edinip, cennette çok çok yüksek dereceler kazananlardan eylesin... Ve derecelerimizin en yüksek olanlarını, bizleri onun derecesine çıkartmak suretiyle, onların derecesiyle bizleri taltif eylesin... Cümlemize iki cihan saadetini nasib eylesin... Allah hepinizden razı olsun...

Sübhàneke lâ ilme lenâ, illâ mâ allemtenâ, inneke ente’l-alîmü’l-hakîm. Sübhàne rabbike rabbi’l-izzeti ammâ yasifûn. Ve selâmün ale’l-mürselîn. Ve’l-hamdü li’llâhi rabbi’l-àlemîn.

09. 04. 1988 - Maystone Camii
Melbourne / **AVUSTRALYA**

---

[86] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIX, s.145, no:5702; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.95, no:4779; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

22. SÛİZAN'DAN KAÇINMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Cuma akşamınız mübarek olsun… Allah-u Teâlâ Hazretleri bu mübarek günlerin, gecelerin hayrından, feyzinden, bereketinden cümlenizi ve cümlemizi faydalandırsın, feyizyâb eylesin...

a. Zandan Sakının!

Peygamber SAS Hazretleri, Buhârî ve Müslim'in Ebû Hüreyre RA'dan rivayet ettiklerine göre, şöyle buyurmuş:[87]

إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ، وَلاَ تَحَسَّسُوا، وَلاَ تَجَسَّسُوا، وَلاَ تَنَافَسُوا، وَلاَ تَحَاسَدُوا، وَلاَ تَبَاغَضُوا، وَلاَ تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَانًا (خ. م. ت. د. حم. عن

[87] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.1976, no: 4849; Müslim, *Sahih*, c.IV, s.1985, no: 2563; Tirmizî, Sünen, c.IV, s.356, no:1988; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.280, no:4917; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.312, no: 8103; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.222, no:8461; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.V, s.295, no: 6702; İbn-i Hibbân, Sahîh, c.XII, s.500, no: 5687; Mâlik, *Muvatta'*, c.II, s.907, no: 1616; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.330, no:2533; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.459, no:392; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.86, no:44026; *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.324, no: 867; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.345, no:9778.

أبي هريرة)

(*İyyâküm ve'z-zan, feinne'z-zanne ekzebü'l-hadis, ve lâ tehassesû, ve lâ tecessesû, ve lâ tenâfesû, ve lâ tehàsedû, ve lâ tebâğadù, ve lâ tedâberû, ve kûnû ibâda'llàhi ihvânen*)

Bu hadis-i şerifi hepimizin ezberlemesi lâzım! Biliyorsunuz, Buhârî ve Müslim (Rh.A) iki meşhur büyük hadis alimidir ve kitapları çok kıymetlidir. Kur'an-ı Kerim'den sonra dinimizin ana temeli olan hadis ilminin sahih iki kitabıdır. Çok kıymetli iki kitaptır. Hadis-i şeriflerin en sıhhatlilerini koymuşlardır kitaplarına...

Kur'a ile çekilip de karşımıza çıkan bu ilk hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*İyyâküm*) *İyyâküm* sakındırma terimidir, "Sakın yapmayın, sakın ha yapmayın, etmeyin! Bu işi yapmayın, bundan uzak durun!" mânâsına gelir.

(*İyyâküm ve'z-zan*) "Sakın zanna düşmeyin! Sûizanna düşmeyin, zan yapmayın, zandan uzak durun, zanna yanaşmayın! (*Feinne'z-zanne ekzebü'l-hadis*) Çünkü zan, en yalan sözdür."

Biliyorsunuz zannın mânâsını... Yâni elde kesin bir belge ve delil yok, fakat zannediyor:

"—Şu arkadaş galiba fenâ…"

"—E, nereden belli?"

"—Zannımca öyle, galiba öyle..."

"—Yâhu neye dayanıyorsun, bir gördüğün mü var?"

"—Yok görmedim ama, içimden öyle geliyor."

"—Allah Allah! Birisi mi söyledi?"

"—Hayır..."

"—Bir delilin mi var?"

"—Hayır..."

Zannediyor sadece... Zan, sanmak yâni, öyle sanıyor. İşte bunu yapmayın diyor Peygamber Efendimiz. Bu en yalan sözdür. İnsanın içinden öyle bir şey geliyor:

"—Şu adam galiba iyi değil...

“—Niye?

“—Kaşını, gözünü beğenmedim, tavrı hiç hoşuma gitmedi.”

Umûmiyetle insanlar birbirlerini böyle yersiz, mesnedsiz, temelsiz isnadlarla çürütürler, birbirlerinin aleyhinde bulunurlar, birbirlerini kötülerler, birbirlerine kem gözle bakarlar, ters bakarlar, ters görürler; fecî bir şey bu! Sûizan, başkası hakkında kötü kanaat beslemek çok kötü... Yâhu mübarek, ne olur iyi olduğunu düşünsen?

b. Ayıpları Örtücü Olun!

Şimdi benim şahsen hayatta edindiğim prensip, bir insanın böyle elle tutulur gibi, kafamı duvara küt diye çarpar gibi kesin bir şekilde kusurlu olduğunu kendim delille görmedikten sonra, o insanla çok rahat konuşuyorum:

“—Merhaba! Nasılsın, iyi misin, hoş musun?”

“—Hoşum.”

Tamam, benim nazarımda iyi insan... Neden? Kötülüğünü görmedim ki, bir kötülüğü yok ki, iyi...

"—Hocam, onun bir tarafları var, bazı şeyleri var..."

Tamam; görünceye kadar hiç olmazsa müsaade et, öyle düşüneyim. Yâni müsaade et, o zamana kadar içim rahat etsin! Yâni biz o kimsenin kötülüğünü görmek istemeyiz. Kimsenin kötülüğünü, ayıbını ortaya çıkarmak istemeyiz, örtmeğe çalışırız. Bırak, iyi bileyim!

Birisi birisine, birisini anlatmağa kalkmış:

"—İşte hocam, ben onun hakkında sana biraz bilgi vereyim!"

"—Aman bana anlatma, varsın ben aldanayım, aldanmaya razıyım. Kardeşim hakkında kötü kanaatler beslemektense, onun yüzüne gülüp de arkadan kızmaktansa, ters ters düşünmektense, varsın bilmeyeyim. Yâni bu konuda cahillik daha iyi..." demiş.

Biz küçükken, babamla adeta mücadele ederdik:

"—Baba işte bak, şu filanca adamın yaptığı camide iyi olmadı. Gördün mü?"

"—Yok onu o ondan yapmamıştır, o şu sebepten yapmıştır."

"—Ama baba, işte çok aşikâr olarak görünüyor ki, bir kötü maksatla yaptı."

"—Yok o öyle bir insan değildir, iyi bir insandır."

Yâni, babamızın saflığına karar verirdik. "Hayır anlayamıyor insanları... Biz açıkgözüz, biz her şeyi anlıyoruz, babamız anlamıyor." derdik. Feleğin çemberinden geçmiş yaşlı başlı insan anlamıyor; biz açıkgözler, bacak kadar çocuklar anlıyoruz...

Anlamaz olur mu, onlar anlamaz olur mu? Belki aklından geçeni bile Allah onlara bildiriyor. Ama hüsnü zan ediyor ve açık vermiyor, sır açmıyor, sırrı fâş etmiyor. Yâni kusuru dökmüyor.

Öyle insanları biliyorum ki:

"—Yâ Rabbi, bana keramet verme! Karşımdakinin kalbinden geceni bilmeyeyim... Bilip ne olacak? Bakacağım, bir sürü kötü duygu, bir sürü kötü düşünce; bilmeyeyim daha iyi... Ben dedektif

miyim, polis hafiyesi miyim, bilip de ne olacak yâni? Allah islah etsin, bilmesem daha iyi...” diyorlardı.

Bildi mi insan, tabii mecburen ona karşı tavır koyacak, mücadele edecek, bir şey yapacak.

Sûizan etmeyelim! Bu aldanalım mânâsına değil... Prensipleri sağlam koyalım, işlerimizi sağlam yapalım, aldanmamaya gayret edelim! İstismar edilmemeye îtinâ gösterelim! Aldatan, bizi bir kere aldatabilir. Kör bile düştüğü bir çukura bir defa düşermiş. İki gözü a'mâ, deynekle dolaşıyor; fakat çukura bir defa düşer, ikinci sefer o çukura düşmez. Neden? Beller orasını... Kör olduğu halde, burada çukur var diye beller, bir daha düşmez. Allah ona o kabiliyeti vermiş.

Bizim mahallede bir hafız vardı, İskenderpaşa Camii'ne gelir giderdi. Namaz kılardı, şişmanca, iki gözü a'mâ... Ya birisi koluna girip götürecek yolda, ya da değnekle tak tak, tak tak, böyle yürüyerek gidecek.

Evine girmiş, kapıdan içeri girmiş. Kör, iki gözü görmüyor adamın... İçeride hırsız var, anlamış. Hemen kapıyı kilitlemiş. Trak... Kaçmasın diye elindeki anahtarla arkasından kapıyı kilitlemiş. Çünkü kapı kilitsiz olduğu zaman açılabilir de, kilitli olunca açılamaz. Hırsızın üstüne vararak, nefes alışından, kaçışından hırsızı yakalamış ve polise teslim etmiş. Babayiğit, güçlü kuvvetli yâni... A'mâ, hırsızı yakalamış ve polise teslim etmiş muhterem kardeşlerim!

c. Alışverişte Aldanmayalım!

Sûizan etmeyelim, kötü düşünmeyelim ama, aldanmayalım da, aldanmamağa da dikkat edelim. Benim rahmetli Annem öyle derdi, küçükken ezberletirdi:

“—Ne sen aldan, ne de aldat!”

Aldanmak da iyi değil, o da enayilik yâni, ona da lüzum yok... Ne aldanması lâzım insanın, ne de aldatması lâzım, her şeyi bilmesi lâzım! “*Hırsızlığı bile, bil de yapma!*” derler. Her şeyin ilmi

güzel, cehlinden... Bilmek, bilmemekten daha güzel... Bir hırsız nasıl hırsızlık yapar, bir dolandırıcı nasıl dolandırır insanı, nasıl aldatır; bil ki aldanma! Bilmek lâzım, cahil olmamak lâzım, gàfil olmamak lâzım, aldanmamak lâzım, tedbir almak lâzım!

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

"—İki kişi alışveriş yaptığı zaman, mutlaka vesikaya bindirsinler işi, yazsınlar!"

Kur'an-ı Kerim'in en uzun ayeti hangisi? Bakara Sûresi'nin son sayfasından bir önceki sayfa, *Amener resûlü*'nün arka tarafındaki bir sayfa tutarında ayet-i kerime bir tek ayet, tam bir sayfa... *Tedâyûn*, borçlanma ayeti... Bir sayfa tek bir ayet... Orada alışveriş yapıldığı zaman, borç alındığı zaman, anlaşma yapıldığı zaman, yazılmasını emrediyor Allah-u Teâlâ Hazretleri...

"—Neden? Karşımdakine ben itimat ediyorum, güvenilir insan..."

Güvenilir ama, usül böyle. Filânca falancaya borç veriyor, o ona bir senet verecek.

"—Yok, senede lüzum yok!"

Hayır, senede lüzum var! Kur'an-ı Kerim verin diyor, lüzum var... Sen senedi ver, onun elinde bulunsun. Çünkü sen ölürsün, senin mirasçıların inkâr eder. Bu adam ölür, bu adamın sende alacağı olduğunu bunun mirasçıları bilmez. Bir vesikaya geçsin.

Nasıl olsa sen borç aldın, para onu parası... Nasıl olsa götürüp vereceksin! Yâni sen senet vermekle bir zarar etmiyorsun ki, zaten parayı aldın sen... Onun parasını aldın elbette vereceksin senedi...

"—Yok hocam, benim sana itimadım var!"

Yok, öyle şey yok! Hoca da olsa, kardeş de olsa, usül bakımından böyle olacak diye bilmek lâzım!

Şimdi ben götürdüm Afganlılara, onlar için toplanan emanet paraları verdim. Bir döküm yaptım, şunları, şunları, şunları sizden teslim aldım diye bir liste çıkardım.

"—E hocam, sana itimadımız tam, biz senden senet istemiyoruz, sepet istemiyoruz."

Sen senet isteme, sepet isteme ama, ben işimi sağlam yapayım. Bana bu emanetleri veren de, gidip ötekisine sorabilir. O da aldığı şeyin vesikayla alındığını bilir, her şey usülüyle olur.

O bakımdan muhterem kardeşlerim, suizan etmeyelim amma, böyle müdafaasız, savunmasız, gevşek, şaşkın, savruk da olmayalım! Tedbirli, intizamlı, prensipli, disiplinli müslüman olalım!

d. Herkes Müslüman Olabilir

Siz bilin ki, her biriniz muhterem kardeşlerim, lâlettayin bir insan değilsiniz, herkesin gözünü diktiği insansınız siz! Bu müslüman diyecekler size... Yâni çevrenizde bakanlar, bu müslüman diyecek. Giyiminize dikkat etmeniz lâzım, sakalınızın tıraşına itinâ etmeniz lâzım!

Bu devirde sakala itinâ etmek gösteriş değil... Bu devirde sakala itinâ etmek, İslâm'ı temsil ettiği için gerekli... Giyimine dikkat etmek gerekli... Pabucunun çamursuz olması önemli, pantolonunun temiz pak olması önemli! Hatta, giyiminin renklerinin uyumlu olması önemli!

Neden? Herkes sana müslüman diye bakıyor. Yaptığın iş önemli, söylediğin söz önemli, davranışın önemli... Farz et ki gizli kamerayla seni videoya alıyorlar, filme alıyorlar; öyle farz et! Yaptığın işi muntazam yap, temiz yap ki; "Bak, müslümanlar bu işi böyle güzel yaparlar." desinler. Öteki insanlar da bu asil davranışların vesilesiyle İslâm'a gelsinler.

Bu insanların müslüman olması lâzım, İslâm'a gelmesi lâzım! Gelmezlerse, çatır çatır yanacaklar; ahiretleri mahvolacak, ebediyyen mahvolacak. Yazık değil mi, onlar da birer anne baba kuzusu değil mi, onların da canı yok mu, niye yansın? Onların da doğru yola gelmesi lâzım!

Bizim kardeşimize sormuş *The Age* gazetesinin muhabiri, röportajcısı, demiş ki:

"—Ne zaman müslüman oldun?"

“—Ben, müslüman doğdum, müslüman olmak da ne demek?” demiş.

Her çocuk müslüman olarak doğar diye hadis-i şerif var ya!

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[88]

كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ (خ. م. د. حم. حب. ط. ع. عن أبي هريرة؛ حم. طب. عن جابر)

(*Küllü mevlûdin yûledü al'el-fıtrati*) “Her çocuk İslâm fıtratı üzere doğar.”

“—Ne demek müslüman oldun, ben müslüman olarak doğdum. Sonra beni anam-babam başka terbiyeyle yetiştirdiler, başka dine kaydırdılar; ben gene asıl yolumu buldum. Yâni aklım başıma gelince, asıl yolumu buldum.” demiş.

Çok hoşuma gitti benim... Mecmuaya yazacağım Allah'ın izniyle... Unutmazsam, mecmuaya bu cevabı yazacağım. Şâhâne bir cevap, şâhâne! Avustralyalı kardeşimiz vermiş cevabı, şâhâne cevap vermiş. “Ben zaten müslümandım; anam-babam biraz saptırmışlar, gene yola geldim. Ana yoldan biraz çıkmışım, tekrar ana yola geldim.” diyor.

O bakımdan çevremize İslâm'ı güzel temsil etmemiz lâzım! Yâni emin olun, ben bu caminin önündeki çimenlerin sarı olmasından vallâhi, billâhi utanıyorum. Yâni ben burada kolları paçaları sıvarım, temizlik yaparım. Ben bu dışarıdaki çöp ve eski eşya yığınlarından utanıyorum. Orada bakın sandalyeler, bilmem

---

[88] Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.465, *Cenâiz* 29/91, no:1319; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2047, *Kader* 46/6, no:2658; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.642, *Sünnet* 34/18, no:4714; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.233, no:7181; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.337, *İman*, no:129; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.311, no:2359; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.282, no:6394; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.XI, s.119, no:20087; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.203, no:11925; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.353, no:14847; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.353, no:14847; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

masalar, üst üste... Sakla onu yâhu, arka tarafta bir başka yere sakla!

Kapıdan içeriye kim geliyor? Müslümanlık hakkında bilgi edinmek isteyen gayri müslim de geliyor, birisini aramak içi birisi de geliyor. Geçen gün Yunanlı geldi, hastası varmış, bana dua ettirmek üzere... Ben bulunmamışım burada... Hani bizim adımız Hoca'ya çıktığı için, bize dua ettirmeye gelmiş. Benim oraları pırıl pırıl yapmam lâzım! Bal döksen, eğilip yalayacak gibi olması lâzım, oraların tertemiz olması lâzım!

Neden? Cami de, onun için... Melbourne'da kaç tane cami var? Avustralya'da kaç tane cami var? Nümûne cami. Böyle içinde zikir yapılan, her Allah'ın emrinin muntazaman korkmadan tatbik edildiği kaç tane cami var; sorarım size? Kimi yerde zikir yapılmaz. Yasak mı, haram mı, günah mı? Yasak; sevab olduğu halde yasak. Bu ne biçim iştir, bu nasıl meydana gelmiş? İşte, o da bir yürek yarasıdır ki, yüreğimiz şuradan yaralı, kanayıp duruyor, yaramız dinmiyor. Yâni müslüman müslümanca yaşayamıyor.

e. Ülkemizde Başörtüsü Düşmanlığı

Demin kardeşimizle odada sohbet ettik: Kendi memleketimizden başörtülü kardeşimiz, bacımız, kızımız başörtüsüyle okula gidemiyor. Çalışkan... Tembel olsa atsın, tembele bir sözümüz yok... Doçent olmuş bacımız, Ege Üniversitesi'nde doçent olmuş, başörtüsünden dolayı işine son verdiler. Medeniyetin yuvası, ilmin merkezi, hürriyetin beşiği üniversitede, üniversiteli yobazlar tahammül edemediler, benim doçent kardeşimin başörtüsüne... Bacımın, dindaşımın başörtüsüne tahammül edemediler. Sakala tahammül edemediler.

İlerici profesörler itiraz etti:

"—Bu sakal benim şahsiyetimin ölçüsüdür. Ben bu sakalı kesemem! Ben ressamım, benim böyle sivri sakalım olacak. Zaten benim sakalım da İslâm sakalı değil ki..." filân diye böyle itiraz edenler oldu.

Yukarıdaki herifler bastırdılar. Hani yaramaz çocukların

tepine tepine, “İlle de isterim, ille de isterim!” dediği gibi; yukarıdakiler tepine tepine derdiler ki:

“—İlle de bu sakal kesilecek!”

Kestiler. Filânca profesör kesti, filânca ressam kesti, filânca bilmem kim kesti, falanca bilmem kim kesti... Bu ne, bu ne biçim iş? Yâni, bu lafla nereden çıktı, nereden geldi, nereye gidiyor bilmiyorum.

Temiz olacağız, dikkatli olacağız, titiz olacağız, şuurlu olacağız. Lâlettayin insanlar değiliz, lâlettayin çocuklar değiliz; müslümanız. İslâm’ı güzel temsil edemezsek; bizim yüzümüzden birisi, “O adam müslümansa, ben müslümanlığa gelmem! İyi ki müslüman olmamışım.” derse, mahvoluruz. Allah onun hesabını bizden sorar. “Sen korkuttun bu adamı müslüman olmaktan! Neydi senin bu halin?” der.

Bizim işlerimiz tıkır tıkır, görünüşümüz pırıl pırıl olmalıdır.. Her şeyimiz güzel olmalıdır. Şuurlu olmamız lâzım! Şimdi biz diskoteği bilmez miyiz, dansı bilmez miyiz, fuhşiyatı bilmez miyiz, rezaleti bilmez miyiz, meyhaneyi bilmez miyiz? Her şeyi biliriz

ama, yapmayız. Yanlış olduğu için yapmayız.

Bu adamların bildiği her şeyi biliriz biz... Onlar bizim bildiklerimizi bilmiyorlar. Onlar bizim bildiklerimizi bilseler, imana gelirler. Biz bu adamların plajlarını biliriz, yaşamlarını biliriz, kafa yapılarını biliriz, röntgeni elimizde... Doktor gibi böyle, ışığa tuttun mu, kafası bomboş; biliriz.

Onlar bizim kafamızdakini bilmezler, bizim kalbimizdekini bilmezler. Neden? Eğlenmekten, düşünmeye vakitleri yok... Düşünseler, düşündüklerinin gereğini yapmağa cesaretleri yok… Erkek değil ki, erkeksen düşündüğünü yap!

"—Şu yanlış mı?"

"—Yanlış."

"—E o zaman bırak!"

"—Bırakamam!"

"—Şu doğru mu?"

"—Doğru."

"—Öyleyse kabul et!"

"—Kabul edemem."

"—Olmaz ki..."

İyi müslümanlar olalım ki, İslâm'ı iyi temsil edelim. Sûizanna düşmeyelim, herkesin iyi olduğunu farz edelim. Tâ, bir kabahati ortaya çıkıncaya kadar... Bu ileride kabahat yapacak diye bir insanı peşin suçlamayalım. Ama kabahat yaptığı zaman da, yanına yanaşalım; "Bu kabahati niçin yaptın kardeşim?" diyelim. Affedebiliriz, ama kabahatini bilelim. "Seni bu sefer bağışladık, bir daha yapma!" diyelim. Yâni, cins Arap atı bile bazen tökezler. "Hadi seni affettik." diyelim. Bir kere daha yaparsa, gene affedelim. Ama adam bilsin ki, hata yaptığı zaman etrafındaki müslümanlar hatasını anlıyor. Bilsin bunu... Yâni, koyun sürüsü gibi güdülmek, insan yerine konulmamak olur mu?

Pasaportlar değişecek, pekâlâ değişsin. Yâhu ben Almanya'da bir müddet kalmış bir insan olarak, Alman polis makamlarına gittiğim zaman, kapıdan içeriye buyur ettiler beni, koltuğa oturttular. Karşıma geçti, problemimi sordu. Problemimi

söyledim; cevabını düşündü, yazıyı hazırladı elime verdi, teşekkür etti. Ben de teşekkür ettim, çıktım. Neden? O beni insan yerine koyuyor, ben onu insan yerine koyuyorum. Karşılıklı medenice bir problemi konuşuyoruz.

Bizim vatandaşlarımız, konsolosluğun bahçesinde saatlerce pasaport bekleyecek, düzeltecek diye... "Üç defa gittim." diyor bizim Mehmed kardeşimiz. "Adam yerine koymuyorlar." diyor, sığır sürüsü gibi yâni... Yahu bir içeriye buyur et, bir numara ver. Yâni bir an, bir günde bitiremiyorsan; ilk gün giden insana bir numara ver, "Sen yarın saat onda buyur!" de, öncelik ver.

Benim İsveç sefaretinde bir işim oldu muhterem kardeşlerim, mayısın bilmem kaçına bana randevu verdiler konuşmak üzere; ama randevu verdiler. Ben o gün, o saatte gideceğim, İsveç sefaretinde o adamlarla bir şey konuşacağım. Randevuyu verdiler. Yâni bak şu anda, daha çok var o vakte ama, o vakitten çok önce, bana o sözü verdiler. Çünkü adam gürültüye getirmek istemiyor, beni kapıda bırakmak istemiyor. Ben ayakta, o otursun; olmaz. Ben bahçede, yağmur var, çamur var, çimenlerde, banklarda simit alayım, bilmem tost yiyeyim bilmem ne yapayım; o içeride yemeğini yesin, ondan sonra git desin, gel desin bilmem ne desin...

O benim hizmetçim yâhu! Benim memurum, benim paramla geçiniyor, maaşını ben veriyorum, hazineye vergiyi ben veriyorum. Ama o benim hizmetlim, görevlim... O bana saygı gösterecek, ben ona sevgi göstereceğim. Burada, birbirimize sevgi ve saygı göstermek zorundayız. Hepimiz insanız, hepimiz Hazreti Adem'in evlatlarıyız. Sevgi olmayan yerde, saygı olmayan yerde, kibarlık olmayan yerde, nezaket olmayan yerde hiç bir şey olmaz! Bu problemleri çözmeliyiz.

Muhterem kardeşlerim! Hadisin birinci kısmında, Peygamber Efendimiz bizi sûizandan men ediyor. Herkes hakkında iyi düşüneceğiz, iyi insan muamelesi yapacağız. Çünkü zan, en yalan sözdür. İnsanı çok yanlış noktalara götürür. Söyle bakalım kusuru nedir? Ortada kusuru yok; var sanıyor, filân...

Meselâ, tarikatlarla ilgili konuşma geçti demin odada, tarikatlar bir zan altında... E peki, yedi asır bizi zaferden zafere koşturan, ruhumuzu, şevkimizi, imanımızı veren bir kurum birden mi böyle sihirbaz deyneği değmiş gibi değişti de zararlı oldu?

"—Eskiden iyiymiş, kötü olduğu için kapatılmış."

Yâhu eskiden iyi olan bir şeyin kötü tarafı düzeltilir, tamamen kaldırılmaz ki! Ağacın kuruyan dalı kesilir, öbür tarafından filiz verir. Yâni, bir ağacın bir dalı kurudu diye, bütün ağaçlar kesilmez ki, ortalık çöle çevrilmez ki... Bir ihtiyaçsa, o ihtiyaç düzeltilerek ıslah edilir. Bir öğretmen rüşvet yemişse, öğrencisinden para almışsa, bir ilkokul öğretmeni öğrencisine sarkıntılık etmişse, bütün öğretmenler fenâ değil ki, bütün okullar kapatılmaz ki... O öğretmen değiştirilir, biter.

Meseleleri böyle görmeliyiz, haksız ithamlarda bulunmamalıyız. Haklı olan şeye can kurban... Delili olduktan sonra, elbette tamam... Hakimin huzuruna çıkıyorsun, belgeyi gösteriyorsun, delilini koyuyorsun, isbat ediyorsun, kazanıyorsun.

f. İnsanların Ayıplarını Araştırmayın!

(*Ve lâ tecessesû*) "Casusluk etmeyin!" Birbirinizin ahvalini casuslamasına anlamaya meraklanmayın! Burnunuzu onun işine sokup, bunun işine sokup, "Ne yapıyor acaba?" diye merak salıp, casuslamasına onu anlamaya çalışmayın!

Tecessüs; bir insanın ahvalini merak etmek, "Acaba bu adam ne yapıyor, buradan çıkınca nereye gidecek? Evinde ne yapıyor? Kapıdan girince ne etti, işinde nasıl?" diye araştırmak... Casus kelimesi de buradan geliyor. Herkesin işine burnunu sokmak, bu kadar karışmak doğru değil...

(*Ve lâ tehassesû*) "Tehassüs etmeyin!" *Tehassüs*; hassas bir tarzda bir şeyi araştırmak, kökünü, dalını, budağını araştırmaya çalışmak demek...

(*Ve lâ tenâfesû*) "Nefisleşmeyin, birbirinizle zıtlaşmayın!" O

bana tepeden baktı, ben de ona küstüm. O bana yan baktı, ben de ona yan bakarım. Yan bakana yan bakarım, bilmem ne filân efendim karşılıklı kızışmak, düşmanlık. Efendim, o ben. O, bilmem ne münakaşası. Neden? İşte Aramız bozuldu Hocam. Böle gidiyor işte, ne yapalım; o da öyle yapıyor. O öyle yaparsa, bende ona böyle yaparım...

Böyle olursa cemiyetler yıkılır. Peygamber Efendimiz bak, "Nefislerinizi kabartıp da, bir birlerinizle horoz gibi, hindi gibi mücadele, çekişme yapmayın!" buyuruyor.

g. Hased Etmeyin!

(*Ve lâ tehàsedû*) "Hasetleşmeyin, birbirinize haset etmeyin!"

"—Ama hocam! Öyle ucuz, kelepir bir ev düşürdü ki, öyle güzel ki; kıvranıyorum hasedimden."

"—Allah sana da verir ya! Ne yâni, onun işi iyi diye, onun evi iyi diye onu kıskanmaya lüzum yok ki, haset etmeye lüzum yok ki! Bak o, o kadar çalıştı, çabaladı; Allah daha çok versin, daha fazla versin..."

Vermesini istemiyor, almasını istiyor.

Şeyh Sa'dî-yi Şirazî'nin bir sözü her zaman hoşuma gider. Adam feleğin çemberinden geçmiş, iyi biliyor insanları. Diyor ki:

همگنان را راضی کردم مگر حسود را ،

که راضی نمی‌شود ، الاّ به زوال نعمت من

(*Hemginan ra râzî kerdem*) "Hayatta ustalık yaptım, basîret gösterdim, dikkat ettim, herkesin gönlünü aldım, herkesi memnun ettim; (*meger hasûd râ*) hasetçi müstesnâ, onu memnun edemedim." diyor.

Neden? (*Ki râzî nemî şûd*) "Adam ne yapsam razı olmuyor; (*illâ be zevâl-i ni'met-i men*) illâ benim elimdeki nimetin gitmesini istiyor. İstiyor ki ben kıvranayım. Ondan memnun edemiyorum."

Yâni, Allah ona itibar vermiş, imkân vermiş; padişah seviyor,

sarayına çağırıyor, elini öpüyor hürmet ediyor. Şeyh Sa'dî böyle... Adam da Şeyh Sa'dî bu hürmeti görmesin istiyor. Yâni, Allah vermiş. Allah'ın verdiğini sen elinden alamazsın ki... İste, Allah sana da versin! Haset ediyor.

Haset çok kötü bir duygu, çok insanı günaha sokar. "Birbirinizle haset etmeyin!" diyor Peygamber Efendimiz... Bunları hep ezberlememiz lâzım!

(*Ve lâ tebağadù*) "Bir birinize buğz etmeyin, kin tutmayın! Buğz ve adavetle bir birlerinize böyle kızgınlık, düşmanlık etmeyin!"

(*Ve lâ tedâberû*) "Birbirinize sırt çevirmeyin!"

Adam bu camiye gelirmiş, uzun zamandır hiç gelmemiş. Bir geçen gün gelmiş. "Aylardır, bir senedir yok hocam!" diyor. Niye? Kim bilir ne oldu. O ona küstü, o ona küstü... Yahu, adama küsüp camiden kesilir mi insan? Bir kere her camide cemaatle namaz kılındığı zaman, yirmi yedi kat sevabı var... Ondan mahrum oluyor.

"—Sen yirmi yedi defa öğle namazı kılmaya güç yetirebilir misin, ikindiye kadar? İkindiden sonra akşama kadar, yirmi yedi defa ikindi namazı kılmaya güç yetirebilir misin? Akşamdan sabaha kadar yirmi yedi defa, yatsı namazı kılmaya güç yetirebilir misin?"

"—Güç yetiremem!"

"—Güç yetiremezsen, gel açıkgözlük et, namazı camide kıl! Çünkü sevabı yirmi yedi kat fazla..."

Sonra evde kıldığın namaz ya kabul olur, ya kabul olmaz. Ama burada kılınan namaz paket halinde gittiği için, buradaki bir mübareğin hürmetine herkesin namazı kabul olur. Aradan ayıklama yok... Paket halinde gittiğinden, "Şunun namazını ayırın, bunun namazını ayırın; sadece şunlar!" diye ayıklama yapmıyor, Allah-u Teâlâ Hazretleri... Cemaatin, herkesin namazını kabul ediyor. Burada garanti var... Evinde ya kabul olur, ya kabul olmaz.

Onun için, buraya gel, namazı burada kıl!

Gelmiyor. Arabası olmayan kardeş, arabalı kardeşle anlaşacak:

"—İki gözüm, canım ciğerim! Yalvarırım, istersen sana aylık ücret de ödeyeyim, gelip gitme ücreti de ödeyeyim. Yalvarırım beni sabah namazında burada bırakma, yirmi yedi kat sevaptan mahrum etme; giderken beni de alıver! Yatsıya beni bırakma; giderken beni de alıver! Namaz vakitlerinden on dakika evvel ben burada heykel gibi seni bekleyeceğim, aman beni buradan almadan geçme!" diyemez mi insan?

Burada her namaz için yirmi beş dolar verseler bir insana... Yirmi yedi kat sevabı bir tarafa bırakıyorum, "Burada her namaz kılana, kapıdan çıkarken tıkır tıkır yirmi beş dolar veriyorlar." diye bir haber olsa, Melbourne buraya yığılır.

"—Allaaah! Günde beş defa yirmi beş, yüz yirmi beş... On günde, bin iki yüz elli... Otuz günde üç bin küsur; yaşadık be!" filân der insan...

E Allah bundan daha çok veriyor, çok daha fazla sevap veriyor. Millet imansız da değil ama, iz'ansız, iz'anı yok... Yâni sevabı oradan daha fazla olduğu halde, gelemiyor buraya. Öyle olsa, yürüyerek gelir, arabayla gelir; "Bir dolara bile razıyız! Günde beş dolardan, ayda yüz elli dolar eder." der. Çoluk çocuğunu da getirir. Her çocukta yüz elli dolar, üç tane çocuğu da geldi mi, şu kadar dolar eder. Epeyce bir kâr olur. Yâni bir dolara bile razıdır millet... Halbuki Allah çok daha fazla sevap veriyor.

Muhterem kardeşlerim! Camiye gel demiş bir arkadaşımız öteki arkadaşımıza, yâni eski cemaatten birisine... "Coburg Camii'ne gelmem!" demiş. Ne var Coburg camiinde, öcüler mi var Allah aşkına? Kabahati nedir? Burada *Red back* örümcekleri mi var? Ne var yâni, geleni sokuyorlar mı? Yedi dakika içinde hastaneye yetiştirilmeyince ölüyor mu? Ne oluyor burada, ne kabahati var? Allah'ın evi...

Mescidler Allah'ın evidir. Mescidleri sevmek imanın sağlamlığındandır. Mescide gönlü bağlı olan insan Arş-ı A'lâ'nın

gölgesinde, nurdan minberlerde, mânevî tribünlerde rahat edecek. Mescidi sevmemek olur mu?

Coburg Camii'ne gelmezmiş. "Birbirinize kin tutmayın, birbirinize sırt çevirmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinizle nefisleşmeyin, birbirinizin işlerini kurcalamayın, casuslamayın, tecessüs etmeyin, sûizanda bulunmayın!" Bunları Peygamber Efendimiz söylüyor. En sağlam hadis kitabında bunlar emrediliyor bize...

Sonra buyuruyor ki Peygamber Efendimiz: (*Ve kûnû ibâda'llàhi ihvânâ*) "Ey Allah'ın kulları, kardeş olun, kardeşler olun!" Zaten kardeşlersiniz de, kardeş olduğunuzu bilin, şuurlu olun! Tuttuğunuz zaman birbirinizin elini, sevin! Sevdiğiniz zaman, Allah da sizi sever. Birbirini Allah için seveni Allah seviyor. Sen onu seveceksin, o seni sevecek; ikinizi birden Allah sevecek. Fena mı?

İki kişi ortak olsa, üçüncü ortak Allah-u Teala Hazretleri oluyor. Fena mı? Onun için, bırakın ufak tefek hesapları. Bakın, neleri bırakmamızı istiyor. Nefislerin kabarıp birbirleri ile zıtlaşmasını bırakmamızı istiyor. Hasetleşmeyi bırakmamızı istiyor. Kin tutmamamızı, buğz etmememizi, birbirimize sırt çevirmememizi, birbirimize arka dönmememizi, küsmememizi istiyor.

Ben geçen gün iki arkadaşın elini tutturdum, barıştırdım. Üç günden fazla müslümanın müslümana dargınlığı helâl değildir. Kim dargınsa, yine barışacak. Burada birbirine dargın insan varsa, bu akşam barışacak! Haram... "Helâl olmaz!" diyor Peygamber Efendimiz... "Bir müslümanın bir müslümana üç günden fazla dargın kalması, helâl değildir." diyor.

"—Olsun, ben haramı işlerim, gene onunla konuşmam!" mı diyeceğiz? Böyle müslümanlık mı olur? Peygamber Efendimiz sağ olsaydı, buraya gelseydi, mihraba geçseydi, "Dargınlık etmeyin!" deseydi; erirdiniz be... Erirdiniz.

Peygamber Efendimizi rüyada görseniz erirsiniz, hıçkırarak

kalkarsınız. Rasûlüllah Efendimiz'in hadisini sevmeyen, kendisini görür mü rüyada? Seveceksin; emrini, buyruğunu tutacaksın ki, olsun.

Allah hepimize akıllar, fikirler ihsan eylesin... Sevdiği kul olmayı nasib eylesin... Sevdiği işleri yapmayı nasib eylesin... Sevdiği ahlâka sahip olmayı nasib eylesin...

Çok gâfil ömür geçiriyoruz. Rabbimiz bizi gafletten kurtarsın... Kapkaranlık bir dünyada yaşıyoruz. Rabbimiz bizi mânevî aydınlıklara, nurlara kavuştursun... Rabbimiz bize imanın zevkini, şevkini, duygusunu tattırsın... Ve o imanla, o şevk ile yaşatsın...

Rabbimiz bizi sevdiği kul eylesin, sevdiği yollarda yürütsün... Huzuruna sevdiği bir kul olarak varmamızı nasib eylesin... *Bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!*

14. 4. 1988 - Coburg Camii
Melbourne / **AVUSTRALYA**

23. NE MUTLU ŞU KİMSELERE!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàle'n-nebiyyü SAS:

a. Diline Sahip Olana Ne Mutlu!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[89]

طُوبَى لِمَنْ مَلَكَ لِسَانَهُ، وَوَسِعَهُ بَيْتُهُ، وَبَكَى عَلَى خَطِيئَتِهِ

(طس. حل. عن ثوبان)

ME. 743 (*Tùbâ li-men meleke lisânehû, ve vesiahû beytühû, ve bekâ alâ hatîetihî.*)

(*Tùbâ*) Arapça'da *tahsin* dediğimiz takdir ve beğenme ifade eden sözdür. "Ne mutlu, ne güzel, ne hoş o kimseye ki, ne mutlu o kimseye ki, (*meleke lisânehû*) diline sahib olur." Yani, diline sahib olan insana ne mutlu! (*Ve vesiahû beytühû*) "Evinde durana..." Evi onun için geniş olur, onu içinde tutar. Yâni, o evinde rahat eder, evinden ayrılmaz. (*Ve bekâ alâ hatîetihî*) "Ve günahına ağlayana..." Yâni: "Ne mutlu dilini tutana, evinde durana, günahına ağlayana..." demiş oluyor Peygamber Efendimiz...

---

[89] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.21, no:2340; Taberânî, Mu'cemü's-Sağîr, c.1, s.140, no:212; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.313, nO548; İbn-i Ebî Âsım, *Zühd*, c.I, s.30, no:34; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.447, no:3930; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.537, no:18152; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.827, no:43289; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.47, no:1675; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.143, no;13976.

Şimdi, diline sahip olmak iki türlü olur:

1. Diline sahip olan insan, dille yapılan günahlara düşmez. Küfür etmez, gıybet etmez, iftira etmez, dedikodu yapmaz, can sıkıcı, kalp kırıcı söz söylemez, başkalarının kötülüğüne çalışmaz, mâlâyâni konuşmaz, faydası olmayan boş sözlerle vaktini geçirmez, gevezelik etmez, zevzeklik etmez, dalkavukluk etmez, şakşakçılık etmez, yani dille bir sürü günahlar var; onları yapmaz. Bir bu yani diline sahip olur. Hatalı işler yapmaz.

2. Diline sahip olan insan, yapılması gereken görevleri yapar diliyle; Allah'ı zikreder, hakkı söyler, hayrı söyler, doğru olanı söyler, nasihat eder. Bir haksızlık gördüğü zaman karşısına çıkar. Diliyle de cihad ediyor insan. Yani hakkı söylediği zaman, diliyle cihad ediyor. Hatta en üstün cihad diyor Peygamber Efendimiz, bir hadis-i şerifte:[90]

أَفْضَلُ الْجِهَادِ ، كَلِمَةُ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ (د. ه. عن أبي سعيد ؛ حم. ه. طب. عن أبي أمامة ؛ ن. عن سمرة ؛ حم. ن. هب. ض. عن

---

[90] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.527, no:4344; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.471, no:2174; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1329, no:4011; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.19, no:11159; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.551, no:8543; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.352, no:1101; Hàmidî, *Müsned*, c.2, s.331, no:752; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.247, no:1286; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.358, no:1448; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.305; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1330, no:4012; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.282, no:8081; Taberânî, *Mu'cemü'l*-Evsat, c.II, s.166, no:1596; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.93, no:7581; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.248, no:1288; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.480, no:3326; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.176; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.337, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.370; Ebû Ümâme RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.161, no:4209; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.314, no:18850; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.435, no:7834; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.230, no:123; ed-Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.I, s.238, no:427; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.421, no:2939; Tàrık ibn-i Şihab Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.64, no:5511 ve c.XV, s.923, no:43588; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.172, no:457; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.198, no:3981.

(طارق مرسلا)

RE. 76/11 (*Efdalü'l-cihâd, kelimetü hakkın inde sultànin câir*.) “Cihadın en üstünü, en faziletlisi, en kıymetlisi, zalim bir hükümdarın huzurunda, ona hak sözü söylemek, nasihat etmektir.”

Herkes tir tir titriyor, gık diyemiyorlar, ama o hakkı söyleyebiliyor.

Şimdi, Perth'de öğrendik; Suudi Arabistan'da tahsil görmüş bir kardeşimiz var orada, o anlattı: Suudi Arabistan'da hastanenin duvarına yazmışlar. Şu dört şey imanın şartlarındandır diye saymışlar:

“—Şu, şu, şu ve hükümdara feda olmak...”

Hükümdara feda olmak ne imanın şartı, ne aklın şartı, ne dinin şartı, ne ilmin şartı; nereden çıkarttın o yalanı? Hükümdar kim oluyor? Hükümdar kendi kusurlarını düzeltsin, hatalarını düzeltsin, günahlarını düzeltsin, doğru yola girsin! Hükümdara niye feda olacakmış? İnsan ancak Allah için olursa, Allah yolunda malını, canını, her şeyini feda eder. Yalan yanlış, bir ters söz yâni...

O bakımdan, onun da karşısına çıkıp hakkı söyleyebilmek lazım!

Birisi söylemiş, demiş ki:

“—Oğluna fazla harçlık veriyorsun! Aylık harçlık olarak iki yüz bin dolar veriyorsun; bu çok fazla!” filân demiş.

Adamı derhal vazifeden almışlar. Alsınlar... Hocası doğruyu söylüyor diye vazifesine son vermişler, işten çıkartmışlar. Ne iyi yapmış, aferin, doğru söylemiş. İşten çıkartsınlar, rızkı insana Allah CC veriyor. Ne Ali veriyor, ne Veli veriyor; hiç kimse vermiyor, Allah veriyor. Allah vermedi mi alamaz, Allah vermedi mi, nasib etmedi mi yiyemez.

Adam milyarder, Allah bir hastalık vermiş, yemek yiyemiyor. Diyormuş ki, şu hamalların böyle yüz dirhem ekmeğin içine köfteleri, soğanları doldurup da böyle kemirmesine hayran hayran

uzaktan bakıp:

"—Şunların sıhhatine sahip olmak için bütün servetimi vermeye razıyım!" diyormuş.

Yağma mı var? İşte Allah vermiyor, parası var yiyemiyor. Baklava orada duruyor, börek orada duruyor, en âlâ yemekler orada duruyor ama, Allah yedirmeyince yiyemiyor. Malı var, sıhhati yok, yedirmiyor Allah...

Rızık bankada duran para değildir arkadaşlar! Bankada duruyor, işe yaramıyor ki... Rızık boğazdan geçendir diyor büyüklerimiz... Yemedikten sonra; pinti adam peyniri kavanozun içine koymuş, ağzını kapatmış, dışından yalayıp duruyormuş. Dışından yalamakla insanın karnı doymaz. O zenginliğin bir kıymeti yok...

O bakımdan, diline sahip olan insan iki şey yapar: Ya kötülükleri söylemez diliyle, sahib olur diline; günah işlemez. Ya da, sevap kazanacak işleri yapar: *Allah* der, *Lâ ilâhe illallah* der, *Sübhânallah* der... Nasihat eder, vaaz eder, irşad eder, hakkı söyler, zalim sultanın karşısına çıkar doğruyu söyler... Arkadaşına hayrı öğretir, Kur'an öğretir, ilim öğretir, meslek öğretir, bir sanat öğretir... Ondan sonra o çocuk, "Allah razı olsun, ustam bana şunu öğretti." der; öldükten sonra rahmetle anar, ömrü boyunca ona dua eder.

Demek ki dilimize sahip olacağız, dil önemli bir uzuv... İnsanları ekseriya iki uzvu cehenneme götürür diyor Peygamber Efendimiz, İki organ; iki dudağı arasındaki dili; bir de iki bacağı arasındaki uzvu... Bu ikisinden gider insan gümbürtüye...

Diliyle günahlı işler yapar, gıybet eder... Bir söz söyler, dinden çıkar gider; tamam, ahireti mahvoldu diliyle... Veyahut namusuna sahip olmaz, ırzına sahip olamaz, namuslu hareket edemez, zina eder, günah işler; ondan cehenneme gidebilir.

Onun için, ne mutlu lisanına sahip olana, ne mutlu evinde durana diyor. Evinde durdu mu insan, rahat eder. Dışarıya çıktı mı, günah ihtimali başlar. Kadın geçiyor oradan, bakmaması lazım! Bir sürü ihtimaller belirir. Onun için, insan evinde durmayı

bilmeli!

Bizim bilhassa Anadolu'muzda bunu bilmezler. Anadolu'muzun ahalisi, köylümüz, taşralımız evde durmayı bilmez. Hatta, evde durmak ayıp telâkki edilir.

"—Ne diye evde duruyor, kahveye gelse ya? Evinden çıkmıyor, karısına mı yardım ediyor yoksa?" bilmem ne, filân...

Yahu evde kitap okuyordur adam, namaz kılıyordur, tesbih çekiyordur... Benim dedem hiç kahvede durmazmış. Gidermiş bağda bir güzel seccadesi varmış, düz bir kayanın üstüne yayarmış, ibadet edermiş. Kahveye hiç gitmezmiş. Sigara dumanı içinde, mâlâyâni, gıybet, dedikodu yapılan yerde durup ne yapsın?

Ne mutlu evinde durana! Evinde durana ne mutlu dediği zaman, onun açıklamasına da dikkat edelim. Camiye gelecek ha...

"—Tamam, hocamız bize evinde dur dedi, bunda sonra camide beni hiç arama!"

Öyle şey yok! Camiye gelmek kuvvetli sünnet, cemaat çok kuvvetli sünnet... Hatta, Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifte buyurmuş ki:

"—Cami komşusunun evde kıldığı farz namaz kabul olmaz!"

Camiye gelecek! Cami komşusu olmak o kadar önemli... Yani, cemaat o kadar önemli. O bakımdan camiye gelmek şartıyla... Camiye gelecek, vazifelerini yapacak.

Boş yere sokaklarda gezeceğine, boş yere kahvede vakit öldüreceğine, boş vakit geçireceğine evinde dursa, günahlardan kurtulur. Zikir eder, namaz kılar, kitap okur... Ne güzel kitaplar var, ne güzel şeyler yazmış dedelerimiz, alimlerimiz! Onları okumamız lâzım, okuma alışkanlığını edinmemiz lâzım! Kitabı açmamız lâzım, kalemi yanına koymamız lâzım; şöyle beğendiğimiz bir cümlenin altını çizmemiz lâzım, tekrar tekrar okumamız lâzım!

Bir defterimiz olmalı, oraya yazmalıyız bazı şeyleri, hatırımızda kalsın diye... Akıl defteri derler, hafıza defteri derler, hatıra defteri derler, böyle bir küçük defterimiz olmalı, duyduğumuz güzel şeyleri yazmalıyız. Ben şimdi şu sizin

çayhanede çok güzel yazılar var, onları yazacağım, mecmuada neşredeceğim. Çay içtiğiniz yerde duvara çok güzel şeyler toplamış birisi, hepsini yazacağım.

Ne mutlu diline sahip olana, ne mutlu evinde durana ve ne mutlu günahına, hatasına ağlayana!

Kul hata eder muhterem kardeşlerim! Yâni herkes hata eder. Bu hata edene, günah işleyene bir cesaret vermek için söylenmiş söz değil, Peygamber Efendimiz'in bize tavsiyesi. Kul hata eder ama, tevbe ederse Allah affeder. Buyuruyor ki Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri:

قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لاَ تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللهِ ،

إِنَّ اللهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ، إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ (الزمر:٥٣)

(*Kul yâ ibâdiye'llezîne esrefû alâ enfüsihim lâ taknetù min rahmeti'llâh*) "Ey günah işleyip de nefislerine haksızlık etmiş, zulmetmiş olan, nefsini tehlikeye düşürmüş olan, cehennemde yanacak duruma getirmiş olan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz! (*İnna'llàhe yağfirü'z-zünûbe cemiâ*) Allah bütün günahlarınızı affeder, bağışlar, hepsini birden bağışlayabilir. (*İnnehû hüve'l-gafûru'r-rahîm*) Şüphesiz ki o çok affedicidir, çok merhamet edicidir." (Zümer, 39/53)

"Kulun bir güzel davranışından, bir gözyaşından, bir pişmanlığından, daha diline hatayı, günahı getirip de özür dilemesine lüzum kalmadan, kalbindeki pişmanlık üzerine affeder." diye hadis-i şerif okumuştuk ya burada geçtiğimiz haftalarda... Allah affeder. Hatasını anladı mı kul, günahı affolur. Öyle günahlarına ağlayan bir insanın gözyaşından cehennem ateşi söner. Veya Allah sevgisinden ağlayan bir müminin gözyaşından cehennem ateşi söner, o azgın ateş durmaz. O bakımdan ne mutlu böyle hatasını düşünüp de ağlayana!

Hatasını düşünüp ağlayan, yüreği yanan insan bir daha o

hatayı işlememeğe dikkat eder. Bizler de inşaallah hatalarımıza ağlayalım, günahlarımıza pişman olalım, bir daha işlememeye azmedelim!

b. Kendi Ayıbıyla Meşgul Olana Ne Mutlu!

Enes RA'dan Peygamber SAS Hazretleri'nin şöyle buyurduğu rivayet ediliyor:[91]

طُوبَى لِمَنْ شَغَلَهُ عَيْبُهُ عَنْ عُيُوبِ النَّاسِ، وَأَنْفَقَ الْفَضْلَ مِنْ مَالِهِ وَ أَمْسَكَ الْفَضْلَ مِنْ قَوْلِهِ، وَوَسِعَتْهُ السُّنَّةُ فَلَمْ يَعْدِلْ عَنْهَا إِلَى الْبِدْعَةِ

(الديلمي عن أنس)

742. (*Tùbâ li-men şegalehû aybühû an uyûbi'n-nâs, ve enfaka'l-fadla min mâlihî, ve emseke'l-fadla min kavlihî, ve vesiathü's-sünneti felem yeud anhâ ile'l-bid'ati*)

Ne güzel bir hadis-i şerif! Peygamber SAS Efendimiz buyuruyorlar ki:

"—Ne mutlu, kendisinin ayıbı başkalarının ayıbıyla meşgul olmaktan kendisini alıkoyan şahsa!"

Yâni, kendisinin ayıbı, günahı var; kendisini düşünüyor, başkasının ayıbıyla meşgul olmuyor. "Şunun şu ayıbı var, bunun bu kusuru var, onun şu günahı var..." diye başkalarını tenkit edip durmuyor; kendi ayıbıyla meşgul oluyor. "'Benim şu kusurum var, onu düzelteyim! Şu eksiğim var, onu tamamlayayım! Cahilliğim var okuyayım!' diye, kendi ayıbıyla meşgul olana ne mutlu!" diyor Peygamber Efendimiz... Ve bir de ekliyor arkasından:

"—Malının kendi ihtiyacından fazlasını infak edene ne mutlu!"

---

[91] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.447, no:3929; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.865, no:43444; *Keşfü'l-Hafâ,* c.II, s.46, no:1673; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.142, no:13973.

Malı var insanın, tamam... Evi var, oturuyor, yiyor, içiyor, artıyor. Fazlasını fukaraya vermek, malının fazlasını infak etmek, nafaka olarak ona buna hayır olarak verebilmek, cömertlik çok önemli bir sıfattır. İnsanları ekseriya cennete sokacak olan budur. Hele hele o devirlerde daha önemliydi.

Şimdi burada bu konu rahat bir konudur, kolay bir konudur. Yâni, insan rahatlıkla başkasına yemek ikram edebilir. Ama Suudi Arabistan'da hurma yok, hayvan yok, deve az... Kesse sütünden istifade edemeyecek, binemeyecek, çoluk çocuk fazla... Ot bitmez, ortalık çatır çatır sıcak, su yok... Tabii, o zaman mahsul az, şartlar zor... İnsanlar açlık çekerlermiş, çok zorluk çekerlermiş.

Peygamber SAS Efendimiz bir gece açlığından uyku tutmuyor, evden çıkıyor. Peygamber Efendimiz aç olduğundan, karnı açıkmış olduğundan, evde yemek olmadığından çıkıyor. Karanlıkta giderken, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e rastlıyor. Soruyor:

"—Kim o?"

"—Ebû Bekr-i Sıddîk..."

"—E, bu vakitte neden çıktın ey Ebû Bekr-i Sıddîk?"

"—Yâ Rasûlallah! Evimizde yiyecek bir şey bulunmadığı için karnım aç kaldı. Ne yapayım, uyku tutmadığı için çıktım."

O da aynı sebepten çıkmış. Biraz daha ilerliyorlar, ileride bir iri karaltı görüyorlar.

"—Kim o?" diye soruyorlar.

Ömer ibnü'l-Hattab RA imiş. Soruyorlar:

"—Niye çıktın? Ne arıyorsun?"

"—Evde bir şey yoktu yâ Rasûlallah! Açlıktan dayanamadım, uyuyamadım; çıktım." diyor.

Ebû Bekr-i Sıddîk'ın doksan bin altını vardı müslüman olduğu zaman, parasız adam değildi. Yâni eşraftandı, zengin insandı ama, Allah'ın yolunda veriyor. Öyle veriyor ki, beline kumaş kalmamış da hasır sarmış.

"—Nerede Ebû Bekr-i Sıddîk." diye soruyor Peygamber

Efendimiz...

“—Evinde...”

“—Niye çıkmıyor? Çıksın!”

Çıkıp geliyor. Hasıra sarılmış olarak çıkıyor.

“—Ne bu?”

Mallarını Allah yolunda vermiş, cihada sarf etmiş.

“—Pekiyi, çoluk çocuğuna ne bıraktın?”

“—Allah ile Rasûlünü bıraktım.” diyor. “Allah Rezzak değil mi, vermez mi? Rasûlüllah’ın rızasını kazanmak için, Allah’ın rızasını kazanmak için verdim.” diyor.

Demek ki, malının fazlasını vermek o zaman çok önemliydi. Şimdi biraz herkes zengin olduğundan, insan burada [Avustralya’da] kime zekât vereceğini şaşırır. Burada kim var zekât verilecek? Kimseyi bulamayız. Burada durum gayet rahat… Ama Pakistan’da çok, Malezya’da çok, Endonezya’da çok, Türkiye’nin bazı yerlerinde çok... Oralara verebiliriz.

Efendimiz sözü söylerken, edebiyat bakımdan üstün söz söyler, konuşurken zarif konuşurdu. Bak, ne güzel sıhhatli konuşuyor: “Malının fazlasını verir, sözünün fazlasını tutar.” diyor. Vermek ve tutmak, iki zıt kelime... Malın fazlasını verecek, sözün fazlasını tutacak! Yâni gevezelik etmeyecek, fazla konuşmayacak demek… Yeteri kadar konuşacak, susulacak yerde susacak.

İmtihanda talebe hocanın karşısına oturmuş. “Konuşsana evlâdım!” diyor; konuşmuyor. Şimdi konuşma zamanı, konuş işte... Sınıfta dır dır konuşuyordun ya arkada, yaramaz, şimdi konuş! O zaman konuşmuyor; olmaz!

Karşıda bir zulüm işleniyor, müslüman burada susuyor, konuşmuyor. Olmaz, şimdi konuşacaksın, şimdi konuşma zamanı... Yâni konuşulacak yerde konuşmak lâzım, susulacak yerde susmak lâzım! Yersiz konuştu mu insan, *illallah* dedirtir. Konuşulacak yerde konuşmadığı zaman da vebal yüklenir. Allah ona sorar; “Niye konuşmadın, niye söylemedin, niye bildirmedin, niye anlatmadın?” diye sorar. O bakımdan konuşulacak yeri iyi bilelim, susulacak yeri iyi bilelim!

(*Ve vesiathü's-sünneti*) "Sünnete uyar, sünnet onu ihata eder." Yani sünnetin içinde kalır, sünnetin dışına taşmaz. (*Felem yeud anhâ ile'l-bid'ati*) "Sünnetten bid'ata kaymaz."

Dinimizin aslı, özü nedir? Peygamber Efendimiz'in sünnetidir. Sünnetten ayağını dışarıya çıkartmaz, sünnete uyar, bid'ata sapmaz. *Sünnet* nedir? Hadis kitaplarında yazıyor, okuyoruz işte... Alimlerimiz kitaplar yazmışlar; doğru yol budur, şeriatın ahkâmı budur diye... *Bid'at* nedir? Adamın uydurduğu şeyler... Uyduruyor herkes, bir şeyler uyduruyor, din namına bir şeyler yazıyor.

Şimdi bizim memlekette bir kadın varmış. Bu kadın:

"—Bilezikleri, altınları satacaksın, hacca gideceksin!" diyormuş. "Kocan izin vermese de gideceksin! Kocan izin vermese nasıl namaz kılıyorsun, hacca da gideceksin!" diyormuş.

İlk bakışta doğru gibi görünüyor ama, yanlış! Çünkü hacca gidecek insan, sefere çıkıyor. Müslüman kadının yanında mahremi yokken sefere çıkması câiz olmaz. Evet kocası kılma dese

bile namazı kılacak ama, hacca gitmek için mahremi olması lâzım! Yanında mahremi olmadı mı, olmaz, sefer mesafesine gidemez. Bak, cahil kadın saptırıyor.

"—Dinlemeyeceksin kocanı, icabında boşanacaksın!" diyormuş.

Kocasından kendisi boşanmak isteyen kadın, cennetin kokusunu duyamaz. Yâni şer'î bir sebep yokken boşanmaya kalkmayacak.

Onun için, insanı bid'ate sokmayalım, yanlış şeyler yaptırmayalım!

Cahil mezarlıkta mum yakıyor, bilmem Helvacı Baba'nın kabrinin etrafında dokuz defa dolaşıyor. Niye dolaştın, kimden öğrendin, ne olmuş? Yâni saçma sapan şeyler...

Bid'at yok, sünnet var, Peygamber Efendimiz'in inandığı şey var... Peygamber Efendimizin zamanında olmayan uydurma iş yok... Dinimizin aslına uyacağız, asilliğini bozmayacağız. Sadakat göstereceğiz, dinimizin özünü değiştirmeyeceğiz. Giyimde, kuşamda, ahlâkta, ibadette, tâatte eksiltme, çıkartma yapmayacağız.

"—Bu zamanda bu sünnet yapılamaz!" demiş zıpır hocanın birisi...

Dangalak, sen yapmıyorsun ama, Pakistanlılar yapıyor, Filipinliler yapıyor. Ne demek yok? Sünnetler öyle keyfi kalır mı?

"—Bu devirde öyle yaparlarsa, insana gülerler." diyormuş.

Sana gülüyoruz biz, senin yaptığın şey gülünç... Rasûlüllah Efendimiz'in yaptığı şeye niçin gülsünler?

Bak, bizim burada kardeşlerimiz sarık sarıyor, kimse bir şey demiyor. Entari giyiyor, kimse bir şey demiyor. Yâni niye yapılmazmış, yapılmaz dediği ne? Sakalını kınalamak... Pakistanlılar kınalıyor, ne olur? Yâni, Rasûlüllah Efendimiz dedikten sonra, ben başkasının gülmesine mi bakarım.

Müslümanın vasıflarından bir tanesi, kınayanın kınamasına aldırmamak, yapması gereken şeyi yapmaktır. Sünnete uyacak, böyle saçma sapan bid'atlar ortaya çıkarmayacak.

Millet cahil... Takke giyiyor diye birisinin arkasında namaz kılmamışlar. Bana soruyorlar.

“—Hocam takke ile namaz kılmak günah mı? Takke giymek günah mı, değil mi?”

Dedim:

“—Günah değil yahu, nereden çıkarttınız bunu?”

“—Ben filânca kitapta okudum; işte şapka giyenin şöyle vebali olurmuş, böyle vebali olurmuş...”

Sübhàna’llàh! Avustralya’da Türkçe zayıf olduğundan, millet ne hatalara düşüyor. Yâhu şapka başka şey, takke başka şey! Takke giymek; Peygamber Efendimiz giymiş, sünnettir, olur. Takke başka, şapka başka; onun hükmü başka... Yani ikisi arasındaki farktan haberi yok... Ondan dolayı, müslüman kardeşinin arkasında namaz kılmıyor. Asıl o bid’at...

Herkesin arkasında namaz kılınır. Birisi imamete geçmişse, arkasında namaz kılarsın. Onun bir kusuru, vebali varsa, onu Allah ondan sorar; senin namazın olur. Ben buradan kapıdan içeriye gireceğim, burada birisi, beğenmediğim bir adam imamlığa geçmiş olacak, dönüp gideceğim; öyle şey olur mu? İşte bid’at bu, yanlış olan şey bu...

c. İstiğfar Etmesi Çok Olana Ne Mutlu!

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurdular:[92]

طُوبَى لِمَنْ وَجَدَ فِي صَحِيفَتِهِ اسْتِغْفَاراً كَثِيرًا (ه. عن عبدالله بن بسر ؛ حل. عن عائشة ؛ حم. في الزهد عن أبي الدرداء موقوفًا)

---

[92] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XIII, s.462, no:3808; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.118, no:10289; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.21, no:3508; Abdullah ibn-i Büsr RA’dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.440, no:646; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.110, no:4717; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.X, s.395; Hz. Aişe RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.479, no:2088; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.144, no:13978.

ME. 744 (*Tùbâ li-men vecede fî sahîfetihî istiğfâren kesîrâ.*) "Ne mutlu amel defterinin sayfasında çok tevbe ve istiğfar yazılı olana!"

Peygamber Efendimiz bile o mübarek dili ile, Allah'ın en sevgili kulu olduğu halde, çok tevbe ve istiğfar ederdi. Günde yüz defa tevbe istiğfar ederdi. Biz de istiğfar edeceğiz.

İstiğfar ne demek? Ya Rabbi, beni afv u mağfiret eyle demek, Allah'tan afv u mağfiret istemek demek... "*Estağfiru'llah el'azîm*" diyoruz her namazın arkasında... Ne demek? "Yâ Rabbi, sen bizi affet! Ey azamet sahibi olan Allah'ım, bizi affet!" demiş oluyoruz.

Tevbe ve istiğfarı çok yapmak, günahların gitmesine sebep olur, şeytanın belini kırar. Kul hata eder, akşama tevbe ve istiğfar eder; Allah affeder. Şeytan üzülür, yine affoldu diye kahrolur. Onun için, çok tevbe ve istiğfar edelim, Hatalarımızı çok analım!

Bu günler Allah'a ibadet etme günleridir, hatalarını düşünme günleridir, kendisini hesaba çekme zamanıdır, defterinin muhasebesini yapma zamanıdır. "Ne kadar sevap kazanmışım

ömrümde, ne kadar günah işlemişim hayatımda? Şunları bir toplayayım; bakalım kârda mıyım, zararda mıyım? Bundan sonra ne yapmam lâzım? Kendime bir çeki düzen vereyim, toparlanayım! Mânevî kârıma dikkat edeyim, şu zarardan kendimi bir kurtarayım! İflâsın eşiğine gelmişim, mahvolmuşum, bir çaresine bakayım!" diyecek zamandır.

Çünkü mübarek aylardayız. İşte Receb gitti, Şa'ban da yarın gidiyor. Gittik, ufukta gözetledik hilâli... Ufku bulutsuz görünce, atladık arabalara gittik, şöyle bir yokuşun başına; ufuğa baktık. Hilâli görseydik, gelecektik buraya, yarın Ramazan'dır diye size ilân edecektik. Burada yatsıdan sonra teravih kılacaktık. Geceleyin sahura kalkacaktık, oruç tutacaktık yarın... Ama ufuğa baktık, hilâli göremedik. Hilâl görülmediği için, yarın Ramazan değil...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[93]

---

[93] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.674, *Savm* 36/11, no:1810; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.762, *Sıyam* 13/2, no:1081; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.68, no:684; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.133, no:2117; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.422, no:9453; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.6, no:1685; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.226, no:3442; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.159, no:15; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.304, no:2307; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.19, no:2333; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.205, no:7721; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.69, no:2427; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.234; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.174, no:1118; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.470, no:8879; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.187, no:908; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.497, no:422; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.427, no:874; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.393, no:3744; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.111, no:4230; *Târih-i Dimaşk*, c.LXIV, s.99, no:8115; Ebû Hüreyre RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.113, no:624; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.279, no:2095; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.226, no:1985; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.587, no:1547; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.360, no:3594; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.157, no:7; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.271, no:11706; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.42, no:5740; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.207, no:7736; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.72, no:2440; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.5, no:1683; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.204, no:1912; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.III, s.21, no:9116; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.352; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.232; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.243, no:2355; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VIII, s.275, no:3196; Hàris, *Müsned*, c.I, s.494, no:314; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.267, no:2087; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.321, no:18915; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.167, no:3; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.69,

صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ ، وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ ؛ فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ ، فَأَكْمِلُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ ثَلاَثِينَ يَوْمًا (رواه الشيخان عن أبي هريرة)

ME. 714 (*Sùmû li-ru'yetihî ve eftırû li-ru'yetihî, fein gumme aleyküm feekmilû iddete şa'bâne selâsîne yevmâ.*) *Revâhu'ş-şeyhàn.*

Buhàrî ve Müslim'in Ebû Hüreyre Ra'dan rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:

(*Sùmû li-rü'yetihi, ve eftırû lirü'yetihî*) "Hilâli görünce oruç tutun; Ramazan bittiği zaman da, yine hilâli gördüğünüz zaman bayram edin! (*Fein gumme aleyküm*) Eğer hava bulutlu olursa, (*feekmilû iddete şa'bâne selâsîne yevmen*) o zaman Şa'ban ayını, otuz güne tamamlayın!"

"Görün!" dediği için, "Gidin bakın!" dediği için; biz de en görülecek yere üç araba gittik. Gözleri iyi gören genç arkadaşlarla, bizim gibi gözlüğe ihtiyacı olmayan kimselerle baktık; hilâli göremedik. Şimdi Arapların bir kısmı başlayacaklarmış Ramazan'a... Görülseydi başlarlardı; görülmediğine göre, başlamamaları lâzım, Şa'ban'ı otuza tamamlamaları lâzım! Bugün Şa'ban'ın yirmi dokuzuydu, yarın otuzu... Ama onlar diyecekler ki:

"—Biz Şa'ban'a da bir gün önceden başladık."

---

no:2426; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.III, s.245, no;962; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1300; *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIV, s.34, no:7027; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVII, s.122; Abdurrahman ibn-i Zeyd ibni'l-Hattâb Rh.A'ten.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.206, no:7727; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.118, no:873; Tahàvî, *Şerhü'l-Maànî*, c.II, s.58, no:2952; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.41, no:3646; Ebû Bekre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.V, s.341, no:1796; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.IV, s.156, no:7306; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.249, no:1810; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.445 no:915; *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIV, s.Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.286, no:287; İbn-i Asâkir, 263, no:7000; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.254, no:6331; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.207, no:7734; Hz. Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.25, no:1175; Bera' ibn-i Àzib RA'dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.160, no:20; Rabi' ibn-i Hiraş RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.489, no:23769; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.37, no:13732.

Yanlış başlamışlar. Takvimlerimizde böyle yazıyor. Hesabı yanlış yapılmış. Bu akşam baktık biz, göremedik. Şimdi biraz sonra Perth şehrine de telefon edeceğiz, orada hava belki biraz daha açıktır diye... Oradaki hoca kardeşlerimiz de bakacak. Sydney'e de telefon edeceğiz, oralardan sağlam haberi alacağız. Yâni yarın Şa'ban'ın otuzudur, yarın akşam yine gideceğiz hilâli görmeye... Görünce geleceğiz size müjdeleyeceğiz ki, inşaallah şöyledir diye...

Rabbimiz şu geçen günleri bizlerden hoşnut ve razı etsin: davacı etmesin. Şu gelen Ramazan'ın feyzinden, bereketinden faydalanmayı Rabbimiz cümlemize nasib etsin...

Ramazan gelince dünya değişir, göğün kapıları açılır, cehennemin kapıları kapanır, cennetin kapıları açılır. Yerler, gökler mânevî bakımdan bezenir. Şeytanların azılıları zincirlere vurulur, bukağılara bağlanır, zapt edilir. Yani, insanları azdırmaları imkânı olmaz. İnsanların doğru yola gelmesi kolay olur ramazanda...

Onun için, bu zamanı fırsat bilelim! Yakınlarımızdan böyle biraz gevşek olan kardeşlerimizi de camiye alıştıralım, ibadete çekelim! Onları da yanlış yoldan kurtaralım ki, şeytanın selinden kurtaralım; Rahman´ın yoluna gelmesine vesile olalım, böylece sevaplara nail olalım!

Allah hepinizden razı olsun.

Bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtiha!

16. 04. 1988 - Coburg Camii
Melbourne / **AVUSTRALYA**

24. İSLÂM'DA BARIŞ VE KARDEŞLİK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàle'n-nebiyyü SAS:

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette cümlenize nasib ve müyesser olsun… Rabbimiz Teàlâ ve Tekaddes Hazretleri ibadetlerimizi, taatlerimizi kabul eylesin…

Bugün mübarek cuma günüdür. Peygamberimiz SAS Hazretleri'nin bazı hadis-i şeriflerini okuyup izah etmek istiyoruz.

Dersimize başlamadan önce, Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-u pâkine hediye olsun diye; onun cümle ashâbının, etbâının, ahbâbının ruhlarına hediye olsun diye; Hz. Âdem Atamız AS'dan bugüne kadar gelmiş geçmiş enbiyâ ve mürselîn, evliyâullah u mukarrebînin ruhlarına hediye olsun diye;

Sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, mürşidlerimizin, ulemâ-i muhakkıkîn ve verese-i nebî din büyüklerimizin ruhlarına hediye olsun diye; ve âhirete göçmüş olan cümle geçmişlerimizin, yakınlarımızın ve sevdiklerimizin ruhlarına hediye olsun diye; hâssaten biraz sonra cenaze namazı kılınacak olan meyyitenin ruhuna hediye olsun diye; bizim de âhiret saadet ve selâmetine ermemize vesile olması için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyup öyle başlayalım, buyurun!

……………………..

a. Kendisi İçin Sevdiğini Kardeşi İçin de Sevmek

Sevgili kardeşlerim!

Buhàrî ve Müslim'in (Rh.A), Enes RA'dan rivayet ettiklerine

göre Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[94]

لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لأَخِيهِ، مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ
(حم. ق. ت. ن. ه. عن أنس)

(*Lâ yü'minü ehadüküm hattâ yuhibbe li-ahîhi, mâ yuhibbü li-nefsihî*) "Sizden biriniz iman etmiş olmaz; kendisi için, kendi nefsi için sevdiği şeyi din kardeşi, müslüman kardeşi için de sevmedikçe, temenni etmedikçe mü'min olmaz."

Burada "mü'min olmaz" demek, "Kâfir kalır, imansız kalır." mânasında değil; sağlam imanlı olmaz, tam imanlı olmaz. Çünkü imana yakışan, mü'minlikten dolayı mü'min kardeşlerine sevgi göstermektir ve onlar için hayırlar temenni etmektir.

Kendisi için ne istiyorsa... Kendisi için baklava ister, börek ister, rahat ister, bol para ister, kazanç ister, sıhhat ister, âfiyet ister, itibar ister, huzur ve saadet ister, dünyada âhirette mutluluk ister… Bunları kardeşi için de temenni edecek.

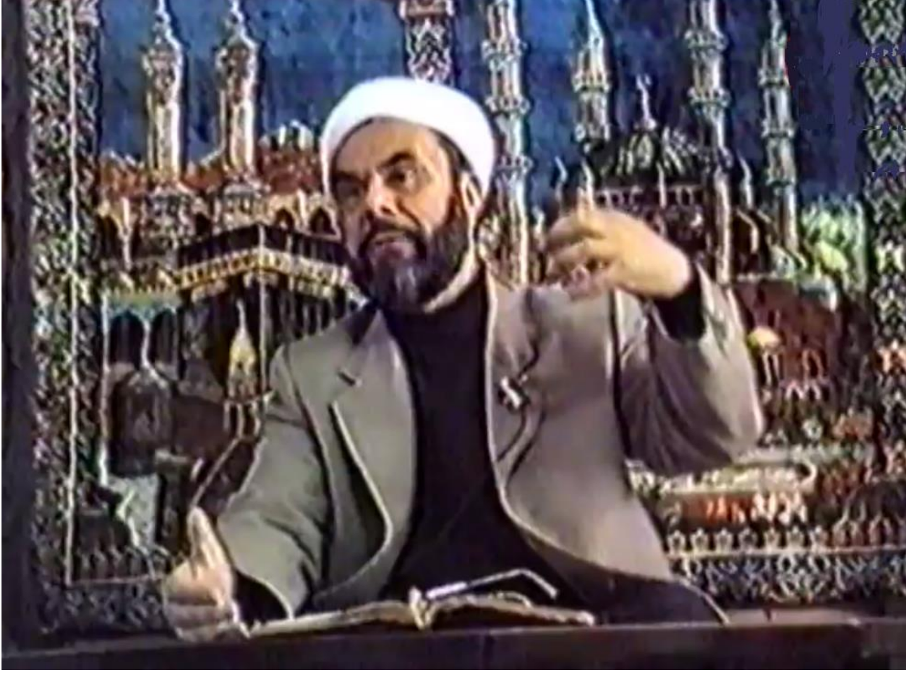
"—Rabbenâ, hep bana…" dedikleri gibi olmayacak.

Nalıncı keseri gibi, sadece bir tarafa yontarak… Keser böyle vurdukça, daima kendi tarafına doğru yontuyor. Onun için nalıncı keserine benzetmişler. Öyle olmayacak. Müslüman başkalarını düşünecek. Başka müslüman kardeşlerini düşünecek. Başka müslüman kardeşlerinin iyiliğini isteyecek. Onlara güzel şeyler temenni edecek.

---

[94] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.21, no:12; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.158, no:64; Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.55, no:2439; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.75, no:65; Neseî, *Sünen*, c.XV, s.214, no:4930; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.272, no:13901; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.500, no:11125; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.534, no:11747; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.167, no:8292; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.354, no:1174; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.268, no:2004; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.397, no:2740; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.327, no:2950; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.41, no:96; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.491, no:17362.

Elinden geliyorsa verecek. Elinden geliyorsa güzel şeylere ermesine yardımcı olacak. Elinden geliyorsa kendisi fedakârlık yapacak. Yemeyecek, yedirecek; giymeyecek, giydirecek; kendisi sıkıntıya düşecek, onu kurtaracak; kendisi huzursuz olacak, onu mutlu edecek. İslâm kardeşliği bu!

Ama biz yapamıyoruz. Bizim İslâm ile ilgili bilgilerimiz az. İslâm'ı anamızdan, babamızdan gördük, biraz da bu diyara gelince anladık ki; baktık her taraf ibadethane dolu, kilise dolu, biz de dinimizin icabını yapalım. Dindarlık... Başka milletlerden onu gördük. Allah'a ibadet ediyorlar. İslâmiyet'i biraz biliyoruz ama tam bilmiyoruz.

Tam bilmek gerektiği zaman, hadisleri okumak lazım, muhterem kardeşlerim! Peygamber Efendimiz'in hayatını okumak lazım, sözlerini okumak lazım ki, bakalım Peygamber Efendimiz dini nasıl yaşamış, bize nasıl anlatmış. Neleri tavsiye etmiş, neleri yapmamızı istemiş?

Bakın bugün ilk okuduğum hadis-i şerif derhal bize İslâm'ın ne kadar yüksek, ne kadar derin, ne kadar engin bir sevgi, saygı, bağlılık, fedakârlık dini olduğunu gösteriyor. Ölçü veriyor:

"—Kendi canın için istediğin şeyi kardeşin için de istemedikçe, iyi müslüman olamazsın!" diyor

İsteyebiliyor musun? Şöyle komşularını düşün, arkadaşlarını düşün, çevreni düşün, yakınlarını düşün... Onların da iyiliğini isteyebiliyor musun? Yoksa:

"—Gebersin kerata! Ne olursa olsun! Yok olsun, toz olsun, duman olsun!" mu diyorsun?"

Yoksa onlardan bir şeyler kopartıp, onları istismar edip, onları ezerek, onların aleyhine mi çalışıyorsun?

Bazılarına "parazit" diyoruz, "asalak" diyoruz. Mesela ökse otu ağacın üst dalında bir küçük yarık bulmuş. Gelmiş, oraya yerleşmiş, kökünü ağacın damarları arasına sokmuş. Ağacın öz suyunu emiyor, ağacı kurutuyor.

Görüyorsun, ceviz ağacı… Çok güzel bir ceviz ağacıymış. Çok kocamanmış. Kalın gövdesi varmış. Ama bakıyorsun, kurumuş. Neden kurudu? Bakıyorsun dallarının orasında, orasında bir yeşillikler var. Ökse otu, böyle kalın yapraklı bir ot. Hayret. Gelmiş oraya, konmuş; bunun kanını, iliğini kemirmiş, sömürmüş, ağacı kurutmuş.

Müslüman kendi elinin emeğiyle geçinecek. Kimseyi istismar etmeyecek. Hakkı olmayan şeyi almayacak. Hakkına razı olacak. Haksız yere, aldatarak, kandırarak kazanç elde etmeyecek. Ve karşısındaki şahsı sevecek. Karşısındaki şahıs için iyi temennilerde bulunacak.

Adamın birisi dağdan odun getirirmiş. Hikâye kitaplarında yazıyor ama birçok insanın durumu budur, biliyoruz. Mâlum, insanın bineği olmadığı zaman, taşıyacak hayvanı olmadığı zaman, eskiler odunu ipin üstüne dizip ipi alırlar, odunu sırtlarında taşırlardı. Bir demet, yapabildiği kadar, bir kucak

odunu iple sırtında taşırlardı.

Tabii o odun taşınırken, bir taraftan yürüyüp sallandıkça sırtını acıtırmış. Adamın sırtı yara olmuş. Yana yakıla:

"—Yâ Rabbi! Sen bana bir binek hayvanı nasip eyle! Bir merkep nasip eyle. Yâ Rabbi, şu hayvanlardan bir tanesi de benim olsun. Bak, komşularımız var. İşte onlar böyle bu yükleri de hayvanlarıyla taşıyorlar. Ne rahat ediyorlar! Ne konforlu hayat! Benim de olsun..." diye temenni ediyor.

Bu arada biz de kendimizi düşünüverelim, muhterem kardeşlerim. Ne odun derdimiz var, ne kömür derdimiz var. El-hamdü lillâh, öteki insanlardan ne kadar rahat durumdayız. Memleketimizdeki insanlardan ne kadar rahat durumdayız. Memleketimizde havalar nasıl çatır çatır soğuk olur; Sivas'ta, Kayseri'de, Erzurum'da eksi 30 derece… Artık yapacak şey bulamazlar, ne yapacaklarını şaşırırlar zavallılar! Su nerede, sıcaklık nerede, öyle aylarca vakitleri geçer. Bak, insanlar eskiden bir merkebinin olmasını konfor sayıyormuş.

Fıkraya devam edelim. Böyle yana yakıla dua ediyor:

"—Yâ Rabbi, sen bana bir merkep nasip eyle de bu odunlarımı onunla taşıyayım! Konforlu olsun. Artık sırtım şu odun yükünden kurtulsun." diye dua edermiş.

Bir gece rüya görmüş. Rüyasında demişler ki:

"—Tamam, Allah senin dualarını kabul edecek. Sana bir merkep bağışlayacak. Ama şartı var."

"—Nedir o şart?"

"—Komşuya da dua edeceksin. 'Yâ Rabbi, komşumun iki tane eşeği olsun, bana da bir tane olsun.' Diye komşuya da dua edeceksin, komşunun da olmasını isteyeceksin. Ondan sonra Allah sana verecek." diye rüyada öyle bildirmişler.

Rüyada pürhiddet itiraz etmiş: "Aman aman! İstemem!" demiş. "Ben sırtımda odun taşımaya razıyım. Zaten komşunun bir tane eşeği olduğunu hazmedemiyorum, bir tane daha olursa hasedimden çatlarım. Aman aman!" demiş.

İnsanın zihniyeti böyle olursa olmaz. Allah haset edeni, başkalarının iyiliğini istemeyeni sevmiyor. Ve gerçek mü'minlik, bizim yaşadığımız mü'minlikten biraz daha ileri, biraz daha yüksek, biraz daha derin bir şey. Biz şimdi sadece namaz kıldık mı kendimizi iyi bir müslüman sayıyoruz. Ama şu ölçü daha hassas, daha kibar, daha zarif bir ölçüdür: Kendisi için istediğini, kendi canı için temenni ettiğini müslüman kardeşi için de temenni edecek.

b. Üç Günden Fazla Küslük Haram

Bir hadis-i şerif daha söyleyeyim:[95]

لاَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فوقَ ثلاثَةِ أَيَّامٍ، يَلْتَقِيَانِ فَيُعْرِضُ هَذَا، وَيُعْرِضُ هذَا، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلاَمِ (حم. ق. د. ت. عن أبي أيوب)

(*Lâ yahillu li-müslimin en yahcüra ehâhu fevka selâseti eyyâmin, yeltakıyâni feyu'ridu hâzâ, ve yu'ridu hâzâ, ve hayrühümâ ellezî yebdeü bi's-selâm*)

Ebû Dâvud isimli hadis alimi Rh.A rivayet etmiş. Mühim bir hadis-i şerif. Yine bizim için böyle bir dinî ölçü veriyor. Peygamber Efendimiz diyor ki;

(*Lâ yahillu*) "Helâl olmaz. (*Li-müslimin*) Kişiye, adama helâl olmaz." Helal olmayan ne? (*En yahcüra ehâhu fevka selâseti eyyâmin*) "Müslüman din kardeşine üç günden fazla dargın

---

[95] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIX, s.253, no:5768; Müslim, *Sahîh*, c.XII, s.417. no:4643; Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.174, no:1855; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.67, no:4265; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.416, no:23575; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.147, no:406; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.144, no:3951; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.269, no:6618; Ebû Eyyûb el-Ensàrî RA'dan.

durması ve ondan uzak kalması, kaçması, yüz çevirmesi helal olmaz.”

Dikkat edilirse burada (*en yahcüra*) diye geçiyor, muhterem kardeşlerim. Bunda da incelik vardır muhakkak. Peygamber Efendimiz her sözünü tartarak, ölçerek söyleyen bir kimsedir. Bak, “darılan” demiyor, “üç gün uzak duran” diyor. Hicret etmek fiilinden gelmiş. Bir yerden bir yere gitmeye “hicret” deniliyor. (*En yahcüra ehâhu fevka selâseti eyyâmin*) “Kardeşinden üç günden fazla hicret etmesi câiz olmaz.” diyor. Yani uzak durması caiz olmaz. Darılmak değil, uzak durması bile câiz olmuyor!

“—Barıştım, tamam. Hocamın hatırı için barıştım. Tamam, ben seninle barıştık.”

Ama yine uzak duruyorsa, yine olmaz. Yakın olacak. Yine hicret ederse, yine uzak durursa... Peygamber Efendimiz Mekke’deydi, Medine-i Münevvere’ye hicret etti. Mesafe uzun. Yine mesafeli durursa olmaz. Kaynaşacak.

Pabucun altını yapıştırmak için yapıştırıcıyı sürüyorsun bu tarafa, bu tarafa sürüyorsun, yapıştırıyorsun, yapışmıyor. Olmaz. “Yapıştırıcı sürdüm, ne yapayım?” Ne yaparsan yap. Olmadı işte. Yapışmayınca olmadı. Bu pabucun sağlam kullanılması için bu sürdüğün yerin yapışması lazımdı. Yapışmayınca olmadı.

Mü’minin mü’mine, müslümanın müslüman kardeşine üç günden ziyade uzak durması câiz olmuyor. “Barıştık” deyip de zâhiri kurtarıp kenarda durmayacak; kaynaşacak.

(*Yeltakıyâni*) “Karşı karşıya gelirler. (*Feyu’ridu hâzâ*)”O yüzünü çevirir. (*Ve yu’ridu hâzâ*) “Öteki de yüzünü başka tarafa çevirir.” Böyle başlarını çevirirler. Birbirlerinin yüzlerine bile bakmıyorlar. Doğru değil, Allah’ın sevmediği bir durum.

(*Ve hayruhümâ*) “Bu iki kişiden en hayırlısı, daha hayırlısı.” (*Ellezî yebdeü bi’s-selâmi*) “İlk önce nefsini ezip kendine hâkim olup izzet-i nefsini kırıp ‘*Es-selâmü aleyküm!*’ diye karşı tarafa selam verendir.”

En hayırlısı odur. Çirkin durumdan ilk çıkma hamlesini o

yapmış olur. O çevirir başını, bu çevirir başını, dargınlık devam eder. Dargınlığı devam ettirmeyip de '*Es-selâmü aleyküm!*' diyen kazanıyor. Çok feyz alıyor.

İşte İslâmî ölçü bu! İşte müslümanların durumu bu! Ondan sonra da buyur, şimdiki müslümanların genel durumuna bak! Şimdiki müslüman devletlerin genel durumuna bak! Buraya bir gazeteden yazarlar röportaj yapmaya gelmişler. Bizim müslüman kardeşimize sormuşlar:

"—İran'la Irak'ın durumuna ne dersiniz?" Yani "Müslümanlar hep birbirleriyle kavga ediyorlar…" demek istiyorlar.

O da demiş ki:

"—O konuyu kapatın, o konuyu açmayın. O konu bizimle ilgili değil."

Doğru değil. O konu bizimle ilgili! O konu bizim can damarımız, önemli bir konu. Ama onun cevabı şöyle:

"—Bu harbi biz çıkarmadık, İslâm çıkartmadı. Bu harbi çıkaran emperyalizm! Ortadoğu'da oyunları olan, Ortadoğu'da menfaatleri olan, Ortadoğu'da çevireceği dolapları olanlar çıkarttı. Bunu biz çıkartmadık, faturasını niye bize yüklüyorsunuz?"

Ezilen biziz, faturası da bize geliyor!

Bu taraftan kurşun atılıyor, bu kardeşimiz ölüyor; adı Ahmet, Mehmet, Hasan, Hüseyin. Yanına gidiyorsun, hastanede ziyaret ediyorsun. Ben İran'da ziyaret ettim; Türk! 16 milyon Türk var. Türklük meselesi değil; ama kardeş, müslüman.

"—*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*." diyor.

Öbür tarafa gidiyorsun, onda da Türk olan var. Bu tarafta da Arap olan var, öbür tarafta da Arap olan var. Bir şehre gittik, Irak bombalar yağdırmış. Baktık ahali Arap; giyimi, kuşamı, konuşması, lisanı Arap! Arap... Iraklı, Arap kardeşlerini bombalamış! Bu da bu tarafa saldırıyor. O bölgede, o tarafta da Arap var, bu tarafta da Arap var. Yukarıki bölgede, bu tarafta da Kürt var, öbür tarafta da Kürt var. Daha yukarıki bölgede, bu

tarafta da Türk var, bu tarafta da Türk var. Kardeş!

Birbirlerine kurşunu attıran İslâm değil. Bak, İslâm ne diyor?

İslâm diyor ki:

"—Müslümanın müslümana üç günden ziyade uzak durması câiz değil! Hicret etmesi, uzakta durması câiz değil! Darılması hiç câiz değil! Kalbi temiz olacak."

Bu sabah şöyle bir tefsir kitabını açayım dedim. Açtım, Tevbe Sûresi geldi:

وَهُمْ بَدَءُوكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ (التوبة:١٣)

(*Ve hüm bedeûküm evvele merretin*) [Savaşı önce onlar başlattı.] (Tevbe, 9/13)

Harbi, darbı, kavgayı müslümanların dininin gereği diye, müslümanları kötü göstermeye çalışanlara cevap bu âyet-i kerîme…

"—Müslümanlık kılıç dini! Kılıçla yayılmış, hep kavga etmiş."

Kurân-ı Kerîm diyor ki:

"—Öyle değil! (Ve hüm bedeûküm evvele merretin) Savaşı önce müşrikler başlattı, müşrikler açtı bu işi."

Peygamber Efendimiz masum masum Kâbe-i Müşerrefe'de namaz kılmaya geldiği zaman, onlar tecavüz ettiler. Müslümanlara işkenceyi onlar yaptılar. Müslümanları onlar şehid ettiler. Müslümanlara onlar zarar verdiler. Peygamber Efendimiz'i beldesinden onlar çıkarttılar...

İlk müslümanlarla aralarında yapılan savaş Bedir Harbi'nde bile, muhterem kardeşlerim, kervanlarını kurtarmak için sefere çıktılar:

"—Aman kervan müslümanların eline geçmesin, paracıklarımız yanmasın, mallarımız yağmalanmasın!" diye kervanlarını kurtardılar.

Ondan sonra dediler ki:

"—Bu müslümanların canına okumadan eve dönmeyiz."

Kervan kurtuldu, geçti bu tarafa. Savaşı yine onlar çıkarttılar.

Biz böyle kenarda dururken, biz "Allah'ın dinini anlatalım da her şey Allah'ın rızasına uygun olsun." derken, problemleri başkaları çıkartıyor. Ondan sonra faturası, bakıyorsun, postadan bize geliyor.

"—Şu kadar parayı öde!"

"—Ya bunu ben yapmadım ki! Başkasının yaptığı şeyin faturasını ne diye ben çekeyim?"

İslâm'da kavga yok, müslüman kardeşine dargınlık yok. Müslüman kardeşiyle barışsa bile, uzak durmak yok. Kaynaşmak var, sevgi var. Hatta ölçü, senin kendi canın için istediğin, temenni ettiğin şeyi müslüman kardeşin için de temenni etmek... Ölçü bu. Hadi bakalım, bu ölçüden kim kaçabilir? Allah herkesin gönlünü, kalbini biliyor. Sen kendin için ne istiyorsan, arkadaşın, kardeşin için de onu isteyeceksin.

Hani bizim büyüklerimiz ne demişler:

"—İğneyi kendine batır, çuvaldızı başkasına batır."

İğne şu kadardır; üç santim, beş santim, yedi santim... Kullandığın işe göre iğne bu kadardır.

Çuvaldız ne kadardır? Bir karış! Ucu da eğridir. Kocaman bir şey! Çuvala batırdığın zaman ağzını dikmekte kullanılıyor. Sicim geçer arkasından, kalındır yani.

Sen iğneyi kendine bir batır, küçücük iğneye razıyız. Evvela kendine küçüğünü batır, ondan sonra tatlı geldiyse karşı tarafa çuvaldızı batırabilirsin, müsaade ediyoruz. Sonuna kadar batır bakalım. Ama iğneye tahammül edemiyor insan. Onun için, insan ölçüyü kendinden alacak.

"—Bunu bana yapsalar benim hoşuma gider mi?"

Gitmez. O zaman sen de ona yapma!

"—Benim canım şunu istiyor, bunu istiyor."

O zaman kardeşinin canı da öyle şey istiyordur. Ona da onu yapmaya çalış. Kimse zulme uğramayı istemez. Kimse aldatılmayı istemez. Kimse haksızlığa düşmeyi istemez. O halde

aldatmayacaksın, herkesin iyiliğini isteyeceksin.

Bizim büyüklerimiz bu hayatı yaşamışlar, bu imanı taşımışlar. Bizim büyüklerimiz, emin olun, kuşlar için ev yaptırmış, yukarıya küçücük kuşluk yapmış. Nasıl olsa evin çatısının altında bir kırlangıç, bir güvercin, bir serçe gelip çamurdan bir yuva yapacak diye, yorulmasın diye oraya bir kuş yuvası yapmış. Hem de güzel, özene bezene, taştan köşk yapmış. Bakıyorsun, başını yukarıya kaldırıyorsun, eski yapının köşesinde delikli bir şey var. Oyuncak bir ev gibi bir şey var.

Neden? Serçeler yuva yapsın diye. Onu düşünmüş.

Adam parasını vakfetmiş. Diyor ki:

"—Bu parayla göçmen kuş olup da uçamayan ve buralarda kalan kuşlara bakılsın. Leylekler oluyor, ayağı kırılıyor... Bu zavallı kuşlara bakılsın."

Adam vakıf yapmış, evde hizmetçilik yaparken tabak kıran hizmetçilerin verdikleri zararları ödeme vakfı kurmuş. Dedelerimiz kurmuş bunu.

Neden? Hizmetçi kıymetli tabağı kırdı mı, ev sahibi onu pataklar. "Ah! Benim anadan kalma, babadan kalma, dededen kalma antika tabağımı hakladın! Seni hınzır seni!" Çat, pat, küt, girişir. İşte o olmasın diye hizmetçinin yaptığı zararı onun nâmına ödeyiverecek vakıf kurmuş.

Dedelerimiz elinde çiçekle gezmiş. Fatih Sultan Mehmet'in resmini görüyorsun, başkasının resmini görüyorsun. İtalyan gelmiş, yağlı boya resmini yapmış. Elinde çiçek var. Avrupalı bir seyyah gelmiş de; "Ben bu adamların çiçek sevgisine hayret ediyorum!" diyor. Açın edebiyatı, her taraf karanfiller, güller... Bakın desenlerimize… Evet, bizde resim günahtır. Çünkü tapınmaya kayıyor diye resmi uygun görmemişler. Ama her taraf nefis çiçek desenleriyle, karanfil desenleri ile, gül desenleri ile adını bilmediğimiz çeşit çeşit çiçek desenleriyle doludur.

Dedelerimiz bu hayatı yaşamış. Biz unuttuk. Biz bu imandan uzak kalmışız. Bizler bugün "Müslümanım!" diyoruz. Tabii ki

müslümanız, el-hamdü lillâh… “*Lâ ilâhe illallah, Muhammedün rasûlüllah*” diyoruz. Tamam ama İslâm’ın ince ölçüsüne vurulduğumuz zaman ince elekten geçmiyoruz. Kaba elekten geçiyoruz, kalburdan geçiyoruz da, ince elekte takılıyoruz. Aşağıya süzülemiyoruz. Bu kadar ince değiliz.

Onun için, kendi kendimizi tashih etmeliyiz. Bilhassa kalbimizi tashih etmeliyiz.

Kalp nasıl tashih edilir? Basarsın bıçağı, testereyle göğüs kafesini kesersin, kalbi dışarı çıkartırsın, en iyi deterjanı getirirsin, ovuştura ovuştura kalbi yıkarsın, temiz olur.

Olmaz. Kalp böyle temiz olmaz. Kalbin temiz olması için kötü huyların içinden çıkması, gitmesi lazım. Kötü duygularını insanın gönlünden dışarıya atılması lazım. Güzel duyguların insanın kalbine yerleşmesi lazım. İyilik duygusunun, sevgi duygusunun, güzellik duygusunun, merhamet duygusunun yerleşmesi lazım. Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Merhamet edenlere rahman olan Allah merhamet eder; merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.”

Merhametli olacağız, acıyacağız. Kuşlara acıyacağız, hayvanlara acıyacağız...

Ben bu İngilizler’in bu Avustralya’daki uygulamalarına bakıyorum. Bizim ahlâk, hadis kitaplarımızda Peygamber Efendimiz’in bize öğretmek istediği şeyler. Hayvanları seviyorlar, koruyorlar. Bu hayvana dokunmak yok, bunu vurmak yok. Korumaya alıyorlar. Hayvan sevgisi, çiçek sevgisi, tabiat sevgisi… Biz bu duyguları kalbimize yerleştireceğiz, kötü duyguları kalbimizden atacağız.

“O tarafları güzel de, öbür tarafları da güzel mi?”

Kötü olan tarafları da var. Kötü olan tarafları da nefislerine esir olmaları, şehvetlerinin esiri olmaları, yanlış itikada sahip olmaları... O tarafı da ayrı tabii.

Onun için, Rabbimiz bize güzel iman nasib eylesin… Salih amel nasip eylesin… Birlik ve beraberlik içinde Allah’a güzel

kulluk etmemizi nasip eylesin…

c. Şaka da Olsa Yalanı Terk Edin!

Bir hadis-i şerif daha okuyacağım, buyurun bir ölçü daha:[96]

لاَ يُؤْمِنُ الْعَبْدُ الإِيْمَانَ كُلَّهُ، حَتَّى يَتْرُكَ الْكَذِبَ فِي الْمُزَاحَةِ،

وَيَتْرُكَ الْمِرَاءَ، وَإِنْ كَانَ صَادِقًا (حم. طس. عن أبي هريرة)

(*Lâ yü'minü'l-abdü'l-îmâne küllehû, hattâ yetrüke'l-kezibe fi'l-müzâhati*) "Mü'min imanına tam mânası ile sahip olmuş olamaz, yalanı şaka bile olsa terk etmedikçe… Şakadan yalanı bile terk etmedikçe tam, sağlam mü'min olamaz."

Biz çocuğa diyoruz ki:

"—Gel yavrum, şunu al." diyoruz.

Çocuk ıhlaya ıhlaya, emekleye emekleye yanımıza geliyor. "Seni yaramaz!" diyoruz, kucağımıza alıyoruz, bunu vermiyoruz.

Yalan! Madem vermeyecektin, niye "Al bunu!" dedin. Onu yalan söze küçükten alıştırıyoruz. Demek ki bir şeyi vereceğim dersin ama vermeyebilirsin diye, onun zihnine biz öğretiyoruz.

Kapıya birisi geliyor; tak tak tak vuruyor. Çocuk çıkıyor, çocuğa:

"—Aman, 'Babam evde yok.' de!"

Çocuk yalana alışıyor. Ondan sonra senin karşında yalanı kıvırttırırsa hiç ona kabahati bulma; ona sen öğrettin! Telefonda ve sairede: "'Babam evde yok.' de." diyen sen değil misin? O halde yalanı sen öğretmiş oluyorsun.

---

[96] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.364, no:8751; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.208, no:5103; Heysemî, Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.272, no:325; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.624, no:8229; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.143, no:2050; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.493, no:17368.

Müslüman, şaka ile bile olsa yalan yapmayacak.

Peygamber Efendimiz mizah etmez miymiş, latife yapmaz mıymış? Yaparmış. Tatlı latifeler yaptığı olmuş. Mesela akrabasından evine gelmiş ihtiyar bir kadına diyor ki;

"—Yaşlılar cennete girmeyecek."

Kadın biraz üzülmeye kalkışınca diyor ki;

"—Genç olarak girecek."

Öyle kamburuyla, romatizması ile, ağrısıyla, sızısıyla girecek değil. Genç olarak girecek. Allah gençleştirecek. Orada hiç üzüntü yok, sıkıntı yok.

Birisine demiş ki:

"—Senin gözünde ak var."

O da:

"—Aman yâ Rasûlallah!" diye telaşlanmış.

"—Canım herkesin gözünde ak olmaz mı? Bir akı var, bir karası var. Normal." demiş.

Yalan değil. Yalan olmayacak.

Bu hadis-i şerifte ne bildiriliyor?

"—İnsan, şaka bile olsa yalanı terk etmedikçe hakiki müslüman olmaz."

Demek ki biz şaka yaparken bile doğru şaka yapacağız, yalan şaka yapmayacağız. Yalan üzerine kurulmuş şaka yapmayacağız. Mizah bile…

"—Şaka yaptım!"

Şaka yaptın ama yalan söyledin!

Bazen de "nokta nokta şaka" diyoruz. Bir şaka yapıyor adam, yüreği ağzına geliyor. Adam hastanelik olacak! "Şaka yaptım!" Ya böyle şaka mı olur? Allah seni ıslah eylesin!

Şakanın İslâmî olanı; yalan yanlış olmayanı, doğru olanıdır.

Sonra bakın nu buyrulmuş:

وَيَتْرُكَ الْمِرَاءَ، وَإِنْ كَانَ صَادِقًا

(*Ve yetrüke'l-mirâe, ve in kâne sâdıkan*) "Doğru bile olsa, haklı bile olsa münakaşayı terk etmedikçe..."

İki kişi karşılıklı dikiliyorlar. Birisi:

"—Şu şöyledir!" diyor.

Ötekisi;

"—Hayır, öyle değildir, böyle!"

"—Hayır, öyledir!"

"—Hayır, böyledir!"

Neredeyse birbirlerine girecekler. Ne olacak?

Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Haklı bile olsa münakaşadan geri çekilecek. Çekilemedikçe has müslüman olamaz, iyi mü'min olamaz."

Halbuki biz münakaşayı sonuna kadar götürürüz. Hatta bazen silahlar konuşur. Önce yumruklar konuşur, yetmezse silahlar konuşur. Silahların konuşmasını, nasıl olduğunu biliyorsunuz. Ne neticelere varıyor.

Doğrusu biz, bu "iman" dediğimiz şeyin bunlarla alakalı olduğunu bilmiyorduk. Şaka yaparken bile yalan söylemememizin, münakaşa büyümesin diye, haklıysa bile, "Pekiyi pekiyi" deyip münakaşadan vazgeçmemizin, kardeşi için de kendi canına temenni ettiği şeyi temenni etmenin imanın gereği olduğunu bilmiyorduk.

Nereden öğreniyoruz? İşte bu mübarek hadis-i şeriflerden! Bunlar inci gibi, elmas gibi, mercan gibi! Bunları okudukça öğreniyoruz. Bunları okuyup belleyip de buna göre hareket ettikçe iyi müslüman oluyoruz, kâmil müslüman oluyoruz, affedici müslüman oluyoruz, sevimli müslüman oluyoruz, sevgili müslüman oluyoruz, Allah'ın has kulu oluyoruz. Derecemiz yükseliyor, mâneviyâtımız açılıyor, kalp gözümüz açılıyor. Allah bizleri nice hayırlara, nimetlere mazhar eyliyor.

Muhterem kardeşlerim!

Onun için, bu işlerin imanın birer parçası ve gereği olduğunu bilelim. İmanımızı yakamıza takılan bir rozet gibi göstermelik veya sırtımıza alınan bir ceket gibi giyilen çıkartılan bir şey gibi üstümüzde tutmayalım. İman, bizim ahlâkımıza tesir etsin. İman, bizim düşüncelerimize hâkim olsun. İman, bizim yaşayışımızda görünsün. İman, bizim ahlâkımızda parıldasın. "İşte imanlının ahlâkı budur! İşte müslüman böyle olur!" denilsin. Dışarıdan bakan insan; "İşte has müslüman!" desin.

Suudi Arabistan'da bir gürültü, bir patırtı olmuş. Bizim arkadaşlardan bir tanesi hemen inmiş arabadan:

"—Sen şurada dur, sen şuradan gel, sen şuradan kıvırttır."

Trafiğin tıkanıklığını, anında çözmüş. Orada bir yaşlı adam varmış, diğerine söylüyormuş:

"—İşte bu Türkler böyledir! Maşaallah! Problemi çözerler." diyormuş.

Çünkü adam inad ediyor, "Ben buradan geçeceğim!" diyor. Böyle birazcık bir boşluk buldu mu, Arap cesur, bir adım daha attırıyor arabasını. Buradaki de bir adım attırtıyor. O bir adım gitse çamurluğu sürtecek; bu bir adım gitse, tamponu dayanmış:

"—Sen geri git." diyor.

"—Gitmem, sen git!" diyor.

Haydi buyur, ayıkla pirincin taşını…

Bizimki hemen araya girip müdahale etmiş. Cihana böyle güzel ahlâk nümunesi olmuşlar.

İman, ahlâkımızda görülecek. Kılığımızda, kıyafetimizde, bakışımızda, yürüyüşümüzde görülecek. İman bu.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi kâmil imanlı eylesin… Güzel ahlâklı eylesin… Kendisinin has kulu eylesin… Peygamberimiz'in hak ümmeti eylesin… Hayırlı ömür sürüp, hayırlı kul olarak yaşayıp, huzuruna sevdiği razı olduğu kul olarak çıkmayı sizlere ve bizlere nasib ve müyesser eylesin...

Şu mübarek cuma hürmetine, okunan ezan hürmetine, Kur'ân-ı Kerîm hürmetine, giden Şa'ban hürmetine, gelen Ramazan hürmetine…

Ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!

16. 04. 1988 - Avustralya

25. ALİMİN ÜSTÜNLÜĞÜ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàle'n-nebiyyü SAS:

a. Alimin Abide Üstünlüğü

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyorlar ki:[97]

فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ ، كَفَضْلِي عَلَى أَدْنَاكُمْ . إِنَّ اللّٰهَ عزَّ وجلَّ ، وَمَلاَئِكَتَهُ ، وَ أَهْلَ السَّمٰوَاتِ وَ الْأَرْضِ ، حَتَّى النَّمْلَةَ فِي جُحْرِهَا ، وَ حَتَّى الْحُوتَ فِي الْبَحْرِ لَيُصَلُّونَ عَلٰى مُعَلِّمِ النَّاسِ الْخَيْرَ (ت. طب. عن أبي أمامة)

ME. 811 (*Fadlü'l-àlimi ale'l-àbidi, kefadlî alâ ednâküm. İnna'llàhe azze ve celle, ve melâiketehû, ve ehle's-semâvâti ve'l-ard, hatte'n-nemlete fî cuhrihâ, ve hatte'l-hûte fi'l-bahri leyusallûne alâ muallimi'n-nâsi'l-hayr.*) *Sadaka rasûlü'llàh fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Cemaat toplanıncaya kadar, Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek hadis-i şeriflerinden bir demet okuyalım, tefeyyüz

---

[97] Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.50, no:2685; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.100, no:289; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.233, no:7911-7912; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.98, no:1243; İbn-i Hacer, *Ravdatü'l-Muhaddisîn*, c.VIII, s.269, no:3440; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan.

Hàris, *Müsned*, c.I, s.55, no:38; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.145, no:28740; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.86, no:1828; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.442, no:14687; RE. 323/1.

edelim, Peygamber Efendimiz'in şefaatine nâil olalım diye konuşmaya başlıyoruz. Rabbimiz, Peygamber SAS Efendimiz'in şefaatine cümlemizi nail eylesin...

Tirmizi'nin rivayet ettiğine göre SAS Hazretleri buyurmuşlar ki: (*Fadlü'l-àlimi ale'l-àbidi kefadlî alâ ednâküm.*) "Alimin ibadet eden bir kimse üzerine üstünlüğü; bilen insanın sadece ibadetle meşgul olan, ilimle meşgul olmaksızın sadece ibadetle meşgul olan bir kimse üzerine üstünlüğü, benim sizden en aşağı bir kimsenin üzerine olan üstünlüğüm gibidir."

(*İnna'llàhe azze ve celle, ve melâiketehû, ve ehle's-semâvâti ve'l-ard,*) "Hiç şüphe yok ki, Aziz ve Celil olan Allah-u Teâlâ Hazretleri ve onun cümle melekleri, yeryüzünün ve semâların ehli olan varlıklar, (*hattâ en-nemletü fî cührihâ, ve hattâ el-hùtü fi'l-bahri leyüsallûne alâ muallimi'n-nâsi'l-hayr.*) hatta deliğindeki karınca, hattâ denizdeki balık bile, insanlara hayrı öğreten kimseye dua ederler, salât ü selâm eylerler."

Onun için, müslümanın her şeyden önce ilimle meşgul olması gerekiyor.

Muhterem kardeşlerim, muhtelif ülkeler gezip gördünüz, ben de gezdim gördüm. Avrupa'daki ülkeleri gördüm, Ortadoğu ülkelerini gördüm, İran'ı gördüm, Suriye'yi, Irak'ı gördüm, Suudi Arabistan'ı gördüm, Mısır'ı gördüm, Libya'yı gördüm ve şunu anladım ki, insanlar arasındaki fark, bilgiden, bilginin farklılığından kaynaklanıyor. Yani bilen insanlar ileriye gidiyorlar, cahil kalan insanlar geride kalıyorlar.

Onun için, dinimizin bu ilme dair teşviklerine çok kulak vermeliyiz. Bizim dinimiz bizi ilme teşvik etmiş. Peygamber SAS Efendimiz peygamber olduğu zaman, bulunduğu şehirde on on beş kişiden fazla okuma yazma bilen yokmuş. Sadece okuma yazma bilmek de meseleyi halletmiyor biliyorsunuz. Okuma yazma bilen insan yokmuş ama, İslâm geldiği zaman ilme çok önem vermiş. Hatta, Bedir harbinde esir alınan müşriklerin bir kısmı fidye-i necat ödemiş, ailelerine geri verilmiş. Bir kısmına da Peygamber SAS şart koşmuş; "Okuma yazma bilen müşrik esirlerden, kim on

müslümana okuma yazma öğretirse, o kurtulacak; yâni esirlikten çıkacak ve memleketine gönderilecek!" diye bildirmiş ki, herkes ilim öğrensin...

Kadınlar da ilim öğrenmeli! Hazret-i Aişe Validemiz'e kendisi ilim öğretmiş, yazı öğrettirmiş ve Hazret-i Aişe Validemiz, sahabe-i kiram arasında hatırı sayılır bir alim olmuş. Onu için bu hadis-i şerifi ve açıklamalarını dinleyen hanım kardeşlerimizin de örnekleri, nümuneleri, Hazret-i Aişe Validemiz'dir. Nasıl Hazret-i Aişe Validemiz tefsir biliyordu, hadis-i şerif biliyordu, fıkıh biliyordu, feraiz ilmini biliyordu, tıp ilmini biliyordu, rüya tabiri ilmini biliyordu, daha başka ilimleri biliyor idiyse, bizim hanımlarımızın da ilme çalışması, öğrenmesi uygun olur.

Hanımlar ilme çalışır da beyler yerinde kalırsa yakışık alır mı? Hiç yakışık almaz. Onun için beylerin de ilme olanca gücüyle çalışmaları lazım geliyor. Evimizdeki kitapların içinde o kadar güzel bilgiler var ki, insan o sayfaları açıp okumaya başladığı zaman, dışarıdaki güneşi, çayırı, çimeni, çiçeği gözü görmüyor. İçerisi daha güzel, sakin, günlük, güneşlik bir yer gibi oluyor; daha tatlı oluyor. Onun için mutlaka ve mutlaka ilme çalışalım!

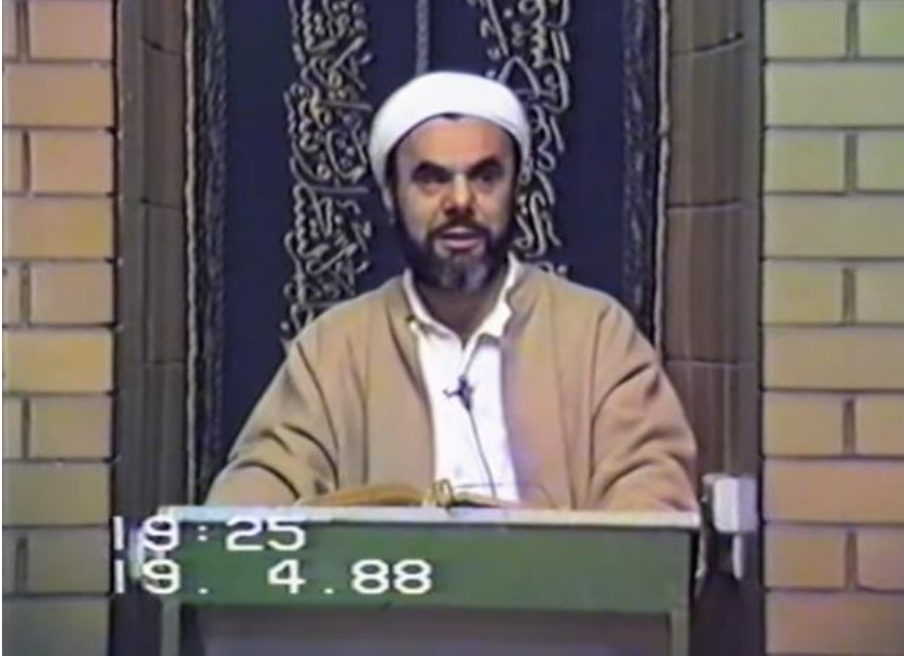
"—Hocam benim şimdi gözüm biraz zor görüyor, yaşım da biraz ilerlemiş... Çocukluk çağında da değilim, okula da gidecek halim yok... Ben şimdi şuracıkta çok namaz kılayım, çok tesbih çekeyim, sevabı öyle kazanayım!" derse bir insan, böyle düşünen insanın muhakemesine karşı, Peygamber Efendimiz'in bu hadis-i şerifi tam bir cevap oluyor.

Diyor ki:

—İbadet edene alim olanın üstünlüğü çok fazla!

—Ne kadar fazla?

—Peygamber SAS Efendimiz sahabesinden ne kadar yüksekse, o kadar... Sahabesinden, ashabından en aşağı tabakadaki bir kimseye Peygamber Efendimiz'in üstünlüğü ne kadarsa, alimin de üstünlüğü o kadar... Evet, namaz kılmak sevap, tesbih çekmek sevap ama, ilim çok daha fazla sevap...

Onun için, biz şimdi meselâ arkadaşlar toplanıncaya kadar durup tesbih çekseydik veya namaz kılsaydık, şu hadis-i şerifi öğrenirken kazandığımız sevabı alamazdık. İftarda biraz keyifli iftar ediyor insan, kalkamıyor. "Ooo, yatsıya on dakika kalmış, beş dakika kalmış!" filan derken, evinden zar zor çıkabiliyor. Arabasına atlıyor, yollarda ışıklar var, trafik var; buraya gelinceye kadar, on beş dakika gecikiyor. Biz, o kardeşlerimiz namazdan mahrum kalmasınlar diye burada biraz bekleyeceğiz, bekliyoruz. Ama, "Beklerken tesbih çeksek, Kur'an okusak ya!" veyahut, "Namaz kılsak ya!" derseniz, işte bütün bunlardan hadis okumak daha sevap... Çünkü ilim öğrenmek daha sevap!

Onun için, ilim öğrenmeye başka zaman da gayretli olun! İlim öğrenenin fazileti yüksek olduğundan ve gökteki, yerdeki her varlığın, meleklerin, hattâ Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin lütfuna, keremine erdiğinden, hep ilim öğrenmeye koşturun!

Sonra, en son cümleye dikkat edin ki: (*İnnallàhe azze ve celle,*

ve melâiketehû, ve ehles semâvâti vel ard, hattâ ennemletü fî cührihâ ve hattâ elhùti fil bahri leyüsallûne alâ muallimin nâsil hayr.) “İnsanlara hayır öğretenlere, bütün bu varlıklar dua eder.” diyor Peygamber Efendimiz... Demek ki, insan ilim öğrenecek.

İki şeyle, iki sebeple insan ilmi öğrenmeli.

1. Öğrendiği ilimleri, bilgileri tatbik etmek...

“Yalan söyleme!” demiş Peygamber Efendimiz; “Sûizan etmeyin, gıybet etmeyin, iftira olmasın!” demiş Peygamber Efendimiz... Tamam duyduğumuzu tatbik edeceğiz.

2. Bildiğimizi başkalarına da öğreteceğiz.

“Hocam, şimdi ben kalkıp da öğretmenlik yapacak durumda değilim!” demeyin; etrafınızdaki hanımınıza öğretseniz kârdır, çocuğunuza öğretseniz kârdır. Çocuklar sizden öğrenecekler, görgüyü sizden alacaklar, ilmi sizden öğrenecekler. Hanımlar sizden öğrenecekler, Siz teşvik ederseniz, siz sıkı tutarsanız işi, onlar da iyi yetişir, kaliteli yetişir. Sonra yüzünüz güler, el-hamdü lillâh dersiniz. Evlâdınızın hayrını görünce, yükseldiğini görünce, yüksek mertebelere, maddi, manevi bakımdan iyi derecelere vasıl olduğunu görünce iftihar edersiniz.

Onun için ilmi öğrenin, tatbik edin, başkalarına da öğretin! Kime, ne kadar insana öğretebilirseniz, kârınız o kadar çok olur. Hazret-i Ali Efendimiz’in sözü aklınızdan çıkmasın:

“—Bana bir harf öğretenin, ben kölesi olurum!” buyurmuş mübarek, Emirel mü’minîn Hazret-i Ali (RA ve KV)...

Bir harf bile öğretmek, yani az bir şey de öğrense, o kadar üstün oluyor.

O bakımdan, şu Ramazan’da lütfen zaman ayırın! Din kitaplarımızın dişinize göre, seviyenize göre olanlarını da kütüphaneden çekin, okuyun! Çoluk çocuk okuyun veya kendiniz okuyun! Cebinize cep kitaplarından koyun, okuyun! Bizim bu Avrupalılardan ve diğer milletlerden farkımız, okuma alışkanlığımızın az olması... Çok ayıp ama, söyleyeceğim.

Konya’dan bizim arkadaşlardan bir tanesi, bir Japon gelin

almış. Japon kız Beyoğlu Müftülüğü'ne gitmiş, kendiliğinden müslüman olmuş. O da ondan sonra o müslüman olan Japon kızını oğluna almış. "Hocam, öyle memnunum ki, o kadar terbiyeli ki, hayret edersin!" diyor, bana anlatırken... "Bizim hanımdan daha itaatli... Bizim hanımın arada biraz bana böyle sert çıktığı olur. Bakıyorum onda hiç bir tepki yok... Gayet güzel edep ve terbiyeli..." diyor. Bir de:

"—Hocam, çok okuyorlar. Bizim oğlan gelinle beraber Japonya'ya gitti; Yüznumaralarında bile kitap rafı varmış." diyor.

Yüznumaralarında kitap rafı var ne demek, tuvalet ihtiyacını görürken bile okuyorlar demek... Yani ayıp dediğim nokta burası... Bre insaf deriz, hey Allah'ım deriz, şaşırırız değil mi? Şaşırılacak bir şey! Yani orada bile, iki dakikası var, o iki dakikası boş geçmesin diye zamanını, dakikasını hesaplarken; biz de dakikaları, saatleri, ayları, yılları su gibi boşuna harcasak ne olur? Arazi paylaşılır. Onlar Ay'a, yıldızlara gitmeye kalkışırlar, biz yerimizde sayarız. Böyle olur, olacağı bu...

İsterlerse bizi toz ederler, tozumuzu havaya savururlar. Gene onlar biraz demokratik filan davranıyorlar da, saldırmıyorlar. Yoksa daha kuvvetliler. Neden? Çok okumuşlar, öğrenmişler. Televizyonu biz bulamadık, onlar buldu. Radyoyu biz bulamadık, onlar buldu. Arabayı biz bulamadık, onlar buldu. Uçağı biz bulamadık onlar buldu. Öyle değil mi?

Bir zamanlar bizim dedelerimiz iyi çalışmışlar. Fatih Sultan Mehmed havan topunu bulmuş... Bilmem Osmanlı alimlerinden filâncası arkasına fişekler takmış, ateşlemiş, havalarda uçmuş, kanatlarıyla bilmem nereye inmiş. Topkapı Sarayı'nda bir gösteri yapmış padişahın önünde vızzz, havalara bir çıkmış füze gibi bir şeyle; ondan sonra inmiş selam vermiş padişaha... Bir de demiş ki:

"—Semâvât ehlinden sana selam getirdim ey devletli padişahım!" diye bir de latife yapmış yani...

Nerede? Galata Kulesi'nden uçmuş, Üsküdar'daki Doğancılar meydanına inmiş. Hani nerede? Biz geliştirmemişiz, okumamışız. Şimdi Computer çıktı, elektronik cihazlar çıktı, her şey

dokunmayla yapılıyor. Japonlar bir araba yapmışlar, anahtara lüzum yok. Parmak izini gösteriyorsun, araba onun sahibi olduğunu anlıyor, çalışmaya başlıyor.

Hattâ öyle şeyler yapmış ki, "Dur! Kalk! Git!" ağzıyla komut verince, yerine getiriyor. Yâni bu hale getirdiler ilmi... Maskaraya çevirdiler, kukla gibi oynatıyorlar her şeyi, ellerinden geldiği gibi... Biz de daha bir şey yapamıyoruz. Yani, onların yaptığını takipten gözümüz yılıyor. Yani, gözümüzle bile takip etmekte yetersiz kalıyoruz. Çalışacağız, çalışacağız, çalışacağız. Yani çok çalışmamız lâzım dinimiz için...

Din ilimlerini de bilmiyoruz. Hadi mesela din ilimlerini çok iyi bilsek, "O öyle uçarsa, ben de kerametle uçarım!" deriz. Dinini de bilmiyor ki. Eski büyüklerimiz anlatırlar. Birisinin arazisini gasb ediyormuş başkaları; adam da iyi hocaymış. Öyle sıradan bir hoca değilmiş. Yeğeni demiş ki:

"—Amca, ben çifteyi alacağım, bu adamları öldüreceğim, bizim arazileri işgal ediyorlar, yerleşiyorlar. Bak buralar tapulu malımız, ama onlar dinlemiyorlar. Hepsinin hakkından geleceğim!" demiş.

"—Evladım, şu ocaktan maşayı al bakalım!" demiş.

Almış maşayı;

"—Bırak elinden maşayı şimdi!" demiş.

Maşayı bırakmış. Bırakmış ama, maşa düşmemiş yere... Maşa havada duruyor.

"—Bak evlâdım! El-hamdü lillâh ibadetle, tâatle Allah yolunda karınca kararınca yürümem sayesinde, Allah bana bu imkânları nasib etti. Bak sen maşayı bırakıyorsun elinden, maşa havada duruyor, düşmüyor. Yâni keramet yoluyla ben onu düşürttürmüyorum. İstesem onları durdururum ama, sabretmek daha iyi!" demiş.

Yâni, sabretmek iyi olduğundan, Allah'tan korktuğundan işi Allah'a havale ettiğinden elindeki mânevî imkânı kullanıp durdurmuyor. Hiç olmazsa öyle alim olalım!

Allah'ın öyle sevgili kulu olsak... Meselâ: "Bas ayağımın ucuna ve yum gözünü!" demiş, yummuş. "Şimdi aç gözünü!" demiş, açmış. Bir de bakmış, Mekke-i Mükerreme'de... Yâni böylelerini duyuyoruz; oluyor, olduğunu biliyoruz. Karşısındakinin gönlünden geçeni biliyor. Biz de o da yok, bu da yok... Çalışmayınca olmaz ki...

Yâni din kitaplarının da okunması lâzım! Okumadan, çalışmadan, dirsekler masaya dayana dayana çürümeden ilim gelmez ki... İlim kolay gelemez ki insana... Onun için ilme çalışalım, dinimizi öğrenelim, dünyamızı öğrenelim; Allah yolunda edeple, tevazu ile, terbiye ile Rabbimizin rızası yolunda gayretli olalım!

Başka bir hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[98]

---

[98] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.341, no:3641; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.341, no:3641; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.81, no:223; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V,

فَضْلُ العَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ ، كَفَضْلِ القَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ عَلٰى سَائِرِ

الْكَوَاكِبِ (حل. عن معاذ)

RE. 323/4 (*Fadlü'l-àlimi ale'l-àbidi kefadli'l-kameri leylete'l-bedri alâ sâiri'l-kevâkib.*) "Alimin àbid üzerine üstünlüğü, dolunayın olduğu gecede, gökyüzünde dolunay ne kadar büyükse, öbür yıldızlar ne kadar sönük kalırsa, o kadar daha fazladır."

Birisi pırıl pırıl, öbürleri küçücük nokta halinde... Onun için, ilme gayret gösterelim!

b. Kur'an-ı Kerim'in Üstünlüğü

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[99]

فَضْلُ الْقُرْآنِ عَلَى سَائِرِ الْكَلَامِ ، كَفَضْلِ الرَّحْمٰنِ عَلٰى سَائِرِ خَلْقِهِ

(ع. في معجمه ، هب. عن أبي هريرة)

812. (*Fadlü'l-kur'âni alâ sâiri'l-kelâmi, kefadli'r-rahmâni alâ sâiri halkıhî.*) "Kur'an-ı Kerim'in diğer sözlere üstünlüğü, Rahman

---

s.196, no:21763; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.110, no:342; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.289, no:88; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.II, s.262, no:1696, 1697; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.224, no:1231; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.398, no:368; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXV, s.247; İbn-i Ebî Şeybe, *Müsned*, c.I, s.51, no:47; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.45; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.129, no:4347; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.258, no:28746 ve s.275, no:28795; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.841, no:1848; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.442, no:14686 ve c.XX, s.403, no:22469; RE. 323/4.

[99] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.404, no:2208; Ebû Ya'lâ, *Mu'cem*, c.I, s.310, no:89; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.516, no:2301; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.445, no:14693.

olan Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sâir mahlûkata üstünlüğü gibidir." Çünkü, Allah yaratandır, ötekiler mahluktur. Çünkü, Kur'an Allah'ın kelâmıdır, ötekiler mahlûk kelamıdır.

Onun için bu faziletli Kur'an-ı Kerimi, bu mübarek Ramazan ayında güzelce okuyalım; mânâsını, tefsirini, meâlini takip edelim. El-hamdü lillâh, hafız kardeşlerimiz ikindide oturdular şurada...

"—Hangi cüz okunacak hocam?"

"—İkinci cüz..."

Başladı, gözünü yumdu, ikinci cüzü okudu. Ne güzel, ezberinden gayet güzel okudu. Biz de böyle baklavayla börek yermiş gibi kemâl-i afiyetle, dikkatle, lezzet ala ala dinledik, feyzyâb olduk. Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi Kur'an-ı Kerim'in şefaatine nail eylesin...

c. Gece Namazının Üstünlüğü

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[100]

فَضْلُ صَلاَةِ اللَّيْلِ عَلى صَلاَةِ النَّهَارِ، كَفَضْلِ صَدَقَةِ السِّرِّ عَلى صَدَقَةِ الْعَلاَنِيَةِ (ابن المبارك، طب. حل. عن ابن مسعود)

ME. 815 (*Fadlü's-salâti'l-leyli alâ salâti'n-nehâri, kefadli sadakati's-sirri alâ sadakati'l-alâniyeti.*) Bir gece namaz kılmak var, bir gündüz namaz kılmak var... Gece namaz kılarsa, evinde kimse görmez. Gündüz namaz kılarsa camide, herkes görür.

---

[100] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.205, no:*8998*; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.502, no:4426; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.130, no:3098; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.271, no:6672; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.47, no:4735; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.519, no:3518; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.130, no:4349; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.8, no:23; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.167; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.788, no:21411; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.450, no:14703.

Dışarda herkes: “Hà, bu adam ibadet ediyor, mâşâallàh!” filân diye, ibadet ettiğini anlar. Ötekisi gizli, berikisi aşikâr... Bunlar arasındaki fark nasıldır? Gizliden sadaka vermenin sevabı nasıl çoksa, herkesin gözü önünde vermekten gizli vermek ne kadar çok sevaplıysa, geceleyin namaz kılmanın sevabı da gündüz kılmaya göre o kadar fazladır.

Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri nasib etmiş bize, Peygamber Efendimiz’in sünneti olarak, el hamdü lillâh Ramazan’da oturuyoruz, Terâvih namazını kılıyoruz. Gece namazı faziletli... Sahura kalktığımız zaman da teheccüd namazını kılarız evimizde... Gece namaz kılıyoruz diye, o sevaplara nail oluyoruz.

Sadakalarımızı da, hayrât ü hasenâtımızı da gizli vermeye gayret edelim! Sadakalarımızı kimse görmeden gizli verirsek, sessizce fakirin eline tutuşturuverirsek, onun da daha sevaplı olduğunu bilelim! Gizli vermeyi aşikâre vermeye tercih edelim!

d. Firdevs Cenneti

Peygamber SAS Efendimiz'in bu hadis-i şerifi, cennet hakkında biraz bilgi veriyor. İnşâallah bizler de görürüz, Allah'ın lütf u keremiyle...

Buyuruyorlar ki:[101]

فِي الْجَنَّةِ مِائَةُ دَرَجَةٍ ، مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ ، وَالْفُرْدَوْسُ أَعْلاَهَا دَرَجَةً ، وَمِنْهَا تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الجَنَّةِ الأَرْبَعَةُ ، وَمِنْ فَوْقِهَا يَكُونُ الْعَرْشُ ، فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللهَ فَاسْأَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ (ش. حم. ت. ك. عن عبادة بن الصامت)

ME. 818 (*Fi'l-cenneti mietü derecetin, mâ beyne külli dereceteyni kemâ beyne's-semâi ve'l-ardı, ve'l-firdevsü a'lâhâ dereceten, ve minhâ tefecceru enhârü'l-cenneti'l-erbaatü, ve min fevkıhâ yekûnü'l-arşü, feizâ seeltümu'llâhe fes'elûhü'l-firdevse.*)

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

"Cennette yüz derece vardır. Her derece arasında yüz kademe vardır, her kademenin arası yerle gök arası gibidir. Firdevs-i A'lâ dediğimiz Firdevs Cenneti, cennetin en yüksek yerindedir. Cennetin o Kur'an-ı Kerim'de bahsedilen pırıl pırıl akan süt ırmakları, bal ırmakları, cennet şaraplarının ırmakları o Firdevs'ten çıkar, aşağılara şaldır şaldır akar. Cennet ehlinin

---

[101] Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.75, no:2454; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.316, no:22747; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.93, no:182; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.153, no:269; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.337, no:394; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.392, no:4322; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.240, no:22140; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.459, no:39258; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.479, no:14774.

köşklerinin önünden akar gider. Bu Firdevs Cenneti'nin üstünde de, Arş-ı A'lâ bulunur. Onun için, Allah'tan bir şey istediğiniz zaman, Firdevs'i isteyin!" diye Peygamber SAS tavsiye eylemiş.

Yâ Rabbi, Peygamber Efendimiz'in tavsiyesine uygun olarak biz de senden, yüzümüzün karasına bakmadan, elimizin boşluğuna bakmadan, geçmiş ömrümüzdeki kusurlarımıza, günahlarımıza bakmadan, onlar için senden afv ü mağfiret dileyerek, senden Firdevs-i A'lâ'nı dileriz. Sen bizi Firdevs-i A'lâ'na, sevdiğin kullarla beraber dahil eyle yâ Rabbi!.

Rasûlüllah SAS Efendimiz'den bin dört yüz sene sonra dünyaya geldiğimiz için, ona hasretiz; ahirette bizi ondan ayırma yâ Rabbi! Onun sohbetine ermeyi, cemâlini görmeyi, kelâmını duymayı bize nasib eyle ya Rabbi!

Kullarının has olanları, ayın on dördünü seyreder gibi Firdevs-i A'lâ'da cemâlini seyrettikleri zaman, bizi de o sevdiğin kullarla beraber senin cemâlini de gören bahtiyarlar arasına lütfunla, kereminle dahil eyle yâ Rabbi!

Bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ ve bi-hürmeti habîbike'l-müctebâ muhammedini'l-mustafâ ve bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtihah!

19. 04. 1998 - Coburg Camii
Melbourne / **AVUSTRALYA**

26. İLİM VE AMEL

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekàlen nebiyyü SAS:

a. İlmiyle Amil Olmak

Enes RA'ın rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[102]

تَعَلَّمُوا مِنَ العِلْمِ ما شِئْتُمْ ، فَوَاللهِ لاَ تُؤْجَرُوا بِجَمْعِ العِلْمِ حَتَّى تَعْمَلُوا

(أبو الحسن بن الأخرم المديني في أماليه عن أنس)

ME. 470 (*Teallemû mine'l-ilmi mâ şi'tüm, feva'llàhi lâ tü'cerû bicem'i'l-ilmi hattâ ta'melû.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

"İlimden ne isterseniz öğrenin; tefsirden, fıkıhtan, hadisten, akaidden, ahlâktan, ferâizden ne öğrenirseniz öğrenin! Allah'a yemin olsun ki, bildiğinizi uygulamadıkça, tatbik etmedikçe, bu ilmi toplamaktan bir ecir kazanmazsınız. İlminizle amel etmedikçe, sırf ilim toplamaktan dolayı bir ecir alamazsınız. Ancak, ilminizi tatbik ettiğiniz zaman alırsınız."

Muhterem kardeşlerim, bu çok önemli bir nokta! Hattâ bir başka hadis-i şeriften biliyoruz ki, ilmi olup da bilgisini insan uygulamazsa, ilmiyle amel etmezse, bildiği dinî mâlûmata göre hayatını tanzim etmezse, çalışmazsa, yaşamazsa; ahlâkını

---

102 *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.142, no:28719; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.307, no:10851.

düzeltmezse, nefsini terbiye etmezse, huylarını hizaya getirmezse, vebal altında kalır. Çünkü:

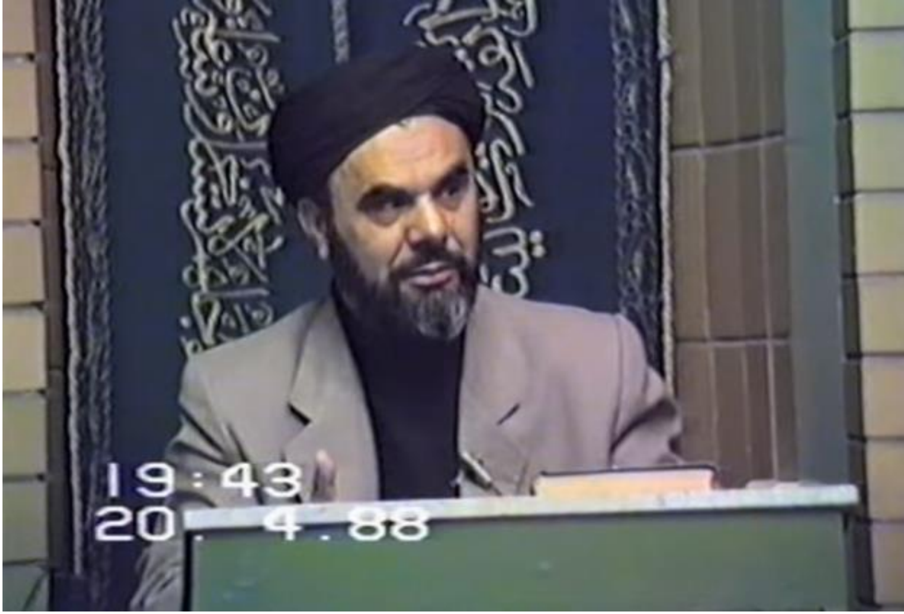
"—Hem biliyordun, hem de yapmadın; niye bildiğini tatbik etmedin?" diye sorgu ve suale muhatap olur.

Onun için, mutlaka bildiğimizi tatbik edeceğiz, mutlaka ilmimizle amel edeceğiz. Ne biliyorsak, ne duyduysak; camide hocalar söyler, cumada hutbelerde bir şeyler konuşulur, vaaz kürsülerinde bazı şeyler anlatılır... İnsan arkadaşlarıyla sohbette bazı konuların müzakeresine geçer, çeşitli münakaşalar olur. Bir tarafın haklı olduğu anlaşılır, haksız olduğu anlaşılır. İşte anlaşıldıktan sonra, bildiğini tatbik edecek insan, yapacak.

Onun için âcizâne buraya geldik, gitme zamanımız geldi. Kardeşlerimize bu iş çok önemli olduğundan, çok ısrarla hem bu şehirde, hem Perth'e gittiğimiz zaman, hem Sydney'e gittiğimiz zaman anlattık ki: Müslüman olmak insanın hareketlerinden belli olacak... Ahlâkı güzel olacak, ahlâkına tesir etmiş olacak... İnsan tatlı dilli, güler yüzlü, geçimli olacak, öteki müslüman kardeşleriyle iyi geçinecek.

Bizi Broadmeadows Camisi'nde konuşturmadılar. Gittik boynu bükük, biz de orada konferans verdik bir başka salonda... Ondan sonra gittik orada namaz kıldık, gözyaşı döktük; kardeşlerimiz bizi bu güzel camiye almadılar filân diye... Bu dargınlıklarla, bu kırgınlıklarla, bu birbirimize karşı husumetlerle, bu birbirimizin hakkında kötü şeyler düşünmekle, bu birbirimizin hayrını engellemekle bir noktaya varılmaz.

Allah biliyor ki, güzel huylu olmanın gerektiğine hepimiz âşinâyız, yalan söylememek lâzım, müslüman kardeşinin hakkında hüsnüzan etmek lâzım, sûizan etmemek lâzım! O müslüman kardeşimizin kusuru varsa bile, söylememek lâzım! Bizim işimiz gücümüz, sohbetlerimizin mevzuu, sabahtan akşama arkadaşlarımızın kusurları... Mâdem gıybet kötü; keseceğiz. Madem dedikodu fena; bırakacağız. Madem ki iftira yasak; asılsız, mesnedsiz isnatta, iftirada bulunmayacağız. Tatlı dilli olacağız, güzel huylu olacağız. Herkesin iyiliğini düşüneceğiz.

Şu toplumda, şimdi şurada yirmi beş otuz kişi var; bunların en iyisi kim? "En iyisi kim bilmiyorum ama, en kötüsü benim!" diye düşünecek insan... Kendisini bu toplumun en kötü, en aşağı seviyede olanı, derecesi en düşük olanı diye düşünecek. Neden? Diyecek ki: "Yaşlılar benden daha çok yaşadılar, daha çok namaz kıldılar, oruç tuttular, tesbih çektiler, sadaka verdiler; onlar elbette benden daha çok sevap kazandılar, benden daha hayırlıdır." diyecek, yaşlıları düşündüğü zaman...

Gençleri düşündüğü zaman da: "Bu gençler benim kadar yaşamadılar, benim kadar günah işlememişlerdir. Seneleri az olduğu için, günahları benimkinden daha azdır, benim günahlarım bunlardan fazladır, bunlar benden daha iyidir." diyecek. Yâni her şeye böyle bakacak insan, mütevazi olacak, hüsnü zan edecek, sevecek.

"—Pekiyi kusuru varsa, nasıl seveyim?

Kusuruyla seveceğiz, kardeşlerimizi kusuruyla seveceğiz. Armudun sapı var, üzümün çöpü var, çekirdeği var... Bilmem ne… Falancanın şu tarafı var, filâncanın bu tarafı var, gül ağacının

dikeni var. Ne yapalım? Öyle... Dünyayı biz değiştiremeyiz, mevcut haliyle seveceğiz kardeşlerimizi... İyi taraflarını göreceğiz, iyi tarafından seveceğiz, bir iyi tarafını bulacağız. "O kardeşimiz sinirlidir, şöyledir, böyledir ama; merttir, cömerttir.... Bu kardeşimiz şöyledir, böyledir ama; şu güzel huyu vardır, vefalıdır..." filân diye bir güzel tarafını bulup iyi tarafını söyleyeceğiz.

Kötü tarafını saklayacağız, örteceğiz. Yâni uyuyan bir insan böyle ayağını atmış da üstü açılmış olsa ne yaparız? Uyuyor. Çekiveririz şöyle üstüne örtüyü, aman görünmesin diye ayıbını örteriz. Böyle ayıp örteceğiz.

Ayıp örteceğiz, güzel ahlâklı olacağız. Güzel ahlâklı olamazsak, bir noktaya varamayız. Ne kendi aramızda muhabbet olur, ne birlik olur, ne beraberlik olur; ne birlik ve beraberlikten doğacak gelişmeler olur. Ne izzet olur, ne itibar olur, ne dünyada hatırı sayılır bir topluluk oluruz. Bak işte Irak, İran'la çarpışıyor. [1988] Amerika gelmiş İran'ın bilmem yüz tane adamını öldürmüş filânca yerde... Bir hafta önce bir suikast yapmışlar, bir cephane deposu patlamış, beş yüz kişi ölmüş, bin kişi ölmüş... Her yerden böyle haberler... Bunlar hep kötü huylardan dolayı oluyor.

Onun için bildiğimizi mutlaka uygulayalım, mutlaka ilmimizle amil olalım! Bunun bir büyük başka faydası var: Bildiği ilimlerle amel eden, uygulayan insana Allah bilmediği ilimlerin kapısını açar, yâni mânevî esrarengiz ilimleri öğretir. Yâni kerâmet sahibi olur, büyük ihsanlara, ikramlara erdirir. O nasıl olacak? Bildiği her şeyi tatbik etmek suretiyle olacak. Bildiğini tatbik edince insan, Allah bilmediğini nasib edecek, öğrenecek. Onun için, duyduğunuz şeyi mutlaka hatırınızda tutun; hatırınızda tuttuğunuz şeyi uygulayın!

Ben bir hadiste okudum, namazı kıldıktan sonra insan kalkar giderse, dua etmezse, melekler şaşırırlarmış bu insana: "Namazı kıldı, cenneti istemedi Allah'tan... Cehennemden Allah'a sığınmadı; ne biçim bir insan? Namazı kıldı, Allah'a yâ Rabbi beni

cennetine sok, beni cehennemden koru!” demedi. Huriler mahzun olurmuş bizi istemedi diye, erkekler için tabii...

Onun için namazdan sonra diyeceğiz ki:[103]

اَللَّهُمَّ أَجِرْنَا مِنَ النَّارِ، وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الأَبْرَارِ، وَزَوِّجْنَا مِنَ الْحُورِ الْعِينِ!

(*Allàhümme ecirnâ mine'n-nâr,*) “Bizi cehennemden koru yâ Rabbi! (*Ve edhilne'l-cennete mealebrâr,*) Sevdiğin kullarla beraber bizi cennetine sok yâ Rabbi! (*Ve zevvicnâ mine'l-hûriî'l-în.*) O hûri kızlarından bizim hissemize kimler düşüyorsa, onları bize nasib eyle yâ Rabbi!” diye isteyeceğiz.

İşte kim iftar ettirirse bir oruçluya, o oruçlunun sevabından hiç bir şey eksilmemek şartıyla, iftar ettirene oruçlunun sevabı veriliyor. Hadis-i şerifte böyle geçiyor. Şimdi bu akşam burada bazı kimseler gayret etmişler bir iftar yemeği verdiler. Bizim de önümüze yemekleri getirdiler, biz de afiyetle yedik. Kim sebep olduysa, kim masrafını verdiyse, kim gayret ettiyse, kim zahmet ettiyse, kim hizmet ettiyse sevap kazanacak. Oruçluya iftar ettirenin, oruçlunun sevabı kadar sevabı oluyor. Oruçludan bir şey eksilmiyor, eksilmece yok, Allah'ın hazinesi geniş... Oruçlunun sevabı kalıyor kendisine, iftar ettirene de sevap yazılıyor.

Şimdi kardeşimiz cebine hurma gibi tatlı bir şeyler koymuş. Burada akşam ezanı okundu, etrafında birkaç kişiye bir şeyler sundu, ben aferin dedim kendisine... Çünkü kime iftar ettirdiyse, onun sevabı kadar sevap aldı. Hemen oturduğu yerde, kolayca bir sevap yâni... İnsan cebinde bir kaç hurma ile gezmeli yâni, oruç akşamı hiç olmazsa... Hattâ diyor Peygamber Efendimiz'e bazıları:

“—Yâ Rasûlallah! Biz oruçluya iftar ettirecek kadar fazla

---

[103] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.102, no:7496; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.410, no:1601; Ebû Ümâme RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.II, s.345, no:2893; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.372, no;1451.

zengin değilsek, paramız, soframız filân müsait değilse, fakirsek ne yapacağız?"

"—Bir hurma ikram etseniz bile, Allah o sevabı verir. Bir su içirseniz bile, Allah o sevabı verir." diyor.

Onun için gayret edelim; yâni duyduğumuz şeyi tatbik etmeye gayret edelim! Şimdi tabii Ramazan olduğu için, misalleri Ramazan'dan veriyorum. Meselâ, sahura kalkmak sevap; sahura kalkalım! Peygamber Efendimiz tavsiye etmiş, sahura kalktığı zaman teheccüd namazı kılmak sevap; teheccüd namazını kılıverelim! Dargınlarla barışmak sevap, biliyoruz; barışıverelim! Elimizi biz uzatalım, varsın "Bak bana yalvardı." desin, ne derse desin... O ne derse desin, Allah sevsin de, kul ne derse desin; o önemli değil, Allah'ın sevmesi önemli...

Allah'ın sevmesi için insan canını veriyor. Harbe giriyor, canını veriyor, Allah sevsin diye, cenneti kazanayım diye. Gelmiş Peygamber Efendimiz'in zamanındaki çağdaşlarından birisi, daha müslüman olmamış. Savaşta gelmiş Peygamber Efendimiz'in

yanına, demiş ki:

"—Yâ Rasûlallah, ben şimdi sana iman etsem, bu savaşa girsem; ölsem cennete gider miyim?"

"—Mü'min olduktan sonra, bana iman ettikten sonra, gidersin!" demiş.

Savaşa girecek, şehid olacak, cennete gidecek. Ayetler var, belli bir şey... O da:

"—Şehadet ederim ki Allah birdir. Şehadet ederim ki, sen onun hak elçisisin, rasûlüsün!" demiş, Peygamber Efendimiz'in elini tutmuş, iman getirmiş, Peygamber Efendimiz'in huzurunda...

Ondan sonra, "Biraz vücuduma güç kuvvet gelsin." demiş, oturmuş bir kenarda biraz hurma atıştırmaya başlamış. Yâni, "Karnım aç olmasın, gücüm, kuvvetim yerinde olsun da, çarpışayım!" diye hurmaları yerken aklına gelmiş: "Yâhu, cennet beni bekliyorken, ben burada hurma atıştırıyorum. Bu hurmalar beklemeye değmez! Bu hurmaları yiyecek kadar beklemeye lüzum yok!" demiş, hurmaları savurmuş bir tarafa... "Yâ Allah!" demiş, savaşa girmiş, çarpışmış çarpışmış, şehid olmuş.

Hiç namaz kılmamış adam ömründe... Çünkü yeni müslüman oldu ve hemen harbe girdi. Hiç namaz kılmamış ama şehid olmuş, dosdoğru cennete gidecek.

Sorarlar bilmece gibi:

"—Söyle bakalım, hiç namaz kılmadığı halde cennete giden müslüman var mı?"

Var işte, böyle bazen düşeş oluyor. Yâni kumar tabiri düşeş ama, öyle demesek daha iyi ama, bazen böyle oluyor. Allah iyi niyetine göre insana veriyor.

Bildiğimizi tatbik edelim! Cebimizde bir kalem defterle gezelim; küçük bir defter, büyük olmaz. Hangi şeyi duyduysak, yazalım hemen bir kenara... Onu tatbik edelim, uygulayalım!

Şimdi çayhanede güzel güzel yazılar yazmışlar, bir kardeşimiz galiba buraya göndermiş onları... Benim de hoşuma gitti bir kardeşime yazdırttım, mecmuada neşredeceğim, çok güzel!

"—*Dinlemesini bilmeyen, konuşmasını bilmez!*" diyor.

Ne güzel! Dinlemesini bileceğiz, hakikaten de öyledir. Karşıdaki insanı bir dinleyecek, ondan sonra konuşacak. Yarı yolda kesmek doğru değil...

Müslüman arı gibidir. Nasıl arı gibidir? Arı her çiçekten bal alır. Müslüman da gider bir yere, çay içme yerine, duvarda bir yazı görür beğenir, not alır; onu uygular. Gelir bir camide hadis dinler, uygular. Bir arkadaştan bir güzel söz duyar, uygular. Böyle böyle birikecek.

Meselâ, bir bakkalın kazancı nasıl oluyor, nasıl kazanıyor bakkal? Komşunun kızı geliyor, "Bakkal amca bana bir kibrit verir misin?" diyor; bir kibrit veriyor. Ondan sonra ötekisi geliyor, "İki tane ekmek..." diyor; iki tane ekmek veriyor. Onun kârı ne, ötekisini kârı ne? Ama onları sata sata, sata sata akşama yekûnünü düşünüyor. Şimdi benim cirom yirmi yedi bin lira; %10 kâr olsa, iki bin yedi yüz lira... Yüzde yirmi kâr olsa, şu kadar, hesabı böyle yapıyor ama, o nasıl birikti sabahtan beri? Ufak

ufak... Kimisi geldi jilet aldı, kimisi balon aldı, kimisi ekmek aldı, kimisi kibrit aldı, öyle birikti.

Biz de her fırsattan istifade edip sevap kazana, kazana, bizim de bir yekûnümüz olacak, bir ciromuz olacak, bir günlük, bir aylık, bir yıllık neyse... Bu ciromuzda kârda mıyız, zararda mıyız; artık insan kendi kendisini hesab etsin. Yâni akşam insan hesab etmeli!

Hz. Ömer Efendimizden rivayet edilmiş ki:[104]

حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا ، وَزِنُوا أَعْمَالَكُمْ قَبْلَ أَنْ تُوزَنُوا !

(*Hàsibû enfüseküm kable en tühàsebû*) "Ahirette hesaba çekilmeden önce, kendinizi hesaba çekiniz! (V*ezînû a'mâleküm kable en tûzenû.*) Ölüp de mahkeme-i kübrâda amellerimiz tartılmadan önce, dünyadayken amellerinizi kendiniz bir tartınız!"

Rûz-ı Mahşer olup da, kıyamet koptuğunda, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna çıkıp orada hesaba çekilmezden evvel, daha önce dünyada iken kendini hesaba çek; bakalım kârda mısın, zararda mısın?

"—*Hesapsız kasap, ne bıçak bırakır ne masat...*" derler.

Yâni iflas eder, hepsini satar, bir şey kalmaz yanına; satır gider, masat gider, dükkânın hepsi gider. Hesapsız iş yaptı, dostlar alışverişte görsün diye... Koyun kesti sattı ama fiyatını bilemedi, borcu alacağı hesaplayamadı, sermayeyi kediye yükletti. Hesabı şimdiden yapmak lâzım!

Onun için bazı büyükler akşam eline defteri alırmış. Büyük dediğim evliyaullahtan Allah'ın rızasını kazanmaya gayret eden

---

104 Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.499, no:2383; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.96, no:34459; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.103, no:306; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.828; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIV, s.314; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.52; Ebû Abdurrahman es-Sülemî, *Tefsir*, c.I, s.384, İsrâ, 17/16; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Muhàsebetü'n-Nefs*, c.I, s.22, no:2; Hz. Ömer RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXX, s.302; Hz. Ebûbekir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.188, no:44203; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXVI, s.433, no:29408.

insanlar... Bayağı defter çıkartırmış, açarmış, kalem çıkartırmış, düşünürmüş:

"—Ben bu sabah hangi hayırlı işi yaptım? Sabah namazını camide kıldım mı? Maalesef kılamadım, yan geldim yattım, cemaati kaçırdım; zarar... Sonra şunu yaptım mı? İşte sabahleyin şuraya gittim. Öğle namazı vaktinde cemaatle namaz kıldım, yirmi yedi kat sevap..."

Akşama kadar yaptıkları sevapları, günahları böyle yazarlarmış, Ertesi gün ona göre karar alırlarmış, bir dahaki gün şöyle yapayım, böyle yapayım diye... Bir günlük kârı insanın zarara dönük olursa, ertesi gün de zarar olursa, ömrü zararla geçiyor demektir. Kâra dönmenin çaresine bakması lâzım, gayret etmesi lâzım!

Siz de sevaplı işlere gayret edin, hiç bir şey yapamazsanız şunu yapın! Peygamber Efendimize sahabe-i kiramın fakirleri sızlana sızlana geldiler:

"—Yâ Rasûlallah! Zenginler bütün sevapları aldılar gittiler." dediler.

"—Nasıl, ne demek istiyorsunuz?" dedi Peygamber Efendimiz...

"—Zenginlerin paraları var, hayır yapıyorlar sevap kazanıyorlar; sadaka veriyorlar sevap kazanıyorlar, cihada para ayırıyorlar sevap kazanıyorlar... Bizim paramız yok, onlar sevapların hepsini aldı götürdü." diye böyle söyleyince, Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—Ben size bir şey tavsiye edeyim, siz de onu yapınca o kadar sevap alırsınız."

"—Et yâ Rasûlallah, tavsiyeni yap!" dediler.

Dedi ki:

"—Her namazın arkasından, 33 defa *Sübhana'llah*, 33 defa *El-hamdü li'llâh*, 33 defa *Allahu ekber* deyin, o sevapları siz de kazanırsınız." dedi.

Onlar da sevine sevine gittiler.

Peygamber Efendimiz tavsiye etti diye biz tesbih çekiyoruz

namazların arkasından... "*Sübhana'llah*" diyoruz, "*El-hamdü li'llâh*" diyoruz, "*Allahu ekber*" diyoruz...

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ وحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ ،

وَهُوَ علَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .

(*Lâ ilàhe illa'llàhu vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü, ve hüve alâ külli şey'in kadîr.*) diyoruz.

Bu söz de takımdan ayrı değil... Nasıl ciğeri takım olarak alıyoruz, nasıl arabanın bijon takımını, bilmen tornavida takımını bütün olarak alıyoruz. Bir tanesi eksik olsa olmuyor. O da böyle takım, o sondaki kısım da takım, onu da söyleyeceksiniz!

Aradan bir zaman geçmiş, yine gelmişler Rasûlüllah'a... Sızlana, sızlana, demişler:

"—Ya Rasûlallah!"

"—Eee, ne oldu yine?

"—Zenginler öğrenmiş, onlar da yapıyor bunu... Zenginler de bu tesbihi çekiyor."

Bak zenginler hem para verip hayır kazanıyor, hem de tesbih çekiyor. Demek ki bizim paramız olmasa, yine sevap kazanabiliriz. Bu hadisi şerifi ben çok seviyorum, siz de sevin, hatırınızda tutun! Buyuruyor ki:[105]

تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ (ت. حب. عن أبي ذر)

(*Tebessümüke fî vechi ehîke leke sadakatün*) "Senin, mümin kardeşinin yüzüne bakıp tebessüm etmen bile sadakadır."

---

[105] Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.213, no:1879; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.307, no:891; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.221, no:474; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.108, no:4070; Ebu Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.410, no:16305; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.202, no:10571.

Bak, hadis-i şerifin güzelliğine bak! Müslümanlık nerede, biz nerede? “Müslüman kardeşinin yüzüne bakıp tebessüm etmen, sadakadır.” diyor.

“Yoldan bir dikeni, bir taşı kenara koyman sadakadır.” diyor.

“Hanımının ağzına bir lokma koyup, ‘Hanım al bakalım, ağzını aç, tat şunu!’ diye bir lokma vermen sadakadır. Emr-i maruf sadakadır, nehy-i münker sadakadır.” Yâni birisine gidip de şu işi yap kardeşim demek, sadakadır. Kötü bir iş yapıyorsa; “Bunu yapma, bundan vazgeç, yoksa günaha girersin! Ben seni severim, bunun doğru olmadığını kitaplar yazıyor, sen bu işten vazgeç!” demek sadakadır.

Demek ki, insanın ille cebinin para dolu olması şart değilmiş, yâni sevap kazanmanın yolları çokmuş. Yeter ki usta insan olsun, ticareti bilen insan olsun, nerede olsa kâr eder.

Sahabe-i kiramdan bir mübarek Medine-i Münevvere’ye geldiği zaman, bütün malları Mekke’de kaldı. Hiç parasız geldi. Peygamber Efendimiz onu birisiyle kardeş etti. Mekke’li birisiyle,

Medine'li birisi kardeş... Hep böyle çift çift kardeş oldular. En son kendisi kalınca, Hazret-i Ali Efendimiz ile kendisi kardeş oldu. O da Hazret-i Ali Efendimiz için bir şeref...

Neyse, o zata kardeş olan Medineli ev sahibi durumunda; orada malı var, mülkü var... Bu kardeşi Mekke'den gelmiş; bütün malı Mekke'de kalmış, beş parasız gelmiş. Demiş ki ona:

"—Tarlalarımı böleyim, yarısı senin olsun! Madem seni Rasûlüllah bana kardeş etti, canım sana fedâ; al tarlanın yarısı senin olsun, al evin yarısı senin olsun, al mülkümün yarısı senin olsun!" demiş.

Nesi varsa, parası-pulunu başlamış ikiye bölmeye, taksim etmeye... "Yarısı senin, yarısı benim!" demiş. O mübarek de demiş ki:

"—Senin malın sana mübarek olsun, ben senin bir şeyini istemiyorum; sen bana pazar yerini tarif et! Nereden gidilir oraya, yolunu göster. Yâni bilmediğim bi semt, sen çarşının, pazarın yerini bana göster!" demiş.

Kardeşi de:

"—Olur..." demiş.

Çarşıya pazara gitmiş mübarek... Bir miktar tereyağı almış, onu temizlemiş, muameleden geçirmiş; öbür tarata iyi bir fiyata satmış. Oradan bir başka şey, oradan bir başka şey... Derken, tabii aradan bir vakit geçmiş hicretten sonra... Sonra bir gün gelmiş Peygamber Efendimiz'in huzuruna edeple, tevazuyla, tebessümle, sevgiyle, saygıyla:

"—Yâ Rasûlallah, düğünüm var, sen de buyur!" demiş.

Hanımı filân yoktu, yâni bu tarafa bekâr geldi. Ondan sonra: "Düğünüm var, sen de buyur yâ Rasûlallah!" diyor. Nasıl oldu? Anlatmışlar, işte böyle bir ticaret içine girdi, çarşıya, pazara... Ticaret helâl, helâl ticaret yaptı, kazandı. Hem de düğün yapacak kadar para biriktirdi. Bir de hanım aldı, bir de ev aldı filân. Bir de davet ediyor yemeğe Peygamber Efendimizi... Demek ki insan iş bildi mi, kazanabiliyormuş.

Demek ki, insan fakir olsa da sevap kazanabilir. Onun için anlatıyorum bunu... Yâni fakir, cebinde beş parası yok ki çıkartsın para versin, hayır yapsın, zekât versin, hayır yapsın; yapamıyor. E dili sağlam, Allah desin, sevap kazasın, *Sübhâna'llah* desin sevap kazansın, *Hû* desin sevap kazansın.

Hû deyince hatırıma geldi, millet bizim Coburg Camii'ni sevmiyorlarmış. Bazıları diyorlarmış ki: "Oraya gelmem, orada *Hû* deniliyor." *Hû* demek kötü bir şey değil ki, Hû Allah demek... "*Huva'llàhü'llezî lâ ilâhe illâ hû*" Yâni insan aşkından, şevkinden dayanamıyor da, "Onu isterim... Onu isterim... Onu isterim..." diye "Hû..." diyor. Yâni Allah'ı sevmek, Allah'ı istemek...

"—Sen Hû'mu çekiyorsun orada? Ayy, çok fenâ..."

Neresi fenâ yâhu? Allah diyor, Allah derse fena mı? Allah emrediyor bunu:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللهَّ ذِكْرًا كَثِيرًا (الأحزاب:٤١)

(*Yâ eyyühel'lezîne âmenü'zküru'llàhe zikran kesîrâ.*) "Ey iman edenler, Allah'ı çok zikredin!" (Ahzab, 33/41) diyor.

Biz alışkın olmayabiliriz, bizim memleketimizde de var aslında... Yâni muhtelif yerlerde zaten olan bir şeyler... Muhterem kardeşlerim, insan bilmediğine biraz böyle soğuk bakar, yan yan bakar; "*Yorgun öküzün sabana baktığı gibi bakar*." derler, bizim köyün tabiri böyle... Soğuk bakar ama, bilirse anlar.

Bazen bir kardeşine kızıyorsun. Tanımadan, uzaktan. Biraz tanışıyorsun, bakıyorsun altın gibi kalbi varmış, pırlanta gibiymiş, tatlı bir insanmış. Yakından da tanıştığın zaman anlıyorsun. Bilmediği şeye insan biraz düşman olur, düşman kesilir. Onun için önce bir incelemek lâzım, tahkik etmek lâzım. Ondan sonra kızacaksa kızar, o zaman serbest kızacaksa kızar. Kızılacak bir şeyse, beraber kızalım gelsin. Sevilecek bir şeyse, beraber sevelim.

Demek ki muhterem kardeşlerim, ilmi öğreneceğiz, ilmi tatbik edeceğiz, uygulayacağız hayatımızda; müslümanlığın bizim

üzerimizde tesiri olacak. Müslüman oldum madem ben, konuşmam güzel olacak, şefkatli olacağım, merhametli olacağım. Hanıma kötü söz söylemeyeceğim, çocuğumu pataklamayacağım, kulağını eşek kulağı gibi uzatmayacağım, ensesine tokat atmayacağım, izi kalmayacak parmaklarımın... Belli olacak müslümanlığım, yaptığım her işten...

"—Haa, bu adamda bir değişiklik var!" diye belli olacak.

Bizim İstanbul Üniversitesi'nde bir ahbabımız vardı, hareketli bir adamdı. Bir mevkii vardı üniversitede... Bir gün gitti derviş oldu, namaza başladı, tevbe etti. İçkiyi, şunu bunu bıraktı, başka şeyi de bıraktı filân... Bir tatlı dilli insan oldu yâni... Hocası iyi terbiye eden bir kimseymiş demek ki, halim selim oldu, hadiselere bakışı yumuşak, tatlı oldu. Hanımı diyormuş ki:

"—Efendi sende bir değişiklik var... Neler oldu, ne oldu? Yâni sen eski adamsın, eski İbrahim efendisin ama, sana ne oldu?"

Ne olacak iman geldi mi, nereye gelirse süsler. İman bir yere geldi mi, pırıl pırıl nurlandırır orayı... İnsan imanla hareket etmeye başladı mı, her şeyi tatlı olur, her şeyi güzel olur muhterem kardeşlerim!

Onun için, bizim de imanımızın tesiri üzerimizde görülecek, ticaretimizde görülecek, ev hayatımızda görülecek; çoluğumuza çocuğumuza, komşumuza muamelede görülecek, söz söyleyiş tarzımızda görülecek, arkadaşlığımızda görülecek... Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı varmış... "Hadi oradan, bir fincan kahve yâhu... Nerede olsa bulurum, ne kıymeti var, amma da büyüttün işi!" deriz. "Bir fincan kahve alt tarafı... Şu kadarcık bir şey koyacaksın içine, biraz kaynatacaksın; ben sana kaç tane ikram edeyim!" filân dersin ama, dedelerimiz öyle düşünmemiş.

Bir fincan kahvenin kırk yıllık hatırı var. Demek ki, birisinde bir fincan kahve içtiysen, kırk yıl onun hatırına, o kimseye iyi muamele edeceksin diye düşünüyormuş dedelerimiz… O dedeler nerede, bu torunlar nerede? Biz Merih'ten mi geldik, Ay'dan mı geldik? Onlar nereye gittiler, onların huyları ne oldu? Birazcık olsun sinmedi mi bize, bulaşmadı mı?

İnsan sigara içilen bir kahveye gitse, eve gelse, hanımı diyor ki:

"—Herif yâhu, sen bir şey kokuyorsun..."

Meselâ, otobüste, trende sigara içilen vagonda seyahat yapıyorsun, otobüsten iniyorsun eve geliyorsun; hanım nerdeyse eve almayacak. "Sen bir şey mi kokuyorsun, gelme!" diyor. Yâni kokusu siniyor insana... Peki o dedelerimizin güzel huyları, bir kokusu bir kenardan bulaşmadı mı bize? Azıcık bir yerden, bir damarımızdan gelmedi mi? Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var... Ne kahvesi, ne ziyafeti, ne arkadaşlığı; neler neler yapılıyor da adam umursamıyor, bana mısın demiyor, gözünün yaşına bakmıyor. Çamurda görse, bir tekme de o patlatıyor; çıkıyor üstüne, bir de tepiniyor.

Ee, nerede kaldı müslümanlık? Olmaz. Nerede kaldı arkadaşlık? Yok... Nerede kaldı dostluk? Yok... Nerede kaldı insanlık? yok. Nerede kaldı merhamet? Yok. Merhamet etmeyene merhamet olunmaz.

Kadının birisi, bir kediyi hapsetmiş bir yere... Kediyi hapsetmiş, kedi oradan çıkamamış. Su vermemiş, yemek vermemiş; ölmüş. Ondan dolayı kadın cehenneme gidiyor.

Neden? Kediye merhamet etmedi. Dünya üzerinde kedi kıtlığı yok ama, insan kediden daha kıymetli ama, Allah o kadını cehennemle cezalandırıyor. Neden? Merhametsizliğinden... Kedini kıymetli olduğundan değil, bu kadının merhametli olmamasından...

Onun için hepimiz güzel huylu olalım, tatlı dilli olalım, hoş halli olalım! Birbirimize bizim çok hukukumuz geçmiştir; birbirimizin hatırını kollayalım!

[Ezan okunmaya başladı.]

Ezanı dinleyelim de, bir hikâye anlatacağım, ondan sonra keseceğim sözü... Ezanda söylenen sözleri tekrar etmek sevaptır.

....

[Ezan duası:]

اَللَّهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ ، وَالصَّلاَةِ الْقَائِمَةِ ، آتِ مُحَمَّداً الْوَسِيلَةَ وَ

الْفَضِيلَةَ ، وَالدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ الْكَبِيرَةَ ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُوداً الَّذِي وَعَدْتَهُ ،

إِنَّكَ لاَ تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ .

"*Allahümme rabbe hâzihi'd-da'veti't-tâmmeti, ve's-salâti'l-kàimeh, âti muhammedeni'l-vesîlete ve'l-fadîlete, ve'd-derecete'r-refiate'l-kebireh, ve'b'ashü makàmen mahmûdeni'llezî vaadtehû, inneke lâ tuhlifü'l-mîàd, bi-rahmetike yâ erhame'r-râhimîn.*"

[Ey şu eksiksiz davetin ve kılınacak namazın Rabbi Allahım! Muhammed SAS Efendimiz'e vesîleyi ve fazîleti, yüksek ve büyük dereceleri ver. Onu, kendisine vaadettiğin Makàm-ı Mahmûd'a ulaştır! Muhakkak ki sen vaadinden dönmezsin! Rahmetinle, ey merhametlilerin en merhametlisi.]

Muhterem kardeşlerim, bir fıkra anlatacağım dedim:

Eski devirde bir beldede çok iyi bir ahali yaşıyormuş, çok mübarek insanlarmış. Başlarına bir zalim geldi mi, bir dua ettiler mi, zalimin ayağı kayar gidermiş. Başına bir felaket gelirmiş, defolur gidermiş. Bir zalim kadı gelse bir zalim hakim gelse, bir zalim memur gelse; bir dua ederlermiş, ondan sonra adamın hali perişan... Başına bir felaket gelirmiş, defolur gidermiş. Zalim yöneticiler barınamazmış yâni orada...

Nihayet çok açıkgöz bir hakim gelmiş oraya, rüşvetçi bir hakim... Demişler ki:

"—Bana bak, sen rüşvetçisin, bu beldenin ahalisi mübarek insanlardır, sana bir dua ederler, başına gelmedik felaket kalmaz. Sen oraya gitme en iyisi!" demişler.

"—Yok, ben onun çaresini bulurum!" demiş.

Şeytana çarığı ters giydiren cinsten bir kimse yâni... Oraya

gitmiş hakim demiş ki:

“—Ey cemaati müslimin! Yumurta lâzım oldu; herkes birer tane yumurta getirsin!” demiş.

Hakim efendi yumurta istiyor. Pekâlâ demişler. İyi insanlar zaten, birer tane yumurta getirmiş herkes...

“—Sıra sıra koyun!” demiş.

Koymuşlar yumurtaları... Biraz sonra:

“—Tamam, yumurtaların işi bitti; alın yumurtalarınızı!” demiş.

Herkesin damgası mı var üstünde kendi yumurtasının? Yok… Herkes bir yumurta almış gitmişler, farkına varamamışlar.

Ondan sonra adam başlamış zulme, başlamış haksızlığa, başlamış rüşvete... Başlamış kötü huyları neyse onları yapmaya, cebini doldurmaya... Başlamış cehennemde çukurunu kazmaya... Korkmuyor ahiretteki cezadan, bu dünyada kesesini doldurmaya bakıyor. İmanı zayıf bir kimse demek ki... Herkes bekliyormuş: Tamam bu adam belâsını ya buldu, ya bulacak, ya bugün, ya yarın; başına ya yıldırım düşer, ya bir felaket gelir... Beklemişler gelmiyor, beklemişler gelmiyor, beklemişler gelmiyor... Aylar geçmiş gelmiyor, yıl olmuş gelmiyor.

“—Yâhu bize ne oldu? Bizde bir kusur mu var?”

Yok, bir kusur yok...”

“—Bu adam edepsiz; niye buna duamız geçmiyor?”

Birisi demiş ki:

“—Siz yumurta götürdünüz oraya, kiminiz kaz yumurtası götürdü, kiminiz tavuk yumurtası, kiminiz de piliç yumurtası götürdü. Kimisi bir numara büyüklükte, kimisi altı numara büyüklükte, kimisi dört numara büyüklükte... Birinizin hakkı ötekisine, ötekisinin hakkı berikisine geçti, karşılıklı birbirinize haklarınız geçti. Haklar geçtiği için durum böyle oluyor. Bak, dualarınız kabul olmuyor. Birbirinize haklarınızı helâl edin, birbirinizle helalleşin!” demiş.

Onun için, bizim de birbirimize çok haklarımız geçmiştir muhterem kardeşlerim; birbirimize haklarımızı helâl edelim de, Allah dualarımızı kabul etsin... Allah bizi birbirimizi seven,

birbirimizi sayan muhabbetli kimseler eylesin...

Bu hikâyeden çıkan ders bu...

b. Duaların Kabul Olduğu Zamanlar

Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri buyuruyor ki:[106]

تُفْتَحُ أَبْوابُ السَّماءِ ، وَيُسْتَجابُ الدُّعاءُ فِي أَرْبَعَةِ مَواطِنَ: عِنْدَ الْتِقَاءِ الصُّفُوفِ فِي سَبِيلِ اللهِ ، وَعِنْدَ نُزُولِ الْغَيْثِ ، وَعِنْدَ إِقَامَةِ الصَّلاةِ ، وَعِنْدَ رُؤْيَةِ الْكَعْبَةِ (طب. عن أبي أمامة)

ME. 471 (*Tüftehu ebvâbü's-semâi, ve yüstecâbü'd-düài fî erbaati mevâtın*) Dört zamanda dualar kabul olur. Semanın kapıları açılır, dua eden kimsenin duası Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne vasıl olur."

O dört vakit ne zaman:

1. (*İnde'l-tikài's-sufûfi fî sebîli'llâh,*) "Allah yolunda cihad eden müminler kâfirlerle cihada giriştiği sırada, dualar kabul olur." Onun için dedelerimiz, "Allah, Allah, Allah..." diye hücum ederlermiş, dua ede ede yaparlarmış yâni... O zaman dualar makbul; çünkü can pazarı... Allah yolunda canını vermeye gidiyor, o bakımdan dualar kabul oluyor.

2. (*Ve inde nüzûli'l-gays,*) "Yağmur yağdığı zaman... Şakır şakır yağmur yağıyor, o zaman dualar kabul olur."

Yağmur yağma zamanını ganimet bilin, o zaman dua edin! Hatırında olsun bu hadisi şerif… Hani bildiğimizi tatbik edecektik ya, bu hatırınızda olsun, yağmur yağdığı zaman dua edin!

---

[106] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr,* c.VIII, s.169, no:7713; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.360, no:6252; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.238, no:17253; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.101, no:3334; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.316, no:10878.

3. (*Ve inde ikàmeti's-salâh,*) "Namaz kılınsın diye kamet getirildiği zaman da dualar makbuldür."

Onun için ezan okunduktan sonra, farz namaz kılınmazdan önce, arada fırsat buldukça yapabildiğiniz kadar dua edin! O ara çok kıymetli zamandır. Şeytan ezan sesini duyunca fırladı, kaçabildiği kadar uzaklara defoldu gitti. Ondan sonra, orada dualar kabul oluyor. Bu da hatırınızda olsun!

4. (*Ve inde rü'yeti'l-kâ'beh.*) "Bir de Kâbe'ye giden bir insanın; ziyarete, hacca, umreye giden bir insanın Kabe-i Müşerrefe ile ilk karşılaştığı zaman duası makbuldür."

Bizi de, böyle ilk gittiğimiz zaman bir delil götürmüştü. Dolaştırdı, dolaştırdı bir yerlerden... Biz plânını filân bilmiyoruz Mescid-i Haram'ın... Bir taraftan götürdü, "Başınızı kaldırmayın sakın ha!" dedi. Bir yere gelince, "Şimdi kaldırın başınızı!" dedi. Bir kaldırdık, karşımızda sırmalı, altın yaldızlı yazılarıyla, altın kapısıyla, kara örtüsüyle, gelin gibi o mübarek Kâbe-i Müşerrefe... Tabii orada dualar makbul işte... Allah cümlemize haclar, umreler nasib eylesin; o şekilde dualar yapalım inşaallah...

Ne dua edilecek? Birisi demiş ki: "Yâ Rabbi, sen beni duaları makbul olan insanlardan eyle!" Kimisi Ümmet-i Muhammed için

dua eder, kimisi başka bir haceti varsa söyler.

c. Cennetin Kapıları

Bir hadis daha söyleyeceğim, ondan sonra keseceğim. Çünkü hacı amcamız açtı bir sayfayı, hiç olmazsa üç tane hadis olsun, keyfi yerine gelsin, eksik kaldı demesin:[107]

تُفْتَحُ أَبْوابُ الجَنَّةِ يَوْمَ الاثْنَيْنِ، ويَوْمَ الخَمِيسِ، فَيُغْفَرُ فيها لِكُلِّ عَبْدٍ لاَ يُشْرِكُ باللهِ شَيْئًا؛ إلاَّ رَجُلاً كانَتْ بَيْنَهُ وبَيْنَ أخِيهِ شَحْنَاءُ، فَيُقَالُ انْظُرُوا هٰذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا (م. د. ت. حم. عن أبي هريرة)

ME. 472 (*Tüftehu ebvâbü'l-cenneti yevme'l-isneyni ve yevme'l-hamîs*)

Şimdi yarın ne günlerden? Perşembe... Bakın bu hadis-i şerif perşembe ile ilgili çıktı karşımıza:

"Cennetin kapıları pazartesi, perşembe günleri açılır." diyor Peygamber Efendimiz... Cennetin kapıları pazartesi, perşembe günü açılır. Yarın açılma günü, yarın cennetin kapılarını açılma günü... (*Feyuğferu fîhimâ li-külli abdin lâ yüşrikü bi'llâhi şey'en*) "Bu pazartesi, perşembe gününde, Allah'a şirk koşmayan, Allah'ın varlığını birliğini kabul etmiş her mü'min kulu Allah afv ü mağfiret eder."

Mümin miyiz? El-hamdü lillâh... Allah'ın varlığını kabul etmiş miyiz? El-hamdü lillâh... *Vahdehû lâ şerîke lehû*... Allah vardır,

---

[107] Müslim, *Sahîh*, c.XII, s.429, no:4652; Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.319, no:1946; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.72, no:4270; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.148, no:411; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahya), c.II, s.908, no:1618; Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.II, s.389, no:9041; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.433, no:2951; Abdürrezzak, *Musannef*, c.IV, s.314, no:7914; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.466, no:7460; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.315, no:10875.

birdir; şeriki, nazîri, veziri, müşkili yoktur. Yâni bunu böyle biliyoruz, Allah'ın birliğine hepimiz iman getirmişiz.

Amma, arkasındaki cümleye çok dikkat edin. Burada hepimiz tamamız da, öteki cümlelerde ayaklarımızı cızzz diye aşağı kayar, başımız yerlere çarpar, kırılır. Bak ne diyor SAS Efendimiz:

(*İllâ racülün kânet beynehû ve beyne ahîhî şahnâü*) "Ancak, kendisiyle bir arkadaşı arasında kızgınlık olan adam affolunmaz!"

Kin var, kızgınlık var; o ona kızıyor, o ona kızıyor... O bana şöyle etti, böyle etti... İçinde bir kızgınlık var... Hà, o adamı affetmez Allah... Ne buyurur? (*Feyukàlü*) Denilir ki onlar için: (*Enzirâ hâzeyni*) "Bunlara biraz bakın, yâni henüz bunları mağfurîn zümresine kaydetmeyin, bunları affedilmiş olarak yazmayın! (*Hattâ yastalihà*) Aralarını düzeltinceye kadar yazmayın bunları! Aralarını bir düzeltsinler, o zaman yazarsınız."

Aralarında o kızgınlık, kin varken, pazartesiler geçer, perşembeler geçer, Ramazanlar geçer, bayramlar geçer, seyranlar geçer, onlar hava alır. Kimler hava alır? Aralarında kin, düşmanlık olanlar... Boşuna söylemiyorum muhterem kardeşlerim, benim söylediğim sözler boşuna değil, sizin iyiliğiniz için...

Dargınlık etmeyin! "Bir müslümanın bir müslümana üç günden fazla dargınlığı helâl olmaz!" diyor Peygamber SAS Efendimiz...

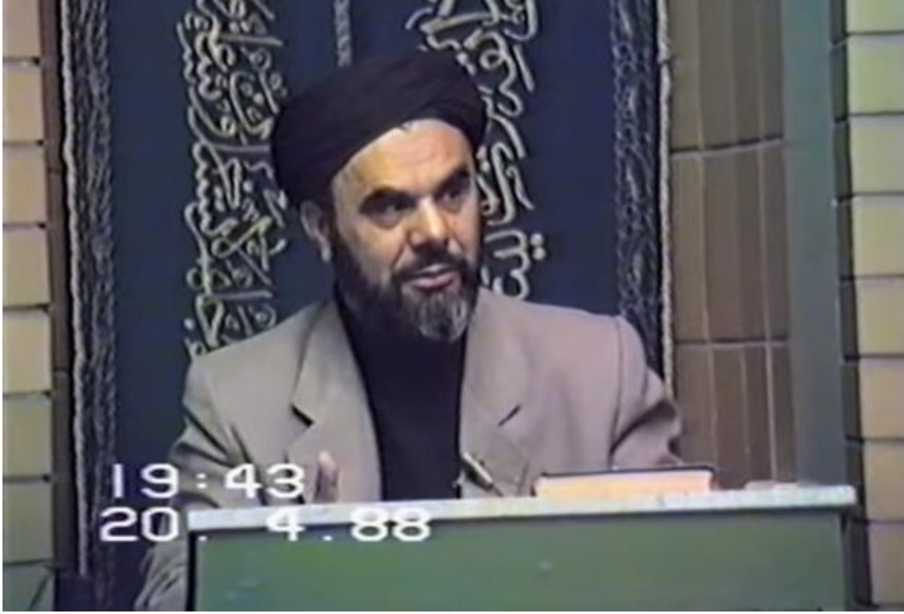
"—Ben yine dargın dururum..."

"—Dargın durursan, bu sefer pazartesi, perşembe affolmaktan istifade edemezsin! Kenara ayırırlar insanı..."

Geliyorum Melbourne hava alanına... Uçaktan herkes iniyor iniyor, geçiyorlar salona... Görevli adam iki kişiye diyor ki:

"—Durun, sizin muameleniz tamam değil! Vizeniz yok, almıyorum sizi Melbourn'a!"

Ne yapar insan? Ne kadar mahzun olur. Onun gibi bir şey... Herkes affoluyor, aralarında kin, düşmanlık olanlar affolmuyor. Affedin, affedin, affedin; herkesi affedin!

“—*Yaradılanı hoş gör, yaradandan ötürü!*”

Neden affediyorsun, kaçırdın mı fırsatı?

“—Eyvaah, affettik kurtuldu herifler...”

Öyle değil... Yaradan’dan ötürü affediyorsun, Allah için affediyorsun. Allah’ın rızasını kazanmak için affediyorsun, cennette köşkü kazanmak için affediyorsun. Biz bunu yapamayınca adam olmayız, olmuyoruz da zaten...

Geçen gün bir kardeşimizin evine ziyarete gittik, o vesileyle açıldı: Arapların camiine Suudi Arabistan’dan bir para yardımı gelmiş. O yardımdan dolayı bir kavga, bir gürültü, bıçaklar bilmem ne... Olur mu böyle şey camide? Olmaz!

O cami ayrı, bu cami ayrı... O caminin cemaati buraya gelmez, beriki caminin cemaatı oraya gitmez... Böyle muüslümanlık mı olur? Nerede görülmüş bu bolluk, bu ne biçim müslümanlık? Bu ne biçim iştir, bu ne biçim şeydir yâni? Nerede hadis-i şerifler, nerede biz?

Muhabbet edeceğiz, sevgi göstereceğiz, affedeceğiz. Borç

vereceğiz, toptan pazarlık edeceğiz. Kıtı kıtı, küçük işlerle uğraşıp da başımızı derde sokmayacağız. Allah'ın sevmediği insan durumuna düşmeyeceğiz. Kendimizi kenara ittirmeyeceğiz, cennet nimetlerinden mahrum bıraktırmayacağız.

Onun için hepimiz ahlâkımızı güzel eyleyelim, tatlı tatlı Allah'a kulluk edelim! Sen affedersin, Allah büyük mükâfat verir.

"—Aldandım ben bu işte..."

Aldanmadın, sen kazandın, sen kazandın! Dargınlardan kim önce selâm verirse o kazanır, Allah indinde daha sevimli olur. Dargınlık kolay, barışmak zor...

Birisi derviş olmuş, intisab etmiş bizim Abdül'aziz Hocamız'a (Rh.A) gelmiş:

"—Hocam, ben senin dervişin olacağım!"

"—Ee, ol bakalım ama, benim dervişim olacaksan dargınlarla barışacaksın, küslerle barışacaksın!" filân diye söylemiş.

Bir kaç gün geçmiş. Adam delikanlı, üniversitede hoca, bıyıklı, kravatlı, ütülü pantolonlu, yakışıklı, yüksek mühendis, itibarlı bir adam...

"—Şimdi ne haber?" diye sormuş hocası...

Çok hoşuma gidiyor, olmuş yâni. Kendi ağzından dinledim ben...

"—Ne haber?"

"—Hocam, işte senin tavsiye ettiğin şekilde, dargın olduğum insanlarla barışmaya çalışıyorum ama, eskiden beri küstüğüm başımı çevirdiğim adama gidiyorum, seninle barışmak istiyorum diyorum, elimi uzatıyorum. Yaltaklanıyorum yâni ona, barışıyorum ama bu izzet-i nefsime çok dokunuyor." demiş.

Buraya kadar sözleri hep normal... Yâni hiç hayret etmedik ama, erbabı nasıl hemen yakalıyor bak meseleyi:

"—A evlâdım, nefsin izzeti mi olurmuş?" demiş.

Nefsin izzeti var mı? O nefis bize:

إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ (يوسف:٥٣)

(*İnne'n-nefse leemmâretün bi's-sûi*) (Yusuf, 12/53) değil mi yâni? Bu nefis değil mi bize günahları işleten, bu kötülükleri yaptıran?

Bu huysuzlukları, edepsizlikleri biz nefisten dolayı yapmıyor muyuz? Nefisten dolayı yapıyoruz. Allah indinde kıymeti olmayan bir şeyin izzeti mi olur? İzzet dediğin şey kıymetli şeyde olur. "Nefsin izzeti mi olurmuş a evlâdım?" demiş.

İnsanın mevkii ne olursa olsun, sürünsün burnu yerde, yola gelsin. Eskiden en itibarlı insana en suflî işleri yaptırmışlar ki, nefsi kırılsın da doğru adam olsun diye...

Bursa'nın kadısı koca Aziz Mahmud-u Hüdâî Hazretleri'ne, konakların sahibi, paraların sahibi Aziz Mahmud-u Hudâî'ye, Üftade Hazretleri (KS), "Haydi bakalım şu dana ciğerlerinden sat sokak aralarında!" demiş, çiğer sattırmış.

"—Haydi bakalım işportacılık yapacaksın, ciğer satacaksın!" deseler yapabilir misin?

Yok mu ciğer alan? Takım ciğer beş dirheme, tek karaciğer alırsan üç dirheme... Tartacaksın, ellerin kanlanacak, yıkayacaksın.

Kadı efendi bu, yâni valiyi muhakeme eden Osmanlı kadısı, lâlettayın insan değil... Koca kavuğu var, sırmalı kaftanı var... Ona bu işi yaptırmış. Neden? Nefsi sürtsün diye, burnu yere sürtsün diye, nefsi terbiye olsun diye...

Ama ondan sonra, o hepsini yapmış, çok kıymetli insan olmuş. O zaman:

"—Hadi evlâdım! Bir posta iki arslan sığmaz, sen İstanbul'a git! İnşaallah orada irşad edersin insanları... Umarım ki, padişahlar gelir, sana intisab eder, atının dizgininden tutar da senin atının önünde yaya yürür." demiş.

Yâni güzel terbiye gördükten sonra, olgunlaştıktan sonra da,

onu İstanbul'a göndermiş. Hakîkaten, Sultan Ahmed Aziz Mahmud-u Hüdâî'nin dervişi olmuş. Demiş ki:

"—Hocam, emret padişahlığı bırakayım!"

"—Yok, sen padişahlığı bırakırsan olmaz! Sen iyi idarecisin, yap vazifeyi, devam et!"

"—Baş üstüne!" demiş.

Ondan sonra, padişahlık yapmaya devam etmiş. Yâni padişah padişah değil ki, emir kulu... Padişah dinin buyruğunu yerine getiriyor.

O bakımdan, Allah hepimize güzel huylu olmayı nasib eylesin... Allah hepimizi has, hakîkî müslüman etsin, sevdiği kullardan etsin... Yâni insanın hası ve sâiresi nerede belli olacak? Allah severse iyi kul olacağız, sevmezse yandık.

20. 4. 1988 - Coburg Camii
Melbourne / **AVUSTRALYA**

27. DUA

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Allàhümme yâ rabbenâ, yâ rabbenâ, yâ rabbenâ! İbadetlerimizi, taatlerimizi, namazlarımızı, tehlîlâtımızı, tesbîhàtımızı, hatimlerimizi, kırâatlerimizi ahsen-i kabul ile makbul eyle yâ Rabbi!

Şu mübarek Ramazan akşamında âcizâne, nâcizâne eksikleriyle, kusurlarıyla yapmaya çalıştığımız şu ibadetlerimizi senin rahmetine ermemize, lütfuna, ikramına, ihsânına nâil olmamıza, iki cihan saadetine ermemize vesile eyle yâ Rabbi!

Hasıl olan sevâbı evvelâ ve hâsseten Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'ne hediye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbi! Peygamber Efendimiz'i bizlerden hoşnud ve razı eyle ya Rabbi!

Bizde senin sevmediğin ne gibi hal varsa, Rasûlüllah Efendimiz'in memnun olmadığı ne gibi sıfat varsa, bizi onlardan pâk eyle yâ Rabbi! Bizi sevdiğin hallere sahib eyle yâ Rabbi! Sevdiğin sıfatlarla muttasıf eyle yâ Rabbi! Sevdiğin kulların zümresine dahil eyle yâ Rabbi! Sevmediğin kullarından koru yâ Rabbi!

Yolunda dâim, zikrinde kàim eyle yâ Rabbi... Ömrümüzü rızana uygun, din-i mübîn-i İslâm'a hizmet yolunda, Ümmet-i Muhammed'e faideli şekilde geçirmemizi cümlemize nasib eyle yâ Rabbi!

Evlâtlarımızı, ailelerimizi, nesillerimizi, zürriyetlerimizi, sevdiğin mü'min-i kâmil kullar eyle yâ Rabbi! Bizleri cümleten, sevdiklerimizle beraber dünyada ve ahirette mes'ud ve bahtiyar eyle yâ Rabbi!

Yâ Rabbe'l-àlemîn, hastalarımıza âcilen şifalar ihsan eyle, dertlilerimize devalar ihsan eyle yâ Rabbi! Gönüllerimizin dileklerini, taleplerini, isteklerimizi bize lütfunla, kereminle ihsan eyle yâ Rabbi! Muradlarımıza bizi lütffunla, kereminle nâil eyle yâ Rabbi!

Ya Rabbi, bizi fazl u kereminle helâl rızıklarla merzuk eyle... Haramlardan bizleri mahfuz eyle ya Rabbel àlemîn!

Dünyanın ve ahiretin bildiğimiz, bilmediğimiz her türlü hayırlarına cümlemizi nâil eyle yâ Rabbi! Dünyada ve ahirette bildiğimiz, bilmediğimiz her türlü şerlerden cümlemizi hıfzeyle yâ Rabbi!

Yâ Rabbe'l-àlemîn, vücutlarımıza afiyetler ihsân eyle, uzun ömürler nasib eyle... Ömrümüz hitâma erdiğinde cümlemize güzel, sàlih amel işlerken, iyi bir durumdayken iman-ı kâmil ile, Kur'an-ı Kerim okurken, zikrinle meşgul iken, namazlarda, secdelerde sevdiğin bir durumda ruh teslim etmeyi ve buyurun: "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve*

rasûlühû." diyerek ahirete göçmeyi bizlere nasib eyle yâ Rabbi!

Kabirlerimizi cennet bahçeleri eyle yâ Rabbi! Hatimlerimizi, Kur'an-ı Kerimleri, zikirleri, sàlih amellerimizi bize yoldaş eyle yâ Rabbi! Kabirlerimizi pür-nûr eyle yâ Rabbi! Ruhlarımızı mesrûr eyle yâ Rabbi!

Kabirden kalktığımızda bizi böylece Peygamber Efendimiz'e vâsıl eyle yâ Rabbi! Peygamber Efendimiz'in *Livâül Hamd* sancağı altında peygamberlerle, sıddîklarla, şehidlerle, sàlihlerle beraber haşreyle yâ Rabbi!

Mahşer gününde bizi Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde, nurdan libaslar giyip, yüzleri nurlu, mahşer halkının gıpta ettiği, hayranlıkla baktığı kulların zümresine dahil eyle yâ Rabbi! Mahşer gününün tehlikelerinden, sıkıntılarından, üzüntülerinden, dertlerinden, kederlerinden bizleri mahfuz eyle yâ Rabbi!

Bizim amel defterlerimizi araştırıp, bizi mahşer halkına rezil eyleme yâ Rabbi! Bi-gayri hisab dühûl-i evvelînle cennete girmemizi nasib eyle yâ Rabbi!

Peygamber Efendimiz'e komşu olmamızı nasib eyle yâ Rabbi! Firdevs-i A'lâ'da bizlere köşkler ihsân eyle yâ Rabbi! Cennet ırmaklarından doya doya nûş etmeyi nasib eyle yâ Rabbi! Kevser şarabından içmeyi nasib eyle yâ Rabbel àlemin...

Senin cemâlini ayın on dördünü görür gibi gören bahtiyarların zümresine bizleri de dahil eyle yâ Rabbi!

Ümmet-i Muhammed'e umûmen rahm eyle yâ Rabbi! İstilâya uğramış İslâm beldelerini kurtar yâ Rabbi! Düşmanlarla çarpışan mücahid, has kardeşlerimizi kâfirlere karşı mansur ve muzaffer eyle yâ Rabbi! Esir kardeşlerimizi esaretten halâs eyle yâ Rabbi! Mazlum ve mağdur kardeşlerimizi zulümden, gadirden kurtar yâ Rabbi! Mahpus kardeşlerimiz hapisten kurtar yâ Rabbi!

Şaşıran kardeşlerimize tevfikini refik eyle yâ Rabbi! Hidayetini ihsân eyle yâ Rabbi! Tevbe etmelerini nasib eyle yâ Rabbi! Tevbe etmiş kardeşlerimizi yolunda dâim, zikrinde kàim eyle yâ Rabbi! İmandan sonra küfre düşürme; kabulden sonra red eyleme,

izzetten sonra zillete düşürme yâ Rabbi! Nefse şeytana uydurma, yoldan çıkartma yâ Rabbi!

Yâ Rabbe'l-àlemin! Dünyanın ve ahiretin hayırlarına erdir yâ Rabbi! Dualarımızı en sevdiğin kulların, en sevdiğin yerlerde en makbul zamanlarda, Kâbe-i Müşerrefe'nin örtüsüne asılarak, göz yaşları döke döke, halisâne ettikleri; senin de seve seve kabul ettiğin dualara dâhil eyle yâ Rabbi!

Bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ, ve bi-hürmeti habîbike'l-müctebâ, ve bi-hürmeti şehri ramazàne'l-mübârek, ve bi-hürmeti zikrike'l-celîlü'l-cemîl, ve bi-hürmeti's-sıyâmü ve'l-kıyâm, ve bi-hürmeti kur'âni'l-kerîm ve bi-hürmeti esrârı sûret'il-fâtihah!

20. 4. 1988 - Coburg Camii
Melbourne / **AVUSTRALYA**

28. DÜNYA VE AHİRET HAYATI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden, kesîran, tayyiben, mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve üsvetüne'l-haseneti ve tâci ruûsinâ ve tabîb-i kulûbinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd.

Aziz ve muhterem kardeşlerim,

Allah-u Teàlâ Hazretlerinin selâmı, rahmeti, bereketi, hem dünyada hem ahirette sizlere nasip ve müyesser olsun. Rabbimiz sizleri, sevdiklerinizle, evlatlarınızla, geçmişlerinizle beraber dünya ve ahiret saadetine, selâmetine nail ve sahip ve mazhar eylesin. Dünyanın ve ahiretin şerlerinden, tehlikelerinden cümlemizi ve cümlenizi hıfz eylesin.

Buraya sizler tarafından, cemiyetiniz tarafından davet edildiğim için gelmiş bulunuyorum. Hepinize teşekkür ederim. Allah razı olsun...

Buradaki ikametim esnasında, planlı bir şekilde, önem sırasına göre her akşam bir konuyu işleyerek, size dinimizin temel esaslarından olan çok önemli noktalardan belli bir seviyeye kadar bahsetmek istiyorum. Topluluk olarak hepinizin gelmesini sağlamayı temenni ediyorum. Çalışmamı buna göre planladım. Allah yardımcımız olsun.

Bir insanın pedagojik bakımdan dikkatinin sağlam ve kuvvetli olduğu süre 45-50 dakikadır. Bu kadar konuşmak, sonra yatsı namazı için abdest tazeleme zamanı bırakmak istiyorum.

Bu akşam yapacağım ilk konuşmam, dünya hayatıyla, bu hayatla ilgili olacak.

Eski kitaplarımızı incelediğimiz zaman, her birisinin bir konuya önem vererek başladığını görürüz. Mesela İmam Buhari

Rh.A, *niyet*'ten başlamış. Niyet önemlidir, niyetimizi tashih etmemiz lazım, ihlaslı olmamız lazım diye, bunu vurgulamak için niyetten başlamış. İmam-ı Gazali, *İhyâu ulûm* adlı kitabına ilim ile başlamış. Önce ilim lazım, cahillikle iş olmuyor diye.

Sizler bu işe sıfırdan başlayan kimseler değilsiniz. Cami cemaatisiniz, müslümansınız, İslâm'ı bilen kimselersiniz. Onun için ben de bir konuyu öne alarak size anlatmak istiyorum: *El-hayâtü'd-dünyâ*… Burada *dünyâ* kelimesi, ism-i tafdil sigasının müennesidir, iki şeyden bize daha yakın olanı demektir.

İki tane hayat vardır: Biri *el-hayâtü'd-dünyâ*, diğeri *el-hayâtü'l-âhireh*... Bir dünya hayatı var, bir de ahiret hayatı. Biz, dünya deyince genellikle İngilizce'deki *earth*: yeryüzü mânâsına anlıyoruz. Fakat burada dünya o mânâya değil, bize yakın olan, içinde bulunduğumuz anlamına geliyor. *El-hayâtü'd-dünyâ* demek, içinde yaşadığımız, şu anda içinde bulunduğumuz, sürmekte olduğumuz hayat demektir. Bugün Türkçe'de anlaşılan şekliyle dünya demek değildir.

Şimdi hepimiz dünya hayatındayız. İkinci defa karşılaşacağımız hayat ise *el-hayâtü'l-âhireh*; yâni bundan sonraki, *ba'sü ba'de'l-mevt*'ten sonra yaşayacağımız hayat…

Bugün, bize daha yakın olan hayattan bahsedeceğim, bu iki hayattan hangisinin daha önemli olduğunu ayet-i kerimelerden ve hadis-i şeriflerden nakledeceğim.

a. Dünya Hayatı Nedir?

Şerefi dolayısıyla Allah'ın kelâmı daha önemli olduğu için ayetlerden başlayalım! Allah-u Teàlâ Hazretleri Hadîd Sûresi'nde buyuruyor ki:

اِعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي

الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ

مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ

وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلاَّ مَتَاعُ الْغُرُورِ (الحديد: ٢٠)

(*İ'lemû enneme'l-hayâti'd-dünyâ laibün ve lehvün ve zînetün ve tefâhurun beyneküm ve tekâsürün fi'l-emvâli ve'l-evlâd*) [Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, eğlence, bir süs, aranızda bir övünme ve daha çok mal ve evlât sahibi olma isteğinden ibarettir. (*Kemeseli gaysin a'cebe'l-küffâre nebâtühû*) Tıpkı bir yağmur gibidir ki, bitirdiği ziraatçilerin hoşuna gider. (*Sümme yehîcü feterâhü musferran*) Sonra kurur da, sen onun sapsarı olduğunu görürsün; (*sümme yekûnü hutàmen*) sonra da çer çöp olur. (*Ve fi'l-âhireti azâbün şedîd*) Ahirette ise çetin bir azap vardır. (*Ve mağfiretün mine'llàhi ve rıdvânün*) Yine orada Allah'ın mağfireti ve rızası vardır. (*Ve me'l-hayâtü'd-dünyâ illâ metâu'l-gurûr*)

Dünya hayatı, aldatıcı bir geçimlikten başka bir şey değildir.] (Hadid, 57/20)

Kasas Sûresi'nde de buyuruyor ki:

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلاَ تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللهُ إِلَيْكَ وَلاَ تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ (القصص:٧٧)

(*Ve'btaği fîmâ âtâke'llàhe'd-dâre'l-âhirete)* [*Allah'ın sana verdiğinden onun yolunda harcayarak, ahiret* yurdunu iste; (*ve lâ tense nasîbeke mine'd-dünyâ*) ama dünyadan da nasibini unutma! (*Ve ahsin, kemâ ahsena'llàhu ileyke*) Allah sana ihsan ettiği gibi, sen de insanlara iyilik et! (*Ve lâ tebği'l-fesâde fi'l-ardı*) Yeryüzünde bozgunculuğu arzulama! (*İnna'llàhe lâ yühibbu'l-müfsidîn*) Şüphesiz ki Allah, bozguncuları sevmez. (Kasas, 28/77)

Nâziât Sûresi'nde de buyuruyor ki:

فَأَمَّا مَنْ طَغٰى . وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا . فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوٰى

(النازعات:٣٧-٣٩)

(*Feemmâ men tağà*) [Artık kim azmışsa, (*ve âsere'l-hayâte'd-dünyâ*) ve dünya hayatını ahirete tercih etmişse; (*feinne'l-cahîme hiye'l-me'vâ*) Şüphesiz cehennem onun için tek barınaktır.] (Nâziat, 79/37-39)

lk ayet-i kerimede Allah-u Teàlâ mealen şöyle buyuruyor:

(*İ'lemû enneme'l-hayâti'd-dünyâ laibün*) "Ey muhatap olan, bu ayetleri dinleyen, işiten insanlar, biliniz ki dünya hayatı bir oyundur." İnsanlar, ekseriyetle ne kadar ciddi olduğunu kavrayamadan bu hayatı yaşayıp giderler.

(*Ve lehvün*) “Ve bir eğlencedir.” Hakikaten, çevremize bakıyoruz, hayatı dini bir bakışla görüp, dini bir algılayışla algılayıp ona göre tedbir almak yerine, bir oyun gibi, bir eğlence gibi, ciddiyetten uzak, keyfinde ve zevkinde yaşıyor insanların çoğu.

(*Ve zînetün ve tefâhurun beyneküm*) “Ve aranızda bir öğünmedir.” Para bakımından övünme, güç kuvvet bakımından övünme, gösteriş, güzel elbiseler, güzel bir araba, zengin bir insan görünümü... Sahip olduğun maddi birtakım imkânlarla başka insanlara caka satmak, çalım satmak… Çeşitli ziynet eşyaları, küpeler, gerdanlıklar, bilezikler, kaliteli elmastan yapılmış yüzükler vs. takınmak...

Bunların hepsi nedir? Bir üstünlük vesilesidir.

“—Bunlara ne lüzum var?” desen, kadına söz geçiremiyorsun, erkeğe anlatamıyorsun.

Herkes bunların peşinde… Herkes, karşılıklı olarak bir övünme, iftihar ve üstünlük yarışı içinde… Rabbimiz, ayet-i kerimede, insanların dünya hayatını nasıl değerlendirdiklerini bize böyle tasvir ediyor. İnsanların zihniyetlerini, kafa ve düşünce yapılarını böyle anlatıyor.

(*Ve tekâsürün fi'l-emvâli ve'l-evlâd*) “Malını çoğaltmak ve evlâdını arttırmak.” Mal çokluğu herkes için umumî gaye…

Bugün siz buraya niçin geldiniz? Buranın maddi şartları biraz daha iyi. Geçiminiz biraz daha iyi olsun diye, rahat yaşam ve bol kazanç için geldiniz. Sizin, Türkiye'de kazancınız ve rahatınız daha fazla olsaydı, ya da Arap kardeşlerimizin rahatları bulundukları yerlerde daha fazla olsaydı buraya gelmezlerdi. Böyle yabancı bir diyarda ne yapacaklardı? “Burada imkân var, paramız artar, rahat ederiz” diye, mal için geliyor buraya insanlar. Avrupa'ya giden kardeşlerimiz de mal için gidiyor.

Eski zamanın ve gelecek zamanın önemli amaçlarından biri mala mülke sahip olmak, paraya ve imkâna sahip olmak...

(*Ve'l-evlâd*) “Ve evlâdı arttırmak...” Araplar, kabileler halinde yaşadıkları için, grupları kalabalık ve kendilerine yardım edecek

insanlar fazla olduğu zaman, korunması daha kolay oluyor. Kimse hücum edemiyor veya kendileri hücum ettikleri zaman istediklerini çatır çatır kopartıp elde edebiliyorlar diye herkes evladının çok olmasını istiyordu.

Günümüzde bu durum biraz değişmiş; millet para istiyor ama evlat istemiyor. Doğum kontrolünün sebebi bu. Hatta anne ve babalar, evlada karşı olması gereken sevgi ve şefkat duygularını başka şeylerle tatmin etmeye yöneliyorlar. Mesela kedi, köpek, kuş besliyorlar, onları seviyorlar. Bu hususta biraz değişme olmuş ama mal sevgisinde herkes müşterek.

İnsanoğlunun hayata bakış tarzı, hayatı görüş tarzı işte bu. İnsanoğlunun bu dünya hayatında içinde bulunduğu durum bu. Bir oyun, bir eğlence, maldan-mülkten dolayı aralarında bir böbürlenme ve malı, evladı çoğaltmaya, nüfuzunu genişletmeye çalışma…

Bunlar ne? Önemli mi? İnsanoğlu bunlara bel bağlamış ve bunlar için koşuyor, hayatı böyle algılayıp böyle yaşıyor. Eğlence, zevk, oyun, ziynet, süs, övünme, malı-mülkü artırma. Ayet-i kerimenin devamında bunlar şöyle anlatılıyor:

(*Kemeseli gaysin a'cebe'l-küffâre nebâtühû*) "Tıpkı bir yağmur gibidir ki, bitirdiği ziraatçıların hoşuna gider." Yağmur yağdığı zaman yerden nebat biter, ortalık yeşillenir. Hele Arabistan gibi imkânları kısıtlı olan çöllük bir yerde ise, yağmurun arkasından biten çayır çimen hoşa gider. "Yağmur yağdı, ortalık serinledi, değişik bir manzara..." diye memnun olur insanlar. (*Sümme yehîcü feterâhü musferran*) "Sonra kurur da, sen onun sapsarı olduğunu görürsün; (*sümme yekûnü hutàmen*) sonra da çer çöp olur."

Sonra durum değişir, o yağmurdan sonra bir iki gün güneşi görünce, otlar sararıp solar. Kuru ot haline gelir, rüzgâr estiği zaman savrulur gider havada… Ne oldu? Bir iki gün yeşillik ve ondan sonra sararıp solma, çöp ve saman olma, havalarda uçuşma... İşte Allah-u Teàlâ Hazretleri buna benzetiyor.

Devamlı olmayan, bir iki günlük yağmurdan oluşan bir yeşillik ve ondan sonra sararıp solma, çöp haline gelme. Böyle yaşayan, hayatı keyif, zevk, eğlence, ziynet, mal ve mülk çoğaltma tarzında algılayıp yaşayan insanların sonu ne oluyor?

(*Ve fi'l-âhireti azâbün şedîd*) "Ahirette ise çetin bir azap vardır." Arkasından ahiret hayatında şiddetli bir ceza…

Çünkü insanoğlu, bu dünyaya belli bir amaçla geldiğinin farkında olmadan yaşadı. Allah, bu dünyaya, imtihan için gönderdi insanı. Bu dünya ahiretin tarlası. İnsan bu dünyada yaptığının ya mükâfatını görecek, ya da cezasını çekecek ahirette. Fakat o, bunu anlamadan, hayatını zevk ve sefayla, eğlenceyle geçirdi. Çevrenizde gördüğünüz insanların çoğunun yaptığı gibi. Siz camiye geliyorsunuz. Ama, çevrenizdekilerin çoğunun mantalitesi, zihniyeti, yaşam tarzı bu… Onlar için de ahirette, şiddetli, müthiş, korkunç bir azap! Dünya hayatındaki imtihanı kaybettiklerinden dolayı.

Ama öyle yaşamayanlar için, yani hayatın bu keyfine ve

zevkine kapılmayan, hayatın dinî ve ilâhî mânâsını kavrayıp da Allah'ın rızasına uygun yaşayabilenler için, (*Ve mağfiretün mine'llàhi ve rıdvânün*) Allah'ın mağfiretine erişmek ve rızasına ermek var. Yani cennete girmek, iltifatlara, ikramlara mazhar olmak var.

Görülüyor ki, eğer insanlar dünya hayatını rahat üzere yaşayıp da ahirette şiddetli bir azaba uğrarlarsa, hiçbir kıymeti yok. (*Ve me'l-hayâtü'd-dünyâ illâ metâu'l-gurûr*) Dünya hayatı, aldatıcı bir geçimlikten başka bir şey değildir.] (Hadid, 57/20)

Demek ki, dünya hayatı bir aldanma, kanma, şaşırma, şaşkınlık malzemesiymiş. Bu yüzden ona iltifat edilmemesi lâzım! Müslümanın, bu hayatın geçiciliğini anlaması lâzım!

Bunun, çöle yağan yağmurdan biten bir ot gibi olduğunu, ertesi günün güneşiyle sararacağını, daha ertesi günün rüzgârıyla da kurumuş olan o otların havalarda uçuşacağını bilmesi ve ona bel bağlamaması lazım.

O yeşillik, insanın hayatını devam ettirmeye yeter mi? Onun, bir orman gibi daimi bir yeşillik ve hayat sürdürülebilecek bir ortam olmadığını algılaması lazım. Onu algılayıp anlamazsa bu bir aldanma oluyor.

Dünya hayatıyla ilgili olarak ilk ayet-i kerime bu tarzda.

İkinci olarak Kasas Sûresi'ndeki bir ayet-i kerimeyi anlatayım. Kasas Sûresi'nde evveline ve ahirine bağlı olarak Allah-u Teàlâ muhatabına hitaben buyuruyor ki:

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلاَ تَنسَ نَصِيبَكَ مِنْ الدُّنْيَا

وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللهُ إِلَيْكَ وَلاَ تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ

اللهَ لاَ يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ (القصص:٧٧)

(*Ve'btaği fîmâ âtâke'llàhe'd-dâre'l-âhirete)* "Allah'ın sana vermiş olduğu imkânlarla sen, ahiret evini kazanmaya gayret et! (*Ve lâ tense nasîbeke mine'd-dünyâ*) Ama dünyadan da nasibini unutma!

Bir dünya hayatı var, bir ahiret hayatı var; bir dünya evi var, bir ahiret evi var. Hani Yunus Emre "İlahi, cennet evine girenlerden eyle bizi" diyor ya. Bu dünya evi ve hayatı, dar-ı dünya, öbür taraf ise dar-ı ahiret. İşte, ey muhatap kul, ey bu nasihati dinleyen kişi! Allah'ın verdiği imkânlarla sen ahireti kazanmaya gayret et; dünyadan nasibini de unutma, ihmal etme!"

Allah, sana akıl vermiş, sıhhat vermiş, evlat vermiş, akraba vermiş. Sen, Allah'ın lütfuyla birtakım imkânlara sahipsin. (*Ve ahsin, kemâ ahsena'llàhu ileyke*) "Allah'ın sana ikramda ve ihsanda bulunduğu gibi, sen de etrafındaki insanlara, müslümanlara ihsan ve ikramda bulun!

(*Ve lâ tebği'l-fesâde fi'l-ardı*) Yeryüzünde fitne ve fesat çıkarmayı isteme, bozgunculuğu arzulama, buna kalkışma! Düzenlemeyi iste, güzelliği iste, bozgunculuğu, fitne ve fesadı isteme, bunların peşinde koşma! (*İnna'llàhe lâ yühibbu'l-müfsidîn*) Çünkü Allah, müfsitleri, fesatçıları, fitnecileri, karıştırıcıları sevmez." (Kasas, 28/77)

İyilik yapan ve ihsanda bulunanları sever, ifsat edenleri sevmez. Ayet-i kerimede bunlar bildiriliyor.

Bu ayet-i kerimeden şunu anlıyoruz: Bu dünya hayatında ahiret için çalışmamız, Allah'ın bize verdiği imkânları yine Allah'ın kullarına iyilik yapmak için sarf etmemiz gerekiyor. Hayatın gerçek çizgisi ve stratejisi bu… Bu ayet, bir müslümanın hayatındaki genel stratejisini çok güzel veriyor. Islah, düzenleme, güzelleştirme ve iyilikle meşgul olmamızı, fesat ve bozgunculukla meşgul olmamamızı emrediyor.

Nâziât Sûresi'ndeki üç ayet-i kerimeye gelince:

فَأَمَّا مَنْ طَغٰى . وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا . فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوٰى

(النازعات:٣٧-٣٩)

(*Feemmâ men tağà*) "Artık kim azmışsa, (*ve âsere'l-hayâte'd-dünyâ*) ve dünya hayatını ahirete tercih etmişse..."

Tuğyan eden, azgınlaşan, Allah'ı dinlemeyen, Kur'an'ı dinlemeyen, dinin emirlerine uymayan, alabildiğine günahlara dalıp, Türkçe'de "Vur patlasın, çal oynasın!" diye tarif edildiği gibi günahların içinde taşkınlık ve azgınlık yapan insanların durumu nedir? (*Feinne'l-cahîme hiye'l-me'vâ*) "Şüphesiz cehennem onun için tek barınaktır." (Nâziat, 79/37-39)

b. Amacımız Allah'ın Rızası

Sizlerin ve bizlerin amacı ne?

Hepimizin amacı Allah'ın rızasını kazanmak, Allah'ın sevgili kulu olmak, Allah'a mûtî kul olmak, Allah'ın yolunda yürüyüp günahlardan sakınmaya çalışmak. Bunu yüzde yüz başaramıyorsak da amacımız budur. Yani esas itibariyle biz, Allah'ın rızasını kazanmak istiyoruz, ahireti tercih etmişiz, cenneti kazanıp cehenneme düşmemek istiyoruz, iyilik murad ediyoruz.

Bunun aksine, tuğyan eden, günahlara dalıp da bu dünya hayatını tercih edenlerin durumu ne olacak? Onların barınak yerleri, sığındıkları, atıldıkları, itildikleri ve sokuldukları yer cehennem olacak.

Dünya hayatının ne olduğunu ilk ayet-i kerimeden hatırlayalım: Süs, övünme, mal-mülk artırma çalışması...

İşte bunu tercih edenlerin sonu cehennem... Allah'ın emirlerini tercih edenlerin sonu ise mükafat, yani Allah'ın rızasına erişmek, cennete dahil olmak.

Sanıyorum, burada birçok insanla bizim yolumuz ayrılıyor. Yani çevremizdeki insanlarla bizim aramızdaki en önemli ayrım

noktası bu. Yolların ayrıldığı nokta…

Biz, mümin olduğumuz için ahireti tercih etmişiz. Ahiret elinde değil, önünde değil, bilmiyorsun. Ama bilenlerin haberi var. Allah'ın, gönderdiği peygamberlere bildirmesi var, bizim de imanımız var.

İmanın en önemli rüknü, en mühim esası nedir? Ahirete inanmaktır. Kur'an-ı Kerim'de, Fatiha'dan hemen sonra Allah-u Teàlâ müttakî insanların, takva sahibi insanların vasıflarını anlatırken, onların ilk özelliği olarak gayba inanmalarını methediyor.

"—Bana ne, ben gördüğüme inanırım, görmediğime inanmam!"

İnanmazsın ama Allah'ın emrine uygun olmayan bir şekilde yaşadığın zaman, gideceğin yer cehennem olacak. Bunu ihtar ediyor Allah… İster inan, ister inanma! Vur patlasın, çal oynasın. Zevk, eğlence, kumar, içki, kadın, hırsızlık, yüzsüzlük, arsızlık... Böyle gidebilirsin. Zaten birçok insan böyle gidiyor. Allah-u Teàlâ da onun için bu ayetleri indirmiş. Bu bilinmeyen bir şey değil ki. Eğer sen de bu tercihi yaparsan, Allah'a bir zarar veremezsin, cehenneme gidersin. Allah bunu bildiriyor.

Yol ayrımında, "Bu tarafa gidilmez (*No Entry*) diye yazılmış, kırmızı bir levha konmuş.

"—Polis bu levhayı koyarsa koysun, ben girerim!" dersen, sen bilirsin!

Aklın varsa, buraya girme. Polis bu levhayı buraya boş yere koymamıştır. Ya bir çukur kazılmıştır bu yolun sonunda, oraya düşersin; ya burası geliş yoludur, karşıdan gelen araçla çarpışırsın; hem canından, hem malından olursun, hem de trafik kazasına sen sebep olduğun için ceza sana yüklenir. Buraya girmesen iyi olur.

"—Ben istediği yaparım!" dersen, sen bilirsin.

Nasihat dinlemiyorsun, nasıl istersen öyle yap! Ama buraya girmemek ve şu taraftan girmek senin menfaatinedir.

Gayba inanacağız, bu en önemli vasıf. İstikbal ileride olacak. Bizler, bizden sonraki nesiller ölecek. Şu dünyanın nizamı

bozulacak, ay ve güneş birbirine karışacak. Yıldızlar sapır sapır dökülecek. Dağlar hallaç pamuğu gibi atılacak. Muazzam olaylar olacak. Kıyamet kopacak. İnsanların hepsi mahşer yerinde toplanacak.

c. Peygamber Efendimiz Alemlere Rahmet

Bu işler olacak ama, senin aklın o zaman başına gelirse iş işten geçmiş olacak. Vakit geçmiş, devre kapanmış, sen imtihanı kaybetmiş olacaksın. Bakın ayet-i kerimeler ne diyor:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلاَّ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ (الأنبياء:١٠٧)

(*Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-àlemîn*) "Ey Rasulüm! Biz seni ancak alemlere rahmet olarak indirdik. Başka bir sebeple indirmedik." (Enbiyâ, 21/107)

Rahmet ne demek Arapça'da? Acımak demek, merhamet demek. Yani insanoğullarına, sizlere, bizlere acıdığı için haberci gönderiyor, peygamber gönderiyor. Sonradan hoşlanmayacağınız bir durumla karşılaşmayasınız diye yolun sonunu önceden bildiriyor.

"—Buraya girme, bu yolun sonu felaket; bu taraftan git, bu yolun sonu selâmet!"

İşte bunu bildirmek için, tam yol ayrımına bir insan, bir peygamber getirmiş dikmiş oraya. Pırıl pırıl, nurlu, ışıklı olduğu için görmemek mümkün değil. O insan pırıl pırıl yol ışığı... Yolları aydınlatan muazzam bir nur kaynağı...

Diyor ki:

"—Ey insanlar, Allah bana bildirdi, gösterdi. Bu yoldan gitmeyin, çünkü bu yolun sonu fena... Biliyorum ki bu yolun sonu cehennem, şu taraftan gidin!"

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizlere acıdığı için bu şekilde yolu gösteriyor. "Alemlere acıdığımız, merhamet ettiğimiz için seni

gönderdik, başka bir sebepten değil" buyuruyor.

Ya peygamber göndermeseydi, kitap indirmeseydi de başımıza o olaylar birden gelseydi? Biz böyle yaşayıp, öldükten sonra, "Haydi bakalım cehenneme, cayır cayır yanmaya!" deseydi, kimse hesap soramazdı Allah'tan…

Çünkü insanoğulları sorgu-suale uğrarlar ama Allah'a kim hesap soracak? Kimse soramaz. O dilediğini yapar ama acıdığı için önceden bildiriyor.

"—Pekiyi, 'Gir!' dediği yolda ne var acaba? 'Gir!' dediği yol fena mı?"

Hayır, fena değil. Hem bizim için, hem bedenimiz, hem çoluk çocuğumuz, hem ailemiz için iyi olan yol.

Mesela flört yapan bir delikanlı düşünelim:

"—Sen, kendi hanımına, kendi kızına, kendi annene bu muamelenin yapılmasını reva görür müsün?"

"—Görmem."

Demek ki bu yol güzel değil…

Hırsızlık, dolandırıcılık yapan bir insan düşünelim:

"—Pekiyi, bu dolandırıcılık, hırsızlık senin malına karşı yapılsa... Çocuğunu birisi kandırsa... Gidip yakasına yapışmaz mısın? Yakalamaz mısın? Polise vermez misin? Mahkemeye götürmez misin?"

Götürürsün.

İşte dünya hayatı… Eğer siz bu dünya hayatını tercih ederseniz sonu cehennem; Allah'ın emirlerini tutarsanız sonu cennet. Allah'ın emrettiği bu yolda gitmek aslında sizin menfaatinize, sıhhatinize…

İçki içmezseniz karaciğeriniz bozulmaz. İslâmî ahlâka sahip olursanız, aileniz, çocuğunuz bozulmaz. Allah'ın emrettiği bir şekilde yaşarsanız, mutlu bir cemiyet kurmuş olursunuz. Temiz ve pâk olarak, bahtiyar olarak yaşar ve ölürsünüz.

Bu tarafta mutluluk var, hem dünya, hem de ahiret mutluluğu var. Bunu böylece belirtmek lazım! Allah, kullarına kötü şey

emretmiyor.

"—Hocam, bir dakika bir sorum var. 'Kötü şey emretmez!' dedin ama cihad var, harp var; harp kötü değil mi?"

Harp de iyi. Çünkü insanlara harp emredilmemiş olsa hürriyetlerini sağlayamazlar, düşmanları karşısında mağlup olurlar. Düşmanları, onları çok daha kötü duruma düşürürler, çok daha büyük kötülükler yaparlar. İşte Ortaasya'nın, Bulgaristan'ın, Kırım'ın, Kafkasya'nın, Ortadoğu'nun durumu... Ortada görülüyor.

"—Pekiyi İslâmî cezalar?"

İslâmî cezaların hepsi yerli yerinde. Cezaların caydırıcılığı var.

"—İnsanlara böyle hudutlar koymak iyi mi yâni? Hürriyet daha iyi değil mi?"

İnsan cemiyetleri tam hürriyetle mutlu olamazlar, bilakis anarşiye itilirler. Tam hürriyet, tam bir anarşi ve tam bir kaos meydana getirir. Onun için, toplumun olduğu her yerde bir düzen vardır, yasak vardır, kanun vardır. Şu yaşadığımız toplumda da vardır, diğer toplumlarda da. Yasaksız, yani hürriyeti tahdit edilmemiş bir toplum olamaz. Çünkü düzen olmaz. Düzenin olması için düzenleyici yasakların olması gerekir.

Demek ki İslâm, insanın dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamak içindir. Emirleri de güzeldir, yasakları da güzeldir. Bize ahireti tercih ettirmesi de, dünyanın önemsizliğini vurgulaması da doğrudur. Bunlar, Allah'ın bize merhametinden dolayıdır ve gerçekleri önceden söylemek maksadıyladır. Sizler ve bizler için en önemli nokta budur.

Siz buraya para kazanmaya gelmişsiniz, Almanya'ya giden kardeşlerimiz maddi durumlarını düzeltmeye gitmişler, Türkiye'de kalanlar harıl harıl para kazanmaya çalışıyorlar. Ama haramı helâli, ahiret menfaatini gözetmiyorlarsa, bu durum onların lehine değil aleyhinedir.

Şu anda Avustralya'da para kazanıyorsunuz, durumunuz iyi mi?

Bunu bir iki senede ölçemezsiniz. Çocuklarınız büyüdüğü zaman anlayacaksınız. Burada doğan çocuğunuz 18 yaşına geldiği zaman, "Aferin evladıma, tam benim istediğim gibi ideal bir evlat olarak yetişti." diye memnun olacaksanız, burada kâr etmişsiniz demektir.

"—Evladımı evden kaçırdım, yazık oldu çocuğa, dinini, imanını unuttu, mahvoldu." diye sonunda yaka silkecekseniz, buradaki topluluk ve buradaki yaşantınız iyi değil demektir.

Böyle olacağını önceden sezip tedbir almanız lazım. Eğer akıllı insansanız, evladınızı cehenneme düşmeyecek şekilde yetiştirmelisiniz, Allah'ın sevdiği bir kul olarak yetiştirmelisiniz. Bunun tedbirlerini almamız lazım! Eğitimi, öğretimi, imanı, ahlâkı için, kültürlü olması için… Allah'ın istediği şekilde kaliteli yüksek bir şahsiyet, insan-ı kâmil olması için...

Bizim dilimizde ideal insanın adı nedir? İnsan-ı kâmildir.

Kamil ne demek? Olgun demek. Her yönden olgun bir insan olması için tedbirlerimizi almamız lazım!

Baş başa verip düşüneceksiniz, diyeceksiniz ki:

"—Çocuklarımız bu gidişle okursa, acaba delikanlılık çağında nasıl olurlar?"

Yirmi sene sonrasını görmeye çalışacaksınız. Yirmi sene sonrasının prensiplerini ve tedbirlerini şimdiden alacaksınız. Almadığınız zaman pişman olursunuz. Dünyanız ma'mur olur, ahiretiniz harap olur. Şu dünyada biraz rahat edersiniz ama, dünya hayatını tercih ettiğiniz için ahirette ceza çekersiniz. Bu en önemli noktadır.

d. Dünyanın Kıymeti

Hadis-i şeriflerden okumaya devam edelim. Dünyanın, yani bu dünya hayatının, malın mülkün, Allah indinde kıymeti yok. Bu dünyada insanların çoğunun peşinde koşturduğu şeylerin Allah nazarında kıymeti yok.

Tirmizi'nin kaydettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

لَوْ كَانَتِ الدُّنْيَا تَعْدِلُ عِنْدَ اللهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ مَا سَقَى كَافِراً مِنْهَا شَرْبَةَ مَاءٍ (ت. والضياء عن سهل بن سعد)

(*Lev kâneti'd-dünyâ ta'dilü inda'llàhi cenâha baùdatin mâ sekà kâfiren minhâ şerbete mâin*) "Eğer dünya, Allah indinde sivrisineğin kanadı kadar bir kıymet taşısaydı, bu kadar bir ağırlığı olsaydı, bu kıymetinden dolayı Allah, kâfire bir içim su içirtmezdi."

Kâfir, onun sevmediği bir kul, onu inkâr ediyor. Allah, ona iyilik olmasın diye bir içim su bile vermezdi. Ama dünyanın kıymeti olmadığından dolayı başka şeyler oluyor. Kâfir zengin oluyor, mal sahibi oluyor, mülk sahibi oluyor.

Bir de hadis-i şerifte belirtilmeyen tarafını düşünelim.

Allah indinde kıymetli olan nedir? Allah indinde makbul olan nedir? Ahirettir. İnsanın önem vermesi ve dikkat etmesi gereken nokta ahireti kazanmak olmalı. Şimdi bunları göreceğiz.

İkinci hadis-i şerif Ahmed ibn-i Hanbel Rh.A'ten.

مَرَّ رَسُولُ اللّٰهِ صلى الله عليه وسلم بِشَاةٍ مَيْتَةٍ ، قَدْ أَلْقَاهَا أَهْلُهَا ، فَقَالَ: وَالَّذِى نَفْسِى بِيَدِهِ ، لَلدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللّٰهِ مِنْ هٰذِهِ عَلَى أَهْلِهَا (حم. عَنِ ابْنِ عبَّاسٍ)

(*Merra rasûlü'lllàh SAS bi-şâtin meytetin*) Peygamber SAS Hazretleri, meydanda bırakılmış ölü bir koyun leşinin yanından geçti. (*Kad elkàhâ ehlühâ*) Adamlar, ölmüş ve kokmuş olduğundan dolayı, zararlıdır, işe yaramaz diye onu atmışlardı. (*Fekàle*) Efendimiz SAS buyurdular ki:

(*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki..." "Canım elinde olan" ne demek? Canımı isterse alır, isterse almaz. Beni isterse yaşatır, isterse öldürür, isterse sıhhat verir, isterse hastalandırır. Yani her şey onun elinde, canım onun hükmüne bağlı, onun emrine bağlı.

"İşte o zâta, Allah'a, yaradanıma yemin ederim ki, (*le'd-dünyâ ehvenü ale'llàhi min hâzihî alâ ehlihâ*) muhakkak ki, sahipleri nazarında bu koyunun kıymeti ne kadarsa, Allah indinde dünya ondan daha kıymetsizdir."

O koyunun sahipleri, işe yaramıyor diye, leş diye onu atmışlar. Sahiplerinin yanında leşin bir kıymeti var mı? Yok. "Vallahi" diye yemin ediyor, "Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki" diye bildiriyor Peygamber SAS Efendimiz: "Şu leşten, şu koyun ölüsünden daha değersizdir, daha ehvendir, kıymetsizdir."

Halbuki biz hep dünyaya yönelmişiz. Hep dünyayı düşünüyoruz. Hep dünyayı düşünüyorsunuz. İnsanlar hep dünyayı düşünüyorlar. Demek ki, Allah'ın kıymet vermediği bir şeyin peşinden koşuyorlar. Cîfe'nin peşinden koşuyorlar, ama asıl önemli olan şeyi unutuyorlar. Ve bu durum, sadece bir kaç kişiye mahsus bir yanılgı değil, insanlığın büyük çoğunluğu o tarafa doğru gidiyor. Müminleri bir kenara ayırırsak, Avustralya'nın tümü, Avrupa'nın, Amerika'nın, Rusya'nın tümü o tarafa gidiyor. Bu ahlâk bilgisi az, cahil, zayıf müslümanlara da bulaşmış, onlar da o tarafa gidiyor. Onların da ekseriyetle görgüsü ve kanaati bu şekilde.

Kendi evimizdeki mala, mülke, eşyaya, mobilyaya şöyle bir bakalım; çoğuna lüzumlu diyemeyiz. Çoğu süstür, zînettir, çoğu övünmedir.

"—Evde şu olmazsa gelen misafire ben ne derim?" tarzında bir övünme vesilesidir.

e. Peygamber Efendimiz'in Hayat Tarzı

Kendi vicdanımıza, kalbimize soruyoruz:

"—Peygamber SAS Efendimiz şu asırda yaşasaydı o mobilyaları edinir miydi?"

Edinmediğini biliyoruz, edinmedi. Kendi zamanında evi son derece sade, son derece basitti. Efendimizin zevk, yaşam, dünyaya bakış tarzı hadis-i şerifleriyle ortada. Bizimki başka türlü…

"—Yanılan, yanlış yola giden kim? Peygamber SAS Efendimiz yanılıyor diyebilir miyiz?"

Mümkün değil, diyemeyiz. Çünkü o, dünyayı ve ahireti gören, Seyyidü'l-evvelîne ve'1-âhirîn, insanların en şereflisi, en kıymetlisi, en hikmetlisi, en bilgilisi. Bizim bilmediğimiz nice şeyleri biliyor ve diyordu ki:[108]

---

108 Buhàrî, *Sahîh*, c.XX, s.130, no:6004; Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.288, no:2235; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.312, no:8109; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.98, no:254; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.52, no:13114; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.319, no:113; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, İshak ibn-i

لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ ، لَضَحِكْتُمْ قَلِيلاً ، وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا

(حم. ق. ت. ن. ه. عن أنس)

(*Lev ta'lemûne mâ a'lemü*) "Siz benim bildiğim şeyleri bir bilseniz, (*ledahiktüm kalîlen*) çok az gülerdiniz; (*ve lebekeytüm kesîran*) çok fazla ağlardınız."

Nice nice tehlikeler var, felâketler var. İnsanların çoğu ne kadar yanılıyor. Çok şeyler biliyordu.

Bir keresinde, bir kabileden birisi geldi. Peygamber Efendimizin canını sıkan sorular sordu, onu üzdü. Efendimize,

---

Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.439, no:509; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.399, no:7970; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.312, no:1429; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XV, s.231, no:38871; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.159, no:986; Neseî, *Sünen*, c.V, s.366, no:1457; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.571, no:1859; *Muvatta'* (Rivayet-i Yahya), c.I, s.186, no:444; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.338, no:6152; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.306; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.88, no:2845; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.324, no:1395; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.120, no:595; Hz. Aişe RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.XIV, s.147, no:4255; Müslim, Sahîh, c.II, s.414, no:646; Neseî, *Sünen*, c.V, s.188, no:1346; İbn-i Mâce *Sünen*, c.XII, s.231, no:4181; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.180, no:12882; Neseî, *Sünenü'l-Kübr*â, c.VI, s.338, no:11154; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.396, no;2735; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.291; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.109, no:5792; Ebû Ya'lâ, Müsned, c.V, s.418, no:3105; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.303, no:6683; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.276, no:2071; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.246, no:35534; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.288, no:2234; İbn-i Mâce *Sünen*, c.XII, s.230, no:4180; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.173, no:21555; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.52, no:13115; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.292; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.83, no:3295; Tahâvî. *Müşkilü'l-Âsâr*, c.III, s.133, no:957; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.247, no:7005; Semüretü'bnü Cündeb RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.182, no:10393; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.288, no:1772; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

peygamber olarak gereken hürmeti göstermeyince, asabileşti, yüzünün rengi değişti, dedi ki:

"—Sen şu niyetle geldin, şu soruyu soracaktın, cevabı şudur! Şu soruyu soracaktın, cevabı budur! Şu soruyu soracaktın, cevabı budur!"

Gelenler onun peygamberliği hakkında tereddüde düştüğü için sinirlendi, asabileşti ve daha onlar soruyu sormadan, kalplerinden geçenleri birer birer sormaya ve cevabını vermeye başladı. O cevabı verince sahabe-i kiram, "Üzülme yâ Rasûlallah, aldırma!" diye onu teselli ettiler, gönlünü aldılar.

Birçok insanın bilmediğini bilen, birçok insanın görmediğini gören bir insan. Kendisi yemin ederek söylüyor:

"—Vallahi ben arkamdakini de görürüm!"

Biz arkamızı göremeyiz. Arkamızdan birisi hücum edip kafamıza bir şey vursa yere düşeriz. Ama onun "Vallahi ben arkamdakini de görürüm!" diye ifadesi var. İnsan, Allah gösterince görür, Allah bildirince bilir. Evliyaullah'ın kerametlerini biliyoruz. Bu ise, evliyaullahın şahı, peygamberlerin şahı. Onun için o daha iyi biliyor.

O dünyayı tanımamış da biz mi tanıyoruz? Muhakkak ki o daha iyi tanıyor.

Onun eline para geçmediği için mi fakir olmuş? Hayır. Emin olun, onun eline, sizin elinize geçmemiş, geçmesi mümkün olmayan büyük miktarlar geçti. Önüne buğday yığını gibi altınlar yığılıyordu da, onları avuç avuç alıp fakirlere dağıtıyordu. Yanında birikmiş olan şeyleri bir gece bekletmiyordu.

Peygamber Efendimiz isteseydi köşklerin âlâsını yapardı. Padişahların hepsinden daha saltanatlı bir ömür sürebilirdi. Çünkü eline imkân geçmiyor değildi, parası yok değildi. Ama onun yaşam tarzı dünyaya değil ahirete yönelikti. Elinde imkânı olmayan bir kimsenin mecburen böyle olması başka, eline bunca imkân geçen birisinin tevazu yolunu seçmesi başka...

f. Ali Ulvi Bey'in Bir Hatırası

Medine'deki meşhur şair Ali Ulvi bey'le, bir iki pazar önce Erenköy'de buluştuk. Diyor ki:

Bir hac günü Türklerin çadırındayız. Havanın sıcaklığından dolayı, birer ikişer kelime-i şehadet getirip gözümün önünde canlarını teslim ediyorlar. Muazzam bir şey… Ben de buz aramaya çıktım. Önümde kaç tane kardeş böyle vefat etti. Beni de güneş çarpmış, bir çadıra zor attım kendimi. Nijeryalıların çadırıymış, orada bana su getirmişler, buz getirmişler, ölümden dönmüşüm.

Biraz kendime geldim, mübarek bir zat vardı orada, onunla biraz konuştuk. Beni, orada bulunan birisiyle, yeni müslüman olmuş bir doktorla tanıştırdı. Nijerya'da hristiyan tahsili görmüş, Avrupa'da okumuş, bilgili bir doktor olmuş. Sonra müslüman olmuş, yetişkin bir insan. Adettir diye ben de ona niye müslüman olduğunu sordum.

Dedi ki:

"—Rasûlüllah'ın hayatım okudum, bu işe başlayışına, davayı tutuş tarzına baktım, kendisine yapılan çeşitli baskılara rağmen bu işten dönmeyişindeki azmine hayran oldum. Kavminin kendisine yaptığı baskılara rağmen davranışındaki asalete hayran oldum. Kavmi onu doğduğu, bulunduğu şehirde tutmadı, hicrete mecbur etti, onun hicretindeki asalete hayran oldum. Medine'deki davranışlarına hayran oldum.

Kuvvetlenip güçlenince, Medine'den Mekke'yi fethe geldi. Kendisine çok çektiren, onu öldürmeye kasdeden insanlardan nasıl intikam alacak diye bekledim; onun affına, bağışlayışına hayran oldum.

Zenginledi, fütuhat oldu, ganimetler geldi. Acaba bunlarla kendine saray yapar mı, lüks hayata geçer mi diye bekledim. Devlet reisi olduktan sonraki haline baktım, tevazuuna, dünyaya

kıymet vermemesine, fakirlere yardım edişine, zulmün karşısında duruşuna, İslâm'a gelsinler diye başka ülkelere mektuplar yazışına hayran oldum.

En sonunda vefat ederken, (*ile'r-refîkı'l-a'lâ*) 'En yüce yoldaşın, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yanına varıyorum!' diye can verişine hayran oldum. Kelime-i şehadet getirdim, müslüman oldum!" dedi.

Yâni onun davranışı, hayat tarzı, hiç bir yalancı insanın, sahtekâr insanın, dünya malı, metâı peşinde koşan insanın hali değil. Eline geçen imkânlar onu değiştirmemiş, çizgisi cetvelle çizilmiş, dümdüz, gayet muntazam. Hayatının başı ile sonu arasında prensiplerinde hiçbir sapma olmamış. İnsanlığın hizmetinde, mazlumun yanında, hakkı tutan, hakkı söyleyen, pırıl pırıl bir insan olarak gördüğüm için müslüman oldum demek istiyor. Sözler belki başka, belki bundan çok daha güzel söylüyor.

Bunları, Efendimiz dileseydi dünyayı tercih edebilirdi diye

anlatıyorum. Efendimiz, bizden, sizden çok daha fazla imkâna sahipti. Zengin yaşamak için elinde çok daha fazla fırsat vardı. Ama o tercih etmedi. Bunun önemini bilin, buna dikkat edin diye söylüyorum.

g. Dünya Hayatının Misali

Bir başka hadis-i şerif. İbn-i Mâce ve Müslim rivayet etmiş. Konu dünya ve ahiret olduğu için ilgili hadisleri zikredeceğimi söylemiştim. Efendimiz SAS gene dünyayı anlatıyor:

مَا مَثَلُ الدُّنْيَا فِي الآخِرَةِ، إِلاَّ مَثَلُ مَا يَجْعَلُ أَحَدُكُمْ إِصْبَعَهُ فِي الْيَمِّ،

فَلْيَنْظُرْ بِمَ يَرْجِعُ (ه. طب. عن المستورد)

(*Mâ meselü'd-dünyâ fi'l-âhireti*) Bir dünya hayatı var, bir de ahiret hayatı var. "Ahiret hayatının yanında bu dünya nedir? (*İllâ meselü mâ yec'alü ehadüküm isbaahû fi'l-yemmi*) Sizden biriniz denize parmağını daldırdığı zaman parmağı ne ile döner? Islaklıkla döner. (*Felyenzur bime yerci'*) [Parmağı ile denizden almış olduğu suya baksın!] Bu ıslaklığın miktarı, denize göre ne kadardır? Ölçülemeyecek kadar azdır. Söylemeye, zikretmeye değmez. İşte dünya, ahirete göre bu kadardır."

Ahiret derya gibidir, dünya nimetleri de parmaktaki ıslaklık gibidir. Dünyanın hepsi, tepeden tırnağa zevk ve safa olsa, eğlence, para, mal, mülk olsa bile, denize sokup çıkarttığında parmağında kalan ıslaklık gibidir.

Bu ıslaklık o deryaya tercih edilir mi? Derya mı, yoksa ıslaklık mı senin olsun istersin? İşte dünya budur, ahiret de o.

Bir başka hadis-i şerif:[109]

---

[109] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.382, no:2299; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.133, no:4099; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.391, no:3709; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.345, no:7859; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.311, no:10415; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.260, no:1533; Tayâlisî, *Müsned*, cI, s.36, no:277; Taberânî,

إِنَّمَا أَنَا وَالدُّنْيَا كَرَاكِبٍ اسْتَظَلَّ تَحْتَ شَجَرَةٍ ثُمَّ رَاحَ وَتَرَكَهَا

(حم. ت. ه. ك. ض. عن ابن مسعود)

(*İnnemâ ene ve'd-dünyâ kerâkibin istezalle tahte şeceretin sümme râha ve terekehâ*) "Benimle dünyanın misali, bir süvarinin bir ağacın altında atından inip bir müddet gölgelendikten sonra kalkıp o ağacı terk edip gitmesidir."

Yani dünya nedir? Bir ağaç gölgesidir. Yolcu bir taraftan geldi, biraz dinlendi, nefes aldı, gölgelendi, gene vasıtasına, atına, devesine bindi gitti. İşte o kadar. Bir gölgelenme yeri. Onun için bir ilâhide deniliyor ki:

Kâbe'nin yolları bölük bölüktür
Benim yüreğim delik deliktir.
Dünya dedikleri bir gölgeliktir.
Cânım Kâbem varsam sana,
Günahkâr yüzümü sürsem sana...

Bir gölgelik... Birazcık dinlenip gidiyorsun. İşte biz bu gölgelikte ahireti unutursak, ne kadar büyük bir yanlış yaptığımızı bu hadislerden anlayalım.

h. Dünyadan Korkun!

Diğer bir hadis-i şerif Ahmed ibn-i Hanbel'den. Ebû Said el-Hudrî RA'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz

---

Mu'cemü'l-Kebîr, c.X, s.162, no:10327; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.290, no:1384; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.217, no:35444; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.202; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.196, no:5292; İbn-i Sa'd, *Tabâkàt*, c.I, s.467; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.130, no:952; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.234; Hünnâd, *Zühd*, c.II, s.382, no:744; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.197, no:6142; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.99, no:20292.

şöyle buyuruyor:[110]

إِنَّ الدُّنْيَا حُلْوَةٌ خَضِرَةٌ ، وَإِنَّ اللهَ مُسْتَخْلِفُكُمْ فِيهَا ، فَيَنْظُرُ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ، فَاتَّقُوا الدُّنْيَا وَاتَّقُوا النِّسَاءَ ، فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَتْ فِي النِّسَاءِ (حم. م. عن أبي سعيد)

(*İnne'd-dünyâ hulvetün hadıratün*) "Dünya tatlıdır, yeşilliktir, hoştur." Ağaçları vardır, çiçekleri vardır, deniz kenarları vardır, göl kenarları vardır, çay bahçeleri vardır, gazinoları vardır.

Peygamberimiz dünyanın tadını biliyor, biz de biliyoruz. Şahsen ben İstanbul'da yetiştim, Boğaz'ı bilirim, Çamlıca'yı bilirim, Emirgan'ı bilirim, bentleri, subaşlarını, mesire yerlerini hep bilirim. Efendimiz de biliyor, sahabe-i kirama hitap ediyor:

"Dünya tatlıdır, yeşilliktir. (*Ve inna'llàhe müstahlifüküm fîhâ*) Allah size dünyayı da verecek, dünya da elinize geçecek."

Meraklanmayın, bir zaman gelir, yokluktan imtihan olduğunuz gibi varlıktan da imtihan olursunuz. Şimdi fakirsiniz, örtünecek örtünüz, yiyecek hurmanız yok, perişan durumdasınız.

Bunu ne zaman söylüyor? Medine'de iken, sahabe-i kiram fakirken söylüyor.

Dünya elinize geçecek, fütûhat olacak, dağları, denizleri geçeceksiniz, ummanların öbür taraflarına ulaşacaksınız. Deryalarda İslâm bayrağı dalgalanacak. Daha ashabı fakirken, yoksulken böyle bildiriyor Peygamber Efendimiz.

Hakikaten, o yoksul sahabe, kumaş bulamayıp da mağara

---

[110] Müslim, *Sahih*, c.XIII, s.286, no:4925; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.22, no;11185; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.VIII, s.16, no:3221; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.361, no:5412; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.VII, s.91, no:13301; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.V, s.400, no:9269; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.210, no:6197.

devri insanları gibi kestikleri koyunun postuna sürünen sahabe ne yapsın? Para yok, pul yok, hurmadan başka yiyeceği yok. Açlıktan karnı içine çöküp sırtına yapışan insanlar, sonradan vali oldular, komutan oldular. Basra valisi, Küfe valisi, İsfahan valisi oldular.

Allah, oraları size miras verecek. Başka ümmetlerden alıp size verecek. Ama bu da bir imtihan…

Peygamberimiz devam ediyor:

(*Feyenzuru keyfe ta'melûn*) "Bakalım nasıl hareket edeceksiniz? Ne ameller işleyeceksiniz? Allah bunu görmek için yapacak."

Sahabe-i kiram olarak, Peygamber Efendimizin çevresinde yokluk çektiniz, sıkıntılara uğradınız, işkence gördünüz, öldürüldünüz, savaşlara girip çıktınız. Kureyşliler, Bizanslılar, Müşrikler üstünüze geldi. Çeşitli harpler yaptınız. Ama sonra böyle iyi olacak. Neden? Bakalım, iyi olduğu zaman nasıl hareket edeceksiniz? Onu anlamak için, imtihan için. Yani zenginlik de imtihan, fakirlik de imtihan. Efendimiz devam ediyor:

(*Fe'tteku'd-dünyâ*) "Dünyadan korkun, dünya insanı aldatır. (*Ve'tteku'n-nisâ*) Erkekler de kadınlardan korksun! (*Feinne evvele fitneti benî isrâîle kânet mine'n-nisâ'*) Çünkü Benî İsrail'in ilk fitnesi kadınlardan oldu."

Kadınlar süslenir, kadınlar boyanır, kadınlar yola çıkar, kadınlar aldatır, erkekler şaşırır, sapıtır.

Sanıyorum buradaki gençlerin de büyük problemidir. Çünkü serbestlik vardır. Çünkü namus telakkisi bizim İslâmi telakkimiz gibi değildir. Tabii, eğitimde öğretimde de bu sakınma yoktur. İslâm'da kaç vardır, göç vardır, erkek-kadın ayrımı vardır, kız mektebi vardır, erkek mektebi vardır. Burada öyle şeyler yoktur. Çocuk o hava içinde büyür, buluğ çağına gelir, çeşitli duygular içinde İslâm'ın hiç hoş görmeyeceği şeyler yapabilir. Bundan çekinin diye Peygamber Efendimiz bu durumu bildiriyor.

Tabii, erkekler kadınların böyle bir şeyine takınmaktan çekindikleri gibi, mukàbeleten kadınlar da Allah'ın emirlerini tutacaklar, böyle günah olan bir duruma düşmekten çekinecekler.

Bir başka hadis-i şerif. Ahmed ibn-i Hanbel ve Beyhakî, bu iki büyük alim rivayet etmişler:[111]

الدُّنْيَا دَارُ مَنْ لاَ دَارَ لَهُ، وَمَالُ مَنْ لاَ مَالَ لَهُ، وَلَهَا يَجْمَعُ مَنْ لاَ عَقْلَ لَهُ (حم . هب . الشيرازي في الألقاب عن عائشة ؛ ش. هب . عن ابن مسعود)

111 Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.71, no:24464; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.375, no:10638; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.230, no:3109; Hz. Aişe RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.243, no:35707; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.375, no:10637; Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.161; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXII, s.473; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.X, s.515, no:18078; Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.344, no:6086; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.296, no:1315; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.8, no:12430.

RE. 208/1 (*Ed-dünyâ dârun men lâ dâra lehû*) "Dünya, evi olmayanın evidir, yurtsuzun yurdudur. (*Ve mâlün men lâ mâle lehû*) Ahirette sevabı, elinde kazancı olmayanların malıdır dünya." Burada bırakıp gidecekler. Ahirette tamamen yoksul, fakir kalacaklar.

(*Ve lehâ yecmau men lâ akle lehû*) "İşte bu dünyaya da aklı olmayanlar toplanırlar, onları elde edeceğiz diye çarpışır, vuruşur, uğraşır, ömürlerini geçirirler günahlarla... Elde ettikleri de kendilerine kalmaz. Ahirette de kendilerine fayda vermez, ölüp giderler."

Yâni bu dünya, evsiz, barksız, berduş insanların evidir. Evi belli olan insanın iltifat edeceği yer değildir.

Senin, benim evim neresidir? Müslümanın evi neresidir? Cennettir. Bizim yerimiz dar-ı cennet, cennet bahçeleri, cennet köşkleri, cennet yurdudur. Bizim yerimiz belli, onun için biz buraya iltifat etmeyiz. Ama bu dünya, cennetten nasibi olmayan, yersiz yurtsuzların yeridir. Onlar bunun peşinde koşarlar, haram yerler, günaha girerler, aldatırlar, zulmederler, çalarlar, çırparlar.

i. Ahireti Tercih Edin!

Diğer hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[112]

مَنْ أَحَبَّ دُنْيَاهُ أَضَرَّ بِآخِرَتِهِ، وَمَنْ أَحَبَّ آخِرَتَهُ أَضَرَّ بِدُنْيَاهُ، فَآثِرُوا

---

[112] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.412, no:19712; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.486, no:709; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.343, no:7853; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.288, no:10337; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.370, no:6308; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.198, no:568; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.258, no:418; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.205; Rûyânî, *Müsned*, c.II, s.170, no:564; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.151, no:8757; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.174; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.197, no:6146; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.435, no:17825, 17828; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.222, no:2351; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.377, no:45314.

مَا يَبْقَى عَلَى مَا يَفْنَى (حم. ك. عن أبي موسى)

ME. 1119 (*Men ehabbe dünyâhu edarra bi-âhiretihî, ve men ehabbe âhiretehû edarra bi-dünyâhu, feâsirû mâ yebkà alâ mâ yefnâ.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Peygamber SAS Efendimiz'in her şeyi ve hadis-i şerifleri ne güzel! Buyuruyor ki:

(*Men ehabbe dünyâhu*) "Kim kendisinin dünyasını severse, dünya hayatını severse, (*edarra bi-âhiretihî*) ahiretine zarar verir. (*Ve men ehabbe âhiretehû*) "Kim de ahiretini severse, (*edarra bi-dünyâhu*) o zaman bazı dünyalık menfaatlerinden mahrum kalabilir. Dünyada bazı sıkıntılara uğrayabilir."

O zaman ne olacak? (*Feâsirû mâ yebkà alâ mâ yefnâ*) "Siz bâkî olanı, fâni olana tercih eyleyin!" diye tavsiye buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz. Yâni hepimizin bâkî olan ahiret hayatını, fâni olan şu geçici, kısa, küçük, değersiz, dünya hayatına tercih etmemiz gerektiğini tavsiye buyuruyor.

Ahireti tercih ettiği zaman, insanın dünyasında biraz eksiklik olabilir. Rüşvet almazsın, haram yemezsin, helal lokma yersin, elinin emeğini yersin, helal yoldan kazanırsın. Çok kazancın olmayabilir, çok para kazanmayabilirsin. Müslüman çeşitli haramlardan kaçtığı için belli bir ölçüde kalabilir. Çok büyük gelir sahibi olmayabilir. Öbür taraftaki memur çalar çırpar araba sahibi olur, ev sahibi olur. Ama kıymeti yok. Müslüman ahireti tercih ettiğinden dolayı dünyalığı biraz eksik olabilir, çeşitli zararlara uğrayabilir. Ama Efendimiz ne tavsiye ediyor:

"—Bakî olanı fânî olana tercih edin! Yâni, ahireti dünyaya tercih edin!"

Bu ölçüleri hiç kaçırmamamız için hep hatırımızda tutacağız.

j. İki Büyük Hastalık

Ebu Davud (r.a.)'in rivayet ettiği bir başka hadis-i şerifte

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[113]

يُوشِكُ الْأُمَمُ أَنْ تَدَاعٰى عَلَيْكُمْ ، كَمَا تَدَاعَى الْأَكَلَةُ إِلٰى قَصْعَتِهَا ، قَالَ قَائِلٌ: وَمِنْ قِلَّةٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ ؟ قَالَ: بَلْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ ، وَلٰكِنَّكُمْ غُثَاءٌ كَغُثَاءِ السَّيْلِ ، وَ لَيَنْزِعَنَّ اللّٰهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمُ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ ، وَ لَيَقْذِفَنَّ اللّٰهُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهْنَ ، فَقَالَ قَائِلٌ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ ، وَمَا الْوَهْنُ ؟ قَالَ : حُبُّ الدُّنْيَا ، وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ (د. عن ثوبان)

(*Yûşikü'l-ümemü en tedââ aleyküm*) "Kıyamete yakın zamanda, ahir zamanda başka ümmetler size hücum edecekler, üzerinize üşüşecekler; (*kemâ tedâa'l-ekeletü ilâ kas'atihâ*) Yemek yiyenlerin tabaktaki yemeğe üşüştükleri gibi, sizin üzerinize çullanıp hücum edecekler. Tabaktaki yemeğe nasıl herkes elini uzatıp, herkes bir lokma, bir kaşık bir şey alıp tabağı bitiriyor ya, öyle sizi yağmalayacak öteki milletler."

(*Kàle kàilün*) O zaman sahabe-i kirâm sormuşlar, demişler ki: (*Ve min kılletin nahnü yevmeizin*) "Yâ Rasûlüllah, o zaman bizim sayımız az mı olacak da böyle saldıracaklar?"

(*Bel entüm yevmeizin kesîrun*) "Hayır, o gün az olmayacaksınız, belki bugünden de fazla olacaksınız. (*Ve lâkinneküm gusâün kegusâi's-seyli*) Fakat selin üzerindeki çör çöp gibi dağınık ve

---

[113] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.514, no:4297; Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.V, s.278, no:22450; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.336; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.334, no:600; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.133, no:992; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XV, s.53, no:38402; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.527, no:8977; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.182; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIII, s.46, no:2811; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIII, s.330; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.132, no:30916; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.281, no:27158.

değersiz olacaksınız.

(*Ve leyenzianna'llàhü min sudûri adüvvikümü'l-mehàbete minküm*) Allah düşmanınızın kalbinden sizin korkunuzu sökecek, (*ve leyakzifenne'llàhu fî kulûbikümü'l-vehn*) ve sizin kalbinize *vehn* bırakacak."

(*Fekàle kàilün*) Orada bulunanlardan birisi dedi ki:

(*Yâ rasûla'llàh, veme'l-vehnü*) "*Vehn* nedir ey Allah'ın Rasülü?"

(*Kàle*) Buyurdular ki:

(*Hubbü'd-dünyâ, ve kerâhiyetü'l-mevt*) "Dünyayı sevmek ve ölümden korkmak!"

Bu iki hastalık olduğu için yenileceksiniz. Düşmanlar size saldıracak. Eğer siz dünyayı sevmeseniz, ölümden korkmasanız düşmanlar size böyle yapamazlar, yanaşamazlar. O zaman haliniz başka türlü olur.

Ama dünyayı sevince ihtilaf edersiniz. Bir taraftan birisi size bir menfaat gösterir, o tarafı koparır; öbür taraftan başka bir menfaat gösterir, o tarafı koparır. Müslümanlar parça parça, her biri bir tarafa dağılmış, genel esaslarda birleşememişler, kardeşliklerinin gereğine göre müştereken Allah'ın yolunda çalışamamışlar, ihtilaflı bir durumdalar. Menfaatleri tercih etmişler. Dünyayı sevmişler. Dünya hayatında kendilerine bağışlanan ikramlara, verilen makamlara, maddiyata kapılarak İslâm'a hizmetin yolundan kopmuşlar. Birincisi, *hubbü'd-dünyâ*; ikincisi, *kerâhiyetü'1-mevt*.

Bir haksızlık gördüğü zaman, bir zalim geldiği zaman müslüman silahına sarılır, karşı koyar, kendini korur, malını korur. İnsan malını, ırzını koruma konusundaki çalışmasında canı gitse bile şehit oluyor. Yani dağ başında kırk haramiler önünü kesip, "Ver malını!" dese, o da "Vermiyorum…" dese, bir silahlı çatışma sonunda ölse, malını koruduğu için şehid oluyor. Mal da, ırz da önemli. Ama ölümden korktu mu, ne malını, ne ülkesini, ne menfaatini, ne ırzını koruyor. O zaman tabii zayıf oluyor. Zayıf olunca da düşmanları çullanır.

Ben bu tarafa Endonezya'dan, Singapur'dan geldim. Bir

camiye namaz kılmaya girdim, akşam namazına kadar bekledim. Oranın süpürgecisi namaz kılmaya geldi. Koca Çangi havaalanının camiinde bir müslüman. Aslında müslümanların ekseriyette olduğu bir ülkeymiş Singapur. Ama oraya göç yoluyla getirilen insanlarla denge bozulmuş. Arap mahallesi falan var ama, camiye ancak oranın temizleyicisi geldi.

"*—Es-selâmü aleyküm!*" dedi.

İkindi ve akşam namazını beraber kıldık, o kadar. Anlatılan bu durumlar meydana gelmiş. Dünya sevgisi ve ölüm korkusu çürütmüş. Ortada o mert ve kahraman insanları bırakmamış.

k. Dünya Ne Güzel Binektir

Şimdi, aynı konuda, beklediğiniz, zihninizde bir noktayı aydınlatan çok daha değişik bir hadis-i şerif. Bu ikisi konuyu tamamlayan hadis-i şerifler. Deylemi'nin rivayet ettiğine göre

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[114]

لاَ تَسُبُّوا الدُّنيَا ، فَنِعْمَ الْمَطِيَّةُ لِلْمُؤْمِنِ ، عَلَيْهَا يَبْلُغُ الْخَيْرَ ، وَعَلَيْهَا

يَنْجُو مِنَ الشَّرِّ (الديلمي وابن النجار عن ابن مسعود)

RE. 473/4 (*Lâ tesübbü'd-dünyâ*) "Dünyaya sövmeyin! (*Feni'me'l-matıyyetü li'l-mü'mini*) Dünya mümin için ne güzel vasıtadır, binektir."

"—Allah kahretsin bu dünyayı!" vs. diye dünyaya sövmeyin, kötü söz söylemeyin!

Bineğe, uçağa biniyorsun Türkiye'ye gidiyorsun. Arabaya biniyorsun, bir yerden öbür yere gidiyorsun. Eskiden deve vardı, at vardı, gemi vardı. Dünya ne güzel binektir buyuruyor Efendimiz. Yani dünyalık ne güzel vasıtadır demek istiyor.

Dünyalığa, zenginliğe, mala-mülke hemen kızmayın, sövmeyin. Deminden beri söylenilen ayetleri, hadisleri yanlış anlamayın, bunlara sövmeyin. Eğer dünyalığı ahirete ulaşmakta kullanabiliyorsanız ne güzel binektir.

Dünyalığa biniyorsunuz, yani o vasıtadan istifade ediyorsunuz, ahireti kazanıyorsunuz. Cami yaptırıyorsunuz, hayır yapıyorsunuz, okul yaptırıyorsunuz, çocuk yetiştiriyorsunuz, hayırlı evlat, hayırlı nesil yetiştiriyorsunuz. Allah'ın dinine hizmet ediyorsunuz. Büyük imkânlara sahip oluyorsunuz, ahiretin sevabını kazanıyorsunuz.

Ne güzel bir binek! İşte bak, ahirete ulaştınız, yarı yolda batmadınız, sırat köprüsünden cehenneme düşmediniz, yanmadınız. Menzil-i maksuda ulaştınız demek. Efendimiz SAS

---

[114] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.10, no:7288; Şâşî, *Müsned*, c.I, s.436, no:363; Taberânî, *Dua*, c.I, s.568, no:2053; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.309; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.239, no:6343; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.356, no:3029; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.152, no:16459.

devam ediyor:

(*Aleyhâ yeblüğu'l-hayr*) "İnsan bu dünyalığın üstüne binerek —başta bineğe benzettiği için sözü böyle devam ettiriyor Efendimiz— hayra ulaşır, (*ve aleyhâ yencû mine'ş-şer*) ve şerden kurtulur."

Yani cehenneme düşmekten kurtulur, kendini korur, açlıktan kurtulur, fakirlikten kurtulur, muhtaç olmaktan kurtulur. Kendisi başkalarına yardım eder. İhtiyaçlarını gören, cenneti kazanmaya yarayacak sàlih işleri, icraatı yapan bir insan haline gelir.

Efendimiz ne güzel bir binektir diye methediyor.

Öteki hadisi de okuyup konuyu tamamlayacağım, meseleyi toparlayacağım.. Peygamber Efendimizin, bu konuda bu kitapta bulunan son hadis-i şerifi, buyuruyor ki:[115]

اَصْلِحُوا دُنْيَا كُمْ ، وَاعْمَلُوا لآخِرَتِكُمْ كَأَنَّكُمْ تَمُوتُونَ غَداً
(الديلمي عن أنس)

(*Aslihù dünyâküm*) "Dünyanızı ıslah ediniz, (*va'melû li-âhiretiküm, keenneküm temûtûne gaden*) ahiret için de hazırlanın; (*keenneküm temûtûne gaden*) sanki yarın ölecekmiş gibi..."

Bu son hadis-i şeriflerle beraber konuyu bir özetleyecek olursak, dünya hayatı bir hayattır, bundan sonra bir hayat daha vardır; öldükten sonra gideceğimiz alem, ahiret hayatı. Dünya hayatı azdır, kısadır. Hem zaman bakımından kısadır, hem de denize parmak sokup çıkardığın zaman ne kadar ıslanıyorsa ancak o kadar kıymetlidir. Asıl önemli olan, derya gibi olan, sonsuz olan, ebedi olan ahirettir.

Dünya hayatı muvakkattır, kısadır. Bir yolcunun bir ağaç gölgesinde gölgelenmesi gibidir. Müminin ana hedefi, ahireti,

---

[115] Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.416, no:717; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.101, no:334; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.IV, s.473, no:3568.

cenneti, Allah'ın rızasını kazanmak olmalıdır. Dünyanın muvakkat olduğunu bilip, oraya dalarak ahireti unutmamak esas olmalıdır.

Bu ana çizgiler içinde, dünyanın zevki vardır, keyfi vardır, tatlıdır. Fani dünya hoştur ama takılmamak lâzımdır. Eğer insan bu dünyaya dalar, takılırsa, ölümden korkarsa, Allah'ın emrettiği çizgiden çıkarsa; Allah bu dünyada öteki ümmetleri ona musallat edip belâya uğratır, bu dünyada da rahat edemez. Yani dünyayı istiyor, ahireti kaybediyor, fakat dünyalığı da elde edemiyor. Allah ona, dünyayı da, dünyalığı da zindan edecek belâlar verir.

Dikkat edin, burası önemli. Yani dünyaya dalmakla ahireti mahvediyor. Ama dünyanın faaliyetine tam geçse, o da tam geçmiyor. Allah başına başka belâlar veriyor, dünyalıktan da tad almıyor. Bütün herkes başına üşüşüyor, yağmalıyor, yine bir şey elde edemiyor.

O halde müslüman, gözüne hedef olarak dünyayı almayacak, Allah'ın rızasını hedef alacak. Hepimiz öyle çalışacağız. Varımız, yoğumuz, işimiz, gücümüz, hareketlerimizin düşünce ve niyet safhasındaki tercihlerimizde ana gayemiz ahireti kazanmak olacak, para kazanmak değil. Dünyalık kazanmak değil ahireti kazanmak olacak.

Onun için gözü tok insanlar olacağız. Haramlardan ve günahlardan korunmada kale gibi sert, sağlam, metin olacağız. Ama dünyalığın da kıymetini biliyoruz önemli bir vasıta olduğunu biliyoruz, bu vasıtayı güzel kullanacağız.

11. 12. 1990 – Melbourne / AVUSTRALYA

29. İLMİN VE ALİMİN ÖNEMİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden, kesîran, tayyiben, mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve üsvetüne'l-haseneti ve tâci ruûsinâ ve tabîb-i kulûbinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Burada bulunduğumuz zamanlarda, akşam namazını müteakiben, Kur'an-ı Kerim ayetlerinden ve Peygamber Efendimizin hadis-i şeriflerinden seçilmiş bir takım konuları belli bir sıra ile anlatarak, bu konuşma serimiz içinde İslâm'ın en önemli meseleleri ile ilgili derli toplu bir manzara çizmek ve hareketlerimizi bu en önemli prensiplere göre yeniden düzenlemekte yardımcı olacak birtakım bilgileri sunmak istiyorum.

En önemli noktalardan birisi olarak dün, ahiretin nazar-ı itibara alınmasını, dünyaya dalınıp da ahiretin unutulmaması gerektiğini anlatmıştık. İşin can alıcı noktası, yolların ayrılış noktası burası olduğu için buradan başlamıştık.

Biz mümin kullar, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin varlığına ve birliğine inanmışız, gönderdiği Peygamber'e bağlanmışız. Allah bizi bu imandan, bu yoldan ayırmasın!

a. Gayemiz Allah'ın Rızası

Kur'an-ı Kerim'in yolunda yaşamak istiyoruz, Rabbimizin rızasını kazanmak istiyoruz, ahiret mükâfatını istiyoruz. Gayemiz, fani dünyanın zevkleri ve keyifleri içinde vakit geçirmek, gönül eğlendirmek değil. Gönlümüzün eğlencesine ters gelse de, bizi sıkıntıya düşürse de, terlememize, masraf

yapmamıza neden olsa da, daha başka birtakım maddi sıkıntılara uğrasak da ahireti tercih ettiğimiz için fedakârlık yapmaya hazır olmamız gerektiğini anlatmıştık.

Nitekim, müslümanlar olarak, esas itibarıyla böyle yapıyoruz. Kendi kazandığımız öz, helâl paramızdan, kendi rızamızla ayırıp Allah rızası için veriyoruz.

Neden zekât veriyoruz? Allah razı olsun diye. Yani, dinimiz için masraf yapıyoruz. Cebimize para girmiyor, çıkıyor; maddi menfaat sağlamıyoruz, maddi kayba uğruyoruz.

Yeme içme helâl olduğu halde, Ramazan'da yemeyi, içmeyi terk ediyoruz, fedakârlık yapıyoruz. Ahiret için yapıyoruz bunu. Evimizde yiyecek, içecek var, mutfağımız nimetlerle dolu, canımız da istiyor. Ama Allah rızası için fedakârlık yapıyoruz, fedakârlığa alışalım diye.

.

Bunların ötesinde daha zorlu imtihanlar da var. Dedelerimiz bu imtihanlara uğramışlar. Allah yolunda malımızı verdiğimiz gibi, gerekirse canımızı da verebiliyoruz. Halbuki bizim dışımızdaki insanların ana gayesi dünyada yaşamaktır, hem de keyifli bir tarzda yaşamaktır. Tüm çalışmaları buna göre yönlendirilmiş, tanzim edilmiştir.

"—Nasıl yaşarım?"

"—Nasıl daha çok yaşarım?"

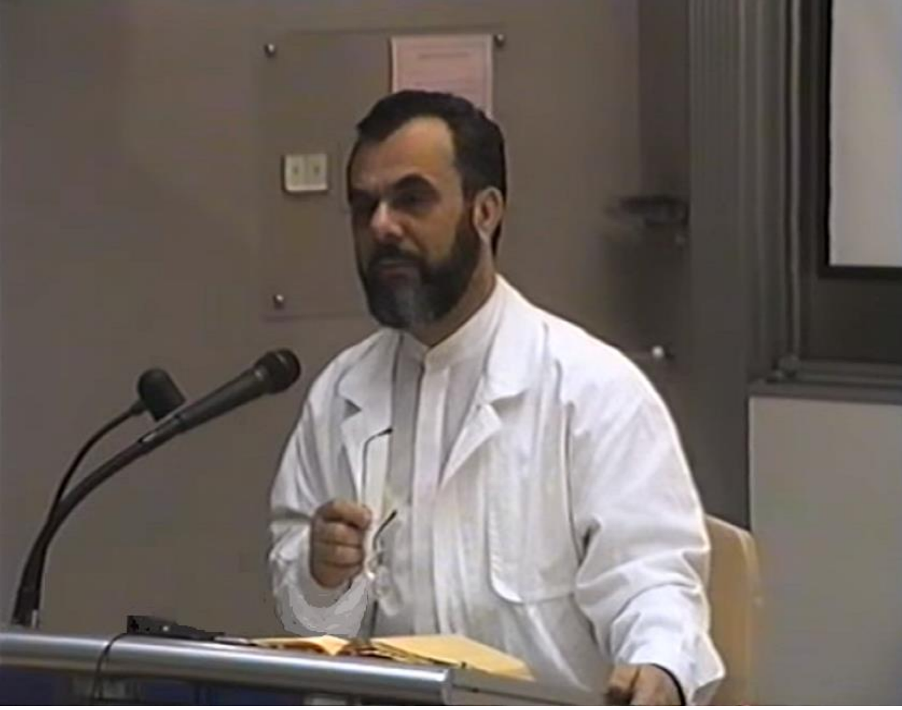
"—Nasıl daha sıhhatli yaşarım?"

"—Nasıl daha uzun yaşarım?"

"—Nasıl daha keyifli yaşarım?"

Başkaları tarafından bütün hayat düzeni böyle kurulmuşken, bakıyorsunuz müslüman, malını ve canını bile feda edebiliyor. Demek ki, esas itibariyle gerçek müslümanlık, birtakım dünyevi zevklerden ve nazlardan fedakârlıkta bulunmak demek. İşte gerçek müslüman olmak için biz de bu şuura sahip olmalıyız. Ahireti tercih etmeli, fedakârlıklara razı olmalıyız. Allah rızası için birtakım şeylerden vazgeçmeye alışmalıyız.

İlk dersimizde, ilk konuşmamızda bu ana prensibi ortaya koyduk. Çünkü bizi öteki insanlardan ayıran ana fark bu.

Biz müminiz, ahiret hesabı yaparız. Onlar mümin değil, hiçbir şeye inanmıyorlar. Kimileri, Allah'a, ahirete bile inanmıyorlar. Onların bütün maksatları bu dünyada günlerini gün etmek… Yunan felsefesinden, Roma felsefesinden, eski çağlardan beri insanların tercihleri öyle. Ama biz müminlerin tercihleri öyle değil. İşte bu ana farkı ortaya koyduk ki, Allah'ın sevgili kulu olmak istiyorsak buna hazır olalım. Gayba iman, ahiret için fedakârlık, Allah'ın rızasını kazanmağa çalışmak, bunun için keyfinden, zevkinden, rahatından, parasından fedakârlıkta bulunmak... Müslümanlık bu demektir. Bunu anlattık.

Ana hedefimiz Allah'ın rızasıdır, ahirettir. Bunu birinci madde olarak kaydettik.

b. İslâm'ı Öğrenmek İstiyoruz

İkinci esas, İslâm'ı öğrenmek için gayret sarf etmektir.

Neden? Çünkü Allah, peygamberlerini İslâm'ı öğretmek için göndermiştir.

Hz. Adem Atamız'dan, Hz. Nuh'tan, Kur'an-ı Kerimin bize isimlerini sayıp bildirdiği ve bildirmediği nice peygamberlerden ahir zaman nebisi Muhammed Mustafa'ya kadar bütün peygamberlerin ana vazifesi nedir?

İnsanların kendi akıllarıyla bilemeyecekleri, bulamayacakları ilâhî ve mânevî gerçekleri hatırlatmak, onları ikaz etmektir.

Peygamber Efendimizi anlatan Kur'an-ı Kerim ayetlerini incelediğimiz zaman, onun iki vasfının (*beşîran ve nezîran*) olarak zikredildiğini görürüz.

"—Allah yoluna giderseniz, cennet var, ahiret saadeti var, huzur var, mutluluk var. Allah yoluna gitmeyip âsî olursanız, günahkâr olursanız, kötü insan olursanız, ceza var, mutsuzluk var, cehennemde cayır cayır yanmak var."

İşte peygamberler, bu iki şeyi bildirmeye, cehenneme düşmemek ve cenneti elde etmek için neler yapmak gerektiğini öğretmeye gelmiş.

Allah, peygamberlerden gelen mesajlar unutulmasın diye kitaplar indirmiş. Kitaplar da, aynı şekilde insanların bilgilenmesini sağlıyor.

Onun için, bizlerin, yani Avustralya'da yaşayan siz müslümanların, Türkiye'de yaşayan biz müslümanların, kısacası dünya üzerindeki bütün müslümanların ikinci önemli meselesi bilgi kazanmaktır. İslâm'ı öğrenmek, imanı öğrenmek, ilâhî gerçekleri öğrenmek. İnsanların çoğu bunu bilmiyor.

Dünya nüfusunun beşte biri müslüman deniliyor; bir-iki milyar insan. Bunların da hepsi şuurlu değil. Zaten bu nüfusun beşte dördü gerçeklerden habersiz, Allah'ı bile doğru tanımıyor.

Meselâ, bugün bir kardeşimizle, anasından babasından gördüğü bilgi, yetişme tarzı, töresi nedir diye, samimi olarak oturduk, konuştuk. Hazret-i Ali'ye tapıyorlarmış, yani onu tanrı olarak düşünüyorlarmış. Hazret-i Ali belli bir zamanda dünyaya

geldi, belli bir zamanda dünyadan gitti. Pekiyi Hazret-i Ali'den önce durum nasıldı? Bunu nasıl izah ediyorlar diye düşünüyorum. Ne kadar saçma bir şey düşünme tarzı olabiliyor.

Hintliler, müslümanlarla kavga ediyor, aralarında mücadele oluyor, o kadar müslüman kardeşimiz şehid oluyor. Hintliler ineğe tapıyorlar. Bu hayvanın nasıl bir hayvan olduğunu biz biliyoruz, anatomisini biliyoruz; boynuzu var, kulağı var, memesi var, derisi var... Derisini kesip kösele yapıyoruz. Bu hayvana tapılır mı? Böyle şey olur mu? Ama onlar tapıyorlar.

Dünya üzerinde hala güneşe tapınanlar var. Bunların dışında başka şeylere tapınanlar da var. Demek ki, insanların bilgilendirilmesi çok önemli... Yani, İslâm'ı bilmeyenlerin bilmesi, bilip müslüman olanların da kendi dinlerini doğru olarak tanıması çok önemli.

Ben İlâhiyat Fakültesi'nde hocayım, karşımda da dinler tarihi hocası, tarih hocası var. Birisi Avrupa'da tahsil görmüş, İngilizce'si vs. mükemmel. Ötekisi de yine Almanya'ya Avusturya'ya gitmiş. Ailesinde kendisine dini bilgi verecek kimse yok. Bu, İlâhiyat Fakültesi'nde tarih profesörü... Konusu din değil ama İlâhiyat'ta profesör olmuş. Diyor ki:

"—Ben arkadaşımın evine gittim, arkadaşım bana bir kadeh likör ikram etti. Şimdi ben bu ikramı alıp içmeyecek miyim?"

Tabii içmeyeceksin! Sanki beni münakaşada yenecekmiş gibi misal veriyor: Bayram gününde gitmiş, likör ikram etmişler, bunu da mı içmeyecekmiş?

Evet, onu da içmeyeceksin. Çünkü hepsi haram! Şişesi de haram, şişenin bir damlası da haram, azıcık yalaması da haram... Haramın azı çoğu olmaz.

"—Efendim, bir kadehçik, sarhoş etmeyecek kadar?"

Sarhoş etmese de haram! Çoğu sarhoş edenin azı da haram! Satması da haram, taşıması da haram! Fabrikanın deposundan alıp kamyona yüklemesi de haram!

Profesör olmuş, ama İslâm'dan haberi yok, ayeti bilmiyor,

hadisi bilmiyor.

c. Bilgi Çok Önemli

Demek ki bilgi çok önemli… Hem gayr-i müslimler için önemli; İslâm'ı bilsinler, gerçekleri anlasınlar, cehennemde yanmasınlar, ahiretleri mahvolmasın diye; hem bizler için önemli, İslâm'ı doğru bilelim, yaşayalım diye. Çünkü pek çok kimse, "Benim kalbim temiz, Allah affeder." diye günahlara dalıyor, ibadetleri yapmaktan geri durabiliyor. Bu davranışın kendisine nasıl belâlar açacağının, ne cezalara uğrayacağının farkında değil.

Gümrükten bir mal geçirirse Avustralya polisinin kendisine ne ceza yazacağını biliyor, ondan korkuyor da, ondan kat kat büyük olan Allah'ın vereceği ceza için hiçbir endişesi yok. O ceza henüz gelmediği için, henüz eli ayağı, hiçbir yeri yanmadığı için, cezayı görmediği için oradan hiç korkmuyor. Demek ki bilgi lazım!

Bilginin önemi hakkında birçok ayet-i kerime var. Ama ayetle başlamış olmak için, ayetler şerefli olduğu için, sadece birkaç ayet-i kerime okuyayım:

يَرْفَعُ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ (المجادلة:١١)

(*Yerfau'llàhu'llezîne âmenû minküm ve'llezîne ûtü'l-ilme derecât*) "Sizden, iman edip de kendisine ilim verilmiş olan, yani, kendisi iman etmiş ve dini öğrenmiş, marifetullaha ermiş, manevi gerçekleri, ilahi hakikatleri öğrenmiş kimseleri Allah yükseltir, yüceltir, yüksek manevi mertebelere çıkartır. (*Va'llàhu bimâ ta'melûne habîr*) Allah-u Teàlâ Hazretleri her ne işlerseniz, işlediğiniz işlerden, yaptığınız icraatlardan hakkıyla haberdardır, bilir."(Mücâdele 58/11)

Olmadan önce biliyor ne yapacağınızı, olduktan sonra da tesbit ediyor. Ahirette hesabı görülmek üzere kayda geçiriliyor.

Allah, ilim erbabının mânevî derecesini yükseltmiştir, onu şereflerin en yüksek pâyesine yüceltmiştir diye bu ayet-i kerime âlimin kıymetini bildiriyor. Allah'ın, onların kıymetini yükselttiğini bildirmesi açısından sadece bu ayet-i kerime bile yeter.

İslâm'da derecelerin en yükseği nedir? Generallik midir, mareşallik midir, devlet başkanlığı mıdır, valilik midir, başkomutanlık mıdır, nedir?

رُتْبَةُ الْعِلْمِ أَعْلَي الرُّتَبْ

(*Rütbetü'l-ilm a'le'r-ruteb*) [İlim rütbesi rütbelerin en üstünüdür.] Yâni kişinin Allah'ı seveceği cinsten, ma'rifetullah cinsinden, irfan cinsinden, ilahî hakikatler yönünden ilmi ne kadar çok ise, derecesi de o kadar kıymetlidir, o kadar yüksektir.

Diğer bir ayet-i kerime:

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لاَ يَعْلَمُونَ ، إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ

أُولُوا الْأَلْبَابِ (الزمر:٩)

(*Kul hel yestevi'llezîne ya'lemûne ve'llezîne lâ ya'lemûn*) "Ey Rasûlüm! Çevrende seni dinleyen, sana muhatap olan insanlara söyle; hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? (*İnnemâ yetezekkeru ulü'l-elbâb*) Allah'ın emirlerinden istifade edip gerçekleri hatırlayan, takınması gereken tavrı takınıp edebini muhafaza edenler ancak gönül sahipleridir." (Zümer 39/9)

Yâni, bilenler çok daha üstündür. Allah'ın bu ayetlerinin, bu ikazlarının manasını ve kıymetini ancak onlar anlarlar.

إِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ (فاطر:٢٨)

(*İnnemâ yahşa'llàhe min ibâdihi'l-ulemâ*) "Allah'tan, ancak âlim kulları hakkıyla korkar." (Fâtır 35/28)

Bu şekilde Kur'an-ı Kerim çeşitli ayet-i kerimelerde ilim erbabının mertebesinin ne kadar yüksek olduğunu bildirmektedir.

Gelelim bu husustaki hadis-i şeriflere, Peygamber SAS Hazretlerinin ilim hakkındaki sözlerine.

d. İnsanlar Dört Tiptir

Tirmizî ve Ahmed ibn-i Hanbel'in beyan ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz şöyle bir taksim yapmış:

إِنَّمَا الدُّنْيَا لأَرْبَعَةِ نفرٍ: عَبْدٍ رزقَهُ اللهُ مالاً وعِلماً ، فَهُوَ يتَّقِي فِيهِ ربَّهُ ، ويَصِلُ فِيهِ رَحِمَهُ ، و يَعْلَمُ لله فِيهِ حَقًّا ، فَهذا بأفضَلِ المَنَازِلِ . وعَبْدٍ رَزَقَهُ اللهُ عِلْماً ، و لَمْ يرزُقْهُ مالاً ، فَهُوَ صَادِقُ النِّيَّةِ ، يَقُولُ : لَوْ أنَّ لِي مَالاً ، لعَمِلتُ بِعَمَلِ فُلانٍ ، فَهُوَ بنيَّتِهِ ، فَأَجْرُهُمَا سَوَاءٌ . وَعَبْدٍ رَزَقَهُ الله مَالاً ، و لَمْ يرزُقْهُ عِلْمًا ، فَهُوَ يَخبطُ في مَالِهِ بغَيرِ عِلْمٍ ، لاَ يَتَّقِي فِيهِ ربَّهُ ولاَ يَصِلُ فِيهِ رَحِمَهُ ، ولاَ يَعْلَمُ لله فِيهِ حَقًّا ، فَهذَا بِأَخْبَثِ الْمَنَازِلِ . وَ عَبْدٍ لَمْ يَرْزُقْهُ اللهُ مَالاً ، وَلاَ عِلْمًا ، فَهُوَ يَقُولُ: لَوْ أَنَّ لِي مَالاً لَعَمِلْتُ فِيهِ بِعَمَلِ فُلاَنٍ ، فَهُوَ بِنِيَّتِهِ ، فَوِزْرُهُمَا سَوَاءٌ (حم. ت. حسن صحيح عن أبي كبشة الأنماري)

(*İnneme'd-dünyâ leerbaati neferin*) Bu ifade, dünyadaki insanları bir sınıflandırmaya tabi tutacak olursan dört tip insanla karşı karşıya gelirsin anlamına geliyor. Efendimiz SAS, bütün insanları dört tip olarak taksim ediyor.

1. Birincisi:

عَبْدٍ رَزَقَهُ اللهُ مَالاً وَعِلْمًا ، فَهُوَ يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ ، وَيَصِلُ فِيهِ رَحِمَهُ ، وَيَعْلَمُ للهِ فِيهِ حَقًّا ، فَهَذَا بِأَفْضَلِ الْمَنَازِلِ ؛

(*Abdün razekahü'llàhu mâlen ve ilmen*)" Allah, bu insana mal da vermiştir, ilim irfan da vermiştir. Hem zengin, hem de mânevî hakikatleri bilen bir kimse. (*Fehüve yettakî fîhi rabbehû*) Mal konusunda Allah'tan korkuyor."

(*Ve yasilu fîhî rahimehû*) "Akrabasını kendi zenginliğinden istifade ettiriyor. Onları ziyaret ediyor, para verip destek oluyor. Onların ellerinden tutuyor, onları koruyor, kolluyor, gözetiyor. Allah rızası için onlara hak üzere muamele ediyor."

(*Ve ya'melü'llàhu fîhi hakkan*) "Bu adam, sahip olduğu malda başkalarının hakkı olduğunu biliyor. Sahip olduğu imkânların kendisine ne gibi görevler yüklediğinin farkında... Yani ilmini icra ederek yaşıyor. (*Fehâzâ bi-efdali'l-menâzil*) İşte bu insan, insanların en yüksek mertebede olanıdır."

Allah, hem ilim vermiş, hem mal ve zenginlik vermiş, aklı fikri, dini bilgisi yerinde ve parası pulu da olan bir insan. Hem elindeki parayla etrafa yardımcı oluyor, hem de ilmi sayesinde Allah rızası için hak olan neyse onu yapıyor. İnsanların en üstünü budur işte.

Çünkü her yönden faydalı. Her şeyden önce cahil değil, bilgili. Öbür taraftan, zengin olduğu için başkasının sırtından geçinmiyor, bilakis parası pulu var, başkalarına faydalı oluyor. İşte her yönden faydalı olduğu için, en yüksek mertebe sahibi olan insan budur.

Bakın, dinimizin ne kadar büyük olduğunu bu hadis-i şeriften anlayabilirsiniz.

2. İkinci tip adamı şöyle anlatıyor Efendimiz SAS:

وَعَبْدٍ رَزَقَهُ اللهُ تَعالٰى عِلْماً وَلَمْ يَرْزُقْهُ مالاً ، فَهُوَ صَادِقُ النِّيَّةِ ، يَقُولُ:

لَوْ أَنَّ لِي مَالاً ، لَعَمِلْتُ بِعَمَلِ فُلاَنٍ ، فَهُوَ بِنِيَّتِهِ فَأَجْرُهُمَا سَوَاءٌ ؛

(*Ve abdün razekahu'llàhu teàlâ ilmen ve lem yerzukhü mâlen*) "Allah bu insana iman vermiş, irfan vermiş, mal vermemiş. Bu insan mânevi bilgilere sahip, dini biliyor ama parası yok. (*Fehüve sàdiku'n-niyyeti*) Fakir ve yoksul, elinde hiçbir şeyi olmayan bir adam ama kalbi temiz, niyeti sadık, iyi niyetli."

(*Yekùlü*) "Bu adam diyor ki: (*Lev enne lî mâlen*) 'Benim de şu zengin kardeşim gibi param olsaydı, (*leamiltü bi-ameli fülânin*) şu şu hayırları yapardım. Bu paramla fakirleri doyururdum, okul açardım, cihada para verir, İslâm'a yardımcı olurdum."

Parası olmadığı halde bu adam iyi niyetle böyle bir temennide bulunuyor. Gördüğünüz gibi ortada bir şey yok ama, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Fehüve bi-niyyetihî feecruhümâ sevâün*) 'Aynı niyete sahip olması dolayısıyla bu adam, elinde malı, parası ve ilmi olan insan ile aynı sevabı alır.' İkisinin de ecri aynı olur."

Allah'ın büyüklüğüne bakın! İslâm'da, yoksul bir insanın ecri az gibi oluyor ama bu insan, "Param olsa şunları yapardım!" deyince, o hayırları yapmış gibi sevap veriyor Allah... Dinin büyüklüğüne bakın!

Ancak, hem zengin hem de âlim olan kişi, temennide kalmayıp fiilen birçok insana faydalı olduğu için daha üstün. Çünkü biz biliyoruz ki başka bir hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz

şöyle buyuruyor muhterem kardeşlerim:[116]

الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ، وَفِي

كُلٍّ خَيْرٌ (حم. م. ن. عن ابي هريرة)

RE. 230/11 (*El-mü'minü'l-kaviyyü hayrun ve ehabbu ila'llàhi mine'l-mü'mini'd-da'îfi*) "Güçlü, kuvvetli, pazulu sportmen müslüman, Allah indinde zayıf müslümandan daha hayırlıdır ve daha sevgilidir."

Sporla uğraşan kardeşlerimiz bundan memnun olacaklar. Ama Efendimiz SAS hemen arkasından ikazını da yapıyor: (*Ve fî küllin hayr*) "Hepsinde hayır vardır."

"Hepsi hayırlıdır ama, kuvvetli müslüman zayıf müslümandan daha hayırlı ve daha sevgilidir" buyuruyor.

Neden? Çünkü kuvvetli müslüman kuvvetiyle İslâm'a yardım eder. Zayıf müslüman bir şey yapamaz, ezilir. Ama kuvvetli müslüman yardım eder, ezdirtmez, zâlimin tepesine çıkar, mazlumu savunur, onun elinden kurtarır. İşte bu bakımdan daha üstündür.

Öyleyse ne yapmamız lazım? Kuvvetli, sıhhatli, zengin müslüman olmamız lazım. Haramdan değil, helalden kazanacağız. Vücudumuzu yıpratmayacağız. Sigara içe içe insanın içi kurum bağlıyor, kanser oluyor, 45-50 yaşlarında hastaneye düşüyor,

---

[116] Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.142, no:4816; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.87, no:76; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.366, no:8777; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.29, no:5722; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.159, no:10457; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.216, no:194; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.89, no:20668; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.230, no:6346; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.474, no:1114; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.266, no:221; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.222, no:443; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.187, no:6580; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.115, no:540; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.298, no:2713; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.95, no:24408.

kurtarılamıyor. Allah saklasın.

Müslüman sıhhatli olacak, sportmen olacak, bahadır olacak, kahraman olacak, zengin olacak. Müslüman, her bakımdan olduğu gibi ilim bakımından da kuvvetli olacak ve İslâm'a faydalı olacak. İdealinizde hakiki müslümanı nasıl düşündüğünüzü bilmiyorum, ama hadis-i şeriflerde böyle bildiriliyor.

Bu hadis-i şeriflerden anladığımıza göre bilgili ve zengin olan müslüman en yüksek mertebede bulunuyor. Fakir ama bilgili olan müslüman da niyetinden dolayı onun kadar ecir alıyor. Demek ki, kalbiniz safi olsa, temiz olsa, sırf bu özelliğinizden dolayı durduğunuz yerde sevap kazanıyorsunuz. İslâm'ın güzelliğine bakın!

"—Param olsaydı ben de çeşme yaptırırdım, bizim köye giden yolda köprü yaptırırdım. Param olsaydı bir cami de ben yaptırırdım, bir özel üniversite de ben kurdururdum. İhsan Doğramacı, üniversiteye giriş imtihanında dereceye girmiş en bilgili öğrencileri kendi üniversitesinde burslu olarak okutuyor. Benim de o kadar param olsaydı, Tepe Mobilya'da hissem olsaydı, milyarlarım olsaydı, Musul'dan kayınpederimden, sadrazam bilmem hangi paşadan gelen paralarım olsaydı, ben de bir özel üniversite kurardım, o zenginlikle ne hayırlı talebeler yetiştirirdim, ne süper gençleri müslüman olarak yetiştirirdim..."

Durduğun yerde böyle temenni ediyorsun, Allah sana o kadar ecir veriyor. Neden? Çünkü her şeyi yaratan Allah, zenginliği yaratan da Allah. Allah senin o niyetini seviyor ve niyetinden dolayı o ecri veriyor.

3. Üçüncü tip insanı da şöyle anlatıyor Peygamber Efendimiz:

وَعَبْدٍ رَزَقَهُ اللهُ مَالاً ، وَلَمْ يَرْزُقْهُ عِلْماً ، فَهُوَ يَخْبِطُ فِي مَالِهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ ،

لاَ يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ ، وَلاَ يَصِلُ فِيهِ رَحِمَهُ ، وَلاَ يَعْلَمُ لِلّٰهِ فِيهِ حَقًّا ، فَهٰذَا

بِأَخْبَثِ الْمَنَازِلِ .

(*Ve abdün razekahu'llàhu mâlen, ve lem yerzukhü ilmen*) "Allah bu kula para vermiş, mal vermiş ama ilim, irfan, din, iman vermemiş." Herifin bunlardan hiç haberi yok, bu taraklarda bezi yok. Ne yapıyor? (*Fehüve yahbitu fî mâlihî bi-gayri ilmin*) "Malında, ilme, irfana, imana hiç sığmayacak tasarruflarda bulunarak nice haksız işler yapıyor. (*Lâ yettakî fîhi rabbehû*) Bu malı üzerinde Allah'tan korkmuyor, birtakım görevleri ve yapması gereken sorumlulukları olduğunu düşünmüyor."

(*Ve lâ yasilü fîhi rahimehû*) "Har vurup harman savuruyor, zekâtını, sadakasını vermiyor, hayrını, hasenatını yapmıyor, akrabasına sıla-i rahim yapmıyor, onları kollayıp gözetmiyor. (*Ve lâ ya'lemü li'llâhi fîhi hakkan*) Bu malının üzerinde Allah'ın hakkı olan, Allah'ın razı olacağı birtakım icraatı yapmıyor. (*Fehâzâ bi-ahbesi'l-menâzil*) Bu da insanoğullarının dört tipinin en habis ve en aşağı mertebede olanıdır."

Neden? Çünkü ilmi yok!

Birinci adamın ilmi var, parası var; ilmine uygun hayırlı işler yapıyor. Bu herifin de parası var, zenginliği var ama, ilmi, irfanı, dini, imanı yok; Allah'ın emrine uygun hareket etmiyor. İlmi yok, ilmi olmadığı için malını da güzel kullanamıyor. İşte bu, en aşağı mertebede. Birincisinin ilmi var, ilmi olduğu için malını Allah yolunda kullanmasını biliyor. O en yüksek mertebede. Bu ise, en habis menzildir. (*Ahbesü'l-menâzil*) Derekede en aşağıda. *Habis*, hem aşağı, hem de pis demek. *Habaset*, pislik anlamına geliyor.

4. Şimdi dördüncünün kim olduğunu merak ediyorsunuz, biliyorum.

Allah-u Teàlâ, birisine malı, parayı verdi, ilmi ve irfanı da verdi. O da Allah yolunda malını harcıyor, sevapları kazanıyor, en yüksek mertebede bulunuyor. Diğerinin ilmi var ama, parası yok. O da niyetiyle sevap kazanıyor. Üçüncünün malı var ama, niyeti bozuk, içi berbat. Parasını günahlı yollarda harcıyor, en habis

mertebede bulunuyor. "Acaba dördüncü kim?" diye merak ediyorsunuz. Ben de merak edin diye bastırıyorum zaten...

Dördüncüsü:

وَعَبْدٍ لَمْ يَرْزُقْهُ اللّٰهُ مَالاً وَلاَ عِلْمًا ، فَهُوَ يَقُولُ: لَوْ أَنَّ لِي مَالاً لَعَمِلْتُ فِيهِ بِعَمَلِ فُلاَنٍ ، فَهُوَ بِنِيَّتِهِ ، فَوِزْرُهُمَا سَوَاءٌ .

(*Ve abdin lem yerzukhu'llàhu mâlen ve lâ ilmen*) "Allah'ın kendisine ne mal, ne de ilim ve irfan nasip ettiği kimse. İlmi de yok, parası da yok. Hem meteliksiz, cebi delik, hem de kafası boş, tın tın; hiçbir şeyden haberi yok.

(*Füve yekùlü*) "Bu adam diyor ki: (*Lev enne lî mâlen leamiltü fîhi bi-ameli fülânin*) Ah, bir param olsaydı şu adam gibi yapardım."

"—Kızlar tutardım, gazinolara giderdim, barlarda onları oynatırdım, alınlarına para basardım, içki şişelerinden şu kadarını bir gecede içerdim, votkadan aşağısına razı olmazdım." diyor.

Bu adam, önceki adamın yaptığını uzaktan uzağa beğeniyor.

"—Bizim paramız yok ama olsa biz de günümüzü gün ederdik, felekten gün çalardık." diyor.

Durduğu yerde böyle temennide bulunuyor. Kötü adamın, yâni ilmi olmayıp da malı olan adamın, malını Allah rızasına aykırı yollarda harcayıp günah kazanmasına imreniyor. "Param olsaydı ben de böyle yapardım!" diyor.

(*Fehüve bi-niyyetihî, fevizruhümâ sevâün*) "Her ikisinin de günahı müsavidir!"

"—Ama hocam, birisi habaseti, günahları işledi, bu ise hiç işlemedi?"

Durduğu yerde temenni ediyor, bu temennisinden dolayı günaha giriyor. Parası yok, parası olmadığı için günah işleyemiyor, parası olsa işleyecek. "Param olsa yapacağım!" diyor. Böyle dediği için durduğu yerde günaha giriyor.

Müslümanın bundan ibret alması lâzım! Diline ve gönlüne bile sahip olması lâzım. Diliyle olmadık şeyleri söylememesi lâzım. Çünkü kötü şey söylerse durduğu yerde günaha giriyor, güzel şey söylerse durduğu yerde sevap kazanıyor. Onun için müslümanın niyetini temiz tutması, sözüne ve kalbine sahip olması lazım. Ama bu hadis-i şeriflerden şunu çok net olarak anlıyoruz ki, ilim sahibi insan en yüksek mertebede oluyor.

e. İlim Öğrenmenin Faydaları

Muaz ibn-i Cebel RA tarafından rivayet edilen uzunca bir hadisi İbn-i Abdilber kitabına kaydetmiş. Şimdi cümle cümle onu aktaracağım. Her cümlesi duvara asılacak kadar önemli bir vecize. Peygamber SAS Efendimiz, sizlere ve bizlere tavsiye olarak buyuruyor.

Meselâ, şimdi ben buraya çıkmış size konuşuyorum. Siz bu

devirde olmayıp da zaman tünelinden 610'lu yıllara kaysaydınız, orada o konuşmaları dinlemek size nasip olsaydı... Can kulağıyla dinleyecektiniz. Ashab-ı kiram da ezberlemişler, naklediyorlar.

Nasıl dinlemişler? Sırf kulak kesilmişler. Başlarına kuş konsa ürkmezmiş, uçmazmış, öyle hareketsiz, öyle candan dinlerlermiş. Efendimiz SAS'i hayran ve mest olarak, zevk ve şevk içinde dinlerlermiş. Tabii o kuvvetle dinledikleri için gönüllerine nakşedilmiş olan şeyleri bize hadis olarak rivayet ediyorlar.

Cümle cümle ben de size naklediyorum. Siz şimdi kendinizi o zamanda farz edin, Rasûlüllah SAS bize şu nasihatleri yapıyor diye dinleyin. Yani söz Rasûlüllah SAS'in sözü:[117]

تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ ، فَإِنَّ تَعَلُّمَهُ لِلّٰهِ خَشْيَةٌ ، وَطَلَبُهُ عِبَادَةٌ ، وَمُذَاكَرَتُهُ تَسْبِيحٌ ، وَالْبَحْثَ عَنْهُ جِهَادٌ ، وَتَعْلِيمَهُ لِمَنْ لاَ يَعْلَمُهُ صَدَقَةٌ ، وَبَذْلَهُ لأَهْلِهِ قُرْبَةٌ ؛ لأَنَّهُ مَعَالِمُ الْحَلاَلِ وَ الْحَرَامِ ، وَمَنَارُ سَبِيلِ الْجَنَّةِ ، وَهُوَ الأَنِيسُ فِي الْوَحْشَةِ ، وَالصَّاحِبُ فِي الْغُرْبَةِ ، وَالْمُحَدِّثُ فِي الْخَلْوَةِ ، وَالدَّلِيلُ عَلَى السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ ، وَالسِّلاَحُ عَلَى الأَعْدَاءِ ، وَالزَّيْنُ عِنْدَ الأَخِلاَّءِ ، يَرْفَعُ اللّٰهُ بِهِ أَقْوَامًا ، فَيَجْعَلُهُمْ فِي الْخَيْرِ قَادَةً قَائِمَةً ، وَأَئِمَّةً فِي الْخَيْرِ ؛ تُقْتَصُّ آثَارُهُمْ ، وَ يُقْتَدَ ى بِفِعَالِهِمْ ، وَ يُنْتَهَى إِلَى رَأْيِهِمْ ؛ تَرْغَبُ الْمَلاَئِكَةُ فِي خِلَّتِهِمْ ، وَبِأَجْنِحَتِهَا تَمْسَحُهُمْ ؛ وَيَسْتَغْفِرُ لَهُمْ كُلُّ رَطْبٍ

[117] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.239; Muaz ibn-i Cebel RA'dan. Münzirî, *et-Tergîb ve't-Terhîb*, c.I, s.52, no:107.

وَيَابِسٍ ، حَتَّى حِيتَانِ الْبَحْرِ وَهَوَامِّهِ ، وَسِبَاعِ الْبَرِّ وَأَنْعَامِهِ ، لأَنَّ الْعِلْمَ حَيَاةُ الْقُلُوبِ مِنَ الْجَهْلِ ، وَمَصَابِيحُ الأَبْصَارِ مِنَ الظُّلَمِ ، يَبْلُغُ الْعَبْدُ بِالْعِلْمِ مَنَازِلَ الأَخْيَارِ ، وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى ، فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ ، التَّفَكُّرُ فِيهِ تُعْدَلُ بِالصِّيَامِ ، وَمُدَارَسَتُهُ تَعْدِلُ بِالْقِيَامِ ، وَبِهِ تُوصَلُ الأَرْحَامُ ، وَبِهِ يُعْرَفُ الْحَلالُ مِنَ الْحَرَامِ ، وَهُوَ إِمَامُ الْعَمَلِ ، وَالْعَمَلُ تَابِعُهُ ، يُلْهَمُهُ السُّعَدَاءُ ، وَيُحْرَمُهُ الأَشْقِيَاءُ (حل. بر. عن معاذ)

Ne buyurmuş Peygamber SAS Efendimiz:

تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ ، فَإِنَّ تَعَلُّمَهُ لِلّٰهِ خَشْيَةٌ ، وَطَلَبَهُ عِبَادَةٌ ، وَمُذَاكَرَتَهُ تَسْبِيحٌ ،

(*Teallemü'l-ilme*) "İlim öğrenin, (*Feinne teallemühû li'llâhi haşyetün*) çünkü Allah için ilim öğrenilmesi haşyettir." Allah'tan korkmak, haşyetullah yüksek bir mevkidir. İnsanın yeri o sıfattır, o mevkidir.

(*Ve talebehû ibadetün*) "İlimde talebe olmak, onu elde etmek için çalışmak, koşturmak ibadettir." Namaz, oruç, hac, zekât nedir? İbadettir. İlim öğrenmek nedir? O da onlar gibi ibadettir.

(*Ve müzâkeretehû tesbîhun*) "İlmin müzakeresi tesbihtir."

Hoca oturmuş, asistanları ve talebeleri karşısında. "Hocam şurasını anlayamadık, açıklar mısınız?" deniliyor, konuşuluyor, müzakere ediliyor. İlmin müzakeresi nedir? Tesbihtir. Yani bir kimsenin eline tesbihi alıp, "*Lâ ilâhe illa'llah, Sübhàna'llah, El-hamdü lillâh*..." demesi gibi sevaptır. İlmin müzakeresi tesbih, öğrenilmesi ibadettir.

وَالْبَحْثَ عَنْهُ جِهَادٌ ، وَتَعْلِيمَهُ لِمَنْ لاَ يَعْلَمُهُ صَدَقَةٌ ، وَبَذْلَهُ لأَهْلِهِ قُرْبَةٌ ،

(*Ve'l-bahse anhü cihâdün*) "İlmi elde etmek için araştırmak cihaddır." Müslümanlar bunu da iyi bilmiyorlar. Cihadın ne olduğunu da anlatacağım size. İlim de cihaddır.

(*Ve ta'lîmehû li-men lâ ya'lemühû sadakatün*) "Bilmeyen kimseye öğretmek âlimin sadakasıdır." Yani paradan kıymetlidir. Âlimin, bilmeyene ilim öğretmesi onun sadakasıdır, sadaka yerine geçer, o sevabı kazandırır.

(*Ve bezlehû li-ehlihî kurbetün*) "Ehil olan insanlara ilmi öğretmek, bol bol vermek Allah'a yakınlık vesilesidir."

Allah'a yakın olmak için kurban kesiyoruz, bir şey feda ediyoruz. İşte ilmi, öğretmek için bezletmek, yani saçmak, bol bol vermek Allah'a yakınlık vesilesidir.

Türkiye'de öyle devirler olmuş ki... Dilimiz uygun olsa da Arap kardeşlerimizin geçmiş devirlerini de incelesek. Nasır devrinde ne oldu? Kaddâfi zamanında ne oldu? Saddam zamanında Irak'ta ne oluyor? Bunları sorsak, onlar da dertlerini deşecek, bilecekler. O devirde ilini adamlarına ilmi öğrettirmemişler. Ama öyle kahraman insanlar çıkmış ki, o devirlerde bile ilmi öğretmekten geri durmamışlar.

Abdül'aziz [Bekkine] Hocamız camide oturuyormuş. Talebeler, müridler etrafında... Polisler duvarlara çıkmış geziniyorlar, yani etrafı kuşatmışlar. Müridleri:

"—Hocam polisler geliyor!" diyorlar.

O devam ediyor, diyor ki:

"—Biz, Allah'tan gayriden korkmaktan korkarız! Biz, Allah'tan korkarız, başka bir şeyden korkmayız. Eğer Allah'tan gayri herhangi bir şahıstan, hükümetten, polisten, kanundan, cezadan, ölümden ve

sâireden korkarsak, has müslümanlığa yakışmayan bir durum olduğu için, bu duruma düşmekten korkarız. Aman bu duruma düşmeyelim diye titreriz. Allah'tan gayriden korkmaktan korkarız biz!"

Böyle demiş. Korkan talebesine:

"—Otur oturduğun yerde, korkma, çekinme! Biz Allah'tan gayriden korkmayız." diye anlatmağa devam etmiş.

Hüsrev Efendi diye birisini anlattılar. Fatih Camii'nde ders verirmiş. Her şey yasak, Kur'an-ı Kerim'ler toplatılıyor, camiler kapatılıp depo yapılıyor.

"—Hocam, gece şu vakitte gelebilirim." diyene, "Gece gel!" dermiş; "Gündüz gelebilirim." diyene "Gündüz gel!" dermiş. "Şu vakitte ben uyuyacağım, gelme!" demezmiş.

Ne zaman, hangi insan, "Öğrenmek istiyorum hocam, size geleyim." derse, "Gel!" dermiş. Gecesi, gündüzü, sabahı, akşamı, her zamanı ilimle meşgul... Fatih Camii'nde ilim öğretmeğe devam etmiş. Birçok kimse onun halkasından yetişmiş.

Hadis-i şerifin devamında, Peygamber SAS Efendimiz, ilim öğretmeye niye bu kadar sevaplar verildiğini izah ediyor:

لأَنَّهُ مَعَالِمُ الْحَلاَلِ وَالْحَرَامِ ، وَمَنَارُ سَبِيلِ الْجَنَّةِ ، وَهُوَ الأَنِيسُ فِي الْوَحْشَةِ ،

(*Liennehû meàlimü'l-halâli ve'l-harâm*) "Çünkü ilim, helâlin ve haramın öğrenilme yeridir, kaynağıdır." Hangi şey günah, hangi şey sevap, hangi şey helâl, hangi şey haram? Bunlar ilimle öğrenilecek. İnsan, başka türlü eğrisini, doğrusunu bilemez.

(*Ve menâru sebîli'l-cenneti*) "Ve cennet ehlinin yolunun minaresidir, kandilidir, işaret yeridir."

Işık yanan yüksek yerler, yol bulmak için bir vesile olur. "Şu dağdan geçince şöyle kıvrılacaksın, bizim gideceğimiz yere oradan

gidilir." diye tarif edildiği gibi yolların bilinme yerleridir. Cennet ehlinin minareleridir. Biz buna fener diyelim. Deniz feneri nasıl ki, "Şurada kayalık var, buradan dönülecek" diye bilinmeye vesile oluyorsa, bu da öyledir.

(*Ve hüve'l-enîsü fi'l-vahşeti*) "İnsan, hiç kimsenin olmadığı bir yerde tek başına kaldığında onun yoldaşıdır."

Kitabın varsa, alır okursun, hiç yalnızlık çekmezsin, canın sıkılmaz, kahveye gitmeye kalkmazsın, oyun oynamaya heves etmezsin. Çünkü ilim, enîstir, yani ünsiyet eden, insanla arkadaş olan bir şeydir.

وَالصَّاحِبُ فِي الْغُرْبَةِ ، وَالْمُحَدِّثُ فِي الْخَلْوَةِ ، وَالدَّلِيلُ عَلَى السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ ، وَالسِّلاَحُ عَلَى الْأَعْدَاءِ ، وَالزَّيْنُ عِنْدَ الْأَخِلاَّءِ ،

(*Ve's-sàhibü fi'l-gurbeti*) "İlim, diyar-ı gurbette arkadaştır."

O şehre, bu memlekete gittin. Tanıdığın hiç kimse olmasa da eline kitabı alır, okursun. İlim ne güzel arkadaştır. Peygamber SAS Efendimiz böyle methediyor.

(*Ve'l-muhaddisü fi'l-halveti*) "Bir kimse bir yerde yalnız kaldığında, ilim onun için sıkıntıyı gideren bir sohbetdaş olur."

(*Ve'd-delîlü ale's-serrâi ve'd-darrâi*) "İlim, insana sürür veren hayırlı ve güzel şeyleri de, insana zarar veren şerli ve fena şeyleri de kılavuzluk edip belirten şeydir." Yani ilim, "Şu şöyledir, şunu yap, bu fenadır, bunu yapma!" diye insana kılavuzluk eder.

(*Ve's-silâhu ale'l-a'dâi*)) "Düşmanlara karşı silahtır."

Biz düşmanlara karşı neden yenildik? Bu sorunun cevabı hadis-i şerifte karşımıza çıkıyor. İlmi bıraktık. Düşmana karşı silahımız zayıf olduğu için, ilimde geri kaldığımız için yenildik. İlim, düşmana karşı silahtır.

(*Ve'z-zeynü inde'l-ahillâi*) "Dostlarının yanında insanın süsüdür."

يَرْفَعُ اللهُ بِهِ أَقْوَامًا ، فَيَجْعَلُهُمْ فِي الْخَيْرِ قَادَةً قَائِمَةً ، وَأَئِمَّةً فِي الْخَيْرِ ؛

(*Yerfu'llàhu bihî akvâmen*) "Allah, bu ilme sahip olan kişileri, kavimleri, toplulukları bu ilmin bereketiyle yükseltir, yüce insanlar yapar.

(*Feyec'alühüm fi'l-hayri kàdeten kàimeten*) Ve bu insanları, hayır yolunda komutanlar, yöneticiler haline getirir.

(*Ve eimmeten fi'l-hayri*) Hayırda peşinden gidilen imamlar, önderler haline getirir."

Bizim ecdadımızı düşünelim! Ortaasya'da göçebe iken, İslâm'a girdikten sonra aralarında ümmetin en büyük âlimleri yetişmiş. İmam Buhari'ler, Abdullah ibn-i Mübarek'ler, İmam Tirmizi'ler, İmam Nesei'ler, İmam Serahsi'ler...

"—İmam ne demek? Mahalle camiinin imamı demek mi?"

Hayır! Buhari'ye imam denmesi, onun camide imamlık yaptığı anlamına gelmiyor. Hadis ilminin önderi anlamına gelmek üzere ona imam denmiş. İmam, o ilmin en önde gideni, bayrak tutanı demek. Ecdadımız böyle insanlar yetiştirmiş. Daha önce ne olduğunu bilmediğimiz insanlar, İslâm'a girdikten sonra böyle önderler haline gelmişler. Zaten Efendimiz SAS bu hadis-i şerifinde böyle olacağını bildiriyor.

تُقْتَصُّ آثَارُهُمْ ، وَيُقْتَدَى بِفِعَالِهِمْ ، وَيُنْتَهَى إِلَى رَأْيِهِمْ ؛

(*Tuktassu âsâruhüm, ve yuktedâ bi-fiàlihim, ve yentehâ ilâ re'yihim*) [Onları eserlerinden faydalanılan, işlerine uyulan, görüşlerine müracaat edilen imamlar haline getirir.]

تَرْغَبُ الْمَلائِكَةُ فِي خِلَّتِهِمْ ، وَبِأَجْنِحَتِهَا تَمْسَحُهُمْ ،

(*Tergabü'l-melâiketü hılletihim*) "Melekler, bu ilim sahibi insanların dostu olmaya rağbet ederler.

'—Ah, şu alimin dostu olsak!' diye, melekler onunla samimi

dost olmayı arzu ederler, gelip onunla yoldaş olurlar."

(*Ve bi-ecnihatihâ temsehuhüm*) "Melekler, onlara kanatlarını dokundururlar, kanatlarını onların üzerine gererler.

Görmeyen gözler görmez, ama Efendimiz SAS böyle bildiriyor. Melek insana kanadını sürtünce ne olur, dostu olunca ne olur? Tabii, bunu erbabı bilecek.

وَيَسْتَغْفِرُ لَهُمْ كُلُّ رَطْبٍ وَيَابِسٍ، حَتَّى حِيتَانِ الْبَحْرِ وَهَوَامِّهِ، وَسِبَاعِ الْبَرِّ وَأَنْعَامِهِ،

(*Ve yestağfiru lehüm küllü ratbin ve yâbisin*) "Kuru yaş, yeryüzünde ne kadar varlık varsa, hepsi o âlime tevbe ve istiğfar ederler:

"—Yâ Rabbi! Bu alim kuluna yüksek derece ver. Bunun kusuru varsa affet, bağışla!" diye, yeryüzündeki bütün varlıklar ona dua ederler."

(*Hattâ hîtâni'l-bahri ve hevâmmihî*) "Hattâ denizin balıkları ve onun dışında ne kadar canlıları varsa hepsi; (*ve sibâi'l-berri ve en'âmihî*) çöllerin ve dağların kurtları, çakalları, develeri ve diğer canlı varlıkları alim için istiğfar ederler. Yâni denizdeki ve karadaki varlıklar onun için dua ederler.

لأَنَّ الْعِلْمَ حَيَاةُ الْقُلُوبِ مِنَ الْجَهْلِ، وَمَصَابِيحُ الأَبْصَارِ مِنَ الظُّلَمِ، يَبْلُغُ الْعَبْدُ بِالْعِلْمِ مَنَازِلَ الأَخْيَارِ، وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى، فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ،

(*Lienne'l-ilme hayâtü'l-kulûbi mine'l-cehli*) "Çünkü ilim, gönüllerin canlılığının sebebidir, gönüllerin can damarıdır, can kaynağıdır. Gönüller ilimle canlanır, ilim olmazsa ölür. İlim

olmayan gönül ölür. Adam ayakta gezer ama hayat yok, mânevî hayat yok. Hiç kıymeti olmaz. Cahillikten kurtulup gönüllerin hayat bulmasına sebep olur."

(*Ve mesàbîhu'l-ebsàri mine'z-zulmi*) "Karanlıklarda gözlerin nuru olur, karanlıkları gösterir."

(*Yeblüğu'l-abdü bi'l-ilmi menâzile'l-ahyâr*) "İlim sayesinde basit bir kul, en hayırlı insanlar mertebesine yükselir. (*Ve'd-derecâti'l-ulâ, fi'd-dünyâ ve'l-âhireh*) Hem dünyada hem ahirette en yüksek mertebeyi bulur."

اَلتَّفَكُّرُ فِيهِ تَعْدِلُ بِالصِّيَامِ، وَمُدَارَسَتُهُ تَعْدِلُ بِالْقِيَامِ، وَبِهِ تُوصَلُ

الْأَرْحَامُ، وَبِهِ يُعْرَفُ الْحَلَالُ مِنَ الْحَرَامِ،

(*Et-tefekkürü fîhi tu'delü bi's-sıyâm*) "İlim konusunda düşünmek, tefekkür etmek, 'Acaba şu ne mânâya geliyor?' diye düşünmek oruca bedeldir." Çünkü burada bir zorlanma oluyor.

(*Ve müdâresetühû ta'dilü bi'l-kıyâm*) "Karşılıklı olarak müzâkere edilmesi, öğretilmesi, öğrenilmesi, gece uyku uyumayıp sabahlara kadar ibadet etmeye bedeldir."

(*Ve bihî tûsalü'l-erhâm*) "Bununla sıla-i rahim yapılır."

(*Ve bihî yu'rafü'l-halâlü mine'l-harâm*) "Bununla neyin haram, neyin helâl olduğunun çizgisi anlaşılır. Haramlardan helâller ayrılabilir."

وَهُوَ إِمَامُ الْعَمَلِ، وَالْعَمَلُ تَابِعُهُ، يُلْهَمُهُ السُّعَدَاءُ، وَيُحْرَمُهُ الْأَشْقِيَاءُ

(حل. بر. عن معاذ)

(*Ve hüve imâmü'l-amel*) "İlim icraatın imamıdır. Yani icraat ilme tabidir. İmam ilimdir, icraat onun arkasından gelir."

(*Ve'l-amelü tâbiuhû*) "Amel de ilme tâbîdir."

(*Yülhemühü's-süadâü*) "Bu ilmi Allah, bahtiyar kullarına,

dünya ve ahiretin saîd kullarına, mutlu kullarına ihsan eder."

(*Ve yuhramühü'l-eşkıyâü*) "Şakî kullar, cehennemlik kullar bundan mahrum kalır."

Bu kadar cümleden, bu kadar medihten, ilmin ne kadar yüksek, ne kadar kıymetli bir vasıf olduğunu anlıyoruz. İslâm dini ilme, hiçbir dinin, hiçbir inanç sisteminin, hiçbir felsefe sisteminin vermediği önemi vermiştir.

f. İlmin Sonuçları

Böyle olmuş da ne olmuş? Çölün okuma yazma bilmeyen bedevisi üç kıtaya hakim imparatorluk kurmuştur, hem de yarım asır içinde…

Peygamberimiz SAS 632'de ölüyor, arkasından Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz iki yıl halifelik yapıyor. 634'ten sonra başa geçen Hz. Ömer'in döneminde İslâm orduları İran'ı deviriyorlar, Adana'ya geliyorlar, Kafkasya'ya çıkıyorlar, Mısır'ı fethediyorlar, Afrika'ya ilerliyorlar, Ortaasya'ya gidiyorlar. Bu kadar kısa bir zamanda...

Ama Peygamber SAS Efendimiz Medine'de ilk defa peygamberlik görevini yapmaya başladığı zamanlarda, çarşıda pazarda okuma yazma bilenlerin sayısı yirmiden azdı. Bu kadar azdı.

Veda Haccı'nda yüz bin kadar sahabinin toplandığını biliyoruz. Gerçek miktarının tamamını ancak Allah bilir. Ama başlangıçta okuma yazma bilenlerin sayısı yirmiden az. Eline kâğıt geçse tersini düzünü bilemiyor. Hani bizde "Elifi görse mertek sanır." deniliyor ya, onlar da bir şeyden haberi olmayan insanlar. Peygamber Efendimiz, herkesin okuma yazma, ilim irfan öğrenmesini teşvik ettiği gibi, hanımlarını da teşvik ediyor.

Peygamber SAS Efendimizin mescidinde, önde erkekler, arkada çocuklar, en arkada da kadınlar namaz kılarlardı. Kadınlar, sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı namazlarının hepsine gelirlerdi. Tesettüre riayet etmek kaydıyla, şartlarına uyma esasını hiç çiğnemeden hepsi ilim öğrenmeye rağbet ederlerdi,

sorarlardı. Bu yüzden Peygamber SAS Efendimizin zevcelerinden Aişe Anamız, sahabe-i kiramın en âlimleri arasına girdi.

Raviler yemin ederek diyorlar ki:

"—Aişe Anamız, daha genç bir kızdı. Vallahi nice yaşlı sahabinin ona gelip ilmi mesele sorduğunu gözlerimizle gördük."

Hem de o kadar güzel, o kadar ince meseleleri biliyor ki. Mesela bugün değme insanın içinden çıkamadığı, mirasın taksimi, bölünmesi meseleleri. Paydalar, paylar, taksimler, üçte birler, yedide birler… Bunların ince hesapları. Arap, o zaman hesap bilmiyor, okuma yazma bilmiyor. Aişe Anamız ise ilm-i feraizi bilirmiş.

Kız kardeşinin çocuğu Urve Rh.A. soruyor:

"—Teyzeciğim, canım sana kurban olsun. Tefsiri biliyorsun, şaşmıyorum. Hadis ilmini biliyorsun, şaşmıyorum. Fıkıh ilmini biliyorsun, şaşmıyorum. Şiir ilmini biliyorsun, şaşmıyorum. 'Rasûlüllah'ın zevcesi, Hz. Ebû Bekir'in de kızı' diyorum. Ama şu tıbbı nereden öğrendin?"

O da diyor ki:

"—Ey Urvecik! Peygamber SAS Efendimiz'in son hastalığında heyetler halinde Arap ve Acem doktorlar gelirdi. Onların önerdiği farklı tedavi usullerini Peygamber Efendimiz'e uygularken bu bilgim gelişti."

Hz. Aişe Anamız, tıbbı da çok iyi bilirmiş.

g. İslâm'ın İlme Verdiği Değer

İslâm, insan hayatında, insan toplumunda, insanlık tarihinde nasıl bir değişiklik meydana getirdi ve bu değişikliğin ana faktörü ve sebebi ne?

Görüyorsunuz, ilmin ve âlimin methi efsane gibi. Efendimiz SAS o kadar büyük kelimelerle methediyor. Efendimiz SAS'in sözlerini size naklettim. Bu sözlere rağmen niye hala cahil kalıyoruz? Niye Ümmet-i Muhammed cahil kalmış. Niye ön sırada değiller. Niye ilme çalışmıyorlar. Niye Kur'an-ı Kerim'in

okumasını da, manasını da bilmiyorlar, hadis bilmiyorlar, kelam bilmiyorlar, hiçbir şeyden haberleri yok? Niye İslâm'ın ana prensiplerini öğrenmiş, sapasağlam bir İslâm toplumu meydana gelmiyor? İlim olmadığından dolayı.

İmam Gazali, kırk fasiküllük bir kitabı olan *İhyâu Ulûmi'd-dîn* isimli eserine "Kitabu'1-ilm" ile başlıyor. İmam Gazali'nin İhya'sı kırk küçük kitaptan meydana gelmiştir. Küçük kitap dedim ise de, onların her biri bugün bizim Tasavvufi Ahlâk kitabı gibi birer tane kitap. İlk önce ilmin ve âlimin faziletini anlatıyor.

Ben İlahiyat Fakültesi'nde hoca iken bana sordular:

"—Talebelerden istediğimiz verimi alamıyoruz. İlahiyat Fakültesi'ne geliyorlar, okuyorlar, mezun oluyorlar ama istediğimiz verimi alamıyoruz. Hepsi istediğimiz canlılıkta bir iman kuvvetiyle çıkmıyor. İmam-Hatip talebeleri için de aynı şey söyleniyor, namaz kılmaktan kaytarıyor, cumaya gelmekten kaçıyor vs. Niye?"

Ben onlara dedim ki:

"—Fakülte'ye geldiğinde öğrenciye ilk önce İmam Gazali'nin *İhyâu Ulûmi'd-dîn* isimli eserini okutmak lâzım! İlmin ne kadar sevaplı olduğunu, ne kadar ciddi olduğunu, Allah'ın ilme ne kadar mertebe verdiğini, ilmin insanı ve insan toplumunu ne kadar mutlu ettiğini ilk önce orada görmeli ve işin ciddiyetini anlamalı öğrenci... Ondan sonra, buna göre aşk ve şevk içinde çalışır."

Geceleri uyumamışlar, yüzlerce cilt eser yazmışlar, bunları bize bırakmışlar. İmam Süyûti'nin o kadar kısa bir hayatı var ki... Ama beş yüz küsur eser yazmış adam, bu kısacık ömründe.

İmam Gazali çok uzun bir ömür mü sürmüş? Hayır. Hayret edilecek şey, elli küsur yaşına kadar yaşamış ama muazzam eserler vermiş. Avrupalılar onun eserlerini okuyorlar.

Felsefeyi, filozofları yerin dibine batıracak kadar iyi biliyor, kusurlarını ortaya seriyor, tenkidini yapıyor. Bugün Avrupalılar, filozofların kusurlu olduğu noktaları tesbit edebilmek için İmam Gazali'nin eserlerini tercüme etmişler, onu okuyorlar. Ama biz

daha tanımıyoruz İmam Gazali'yi, birçok eseri Türkçe'ye tercüme edilmemiş.

Amerikalı bir profesör (belki Kanadalı bir yazar da olabilir) diyor ki:

"—İslâm alemi, tarih boyunca ilmi sahada büyük dahiler yetiştirmiş, bunları okuyun. Düz insan değil, olağanüstü meziyetleri olan insanlar yetiştirmiş. Ben de şu anda İspanya İslâm alemine dahil iken orada yetişmiş büyük âlimlerden biri olan İmam Şâtıbi'yi okuyorum. Okuyor ve istifade ediyorum."

İmam ne demek? Önder demek. Yukarıda ifade ettiğim gibi, cami imamı manasına gelmiyor. Bizim, kimin büyük, kimin küçük olduğundan haberimiz yok. Adam, filanca artistleri biliyor, Brezilya futbol takımının on birini tıkır tıkır sayıyor, olimpiyatlarda kimin kime kaç tane gol attığını biliyor, ama İslâm aleminin yetiştirdiği dahilerden haberi yok.

İşte bunun için, ikinci ders olarak ben size ilmin önemini anlatıyorum.

Birinci dersimizde ahiretin önemini anlatmıştım. Ahirette yanmayın, dünyanızı boş yere geçirmeyin. Melekü'1-mevt (Ölüm meleği) yakanıza yapıştığı zaman:

"—Aman biraz daha müsaade et, ben biraz daha yaşayayım da bundan sonraki hayatımda Allah'ın istediği gibi bir kul olayım" demenin bir fayda vermeyeceğini biliyorsunuz. Öyleyse hayatınızı şimdiden tanzim edin, ahirete göre hazırlanın.

Bütün bunları geçen ders size anlattıktan sonra bugün iki hadis-i şerif okudum. Diyorum ki:

Aman ilmin kıymetini bilin. Allah'ın âlime verdiği değeri görün. İlmin sevabını, ilim yolunda ders ve müzakerenin, çalışmanın, koşuşmanın ne kadar üstün olduğunu anlayın ve bunun için çalışın. Şu cahillikten bütün müslümanlar olarak kurtulalım. Şevk ile yeniden bir hamle yapalım. Statiklikten kurtulalım ve önümüze on senelik bir hazırlanma devresi koyalım. Ama bu on senenin sonunda artık İslâm alemi yeniden büyük

alimlerini vermeye başlasın. Yâni, şu anda High School'a giden çocuklarımız, bu sürenin sonunda birer âlim olarak ortaya çıksın. Size on sene müsaade. Siz yaşlandınız, saçınız-sakalınız ağardı, ama hiç olmazsa çocuklarınızı böyle yetiştirin ve şu cahillikten kurtulalım.

Eğer İslâm Alemi kurtulacaksa, kendi yoluna bağlı, İslâm'ı seven âlim insanların önderliğinde kurtulacak. Onlar yol gösterecek, ötekiler ise onlara destek olacaklar. Ve müslümanlar ilerleyecek, yükselecek, kurtulacak. Kendisi kurtulacak, insanlığı da kurtaracak.

Müslümanlar, insanlığı istismardan kurtaracak, çarpışmaktan kurtaracak, birbirlerini boğazlamaktan, öldürmekten kurtaracak.

h. Alimin Fazîleti

Bir hadis-i şerif daha zikredelim. Bu hadisi, büyük hadis âlimlerinden İmam Tirmizi rivayet etmiş ve "hasen hadistir" demiş. Ebu Ümame'nin rivayet ettiğine göre Peygamber SAS

Efendimiz buyuruyor ki:[118]

فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ ، كَفَضْلِي عَلَى أَدْنَاكُمْ . إِنَّ اللهَ وَمَلاَئِكَتَهُ ، وَأَهْلَ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرَضِينَ ، حَتَّى النَّمْلَةَ فِي جُحْرِهَا ، وَحَتَّى الْحُوتَ لَيُصَلُّونَ عَلٰى مُعَلِّمِ النَّاسِ الْخَيْرَ (ت. طب. عن أبي أمامة)

RE. 323/1 (*Fadlü'l-àlimi ale'l-àbidi, kefadlî alâ ednâküm. İnna'llàhe ve melâiketehû, ve ehle's-semâvâti ve'l-aradîne, hatte'n-nemlete fî cuhrihâ, ve hatte'l-hûte leyusallûne alâ muallimi'n-nâsi'l-hayr.*)

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyorlar ki:

(*Fadlü'l-àlimi ale'l-àbid kefadlî alâ ednâküm*) "Âlimin âbide olan üstünlüğü, bir peygamber olarak benim sizin içinizden en aşağı mertebede olan bir insana olan üstünlüğüm gibidir."

Âlim, bilgin kimse demek, âbid ise ibadet eden kimse demektir. Yani adam, camiye giriyor, sabahtan öğleye, öğleden akşama, akşamdan sabaha kadar namaz kılıyor, tesbih çekiyor, Kur'an okuyor. Yani ibadetle meşgul oluyor.

Sevap kazanıyor mu? Elbette kazanıyor. Sevgili bir kul mu? Elbette sevgili bir kul.

Ama âlim ne yapıyor? Alim de, kitabını açmış, okuyor, yazıyor, mütalaa ediyor. O da bu işle meşgul oluyor.

Hangisi üstün? Alim üstün.

Ne kadar? Peygamber SAS Efendimiz, ümmetin sıradan bir insanından ne kadar üstün ise, âlim de âbide göre o kadar üstün.

---

118 Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.50, no:2685; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.100, no:289; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.233, no:7911-7912; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.98, no:1243; İbn-i Hacer, *Ravdatü'l-Muhaddisîn*, c.VIII, s.269, no:3440; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan.

Hàris, *Müsned*, c.I, s.55, no:38; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.145, no:28740; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.86, no:1828; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.442, no:14687.

Mertebeleri bu kadar farklıdır işte. Bu yüzden ilim öğreneceğiz.

Peygamber SAS Efendimiz, böyle buyurduktan sonra devam etmiş:

(*İnna'llàhe ve melâiketehû*) "Hiç şüphe yok ki Allah-u Teàlâ Hazretleri ve onun melekleri, (*ve ehle's-semâvâti ve'l-aradî*n) gökte ve yerde bulunan bütün varlıklar, (*hatte'n-nemlete fî cührihâ*) o kadar ki yuvasındaki karıncalar, (*ve hatte'l-hûte*) denizdeki balıklar, (*leyusallûne alâ muallimi'n-nâsi'l-hayr*) insanlara, hakkı, dini, imanı, hayrı, irfanı öğreten kimselere dua ederler."

Allah, melekleri, yerlerin ve göklerin ehli, bildiğimiz bilmediğimiz, gördüğümüz görmediğimiz, tanımamız mümkün olmayan, sayamayacağımız bütün varlıklar, o kadar ki yuvasındaki karıncalar, denizdeki balıklar bile, insanlara hayrı öğreten kimselere dua ederler, onların hayrını murad ederler. Böyle bildiriliyor.

i. Bir İnsan Kazanmak

Bakın, Allah kendilerinden razı olsun, kendilerine Cemaat-i Tebliğ denen kardeşlerimiz de İslâm'ı yaymak için buralara kadar geliyorlar. Onların da sizin gibi mesleği var; kimisi tüccar, kimisi esnaf, kimisi şoför... İşlerini bırakmış, Avustralya'ya gelmişler, hizmet yapmak istiyorlar. Gerçi ilkönce buraya gelmekle biraz kolayına kaçıyorlar, çünkü siz zaten müslümansınız.

Diyorlar ki:

"—Biz size misafir olduk. Biz muhacir gibiyiz, siz de Ensar gibi olun. Yani Medine'nin Ensar'ı Muhacirleri nasıl desteklediyse, siz de bizi öyle destekleyin! Burada biraz faaliyet yapalım, sevap kazanalım!"

Güzel bir durum, ben beğeniyorum.

"—İslâm bu şekilde yayılmış." diyerek terk-i diyar ediyor ve buralara kadar geliyorlar. İlk bakışta, zaten doğru yolda olan siz müslümanların yanına gelmiş oluyorlar ama, o kardeşlerimiz sizin yapmadığınız bir şeyi yapıyorlar, müslümanların olmadığı

diyarlara da gidiyorlar. Rusya'ya, Eskimoların arasına, Kanada'ya Afrika'ya, Japonya'ya da gidiyorlar. Ama mütevazi bir şekilde gidiyorlar, lüks otellerde yaşamıyorlar. Mesela buraya gelen kardeşlerimiz mescidde yatmışlar. Akşamları buranın havası biraz sert olduğu için soğuk almışlar, sabahleyin namaz kılarken hepsi öksürüyordu.

Bu kardeşlerimiz, gittikleri yerden yardım koparıncaya kadar ayrılmıyorlar. Biraz yapışkanlar mâşâallah. "Aman bize destek ol, kılavuz ol, arabası olan yok mu, hadi bir yere gidelim!" diye çabalıyorlar.

Bir kişiyi kazansalar ne olur, biliyor musunuz?

O kişinin ömrü boyunca işleyeceği bütün sevaplar, onu kazanan kimseye de yazılır, ama ötekinin sevabından bir şey eksilmeden.

Muhterem kardeşlerim, bu yüzden ben sizin de aynı sevapları kazanmanızı istiyorum. Gidin akrabanıza yapışın! Siz de yapışkan olun biraz. Yakasına yapışın, yanağından öpün!

O kardeşlerimizden birisi bana, namazdan önce biraz konuşmak istediğini söyledi. Ben de Mehmet Ali Hoca'ya onun konuşmak istediğini söyledim. Mehmet Ali Hoca "Hocamız çıkıp konuşma yapacak" dedi. Ben konuşmamdan vazgeçebilirdim. Çünkü onlar bizim kardeşlerimiz, onları teşvik etmek lazım. Böyle güzel bir işe girişmişler, siz de katılın. "Şimdi bizim dersimiz var" deyince adamcağız, "madem öyle, peki" diyerek Mehmet Ali Hoca'nın alnını, yanağını, gözünü öptü. Yani onun gönlünü almaya çalışıyor, "dersinize mani olmak istemiyoruz" demek istiyor, kızmasın, yumuşasın diye onu öpüyor.

Niye bu gayreti gösteriyor?

Bir insanı doğru yola çektiği zaman, onun ömür boyu kazanacağı sevaptan kendi defterine de yazılacak. Allah uzun ömür versin, bu ihtiyar adam ölecek, ama Avustralya'dan genç birisinin müslüman olmasına vesile olmuşsa, o yaşadıkça, namaz kıldıkça, oruç tuttukça, İslâm'ı yaşadıkça, bunun kabrine nur yağacak, sevap yağacak.

Evvelki gelişlerimde burada battaniyeye sarılmış, uzun boylu, kına sakallı, mavi gözlü, babayiğit, sarışın bir arkadaş gördüm. Arapça olarak ismini sordum.

"—Ekrem" dedi.

"—Hangi ülkedensin?" dedim.

"—Avustralyalıyım, İngiliz asıllıyım!" dedi.

Daha önce ismi Mark imiş. Müslüman olmuş, Ekrem adını almış. Bugün onu sordum, "Pakistan'da, ya da oralarda bir yerde…" dediler.

O müslüman oldu. Onun müslüman olmasına kim vesile olduysa, o çalıştıkça, oralarda gezindikçe sevap kazanıyor. Tesiri de oluyor. Türkiye'ye gelse, ben de onu bizim camide konuştururum.

Niye?

"—Bakın, Avustralya'da müslüman olmuş kardeşiniz buraya gelmiş, utanın, siz olduğunuz yerde bir şey yapmıyorsunuz!" demeye getiririm. Tabii onun sözünün tesiri olur.

Muhterem kardeşlerim,

Eğer Allah'ın indinde sevgili kul olmak istiyorsak, dinimizin gelişmesini ve yükselmesini istiyorsak, dünya ve ahiretin bütün hayırlarına ermek istiyorsak, ilim öğreneceğiz ve öğreteceğiz. Dinimizi, ilmimizi, irfanımızı, mânevî, ilâhî hakikatleri öğreneceğiz. Ondan sonra da bu öğrendiklerimizi başkalarına öğretmeye gayret edeceğiz. Yol varsa budur. En kârlı, en sevaplı yol, en büyük ticaret budur. Bunu yaparsak, inşâallah, İslâm kısa zamanda gelişme gösterir.

"—Biz Amerika'ya ilk gittiğimiz zaman 15 kişiydik. İki grup oldu, bir kısmımız o tarafa, bir kısmımız bu tarafa gitti. Şimdi Amerika'da çalışan bir sürü grup var. Rusya'ya gittik. Rusya'dan bize beş kişilik bir ilim heyeti geldi, arkalarında yüz kişinin olduğunu, onların da yakında geleceğini söylediler." diyor.

Bakın, Allah çalışmayı karşılıksız bırakmıyor, arkasından bir sonuç geliyor. Siz de Allah'ın dinine yardımcı olun! Siz de Allah'ın

yolunda çalışın! Ama ilim öğrenmek ve başkalarına da öğretmek için gayret sarf ederek, seyahat ederek çalışın! Uzağa gidemezseniz çoluğunuza çocuğunuza öğretin! Çocuğunuz elden kaçmasın yeter…

Bizim arkadaşlarımız şimdi:

"—Başkalarına öğretmekten vazgeçtik, çocuğumuz elden kaçmasın yeter!" diyorlar.

Askerdeyken kıra gitmiştik. Arkadaş bir balık tuttu, toprağın üstüne attı. Balık topraklandı. Elime aldım, suyun içinde toprağını yıkayayım, silkeleyeyim derken kocaman balık "fırt" diye kaçtı gitti. Mahcup oldum. Adam zahmetle tuttu, ben toprağını yıkayayım derken elimden kaçırdım balığı…

Çocuk da, balık gibi elden kaçıyor, yağ gibi kayıp gidiyor aradan. Onun için, çocuğunuza sahip olun, arkadaşınıza sahip olun, öteki müslüman kardeşlerinize sahip olun! Başka insanları doğru yola çekmeye çalışın! Ama bütün bunları ilim öğrenerek yapın. En yüksek yol budur. İlimde ilerleyelim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri tevfîkini refîk eylesin… Cümlenizi ve cümlemizi sàlih ameller işlemeye muvaffak eylesin… Dinine en güzel tarzda hizmet etmeyi nasip eylesin…

İnsanların bozulduğu, şaşırdığı, sapıttığı şu asırda, Peygamber SAS Efendimiz'in yolunda yürümeyi, böylece yüzlerce şehid sevabı kazanmayı nasip eylesin... Sünnetini ihya etmeyi, ümmetine faydalı olmayı nasib eylesin…

Huzur-u Rabbi'l-izzet'e yüzü ak, alnı açık, sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmayı, cennetiyle, cemaliyle müşerref olmayı ihsan eylesin...

Bi-hürmeti esmâihi'l-hüsnâ, ve habîbihi'l-müctebâ, ve bi-hürmeti esrarı sûreti'l-fâtihah!

12. 12. 1990 - Melbourne

30. EMR-İ MA'RUF VE NEHY-İ MÜNKER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden, kesîran, tayyiben, mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve üsvetüne'l-haseneti ve tâci ruûsinâ ve tabîb-i kulûbinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerine olsun…
Rabbimiz, cümlenizi, sevdiklerinizle beraber dünya ve ahiret saadetine nail eylesin. Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin.
Allah nasip ederse, Kur'an-ı Kerim'in bazı ayetlerinden ve Peygamber SAS Efendimizin hadis-i şeriflerinden bahsederek, konuşma serimin üçüncüsünü yapacağım.
Buna geçmeden önce, Peygamber SAS Efendimizin ruhu pâkine, âline ve ashabına, etbaına ve bilhassa Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri ve Peygamber SAS Efendimizin varisleri olan, verese-i Nebi, ulemâ-i muhakkikin, mürşidîn-i kâmilin ve mükemmilîn ve meşâyıh-ı vâsılîn Efendilerimizin ruhlarına; ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerimizin, yakınlarımızın, ecdadımızın ruhlarına hediye olmak üzere bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım.
……………………

Burada kaldığımız sayılı günler içinde size, dinimizin çok önemli esaslarını, ana prensiplerini, hayatımızı onlara göre ayarlamamız gereken temel tavsiyelerini önem sırasına göre tertip ederek anlatmayı düşündüğümü daha önce söylemiştim.
En önemli iş, dünya hayatının fâniliğini ve ahiretin bâkîliğini bilmek, ahiret için çalışmayı esas almak, Allah'ın rızası ve cenneti kazanmak üzere çalışmaktır. Dünya menfaati elden gitse de,

dünyevi birtakım sıkıntılara uğrayıp bazı masrafları yapmak durumuna düşsek bile, yine de ahireti, Allah'ın rızasının olduğu tarafı tercih etmemiz gerektiğini, ahirete imanın en başta geldiğini, bizi öteki insanlardan ayıran temel zihniyetin ve esaslı farkın buradan başladığını belirtmiştim.

İkinci günkü konuşmamda ise, Allah'a sevgili bir kul olmak için, onun neleri sevdiğini, neleri sevmediğini bilmek, ilim ve irfanla meşgul olmak gerektiğini, aksi halde şaşırabileceğimizi, doğru yolu bulmak için ilmin çok önemli olduğunu, dinimizin ilme ve alime, öğrenciye ve öğretmene çok büyük sevaplar vadettiğini anlatmıştım. Peygamberlerin de insanlara ilâhî ve mânevî gerçekleri bildirmek için gönderildiğini, bizim de ilk işimizin cahillikten kurtulup Allah'ın yolunu öğrenmek olduğunu belirtmiştim.

Şimdi gelelim üçüncü esasa:

a. İlim Uygulanmak İçindir

İnsan bir şeyi ne için bilir? Koleksiyon yapmak için mi? İnsan, kütüphanenin rafları boş kalmasın diye mi kitap alır? Başkalarına ne kadar bilgili olduğunu göstermek için mi tahsil görür?

Hayır! İlim, uygulanıp istifade edilmek içindir. Başkalarına anlatmak, onlara da faydalı olmak, onları da doğru yola çekmek, kurtarmak içindir. Onun için bildiklerimizi, yakınlarımıza, çevremize anlatmak çok önemli bir esas ve kaide oluyor.

Allah'ın yolunu bilen insanların az olduğunu, bilmeyenlerin büyük bir ekseriyet teşkil ettiğini, müslümanların arasında da cahilliğin yaygınlaştığı bir devirde bilen insanların suskun kalmaması, gayretli, çalışkan ve enerjik olması gerektiğini vurgulamak istiyorum.

İlk önce bu husustaki ayet-i kerimelerden başlayalım. Rabbimiz buyuruyor ki:

كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ

الْمُنكَرِ وتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ (آل عمران: ١١٠)

(*Küntüm hayra ümmetin uhricet li'n-nâs*) "Siz tüm insanlar için bir örnek olarak ortaya konulmuş, çıkartılmış en hayırlı ümmetsiniz. (*Te'mürûne bi'l-ma'rûfi ve tenhevne ani'l-münker*) Siz, en hayırlı ümmet olmanın vasfı olarak emr-i maruf yaparsınız, nehy-i münker edersiniz. (*Ve tü'minûne bi'llâhi*) Allah'a çok sağlam bir şekilde iman edip inanmış insanlar olarak hayat sürersiniz." (Âl-i İmran, 3/110)

Bu ayet-i kerimede, en önemli vasıf olarak emr-i ma'ruf, nehy-i münker zikrediliyor. Ma'ruf nedir?

Kur'an-ı Kerim'de geçen bu kelime, örf veya ma'ruf olarak bizim lisanımıza da geçmiştir. Ancak, bizim Türkçe'de kullanıldığından biraz farklı bir anlamı vardır. Türkçe'de "Bu adam ma'ruftur" denilince meşhur ve bilinen bir adam mânâsına

geliyor. Fakat burada, şeriatin doğru gördüğü, aklın beğendiği, ilmin, imanın gereği olan şeye *ma'ruf* denir. Şeriatın, dinin, Kur'an'ın, aklın, mantığın doğru görmediği şeye de *münker* denir. Ma'ruf aklın ve şeriatın doğru gördüğü, münker ise aklın ve şeriatın yanlış gördüğü, beğenmediği şeydir.

Demek ki, müminin vasfı, aklın ve şeriatın doğru gördüğü şeyi emretmek, yaptırmak, tavsiye etmek, onun üstüne düşmek, onu yaymaya ve öğretmeye çalışmak; aklın ve şeriatın doğru görmediği şeyleri de nehyetmek, yâni "Yapmayın!" demek, yaptırmamak, engellemek, mâni olmaktır. Gücü yeterse, fiilen, eliyle müdahale ederek durdurmak; gücü yetmezse, tavsiye etmek, söylemek; ona da gücü yetmezse, içinden:

"—Şunların bu yaptıkları doğru değil, bir şey de diyemiyorum, Allah beni affetsin! Ama ben onlar gibi değilim. Yâ Rabbi, beni onlardan sayma!" diye buğz etmek. Ana esaslardan birisi bu.

Bir başka ayet-i kerimede Allah-u Teàlâ şöyle buyuruyor:

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ

عَنِ الْمُنْكَرِ ، وَأُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (آل عمران:١٠٤)

(*Veltekün minküm ümmetün yed'ûne ile'l-hayri ve ye'mürûne bi'l-ma'rûfi ve yenhevne ani'l-münkeri*) "Sizden, hayra çağıran, iyiliği emredip kötülükten men eden bir topluluk bulunsun! (*Ve ülâike hümü'l-müflihûn*) İşte onlar kurtuluşa erenlerdir." (Âl-i İmran, 3/104)

Ey müminler, siz kalabalık bir ümmetsiniz! İçinizden öyle bir grup ayırın, oluşturun ki, onlar insanları hayra davet etmekle meşgul olsunlar. Onların vazifeleri bu olsun. Onlar full time insanlara dini öğretmek, onları hayra çağırmakla meşgul olsunlar. Ma'rufu emretsinler, yani aklın ve şeriatın uygun gördüğü şeyleri yaptırmak için çalışsınlar. Aklın ve şeriatın beğenmediği şeyleri de yaptırmamak için çalışsınlar. İşte böyle yapan insanlar, böyle

yapabilirlerse felâh bulanlar onlar olacak. Yani ahiret saadetine eren, kurtulan, felâha eren insanlar bunlar olacak.

Ayette geçen (*ve'ltekün minküm*) ifadesinden anlaşılan, bir mânâya göre, "Sizin içinizden bir grup bu vazifeyi yapsın!" demektir. Alimlerden bazılarının beyanına göre ise bu ifadede, "Sizin tümünüzden böyle yapan bir grup yeryüzünde olsun, sizin hepiniz bu işi yapsın!" anlamı vardır.

Burada *min* kelimesine verilen her iki mânâ da Arapça'da mevcuttur. Yâni bir mânâya göre, "İçinizden bir grup din görevlisi olsun; hayrı emretsin, münkeri nehyetsin, hayırların yaptırılmasına çalışsın!" demek olabilir.

Diğer bir mânâya göre ise mana şudur:

"—Öyle küçük bir grup ne demek? Tek tek, birey olarak her biriniz bu insanlığı doğru yola çekmek için bu işi fiilen yapsın!"

Bazı âlimler ayetin bu mânâya geldiğini söylüyorlar. Bu durumda hiçbirimiz bu işin dışında kalmıyoruz, hepimiz bu işi yapacağız. Belki bu mânâ daha doğru. Çünkü gücünün yettiğince herkesin bu işi yapması lazım! Yani, "Sizden bir grup yapsın, biz kenarda duralım!" gibi bir mantık yok İslâm'da...

Hani peygamberleri:

"—Haydi gelin, cihad edelim, kâfirleri şu ülkeden def edelim!" dediği zaman, Mûsa AS'ın kavmi:

فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلاَ إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ (المائدة:٢٤)

(*Fe'zheb ente ve rabbeke fekàtilâ*) "Sen Rabbinle beraber git, onlarla çarpış! Bu kâfirleri oradan çıkar. (İnnâ hâhünâ kàidûn) Biz burada bekliyoruz." (Maide: 5/24) demişler.

Böyle olmaz. Müminin ahlâkı bu değildir. Herkes yapacak. Bu herkesin görevi olduğundan dolayı, ayetten çıkan mana "sizin topunuzdan böyle numune bir ümmet ortaya konulmuş, hepiniz böyle yapan insanlar olun!" şeklinde olabilir.

İlk olarak okuduğumuz ayet-i kerime de bu mânâyı takviye ediyor. Çünkü:

كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ (آل عمران: ١١٠)

(*Küntüm hayra ümmetin uhricet li'n-nâs*) "Siz dünyadaki bütün insanlar için bir örnek olarak ortaya konulmuş, çıkartılmış en hayırlı ümmetsiniz. (*Te'mürûne bi'l-ma'rûfi ve tenhevne ani'l-münker*) Siz, en hayırlı ümmet olmanın vasfı olarak emr-i maruf yaparsınız, nehy-i münker edersiniz. (*Ve tü'minûne bi'llâhi*) Allah'a çok sağlam bir şekilde iman edip inanmış insanlar olarak hayat sürersiniz." (Âl-i İmran, 3/110)

Ayette böyle bildirildiği için, diğer ayetteki *min* kelimesinin de bu mânâya alınması daha uygundur. Ama bu mânâya aldığımız zaman, hepimizin şu şuura varması gerekiyor:

"—Mehmet Ali Hoca, Es'ad Hoca kalksın, din için çalışsın; biz oturalım!" demek yok.

Hepiniz çalışacaksınız.

"—Pekiyi, ben nerede çalışacağım?"

Cemaat-ı Tebliğ'deki kardeşlerimiz gibi, siz de lokantacı, esnaf, şoför, tüccar, memur, müdür olarak diyar diyar gideceksiniz. Ya da, çevreniz ne ise, yapabildiğiniz kadar yapacaksınız bunları... Karınıza, dayınıza, yeğeninize, komşunuza söyleyeceksiniz. Bu vazifeyi yapmış olmanın sevabını alacaksınız, yapmamış olmanın vebalinden sıyrılmış ve kurtulmuş olacaksınız. Ağzınız suskun durmayacak ve lakayt kalmayacaksınız.

b. Emr-i Ma'ruf'un Terk Edilmesi

Şimdi bir hadis-i şerif nakletmek istiyorum size... Hanefi mezhebinin imamına çok müessir olmuş olan, sahabe-i kiramdan Abdullah ibn-i Mes'ud RA'ın rivayet ettiği bir hadis-i şerifte

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[119]

إنَّ أوَّلَ مَا دَخَلَ النَّقْصُ عَلَى بَنِي إسْرَائِيلَ ، أنَّهُ كَانَ الرَّجُلُ يَلْقَى الرَّجُلَ ، فَيَقُولُ: يَا هَذَا ، اتَّقِ اللهَ ودَعْ مَا تَصْنَعُ ، فَإنَّهُ لاَ يَحِلُّ لَكَ ! ثُمَّ يَلْقَاهُ مِنَ الغَدِ وَهُوَ عَلَى حَالِهِ ، فَلا يَمْنَعُهُ ذَلِكَ ، أَنْ يَكُونَ أَكِيلَهُ وَشَرِيبَهُ وَقَعِيدَهُ ، فَلَمَّا فَعَلُوا ذَلِكَ ضَرَبَ اللهُ قُلُوبَ بَعْضِهِمْ بِبَعْضٍ ثُمَّ قَالَ: (لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ. كَانُوا لاَ يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ. تَرَى كَثِيراً مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ ، أَنْ سَخِطَ اللهُ عَلَيْهِمْ وَ فِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ . وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَ النَّبِيِّ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ ، مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ ، وَلَكِنَّ كَثِيراً مِنْهُمْ فَاسِقُونَ) (المائدة:٧٨-٨١) ثُمَّ قَالَ: كَلاَّ ، وَاللهِ لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ، وَ لَتَنْهَوُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ ، وَ لَتَأْخُذُنَّ عَلَى يَدِ الظَّالِمِ ، وَ لَتَأْطِرُنَّهُ عَلَى الْحَقِّ أَطْرًا ، وَ لَتَقْصُرُنَّهُ عَلَى الْحَقِّ قَصْراً ، أَوْ

---

119 Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XI, s.412, no:3774; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.93, no:19983; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.67, no:5527; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.441, no:7647.

لَيَضْرِبَنَّ اللهُ بِقُلُوبِ بَعْضِكُمْ عَلٰى بَعْضٍ ، ثُمَّ لَيَلْعَنَنَّكُمْ كَمَا لَعَنَهُمْ

(د. ت. حديث حسن عن ابن مسعود)

Beni İsrail'e, İsrailoğulları'na, yani Yahudi ümmetine ilk giren noksanlık, dinlerine giren ilk zaaf, ilk bozulma nasıl başladı?

Onların başına bir hak peygamber geçmişti. Mûsâ AS, Allah'ın kendisine vahyettiği sevgili bir peygamberiydi. Onun etrafındaki ümmet hak bir ümmet, indirilen Tevrat da hak bir kitaptı. Sonra bozuldular. Bunlar bozulunca, Allah İsâ AS'ı gönderdi. Onun ümmetinden sonra da Peygamber SAS Efendimiz'i gönderdi.

Peygamberimiz, Allah'ın bildirmesiyle, gözünden perdenin kaldırılmasıyla, Cebrail'in vahiy getirmesiyle eski devirleri biliyor. Eskiden olanları, Allah kalbine ilham ettiği için biliyor.

Efendimiz SAS bu hadis-i şerifinde, ilk bozulma, ilk noksanlaşma, dindeki ilk zaafın nasıl başladığını bildiriyor, anlatıyor. Nasıl başlamış?

إِنَّ أَوَّلَ مَا دَخَلَ النَّقْصُ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ: أَنَّهُ كَانَ الرَّجُلُ يَلْقَى الرَّجُلَ ، فَيَقُولُ: يَا هَذَا ، اتَّقِ اللهَ وَدَعْ مَا تَصْنَعُ ، فَإِنَّهُ لاَ يَحِلُّ لَكَ !

(*İnne evvele mâ dehale'n-naksu alâ benî isrâile*) Beni İsrail'e, İsrailoğullarına ilk giren noksanlık, ilk zaaf şöyle başladı:

(*Ennehû kâne'r-racülü yelka'r-racüle*) "Adam, günah işleyen başka bir adama rastlardı. Hırsızlık mı yapıyor, zina mı ediyor, arsızlık mı, yüzsüzlük mü, edepsizlik mi yapıyor? Her neyse... (*Feyekùlü*) Ve derdi ki: (*İttekı'llàhe ve da' mâ tesna'*) 'Allah'tan kork ve bu günahı işleme! Bu kötü işi bırak, yapma bunu! (*Feinnehû lâ yahillü leke*) Çünkü su senin yaptığın şey sana helâl değil'."

Böyle nasihat ederdi. Sonra ne olurdu?

ثُمَّ يَلْقَاهُ مِنَ الْغَدِ وَهُوَ عَلَى حَالِهِ، فَلاَ يَمْنَعُهُ ذٰلِكَ، أَنْ يَكُونَ أَكِيلَهُ وَشَرِيبَهُ وَقَعِيدَهُ،

(*Sümme yelkàhu mine'l-gadi*) "Sonra, aynı adama ertesi gün gene rastlardı. Meselâ, önceki gün bir yoldan gidiyorsa, bir semtten geçiyorsa, ertesi gün aynı adamı gene görürdü. (*Ve hüve alâ hàlihî*) Adam, bir gün önceki günahı, kusuru, edepsizliği yapmaya gene devam ediyor."

Mesela, bir gün önce içki satıyormuş, kendisine "Satma!" denmiş, ama o yine satmaya devam ediyor. "Şu edepsizliği yapma!" denmiş, ama o yapmaya devam ediyor.

(*Felâ yemneuhû zâlike*) "Ama onun bu günahı, yani kendisine nasihat edildiği, terk etmesi tavsiye edildiği halde onun bu işi terk etmemesi, (*en yekûne ekîlehû ve şerîbehû ve kaîdehû*) oradan geçen adamın, kendisiyle oturup kalkma, yeme içme arkadaşı olmasına mânî olmuyordu."

"—Ben dün söyledim, nasihat ettim. Bu günaha yine devam ediyor, ama ne yapalım?" diye düşünüyor, beraber yiyip içiyor, oturup kalkıyorlar, ahbaplık ediyorlardı.

Yani, o günaha devam ettiği için ona darılmadı, ondan ayrılmadı, bir protestoda bulunmadı. Onun günaha devam etmesi, yeme içme, oturup kalkma arkadaşı olmasına engel teşkil etmedi.

فَلَمَّا فَعَلُوا ذٰلِكَ، ضَرَبَ اللهُ قُلُوبَ بَعْضِهِمْ بِبَعْضٍ .

(*Felemmâ fealû zâlike, daraba'llàhu kulübe ba'dıhim bi-ba'din*) Bu durum böyle devam edince Allah darılıyor tabii. Allah'a asi olunan bir yerde bir kimse, Allah'a asi olan, günah işleyen bir kimseye dost olunca Allah darılıyor; birinin kalbini ötekisine vuruyor."

Bu ne demek? Kendisine önceki gün nasihat eden adamın kalbini, günah işleyen adamın kalbine benzetti. Çünkü onlar,

oturup kalkmaya devam ettiler. Adam, günah işleyene darılmadı, onu menetmeye devam etmedi, onun için de kalpleri birbirine benzedi. Hani biz;

"—Al birini, vur ötekine" deriz ya... Allah, aldı birini, vurdu ötekine. İkisi de birbirine benzedi, aynı duruma geldiler.

Bundan sonra, Peygamber SAS Efendimiz Kur'an-ı Kerim'den ayet-i kerime nakilediyor:

لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلٰى لِسَانِ دَاوُودَ وَعِيسَى ابْنِ

مَرْيَمَ، ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ (المائدة:٧٨)

(*Lüine'llezîne keferû min benî isrâîle alâ lisâni dâvûde ve îse'bni meryem*) "Beni İsrail'in günah işleyip kâfir olanları, Dâvud AS'ın ve Meryem oğlu İsâ AS'ın dili ile lânetlendiler, lânete uğradılar. (*Zâlike bimâ asav ve kânû ya'tedûn*) Bu durum, asi olduklarından ve hududu aşıp, günahlar işlediklerinden, taşkınlıklar yaptıklarından dolayı onların başına geldi." (Mâide, 5/78)

كَانُوا لاَ يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ، لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

(المائدة:٧٩)

(*Kânû lâ yetenâhevne an münkerin fealûhu*) "Yaptıkları çirkin işlerden birbirilerini men etmezlerdi, bunları yapmaya devam ederlerdi. (*Lebi'se mâ kânû yef'alûn*) Bu yaptıkları iş ne kadar kötüdür!" (Mâide, 5/79)

Birisi günah işliyor, bu fenâ... Diğeri, günahı işleyene mâni olmuyor, o da fena...

تَرٰى كَثِيراً مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا ، لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ

أَنْ سَخِطَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ (المائدة: ٨٠)

(*Terâ kesîran minhüm yetevellevne'llezîne keferû*) Onlardan çoğunun, kâfirlerle dostluk ettiklerini görürsün. (*Lebi'se mâ kaddemet lehüm enfüsehüm*) Nefislerinin ahiret hayatları için önceden hazırladığı şey ne kötüdür. (*En sahita'llàhu aleyhim*) Allah onlara gazap etmiştir, (*ve fi'l-azâbi hüm hàlidûn*) ve onlar azap içinde devamlı kalıcıdırlar!" (Mâide, 5/80)

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ ، مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ

وَلٰكِنَّ كَثِيراً مِنْهُمْ فَاسِقُونَ (المائدة: ٨١)

(*Ve lev kânû yü'minûne bi'llâhi ve'n-nebiyyi ve mâ ünzile ileyhi*) "Eğer onlar Allah'a, Peygamber'e ve ona indirilene iman etmiş olsalardı, (*me'ttehazûhüm evliyâe*) kâfirleri dost edinmezlerdi; (*velâkinne kesîran minhüm fâsikùn*) fakat onların çoğu yoldan çıkmışlardır." (Mâide, 5/81)

ثُمَّ قَالَ: كَلاَّ ، وَاللّٰهِ لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ، وَلَتَنْهَوُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ ، وَلَتَأْخُذُنَّ

عَلَى يَدِ الظَّالِمِ ، وَ لَتَأْطِرُنَّهُ عَلَى الْحَقِّ أَطْرًا ، وَ لَتَقْصُرُنَّهُ عَلَى الْحَقِّ

قَصْراً ، أَوْ لَيَضْرِبَنَّ اللّٰهُ بِقُلُوبِ بَعْضِكُمْ عَلٰى بَعْضٍ ، ثُمَّ لَيَلْعَنَنَّكُمْ كَمَا

لَعَنَهُمْ (د. ت. حديث حسن عن ابن مسعود)

(*Sümme kàle*) Allah'ın Rasûlü bu ayetleri (Maide 78-81) okudu,

sonra buyurdu ki:

(*Kellâ*) "Hayır, asla böyle olmamalı! (*Va'llàhi lete'mürunne bi'l-ma'rûfi*) Allah'a yemin olsun ki, dinin ve aklın iyi gördüğü şeyleri mutlaka yapmalı, yaptırmalı, emretmeli, tavsiye etmelisiniz. (*Ve letenhevünne ani'l-münkeri*) Dinin ve aklımın uygun görmediği şeyi mutlaka ve mutlaka engellemelisiniz. (*Ve lete'huzünne alâ yedi'z-zàlimi*) Zàlimin elini mutlaka ve mutlaka tutmalı, zulmünü yaptırmamalısınız, mâni olmalısınız. (*Ve lete'tırunnehû ale'l-hakkı*) Ve onun elini tutup, hak yola, hakka uymaya getirmelisiniz. (*Ve letaksurunnehû ale'l-hakkı kasrâ*) Hakkı yapmak hususunda onu hapsetmeli, men edebilmelisiniz."

(*Ev leyadribenne bi-kulûbi ba'dıküm alâ ba'dın*) "Eğer böyle yapmazsanız, Allah sizin de kalplerinizi birbirine benzetir; (*sümme leyel'anennekûm kemâ leanehüm*) sonra sizi de İsrâiloğullarını lânetlediği gibi lânetler."

Müslüman, bir zulmün, bir günahın, bir haksızlığın, bir hırsızlığın, bir arsızlığın, bir yüzsüzlüğün yapılmasının karşısına çıkacak. Kötülüğü engelleyecek, iyiliği yapacak. Zalimin elini tutacak. Bunu mutlaka yapmalısınız. Efendimiz SAS hadis-i şerifinde böyle buyurdu.

Şimdi, Beni İsrail'in neden bozulduğunu, dinlerinin neden zaafa uğradığını, neden Allah'ın lanetine uğradıklarını anladık mı? Anladık. Peygamber SAS Efendimiz anlattı, biz de anladık.

Kötülük yapanlar yapıyorlar, iyiliği bilen insanlar bunlara ilk gün, "Yapmayın!" diyorlar. Ertesi gün gene kötülük yapılıyor ama bu sefer söylemekten vazgeçiyorlar; onlarla oturup kalkmaya, onlarla yiyip içmeye devam ediyorlar. O zaman da kalpleri birbirine benziyor. Çürük elmanın, sağlam elmaya değip onu da bozduğu gibi, hepsinin kalbi bozuluyor ve Allah'ın sevmediği bir ümmet durumuna düşüyorlar. Peygamber SAS Efendimiz bunu böyle bildirdi. Sonra da şöyle hatırlattı:

"—Mutlaka ve mutlaka emr-i ma'ruf yapacaksınız, mutlaka ve mutlaka nehy-i münker yapacaksınız. Zalimin elini tutup Hakk'a getireceksiniz. Zulmün önünü kesecek, men edeceksiniz, haksızlığı

engelleyeceksiniz. Eğer böyle yapmazsanız, Allah sizin de kalplerinizi birbirine benzetir; sonra sizi de İsrâiloğulları'nı lânetlediği gibi lânetler."

c. Emr-i Ma'ruf Yapmak Eceli Yakınlaştırmaz

Diğer hadis-i şerife geçiyoruz. İlk hadisi okuyunca, Taberânî tarafından, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş olan bu hadis-i şerifi anlamak daha da kolaylaşıyor:[120]

يَا أَيُّهَا النَّاسُ، مُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ، قَبْلَ أَنْ تَدْعُوا اللهَ فَلاَ يَسْتَجِيبُ لَكُمْ، وَقَبْلَ أَنْ تَسْتَغْفِرُوهُ فَلاَ يَغْفِرُ لَكُمْ؛ إِنَّ الأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ لاَ يُقَرِّبُ أَجَلاً؛ وَ إِنَّ الأَحْبَارَ مِنَ الْيَهُودِ، وَ الرُّهْبَانَ مِنَ النَّصَارٰى، لَمَّا تَرَكُوا الأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيَ عَنِ الْمُنْكَرِ لَعَنَهُمُ اللهُ عَلٰى لِسَانِ أَنْبِيَائِهِمْ، ثُمَّ عَمَّهُمُ الْبَلاَءُ (طس. عن ابن عمر)

(*Yâ eyyühe'n-nâs*) "Ey insanlar! (*Mürû bi'l-ma'rûfi ve'nhev ani'l-münker*) Emr-i maruf ve nehy-i münker yapın! Diliniz boş durmasın, nasihatte bulunun, hakkı söyleyin, kötülükleri engelleyin! (*Kable en tedu'llahe felâ yestecîbü leküm*) Dua edip de, Allah'ın bu duanıza iltifat etmeyeceği bir duruma düşmeden önce, emr-i ma'ruf ve nehy-i münker yapın! (*Ve kable en testağfirûhü felâ yağfiru leküm*) Allah'tan afv ü mağfiret isteyip de Allah'ın sizi affetmeyeceği bir duruma düşmeden önce emr-i ma'ruf ve nehy-i münker yapın."

---

120 Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.95, no:1367; Heysemi. *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.525, no:12133; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

"—Pekiyi, ben emr-i maruf ve nehy-i münker yapacağım, bir zalime, 'Bu zulmü, bu haksızlığı yapma, bu günahı işleme!' diyeceğim. Sarhoşla mücadele edeceğim vs. Benim başım derde girecek; zâlim sultana bir şey söylediğim zaman, belki adam kızacak, 'Kesin şunun kafasını' diyecek..."

Efendimiz SAS, böyle düşünen kimselere cevap olsun diye şöyle devam ediyor:

إِنَّ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ لاَ يُقَرِّبُ أَجَلاً ؛

(*İnne'l-emra bi'l-ma'rûfi lâ yukarribü ecelâ*) "Emr-i maruf, hakkı söylemek insanın ecelini yakınlaştırmaz."

Adam 65 yaşında ölecekse 43 yaşında ölmez. Padişah onun kafasını kesemez. Neden? Çünkü ecel değişmez. Allah ona ne kadar ömür vermişse o kadar yaşar.

Peygamber SAS Efendimizin bu tavsiyesi, "Karşınızdaki insan ne kadar güç ve kuvvet sahibi olsa da, 'Başım derde girer, canım gider.' diye hakkı söylemekten korkmayın! Kaderde ne varsa o olur. Emr-i maruf yaptınız diye ecel yakınlaşmaz!" mânâsına geliyor.

Peygamber SAS Efendimiz devam ediyor:

وَإِنَّ الْأَحْبَارَ مِنَ الْيَهُودِ ، وَالرُّهْبَانَ مِنَ النَّصَارٰى ، لَمَّا تَرَكُوا الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَ النَّهْيَ عَنِ الْمُنْكَرِ ، لَعَنَهُمُ اللّٰهُ عَلٰى لِسَانِ أَنْبِيَائِهِمْ ، ثُمَّ عَمَّهُمُ الْبَلاَءُ (طس. عن ابن عمر)

(*Ve inne'l-ahbâra mine'l-yehûdi, ve'r-ruhbane mine'n-nasârâ, lemmâ terekü'l-emra bi'l-ma'rûfi ve'n-nehye ani'l-münker*) "Çünkü yahudilerin hahamları, hristiyanların rahibleri emr-i maruf ve

nehy-i münker yapmayı terk edince, yâni günah işleyenleri günah işleme işinden men etmeyi terk edince; (*leanehümü'llahu alâ lisani enbiyâihim*) Allah onlara peygamberlerinin dili ile lânet etti. (*Sümme âmmehümü'l-belâü*) Sonra belâ umûmî olarak geldi."

Neden? Çünkü Allah'ın peygamberi, onun elçisidir. Allah onun duasını reddetmez. "Allah seni kahretsin!" dediğinde kahrolur insan… "Allah seni mahvetsin!" dediğinde mahvolur insan…

Peygamber SAS Efendimiz Kâbe'nin karşısında ibadet ederken müşriklerden birisi bir edepsizlik yaptı. Üzerine işkembe atıyorlarmış, pislik getiriyorlarmış, yâni tâciz ediyorlarmış.

Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—Allah, seni canavarlarından birine parçalattırsın!"

O Efendimiz'i taciz edip, ona karşı edepsizlik edince, Efendimiz böyle bir söz söylemiş. Efendimiz'in böyle söylediğini duyunca, "Eyvah, bizim oğlan gitti!" diye, babasının ödü patladı.

Babası kâfir. Peygamber Efendimiz'le uğraşan oğlu da kâfir. Ama adam, Peygamber Efendimiz'den oğluna bir lânet gelince, domuz gibi, tilki gibi biliyor oğlunun mahvolacağını… Karşısındakinin peygamber olduğunu biliyor.

Ama bu nasıl mantıktır? İnsan gerçeği gördüğü halde niçin yaklaşmaz? Bu ne nasipsizliktir? Muhakkak birtakım edepsizlikleri var ki, Allah ona hidayet nasip etmiyor. Ya haram lokma yemiştir, ya gıybet etmiştir, ya zulmetmiştir... Allah, bundan dolayı ona hidayet nasip etmiyor.

İşte adam, "Eyvah, Muhammed'in bedduasına uğradık, bizim oğlan gitti!" diye korkuyor, endişe içinde bekliyor.

O delikanlının da içinde bulunduğu bir grup, bir yola gitmişler. Akşam olmuş, herkes yatmış.

Hacca gidenler bilir. Diyelim ki, Araplar Mekke'den Medine'ye giderken yorulunca, arabayı bir kenara çekiyorlar, battaniyelerini ve örtülerini yayıyorlar ve yatıyorlar. Gecenin serinliğinde istirahat edecek, sonra da gidecekler.

İşte o grup da uykuları geldiği için böyle yatmış. Oraya bir

arslan gelmiş, o kadar insanın arasında gezmiş, dolaşmış, onları koklamış ve Efendimizin lanet ettiği o insanı parçalayıp gitmiş.

Neden? Çünkü Rasûlüllah SAS, “Allah, seni canavarlarından birine parçalattırsın!” diye beddua etti.

Yukarıdaki hadiste de İsrailoğulları’nın, peygamberlerinin diliyle lânete uğradığı bildiriliyor.

Neden? Çünkü Hz. Musa Tur dağına, Rabbinin huzuruna münâcaata çıkıyor. Rabbinin davetine gidiyor, vahyi almaya gidiyor. Aşağıdakiler ise:

“—Verin altınları, verin kolyeleri, verin bilezikleri!” diye topluyorlar, altından bir buzağı heykeli yapıp, puta tapmaya başlıyorlar.

“—Siz, Hz. Musa AS’ın hak peygamber olduğunu gördünüz. Firavun’un nasıl denize gark olduğunu gördünüz. Allah’ın size gösterdiği mucizeleri, size yaptığı ikramları gördünüz. Hz. Musa AS’a da inanmış bulunuyorsunuz. Peki, nereden çıktı buzağıya tapmak?”

Sâmirî, onları kandırmış; içine hava girdiği zaman ağzından böğürmeye benzer bir sesin geldiği bir buzağı yapmış, başlamışlar buzağıya tapmaya...

O zaman ne oluyor? Lânete uğruyorlar. Peygamberlerinin lanetine uğradılar, mel'un bir kavim durumuna düştüler ve belâ hepsine umumi olarak geldi. Hepsi böyle yapmasa bile, belâ bir kavmin ekseriyetine göre gelir.

Deniliyor ki:

"—Lût AS'ın kavmi yerin dibine batırıldığı gece, binlerce kişi ibadette idi."

İbadet edenleri vardı ama, belâ gelince umûmi olarak geliyor. Ahirette karşılıkları farklı oluyor ama, ekseriyet kötü olunca belâ umûmi geliyor.

Buradan da emr-i maruf ve nehy-i münker yapmamız gerektiğini anlıyoruz. Toplumda genel olarak iyiliğin hâkim olmasını sağlayamazsak bela umumi olarak geliyor. Kurunun yanında yaş da yanıyor. Kendisinin ameli, amel-i salih ise belki ahirette kurtulacak, belki de "Niye vazifeni tam yapmadın?" diye ceza gelecek.

Bu hadis-i şeriften çıkarılacak çok ibretler vardır. "Korkmayın emr-i maruf yapın, eceliniz öne gelmez. Bunu yapmadığınız takdirde, yahudi ve hristiyan alimleri bunu yapmadığında lânetullaha maruz olmaları ve belânın umumi gelmesi gibi bir durum olur." diye Peygamber SAS Efendimiz böylece bildirmiş oluyor. Ben de size bu hadis-i şerifi böylece nakletmiş oluyorum.

e. Azâbın Umûmî Gelmesi

Bu hususu belirten bir hadis-i şerif var, onu da nakledeyim. Bu hadisi Ahmed ibn-i Hanbel ve Taberânî rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[121]

---

[121] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.192, no:17756; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.168, no:587; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.277; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.527, no:12137; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I,

إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ ، لاَ يُعَذِّبُ الْعَامَّةَ بِعَمَلِ الْخَاصَّةِ ، حَتَّى يَرَوُا الْمُنْكَرَ بَيْنَ ظَهْرَانِيهِمْ ، وَهُمْ قَادِرُونَ عَلَى أَنْ يُنْكِرُوهُ فَلاَ يُنْكِرُوهُ ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ ، عَذَّبَ اللهُ الْخَاصَّةَ وَالْعَامَّةَ (حم. عن عدي بن عدي الكندي)

(*İnna'llàhe azze ve celle*) "Aziz ve celil olan Allah-u Teàlâ Hazretleri, (*lâ yuazzibü'l-àmmete bi-ameli'l-hàssati*) özel bir grubun yaptığı bir kötü işten ve bir günahtan dolayı kavmin tamamını, âmmesini cezalandırmaz."

Küçük bir grup kendi başına, evde, bahçede, dağın kenarında toplanmış içiyor. Meselâ, Ankara'ya giderken Kızılcahamam'a yakın bir yerde Azap (A'zeb) deresi var. *A'zep* ne demek? Bekâr demek. Allah'ın deresine niye bekâr deresi demişler? Anlaşılıyor ki, zamanında aksakallı dedelerden, eli bastonlu mübarek büyüklerinden korktukları için, bekârlar şehrin uzağında bir yere gidiyorlar, orada derenin içinde içki içiyorlar, eğlence yapıyorlar.

Hadis-i şerife dönelim: Allah, özel bir grubun yaptığı bir günahtan dolayı kavmin tamamını cezalandırmaz, azaplandırmaz. Neden? Özel bir grup iyi mi yapıyor? Kavmi görse engelleyecek ama dedeler görmüyor, babalar farkında değil. Delikanlılar şeytana uymuşlar, bu işi yapıyorlar. Allah, bundan dolayı umumu azaplandırmaz.

Ama bu ne zamana kadar devam eder?

(*Hattâ yeravü'l-münkere beyne zahrânihim*) "Kötülüğün sırtlarının arkasında işlendiğini fark ederler, kötülüğün işlendiğini görürler; (*ve hüm kàdirûne alâ en yünkirûhü, felâ yünkirûhü*) ve bunu engellemeye kendileri muktedir olduğu halde, güçleri yettiği halde engellemezlerse; (*feizâ fealû zâlike*) bunu

---

s.476, no:1532; ed-Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.I, s.411, no:234; Adiy ibn-i Adiy el-Kindî Rh.A'ten.

böyle yaparlarsa; (*azzeba'llàhu'l-hàssate ve'l-àmmeh*) o zaman Allah, günah işleyen o özel grubu da, bunları engellemeyen toplumun umumunu da cezalandırır."

Demek ki, toplum kötülüğe müsaade etmeyecek. Ettiği zaman, azap umumî geliyor.

Muhterem kardeşlerim! Bazı kitaplarda Hz. Peygamber SAS'in kıyamet alametleri ile ilgili hadis-i şeriflerini okumuştum. Buyuruyor ki:

Kıyamete yakın zamanda ahlâk öyle bozulacak ki insanlar sokak ortasında zina edecekler. Sokağın tam orta yerinde zina günahını işleyecekler. O kadar yüzsüzleşecekler ki, kavmin en aklı başında adamı, bunların yanından geçerken:

"—Burada, ortada ne yapıyorsunuz? Kenara çekilseniz ya..." diyecek.

Dejenerasyona bakın! Reaksiyon kabiliyeti, kötülüğün karşısına çıkıp onu engelleme şuuru ne kadar azalmış ki, kavmin en aklı başında adamı, "Kenarda yapsaydınız..." diyebiliyor.

Bu olayı Peygamber SAS Efendimiz, hadis-i şeriflerinde kıyamet alameti olarak beyan ediyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Hiç kimseye gücünüz yetmese bile, hiç olmazsa ailenize, çoluk çocuğunuza, akrabanıza sahip olun. Allah'ın dinine yardımcı olun. Hakkı söyleyin, şerri, kötülüğü engellemeye gayret edin!

f. Peygamber Efendimiz'in Akrabalarına Tebliği

Diğer bir hadis-i şeriflerinde Peygamber SAS Efendimiz'in şöyle bir ifadesi var:

إِنَّ الرَّائِدَ لاَ يَكْذِبُ أَهْلَهُ . وَاللهِ لَوْ كَذَبْتُ النَّاسَ جَمِيعًا ، مَا كَذَبْتُكُمْ ، وَلَوْ غَرَرْتُ النَّاسَ جَمِيعًا ، مَا غَرَرْتُكُمْ وَاللهِ الَّذِي لاَ

إِلَهَ إِلا هُوَ ، إِنِّي لَرَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ خَاصَّةً ، وَإِلَى النَّاسِ كَافَّةً ،
وَاللَّهِ لَتَمُوتُنَّ كَمَا تَنَامُونَ ، وَلَتُبْعَثُنَّ كَمَا تَسْتَيْقِظُونَ ، وَلَتُحَاسَبُنَّ
بِمَا تَعْمَلُونَ ، وَ لَتُجْزَوُنَّ بِالإِحْسَانِ إِحْسَانًا ،وَبِالسُّوءِ سُوءًا. وَ
إِنَّهَا لَجَنَّةٌ أَبَدًا ،اَوْ لَنَارٌ أَبَدًا .

"—Bir kafilenin önünden gidip onun öncülüğünü yapan öncü kuvvet kafileye ihanet etmez."

Zaten onun vazifesi önden gidip durumu kontrol etmektir.

"—Vallahi" diye yemin ediyor Peygamber SAS Efendimiz:

"—Bütün insanlara yalan söylesem bile ben size yalan söylemem. Çünkü sizin içinizdenim. Tabiatım itibariyle insanları aldatan biri olsaydım bile sizi aldatmazdım. Çünkü siz benim kavmimsiniz, kabilemsiniz, yakınlarımsınız, akrabamsınız. Kendinden başka hiçbir ilahın olmadığı Allah'a and ederim ki ben, hassaten size ve umumi olarak tüm insanlara gönderilmiş bir peygamberiyim.

Yine yemin olsun ki, şu dünya hayatında akşam olunca nasıl yatıp uyuyorsanız, bir gün öylece yatıp uyur gibi öleceksiniz. Hergün sabahleyin uykudan uyanıp kalktığınız gibi, tekrar dirileceksiniz ahirette. Bu dünyadaki işlerinizden, amellerinizden dolayı hesaba çekileceksiniz. Sorgu sual olacak, iyi bir iş yapmışsanız, karşılığında iyi bir şeyle mükafatlandırılacaksınız.. Kötü bir şey yapmışsanız, ahirette kötü cezalara maruz kalacaksınız. İyi şeylerin karşılığı cennettir, orada ebedi olarak yaşamaktır. Kötü şeylerin karşılığı da cehennemdir, orada ebedi olarak kalmaktır."

Peygamber SAS Efendimiz böyle buyuruyorlar.

Allah, bir insanın iyiliğini, hayrını istediğinde, kendi içinden ona bir vaiz nasip eder. İçindeki vaiz ona emr-i ma'ruf ve nehy-i münker yapar.

“—Böyle şey yapma, günahtır, vazgeç bundan. Kalk şuraya git, şu hayrı yap, bunda sevap var” diyen bir vaiz nasip eder Allah.

Allah-u Teàlâ bize de hayrı ikàme ettirsin, şerden uzaklaşmayı nasib eylesin…

g. Kıyamete Kadar İyilerin Bulunacağı

Bu hususta bir iki hadis-i şerif daha var. Müjdesinden istifade edin diye onları da söyleyeyim. Hadis alimlerinden Hâkim’in rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[122]

لاَ يَزَالُ مِنْ أُمَّتِي أُمَّةٌ قَائِمَةٌ بِأَمْرِ اللهِ، لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، وَلاَ

[122] Buhàrî, *Sahîh*, c.XI, s.472, no:3369; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.VII, s.182; Hz. Muaviye RA’dan.

مَنْ خَالَفَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَهُمْ أَمْرُ اللهِ وَهُمْ عَلَى ذَلِكَ (خ . عن معاوية)

(*Lâ yezâlü min ümmeti ümmetün kàimetün bi-emri'llâhi*) "Benim ümmetim içinde, Allah'ın buyruğunu tutan, ömrünü Allah'ın buyruğuna göre süren, Allah'ın emirlerini icra eden bir grup insan daima mevcut olacak."

Yani, devir değişir, düşmanlar gelir, savaş olur, esaret olur, hürriyet olur... Çeşit çeşit maceralar olur, ama ümmetim içinden, Allah'ın emirlerini tutan, Allah'ın yolundan yürüyen bir grup daima mevcut olacak.

(*Lâ yadurruhüm men hazelehüm, ve lâ men hàlefehüm*) "Onlara yardımcı olmayan insanlar ve karşı çıkan kimseler zarar veremeyecek. Yani, kimse yardım etmese bile, aşk ve şevk ile o vazifeyi yapmaya devam edecekler.

"—Ne yapıyorsun, nu lüzumu var, boş ve aldırma!" diyenlerin muhalefeti de onlara zarar veremeyecek. Yardım etmesi gereken insanlar yardım etmeyip onları yalnız bıraktıkları zaman da bir zararı olmayacak. Devamlı Allah'ın emri üzere yürüyen bir grup mevcut olacak.

(*Hattâ ye'tiyehüm emru'llàhi ve hüm alâ zâlike*) "Allah'ın emri gelinceye kadar, yâni dünyanın sonu gelinceye, kıyamet kopuncaya kadar, bu ümmetin içinden Allah'ın emrini tutan, destekleyen desteklesin, desteklemeyen desteklemesin, isterse yardım etmesi gereken insanlar yardımı kessin, isterse kesmesin, bütün bunlara hiç aldırmadan Allah yolunda yürüyen bir grup Allah'ın sevgili ve mübarek kulu her zaman mevcut olacak."

Allah'tan dileğimiz, insanların bozulduğu, ümmetin şaşırdığı şu zamanda, hadis-i şerifte methedilen o insanlardan olmayı bizlere ve sizlere nasip eylesin...

h. İyiliği Emreden Yapan Gibidir

Müjde olarak bir hadis-i şerifi daha söyleyeyim. Deylemî'nin

rivayet ettiğine göre Hz. Peygamber SAS şöyle buyuruyor:[123]

اَلآمِرُ بِالْمَعْرُوفِ كَفَاعِلِهِ (يعقوب بن سفيان في مشيخته ،
فر. عن عبد الله بن جراد)

(*El-âmirü bi'l-ma'rufi kefailihi*) "Emr-i maruf yapan kimse, o iyi işi yapan kimse gibi sevap alır."

Yani, gidip bir insana dedin ki: "Şu hayırlı işi yap, bu şer işi bırak." "Yarın Cuma'ya beraber gidelim..." "Sen haccı yapmamıştın, ben hacca gidiyorum, hazırlan beraber hacca gidelim..."

Eğer o kimse senin dediğin bu işi yapmışsa sen de onun kadar sevap alıyorsun. Yani emr-i ma'ruf yapan kimse muvaffak olmuşsa, söylediği sözler karşısındakine tesir etmişse, o insan Allah'ın istediği şeyleri yapar duruma gelmişse, söyleyen insan da yapan insan gibi sevap alır.

Bir insana "namaz kıl" diyorsun, diyorsun... O da namaz kılmağa başlıyor. Bir kıza "başını ört" diyorsun, başını örtmeye başlıyor. O sevap kazanıyor, sen de o iyi işi işlemiş gibi aynen sevap kazanıyorsun. Hacca gitmemekte ısrar eden bir kimseye "hacca git" diyorsun. Bir talebeye, "dinini öğren, haylazlık etme, oku, seni destekleyeyim" diyorsun. O da senin emr-i marufunu kabul ediyor. O zaman onun sevabı sana da aynen geliyor.

Bu hadis-i şerif, emr-i maruf ve nehy-i münker yapmanın sevaplı bir iş olduğunu bildiren bir müjde olduğu için bunu da okudum.

Bir de, bazı insanlara gidip bir şeyler söylediğinde şöyle söyleyebilir:

"—Sana ne? Sen kendi işine baksana, bana ne karışıyorsun?"

Bunun cevabı nedir? Peygamber SAS Efendimizin bir hadis-i

---

[123] *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.73, no:5552; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.399, no:1282; *Câmiü'l-Ehàdis*, c.X, s.479, no:10077.

şeriflerinde bunun cevabı var. Buyuruyor ki:[124]

كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا إِذَا قِيلَ لَهُ: اتَّقِ اللّٰهَ، غَضِبَ

(*Kefâ bi'l-mer'i ismen izâ kîle lehû: İttekı'llàh, gadıbe*) "Bir insana, 'Allah'tan kork, şu günahı işleme!" denildiği zaman, kızıp sinirlenmesi ona günah olarak yeter."

İnsan, hak söz söylendiği zaman kızmayacak. Haklı olarak emri marufa muhatap olan bir insan kızmayacak. Kızması, günah olarak, başına bela olarak ona yeter. Hazmedecek.

"—Tamam kardeşim, sen haklısın, bırakayım" diyecek sinirlenmeden. Başka bir hadis-i şerifte geçtiğine göre, "sen kendi işine bak" demeyecek. O da günah çünkü. Düşünecek, doğruysa "sen doğru söyledin kardeşim, haklısın" diyecek ve hakkı kabul edecek. İslam terbiyesi bunu gerektirir.

i. Hadis Rivayet Edenlere SAS Efendimiz'in Duası

Nihayet, bazılarınızın bildiği bir hadis-i şerifle sözümü bitireceğim. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[125]

نَضَّرَ اللّٰهُ امْرَأً سَمِعَ مَقَالَتِي فَوَعَاهَا ، ثُمَّ أَدَّاهَا إِلَى مَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا ؛

---

[124] Taberâni, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.114, no:8588; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.534, no:12163; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

[125] Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.260, no:2582; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.212, no:10855; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.267, no:226; Zeyd ibn-i Sabit RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.268, no:227; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.80, no:16784; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.6, no:3416; Tahâvi, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.144, no:1382; Cübeyr ibn-i Mut'im RA'dan.

Ebû Cuhayfe, *Müsned*, c.II, s.73, no:330; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.279, no:6825; Ebu Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.258, no:29375; *Keşfü'l-Hafâ,* c.II, s.319, no:2813.

فَرُبَّ حَامِلِ فِقْهٍ لاَ فِقْهَ لَهُ، وَرُبَّ حَامِلِ فِقْهٍ إِلَى مَنْ هُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ؛

ثَلاَثٌ لاَ يَغِلُّ عَلَيهِمْ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ: إِخْلاَصُ الْعَمَلِ، وَالنَّصِيحَةُ

لِوَلِيِّ الأَمْرِ ، وَ لُزُومُ الْجَمَاعَةِ ، فَإِنَّ دَعْوَتَهُمْ تَكُونُ مِنْ وَرَائِهِ

(ت. كر. عن ابن مسعود ؛ ه. حم. عن جبر بن مطعم)

(*Naddara'llàhu'mreen semia makàletî feveahâ*) "Allah, benim hadislerimi duyunca idrak edip kavrayan, (*sümme eddâhâ ilâ men lem yesma'hâ*) sonra da bu duyduğu şeyi aynen bir başkasına öğreten, "Rasûlüllah şöyle buyurdu" diye duymayanlara nakleden kimsenin yüzünü ak etsin, güzelleştirsin, yüzüne nurâniyet ihsan etsin!"

(*Ferubbe hàmili fıkhin lâ fıkha lehû*) "Çünkü bazı insanların kafasında bilgi vardır, ama o bilginin kıymetinin farkında değildir. Kafasında bilgi vardır ama kendisi fakih değildir. (*Ve rubbe hàmili fıkhin ilâ men hüve efkahu minhü*) Nice insan vardır ki, sözü nakleder ve karşısındaki adam ondan daha alimdir. O bilgiden, çok değerli manalar çıkartabilir. Duyan adam, her zaman anlamayabilir, onun için nakledin! Belki karşınızdaki insan daha kavrayışlıdır, ne güzel manalar çıkartır."

Bu hususta bir hikâyeyi anlatıvereyim.

Hadis alimlerinden A'meş, kendisi hadisçi olduğu için İmam-ı A'zam Hazretleri'ne bir hadis rivayet etmiş. İmam-ı A'zam da hadisi almış, ezberlemiş. Kendisi müctehid, ayetleri biliyor, hadisleri biliyor. İmam A'meş'in kendisine rivayet ettiği hadisi ezberledikten sonra aradan bir zaman geçmiş. İmam A'meş, İmam-ı A'zam Hazretleri'ne;

"—Ya imam, sen fakihsin, müftüsün, şu meselenin hükmü nedir?" diye soruyor.

İmam-ı A'zam da;

"—Onun şöyle olması gerekir" diye fetvayı veriyor.

“—Pekiyi nereden çıkarttın bu hükmü?” deyince, İmam-ı A’zam gülümsüyor, diyor ki:

“—Senin bana geçen gün rivayet ettiğin hadis-i şeriften çıkarttım.”

A’meş düşünüyor. Gerçekten o hadisi kendisi rivayet etmiş ama, İmam-ı A’zam değerlendirmesini güzel yapmış. Onun kafasında bilgi var ama, yorumunu İmam-ı A’zam yapmış. Bunun üzerine A’meş demiş ki:

“—Ey müftüler, ey müctehid imamlar! Siz doktor gibisiniz, biz hadisçiler ise eczacı gibiyiz.” Yani, “Biz sadece ilacı satıyoruz, siz ise tedaviyi yapıyorsunuz.”

Bilindiği gibi eczacı tedavi yapmaz, sadece doktorun reçetesine göre ilaç verir. Eczacıya gidip de muayene olunmaz, muayene olmak istiyorsan doktora gitmelisin.

j. Mü’minin Üç Özelliği

Bu yüzden, insan bildiğini iyi anlamalı, anladığını da

başkasına nakletmeli. Belki karşındaki insan, o bilgiden daha çok istifade eder, ibretini alır. O bilgi, onun daha iyi müslüman olmasına vesile olur. Rasûlüllah Efendimiz bunu söyledikten sonra devam ediyor:

ثَلاَثٌ لاَ يَغِلُّ عَلَيْهِمْ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ: إِخْلاَصُ الْعَمَلِ، وَالنَّصِيحَةُ لِوَلِيِّ الأَمْرِ، وَ لُزُومُ الْجَمَاعَةِ، فَإِنَّ دَعْوَتَهُمْ تَكُونُ مِنْ وَرَائِهِ (حم. عن جبير بن مطعم)

(*Selâsün lâ yağillu aleyhim kalbü'l-mü'mini*) "Üç haslet vardır ki, müminin kalbi bu üç hasletten ârî olmamalı!"

1. (*İhlâsu'l-amel*) Birincisi, "Yaptığı ibadetleri, işleri ihlaslı yapmalı!" *İhlâs* ne demek? Halisane yapmak demek, sırf Allah rızası için yapmak demek. Menfaat için, şöhret için, gösteriş için, alkış için, dünyalık için değil, sırf Allah rızası için yapmak. İşte ihlâs bu...

2. (*Ve'n-nasîhatü li-veliyyi'l-emri*) İkincisi, "Yöneticilere, görevlilere karşı samimi olacak." Veliyyü'l-emr'e bağlılığında, destek ve yardımında samimi olacak.

3. (*Ve lüzûmu'l-cemâati*) Üçüncüsü, "Cemaate bağlı olacak, cemaatten kopmayacak, camiden geri durmayacak."

Peygamber SAS Efendimiz, müminin bu üç vasfa sahip olması gerektiğini söylüyor. Cemaate bağlılığı üçüncü vasıf olarak söylüyor ve şöyle izah ediyor: (*Feinne da'vetehüm tekûnü min verâihî*) "Çünkü cemaatin duası, mümini, farkında olmadan arkasından ihata eder, kavrar, hıfzeder ve korur."

Cemaatten ayrılan insan mahvolur. Tek başına kalan insan mahvolur. Cemaate devam eden insan kurtulur. Cemaatten ayrılan insan sürüden ayrılan kuzu gibi olur, kurt kapar. Çobandan uzaklaştığı, sürüden uzaklaştığı için kurt parçalar.

İnsanoğlunun kurdu nedir? Şeytandır. "Şeytan yalnız insanı yakalar, aldatır, vesvese verir, günaha düşürür. İki kişi yan yana

gelince, şeytan onları günaha biraz daha zor düşürür. Üç kişi yan yana gelince bir cemaat teşkil eder." buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Bu yüzden müslüman, bulunduğu yerde cemaatten kopmayacak, camiden kopmayacak, gruptan ayrılmayacak ve o topluluğun manevi bereketi onu koruyacak.

(*Tekûnü min verâihî*) ne demek? Arkasından korur, yani arkasından çevirir, onu korur demek. Kendisi farkına varmaz, hiç bir şey olmadan sapasağlam gezer. "El-hamdü lillâh, Allah bizi korumuş, fitnelere uğramamışız." der. Neden? Onu çepeçevre kuşatıp koruyan şeyler var da onun için.

Allah-u Teàlâ bizi ilim sahibi eylesin. İlmi sevmeyi nasip eylesin. İlim öğrenmeye çalışmayı nasip eylesin. Şu camimizi ilim yuvası eylesin. Bütün camileri ilim öğrenme medresesi eylesin. Buralarda her zaman bir şeyler öğrenmeyi nasip eylesin. Buradaki vazifelilere, burayı bir mektep, okul haline getirmeyi nasip eylesin... Bildiklerimizi, tatlı tatlı, güzel güzel, bilmeyenlere nakletmeyi, emr-i ma'ruf yapıp onları hayra çekmeyi bizlere nasip eylesin... Çünkü aynı sevap bizlere de geliyor.

Emr-i ma'ruf ve nehy-i münker belâları def ediyor. Bu yapılmadığı zaman ümmetin üzerine umumi olarak ceza geliyor. Bir insan kırk defa aynı günahı işliyorsa, sen de kırk defa "Yapma o günahı!" diyeceksin. Mademki o günahı işlemekten bıkmıyor, sen de, Allah'a karşı mazeretin olsun diye, söylemekten bıkmayacaksın. "Yâ Rabbi, o yaptıkça ben yapmamasını söyledim, ama vazgeçmedi." dersin. Ama sen sustuğun zaman, onunla yemeye içmeye devam ettiğin zaman kalpleriniz birbirine benzer.

Allah bizi bilgi sahibi eylesin... Bildiğimizi çevremize öğretmeyi nasip eylesin...

13. 12. 1990 – Melbourne / AVUSTRALYA

31. DÜNYA VE AHİRET DENGESİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fih... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.
Emmâ ba'd:

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, İhsam ve ikramı, dünyada ve ahirette sizlerin ve sevdiklerinizin üzerine olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanda cümlenizi bahtiyâr eylesin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Rehberimiz, önderimiz ve nümûne-i imtisâlimiz, efendimiz, Peygamberimiz Muhammed Mustafa (*Aleyhi efdalü's-salevâti ve ekmelü't-tahiyyâti ve't-teslîmât*) Hazretleri'nin hayatı, sözleri ve tavsiyeleri bizim için dinimizin en önemli esasları olduğundan, size Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden bir demetinin izahını yapacağım.

a. Ahiret Dünyada Kazanılır

Peygamber SAS Efendimiz, ashabından Enes RA'ın bize nakil ve rivayet ettiğine göre buyurmuşlar ki:

لَيْسَ بِخَيْرِكُمْ مَنْ تَرَكَ دُنْيَاهُ لآخِرَتِهِ، وَلاَ آخِرَتَهُ لِدُنْيَاهُ، حَتَّى يُصِيبَ مِنْهُمَا جَمِيعًا ؛ فَإِنَّ الدُّنْيَا بَلاَغٌ إِلَى الآخِرَةِ، وَلاَ تَكُونُوا كَلاًّ عَلَى النَّاسِ (كر. عن أنس)

(*Leyse bi-hayriküm men tereke dünyâhu li-âhiretihî, ve lâ âhiretehû li-dünyâhu, hattâ yusîbe minhüma cemîan; feinne'd-dünyâ belâğun ile'l-âhireti, ve lâ tekûnû kellen ale'n-nâs*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Efendimiz, bu hadis-i şeriflerinde buyuruyorlar ki:

(*Leyse bi-hayriküm*) "Sizin içinizde, şu ilerde belirteceğim şekilde davrananlar, en hayırlılarınız değildir." En hayırlınız kimdir? Hangi insan hayırlı müslümandır, en iyi müslümandır? Onu belirteceğim. Şunlar en hayırlınız değildir.

(*Men tereke dünyâhu li-âhiretihî*) "Âhireti için dünyasını terk eden, sizin en hayırlınız değildir." Dünyaya aldırmıyor, çalışmıyor, kenara çekilmiş ibadetle meşgul oluyor, dünyasını terk etmiş. Bu en hayırlınız değildir. Şaşıracaksınız belki, böyle bilmiyordunuz.

(*Ve lâ âhiretehû li-dünyâhu*) "Dünyası için ahiretini terk edeniniz de en hayırlınız değildir." Dalmış dünyaya, çalışıyor; âhiret tarafına bir çalışması yok; bu da en hayırlınız değil! Dünyayı terk edip âhiret için çalışmanız da en hayırlınız değil, âhiretini ihmal edip dünyaya dalanınız da en hayırlınız değil.

(*Hattâ yusîbe minhümâ cemiân*) "Hayırlı olmak için, bu ikisini birden ve dengeli götürmek lazım; her ikisini de hakkını vererek götürmek lazım! O zaman en hayırlınız olur." Neden?

(*Feinne'd-dünyâ belâğun ile'l-âhireh*) "Çünkü dünya, dünyalık, insanı âhirette sevaplara ulaştıran, cenneti kazanmasına sebep olan malzemeyi kazandırır insana."

(*Ve lâ tekûnû kellen ale'n-nâs*) "Sakın siz insanların sırtına yük olmayınız. Bedavacı, başkasından istifade eden, başkasının üzerine yük olan, onun imkânlarıyla geçinen kimse olmayınız!" diyor.

Hadis-i şerif bu. Şimdi biraz izah edeyim:

Eski zamanda rahipler vardı. Rahip kelime mânâsı olarak korkan demek. Allah'tan korkuyor; "Ahirette cehennemde yanarım, Allah'ın azabına uğrarım!" diye korkuyor. Rahip insanlarla beraber olmaktan korkuyor, günahlara dalarım diye.

Çekiliyor bir kenara, bir mağarada veya bir dağın tepesinde, veyahut tenha bir köşede ibadetle meşgul oluyor. Bunların misallerini Budist rahiplerinden, Hristiyan manastırlarına kapanmış rahiplerden ve rahibelerden hatırlayabiliriz; okumuşuzdur, duymuşuzdur, belki filmlerde görmüşüzdür.

Yani, sevap kazanacağım düşüncesiyle normal sosyal hayatı terk ediyor. İyi bir niyetle yapıyor, kazanayım diye yapıyor ama Peygamber SAS Hazretleri bunun doğru olmadığını bildiriyor. Bu doğru değil, yani Allah'ın sevdiği şekil bu değil. Hatta duymuşsunuzdur, İslâm'da ruhbanlık yoktur. Yani, cemiyeti terk edip de bir kenara çekilip, orada insanlardan uzak olarak, çoluk çocuk gailesi, aile geçindirme problemi, çalışma zahmeti, sıkıntısı olmadan, otlarla gıdasını sağlayıp, deveden suyunu içip, hayat sürme yok. Bu ruhbanlık İslâm'da yok.

"—İslâm'ın ruhbanlığı cihaddır." diyor, Peygamber Efendimiz. Gene bir aktivite, bir çalışma, bir gayrete teşvik ediyor; pasif hayatı tasvip etmiyor.

Daha başka misaller de vereceğim.

Peygamber Efendimiz SAS, Medine-i Münevvere'ye muhacirlerle beraber geldiler, bir kısmı daha önceden gitmişlerdi. Onlara şöyle söylemişti:

"—Burada çok rahatsız ediyorlar sizi; namaz kılarken taciz ediyorlar, baskı yapıyorlar, bir şey satmıyorlar, bir şey almıyorlar, ekonomik baskı yapıyorlar; eğer köleyseniz maddî baskı yapıyorlar, işkence ediyorlar, haydi gidebilirsiniz." Böyle diyerek teşvik etmişti.

Sahâbe-i kirâmın bir kısmı, Peygamber Efendimiz'den önce, Habeşistan'a da gittiler, başka yerlere de gittiler, Medine'ye de gittiler. Nihayet, Peygamber Efendimiz de hicret etti ve herkesin hicret etmesini, gelip orada toplanmasını da emir ve tavsiye buyurdu. Muhacirlerin Mekke'de malı, dükkânı vardı. Ama Medine-i Münevvere'ye gelince onları götüremedi. Taşınamayan şeyler Mekke'de kaldı.

Muhacirler, Mekke'nin zengini olduğu halde Medine'de, hiç bir şeyi olmayan sırf Allah rızası için, dinini kurtarmak için, Rasûlüllah'ın emrine uyacağım diye, her şeyini feda edip gelmiş insanlar. Kur'an-ı Kerim'de çok medh ediliyor, Rasûlüllah'ın tavsiyesini tutup Mekke'den, Medine'ye hicret etmiş olan insanlar. Onlar, çok kıymetli fedakârlıklar yapmış insanlar. Hayatlarını değiştirmiş, her türlü yoksulluğa, sıkıntıya razı olarak, imanlarının gereği olan işi yapmış kimseler.

Bir de Medine-i Münevvere'nin soylu, asil, temiz iyi yürekli mü'min ahâlisi var. Bunlar da Peygamber Efendimizle Akabe'de görüşmüşlerdi.

"—Bizim aramıza gel yâ Rasûlallah! Biz sana kendimiz gibi bakarız. Seni malımızı, canımız koruduğumuz gibi koruruz. Bağrımıza basarız, başımızın tacı ederiz." diye Peygamber Efendimizi Medîne-i Münevvere'ye davet etmişlerdi.

Peygamber Efendimiz, hicret edince, muhacirlerden bir şahıs ile, Medine-i Münevvere'nin mü'min ahalisinden bir şahsı kardeş etti. Bir muhacir, bir ensar ile; bir Mekkeli, bir Medineli ile kardeş oldu. Kardeşlik yaptı.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ (الحجرات:١٠)

(*İnneme'l-mü'minûne ihvetün*) [Müminler ancak kardeştirler.] (Hucurât, 49/10

İmanda hepimiz kardeşiz. Ama özel bir kardeşlik yaptı, daha yakın bir bağ kurdu Peygamber Efendimiz. Ev sahibi durumunda olan, misafir durumunda olan kardeşini kolladı; yardımcı oldu, bağrına bastı, misafir etti, maddî imkân sağladı. Toplum sıkıntılı bir durumdan, bir kriz döneminden böylece geçti. Güzel bir tedbir, Efendimiz'in çok isabetli bir tedbiri... O kadar ki, tarlalarını böldüler;

"—Al kardeşim şu tarla senin, şu tarla benim!" dediler.

Bu kadar fedakârlıklar yaptılar.

b. Selmân-ı Fârisî RA

Bu arada meşhur Selmân-ı Fârisî RA ile yine çok meşhur Ebü'd-Derda RA'ı kardeş etti Peygamber Efendimiz.

Selmân-el Fârisî niçin meşhur? Selman-el Fârisî; İranlı bir köy ağasının oğlu. Az çok soylu olan bir aileden, ağa ailesinden geliyor. Yâni kabile reisi, ağa, başkan çocuğu. Fakat ateşe tapmadı, kendi ülkesindeki hristiyan bir rahibin durumunu gördü, merak etti, ilgilendi, onun yanına geldi gitti; ateşe tapmanın günah olduğunu öğrendi, Hazret-i İsa'nın dinine girdi. Henüz müslümanlık yok ortada...

İran'dan Anadolu'ya, Suriye'ye geldi. Muhtelif yerlerde muhtelif şehirlerde, yanına sığındığı din alimi öleceği zaman, soruyordu:

"—Sen ölüyorsun üstadım, efendim! Ben kime gideyim, beni kime emanet edersin?"

"—Çok iyi bir insan tanıyorum, filanca şehirde, haydi onun yanına git!" diyordu hocası; oraya gidiyordu.

Bir rivayete göre, Bursa'ya da gelmiş. Bursa'da Uludağ'ın

kuzeyinde, Çağlayan köyünün karşısında, ikili bir tepe vardır; orada bir rahibin yanında da bulunmuş diye rivayetler var.

Nihayet oradan Suriye'ye gitmiş, Suriye'de en son görüştüğü, yanında bulunup ibadet ettiği, ilim öğrendiği şahsa ölürken diyor ki:

"—Efendim siz hayatınızı, dünyanızı değiştiriyorsunuz; ben nereye gideyim?"

"—Ahir zaman Peygamberinin çıkma zamanı yaklaştı. Bizim kitaplarımızdaki rivayetlere göre, o güneyden, Arabistan tarafından çıkacak; mümkünse, fırsat bulursan o tarafa doğru göç et, o tarafa doğru git!" diye işaret etti ona.

O da Suriye'den kervanlarla fırsat bularak Hicaz tarafına geldi. Sonra da, Peygamber SAS Efendimiz, Medine-i Münevvere'ye hicret edince, Allah'ın hak peygamberi olduğunu anlayıp, onu buldu ona tabi oldu.

Efendimiz'in çok sevdiği bir kimse. Efendimiz buyurmuş ki:[126]

سَلْمَانُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ (ابن سعد ، والحسن بن سفيان ، طب. ك. كر.

عن كثير بن عبد الله بن عمرو بن عوف المزني عن أبيه عن جده)

(*Selmânü minnâ ehle'l-beyt*) "Selmân bizdendir, bizim ailedendir, benim ailemin fertlerinden bir fert gibidir." diye medhetti. Çünkü, fedakâr bir insan, imanı için yurdunu terk etmiş, imanı için diyar diyar dolaşmış ve ömrünü ibadetle

---

[126]Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.691, no:6541; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.212, no:6040; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VI, s.189, no:10137; İbn-i Sa'd, *Tabâkàt*, c.IV, s.83; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.408; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kelâm*, c.XI, s.251; Ebû nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.I, s.136, no:125; Küseyr ibn-i Abdullah el-Müzenî babasından, o da dedesinden.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.337, no:3522; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.293, no:6534; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IX, s.154, no:14688; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.690, no:33340; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.284, no:13125.

geçirmiş, çok da yaşlı bir kimseydi. Yaşı hakkında ihtilaflar var ama, çok uzun yaşadığı belli.

İslâm gelmeden önce, insanların hangi dinden olmaları lazım? Hazret-i İsâ'nın dininden olması lâzım. İslâm gelince hepsinin müslüman olması lâzım. Yahudinin de, hristiyanın da, budistin de, başka inanca sahip bir kimse varsa onun da, devir kimin devriyse ona tâbi olması lâzım!

Devir kimin devri? Muhammed SAS'in devri... Âhir zaman Peygamberi Muhammed-i Mustafa'nın devri... Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Vallahi, Hazret-i Musa sağ olsaydı, bana tâbi olurdu."

Milattan kaç yüz yıl önce vefat etmiş. Ama sağ olsaydı Peygamber Efendimiz'e tâbi olması gerekirdi. Çünkü devir Peygamber SAS'in devri...

Bugün yeryüzündeki insanların hepsi, Peygamber Efendimize tâbi olma durumundadır. Peygamber Efendimiz'in ümmeti olmak görevi vardır, üzerlerinde. Kabul edip de dine girmiş olanlara ne mutlu! Girmeyenlerin de girmesi lazım! Bir fırsat bulup bizim onlara anlatmamız; onların da gerçekleri anlayıp dinimize girmesi lâzım! Kanada'dan, Çin'den, Japonya'dan, Hindistan'dan, Aborjin'lerden New Zelanda'dan da olsa; nereden olursa olsun, hepsinin İslâm'a girmesi lâzım!

c. Her Hak Sahibine Hakkını Ver!

Selmânü'l-Farisi iyi müslüman, tam bağlanmış, Ebü'd- Derdâ RA da iyi, ibadet ehli bir insan. Peygamber Efendimiz ikisini de kardeş etti:

"—Siz birbirinizin kardeşisiniz."

Bunlar da Efendimiz bizi kardeş etti diye kardeşliğe dikkat ediyorlar, birbirlerini ziyaret ediyorlar, birbirlerine, olağan dışı, daha yüksek seviyede bir samimiyet gösteriyorlar.

"—Selmânü'l-Fârisî, Ebü'd-Derda RA'ın evine kalktı gitti. Anlaşılan mahalleleri uzak uzak yerlerde... Bizim şimdi anladığımız gibi, böyle bir sokağa dizilmiş evler tarzında değil,

serpiştirilmiş. Yürüdü gitti, kapıyı çaldı; kardeşinin, yani Ebü'd-Derda'nın hanımı Ümmü'd-Derda çıktı. Selmânü'l- Fârîsî, şöyle bir baktı ki hanım pejmürde, yoksul, çok perişan. Yüreğine bir acıma geldi, yüreği cız etti.

"—Bu ne hal?" dedi.

"—Senin kardeşin Ebü'd-Derda dünyayı terk etti." dedi hanım. "Aldırmıyor dünyaya, ahiret sevabını kazanmaya çalışıyor. Biraz sonra gelir." dedi.

Okuduğumuz hadisin izahıyla ilgili bu olay. Onun için bunu anlatıyorum. Hakikaten biraz sonra geldi Ebü'd-Derda; kucaklaştılar:

"—Kardeşim, hoş geldiniz, evime şeref verdiniz. Buyur!" dedi.

Selmânü'l-Fârîsî'ye hemen yemek hazırlattı. Hurmadan, yemekten, buğday kurusundan, et kurusundan, evde ne varsa.

O zamanın imkânlarına göre eti asarlarmış, kuruturlarmış; buğdayı kavururlarmış, çorbaya koyarlarmış; ya da atarlarmış avuçlarına, leblebi yer gibi yerlermiş. Böyle geniş imkânlar yok ama, bir yemek çıkarttı.

"—Buyur, beraber yiyelim!" diye Selmânü'l-Fârisî, ev sahibini de davet etti.

"—Buyur sen de gel, sen bana yemek çıkarttın, sofra çıkarttın ama gel beraber yiyelim!"

"—Teşekkür ederim, ben yemeyeceğim, sen buyur ye!"

"—Gel beraber yiyelim!" diye ısrar edince, Ebü'd-Derdâ oruçlu olduğunu itiraf etmek zorunda kaldı.

İyi bir müslüman ibadeti söylemez saklar; söylendiği zaman sevabı gider diye... Fazilet babından olan, mecbur olmadan yapılan ibadeti söylemek doğru değil.

Farzlar açık kılınır, Cuma namazı, vakit namazları açık kılınır; Ramazan orucu açık tutulur, farz zekât açık verilir:

"—Bu benim zekâtımdır, al!" dersin.

Ötekisi de:

"—Bu kardeşim zekâtını veriyor, benim de zekât borcum var."

diye hatırlar.”

“—Öğle namazı kaçıyor, öğleyi kılacağım!” dersin.

“—Ben de kılmamıştım.” der, o da kılar.

Farzlar aşikare yapılır, ama sevap kazanmak için yapılan fazlalık, fazilet babından olan ibadeti gizlemek iyidir.

Gizlemek istedi ama, gizleyemedi; ısrar ediyor Selmânü'l-Fârîsî, “Gel yemek yiyelim!” diye:

“—Ben oruçluyum, sen buyur.” dedi.

“—Olmaz, otur şimdi.”

Zorladı, orucunu bozdurdu. Nafile olan oruç öğleden evvel bozulabilir. Öğleden sonra, vaktin çoğu tamamlandığında bozulmaz. Bozulduğunda başka bir zaman tekrar tutmak gerekir. Onun için bozdurttu.

Selmânü'l-Fârisî dedi ki:

“—Gel bakalım, otur karşıma!”

Ama asıl sebep, hanımı perişan görmesi; kardeşini perişan zayıf bitkin pejmürde görmesi. Güzel bir yediler. Akşam oldu. Demek ki Mescid'den uzaktalarmış. Efendimizin mescidinden kim bilir ne kadar uzak bir yerde ki, akşam orada yattılar.

Tabiî böyle köşk gibi odaları mı vardı? Kim bilir, hurma dallarıyla örtülmüş, çamurla sıvanmış bir yer miydi, nasıldı? Ebüd-Derdâ ile Selmânü'l-Fârîsî ikisi aynı odada yattılar. (Herhalde hanım başka bir bölümde yatmıştır.)

Daha doğrusu Ebü'd-Derda yatmadı, Selmânü'l-Fârisî'ye yatak hazırladı:

“—Yat!” dedi.

“—Sen ne yapacaksın?”

“—Benim biraz işim var.”

Tesbih çekecek, namaz kılacak, Kur'an okuyacak vs.

“—Yat aşağı!” dedi.

O da tabiî arkadaşını kırmıyor; arkadaşlıkları tatlı, itirazsız yattı. Biraz yattıktan sonra, vakit geçince, “Uyumuştur herhalde?” diye kalkmağa yeltendi.

Selmânü'l-Fârisî tekrar yakaladı:

“—Yat aşağı!” dedi.

Tekrar yattı. Bir kaç defa böyle olunca, baktı ki Selmânü’l-Fârisî’nin elinden kurtulamayacak, yattı; hakikaten uyudular. Ama teheccüd vakti gelince, Selmânü’l-Fârisî kendisi kaldırdı:

“—Haydi bakalım, şimdi kalk ibâdete!”

Beraber kalktılar, teheccüd namazlarını kıldılar, ibâdetlerini yaptılar, Kur’anlarını okudular, yürüdüler Mescid-i Nebevi’ye, sabah namazına geldiler ama, Ebü’d-Derdâ RA Peygamber Efendimize dert yandı, dedi ki:

“—Yâ Rasûlallah! Şu benim kardeşim Selmânü’l-Fârisî, benim günlük ibadet programımı alt üst etti; bana ibadetlerimi yaptırtmadı, başladığım ibadetleri de bozdurttu; âdetlerimi darmadağın, beni de perişan etti.”

Tatlı bir şikâyet, yani “Ben mi haklıyım, o mu haklı; anlaşılsın.” gibilerden.

Peygamber SAS Efendimiz iki tarafı dinledi, baktı ki Ebü'd-Derdâ dünyayı aşırı terk etmiş, ibadete fazla düşmüş. Selmân-ı Fârisî de her şeyini Allah yoluna vermiş bir insan. Yerini, yurdunu terk etmiş bir insan ama, o dinin zihniyetini, mantalitesini daha iyi kavramış. Selman RA'ı haklı gördü. Sonra, Ebü'd-Derdâ Hazretleri'ne hitaben buyurdu ki:[127]

يَا أَبَا الدَّرْدَاءِ ! إِنَّ لِجَسَدِكَ عَلَيْكَ حَقًّا ، وَلأَهْلِكَ عَلَيْكَ حَقًّا ، وَلِرَبِّكَ عَلَيْكَ حَقًّا ؛ وَأَعْطِ كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ ! صُمْ وَ أَفْطِرْ ، وَقُمْ وَنَمْ ، وَائْتِ أَهْلَكَ (حل. عن أبي جحيفة)

RE. 492/10 (*Yâ ebe'd-derdâ!*) "Ey Ebü'd-Derdâ! (*İnne li-cesedike aleyke hakkan*) Hiç şüphe yok ki bedeninin, vücudunun senin üzerinde hakkı vardır. Bu hakkı bu vücuduna vermezsen, bu elin, bu ayağın, bu vücudun senden davacı olur."

"—Benim vücudum, benim hakkımda ne diye davacı olacak?"

İç sigarayı, iç içkiyi, harca vücudunu, tahrip et; öyle şey yok! Vücut emanet ve vücudun senin üzerinde hakkı var.

(*Ve li-ehlike aleyke hakkan*) "Aile efradının, zevcenin ve çoluk çocuğunun senin üzerinde hakkı vardır."

Hanımının beyi üzerinde hakkı var. Nedir? Kocalık hakkı. Onu ihmal edemez, ona karşı kocalık vazifesini yapacak.

(*Ve li-rabbike aleyke hakkan*) "Rabbinin senin üzerinde hakkı vardır." Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne karşı görevler var, İbadetlerden, Allah'ın hakkı diye bahsediliyor.

(*Ve a'ti külle zî hakkın hakkahû*) "O halde, her hak sahibine

---

[127] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.112, no:285; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.275, no:8128; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.176, no:20; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLVII, s.116; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.188; Ebû Cuhayfe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.45, no:5403; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.27, no:25480.

hakkını ver!"

(*Sum ve eftir*) "Bazı günler oruç tut, bazı günler tutma, iftar et! (*Ve kum ve nim*) Geceleyin namaza kalk, bazı zamanlarda uykunu da uyu! (*Ve'ti ehleke*) Eşinin yanına da git!" buyurdu.

Yani, "Ailenle de ilgileneceksin; alışverişle, evin geçimiyle de ilgileneceksin; vücudunun sıhhatini de koruyacaksın. Çok oruç tutup, çok uykusuz kalıp, onu halsiz, bîtâb, zayıf, hasta, sararmış-solmuş bir duruma getirmeyeceksin; her şeyi ölçülü yapacaksın!" dedi.

Burada da, Peygamber Efendimizin biraz önceki hadis-i şerifi karşımıza çıkıyor. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

"—Dünyası için âhiretini terk eden, sizin en hayırlınız demek değildir." Ben ibadet edeceğim, sevap kazanacağım, ben cennetlik olacağım diye ibadete düşüp, görevlerini ihmal eden, en hayırlı değildir. Görevler kime karşı? Ailesine, çoluk-çocuğuna, kendi vücuduna, toplumuna karşı vs.

"—Buna mukabil dünyası için âhiretini terk eden de en hayırlınız değildir." İbadet etmiyor, camiye gelmiyor, "Aman işim çok, dükkânı kapatamam!" diyor. Cuma kaçıyor, bayram kaçıyor, oruç tutmuyor vs. Dalmış dünyaya, çalışıyor. Bu da uygun değil.

Ne âhirete dalıp dünya vazifelerini, sosyal görevlerini unutmak uygun; ne dünyaya dalıp ibâdet görevlerini ihmal etmek uygun.

"—İkisini birden yapan, sizin en hayırlınızdır."

Yani, ideal müslüman, her işi dengeli yapandır. Ve buyurdu ki:

"—Dünyayı da hor görmeyin; dünya da size âhiret sevabı kazanmaya vesile olan bir vasıta..."

Alnınızın teriyle çalışıyorsunuz, parayı cebinize yerleştiriyorsunuz; bir fakir gördüğünüz zaman, cami yapılacağı zaman yardım ediyorsunuz, bir yetim gördüğünüz zaman, "Ben okutayım!" diyorsunuz. Bir dul gördüğünüz zaman, yardımcı oluveriyorsunuz.

Nasıl yapıyorsunuz bunu? Para kazanmış olduğunuz için yapıyorsunuz. İmkânınız olduğu için yapıyorsunuz. İşte dünya,

âhireti kazanmak için bir vasıta, bir âlet oluyor; bir imkân sağlıyor insana…

"—Sakın insanların üstüne beleşçi, bedavacı, yük olmayın! Onların sırtından geçinen insanlar durumuna düşmeyin!" diyor Peygamber Efendimiz.

Bir başka hadis-i şerif daha var; size onu da nakledeyim. Peygamber SAS, yoksul bir kimsenin dilendiğini gördü; mescidde el açmış. Baktı ki sıhhatli... Dedi ki:

"—Senin bir ip alıp karşıdaki tepelere gidip, oradaki yakılabilecek odun ve çalı-çırpıyı toplayıp, iple sırtına vurup getirmen, çarşıda satıp bu çalışmanın sana sağladığı parayla, imkânla geçinmen, dilenmenden daha hayırlıdır. Öyle yap!"

İp aldırdı ve odun toplattı, odun sattırarak, kimseye muhtaç olmadan, kimseye yük olmadan yaşamasını tavsiye etti.

d. Kimseden Bir Şey İstemeyin!

Hatta sahabe-i kiramın bazısı ile Peygamber Efendimiz anlaşma yaparken, yani gelip onlar Rasûlüllah'a:

"—Yâ Rasûlallah! Ben Müslüman oldum, sana bağlanıyorum. Uzat elini bey'at edeyim. Ben senin emrinde, senin ümmetin olarak vazifelerimi yapacağım!" diye söz verirken, bazı kimselere demiş ki:

"—Hiç kimseden bir şey istemeyeceksiniz."

Bu şartı koşmuş. O kadar riayet etmişler ki bu şarta, çok titiz bir şekilde bu prensibi uygulamağa o kadar dikkat etmişler ki, devesinin üstündeyken kamçısı yere düşse;

"—Kardeşim, kamçım yere düştü, alıver!" dememişler.

Biliyorsunuz deve uzun boylu, yüksek bir hayvandır. Birisi boylu postlu oldu mu deve gibi diyoruz, şişmansa fil gibi diyoruz. Deve uzun boylu bir hayvandır, üstünden aşağıya inmek zordur. İndikten sonra binmek de zordur. Deve senin boyundan uzun; nasıl tırmanacaksın? Zordur.

Deveyi ıhtıracaksın, deveyi ıhtırırken, yani oturtmak isterken, boynunu çektiğin zaman, ön iki ayağını, bir diker, üstündeki insan bir öne doğru gider, ondan sonra arka ayaklarını diker, üstündeki insan arkaya doğru savrulur; tekrar yerine yerleşir. Bir öne, bir arkaya, sanki trafik kazası olmuş gibi, otomobil bir yere çarpmış gibi, bir gelme gitme olur. Oturtsa devesini bir türlü, oturtmasa aşağıya inse bir türlü. İnsanın, indikten sonra deveyi ıhtırıp üstüne tekrar binmesi, oldukça zor bir şey…

"—Şu kamçım yere düştü, alıver kardeşim" demiyor.

Basit bir şey, kardeşi memnuniyetle alır ama, istemezlermiş; o kadar dikkat etmişler.

İslâm böyle asil bir ruh getirdi. Ahlâkı bozuk olan bir topluluğa, böyle ahlâki değerler getirdi: Kimseye yük olmamak.

Zengin değillerdi, ülkeleri yeşillik, bolluk, meyvalık değildi. Olağanüstü sıcaktı, her taraf kum çölleriydi. Her mahsul kolaylıkla yetişmiyordu. Yedikleri hurma... Yanlarında yaşayan bir deve varmış, devenin sütünü sağarlarmış. Ne yaparlarsa ondan gıdalarını çıkartırlar, buğday ekiyorlarsa, bazı yerlerde, vâdi tabanlarına belki ondan ekiyorlar, hurma kurutuyorlardı. Gıdaları bu. Hurmayı torbasına aldı mıydı yola çıkıyordu. Sırtında bir hurma torbası oldu mu, yola çıkıyordu; acıkınca hurma yiyorlardı. Böyle idare ediyorlardı umumiyetle.

Böyle bir toplumda, kimseden bir şey istememek, kimseye yük olmamak, kendi elinin emeğiyle geçinmek, dürüst hareket etmek; hattâ bunun ötesinde, önüne gelene yapabildiğince iyilik yapmak, bağışta bulunmak, hayırda hasenatta bulunmak duygusunu ve şu güzel ölçüyü getirdi:

Ne âhiretiniz için dünyayı terk edeceksiniz, ne dünyaya dalıp ahiretinizi terk edeceksiniz. İki tarafı birden götüreceksiniz. Hem ibadetinizi yapacaksınız, sevap kazanacaksınız; hem dünya için çalışacaksınız, kimseye muhtaç olmamak için, kimsenin sırtına yük olmamak için; aksine başkalarına iyilik yapabilecek, âhiret sevabı kazanabilecek maddî imkânı sağlayabilmek için çalışacaksınız!

Dinimizin ana esaslarından birini belirleyen güzel bir hadis-i şeriftir bu. Allah-u Teàlâ Hazretleri, bizi temiz bir şekilde, kimseye yük olmadan, kimseyi istismar etmeden, sömürmeden, aldatmadan, kimseye zulmetmeden, gadretmeden, herkese iyilik yaparak, tatlı dilli, iyiliksever, hayır sever insanlar olarak yaşayıp, kendi rızasını kazanmaya, muvaffak eylesin! Bu önemli bir ölçüdür, bu ölçüye elinizden geldiğince riayet etmeğe çalışın. Ne ibâdeti terk edeceksiniz, ne çalışmayı. Beleşten geçinmek yok.

Hazret-i Ömer elinde kamçıyla gezerdi. Babayiğit ve asabı bir insandı. Baktı ki birileri oturuyorlar yolun kenarında, elinde de kamçı; durdu sordu.

"—Siz ne oturuyorsunuz burada?"

Dediler ki:

"—Biz mütevekkiliz."

"—Niye çalışmıyorsunuz?" demek istiyor. "Herkesin çalıştığı saatte burada ne oturuyorsunuz siz?"

"—Allah'a tevekkül ediyoruz. Allah bizim rızkımızı gönderir diye oturuyoruz."

Rızkını gönderecek ama, dilenecekler, sonra gönderiyor. Bu durumu anladı.

"—Siz mütevekkil değilsiniz, müteekkilsiniz."

Müteekkil yiyici; *mütevekkil*, Allah'a dayanan demektir. "Siz, Allah'a dayanıcı değil, başkasının sırtından yiyicisiniz."

Mütevekkil insan şudur: Tarlayı sürer, buğdayı tarlaya saçar, ziraatin bütün icaplarını yerine getirir. Ondan sonra der ki:

"—Yâ Rabbi, ben yaptım ziraatimi, sen âfetinden koru, bana hayırlı mahsuller ihsan et; bolluk, bereket ver yâ Rabbi! Tarlamdaki mahsulü, âfetlerden koru yâ Rabbi! Bununla ihtiyaçlarımı karşılıyayım."

Tevekkül böyle…

Tevekkül, çok emrediliyor:

إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ (آل عمران:١٥٩)

(*İnna'llàhe yuhibbü'l-mütevekkilîn*) "Allah, kendisine tevekkül eden kullarını sever." (Âl-i İmrân, 3/159)

Tevekkül edeceğiz. Hepimiz tevekkül ediyoruz, Allah'a dayanıyoruz, Allah'a güveniyoruz, Allah'ı vekil ediniyoruz,

حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ (آل عمان:١٧٣)

(*Hasbüna'llàhu ve ni'me'l-vekîl*) "Allah bize yeter, o ne iyi vekildir." (Âl-i İmran, 3/173) diyoruz. Ne harpten korkarız, ne hastalıktan, ne ölümden, korkarız. Hiç bir şeyden korkmayız. Müslüman elbette Allah'a tevekkül eder. Ama tevekkülü tarif etmek lâzım.

Peygamber Efendimiz'e birisi dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah! Devemi salıvereyim, Allah'a tevekkül edeyim. O benim malımı korur. Yani, deve kaçmaz, hırsız almaz; otlar, ben de giderim, tutarım."

Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:[128]

قَيِّدْ وَتَوَكَّلْ (هب. عن عمروبن أمية الضمري)

(*Kayyid ve tevekkel*) "Deveni bir yere bağla, tedbirini al; ondan sonra tevekkül et!" Yâni, "Sen görevini yap, tevekkül ondan sonra..." buyurdu.

Hazret-i Ömer de: "Siz mütevekkil değil, yiyicisiniz. Halkın kaselerine sinek gibi üşüşüyorsunuz!" dedi. Yani, çalışmayı ve kimseye yük olmamayı teşvik etti.

Tasavvufun çok hoşuma giden tariflerinden birisi:

---

[128] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.80, no:1211; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.368, no:633: Amr ibn-i Ümeyye ed-Dàmirî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.101, no:5688; Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.104, no:1905; Câmiü'l-Ehàdîs, c.XV, s.211, no:15339.

Tasavvuf yâr olup bâr olmamaktır;
Gül-i gülzâr olup, hâr olmamaktır.

Şairin birisi tasavvufu böyle tarif ediyor. Tasavvufu seviyoruz. Mevlânâ deyince yüreğimiz akıyor. Yunus Emre, dediğimiz zaman, çoluk-çocuk, kadın-erkek, herkes bayılıyor; İlâhîlerini ezberliyor, bantlarını kasetlere almışız, arabamızda teybe koyuyoruz, seyahat ederken dinliyoruz; seviyoruz yani. Güzel bir şey tasavvuf. Tatlı dillilik, mütevazilik, güzel huyluluk. Güzel bir şey ama tarifi ne bunun? Nedir bu tasavvuf? Bak, böyle tarif etmiş şâir.

(*Tasavvuf, yâr olup bâr olmamaktır.*) *Yâr* olmak, yani dost olmak. Bir kimseyle dost olmak, sevgiyle arkadaşlık, muhabbet iyi, güzel... *Bâr* ne demek? *Bâr*, yük demek. Yâr, olacaksın ama, yük olmayacaksın!

"—Merhaba arkadaş, selâmün aleyküm."

"—Ve aleyküm selâm, buyur..."

"—Geldik biraz, kaldık bir yaz…" demiş.

Birisinin evine misafir gelmiş. Bu adamın, ev sahibinin işi var, gücü var; belli bir imkânı var. Sen de böyle kambur üstüne kambur… Kendi ailesini geçindirebiliyor mu, geçindiremiyor mu? Sen de gel, bir ay onun sırtına bin; oldu mu? Yani, yâr oldun, ahbapsın ama ondan sonra yük oldun, olmaz. Dost ol ama yük olma! Yük çek ama yük olma!

(*Gül-i gülizâr olup, hâr olmamaktır.*) Gül bahçesinin gülü ol, tatlı dilli, güzel yüzlü, mütebessim, hoş kokulu, hoş görünüşlü, temiz, pak ol ama hâr olma! Hâr, diken demek. Gül var, diken var. Gül ol ama diken olma! Yâr ol ama yük olma!

Çok hoşuma gidiyor bu arif… Müslüman'ın ana prensibini, asil zihniyetli gösteriyor. Müslüman istismarcı değildir. En çok karşısında durduğu şeylerden birisi, sömürü, emperyalizm, istismar; bir insanın öteki insanı aldatması, kandırması…

Kumar, ne için yasak? Zulüm ne için yasak? Hırsızlık ne için

haram? Bunlar, hep İslâm'ın insana, kimseye yük olnıamak, asil bir tarzda yaşamak tavsiyesinden kaynaklanıyor. Allah bizi kimseye yük olmadan, kimsenin kul hakkını üzerimize geçirtmeden, kimsenin malını mülkünü çar çur etmeden, asil bir tarzda yaşamaya muvaffak etsin... Helâl ve bol kazanç nasib etsin...

Diyor ki, Efendimiz SAS:[129]

نِعْمَ الْمَالُ الصَّالِحُ، لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ (حم. حب. ك. طس. ش.
ع. هب. كر. عن عمرو بن العاص)

(*Ni'me'l-mâlü's-sàlih, li'r-racüli's-sàlih*) [Sàlih bir mal, sàlih bir adam için ne güzeldir.] İyi bir müslümana zenginlik ne güzel yakışır.

Niye yakışıyor? Hani gülü yakana takarsın, gül yakışır. Öyle bir yakışma mı? Hayır! İyi müslüman parayı aldı mı şımarmaz, kumarda içkide harcamaz. Hayra sarf eder, iyilik yapar, azmaz, taşkınlık yapmaz, ondan... Allah, helâl, bol mal versin; amma şu kaideyi hiç hatırımızdan çıkarmayalım:

Âhirete karşı, Allah'a arşı görevlerimiz var; âilemize, toplumunuıza karşı sosyal görevlerimiz var, onları yapalım! Kendi vücudumuza karşı görevlerimiz var, bu vücud bize emanet; bunu sıhhatli tutmak vazifemiz. Sigarayı içip ciğerlerimizi kurum doldurtamayız. Çünkü, soba gibi silkelemekle çıkmaz. Adamı baş

---

[129] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.197, no: 17798; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.6, no:3210; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.3, no:2130; Buhàrî, *el-Edebü'l-Müfred*, c.I, s.112, no:299; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.291, no:3189; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.263, no:7336; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.18, no:22628; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.91, no:1248; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.259, no:1315; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.186; Tayâlisî, *Müsned*, c.II, s.316, no:1061; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XIII, s.268, no:5284; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *İslâhu'l-Mâl*, c.I, s.32, no:43; İbn-i Hacer, el-İsâbe, c.IV, s.653; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXVI, s.143, no:100019; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.257, no:6757; Beyhakî, *el-Âdâb*, c.III, s.86, no:791; Amr ibnü'l-As RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.1821, no:2823; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.348, no:26199.

aşağı et, sırtına sopayı istediğin kadar vur, çıkmaz bu kurum... Bu insanı hasta eder. Sıhhatine sahip olacaksın, vücuduna bakacaksın, dişlerini fırçalayacaksın, her türlü tedbiri alacaksın.

Yıkanacaksın, cuma günü gusül abdesti alacaksın; terlerini atmış bir şekilde, güzelce, tertemiz camiye geleceksin. Hiç kimseye yük olmadan, yâr olacaksın; sevimli, sevgili, tatlı, hoş sohbet insan olacaksın; yük olmayacaksın. Gül olacaksın, diken olmayacaksın.

Allah, bizi böyle dengeli, güzel müslüman olmaya muvaffak eylesin… İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin… Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin... Sevdiği, en mübarek kullar olan, peygamberlerle, sıddîklarla, sâlihlerle, şehidlerle beraber eylesin…

Duâlarımızı, lütfuyla, keremiyle kabul eylesin… Yalnız bizi değil, bizim sevdiğimiz hanımlarımızı, evlatlarımızı, zürriyetlerimizi de sevdiği kullarından eylesin… Sevdiklerimizle beraber cennetiyle, cemâliyle, müşerref eylesin...

İslâm beldelerini her çeşit âfetlerden, musibetlerden, fitnelerden, fesatlardan, felâketlerden; zalimlerin, fâsıkların, facirlerin, müşriklerin, münâfıkların oyunlarından, hilelerinden, galebesinden, istilâsından; kâfirlerin sömürmesinden korusun…

Huzurlu, bahtiyar ömür sürüp, sıhhat, âfiyet üzere yaşayıp, huzur-u Rabbü'l-âlemîn'e, sevdiği, razı olduğu kullar olarak, yüzümüzü ak, nurlu, pırıl pırıl, varmamızı nasîb eylesin… Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin…

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-fâtihah!

14. 12. 1990 - Melbourne / AVUSTRALYA